

પ્રસ્તાવના.

આ પ્રતિક્રમણ જે છે, તે પદ્માવશ્યકરૂપ છે, તેમાં પ્રથમ સામાયિક, વીજો ચતુર્વિંશતિસ્તવ, ત્રીજું વંદનક, ચોથું પ્રતિક્રમણ, પાંચમો કાયોત્સર્ગ, અને ઠહું પ્રત્યાખ્યાન, એ ઠ પ્રકારની આવશ્યકક્રિયાલક્ષણનું કારિતાક્રમણ છે, તે વિશેષે કરી ગૃહસ્થાશ્રમીનો ધર્મ છે, તિહાં સંધ્યાકાલને વિષે જિ નપૂજનાનંતર શ્રાવક જેઠે, તે સાધુની પાસેં અથવા પોપધણાલાને વિષે જઈને પ્રતિક્રમણ કરે, એ પ્રતિક્રમણ શબ્દ, આવશ્યકવિશેષવાર્તી છે, તો પણ આહિં સામાન્યતાયેં કરી પદ્ધિવિધ આવશ્યક ક્રિયાને વિષે રૂઢ છે, તે આવશ્યકમધ્યેં પદ્ધિલું સામાયિક જે છે, તે આર્ત્તરોઢધ્યાનપરિહારરૂપ ધ્યાનકરણેં કરી શત્રુ, મિત્ર, પાપાણ તથા કાંચનાદિકને વિષે સમ વરૂપ છે, માટેં પ્રારંભમાં કહ્યું છે, વીજો ચતુર્વિંશતિસ્તવ, એટલે ચોત્રી તીર્થકરના નામકીર્તનપૂર્વક ગુણકીર્તન તેનું કાયોત્સર્ગને વિષે મનમાં હોય છે, માટેં તેને વીજું કહ્યું છે, ત્રીજું વંદનક એટલે વાંદવાયોગ્ય એવા ધર્માચાર્યને પચ્ચીશ આવશ્યકેં વિશુદ્ધ, વત્રીશ દોષ રહિતનમસ્કાર કરવો, તે પણ યુક્તજ છે, ચોથુંપ્રતિક્રમણ તે શુજયોગથકી અશુજયોગને વિષે ગમન કરનારને ફરી પાહું શુજયોગમાંજ ક્રમણ કરવું, તેને પ્રતિ ક્રમણ કહિયેં, એટલે મોક્ષફલ આપનારા એવા શુજયોગને વિષે નિઃશલ્ય થવું તેને પ્રતિક્રમણ કહિયેં. તિહાં મિથ્યાત્વ થવાર્થી તથા અસંયમ થવા ળી તથા કષાય થવાર્થી અશુજયોગ થાય, તે અશુજયોગના વિઢેદને માટેં જે નિંદાદ્ધારેં કરીને અશુજયોગ નિવૃત્તિરૂપ પન્નિક્રમણું કરવું, તે અતીત કાલ વિષયિક પન્નિક્રમણું જાણવું, તથા સંવરદ્ધારેં કરીને વર્ત્તમાન કાલ વિષયિક પન્નિક્રમણું જાણવું અને અનાગતકાલ વિષયિક પન્નિક્રમણું પણ સંવરદ્ધારેં કરીને છે. માટે તેમાં પણ દોષ નથી. એ રીતેં ત્રિકાલ વિષયિક પ્રતિક્રમણ સિદ્ધ થાય છે. એ પ્રતિક્રમણ વિધિકોઢ્ધ્યાનકેં રૂઢી, કોઢ્ધ્યાનકેં પદ્માવશ્યક ક્રિયામાં ઘટમાન છે. તે પ્રતિક્રમણ, પાંચ પ્રકારેં છે. તેમાં એક દૈવસિક, વીજું રાત્રિક, ત્રીજુ પાદ્ધિક, ચોથું ચાતુર્માસિક અને પાંચમું સાંવત્સરિક છે, તે પાંચ પ્રકારના પ્રતિક્રમણનો વિધિ યથાવકાશ

आपुस्तकमां दाखल कस्यो ठे, परंतु विशेषविधि, जिज्ञासुजनोयें प्रतिक्रमण हेतुगर्जादिक, अन्य ग्रंथोथकी जाणी खेवो.

हवे ए प्रतिक्रमण रूप जे पडावश्यक ठे, ते दिवस दिवस प्रत्ये उच्चय कालने विपे श्रावकें करवुं. अने वली जडकप्राणीयें तो अज्यासने अथे पण करवुं. परंतु एवी रीतनी आशंकाठ करवी नहिं के “जेणें कोइ पण व्रत अंगीकार कसुं नथी एवा जडक जीवने व्रतना अति चारोनो असंजव ठे, तेम ठतां पण तेनी शुद्धिरूप प्रतिक्रमण करवुं, ते तेने अनुचित ठे ? अथवा तेने ते प्रतिक्रमणना पाठनो उच्चार करवो पण योग्य नथी, तथा जेने व्रतना अतिचारो लागता नथी, एवा जडकजीवो जो अतिचार विना पण पाठनो उच्चार करे, अथवा प्रतिक्रमण पण करे, तो तेने साधुना पंच महाव्रतना अतिचारनो उच्चार करवानो पण प्रसंग आशे ? ” एवी एवी शंकाठ करवी नहिं, कारण के जेम कोइ जडक जीवने जेनमार्गमां प्रवेश कराववाने अथे दीक्षानुं विधान करावीयें ठेयें, तेनी पेटें जडक जीवने प्रतिक्रमण करवुं पण युक्तज ठे. जो पण ते जडक जीवें कोइ व्रत अंगीकार कसुं नथी तो पण तेवा जीवने ते व्रत करवानुं अश्रद्धादिक पणुं तो पूर्वे ठेज, तेथी तेने ते व्रतना अतिचारोना उच्चार करवा थकी अश्रद्धादिक विपरीत प्ररूपणादिक विषयनुं प्रतिक्रमण करवुं, तेतो तेणें अंगीकरेखुं ज ठे. ते विपे आज पुस्तकना (१५५) मा पेचमां “ पडिसिद्धाणं करणे ” इत्यादि वंदितासूत्रनी अमृतालीशमी गाथानो अर्थ जोइ खेवो, अने ते माटेंज श्रावकनी अंगीवार प्रतिमा तथा साधुनी धार प्रतिमा जेणें अंगीकार करेली नथी, एवा साधु मुनिराज पण प्रतिक्रमण करतां “ इगार सहिं उवासगण्डिमाहिं धारसहिं जिरकुपफिमाहिं ” एवी रीतनो पाठ जणे ठे, परंतु ते प्रतिमा ते साधुयें कांइ अंगीकार करेली होती नथी, तेथी तेना अतिचारोनो असंजव ठतां पण तेनो पाठ जणे ठे. तेम जडकने पण व्रतना अतिचारनो असंजव ठतां पण तेनो पाठ जणवामां असंवंधपणुं कांहि नथी, कारण के जगवानें पण एक व्रतना अंशने अंगीकार करनार श्रावकयीमांमीने संपूर्ण धार व्रत पर्यंतने अंगीकार करनार श्रावकोने वास्ते एकज प्रकारनुं प्रतिक्रमण कहेखुं ठे, परंतु प्रत्येक व्रतवाखाने

વાસ્તે જૂઠું જૂઠું પ્રતિક્રમણસૂત્ર વાંધેલું નથી, અને જો જડક જીવને પ્રતિક્રમણ કરવાની પ્રત્યુની આજ્ઞા ન હોત, તો જૂદાં જૂદાં એકાદિક વનોના ખાલક શ્રાવકોને માટેં પણ જૂદાં જૂદાં પ્રતિક્રમણ કરવાં જોનાં હતાં, પરંતુ તે તો કયાં દેખાતાં નથી. પ્રતિક્રમણસૂત્ર તો માત્ર સાધુ અને શ્રાવક એ બે આશ્રયીજ છે, તે પણ એટલા વાસ્તે જૂદાં છે, કે અણુવતવાલા સાધુને જે વાતની મનાઈ કરેલી છે, તેવી વાતોનું જે શ્રાવકે આચરણ કરવું તેનાં પ્રપંચ કહેવા સારુ શ્રાવકનું પ્રતિક્રમણ જૂઠું છે, તેથી તે વિશેષેં કરી શ્રાવકને ઘણું ઉપયોગમાં આવે તેવું છે, તે માટેં શ્રાવકના પ્રતિક્રમણેં કરીનેજ શ્રાવક પ્રતિક્રમણ કરે છે. અહિયાં ઘણા હેતુ તથા દૃષ્ટાંતો છે, પરંતુ પ્રસ્તાવનાના વિસ્તારજયથી અધિક વિલેખન કહ્યું નથી, માટેં કોઈ પણ પ્રકારની આશંકા કયા વિના જડક જીવેં પમાવશ્યકરૂપ પ્રતિક્રમણ, પ્રતિદિવસ ઉજયકાલેં અવશ્ય કરવું; એજ મહાનંદસંદોહનું હેતુ છે. કિં વહુ વિલેખનેન.

॥ અથ પોસહપારવાનો વિધિ ॥

॥ પ્રથમ શ્રિયાવહિયાએ પન્નિક્કમી, શ્વામિ સ્વમાસમણો દેહ શ્વાકારેણ સંદિસહ જગવન્! પોસહ મુહપત્તિ પડિલેહું? એમ વોલી મુહપત્તિ પન્નિલેહવી. તદનંતર શ્વામિઃ શ્વાકાઃ પોસહ સંદિસાહું વલી શ્વ શ્વાકાઃ સંદિઃ પોસહ ઠાઠું? પઠી બે હાથ જોડી એક નવકાર ગણીને પોસહનું પચ્ચક્કાણ કરવું. શ્વામિઃ શ્વાકાઃ સામાયિક મુહપત્તિ પન્નિલેહું, ત્યાંથી તે સઘાય કરું, ત્યાં સૂધી કહી ત્રણ નવકાર ગણી પઠી શ્વામિઃ શ્વાઃ વહુવેલ સંદિસા હું. શ્વઃ શ્વાઃ વહુવેલ કરશું. શ્વં શ્વાઃ પન્નિલેહણ કરું? એમ કહી મુહપત્તિ પન્નિલેહવી. શ્વામિઃ શ્વાકારિ જગવન્! પસાય કરી પન્નિલેહણા પન્નિલેહાવો. શ્વામિઃ શ્વાકાઃ ઉપધિ મુહપત્તિ પન્નિલેહું? એમ કહી મુહપત્તિ પન્નિલેહવી. શ્વામિઃ શ્વાકાઃ ઉપધિ સંદિસાહું? શ્વામિઃ શ્વાકાઃ ઉપધિ પડિ લેહું. શ્વામિઃ શ્વાકાઃ સઘાય કરું? એમ કહી એક નવકાર ગણી મન્હજિણાણંની સજ્ઞાય કહેવી, પોર સીના અવસરેં શ્રિયાવહિયા પન્નિક્કમી શ્વામિઃ શ્વાકાઃ પન્નિલેહણા કરું ॥ એમ કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી.

॥ હવે સહુ સમઢ પોસહ ઉચ્ચારવો, તે કહે છે ॥

ઉપર લખ્યા પ્રમાણેં સર્વેં કહેવું, પણ સઘાય ન કહેવી. ને પઠી રાહ મુહપત્તિ પન્નિલેહવી, વાંદણાં બે દેવાં. પઠી રાશ્યં આલોઝું? એમ કહી

‘जो मे राइयो’ तथा सबस्सवि राइअ कही पत्तास होय तो बांदणां वे देवां. पठी अपुष्टिउं खामवो. खामीने बांदणां वे देवां थने पच्चकाण करवुं. त्थार पठी कालना देव बांदवा. पाठली वखतें पन्निखेहण करे, ते इरियावही, पन्निक्की पठी गमणागमणें आलोउं ? कही, इरियासमिति, जापासमिति एपणासमिति, आदानजंननिक्खेवणासमिति, पारिष्ठापनिका समिति, मनोगुप्ति, वचनगुप्ति, कायगुप्ति. ए पांच समिति, प्रण गुप्ति, ए आठ प्रवचन मातातणी पोसह सामायिक लीधे खंरुण विराधना थइ होय, ते सवि मन, वचन कायायें करी मिठा मि डुकडं. इधामि० इधका० पन्निखेहण करुं ? इधामि० इधका० पोसहशाला प्रमाजुं ? एम कही मुहपत्ति, कटासणुं, चरवलो पडिखेहवां. पठी इधामि इधकारि जगवन् ! पसाय करी पन्निखेहणा पन्निखेहावोजी. इधामि इधका० उपधि मुहपत्ति पन्निखेहवी. इधामि इधका० सद्याय करुं ? एम कही एक नवकार गणीने मन्हजिणाणंणी सद्याय कहेवी. जो जम्या होय तो बांदणां देइ पच्चकाण करे. थने जो जम्या न होय तो खमासमण देइ पच्चकाण करे. पठी इधामि० इधका० उपधि संदिसाहुं, इधामि० इधका० उपधि पन्निखेहुं ? एम कही जेटलां वख होय, तेटलां पन्निखेहे, पठी देव बांदी प्रति क्रमण करे थने पठी पोसह पारी नवकार गणी सागरचंदो कहे.

प्रजातना पोसह लीधेखाने रात्रें पोसह लेवानो विधि. प्रजातनो पोसह लेवानो विधि ठे, ते प्रमाणें खमासमण देइ इरियावहियाथी यावत् बहु वेल करशुं, त्यां सुधी कहेवुं. पण पोसहना पच्चकाणमां फेर ठे, ते शेष दिवसमां अहोरत्तं पद कहेवुं. पठी खमासमण देइ इरियावहि पन्निक्की इधामि० इधका० ठंडिख पन्निखेहुं ? एम कही मांरुलां चोवीश करे.

सांजे नवीन पोसह लेवानो विधि. उपवासादि जघन्य एकासणुं कछुं होय तो तेणे लेवाय. खमासमण देइ इरियावही पन्निक्की पन्निखेहण करे, खमासमण देइ इरियावहियाथी यावत् बहु वेल करशुं त्यां सुधी. पठी इधामि० इधका० पन्निखेहण करुं ? एम कही इधामि० इधका० पोसहशाला प्रमाजुं ? कही मुहपत्ति पन्निखेहवी. इधामि० इधकारि जगवन् ? पसाय करी पन्निखेहणा पन्निखेहावो जी. एम कही इधामि० इधका० उपधि मुहपत्ति पन्निखेहुं ? कही मुहपत्ति पन्निखेहवी. पठी इधामि० इधका० स

द्याय करुं ? कहे अने सद्याय करे, खावेहुं होय तो, वांदणां वे देइ पञ्च
 खाण करे, खावेहुं न होय तो खमासण देइ पञ्चखाण पारे. पठी इष्टामि०
 इष्टाका० उपधि संदिसाहुं. इष्टामि इष्टाका० उपधि पडिलेहुं ? कही पठी
 देववंदना करी मांडलां करे प्रतिक्रमण करे. पठी एक पद्दोर रात्रि आशने
 जाय, त्यां सुधी निद्रा लीये नहीं. पठी खमासमण देइ इष्टाका० बहुपडि
 पुत्रा पोरिसी कही खमासमण देइ इरियावहिया पडिक्रमी यावत् लोग
 स्स कही इष्टामि० इष्टाका० बहुपडिपुत्रा पोरिसी राइय संथारण गाउं ?
 कही पठी इष्टामि० इष्टाका० चैत्यवंदन करुं ? एम कही चउक्रसायतुं चैत्यवं
 दन यावत् जयवीयराय सुधी करे. पठी इष्टामि० इष्टाका० संथारा विधि
 जणवा मुहपत्ति पडिलेहुं ? एम कही मुहपत्ति पडिलेहवी. संथारा पोरिसी
 जणाववी. जागे त्यां सुधी सद्याय ध्यान करे. पोसहमां एकासणादिक
 कछुं होय तो अवसरें पञ्चखाण पारी पोसहशालार्थी आवस्सइ कही
 ने निजगृहें ईर्या शोधतो खमासमण देइ, इरियावहि पडिक्रमी खमा०
 गमणागमणं आलोइ, काजो पूंजी यथासंजवें अतिथिसंविज्ञाग वत
 फरसीने निश्चल आसने वेसी हाथ, मुख, पग वगेरे पडिलेही नवकार सं
 ज्ञादी प्राशुक आहार जमे. अथवा पोसहशालायें प्रथम प्रेरित नि
 जपुत्रादिकें आण्यो आहार करे, पण साधुनी पेरें गोचरी करे नहीं. त
 था कारण विना मोदक, खादिष्ट, लविंगादिक तांबुल न लीये. ते पठी
 निसिहि कही पोसहशालायें आवी खमा० इरिया० पडिक्रमी, चैत्यवंदन
 करे ॥ इति श्री पौषधपारवानोविधिःसंपूर्णः ॥ १ ॥

अ आ इ ई उ ऊ ए ऐ उ औ अं अः
 क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण
 त थ द ध न प फ ब भ म य र ल व श
 ष स ह ऋ ॠ

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०

क	का	कि	की	कु	कू	के	कै	को	कौ	कं	कः
ख	खा	खि	खी	खु	खू	खे	खै	खो	खौ	खं	खः
ग	गा	गि	गी	गु	गू	गे	गै	गो	गौ	गं	गः
घ	घा	घि	घी	घु	घू	घे	घै	घो	घौ	घं	घः
ङ	ङा	ङि	ङी	ङु	ङू	ङे	ङै	ङो	ङौ	ङं	ङः
च	चा	चि	ची	चु	चू	चे	चै	चो	चौ	चं	चः
ठ	ठा	ठि	ठी	ठु	ठू	ठे	ठै	ठो	ठौ	ठं	ठः
ज	जा	जि	जी	जु	जू	जे	जै	जो	जौ	जं	जः
झ	झा	झि	झी	झु	झू	झे	झै	झो	झौ	झं	झः
ञ	जा	जि	जी	जु	जू	जे	जै	जो	जौ	जं	जः
ट	टा	टि	टी	टु	टू	टे	टै	टो	टौ	टं	टः
ठ	ठा	ठि	ठी	ठु	ठू	ठे	ठै	ठो	ठौ	ठं	ठः
ड	डा	डि	डी	डु	डू	डे	डै	डो	डौ	डं	डः
ढ	ढा	ढि	ढी	ढु	ढू	ढे	ढै	ढो	ढौ	ढं	ढः
ण	णा	णि	णी	णु	णू	णे	णै	णो	णौ	णं	णः
त	ता	ति	ती	तु	तू	ते	तै	तो	तौ	तं	तः
थ	था	थि	थी	थु	थू	थे	थै	थो	थौ	थं	थः
द	दा	दि	दी	दु	दू	दे	दै	दो	दौ	दं	दः

ध धा धि धी धु धू धे धै धो धौ धं धः
 न ना नि नी नु नू ने नै नो नौ नं नः
 प पा पि पी पु पू पे पै पो पौ पं पः
 फ फा फि फी फु फू फे फै फो फौ फं फः
 ब बा बि बी बु बू बे बै बो बौ बं बः
 ज जा जि जी जु जू जे जै जो जौ जं जः
 म मा मि मी मु मू मे मै मो मौ मं मः
 य या यि यी यु यू ये यै यो यौ यं यः
 र रा रि री रु रू रे रै रो रौ रं रः
 ल ला लि ली लु लू ले लै लो लौ लं लः
 व वा वि वी वु वू वे वै वो वौ वं वः
 श शा शि शी शु शू शे शै शो शौ शं शः
 ष पा पि पी पु पू पे पै षो षौ षं षः
 स सा सि सी सु सू से सै सो सौ सं सः
 ह हा हि ही हु हू हे है हो हौ हं हः
 ऋ ऋा ऋि ऋी ऋु ऋू ऋे ऋै ऋो ऋौ ऋं ऋः
 ॠ ॠा ॠि ॠी ॠु ॠू ॠे ॠै ॠो ॠौ ॠं ॠः

अस्य ग्रंथस्यानुक्रमणिका.

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
१	श्री नवकार मांगलिकरूप अर्थसहित, तेनी (अनुक्रमणिका.)	
१	श्री नमो अरिहंताणं ए शब्दना अर्थ अनेक प्रकारें दर्शाव्या ठे.	१
२	नमो सिद्धाणं ए शब्दना अर्थ.	४
३	नमो आयरियाणं ए शब्दना अर्थ.	५
४	नमो उवझायाणं ए शब्दना अर्थ.	६
५	नमो लोए सबसाहूणं ए शब्दना अर्थ.	७
६	श्री अरिहंतादिक पंच परमेष्ठीने अनुक्रमें नमस्कार करवाना हेतु.	११
७	एसो पंचणमुक्कारो इत्यादिक शब्दोना अर्थ.	१२
८	हवइ मंगलंने कोइएक होइ मंगलं कहे ठे, तेनुं समाधान.	१३
९	श्री अरिहंतनां आठ प्रातिहार्य तथा चार मूलातिशय कह्या ठे.	१३
१०	श्री सिद्ध परमात्माना आठ गुणनुं वर्णन कसुं ठे. १७
११	श्री आचार्य प्रनुना ठत्रीश गुण सविस्तर वर्णव्या ठे. १७
१२	श्री उपध्यायजीना पच्चीश गुण दर्शाव्या ठे. २३
१३	श्री साधु मुनिराजना सत्तावीश गुणनां नाम कह्यांठे. २३
२	गुरुस्थापना पंचिंदिय अर्थसहित. एमां प्रसंगें पंचेंद्रियना त्रेवी	
	श विषय अने वशें वाचन विकारनो विवरो देखाव्यो ठे. २४
३	खमासमण अथवा प्रणिपात अर्थसहित. २७
४	सुगुरुने शातामुखपट्टा. इठकारिनो पाठ. अर्थसहित. २७
५	इरियावहियं सूत्र विस्तारित अर्थसहित एमां अठार लाख, चोवी	
	श हजार, एकशो ने वीश मिष्ठामि हुकडंनो विवरो दर्शाव्योठे.	२७
६	तस्स उत्तरीकरणेणं अर्थसहित. ३६
७	अन्नठ उससिएणं अर्थसहित. एमां वार आगारनां नाम तथा	
	काउस्सगना उगणीश दोपनां नाम पण कह्यां ठे. ३७
८	लोगस्स अर्थसहित. एमां प्रसंगें श्री रूपजादिक चोवीश तीर्थकरनांमाता,	
	पितातथानगरीआदिकनां नामकह्यांतथातीर्थकरोनां नामपाकवानाहेतु.	४२

અનુક્રમાંક.	ગ્રંથોનાં નામ.	પૃષ્ઠાંક.
૯	કરેમિ જંતે, ૯ સામાયિકનાં પચ્ચસ્કાણનો પાઠ અર્થસહિત. ૫૪
૧૦	સામાયિક પારવાનો, સામશ્યવયજુત્તો ૯ પાઠ અર્થસહિત. ૫૫
૧૧	સવલોષ અરિહંત ચેશ્યાણં અર્થસહિત. ૫૭
૧૨	જગચિંતામણિ ચૈત્યવંદન અર્થસહિત. ૫૭
૧૩	જં કિંચિ અર્થસહિત. ૬૦
૧૪	નમુત્તુણં અથવા શકસ્તવ અર્થસહિત. એમાં શ્વલોકાદિક સાત જયનાં નામ શ્યાદિક ઘણી વાતો પ્રસંગે આવેલી છે. ૬૧
૧૫	જાવંતિ ચેશ્યાણં અર્થસહિત. ૭૩
૧૬	જાવંત કેવિ સાહુ અર્થસહિત. ૭૩
૧૭	ઉપસર્ગહર સ્તવન અર્થસહિત તથા એની ઉત્પત્તિ પણ દર્શાવી છે.	૭૪
૧૮	જયવીયરાય જગગુરુ અર્થસહિત. ૭૭
૧૯	અરિહંત ચેશ્યાણં અર્થસહિત. ૮૧
૨૦	પુસ્કરવરદીવદ્ધે અર્થસહિત. ૮૩
૨૧	સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં અર્થસહિત. ૮૭
૨૨	વેયાવચ્ચગરાણં અર્થસહિત. ૯૦
૨૩	નમોઽર્હત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુજ્ઞયઃ અર્થસહિત. ૯૧
૨૪	સંસારદાવાની સ્તુતિ અર્થસહિત. ૯૧
૨૫	કલ્યાણકંદની સ્તુતિ અર્થસહિત. ૯૫
૨૬	સ્નાતસ્વાની સ્તુતિ અર્થસહિત. ૯૭
૨૭	સુગુરુને વાંદણાંનો અધિકાર, ઘણાજ વિસ્તારિત અર્થસહિત. ૧૦૦
૨૮	અતિવારની આઠ ગાથા અર્થસહિત. એમાં વાર પ્રકારના તપનો અધિકાર છે, તથા તેની સાથે "સયણાસણ પાણે" ૯ ગાથા જે મુનિરાજ કાઠસ્સગ્ગમાં ચિંતવે છે, તે પણ અર્થસહિત છે. ૧૦૮
૨૯	દેવસિચ્ચં આલોહં અર્થસહિત. ૧૧૫
૩૦	સાત લાખ પૃથિવીકાયનો પાઠ. ૧૧૭
૩૧	અઢાર પાપસ્થાનક અર્થસહિત. ૧૧૭
૩૨	દેવસિચ્ચ પઢિક્કમણે ઠાઝં. એનો અર્થ આગલ સવસ્સવિ દેવસિચ્ચ નામા આરુત્રીશમા સૂત્રાંની અંતર્ગત આવશે. ૧૧૯

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
३३	श्रावक पन्निक्कमणसूत्र अथवा चंदितासूत्र अर्थसहित एमां श्राव कवे पन्निक्कमयाना एकशो चोवीश अतिचारोनो विवरो कस्यो ठे.	११९
३४	अप्पुच्छिउहं गुरुवामणां अर्थसहित.	१५७
३५	आयरिय उवझाण अर्थ सहित.	१५९
३६	नमोस्तु वर्द्धमानाय अर्थसहित.	१६०
३७	विशाल लोचन अर्थसहित.	१६१
३८	सद्वस्त्विवि देवसियं अर्थसहित.	१६३
३९	श्रुतदेवता तथा क्षेत्रदेवतानी स्तुति अर्थसहित.	१६३
४०	कमलदलनी स्तुति अर्थसहित.	१६४
४१	जुवनदेवतानी स्तुति तथा ज्ञानादिगुणयुतानां अर्थसहित.	१६५
४२	अट्टाङ्गेषु मुनिवंदन अर्थसहित.	१६६
४३	वरकनक अथवा सप्ततिशतजिन स्तुति अर्थसहित.	१६६
४४	सकल तीर्थ वंदूं कर जोग. तीर्थवंदना.	१६७
४५	खघुशांतिस्तव अर्थसहित तथा एनी उत्पत्ति पण देखानी ठे.	१६८
४६	चउक्कसाय पन्निमल्लुल्लरण अर्थसहित.	१७७
४७	पोसहुं पच्चरूपाण, करेमि जंते पोसहुं ए अर्थसहित.	१७८
४८	पोसहु पारवानी गाथा, सागरचंदो कामो अर्थसहित.	१७९
४९	जरहेसरनी सज्जाय अर्थसहित, जरहेसर बाहुवली.	१८०
५०	मन्हजिणाणंणी सद्याय अर्थसहित.	१८६
५१	संधारा पोरिसी अर्थसहित.	१८७
५२	ज्ञानपंचमी स्तुति, श्रीनेमिः पंचरूप अर्थसहित.	१९४
५३	सकलार्हत् अर्थसहित.	१९७
५४	श्रावक पाक्षिकादि संक्षेपातिचार.	२१०
५५	श्रावक पाक्षिकादि विस्तारातिचार.	२१७
५६	नवस्मरण मध्ये प्रथम पंचपरमेष्ठि नमस्कार, संक्षेप अर्थसहित. २२६	
५७	उवसग्गहरं छितीय स्मरणनो अर्थ चम्मोत्तेरमां पेचमा खखायो ठे. २२७	
५८	संतिकरस्तोत्रनामक तृतीयस्मरण अर्थसहित.	२२७
५९	तिजयपट्टत्त नामक चतुर्थस्मरण अर्थसहित.	२३५

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
६०	नमिऊण नामक पंचमस्मरण अर्थसहित. २४३
६१	अजितशांतिस्तव नामक षष्ठस्मरण अर्थसहित. २५५
६२	जक्तामर नामक सप्तम स्मरण अर्थसहित. २७३
६३	कल्याणमंदिर स्तोत्र नामक अष्टम स्मरण अर्थसहित. ३११
६४	बृहद्वांति स्तव नामक नवम स्मरण अर्थसहित. ३३७
६५	पञ्चस्काण संबंधि किंचित् विचार दर्शाव्या ठे. ३४९
६६	नमुक्कार सहिअंनुं पञ्चस्काण अर्थसहित..... ३५१
६७	नमुक्कार सहिअं मुठिसहियंनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३५४
६८	पोरिसि साह् पोरिसिनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३५४
६९	पुरिमह् अवह्नुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३५६
७०	विगइ निविगइनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३५७
७१	बेआसणां तथा एकासणांनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३५८
७२	आयंविदनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३६१
७३	चउविहार उपवासनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३६२
७४	तिविहार उपवासनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३६३
७५	चउठ ठठ जत्तादिकनुं पञ्चस्काण. ३६४
७६	ठ जह्विगयना त्रीश निवियाता तेनां नाम दर्शाव्यां ठे. ३६४
७७	पाणहारनुं पञ्चस्काण. ३६५
७८	गंठ सहिअं आदि अजिग्रहोनुं पञ्चस्काण. ३६६
७९	चौद नियम धरनारने देसावगासिकनुं पञ्चस्काण अर्थसहित..... ३६६
८०	चौद नियमनी गाथा, सचित्तदवविगई अर्थसहित..... ३६६
८१	पाणहार दिवस चरिमंनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३६७
८२	रातें चउविहार करवो, तेनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३६८
८३	रातें तिविहार करवो, तेनुं पञ्चस्काण. ३६८
८४	रातें डुविहार करवो, तेनुं पञ्चस्काण. ३६८
८५	पञ्चस्काणना आगारनी गाथाउं. ३६८
८६	ठ प्रकारें पञ्चस्काणनी शुद्धि करवी, तेनो पाठ अर्थसहित. ३६८
८७	साधुजीने चौद प्रकारना दाननी निमंत्रणानो पाठ अर्थसहित..... ३६९

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
८८	पञ्चरक्षण पारवानो विधि.	३७०
८९	सामायिक लेखानो विधि.	३७०
९०	सामायिक पारवानो विधि.	३७१
९१	पण्डितेष्टण करवानो विधि.	३७१
९२	देव वांदवानो विधि.	३७१
९३	देवसि प्रतिक्रमण विधि.	३७१
९४	राइ प्रतिक्रमण विधि.	३७३
९५	परिक्र प्रतिक्रमण विधि.	३७४
९६	चठम्मासी प्रतिक्रमण विधि.	३७६
९७	सांवत्सरी प्रतिक्रमण विधि.	३७६
९८	पोसद् पारवानो विधि. आ ग्रंथनी प्रस्तावनाना पृष्ठ.	उठामां.
९९	ठ आवश्यकनां नाम तथा तेनो संक्षेपे अर्थ.	३७६
१००	ठ आवश्यकें सात नयनुं प्रथम छार.	३७७
१०१	ठ आवश्यकें कालादिक पांच कारणनुं वीजुं छार.	३७९
१०२	ठ आवश्यकें उत्पाद, व्यय अने ध्रुवनुं वीजुं छार.	३७९
१०३	ठ आवश्यकें हेय, इय अने उपादेयनुं चोथुं छार.	३८९
१०४	ठ आवश्यकें पद्दव्यना व्यवहारनुं पाचमुं छार.	३८०
१०५	ठ आवश्यक माहेलुं कयुं कयुं आवश्यक नवतत्त्वमांहेला कया कया तत्त्वमां ठे ? ते कहेवानुं ठठुं छार.	३८०
१०६	ठ आवश्यकें सप्तजंगी विचारवानुं सातमुं छार.	३८०
१०७	ठ आवश्यकें चार निक्षेपा तथा क्षेत्र अने कालनुं आवसुं छार.	३८१
१०८	पोसद्मां चोवीश मंमल करवां, तेनां नाम.	३८२
	॥ अथ देववंदनादि ज्ञाप्यत्रयानुक्रमणिका ॥	
१०९	तत्र प्रथम चैत्यवंदन ज्ञाप्यस्यानुक्रमणिका प्रारब्धते.	
१	चैत्यवंदननो विधि चोवीश छारें सचवाय ठे, तेनां नाम.	३८४
२	प्रथम निसिद्दी आदिक दश त्रिकना छारनुं सविस्तर जेद प्रतिजेद सहित स्वरूप, तथा ए दश त्रिकमांहेलोकयो कयो जेद कयां कयां करवो ? इत्यादि.	३८५

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
३	वीजुं पांच प्रकारना अग्निगमनुं स्वरूप तेनुं द्वार	... ३९६
४	त्रीजुं वे दिशिनुं द्वार, तथा चोथुं त्रण अवग्रहनुं द्वार. ३९७ तथा ३९६	
५	पांचमुं त्रण प्रकारें चैत्यवंदन करवानुं द्वार. ३९७
६	ठहुं प्रणिपात द्वार तथा सातमुं नमस्कार द्वार. ३९९
७	देव वंदनाधिकारें जे नवकारप्रमुख नव सूत्रां आवे ठे, तेमना हलवा ज़ारी अक्षरोनी संख्यानुं आठमुं द्वार, तथा पदसंख्यानुं नवमुं द्वार अने संपदानुं दशमुं द्वार कहुं ठे.	४००
८	अगीयारमुं पांच दंरुकनुं द्वार अने बारमुं पांच दंरुकने विषे देव वांदवाना बार अधिकार आवे ठे, तेनुं द्वार.	४१२
९	तेरमुं चार वांदवा योग्यनुं द्वार, ४१६
१०	चौदमुं सम्यग्दृष्टि देवोने स्मरवा योग्यनुं द्वार. ४१६
११	पन्नरमुं नाम स्थापनादिक चार जिननुं द्वार. ४१९
१२	शोलमुं चार थोयोनुं द्वार. ४१९
१३	सत्तरमुं देव वांदवाना आठ निमित्तोनुं द्वार. ४२०
१४	अठारमुं देव वांदवाना बार हेतुनुं द्वार. ४२१
१५	उंगणीशमुं अन्नव्रतससिएणादिक शोल आगारनुं द्वार. ४२२
१६	वीशमुं काउस्सगना उंगणीश दोपनुं द्वार. ४२२
१७	एकवीशमुं काउस्सगना प्रमाणनुं द्वार. ४२४
१८	चावीशमुं श्रीवीतरागनुं स्तवन केवे प्रकारें करवुं ? तेनुं द्वार.	४२४
१९	त्रेवीशमुं एक दिवसमां चैत्यवंदन केटली बार करवुं?तेनुं द्वार.	४२५
२०	चोवीशमुं सर्वबाल सफळ करवामाटे दशथी भांभीने चोगादी पर्यंत आशातनार्जना परिहार करवानुं द्वार. ४२६
२१	देव वांदवानो विधि कव्यो ठे. ४२६
२२०	अथगुरुवंदन नाम्यानुक्रमणिका.	
१	फेदा वंदनादि कहीने वांदणां देवानुं कारण. ४३१
२	वांदणां पांच नाम कव्यां ठे. ४३२
३	वांदणां वावीश हागनां नाम कव्यां ठे. ४३३
४	द्वेहुं वांदणां पांच नामनुं द्वार कव्युं ठे. ४३५

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
५	वीजुं वंदन कर्मे उपर ड्रव्य जावथी पांच दृष्टांतनुं छार. ४३५
६	त्रीजुं पासठादिक पांच अवंदनिकनां नामनुं छार. ४३७
७	चोथुं आचार्यादिक पांच वांदवा योग्य ठे, तेनानामनुं छार. ४४१
८	पांचमुं चार जण पासें वांदणां न देवराववां, तेनुं छार. ४४३
९	ठहुं चार जण पासें प्रायः वांदणां देवराववां, तेनुं छार. ४४३
१०	सातमुं पांच स्थानकें वांदणां न देवां, तेनुं छार. ४४३
११	आठमुं चार स्थानकें वांदणां देवानुं छार. ४४४
१२	नवमुं आठ कारणें वांदणां देवां, तेनुं छार. ४४४
१३	दशमुं वांदणां देतां पच्चीश आवश्यक सचबाय, तेनुं छार. ४४५
१४	अग्नीधारमुं मुहपत्तिनी पच्चीश पन्निसेहणानुं छार. ४४७
१५	वारमुं शरीरनी पच्चीश पन्निसेहणानुं छार. ४४८
१६	तेरमुं वांदणांमां घत्रीश दोष त्यागवा तेना नामनुं छार. ४५०
१७	चौदमुं वांदणां देतां ठ गुण उपजे, तेना नामनुं छार. ४५४
१८	पन्नरमुं वांदणांमां गुरुनी स्थापना केम करवी? तत्स्वरूप छार. ४५४
१९	शोलमुं वे प्रकारना अवग्रहनुं छार. ४५६
२०	सत्तरमुं वांदणांना सूत्रांना अक्षरनी संख्यानुं छार, तथा अक्षरमुं पदनी संख्यानुं छार. ए वे छार, सार्ये कक्षां ठे. ४५७
२१	उगणीशमुं वांदणांना दायकनां ठ स्थानकोनुं छार. ४५८
२२	वीशमुं वांदणांनां ठ स्थानकमां ठ गुरुवचन होय तेनुं छार. ४५९
२३	एकवीशमुं तेत्रीश आशातना न लगामवी, तेनां नामोनुं छार. ४५९
२४	बावीशमुं प्रजातें अने सांके ए वे वंदनक विधिनुं छार. ४६३
२२१	॥ तृतीय पञ्चस्काण जाप्यस्यानुक्रमणिका ॥	
१	पञ्चस्काणना मूल नवछारनां नाम तथा ए शब्दनो अर्थ. ४६६
२	पद्देलुं उत्तर गुण पञ्चस्काणना दश जेदनुं छार. ४६७
३	वीजुं पञ्चस्काण करवाना पाठ रूप चार प्रकारना विधिनुं छार. ४७१
४	त्रीजुं चार प्रकारना आहारना स्वरूपनुं छार. ४७६
५	चोथुं नवकारसी प्रमुखना आगारोनी संख्या यथार्थ. ४८०
६	पांचमुं ठ जडय तथा चार अजडय मखी दश विगडनुं छार,	

अनुक्रमांक.

ग्रंथोनां नाम.

पृष्ठांक.

- जेद प्रतिजेद सहित एमां निवियातादिकनां स्वरूप कहेलां ठे. ४९१
 ७ ठंठुं ठ चदय विगयना त्रीश नीवियाता कराय ठे तेनुं द्वार. एमां
 निवियातानो अधिकार सविस्तर वर्णवेळो ठे. ४९९
 ८ सातमुं पच्चस्काणना मूलगुण उत्तर गुणरूप वे जांगा तथा
 उगण पच्चास आदिक बीजा पण जांगा कहेवानुं द्वार. ५०१
 ९ आठमुं पच्चस्काण ठ शुक्रियें सफल थाय, तेना नामनुं द्वार. ५०६
 १० नवमुं पच्चस्काण नुं फल इहलोक तथा परलोक आश्रयी वे प्र
 कारें थाय, तेनुं दृष्टांतसहित कथननुं द्वार. ५०८

॥ चैत्यवंदन बावीशनी अनुक्रमणिका. ॥

- १ विमलकेवल ज्ञानकमला, सिद्धाचलजीनुं. ५१२
 २ श्रीशत्रुंजय सिद्धक्षेत्र, सिद्धाचलजीनुं. ५१२
 ३ आज देव अरिहंत नमुं, पंचतीर्थी चैत्यवंदन. ५१२
 ४ पद्मप्रजने वासुपूज्य दोय राता कहीयें. चोवीशजिनवर्णनुं. ५१२
 ५ प्रथम तीर्थंकर तणा हूआ, चोवीश जिन समकित जवगणतीनुं. ५१३
 ६ गणधर चोराशी कल्या, चौदशें वावन गणधरनुं. ५१३
 ७ वार गुण अरिहंत देव, पंच परमेष्ठीनुं. ५१३
 ८ श्री सीमंधर वीतराग, सीमंधर जिननुं. ५१३
 ९ सीमंधर परमात्मा, सीमंधरजिननुं. ५१४
 १० श्री सीमंधर जगधणी, सीमंधरजिननुं. ५१४
 ११ पहेले पद अरिहंत नमुं, बीशस्थानकतपनुं. ५१४
 १२ चोवीश पंदर पीस्तालीशनुं, बीशस्थानकना काउस्सगनुं. ५१५
 १३ रोहिणी तप आराधीयें, रोहिणीतपनुं. ५१५
 १४ सीमंधर प्रमुख नमुं, विचरताजिननुं. ५१५
 १५ छुविध धर्म जिणें उपदिश्यो, बीजतिथिनुं. ५१६
 १६ त्रिगडे वेठा वीरजिन, ज्ञानपंचमीनुं. ५१६
 १७ माहाशुदि आठमने, दिने, अष्टमीनुं. ५१६
 १८ शासन नायक वीरजी, एकादशीनुं. ५१७

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
१९	शांति नमि मल्ली मेप ठे, चोवीश तीर्थंकरनी राशिनूं. ५१७
२०	परमेश्वर परमात्मा, परमात्माजीनूं. ५१८
२१	निजरूपें जिननाथ के, जिनपूजानूं. ५१८
२२	अरिहंत नमो जगवंत नमो, चंदकेवलीना रासमांथी. ५१८

॥ अथ ठंदादिकोनी अनुक्रमणिका ॥

१	सेवो पास संखेसरो मन्नशुळें, शंखेश्वरजीनो. ५१८
२	कल्याणकेलिसदनाय नमो नमस्ते, पार्श्वजिनस्तोत्र..... ५१९
३	सेवो वीरने चित्तमां नित्य धारो, श्रीमहावीरजीनो..... ५१९
४	वीरजिनेसर केरो शिष्य, गौतमाष्टक ठंद ५२१
५	वांठित पूरे विविध परें, नवकारनो ठंद. ५२१
६	आदिनाथ आदें जिनवर वंदी, शोल सतीनोठंद. ५२३
७	सिद्धार्थ जूपति सोहे, ए प्रजातें कहेवानां चार मंगल. ५२४
८	शिवं शुळुळुं परं विश्वनाथं, वीतरागाष्टक. ५२५

॥ अथ स्तुतियोनी अनुक्रमणिका ॥

१	सीमंधर जिनवर सुखकर साहेव देव. श्रीसीमंधरजिननी. ५२५
२	श्रीसीमंधर देव सुहंकर. ५२५
३	आदिजिनवर राया, जास सोवन्नकाया, आदिजिननी.. ५२६
४	रूपज चंझानन वंदन कीजें, शाश्वत जिननी. ५२६
५	जिनशासन वंठित, पूरण देव रसाख, सिद्धचक्रजीनी. ५२७
६	अरिहंत नमो वलि सिद्ध नमो, सिद्धचक्रजीनी ५२७
७	दिन सकल मनोहर बीज दिवस सुशेष, बीजतिथिनी. ५२७
८	आवण शुदि दिन पंचमीण पंचमीनी. ५२८
९	मंगल आठ करी जस आगल, अष्टमीनी. ५२८
१०	एकादशी अति रूथकी गोविंद पूठे नेम, एकादशीनी. ५२९
११	पूठे गौतम वीर जिणंदा, बीश स्थानकना तपनी. ५२९
१२	सत्तरजेदी जिनपूजा रचीने. पर्युपणनी. ५३०
१३	नक्षत्र रोहिणी जे दिन आवे, रोहिणी तपनी. ५३०

अनुक्रमांक.

ग्रंथोनां नाम.

पृष्ठांक.

॥ अथ स्तवनोना समुदायनी अनुक्रमणिका ॥

१	पुष्कलवद् विजयें जयो रे, सीमंधरजिननुं.	५३१
२	सुणो चंदाजी सीमंधर परमात्मा पासें जाजो, सीमंधर जिननुं.	५३१
३	शत्रुंजे रूपन समोसखा, तीर्थमालानुं.	५३२
४	आंखमीयें रे में आज शत्रुंजय दीगो रे, सिद्धाचलजीनुं.	५३३
५	विमलाचल नित्य वंदीयें, सिद्धाचलजीनुं.	५३३
६	सिद्धगिरि ध्यावो जत्रिका, सिद्धाचलजीनुं.	५३३
७	समेत शिखर जिन वंदियें, समेतशिखरजीनुं.	५३४
८	जइ पूजो ढाल समेतशिखर गिरि उपर. समेतशिखरजीनुं.	५३४
९	राजुल उज्जी मालिये, जंपे जोमी हाथ, नेमनाथजीनुं	५३५
१०	चउ अछ दस दोय वंदीयें जी, अष्टापदजीनुं	५३५
११	आदिजिणेंसर पूजतां दुःख मेटो रे, आवुजीनुं.	५३६
१२	आवो आवोने राज, श्रीअर्बुदगिरि जइयें, अर्बुदगिरिनुं.	५३७
१३	श्रीराणकपुर रलियामणुं रे ढाल, राणकपुरजीनुं.	५३७
१४	समरि शारदा माय, सिद्धचक्रजीनुं स्तवन.	५३८
१५	साहिव सांजलो रे, संजव अरज हमारी, संजवजिननुं.	५३८
१६	सहजानंदी शीतल सुखजोगी तो, शंखेश्वरजीनुं.	५३९
१७	अंतरजामी सुण अलवेसर, शंखेश्वर जीनुं.	५४०
१८	सजनी मोरी, पासजिणेंसर पूजो रे, श्रीपार्श्वनाथजीनुं.	५४०
१९	जय जिनवर जग हितकारी रे, दीवालीनुं.	५४१
२०	सेवधी संचउ घेरियां अलवेले सांइ श्रीवीर जन्मकुंरुलीनुं	५४१
२१	सिद्धनी शोचा रे शी कहुं, सिद्ध जगवाननुं.	५४२
२२	गिरुआ रे गुण तुम तणा, महावीर स्वामीनुं.	५४२
२३	सांजल रे तुं प्राणीया, समकितनुं स्तवन सात ढालनुं.	५४३
२४	सकल सिद्धि दायक सदा, आराधनानुं पुण्यप्रकाशनुं स्तवन.....	५४६
२५	सुतसिद्धारथ भूपनो रे, ज्ञानपंचमीनुं स्तवन ठ ढालनुं.	५५२
२६	आदिजिणेंद अरिहंतजी प्रभु अमने रे, आदिजिननुं,	५५६
२७	अवसर पामीने रे कीजें नव आंवीलनी उली, सिद्धचक्रजीनुं.	५५७

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
२७	सुविधिनाथनी पूजा सार, सुविधिजिन पूजानुं स्तवन. ५५७
२८	तीरथ अष्टापद नित्यनमियें, अष्टापदजीनुं. ५५८
३०	श्रावण वरसे रे स्वामी, श्रीनेमराजुलनुं चोमासुं, ५५९
३१	एक वार वष्टदेश श्रावजो जिणंदजी, समवसरणनुं. ५५९
३२	मनहुं ते महारुं मोकखे, महारा वालाजी रे, सीमंधरजिननुं. ५६०
३३	काया पामी अति कूनी, युगमंधरजिननुं. ५६१
३४	जइने रहेजो महारा वालाजी रे, नेमिजिननुं ५६१
३५	धन धन रे दीवाली मारे आजनी रे. जिनप्रजुनी आंगीना दर्शनुं.	५६२
३६	प्रणमी शारद मायशासन वीर सुहंकरुं जी, बीज तिथिनुं स्तवन.	५६२
३७	पंचमी तप तमें करो रे प्राणी, पंचमीनुं..... ५६३
३८	हारे महारे ठामधर्मना साडा पचवीश देश जो, अष्टमीनुं. ५६३
३९	जगपतिनायक नेमिजिणंद, एकादशीनुं चार ढाखनुं. ५६५
४०	मारगदेशक मोहनो रे, दीवालीनुं. ५६८
४१	जीहो प्रणसुं दिन प्रत्यें जिनपति, सिद्धचक्रजीनुं चार ढाखनुं.	५६८
४२	हारे महारे वासुपूज्यनो नंदन भगवा नाम जो, रोहिणीतपनुं.	५७०
४३	पामी सुगुरु पसाय रे, शत्रुंजय धणी, आदिजिनविनति. ५७३
४४	श्रीगौतमस्वामीनो रास. ५७५
४५	रमती जमती अमुन साहेली, दीवालीनुं. ५८०
४६	माता त्रिशला नंद कुमार जगतनो दीवो रे, आमलक्रीडानुं ५८०
४७	सुणो सखि सज्जन नां विसरे, नेमनाथजीनुं. ५८१
४८	शामलीया लाख तोरणची रथ फेर्यो कारण कहोने, नेमिजिननुं.	५८२
४९	आवो गिरि सिद्धाचल जइयें, सिद्धाचलजीनुं. ५८२
५०	श्रीसिद्धाचलमंरुण स्वामी रे, सिद्धाचल जीनुं. ५८३

॥ अथ सत्वाउनी अनुक्रमणिका ॥

१	जनकसुता हुं नाम धरातुं सीताजीनी. ५८४
२	समरी श्रुत देवी शारदा, आंखि तपमां आहार खेवाना विधिनी.	५८४
३	चेतन अथ कतु चेतीयें, चेतन शिखामणनी. ५८५
४	हो सुण आत्मा मत पर मोहपिंजरमांहे. आत्मबोधनी.	... ५८५

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	प्रश्नांक.
५	सांजल सयणां साची सुणावुं, सांजल सयणानी.	५८६
६	जोवनीयांनी मोजां फोजां जाय नगरां देती रे, जोवन अग्रिरनी.	५८६
७	निंदा म करजो कोइनी पारकी रे, निंदावारकनी.	५८६
८	धोबीडा तुं धोजे मननुं धोतीयुं रे, धोबीकानी.	५८७
९	ढंढणरूपिजीने वंदना हुं वारी लाळ, ढंढणरूपिनी.	५८७
१०	सिरिजंबू रे, विनयजक्ति शिरनामीने, मुहपत्तिना पच्चास बोलनी.	५८८
११	काया रे वामी कारमी सीचंतां रे शुके, काया उपरनी.	५८९
१२	नरजव नयर सोहामणुं वणजारा रे, वणजारानी.	५८९
१३	सुन सोदागर वे दिलकी बात हमारी, सोदागरनी.	५९०
१४	आपखजावमां रे, अधू सदा मगनमें रहेनां, आपखजावनी.	५९०
१५	शोल सतीनां लीजें नाम. शोल सतीयोनी.	५९१
१६	आतमरामें रे मुनि रमे, आतमशिद्धानी.	५९१
१७	अरिहंत पहेले स्थानक गणीयें, वीश स्थानकना तपनी.	५९१
१८	ए तो नारी रे बारी ठे दुर्गति तणी, शीयलनी.	५९२
१९	जय जय आरती शांति तुमारी, शांतिजिन आरती.	५९३
२०	अप्सरा करती आरती, जिनआगें ॥ आदिजिन आरति.	५९३
२१	जल जरी संपुटपत्रमां, श्रीजिन नव अंगपूजाना दोहा.	५९४
२२	आरती कीजें पास कुमरकी, श्रीपार्श्वनाथनी आरति.	५९४
२३	चारो मंगल चार आज महारे. ए चारो मंगल चार.	५९५
२४	सिद्धारथसुत वंदियें, पांचकारणनुं स्तवन, विनयविजयजीकृत.	५९५
२५	श्रीशुचगुरुचरणे, सामायिकना वत्रीशदोषनी सद्याय.	५९६

॥ अथ संधिसूत्राणि ॥

॥ सिद्धो वर्णसमाप्ताय : तत्र चतुर्दशादौ स्वराः । दश समानाः । तेषां द्वौ द्वावन्योन्यस्य सवर्णौ । पूर्वो ह्रस्वः । परो दीर्घः । स्वरोऽवर्णवर्जो नामी । एकारा दीनि संध्यक्षराणि । कादीनि व्यंजनानि । ते वर्गाः पंच पंच । वर्गाणां प्रथम द्वितीयौ शपसाश्च घोषाः । घोषवन्तोऽन्ये । अनुनासिका ङञेणनमाः । अन्तस्था यरलवाः । ऊष्माणः । शपसहाः । अः इति विसर्जनीयः । अं इत्यनुस्वारः । पूर्वपरयोरर्थोपलब्धौ पदम् । अस्वरं व्यंजनम् । परं वर्णं नयेत् । अनतिक्रमयन् विश्लेषयेत् । लाकोपचाराङ्गहणसिद्धिः । इति संधिसूत्रेषु प्रथमश्चरणः ॥ १ ॥

॥ श्रीगोमीपार्श्वनाथाय नमः ॥

॥ अथ ॥

श्रीपंचप्रतिक्रमणादिसूत्राणि सार्थानि प्रारंभः

॥ तत्र ॥

॥ प्रथमं नवकारमांगलिकरूपम् ॥

॥ नमो अरिहंताणं ॥ १ ॥ नमो सिद्धाणं ॥ २ ॥ नमो
आयरियाणं ॥ ३ ॥ नमो उवज्जायाणं ॥ ४ ॥ नमो
लोए सव्व साहूणं ॥ ५ ॥ एसो पंच नमुकारो ॥ ६ ॥
सव्वपावप्पणासणो ॥ ७ ॥ मंगलाणं च सव्वेसिं ॥ ८ ॥
पढमं हवइ मंगलं ॥ ९ ॥ इति नमस्काराः ॥ १ ॥

अर्थः—हवे प्रथम सर्वमांगलिकनुं मूल, श्रीजिनशासननो सार, श्री-
यार अंग अने चौद पूर्वनो उद्धार, सदैव शाश्वत एवो श्रीपंच परमेश्वरिने नम-
स्काररूप महामंत्र श्रीनवकार ठे, तेनो प्रारंभ करीयें ठेयें. त्यां प्रथम श्रीअ-
रिहंतपदनुं मंगल वर्णवीयें ठेयें. (नमो अरिहंताणं के०) नमोऽरिहंताः
पटले (अरि के०) रागादिक वैरी प्रत्ये (हंताणं के०) हणनार एवा, धार
गुणें करी सहित समवसरणने विषे विराजमान विहरमान तीर्थंकर जे श्री-
अरिहंत, ते प्रत्ये (नमो के०) नमस्कार थाउं. एनो सविस्तर अर्थ कहे ठे.

इहां नमः ए नेपातिक पद ठे. ते अव्य तथा जावना संकोचने अर्थे ठे.
कहेलुं ठे के “नेवाइयं पयं दवं जावसंकोयण पयत्तो” भाटे नमः ए पदव-
डे कर, चरण अने मस्तकें करी. सुप्रणिधानरूप नमस्कार थाउं. पटले
कर, शिर अने पादादिकनुं जे ह्वन, चखन, ते अव्यसंकोच जाणवो. अने
वीगुह माननो नियोग ते जावसंकोच जाणवो. पटले अव्य अने जावयी
नमस्कार थाउं, एम कहुं. एवो नमस्कार कोने थाउं? तो के अरिहंता
दिक प्रभुउने नमस्कार थाउं. अहिंयां जूदा जूदा ग्रण पाठ ठे. एक एमो

અરહંતાણં, ધીજો ણમો અરિહંતાણં, ત્રીજો ણમો અરહંતાણં. ૫ ત્રણ પા-
ઠના ત્રિન્ન ત્રિન્ન અર્થો કહે છે.

પ્રથમ (ણમો અરહંતાણં કે) નમોઽર્હજ્યઃ જે અતિશય પૂજાને અર્પેને
ઘટલે યોગ્ય છે તે અરહંત કહિયે. અર્થાત્ અમરવર નિર્મિત એવા અશોકાદિ
આઠ મહાપ્રાતિહાર્યરૂપ પૂજાને જે યોગ્ય છે, તેને અરહંત કહિયે. ૫ વિષે
આવું વચન છે:—“અરહંતિ વંદણ નમં, સણાઝ અરહંતિ પૂઅસકારં ॥ સિરિગ
મણં ચ અરહા, અરહંતા તેણ વુચંતિ ॥૧૥” એ માટે તેડને નમસ્કાર થાઉં.

તથા અરિહનનાત્ અરહંત ઘટલે સંસારરૂપ ગહનવનને વિષે અનેક
દુઃખોને પમારનાર એવા મોહાદિક શત્રુને હણવાયકી અરહંત કહીયે. ત
થા રજોહનનાત્ અરહંત ઘટલે જેમ વાદલાં, સૂર્યમંદલને ઢાંકી મૂકે છે,
તેમ આત્માના જ્ઞાનાદિક ગુણને ઢાંકી મૂકે, એવાં ચાર વાતિકર્મરૂપ રજ,
તટ્ટૂપ શત્રુને હણવાયકી અરહંતકહિયે. તથા રહસ્યાજાવત્ અરહંત ઘટ-
લે દૂર થયું છે નિરવશેષ જ્ઞાનાવરણાદિ કર્મનુ પારતંત્ર્ય જેને વિષે અને ન
હણાય એવું અદ્ભુત કેવલ જ્ઞાન અને દર્શન, તેણે કરી નિરંતર પ્રત્યક્ષપણે
કરી જાણનારા એવા જગવાનને રહસ્યનો અજાવ છે ઘટલે જેનાથી કાંઝ
ઠાનુ નથી માટે અરહંત કહિયે, આ અરહંત પદના ત્રણે અર્થ, પૃષોદરા-
દિની પેઠે સિદ્ધ થાય છે. એ માટે તેડને નમસ્કાર થાઉં.

અથવા (અ કે) અવિદ્યમાન છે (રહ કે) એકાંત રૂપ દેશ અને
(અંત કે) મધ્યજાગ ગિરિ ગુફાદિકનો જેને ઘટલે સમસ્ત વસ્તુસમૂહ
ગતપ્રવૃત્તપણને અજાવે કરી અરહતોર કહીયે, અર્થાત્ સર્વવિદિતપણું છે
જેને એવા અરહતોર જગવાન્ તેડને નમસ્કાર થાઉં.

અથવા (અ કે) અવિદ્યમાન છે ઘટલે નથી (રહ કે) રથ જે સ્યં-
દન તે સકલ પરિગ્રહ ઉપલક્ષણચૂત જેને અને (અંત કે) વિનાશ ઘટલે
વિનાશના કરનારા જે જરાદિ ઉપલક્ષણચૂત તે જેમને અવિદ્યમાન છે મા-
ટે અરહંત ઘટલે અરહંત કહિયે, એવા અરહંત પ્રત્યુર્જને નમસ્કાર થાઉં;

અથવા અરહ્યજ્યઃ ઘટલે પ્રકૃષ્ટ રાગાદિહેતુચૂત એવા મનોઙ્ઞ અને અ-
મનોઙ્ઞ જે વિષય તેના સંપર્કથકી પણ વીતરાગાદિક જે પોતાનો સ્વસ્વજાવ
છે, તેને ઢાંકતા નથી, તેમાટે અરહંત કહિયે. એવા અરહંત પ્રત્યુર્જને નમ-
સ્કાર થાઉં. યતઃ “શુઝ વંદણ મરહંતા, અમરિંદ નરિંદ પૂઅમરહંતા ।

सासय सुहृत्तरहंता. अरहंता हुंतु मे सरणं ॥१॥” ए प्रथम पाठनो अर्थ थयो. हवे (एमो अरिहंताणं के०) नमोऽरिहृदयः ए बीजा पाठनो अर्थ करे ठे. त्यां (अरि के०) आठ कर्मरूप शत्रुने (हंताणं के०) हणनारा एवा श्रीअरिहंत प्रत्ये नमस्कार थाठं. ए विपे आहुं वाक्य ठे “अष्टविहं पिथ कम्मं, अरिभूयं होइ सयलजीवाणं ॥ तं कम्मसरिहंता, अरिहंता तेण बुंचति ॥ १ ॥” ए गाथानो जावार्थः—आठ प्रकारनां जे कर्म ठे, ते सर्व जीवोने अरिभूत एटले बेरीरूप ठे, एवा कर्मरूप बेरीने हणनार ठे, माटे अरिहंत कहेवाय ठे. ते प्रत्ये नमस्कार थाठं.

तथा अरिहंतना सहायधी मोक्षरूप नगरने पमाय ठे. माटे सार्थवा हनी उपमा, तथा एमना आश्रयथकी जवसमुझनो पार पमाय ठे, माटे निर्यामकनी उपमा, तथा प्राण, जूत, जीव अने सत्व, ए चार प्रकारना जीवोने माहण माहण एवो शब्द कहे, माटे सर्व जीवो उपर कृपा ठे, तेथी नीर्वाणरूप वनप्रत्ये पहुँचाडे ठे, माटे महागोपनी उपमा, ए अण उपमा सार्थक ठे, ते श्री अरिहंतनेज ठाजे ठे, एवा श्रीअरिहंतने ए सर्व जीवलोकने विपे लोयुत्तम जावे करी तेमज नमस्कार थाठं.

तथा राग, द्वेष, परिसह, उपसर्ग, एटलाने जे नमावे एटले पांचे इंद्रियना द्वेषीश विषय, चार कपाय, वावीश परिसह तथा आत्मोद्धित अने परकृत एथी वे प्रकारनी वेदना अने अनुलोम तथा प्रतिलोम, एवा वे प्रकारना उपसर्ग, इत्यादिक शत्रुने हणनार तेमाटे अरिहंत कहियें, ते प्रत्ये नमस्कार थाठं. एवा अरिहंतने मन, वचन अने कायानी एकाप्रतापणे नमस्कार करतो थको जीव, जवनां सहस्रोथकी मूकाय, जाव सहित नमस्कार करतो थको बोधिना लाजने पामे, ए बीजा पाठनो अर्थ थयो.

हवे (एमो अरुहंताणं के०) नमोऽरुहृदयः ए बीजा पदनो अर्थ कहे ठे, तिहां अरुहृदयः अर्ही (रुह बीजतंतुसंताने) ए धालुनुं रुह पद ठे एटले हीणकर्मबीजपणाथकी जेमने फरी संसारमध्ये, (रुहंत के०) उपजनुं (अ के०) नथी एटले अरुहंत कहियें, अर्थात् बीजनुं विस्तारपणुं नथी. हवे कोइ पण जव करवो नथी माटे अरुहंत कहीयें, उक्तं च “दग्धे वी जे यथात्यंतं, प्रादुर्भवति नांकुरः ॥ कर्मबीजे तथा दग्धे, न रोहति जवां कुरः ॥ १ ॥” अर्थः—जेम कोइ बीज ठे, ते अत्यंतपणे अग्नियें करी दह्युं

प्रतिक्रमण सूत्र.

होय, तेने वाव्यां थकां तेनो अंकुरो प्रगट न थाय. नेम माटे
 मरूप बीजें करी फरी संसारमध्यें अवताररूप अंकुरो उगे वें.
 बीजने वाव्या थकी संसाररूप अंकुरो प्रगट न थाय. नवा ज
 माटे अरुहंत कहियें, एवा अरुहंतने नमस्कार थाजें.
 एवा लक्षणोवाला जगवानने नमस्कार करवानो हेतु शुं? त्यां
 महाजयंकर जे आ जवरूप गहनवन, तेने विषे प्रमाण करवाने बी
 मेला एवा जीवोने अनुपम आनंदरूप जे परमपद तद्रूप जे नगर
 मार्गने देखारुवापणानुं परमोपकारीपणुं ठे जेने विषे तेंमाटे तेने नम
 करवो योग्यज ठे. अहीयां नमः शब्दना योग्यी व्याकरणरीतिथी च
 र्थी विज्ञक्ति जोड्यें, ते ठेकाणें जे पठी ठे ते प्राकृतसूत्रयकी प्राकृतशै
 ना वश थकि ठे, तेमां पठीनुं बहुवचन ठे, ते अद्वैतव्यवहर्दे करी अर्ह
 हुत्वनाख्यापनने माटे ठे. तथा विषय बहु पणायें करीने नमस्कार करना
 रने फलातिशय ज्ञापनने माटे ठे, ए श्रीअरिहंतने चंद्रमंगलनी पेरें अे-
 तवणें ध्यायियें. ए चावमंगल करतां पंच परमेष्ठिपदमां प्रथम अरिहंत प-
 दनुं मंगल वर्णव्युं ॥ ए पहेली संपदा एक पदनी थइ, संपदा एटले ज्यां
 अर्थसमातिनो अधिकार होय, ते संपदा जाणवी, तथा ज्यां विशामो लइ
 यें, ते विशामाना स्थानकने संपदा कहियें, एम सर्वत्र जाणवुं ॥ १ ॥
 हवे बीजुं सिद्धपदनु मंगल वर्णवे ठे, (एमोसिद्धाणं के०) नमः सि
 क्षेज्यः अहीयां (सित् के०) वरू एटले चिरकालनो वांधेलो एवो जे
 अष्टकर्मरूप काष्ठनो चारो, तेने जाज्वलमान शुक्लध्यानरूप अग्नियें करी
 जेणे (ध्मातं के०) धम्यो ठे वाव्यो ठे जस्म कीधो ठे, तेने निरुक्तिना
 विधि प्रमाणें सिद्ध कहियें, एवा सर्व सिद्धने महारो (एमो के०) नम-
 स्कार होजो, अथवा विधु धातु, गतिने अर्थें ठे, ए वचनथी अपुनरावृ-
 त्तियें एटले पावुं न अवाय एवी रीतें मोहनगरी प्रत्यें गया, ते सिद्ध क
 हेवाय, अथवा निष्ठितार्थ थया ते सिद्धा अथवा शिक्षा करनार शास्त्रक
 थक थया, ते सिद्ध अथवा शासनने प्रवर्त्तावनार थईने सिद्धरूप मांगव्य
 पणा प्रत्यें अनुज्ञव्या, ते सिद्ध कहियें. अथवा नित्य अपर्यवसित अनंत
 स्थितिने पामवा पणा थकी सिद्ध कहियें. अथवा जेनाथी गुणोनुं समूहपणुं
 व्य जीवोने उपलब्ध थाय ठे माटे सिद्ध कहियें, ए विषे आ वचन प्र-

માણ છે, “ધ્માતં સિતં ચેન પુરાણકર્મ્મ, યોઽગતો નિર્વૃત્તિસૌધમૂર્ધિ ॥ ક્વ્યા-
તોઽનુશાસ્તા પરિનિષ્ઠિતાયોઽયઃસોઽસ્તુ સિદ્ધઃ કૃતમંગલો મે ॥૧॥” એ શ્લોકો-
કમાં ઉપર જેટલાં સિદ્ધનાં લક્ષણો કહ્યાં, તેટલાંનો સમુદાય, વર્ણનરૂપે છે.

એ સિદ્ધ પરમાત્માને નમસ્કાર કરવાનો હેતુ શું ? ત્યાં કહે છે. એ વિ-
નાશ રહિત એવો અનંત ચતુષ્ક એટલે જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર તથા વીર્ય, એ
ગુણો જેઠને પ્રગટ થયા તે જ્ઞાનદર્શન સુખવીર્યાદિક ગુણ યુક્તપણે કરી
સ્વવિષય પ્રમોદપ્રકરણે ઉત્પાદન કરી આનંદ ઉત્પાદન કરવાને લીધે જીવ્ય
જીવોને અત્યંત ઉપકારહેતુપણું છે માટે તે સિદ્ધને નમસ્કાર કરવા
યોગ્ય છે. એ શ્રીસિદ્ધ જગવાનને ઝગતા સૂર્યની પેરે રક્તવર્ણે ધ્યાયિયું. એવા
સિદ્ધને નમસ્કાર કરતાં પંચ પરમેષ્ઠિ મંગલમાં વીજું મંગલ જાણવું. એ
વીજું પદ અને વીજી સંપદા થઈ ॥ ૨ ॥

હવે આચાર્યપદનુ વીજું મંગલ કહે છે. (એમો આચરિયાણં કે૦) નમ
આચાર્યેજ્યઃ આ એટલે મર્યાદાયે તદ્વિષય વિનયરૂપે કરી ચર્યતે એટલે
સેવિયું અર્થાત્ જિનશાસનના અર્થની ઉપદેશકતાયે કરીને, તે ઉપદેશક-
તાની આકાંક્ષા કરનારા જીવો જેને સેવે છે, તેને આચાર્ય કહીયું. તેને
(એમો કે૦) નમસ્કાર થાઉં. ઉક્તં ચ “સુત્તઘ વિજયરક્ષણં, જુત્તો ગઘસ્સ
મેદિ જૂઠંથ ॥ ગણતત્તિ વિપ્પમુક્કો, અઘં વાપદ આચરિત્તં ॥ ૧ ॥

અથવા જ્ઞાનાચારાદિક પાંચ પ્રકારનો આચાર, અથવા આ એટલે મ-
ર્યાદાયે ચાર એટલે વિહાર તે આચાર, એવા આચારને પાલવામાં પોતે સાધુ
એટલે જાણા ચતુર છે તથા પ્રકરે કરી વીજાને તે આચાર પલાવવાનો ઉ-
પદેશ કહેવાયકી તથા ઉત્કૃષ્ટપણે વીજા સાધુ પ્રમુખને તે આચાર દેખા-
નવાયકી આચાર્ય કહિયું. ઉક્તંચ ॥ “પંચવિહં આચારં, આચરમાણા ત-
હા પયાસંતા ॥ આચારં દંસંતા, આચરિયા તેણ વુઘંતિ” ॥ ૧ ॥

અથવા (આ કે૦) ફેપત્ એટલે અપરિપૂર્ણ જે (ચાર કે૦) દેરિક
એટલે શિષ્ય તે આચાર તે ચારકલ્પ કહિયું. એટલે યુક્તાયુક્ત વિત્તાગ નિ-
રૂપણ કરવામાં અનિપુણ એવા વિનેય જે શિષ્ય તેને વિપે (સાધુ કે૦) જા-
ણા યથાર્થ જ્ઞાન્યાર્થ ઉપદેશકપણે કરીને તે આચાર્ય કહેવાય છે.

એવા આચાર્યને નમસ્કાર કરવાનો હેતુ શું ? ત્યાં કહે છે. આચારનો
ઉપદેશ કરવાયકી પરોપકારીપણું જેમને પ્રાપ્ત થયું છે તથા ઠગીજ ઠગીજી

ગુણેં કરી સુશોજિત, યુગપ્રધાન, સર્વજનમનોરંજક, જગજ્ઞીવમાં જીવ્ય જી વને જિનવાણીનો ઉપદેશ આપી પ્રતિબોધિને કોઈને સમ્યક્પણું પમાડે છે, કોઈને દેશવિરતિપણું પમાડે છે, કોઈને સર્વવિરતિપણું પમાડે છે તથા કોઈએક ઉપદેશ સાંજલીને જડકપરિણામી થાય છે. એવા ઉપકારના કરનાર, શાંત મુદ્દાના ધારક, હાણમાત્ર પણ કપાયેં પ્રસિત ન હોય માટેં તે પ્રજુર્જ, નમસ્કાર કરવા યોગ્ય છે.

વલી તે આચાર્ય નિત્યેં પ્રમાદ રહિત થકા અપ્રમત્ત ધર્મના કચક છે. વલી રાજકથા, દેશકથા, સ્ત્રીકથા, જત્તકથા સમ્યક્ત્વદિલણીયા અને ઠઠી ચારિત્રદિલણીયા, એવી વિકથાના વર્જક છે. વલી અમલ અમાયી છે. તથા સારણા, વારણા, ચોયણા, અને પન્નિચોયણાદિકેં કરી શિષ્યાદિકને પ્રવચનનો અન્યાસ કરાવનારા છે અને સાધુજનને ક્રિયા ધરાવતા થકા છે. વલી જેમ સૂર્ય અસ્ત થયાં ગ્રહને વિષે ઘટપટાદિક પદાર્થ ન દેખાય; પઠી દીપકથકી સર્વ પદાર્થ દૃષ્ટિગોચર આવે, તેમ અર્હિયાં કેવરુજ્ઞાન જાસ્કાર સમાન શ્રીતીર્થકરદેવ મુક્તિ ગયા થકાં ત્રણ જીવનના પદાર્થના કચક દીપકસમાન એવા શ્રીઆચાર્ય છે, એવા શ્રીઆચાર્યને, જે જીવ્ય પ્રાણી નિરંતર નમસ્કાર કરે, તે પ્રાણી ધન્ય જાણવા, તેમને જીવનો હૃદય તુરત થાય. વલી તે આચાર્ય પ્રજુર્જયેં કૃપા કરીને જે હિતનાં વચન કહ્યાં હોય, તે વચનોને હૃદયથી અણમૂકતો થકો રહે, તે પ્રાણી વિશેષેં શુદ્ધિ સહિત જલો આચારવંત થાય. એ શ્રીઆચાર્યને સુવર્ણવર્ણેં ધ્યાયિયેં. એવા આચાર્યને નમસ્કાર કરવાથી પંચપરમેષ્ઠિમંગલમાં ત્રીજું મંગલ જાણવું ॥ એ ત્રીજું પદ અને ત્રીજી સંપદા થઈ ॥ ૩ ॥

હવે ઉપાધ્યાયપદનું: ચોથું મંગલ વર્ણવે છે. (એમો ઉવપ્પાયાણં કેઠ) નમ ઉપાધ્યાયેજ્યઃ (ઉપ કેઠ) સમીપ રહ્યા તથા આવ્યાં એવા જે સાધુ પ્રમુખ તે પ્રત્યેં જે (અપ્પાય કેઠ) અધ્યાય એટલે સિદ્ધાંતનું અધ્યયન કરાવે, તથા જેની સમીપેં આવી અધીયતે નામ જાણાય છે, તે ઉપાધ્યાય કહિયેં. તે જાણી (એમો કેઠ) નમસ્કાર થાઉં.

અથવા જેના ઉપ સમીપમાં આધિક્યેન ગમ્યતે એટલે અધિકપણાયેં જવાય છે, અથવા ઇક્ સ્મરણે એવા ધાતુના અર્થમાં સ્મરણ કરાય છે. સૂત્રથકી જિ નપ્રવચનનું જેથકી તે ઉપાધ્યાય કહિયેં. એ વિષે આતું પ્રમાણ છે. “વાર

સંગો જિણકાઠ સઘાઠ કહિતં બુદ્ધેહિં ॥ તં ઉવહસંતિ જમ્હા, ઉવઘાયા તે
 એ બુદ્ધંતિ ॥ ૧ ॥ અર્થ:-ઘાદશાંગી, શ્રીવીતરાગેં અર્થથી નાંચી અને ગણ
 ધરેં સૂત્રથી ઘુંથી, તેનો સઘાય કરવો, એ રીતેં બુધ એટલે પંખિતેં કહ્યું તે
 જે કારણ માટેં તે ઘાદશાંગીને ઉપદેશે, તે કારણ માટેં તે ઉપાધ્યાય કહિયેં.

અથવા“ઉત્તિ ઉવર્ણગ કરણે, જત્તિ જ્ઞાણસ્સ હોદ્દ તિદ્દેસે ॥ એણ હુંતિ
 જજ્ઞા એસો અન્નોવિ પજ્ઞાઠ ॥ ૧ ॥ અર્થ:-ઉકાર જે છે, તે ઉપયોગ કર
 વાને અર્થેં છે, તેથી (ઉ કેળ) ઉવ ધયો અને ઉવ પઠી જજ્ઞો છે, તે જકાર-
 વણેં ધ્યાનનો નિદેશ કહ્યો છે. એમ ઉ અને જ એ વે અક્ષર થકી ઉવજ્ઞાય
 પદ થાય છે. એ પર્યાયાર્થ છે.

બલી પણ પર્યાય ફેર નામ કહે છે. “ઉત્તિ ઉવર્ણગકરણે, પત્તિ અ પાવ
 પરિવજ્ઞણે હોદ્દ ॥ જત્તિ અ જાણસ્સ કપ, ઉત્તિ અ ઇસક્રણા કમ્મે ॥ ૧ ॥”
 અર્થ:-ઉ વર્ણ તે ઉપયોગને અર્થેં છે અને પ વર્ણ તે પાપનું સમસ્ત પ્રકારેં
 વર્જવું તેને અર્થેં છે, અને જ વર્ણ તે ધ્યાન કરવાને અર્થેં છે, પુનઃ ઉ વર્ણ તે
 કર્મથકી ઇસરવાને અર્થેં છે. એ રીતેં ચાર અક્ષર મળ્યા થકાં ઉપાજ્ઞાઠ
 થાય છે, તે પણ પર્યાયાંતરેં ઉપાધ્યાયનુંજ નામ જાણવું.

અથવા ઉપાધાન એટલે ઉપાધિ અથવા સન્નિધિ તે પાસેં વસવું; તે ઉ
 પાધિયેં કરીને અથવા ઉપાધિને વિષે આય એટલે લાજ છે શ્રુતનો જેઠથ
 કી અથવા ઉપાધિ એટલે વિશેષણાદિકના પ્રસ્તાવથકી શોજન ઉપાધિનો
 આય એટલે લાજ છે જેઠથી તે ઉપાધ્યાય કહિયેં.

અથવા ઉપાધિ તેજ સન્નિધિ અને આય એટલે દ્રષ્ટફલ એટલે જેનેં વિ
 પે દેવજનિતપણે જે આય એટલે દ્રષ્ટફલો તેહના સમૂહનું એક હેતુ પર્ણ
 છે, એ હેતુમાટેં તેને ઉપાધ્યાય કહીયેં.

અથવા આધિ જે મનની પીઠા, તેનો આય એટલે લાજ તેને અધ્યાય
 કહિયેં. અથવા અધિ એટલે ટુંકી બુદ્ધિ અર્થાત્ કુબુદ્ધિ તેનો આય એટલે
 લાજ તે અધ્યાય કહિયેં. અથવા ધ્યેધાનુ ચિંતાને અર્થેં છે. એ ધાતુનો પ્રયો
 ગ તથા નજનો અર્થ, કુત્તિત એટલે સ્વરાવ એવો થાય છે, એ વે મલી હુ
 ધ્યાનિ એવો અર્થ સિદ્ધ થાય છે, એને અધ્યાય પણ કહે છે. એ ઉપરલા અ-
 ધ્યાય અથવા આધ્યાય તથા એ વસ્ત્રે જેઠણ કરી ઉપદ્રુત એટલે દુષ્ણાયેલા
 છે, તેને એક ઉપાધ્યાય કહિયેં.

एवा श्री उपाध्याय पच्चीश गुणें करी शोजित, छादशांगीना पारंगामि, छादशांगीना धारक, सूत्र अने अर्थना विस्तार करवाने रसिक, एवा उपाध्यायने नमस्कार करवानो हेतु शुं? त्यां कहे ठे. संप्रदाय यकी आवेलां जे जिनवचन, तेनुं अध्यापन एटले जणावबुं करावे ठे, एणें करी जव्य जीवोनी उपर उपकारीपणुं होवाथी नमस्कार करवा योग्य ठे. ए श्रीउपाध्यायजीने मरकत मणिनी पेरें नीलवणें ध्यायियें. ए श्रीउपाध्यायजीने नमस्कार करवाथी पंचपरमेष्ठिमंगलमां उपाध्यायपदनुं चोथुं मंगल जाणवुं. ए चोथुं पद अने चोथी संपदा थइ ॥ ४ ॥

हवेसाधुपदनुं पांचमु मंगल वर्णवे ठे. (एमोलोएसब्रसाहूणं के०) नमोनमःलो के सर्वसाधुज्यः अढीछीप प्रमाण लोकमांहेला सर्वसाधुजने नमस्कार थाऊ.

ત્યાં જે જ્ઞાનાદિક શક્તિયેં કરી મોક્ષને સાથે, તેને સાધુ કહિયેં, અથવા સર્વ પ્રાણીમાત્રને વિષે સમપણું ધ્યાવે, તેને નિરુક્તિન્યાયેં કરી સાધુ કહિયેં. એ વિષે આ વચન પ્રમાણ ઠે:—“નિર્વાણ સાહુએ જોએ, જમ્હા સાહંતિ સાહુણો ॥ સમા ય સર્વજૂણસુ, તમ્હા તે જાવસાહુણો ॥૧॥” અર્થ:—નિર્વાણ જે મોક્ષ તેના સાધવાના જે યોગ, તે પ્રત્યેં જે કારણ માટેં સાથે, તે માટેં તે સાધુ કહીયેં. વલી સર્વજૂત જે ચોરાશી લાખ જીવાયોનિ તેથી ઉપના જે જીવ, તે સર્વસાથેં સમતાપણું જે ધરે ઠે. તે કારણમાટે તેને જાવસાધુ કહિયેં, અથવા સંયમના સલાહ જે સત્તર ચેદ, તે પ્રત્યેં જે ધારે, તે સાધુ કહીયેં. ઉક્તં ચ ॥ “કિં પિઠ્ઠસિ સાહૂણં, તવં ચ નિયમં ચ સંયમગુણં વા ॥ તાં વંદસિ સાહૂણં, એયં મે પુઠ્ઠિઝં સાહુ ॥ ૧ ॥” અર્થ:—અરે પ્રાણી! સાધુ તે પોતાના ગુણેં કરીનેજ સાધુ હોય, તેમાટે તુ સાધુજાણી શું દેખે ઠે? એટલે શું તપશ્ચર્યાનો ગુણ દેખે ઠે? અથવા સંયમના ગુણ દેખે ઠે? તે ગુણ દેખીને તેવાર પઠી તુ શુ સાધુ પ્રત્યેં વાંદીશ? એમ હું તુજને પૂઠું હું, માટેં સાધુને ગુણેંજ સાધુ દેખીને વંદના કરવી. ઉક્તં ચ ॥ વિસય સુહનિયત્તાણં, વિસુરુચારિત્તનિયમજુત્તાણં તચ્ચ ગુણસાહ્યાણં, સાહુણ કિચ્ચજ્ઞાયણ નમો ॥ ૧ ॥ અર્થ:—સાધુ કેહવા ઠે? તો કે શબ્દાદિક પાંચ પ્રકારના વિષય તેનાં જે સુખ, તેથી નિવૃત્ત્યા ઠે, એટલે વેગલા થયા ઠે. તથા વિ. શુરુ નિર્મલ ચારિત્ર અને વિવિધ પ્રકારના જે નિયમ, તેણેં કરી યુક્ત ઠે, વલી (તચ્ચ કે०) તથ્ય એટલે સાચા જે ગુણ તેના સાધક ઠે? કૃતકૃત્ય

પણ ધાવાને અર્થે એટલે મોઢ પામવાનાં જે કાર્ય, તેહિજ સાધવાને યોગ્યમંત પણ છે, જેમને એવા સાધુને નમસ્કાર થાઉં.

વલી સાધુ કહેવા છે? “અસદ્દાશ સદ્દાયત્તં, કરેતિ મે સંજમં કરંત સ્ત ॥ ૧ ॥” અર્થ—જેનો કોઈ સદ્દાશ ન હોય, તેના સાધુ સદ્દાશ્ય છે. એટલે જેને કોઈ સદ્દાય નથી, તેનું સદ્દાય સાધુ કરે, નિઃકારણવંધુસમાન ઉપકારી એવા સાધુ તે (મે-કે) મુજ પ્રત્યે અનાદિનું અસંયમપણું ટાલી સંયમપણું કર્તા છે. એટલે ઇંદ્રિયનો નિગ્રહ કરાવે શ્લ્યાદિક કારણે કરી “સદ્દાશ્ય અહં નમામિ” એટલે સર્વ સાધુ પ્રત્યે હું નમસ્કાર કરું.

અથવા સંયમકારી જનોને સદ્દાયતા ધારણ કરે, તેને સાધુ કહિયે. નિરુક્તિગ્રંથકીજ ‘નિરુક્ત પદજંજન’ એટલે સામાયિકાદિ વિશેષણે સહિત એવા સમતાયંત સાધુ સર્વ, તે અપ્રમત્તાદિક, પુલાકાદિક, જિનકલ્પિક, પ્રતિ માકલ્પિક, યથાલંદકલ્પિક, પરિહારત્રિશુદ્ધિકલ્પિક, સ્થવિરકલ્પિક, સ્થિતકલ્પિક, સ્થિતાસ્થિતકલ્પિક, તથા કલ્પાતીત જ્ઞેદોવાલા પ્રત્યેકબુદ્ધ, સ્વયંબુદ્ધ, બુદ્ધવોધિત જ્ઞેદોવાલા અને જારતાદિક જ્ઞેદોવાલા અથવા સુખમદુઃખમાદિક વિશેષિત સાધુ તે સર્વ સાધુજાણવા. અહીંયાં સર્વ ગુણવંતને અવિશેષે કરી નમસ્કાર કરવા પણાના પ્રતિપાદનને અર્થે સર્વ શબ્દનું ગ્રહણ કયું છે. એવી રીતે અર્હત પ્રમુખ પદોને વિષે પણ જાણી લેવું. અહીંયાં પાંચમા પદને વિષે સર્વ પદની પૂર્તિ કરવી, એ માટે પણ સર્વ પદ મેલ્યું છે, એટલે ન્યાયના સામાન્ય પણાયકી પાંચે પદે સર્વ, શબ્દ સૂચવ્યો.

અથવા સર્વ જીવોને હિતના કરનારા તે સાથે, તેહીજ સાધુ અથવા સાર્વ શબ્દે અર્હરૂર્મ અંગીકાર કરનાર સાધુજાણવા, પણ સાર્વ શબ્દે બોદ્ધાદિકના સાધુજાણવા ગ્રહણ કરવા નહિ, તે સાર્વ સાધુ અથવા સર્વ શુદ્ધ યોગોને સાથે, તે સાર્વ સાધુ, અથવા સાર્વ એટલે અરિહંત તે પ્રત્યે સાથે, એટલે તેજની આજ્ઞાના કરવા થકી આરાધે, પ્રતિષ્ઠાપના કરે, હુર્નયનાં નિરાકરણ થકી તે સાર્વસાધુ કહિયે.

અથવા અવ્ય એટલે અવળ કરવા યોગ્ય જે વાક્યો, તેને વિષે સાધુ, અથવા સવ્ય એટલે દક્ષિણ તે પોતાને અનુકૂલ જે કાર્ય તેને વિષે સાધુ એટલે નિપુણ, તે અવ્યસાધુ કહિયે, અથવા સવ્યસાધુ પણ સવ શબ્દવડે

જાણી લેવા, સર્વ શબ્દનું દેશ તથા સર્વતાને વિષે દર્શન તે માટે અપરિણેય સર્વથકી ઉપદર્શનને માટે લોક શબ્દ કહ્યો છે.

અહીંયાં લોકશબ્દે મનુષ્યલોક સાર્વજનિકીપસમુદ્ભવતી, જર્ણવ નવ શત યોજન પ્રમાણ, અથઃ નીચે સહસ્ર યોજન પ્રમાણ તથા વલી કોણક લબ્ધિવંત સાધુ મેરુચૂલિકા પર્યંત પણ તપસ્યા કરતા થકા હોય. એમ લોક કને વિષે જિહાં જિહાં સાધુ હોય, તે સર્વ સાધુને મહારો નમસ્કાર થાઉં. એ સાધુને નમસ્કાર કરવાનો હેતુ શું? ત્યાં કહે છે. મોક્ષમાર્ગને વિષે સહાયતા કરનાર હોવાથી ઉપકારી પણને લીધે નમસ્કાર કરવા યોગ્ય છે. સ્તવના, પ્રશંસા, ગુણવર્ણન કરવા યોગ્ય છે.

જેમ ઝમર, વૃદ્ધના સુગંધી ફૂલ ઉપર વેસે, તેનો થોનો એક પરાગ લેઈ વીજે ફૂલેં જાય, એમ અનેક ફૂલેં જમી જમીને પોતાના આત્માને સંતુષ્ટ કરે, પણ ફૂલને વાધા ન ઉપજાવે, તેમ સાધુ પણ અનેક ઘર જમી જમીને વહેંતાલીશ દોષ રહિત આહર શુદ્ધ ગવેષી પોતાનું પિંડપોષણ કરે. પાંચેંડ્રિયને પોતાને વશ રાખે, પાંચેંડ્રિયના વિષયને ઝીંપે, પટ્કાયજીવની રક્ષા પોતેં કરે, વીજા પાસેં કરાવે, વલી સત્તર મેદ સહિત સંયમને આરાધે, સર્વજીવ ઉપર દયાના પરિણામ રાખે, અઢાર હજાર શીલાંગ રચના ધોરી, અચલ અમગ્ગ આચારરૂપ જેનું ચારિત્ર છે, એવા મહંત મુનીશ્વરને જયણાયુક્ત વંદીને પોતાનું જન્મ પવિત્ર કરીયેં. વલી નવ પ્રકારેં બ્રહ્મચર્યની ગુપ્તિ પાલે, વાર પ્રકારેં તપ કરવાને શૂરા, આત્માર્થી તથા વલી આદેશ, ઉપદેશ થકી ન્યારા છે, જેને જનમેલનની ઈંહા નથી, વંદન પૂજનની વાંઠા નથી, એવા

મુનિનું નોં દર્શન તો જો પુણ્યોજ્ઞ હોય તોજ પામીયેં, એ શ્રી સાધુને આપાઢના મેતપઃની પેરેં શ્યામવર્ણેં ધ્યાયિયેં. એ પાંચમા પદરૂપ સાધુમંગલ વચ્ચાણું, એટલે પતેવાંચમા પદની પાંચમી સંપદા થઈ ॥ ૫ ॥ જાવમંગલ અનેક પ્રકારેં છે, પાંચેમાં એ પંચ પરમેષ્ઠીનું પ્રથમ મંગલ જાણવું.

આશંકાતા:—એ પંચ પરમેષ્ઠીને જે નમસ્કાર કરવો, તે સંદેપેં કરવો, કિંવા વિસ્તારેં કરવો? તેમાં જો સંદેપેં નમસ્કાર કરાય છે એમ કહેશે, તો સિદ્ધ અને સાધુને પ્રત્યેં નમસ્કાર કરવોજ યુક્ત છે. કેમ કે? એ બેહુને નમન કરવાથી અરિહંત આચાર્ય અને ઉપાધ્યાયનું પણ ગ્રહણ થયુંજ, કારણ કે એ અર્દ્ધાદિક ત્રણ જે છે તે પણ સાધુપણું ઠોરતા નથી, તે માટે.

अने जो तमें कहेसो के विस्तारें नमस्कार कराव ठे ? तो त्पारें कृपणा-
दिक चोवीशे तीर्थकारोने व्यक्तिमुच्चारण थकी एटले जूडु जूडु नाम
लेइने नमस्कार करवो जोइयें.

समाधान:-श्ररिहंतने नमस्कार करवाथकी जे फल पामीयें, ते साधुने
नमस्कार करवाथकी फल न पामीयें, जेम मनुष्यमात्रने नमस्कार करवा
थकी राजादिकेना नमस्कारनुं फल न पामीयें, ते माटे विशेष्यकी प्रथम
श्रीश्ररिहंतनेज नमस्कार करवो युक्त ठे.

आशंका:-जे सर्वधी मुख्य होय, तेनुं प्रथम ग्रहण करवुं ए योग्य ठे,
तो तमें अहीयां पंच परमेष्ठीने नमस्कार करतां प्रथम श्रीश्ररिहंतने नम
स्कार कीधो, परंतु जो प्रधान न्याय अंगीकार करीयें, तो अहीयां पंच पर
मेष्ठीमां सर्वथा वृत्तकृत्य पणें करी सिद्धने प्रधान पणुं ठे माटे सिद्ध मुख्य
ठे, तेथी प्रथम सिद्धने नमस्कार करीने पठी श्ररिहंतादिकने अनुपूर्वीयें
नमस्कार करवो युक्त ठे.

समाधान:-सिद्धने पण श्रीश्ररिहंतना उपदेश्यकी जाणीयें ठैयें. वली
श्ररिहंत, तीर्थ प्रवर्तन करे, उपदेश थापीने घणां जीवोने उपकार करे अने
सिद्ध पण श्रीश्ररिहंतना उपदेश्यकीज चारित्र आदरी कर्मरहित थइ
सिद्धपणुं पामे, माटे श्रीश्ररिहंतनेज प्रथम नमस्कार करवो योग्य ठे.

आशंका:-जो एम उपकारीपणुं चिंतवी नमस्कार करीयें, तो आचा
र्यादिकने पण प्रथम नमस्कार करवो युक्त थाशे? केम के कोइ एक समयें
पनायी पण अर्हदादिकनुं जाणपणुं थाय ठे, माटे आचार्यादिक पण म-
होटा उपकारी ठे, तेथी तेमने प्रथम नमस्कार करवो युक्त ठे.

समाधान:-आचार्यने उपदेश देवानुं सामर्थ्य, श्रीश्ररिहंतना उपदेश्या
थकीज होय ठे, परंतु आचार्यादिक स्वतंत्रथका उपदेश थकी अर्थज्ञाप-
कपणुं पक्वज्ञता नथी, एटला माटे श्ररिहंतज परमाथें करी सर्वे अर्थ
ज्ञापक ठे तेथी, प्रथम नमस्कार करवा योग्य ठे. वली आचार्यादिक तो
श्ररिहंतनी परंपदारूप ठे. माटे आचार्यादिकोने प्रथम नमस्कार करी पठी
श्रीश्ररिहंतने नमस्का करवो, ए योग्य न कहेवाय, ए विषे आम केलुं
ठे:-“पुवाणुपुवि न कमो नेवय पष्ठाणुपुवि एस जवे ॥ सिद्धाईथा पढमा,
वीथा ए साहुणो आइ ॥१॥” श्ररहंता उवएसेणं, सिद्धाणं जंति तेण श्ररि-

હાઈ ॥ એવિ કોઈ પરિસાએ, પાણમિત્તા પાળમહે ગ્જોનિ ॥ ૨ ॥" પૂર્વે જન્મજા પ્રશ્ન ઉત્તર કહ્યા, તેનો સંબંધ એ ગાથાઉ મળ્યો છે, તેમાટે લોકમાં પણ પર્વ દાને પ્રણામ કરીને પઠી રાજાને કોઈ પ્રણામ ન કરે, તો અહીં આચાર્યાદિક તો સર્વ પર્યદા રૂપ છે અને શ્રીઅરિહંત તે રાજા રૂપ છે માટે પ્રથમ રાજાને પ્રણામ કહ્યા પઠી પર્યદાને પ્રણામ કરાય છે. એ રીતે શ્રીઅરિહંતને નમસ્કાર કહ્યા પઠી આચાર્યાદિકને નમસ્કાર કરવો યુક્ત છે, એમ સિદ્ધ અયું, એટલે પાંત્રીશ અક્ષરે શ્રીનવકાર પાંચ પદરૂપ મૂલ મંત્ર કહ્યો. હવે આગલે ચાર પદની ચૂલિકામાંહે એ મૂલમંત્રનો પ્રજાવ કહે છે.

(એસોપંચણમુક્કારો કેળ) એપંચ નમસ્કારાઃ (એસો કેળ) એ જે અરિહંતાદિકસંબંધી (પંચ ણમુક્કારો કેળ) પાંચ નમસ્કાર છે. એટલે નમસ્કાર પંચક છે, તે કેહવો છે? તોકે (સવપાવપ્પણાસણો કેળ) સર્વપાપપ્રણાશનઃ (સવપાવ કેળ) જ્ઞાનાવરણાદિક સર્વ પાપ તેનો (પ્પણાસણો કેળ) પ્પણાસ એટલે વિનાશનો કરનાર છે. અહીં ઠઠા અને સાતમા, એ બે પદની ઠઠી અને સાતમી, એ બે સંપદા થઈ. બલી તે નમસ્કારપંચક કેહવો છે? તો કે (મંગલાણંચસવેસિંપદમંહવશ્મંગલં કેળ) મંગલાનાં ચ સર્વેપાં પ્રથમં જવતિ મંગલં એટલે સર્વ મંગલોમાં (પદમં કેળ) પ્રથમ એટલે મુખ્ય, મંગલં કેળ) મંગલ માંગલિક એટલે કલ્યાણકારક (હવશ્ કેળ) છે.

એટલે મંગલ બે પ્રકારનું છે. એક દ્રવ્યમંગલ, તે લૌકિક મંગલ, અને વીજું જાવમંગલ તે લોકોત્તર મંગલ જાણવું. તેમાં દધિ, અક્ષત, કેસર, ચંદન-દૂર્વાદિક, તે લૌકિક મંગલ છે. એ મંગલ અનેકાંતિક તથા અનાત્યંતિક જાણવું. તે પણ એક નામમંગલ, વીજું સ્થાપનામંગલ, અને ત્રીજું દ્રવ્યમંગલ. એ ત્રણ મંગલથી વાંઢિતાર્થ સિદ્ધિ ન થાય, અને એથી વિપરીત એકાંત મંગલ તથા આત્યંતિક મંગલ, તે જાવમંગલ જાણવું. એ મંગલ, વિશેષેં ઇચ્છિતાર્થસિદ્ધિનું કારક છે, માટે પૂજનીય છે, પ્રધાન છે, તે જપ, તપ તથા નિયમ પ્રમુખત્રેદ જિન્નપણે કરી અનેક પ્રકારનું છે. તેમાં પણ અતિ ઉત્કૃષ્ટ મંગલ, એ પંચ પરમેષ્ઠિનમસ્કારરૂપ છે, માટે એ વિશેષેં કરી ગ્રહણ કરવું. એથી મોક્ષરૂપ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે. પરમેષ્ઠીને મંગલપણે, લોકોત્તમ પણે, શરણયોગ્યપણે ગ્રહવાય છે. ઉક્તં ચ ॥ અરિહંતા મંગલં, સિદ્ધા મંગલં, સાદૂ મંગલં, કેવલિપ્સત્તો ધમ્મો મંગલં ॥ ઇતિ ॥ એ ચૂલિકાનાં ચાર

पदमां तेत्रीश अक्षर ठे, आठमां अने नवमा, ए वे पदनी मलीने एकज आठमी शंपदा घइ. माटे एमां विश्रामनां स्थानकरूप संपदा आठ ठे अने पद नव ठे तथा बधा मली लघु अक्षर एकशठ ठे अने गुरु अक्षर सात ठे, सर्वे अक्षर अक्षशठ ठे. इति मंगलम् ॥

हवे ए चूलिकासभ्यें केटला एक (हवइ मंगलं) ने स्थानकें (होइ मंगलं) कहीने वत्रीशज अक्षर माने ठे, परंतु एना मूल तेत्रीश अक्षर ठे. यद्युक्तं श्रीमद्भानुश्रीयसिद्धांतं “ तद्देव इक्ष्वास पय परिष्ठितति आलावग ति-
त्तीस अक्षर परिमाणं ॥ एसो पंच एमुकारो, सवपावप्पणसणो मंगलाणं च
सवोसिं, पदमं हवइ मंगलंति चूलं. तेणैव कमेण ठठ सत्तमठम दिणैसुआ
यं विलेहिं अहिं ज्जिज्जा ” तथा प्रवचनसारोद्धारेऽप्युक्तं “पंच परमिष्ठिमंते,
एएए सत्त संपया कमसो ॥ पङ्कत सत्तरस्कर, परिमाणा अठमी जणिया
॥ १ ॥” गाथा (७९) मी. यद्यपि हवइ मंगलने स्थानकें होइ मंगलं एवो
पाठ कहेवायकी अर्थविज्ञेद कांइ नथी, तथापि हवइ मंगलं एवोज पाठ
कहेवो. केम के नमस्कारावलिकाग्रंथमध्यें कछु ठे के, कोइ कार्यविशेष
उपने थके जेवारें चूलिकानुंज ध्यान करियें, तेवारें वत्रीश दखनुं कमल
रची एकेको अक्षर, एकेकी पांखनीयेंस्थापवो अने तेत्रीशमो अक्षर,
मध्यकर्णिकायें स्थापीने ध्यान करवुं. माटे जो होइ मंगलं एवो पाठ क-
हियें, तो चूलिकामां वत्रीशज अक्षर थाय, ते वत्रीश अक्षरें वत्रीश
पांखनीज पूराय, तेवारें मध्यनी कर्णिका खाली रही जाय. इत्यादिक
अनेक, सिद्धांत युक्ति ठे, ते मध्यस्थपणे विचारवुं.

हवे ए पंच परमेष्ठीने नमस्कार करीने एमना एकशो ने आठ गुणरूप
मंत्रनो जाप करीयें, ते गुणो आ प्रमाणें ठेः—“वारस गुण अरिहंता, सिद्धा
अष्टेव सूरि ठत्तीसं ॥ उवजाया पणवीसं, सादू सगवीस अठसयं, ॥१॥
अर्थः—अरिहंतना चार गुण, सिद्धना आठ गुण आचार्यना वत्रीश गुण,
उपाध्यायना पच्चीश गुण अने साधुना सत्तावीश गुण, ए सर्वे मली (अ-
ठसयं के०) एकसोने आठ गुण थाय. ते आवी रीतेंः—

तिहां श्रीअरिहंत प्रभुनां आठ प्रातिहार्य, तथा चार मूलातिशय,
मलीने चार गुणो जाणवा. तेमध्यें प्रथम आठ प्रातिहार्य कहे ठे.

उक्तं चः—“किंकिस्त्रि कुसुमबुद्धि, देवश्रुणि चामरासणां च ॥ जावलय

જેરિ ઠત્તં, જયતિ જિણ પામિહેરાઈ ॥૧૧॥” અર્થ:-જગવંતને સહચારિ હોય માટે પ્રાતિહાર્ય કહીયે, અથવા ઇંદ્રના આદેશકારી જે દેવ તેહનું જે કર્મ, તેને પ્રાતિહાર્ય કહીયે. તે આઠે પ્રાતિહાર્ય, દેવતાનાં કરેલાં જાણવાં. તિહાં પહેલું ૧ (કિંકિલ્લિ કેળ) અશોકવૃક્ષ, તે જ્યાં શ્રીજગવંત વિચરે, સમોસરે, તિહાં મહાવિસ્તીર્ણ, કુંસુમસમૂહલુબ્ધવ્રમરનિકરેં શીતલ, સઘાય, મનોહર, વિસ્તીર્ણશાખાવાલો, જગવાનનું જેટલું દેહમાન હોય તેથી વારગુણો, અશોકવૃક્ષ, દેવતા કરે, તેની નીચેં વેસીને ધર્મદેશના જગવાન્ આપે.

૨ (કુસુમવૃષ્ટિ કેળ) ફૂલની વૃષ્ટિ ઇટલે જલ તથા સ્થલને વિષે ઉત્પન્ન થયેલાં ફૂલો જેવાં કે શ્વેત, રક્ત પીત, નીલ તથા શ્યામ, એ પાંચ વર્ણોનાં વિકશ્વર સરસ સુગંધમય, નીચી વીટેં અને ઝુંચે મુખેં એવાં સચિત્ત ફૂલોની વૃષ્ટિ સમવસરણની પૃથિવીને વિષે ચોફેર એક યોજનમધ્યેં ગોઠણ પ્રમાણ દેવતાઈ કરે છે, અહીંયાં ફૂલવિષે મતાંતર છે, તે કહે છે:-કોઈ એક તો અચિત્ત ફૂલ કહે છે તથા કોઈ એક તો કિહાં એક ફૂલ ઉપર જાલી વંધ કહે છે. વલી કોઈ એક તો ક્યાં એક ક્યારારૂપ છે, ઇટલે જ્યાં સાધુ, મનુષ્ય અને દેવતા વેસે છે, ત્યાં પુષ્પવૃષ્ટિ નથી અને શેષ ચોફેર સ્થાનકેં છે, એમ મતાંતર છે. પરંતુ તે મધ્યેં અચિત્ત ફૂલના કથક તો હુર્મતિજિન વચનના ઉઘાપક એવા ઢૂંઢક લોકો જાણવા, અને શેષ વે મતાંતરનો પણ નિપેધ છે, કેમ કે સમવસરણમાં સર્વત્ર ફૂલની વૃષ્ટિ તો હોયજ છે, પણ તે ફૂલોને જે વાધા નથી ઉપજતી તેનું કારણ તો અચિત્ત્ય શક્તિના ધણી એવા શ્રીજગવંતનું માહાત્મ્ય જાણવું. એમ શ્રીઆવશ્યક ચૂર્ણીમધ્યેં કહ્યું છે. તેની શ્રીઆવશ્યક નિર્યુક્તિની વૃત્તિ, શ્રીમલયગિરિમહારાજની કરેલી છે, તેમાં સાલ્લ દીધી છે, માટે પુષ્પવૃષ્ટિ સમવસરણમધ્યેં સર્વત્ર દેવતાઈ કરે છે.

૩ (દેવઘ્નુણિ કેળ) દિવ્યધ્વનિ: ઇટલે જગવાન્ જેવારેં દૂધ સાકરથી પણ મીઠાશવાલા અત્યંત મધુર સ્વરવડે સરસ અમૃતરસસમાન સમસ્ત લોકને પ્રસોદની દેવા વાલી એવી વાણીયેં ધર્મદેશના દીધે છે. તેવારેં દેવ તાઈ તે જગવંતના સ્વરને પોતાના ધ્વનિવડે અલ્પ પૂરે છે. યદ્યપિ મધુર માં મધુર પદાર્થથી પણ પ્રજુની વાણી મધ્યેં રસ ઘણો છે, તોપણ જવ્ય જીવના હિતને અર્થે પ્રજુજી જે દેશના આપે છે, તે માલવકોશ રાગેં કરીનેજ આપે છે. અને તે માલવકોશ રાગેં જેવારેં દેશના આલાપે, તેવારેં પર-

મેશ્વરની પદ્મે વાજુયે રહેલા દેવતા, તે મનોહર વેણુવીણાદિકનાં શબ્દે
કરીને તે વાણીને વિશેષે મનોહર કરે, ઘટલે જેમ કોઈ સુસ્વરે ગાયન
કરતો હોય, તેની પાસે વીણાદિકને શબ્દે ધ્વનિ પૂરીયે, તેમ અહીંયાં
દેવતા કરે, તેને દિવ્યધ્વનિનામા પ્રાતિહાર્ય કહિયે.

૪ (ચામર કે૦) ચામર ઘટલે કેલિના સ્તંજને વિષે જેમ તંતુના નિકર
લાગા હોય તેની પેરે મનોહર જેના ઢંકને વિષે અનેક રત્નના સમૂહ લાગેલા
હોય તે રત્નના કિરણે કરી જાણીયે, ઇંદ્રધનુષ્યને વિસ્તારતો હોય નહીં ?
એવા રત્ને કરી જનિત સુવર્ણની માંત્રી સહિત શ્વેત ચામરો સમવસરણમાં
જગદંતને દેવતાઉચકી વિંજાય છે.

૫ (આસનાઈચ કે૦) આસનાનિ ચ ઘટલે આસન જે સિંહાસન તે
અનેક રત્નની ચૂનીયે કરી ત્રિરાજમાન સુવર્ણમય મેરુના શૃંગની પેરે ડુંડું
અને કર્મરૂપ વેરીના સમૂહને જાણીયે વીરરાવતું હોય નહીં ? એમ સાક્ષાત્
સિંહરૂપે શોભાયમાન એવું સુવર્ણમય સિંહાસન દેવતાઉ કરે, તેની ઉપર
વેસીને જગવાન્, દેશનાં આપે,

(જાગલય કે૦) જામંરુલ નામા પ્રાતિહાર્ય, તે શ્રી જગદંતની પૂંઠને
વિષે શરદ્ શ્તુ સંવંધિ સૂર્યના કિરણની પેરે જોતાં દોહિલું એવું અત્યંત
દેદીપ્યમાન શ્રીધીતરાગના મસ્તકને પાઠલે જાગે જામંરુલની પેરે જામંરુલ
હોય ઘટલે (જા કે૦) કાંતિ તેજું મંરુલ ઘટલે માંરુલું કરે, તેને જામં-
રુલ કહીયે. જામંરુલ ન હોય તો પ્રજુના મુલની સન્મુલ જોવાય નહીં.

૭ (જેરિ કે૦ જેરી, ઢક્કા, ડુંડુજિ, ઇ એકાર્ય છે જેણે પોતાના જાંકાર
શબ્દે કરીને વિશ્વતું વિવર જસું છે, એવા જેરી, ઢક્કા શબ્દાયમાન કરે છે.
ઘટલે હૈ જનો, તમે પ્રમાદને ઠાંકિને શ્રીજિનેશ્વરપ્રત્યે સેવો, ઇ જિનેશ્વર
તે મુક્તિ નગરીયે પહોંચામવાને સાર્યવાદ સમાન છે. ઇ રીતે જેરીનો શબ્દ
ત્રણ જગતનાં લોકને કહે છે. એમ હું જાણું તું, એવી ડુંડુજિ ઘટલે આકા
શને વિષે ક્રોધો ગમે દેવતાનાં વાજિત્રો દિવ્યનુજાવે વાજે છે.

૮ (ઉત્ત કે૦) ઉત્રં. ઉત્રનામા પ્રાતિહાર્ય તે ત્રણ જીવનને વિષે પરમેશ્વર
પણાનું જણાવનાર, શરત્ કાલના ચંડમા તથા મચકુંદની પેરે ઝજ્જલ,
એવી મોતીની માલાયે કરી વિરાજમાન, એવા ત્રણ ઉત્ર પ્રજુને મસ્તકે ઉત્રા
તિઉત્ર પ્રત્યે ધરે. સમવસરણની નિશ્રાયે ચાર જોતી ચામર, અને ધાર ઉત્રો

હોય છે, એ આઠ પ્રાતિહાર્ય કહ્યાં. ઉક્તં ચ ॥ અશોકવૃક્ષઃ સુરપુષ્પવૃષ્ટિઃ, વિ
વ્યધ્વનિશ્રામરમાંસનં ચ ॥ ચામંરુલં હુંડુજિરાતપત્રં, સત્પ્રાતિહાર્યાણી જિન્ન
શ્વરાણાં ॥ ૧ ॥ એ આઠ પ્રાતિહાર્ય તે શ્રીઅરિહંતના આઠ ગુણો કહેવાય છે.

તેમજ ચાર મૂલ અતિશય છે, તે આ પ્રમાણે:-પહેલો અપાયાપગમાતિ
શય, બીજો જ્ઞાનાતિશય, ત્રીજો પૂજાતિશય તથા ચોથો વચનાતિશય. તત્ત
પ્રથમ અપાયાપગમાતિશય, તે બે પ્રકારે છે:-એક સ્વાશ્રયી ને બીજો પા
શ્રયી, તેમાં સ્વાશ્રયી બે પ્રકારે છે:-અપાય કહેતાં ઉપડવ તે ડ્રવ્ય અને
જાવ એ બે પ્રકારે છે:-તેમાં ડ્રવ્યથી જેમને સર્વ રોગો અપગમ એટલે ક્ય
થઈ ગયા છે અને જાવથી અંતરાયાદિક અઢાર દોષથી રહિત થયા છે તે
આ. પ્રમાણે:- ૧ દાનાંતરાય, ૨ લાજાંતરાય, ૩ વીર્યાંતરાય, ૪ જોગાંત
રાય, ૫ ઉપજોગાંતરાય, ૬ હાસ્ય, ૭ રતિ, ૮ અરતિ, ૯ જય, ૧૦ શોક
૧૧ જુગુપ્સા, એટલે નિંદા, ૧૨ કામ, ૧૩ મિથ્યાત્વ, ૧૪ અજ્ઞાન ૧૫
નિદ્રા, ૧૬ અવિરતિ, ૧૭ રાગ, ૧૮ દ્વેષ. એ અઢાર દોષો શ્રી વીતરાગના
ક્ય થઈ ગયા છે. એ સ્વાશ્રયી અપાયાપગમાતિશય કહ્યો. હવે પર આશ્રયી
અપાયાપગમાતિશય આ પ્રમાણે:-જ્યાં જગવંત વિહાર કરે, ત્યાં આસમંતાત
જાગે સવાશો યોજન સુધીમાં પ્રા ચેં કરી રોગ, વૈર, જંદર પ્રમુખનો ઉપડવ.
મારી, મરકી, અતિવૃષ્ટિ, અનાવૃષ્ટિ, હુર્જિદ્ધ, પોતાના સૈન્યનો જય તથા
પરના સૈન્યનો જય. એટલા વાનાં થાય નહીં, એ પર આશ્રયી જાણવો.

બીજો જ્ઞાનાતિશય તે આવી રીતે જાણવો. જગવાન્ કેવલજ્ઞાનેં કરી
લોકાલોકનું સ્વરૂપ સર્વ પ્રકારે જાણે છે. સર્વ પ્રકારે देखે છે; કોઈ પ્રકારે
કાંઈ જગવાનથી અજ્ઞાત રહેતું નથી તેથી જગવાન્ જ્ઞાનાતિશયવંત જાણવા.

ત્રીજો પૂજાતિશય તે આ પ્રમાણે:-જગવંતને રાજા, બલદેવ વાસુદેવ ચ
ઋવર્તી, જવનપતિદેવ, વ્યંતરદેવ, જ્યોતિષ્કદેવ તથા વૈમાનિકદેવતા
પ્રમુખ જગત્રયવાસી જવ્ય જીવો પૂજા કરવાની અજિલાષા કરે છે. અર્થાત્
શ્રીતીર્થંકર સર્વપૂજ્ય છે, માટે એ ત્રીજો પૂજાતિશય જાણવો.

ચોથો વચનાતિશય આમ જાણવો:-જગવંતની વાણી સંસ્કારાદિકગુણે
કરી સહિત હોય છે. માટે મનુષ્ય, તિર્યંચ તથા દેવતાઈને અનુયાયી હોય,
તે એવી રીતે સંસ્કારને પામે છે કે, સર્વ જવ્ય જીવો પોતપોતાની જાણના
અનુસારે તેનો અર્થ સમજી જાય છે. જેમ એક જિહ્વા, પોતાની ત્રણ સ્ત્રી સ

हित एकदा प्रस्तावे वनमां जतो हतो. तेने मार्गमां एक स्त्रीयें कलुं के मु-
जने हरण दृष्टीने आणी आपो. वीजीयें कलुं के मने अत्यंत तृप्ता लागीं ठे
माटें पाणी लावी आपो अने वली वीजीयें कलुं के मने गीतगान करी
संजलावो. ए त्रणेने जित्ते कलुं के, (सरो नथी) एम एक उत्तर कावो. त्पारें
पहेली समजी के, सरो एटखे बाण नथी. वीजी समजी के, सरो एटखे स-
रोवर नथी. वीजी समजी के, सरो एटखे मधुरस्वर नथी. एम एक उत्त-
रथी त्रणे स्त्रीयो समजी गइ, ए दृष्टांतें प्रजुनो वचनातिशय पण जाणवो.
ए जिनेंजनी बाणीना पांत्रीश गुणो ठे, ते विस्तारना जयथी लग्या नथी. ए
चार अतिशय, आठ प्रातिहार्य सायें मेलवतां श्रीतीर्थकरना चार गुणो थया.

द्वे सिद्धना आठ गुणो विवरीने कहे ठे:-गाथा “ नाणं च दंसणं
चेव अद्वावाहं तद्देव सम्मत्तं ॥ अस्सकयच्छिं अरूवी, अगुरु लहु वीरियं
हवइ” अर्थ:-प्रथम (नाणं च के०) ज्ञानावरणीय कर्म दाय थइ जवाने
लीधे ज्ञाननी उत्पत्ति थयाथी तेना प्रजावें लोकालोकना स्वरूपने विशेष
प्रकारें जाणें ठे. वीजो (दंसणंचेव के०) दर्शनावरणीय कर्मनो दाय थइ
जवाथी केवल दर्शननी उत्पत्ति थवाने लीधे तेना योगें लोकालोक स्-
रूप जली प्रकारें देखे ठे, वीजो (अद्वावाहं के०) सर्व प्रकारनी बाधा पी-
नाथकी रहित, एटखे वेदनीय कर्म दाय थइ जवाथी नेरुपाधिक अनंत
सुखनी उत्पत्ति थाय ठे. ते सुख आबुं ठे के:-व्यवहारीयानां सुख, राजा
नां सुख, बलदेवनां सुख, वासुदेवनां सुख, चक्रवर्त्तीनां सुख, असंख्याता
जवनपति, व्यंतर तथा ज्योतिष्क देवोनां सुख, चार देवलोकना देवतानां
सुख, नव प्रवेयकना देवतानां सुख, पांच अनुत्तर विमानवासी देव, ए स-
र्वनां सुख तैथकी अनंतगणुं अधिक सुख, सिद्धना जीवोने ठे. ते सुखनो
अनुभव सिद्ध विना वीजा कोइने पण थइ शके नही. जेम मृगो साकर
खाय, तेनो खाद पोतें जाणे पण वीजाने कही शके नहीं, तेम सिद्धना
सुखने केवलज्ञानी जाणे ठे, पण ते सुख वचनातीत ठे, माटें मुखथी
कही शके नहीं. चोथो (तद्देव सम्मत्तं के०) तेमज मोहनीय कर्मनो दाय
थइ जवाने लीधे द्वाधिक सम्यक्त्वनी उत्पत्ति थाय ठे, ते सिद्धने विपे
यथावस्थित होय ठे. पांचमो (अस्सकयच्छिं के०) आयुः कर्मनो दाय थ
याथी अक्षयस्थिति थाय ठे. सिद्धना जीवने पर्यायवडे सादि अनंत

स्थिति ठे, माटें अक्षयस्थिति कहेवाय ठे. ठठो (अरुवी के०) रूपयकी रहित ठे. उंपलक्षणथी वर्ण, गंध, रस तथा फरसयकी पण रहित जाणियें. एटले सिद्ध पांच वर्णमांना एके वर्ण कहेवाय नहीं; वे गंधमां कोइ गंधनो सिद्धमां संजव नथी; पांच रसमां एके रस सिद्धनेविषे न होय अने आठ स्पर्शमांनो एके स्पर्श सिद्धने न होय. एटले नामकर्मना क्षययकी एउनो तादात्म्यसंबंध सिद्धनेविषे नहिं होवानेदीधे ए अरुपी गुण कह्यो ठे. सातमो (अगुरुलहु के०) गोत्रकर्मनो क्षय थइ जवायी सिद्ध जारी पण नथी, तेम हलका पण नथी एटले (अगुरु के०) सिद्ध नेउंच गोत्र न होय तथा (अलहु के०) सिद्धने नीच गोत्र न होय एटले सिद्ध, कार्मिक सन्मान तथा सत्कार रहित होय ठे, अर्थात् विषयता संबंधें करी स्वाज्ञाविक पूजा सत्कारें करी रहित ठे अने आठमो (वीरिय के०) अंतराय कर्मनो क्षय थवायकी वीर्यांतरायना क्षयने दीधे सिद्धने स्वाज्ञाविक आत्मानुं अनंत बल होय ठे, ते बल एवुं के लोकने अलोकमां तथा अलोकने लोकमां करी नाखे पण सिद्ध ते बलने फोरवे नहिं, फोरवुं पण नथी अने फोरवशे पण नहीं. कृतकृत्य थया ठे माटें तादृश वीर्यने फोरवे नहीं. ए आठ, सिद्धना गुण थया.

हवे आचार्यना ठत्रीश गुणो आवी रीतें:—“पंचिंदियसंवरणो, तह नवविह वंजचेर गुत्तिधरो ॥ चउविह कसाय मुक्को, इअ अठारस गुणेहिं संजुत्तो ॥ १ ॥ पंच महबयजुत्तो, पंचविहायार पालण समठो ॥ पंच स सिउं तिगुत्तो, ठत्तीस गुणो गुरू मक्ष ॥ २ ॥” अर्थ:—(पंचिंदियसंवरणो के०) स्पर्शनेंद्रिय प्रमुख पांच इंद्रियो, तेउना स्पर्शादिक मुख्य पांच विषयो तथा ते विषयोना अवांतर त्रेवीश जेदो थाय, तेमां जे पोताने अनुकूल प्रीतिकारी होय, तेउनी उपर राग न धरे अने जे प्रतिकूल अप्रीतिकारी होय, तेउनी उपर द्वेष न करे, ते माटे पंचेंद्रियना संवरयुक्त एम कह्युं एम प्रत्येक इंद्रियना विषयनेविषे राग तथा द्वेषना अज्ञावें रहे. ए प्रमाणें पांचे इंद्रियना विषयोविषे करतां, पांच गुणो थया. (तह के०) तथा (नवविहवंजचेर के०) नव प्रकारनी ब्रह्मचर्यनी (गुत्तिधरो के०) गुत्तिने धारण करनार, तेमां प्रथम, गाय प्रमुख पशु, नपुंसक तथा स्त्रीयकी रहित एवा स्थानकने विषे रहे. वीजुं, स्त्रीनी कथा, वार्त्ता, प्रीतियुक्त

सरागपणे करे नही. व्रीजुं, जे आसनें स्त्री वेगी होय ते ठेकाणें वे घनी पर्यंत ब्रह्मचारी पुरुष वेसे नही, अने जे आसनने विपे पुरुष वेगो होय, तिहां स्त्री ग्रण प्रहर सुधी वेसे नही, चोथुं, स्त्रीना अंगोपांग, राग सहित निरखे नही; पांचमुं, जौतप्रमुखने आंतरे स्त्री पुरुष वदने सूतां होय अथवा कामविपे वातो करतां होय, त्यां वेसी न रहे. ठंठु पूर्वावस्थामां स्त्रीनी साथें कामक्रीडा कीधी होय, तेजुं स्मरण न करे. सातमुं, सरस स्निग्ध आहार न लिये. आठमुं नीरस आहार पण अति मात्रायें वजन उपरांत न लिये, नवमुं शरीरनी शोचा विज्ञूपा न करे. ए नव प्रकारें ब्रह्मचर्य मन, वचन, कायारूप त्रिकरण शुद्धपणें पावे. ए नव गुणो अने प्रथम कहेला पांच मली चौद गुणो थया. क्रोधादिक चार कपाय ते चारिग्रना घातक परिणामविशेष जाणवा. ए चार कपायथकी मुक्त णटले मूकाणा ठे, णजना जेदोनुं विस्तारें करी विवरण कसुं नथी. ए चार गुण मली अठार गुण थया. (इथ अष्टारस गुणेहिं संजुतो के०) ए अठार गुणोणं करी संयुक्त जाणवा ॥ १ ॥ हवे वीजा अठार कहे ठे:- (पंचमह-व्यजुतो के०) पांच महामतें करी युक्त. तेमां प्रथम "सबाळ पाणाइ-बायाळ वेरमणं" णटले मन, वचन अने कायायें करी ठ निफायना जी-घोने पोतें हणें नही, वीजानी पासें हणावे नही, तथा हणनाराने अनु-मोदन दिये नही, तिहां पृथिवी, हरमजी, बानी, हरियाल प्रमुख खर-लें घाटे नही, वटावे नही, पोताने अथें वाळुं होय ते लीये नही; तथा पाणी पोताने अथें उळुं कसुं होय ते लीये नही, वीजाने खंयरावे नही तथा कोइ खेतो होय ते प्रत्ये रुको जाणे नही, खनारनी साथें वसे नही, दिवसनुं थाणेलुं पाणी. रात्रें तथा विहाणें वावरे नही, अग्निसंबंधी दीवो. फानस तथा अगार उखेवां इत्यादिक करे नही. करावे नही, अनेगयें कीधुं आदरे नही, आदरनारनी साथें वसे नही तथा मोरपीठी अने लुगना प्रमुखें वायरो करे नही. करावे नही, करतो होय. तेने वारी राख. वायरो कवो आदरे. तेनी साथें वसे नही. वनस्पति, नील, फुल तथा जागुआं उपर चाखे नही तथा धान्यप्रमुख माधुने अथें गंधुं होय, ते चोहारे नही. तथा आंधानो रम घोलो होय. ग्वन्वृजा प्रमुख मोठ्यां होय, तेने व्हारे नही. तथा ग्रनकायनी विगधना घाय, मांटे रात्रें, चाखे

नहीं. गृहस्थने घर तथा उपाशरे आपत्तिहानि तथा मन नहीं.
प्रथम महाव्रत कर्तुं.

२ "संवातं सुसावायातं वेरमणं" क्रोध, मोह, मन तथा कामादि
अव्यय, हेतु, काल अने जाव संबंधें मन, वचन तथा कार्यायें करी जे
जृंतुं बोले नहीं, बीजाने जृंतुं बोलावे नहीं तथा जृंतुं जातमाने अनु-
मोदे नहीं, एटले स्वभावें तथा कार्य उपने तथा पानागो निमित्त
ठांकवाने अर्थें तथा आदेशादिकनी बात करतां तथा गृहस्थाने मन रख-
वाने अर्थें जृंतुं कदापि बोले नहीं. ए बीजुं महाव्रत कर्तुं.

३ "संवातं अदिनादाणातं वेरमणं" पाकं अदत्त, पोतं तथा मात्र
लिये नहीं, परने लेवरावे नहीं, तथा लेताने अनुमोदे नहीं. एटले तीर्थ-
कर अदत्त, गुरुअदत्त, स्वामिअदत्त तथा जीवअदत्त. ए चार प्रकारनी अ-
दत्त ठे, तिहां पोताने अर्थें रांधेलो आहार लीये तथा अनुजनां वस्तु पात्र
प्रमुख लीये, तेने तीर्थकर अदत्त सहित गुरुअदत्त ए वे अदत्त लागे, अने
गृहस्थें अणआण्युं तथा मन पांखे आण्युं लीये, तेने स्वामिअदत्त सहित
तीर्थकर अदत्त लागे, अने फामुकरणमां पाणी प्रमुख सजीव वस्तु बहोरे
त्यां जीव अदत्तसहित तीर्थकरअदत्त लागे. ते लिये नहीं, लेवरावे नहीं
तथा लेताने अनुमोदे नहीं, ए बीजुं महाव्रत कर्तुं.

४ "संवातं मेहुणातं वेरमणं" अहार जेदें ब्रह्मचर्य पावे. ते आ प्रमा-
णें:-औदारिक कामी ते मनुष्य तथा तिर्यचनी स्त्री संबंधी तेने मन, व-
चन तथा कार्यायें करी सेवना करे नहीं, परने करावे नहीं तथा करताने
अनुमोदन न दिये. एसज नव जेदें वैक्रियना ते देवताउनी. स्त्रीविषे जा-
णी लेवा. ए अहार जेदें ब्रह्मचर्य पावे एटले कोई प्रकारनी स्त्री जातिनी
सोथें आलाप, संलाप तथा अतिपरिचय न करे. केम के एस कस्याथी व्रतनो
जंग थाय ठे. अने बीजो कोइ देखे तो जिनशासननी हेलना करे अने घणो
द्वेषी होय तो गाममां वकवाद करे, तेथी निंदा थाय. ए चोथुं महाव्रत कर्तुं.

५ "संवातं परिग्गहातं वेरमणं." नव विध परिग्रह तथा धातुमात्र मूर्छा
रूपें राखे नहीं, धर्म सहायक उपकरणोथी अधिक उपकरणो राखे नहीं,
बीजाने रखावे नहीं, अने राखताने अनुमोदन दिये नहीं. जे साधु होय, ते
औधिक चौद उपकरण तथा औपग्रहिक जे संथारो, उत्तरपट्ट, मांनो प्रमुख

ठे ते रूप प्रमाणे राखे. परंतु गृहस्थने घरे गांठमी बांधीने तो सर्वथा राखेज नही अने जो गृहस्थने घरे राखे तो तेने पांच महाव्रत मांडेबुं एक पण महाव्रत ठे एम न जाणवुं. अने तेने जावसाधु पण न कहीयें, जो कहीयें तो मिथ्यात्व लागे. ए पांचमुं महाव्रत कहुं. सर्व मली त्रैवीश गुणो थया.

हवे (पंचविद्याचारपालणसमग्रो के०) पांच प्रकारना आचार पालवाने समर्थ होय. तेमां प्रथम ज्ञानाचार गृहले ज्ञान पोतें जणे, परने जणावे, पोतें लखे, बीजानी पासेंथी लखावे, पोतें ज्ञानना जंगारा करे, परनी पासें करावे अने जे ज्ञाननुं पवन प्रमुख सारो उपयोग करतो होय, तेनी उपर राग धरे. एम 'काशे विणण' इत्यादि गाथा बडे कहुं ठे, ते जाणी खेवुं. बीजो दर्शनाचार. ते पोतें सम्यक्त्व पाले, बीजाने सम्यक्त्व पमाडे अने सम्यक्त्वधी परतो होय तेने हेतुयुक्तिना वचनें करी स्थिर करे, ए 'निस्संकिय निक्कंस्किय' इत्यादिक वे गाथायें करी जाणवुं. त्रीजो चारिघाचार. ते पोतें चारित्र पाले, बीजाने चारित्र पलावे, जे कोइ शुद्ध चारित्रने पालतो होय तेने अनुमोदे, ते 'पण्डितान् जोगजुत्तो' इत्यादिक वे गाथायें करी समजवो. चोयो तपआचार. ते पोते धार जेदें तप करे, बीजाने तप करावे, जे कोइ धार जेदना तपने करतो होय तेने अनुमोदे, ते 'अणसणमृणोअरिया' ए गाथाबडे जाणवुं. अने पांचमो धीयाचार, ते पंचाचारने धिपे शक्ति फोरवे, परिक्रमणं परिलेहण, धर्मानुष्ठानने धिपे बलवीर्य गोपवे नहीं. ते 'अणगुहिअ बलवीरिउ' ए गाथा थकी समजी खेवुं. ए पांच आचाररूप पांच गुणो मली अष्टावीश थया.

(पंच समिठ के०) पांच समितियो गृहले ईयासमिति, जापासमिति, एपणासमिति, आदान निक्षेपणसमिति, तथा पारिष्ठापनिकासमिति. तिहां, ईयासमिति' ते धोंसरा प्रमाण दृष्टियें जोतो चाले, संधिदिशायें उपयोग राखे, 'जापासमिति' ते सर्वथा सावय वचन न बोले, निरवय वचनज बोले, जो धर्मोपदेश प्रमुख न आपे, तो अंतरायकर्म उपार्जन करे, माटे मुखें मुहपत्ती राखी क्रोधादिक रहित वचन बोले. 'एपणासमिति' ते आधाकर्मादिक वहें तात्तीश दोष रहित आहार करतां अंगात्तीक दोष प्रमुख मांरुलाना पांच दोष टाले. 'आदानजंरुनिक्षेपणासमिति' ते दृष्टियें जोइ पूंजीने मात्रा प्रमुख लीये तथा मूके. 'पारिष्ठावण्यासमिति' ते खणु नीती तथा बनी नीतिने द

प्रियं जोइ पूंजीने “अणुजाणह जमुग्गहा” ए पद कहीने परउते पत्ती प्रण
 वार वोसिरे कहे, मात्रे प्रमुखे जिंजली जूमि उपरें परउये, नो पेंजंजियनी पा-
 तनो करनार जाणवो. ए पांच मली तेजीश गुणो थया. (निगुनो के०)
 त्रण गुप्तियो एटले देशथी अथवा सर्वथी जे योगनी निवृत्ति तेने गुप्ति कहि-
 यें. ते त्रण प्रकारें ठे:-मनोगुप्ति, वचनगुप्ति तथा कायगुप्ति. तेमां वली मनो-
 गुप्ति त्रण प्रकारें ठे:- असत्कल्पनावियोगनी, समताचाविनी, तथा आत्मा
 रामता. तेमां आर्त्त तथा रौद्रध्यानने अनुयायी ते शत्रु तथा रोगादिक
 माठी वस्तुनी अपेक्षायें हिंसादिक आरंभ संबंधी जे मनोयोगनी निवृत्ति
 ते असत्कल्पनावियोगनी मनोगुप्ति कहियें. ए गुप्ति, प्रसन्नचंद्रादिक साधु
 नी पठें अशुच ध्यान तथा अशुच जावनाथी मनने निवृत्ताववाने प्रस्ता
 वे थाय ठे. वीजी सिद्धांतने अनुसारें धर्मध्यानने अनुयायि जावनायें
 करी सहित परलोक साधक एवी समता परिणामरूप जे मनोयोगनी
 निवृत्ति, ते समताचाविनी मनोगुप्ति कहियें. ए गुप्तिनो अवकाश शुच ता
 वना तथा शुचध्यानना अजिमुख कालें होय. त्रीजी शैलेशीकरणकालें
 सकल मनोयोगनी निवृत्ति, ते आत्मारामता मनोगुप्ति जाणवी. हवे वीजी
 वचनगुप्ति वे जेदें ठे:-एक मौनावलंविनी अने वीजी वाग्नियमिनी. तेमां
 पहेली ए जे संज्ञा, होंकारो, खोंखारो, पापाण तथा काष्ठुं फेंकवुं, नेत्रपट्ट
 वी तथा करपट्टवी प्रमुखने ठांरुवे करी मौन करवुं, अथवा सकल जापायो
 गनुं, रूंधवुं, ते मौनावलंविनी ज्ञाणगुप्ति कहियें. ए गुप्ति, ध्यान तथा पूजा
 ना कालें होय ठे. वीजी जणवुं, जणावुं. पूठवुं, प्रश्ननो उत्तर देवो,
 धर्मोपदेश देवो, परावर्त्तना प्रमुखने कालें यत्नापूर्वक तथा शास्त्रने
 अनुसारें मुखें वस्त्रादिक देइने बोलतां जे सावद्ययोगनी निवृत्ति, ते वाग्नि
 यमिनी ज्ञाणगुप्ति कहियें. त्रीजी कायगुप्ति ते वे जेदें ठे:-एक चेष्टानिवृत्ति
 रूप तथा वीजी यथासूत्रचेष्टानियमिनी. तेमां प्रथम कायोत्सर्गावस्थायें
 काययोगनी स्थिरता अथवा सकलकाययोगनुं रूंधवुं ते चेष्टानिवृत्तिरूप
 कायगुप्ति कहियें. वीजी शास्त्रना अनुसारें सूवुं, वेसवुं, मूकवुं, लेवुं, जवुं,
 आववुं, ऊंचुं रहेवुं. इत्यादिक ठामें कायायें करी पोताने वुंदें प्रवृत्तती चेष्टा
 थी निवृत्ते, तेने यथासूत्रचेष्टानियमिनी कायगुप्ति कहियें. इहां गुप्तिने कालें
 जे शुद्धोपयोग ते जावगुप्ति कहियें, ए त्रण गुप्तियो अने प्रथमना तेजीश मली

(वत्तीसगुणोगुरु मन्त्रके०) त्रयीश गुणें करी सहित गुरु मुक्त प्रत्ये याउं.

हवे श्री उपाध्यायजीना पञ्चीश गुणों कहे ठे:-अग्नीयार अंग तथा वार उपांग. ग. त्रयीशने जणे तथा जणावे अने चरणसित्तिरी, तथा करणसि त्तिरी ए वेदुने शुद्ध रीतें पाले, ग. सर्व मली पञ्चीश गुणो जाणवा.

हवे साधुना सत्पावीश गुणो कहे ठे:-“तव्य ठकाय ररका, पंचिंदिय लोह निगहो खंती ॥ जावविसोही पनिले. दृष्टाय करणे विमुद्धीय ॥१॥सं-जम जोण जुत्तो, अकुसल मण वचण काय संरोहो ॥ सीयाइ पीरुसहणं, मरणं उवसगसहणं च” ॥ २ ॥ अर्थ:-६ (तव्य के०) पांच महाव्रत तथा ठहुं रात्रिजोजनधिरमण, ग. ठ व्रत पाले; १२ (ठकायररका के०) पोताना आत्माना पठे ठकायनी ररका करे; १७ (पंचिंदियलोहनिगहो के०) पांच इंद्रियो तथा ठहो लोच तेनो निग्रह करे, १९ (खंति के०) दामा करे, २० (जावविसोही के०) जाववीशुद्धि ते चित्तनी निर्मलता करे, २१ (पनि लेहणायकरणेविमुद्धीय के०) बाह्य उपकरणादिकनुं पनिलेहण विमुद्धियें उपयोग सहित करे, २२ (संजमजोणजुत्तो के०) संयमना योग, तेणें करी सहित, णटले संयमने अनुकूल एवा समिति गुप्त्यादिरूप योगने आदरे, अविचेक, विकया, निज्जादिक प्रमाद योगने ठांडे, णटले २५ (अकुसलम णवचणकायसंरोहो के०) माठे ठामें सन, वचन तथा काय प्रवर्त्तता होय, तेठने रोकी राखे, २६ (सीयाइपीरुसहणं के०) शीतादिक घावीश परिसहनी पीनाने सहन करे, २७ (मरणंउवसगसहणंच के०) मर-णांत उपसर्ग सहे पण धर्म मूके नही. ए साधुना सत्पावीश गुणो जा-णवा. ग. सर्व, पांच परमेष्ठीना मलीने एकशो ने आठ गुणो थया.

हवे श्री नवकारनो महिमा कहे ठे:-गाथा “नवकार इक्क अरकर, पावं फेडेइ सत्त अयरारणं ॥ पत्तासं च पणणं, सागर पणसय समग्गेणं ॥ १ ॥ जो गुणइ खरक मेगं, पूणइ विहीइ जिण नमुक्कारं ॥ तिष्ठयरनाम गोथं, सो वंधइ नत्ति संदेहो ॥ २ ॥ अठेवय अठसया, अठसहस्सं च अठ कोमीठ ॥ जो गुणइ जत्तिजुत्तो, सो पावइ सासयं ठाणं ॥ ३ ॥ ए श्री नवकारने जावसहित विधियें जपतां श्री गुरुदत्त आम्हाय आस्थान विशेषें करी इह लोकें अने परलोकें समस्त वांछित फलनी सिद्धि थाय. ॥ इति श्री नवकारनो वालावचोदः संपूर्णः ॥

हवे जेम साधुनें एक अहोरात्रसां सात वार चैत्यवंदन करवुं कह्युं ठे, तेम श्रावकने पण सम्यक्त्वनी शुद्धिने अर्थें नित्यें प्रत्य जघन्यथी त्रण वार, पांच वार अने उत्कृष्टथी सात वार चैत्यवंदन करवुं कह्युं ठे. तेम वली गुणवंतनी ज्ञातिने अर्थें गुरुने वांदणां देवां तथा सर्व ज्ञानादि पंचाचार विशुद्धिने अर्थें सांज तथा सवार मली वेहु काळें त्रस स्थावर प्राणीयें करी रहित एवा प्रेक्षित प्रमार्जित स्थानकने विषे गुरुसाक्षिक ठ आवश्य करूप प्रतिक्रमण करवुं, कारण के गुरुसाक्षिक अनुष्ठान, अत्यंत दृढ थाय ठे, माटें गुरुसाक्षिक प्रतिक्रमण करवुं. तिहां ए सर्व क्रिया करवी. अने जो गुरुनो अज्ञाव होय तो स्थापनाचार्यनी स्थापना मांमीने ते स्थापना आगल सर्व क्रिया करवी. कारण के आ, दुःखमकाल पांचमो आरो ते मांहे स्थापनानो आधार ठे, एम श्रीजिनशासनने विषे दीपक समान श्रीजिनजडगणिद्विमाश्रमण तेमणें कह्युं ठे के, गुरुनो उपदेश तेना उपदर्शनने निमित्तें जेम जिनने विरहें श्रीजिनेश्वरनी प्रतिमानी सेवना ठे, तेम गुरुना विरहें गुरुनी स्थापना करवी, जेम राजाने अज्ञावें प्रधान राजकाज चलावे ठे, तेम गुरुने अज्ञावें स्थापनाचार्यनी गुरुनी पेरें सेवा करवी. ए विनयनुं कारण ठे, माटें ते गुरुस्थापनानो पाठ कहे ठे.

॥ अथ पंचिंदिय ॥

॥ पंचिंदिय संवरणो, तह नव विह वंजचेर
गुत्तिधरो चउविह कसाय मुक्को, इअ अठारस
गुणेहिं संजुत्तो ॥ १ ॥ पंचमद्वय जुत्तो, पंचवि-
हायार पालण समठो ॥ पंचसमिउं तिगुत्तो,
वत्तीस गुणो गुरु मज्ज ॥ २ ॥ इति ॥ २ ॥

अर्थः—(पंचिंदिय के०) पंचेंद्रियना शब्दादिक त्रेवीश विषय अने वशें वावन विकारप्रत्ये (संवरणो के०) संवरणहार एटले रोकनार (तह के०) तथा (नवविह के०) नवविध एटले नव प्रकारें. (वंजचेर के०) ब्रह्मचर्य एटले शीलव्रतनी (गुत्तिधरो के०) गुप्तिना धरनार, एटले शीलनी नव वाकना पालनार, (चउविह के०) चतुर्विध एटले, चार प्रकारना (कसाय के०) क्रोधादिक कपायथकी (मुक्को के०) मुक्त ठे,

પટલે મુકાળા ઠે (દ્વિય કે૦) ૫ વ્રણ, ગુરુવિશેષણમાંહે રહ્યા જે (અષ્ટા-
સ્તગુણેર્દિ કે૦) અદારે ગુણ. તેણે કરી (સંયુતો કે૦) સંયુત પટલે સ-
હિત ॥ ૧ ॥ (પંચમહ્વચયુતો કે૦) પ્રાણાતિપાતાદિક પંચાશ્રવના ત્રિવિ-
ધ ત્રિવિધ ત્યાગરૂપ પાંચ મહાવ્રતે કરી યુક્ત સહિત, (પંચવિદ્યાયારપાલ-
ણસમન્નો કે૦) જ્ઞાનાદિક પંચવિધ આચાર પાલવાને સમર્થ સાવધાન (પં-
ચસમિત કે૦) દેવ્યાદિક પાંચ સમિતિયે કરી સમિતપટલે યુક્ત, (તિગુતો
કે૦) મનોગુસ્થાદિક વ્રણ ગુસિયે કરી ગુત, પટલે ગોપ્યો ઠે, પાપ થકી
આત્મા જેણે ૫ સાત, ગુરુના વિશેષણોમાંહે રહ્યા જે (ઠત્તીસ ગુણો કે૦)
ઠત્રીશ ગુણ, તેણે કરી સંપન્ન તે (ગુરુ કે૦) ગુરુ ઠે, પટલે સ્વામી ઠે,
(મદ્ય કે૦) મદારો. ૫ ગુરુશબ્દનો નિરુક્તિથી અર્થ કહે ઠે. જેમ કે:-
(ગુ કે૦) અજ્ઞાન પાપ તેને (રુ કે૦) રૂંધે, તેને ગુરુ કહિયે. एनो વિ-
સ્તારે અર્થ, ઉપર પંચપરમેષ્ટીના અર્થના વિવરણપ્રસંગે યથાનુક્રમે एज वे
गाथाउना वर्णनरूपे कथ्यो ठे, માટે અહીં ફરી વિસ્તાર્યો નથી, સંકેપેજ
અર્થ કથ્યો ઠે. एमां गाथा चे ठे, પદ આઠ ઠે, ગુરુ પટલે વેવના एवा
जारे अक्षर दश ठे, લઘુ પટલે વેવના વર્ણ નહીં एवा अक्षर सित्तर ठे.
સર્વ મલી ए सूत्रांना अक्षर पंशी ठे. इति गुरुस्थापनायुगलगाथार्थः ॥ ૧ ॥

આ સૂત્રને વિષે પંચેન્દ્રિયના ત્રેવીશ વિષયના વર્ણ વાચન વિકાર કહ્યા
ઠે, જેણે કરી જીવને કર્મબંધ થાય ઠે, તે જોડો વિવરીને દેલાઢે ઠે.

૧૨ પ્રથમ કણેન્દ્રિયના ધાર વિકાર થાય ઠે. તે આવી રીતે કે:- ૫ ઇ
દ્રિયના एक सचित्त शब्द, વીજો અચિત્ત શબ્દ અને ત્રીજો મિશ્રશબ્દ, ૫
વ્રણ વિષય ઠે. તે અનુક્રમે મયુર, કોકિલ પ્રમુખના સંચિત્ત શબ્દ તથા મૃ-
દંગતાલ પ્રમુખના અચિત્તશબ્દ તથા પુરુષ અને સ્ત્રી મધ્યે વસ્ત્રાદિક મિશ્ર
જેરી નફેરી પ્રમુખના મિશ્રશબ્દ, ૫ વ્રણ શુદ્ધ અને વ્રણ અશુદ્ધ મલી ૮
થાય. તે ૮ રાગે અને ૮ રૂપે મલી વાર શ્રોત્રેન્દ્રિયના વિકાર થાય.

૬૦ વીજા ચક્ષુર્દિન્દ્રિયના શાઠ વિકાર થાય ઠે, તે આવી રીતે કે, ૫
દ્રિયના પાંચ વર્ણરૂપ પાંચ વિષય ઠે, તેમાં રલાદિકના પાંચ શુદ્ધ અને
કેશાદિકના પાંચ અશુદ્ધ મલી દ્વશ જોડ થાય, તે સચેત રલાદિકના અને
અચેત ગુલી પ્રમુખના તથા મિશ્ર તે સ્ત્રી, પુરુષ પ્રમુખના ૫ વ્રણ જોડે ત્રિગુણા
કરતાં ત્રીશ જોડ થાય, તે રાગે અને રૂપે વમણા કરતાં શાઠ જોડ થાય.

१२ त्रीजा घ्राणेंद्रियना वार विकार थाय ठे. ते आवी रीतें के, ए इन्द्रियना एक सुरजिगंध अने वीजो दुरजिगंध, एवा वै विषय ठे, ते वली सचित्त पुष्पादिकनो शुच गंध ठे, अने लशणादिक सचित्तनो अशुचगंध ठे, तेमज अचित्त कस्तूरी प्रमुखनो शुच गंध ठे अने अचित्त विष्टादिकनो अशुच गंध ठे तथा मिश्र ते पद्मिनीस्त्रीप्रमुखनो शुच गंध अने शंखिनी स्त्री प्रमुखनो अशुच गंध, एम शुचाशुच ए वै गंधने सचित्त, अचित्त अने मिश्रें गुणतां ठ जेद थाय, तेने राग अने द्वेपें गुणतां वार जेद थाय.

७२ चोथा रसेन्द्रियना व्होंतेर विकार थाय ठे, ते आवी रीतें के, ए इन्द्रियना विषय पांच ठे तथापि अहीं ठ रसना जेद लशने विकार करियें, तेवारें ठ रस शुच अने ठ रस अशुच मली वार थाय. तेने वली सचित्त, अचित्त ने मिश्र, एवा त्रण जेदें गुणतां ठत्रीश थाय. ते ठत्रीशने रागें अने द्वेपें वमणा करतां व्होंतेर जेदें रसेन्द्रियना विकार थाय ठे.

७६ स्पर्शेंद्रियना ठनुं विकार थाय ठे, ते आवी रीतें के, ए इन्द्रियनो एक हलवो स्पर्श, ते अर्कतुल्य, वीजो गुरुस्पर्श ते वज्रादिक, त्रीदा सृष्टु स्पर्श ते हांसरं प्रमुख, चोथो खरस्पर्श ते कर्वतधार तथा गोजिव्हा प्रमुख, पांचमो शीतस्पर्श ते हिमप्रमुख, ठठो उल्ल स्पर्श ते अग्निप्रमुख, सातमो स्निग्धस्पर्श ते घृतादिक, आठमो लूखो स्पर्श ते जस्मादिकनो. एवा आठ स्पर्शरूप आठ विषय ठे, ते पुष्पादिक सचित्त अने माखण प्रमुख अचित्त तथा स्त्री पुरुष मिश्र, एम सचित्त, अचित्त अने मिश्रना जेदें त्रण गुणा करतां आठ त्रिक चोवीश थाय, ते चोवीश सारा अने चोवीश नर सा गणतां अरुतालीश थाय, तेने वली राग अने द्वेपें गुणतां ठनुं थाय. ए रीतें श्रोत्रेंद्रियना वार, चक्षुरिन्द्रियना शाठ, नासिकाना वार, जिव्हाना व्होंतेर अने स्पर्शेंद्रियना ठनुं, मली विकारना जेद वशें. ने वावन थाय ठे.

ए रीतें नवकारपूर्वक गुरुस्थापना करीने हवे इरियावही पम्किस्म्याविना चैत्यवंदन, सज्जाय, सामायिक, पोसह, पम्किमणुं, कांड पण कीधुं नुजे नहीं. उक्तं च श्रीआंगमे “इरियावहिआए अपम्किंताए न कप्पइ किंपि चेइयवंदण सद्याआवस्सयाइकाउ” ते जणी प्रथम इरियावहि सूत्र वखाणीयें ठेयें. ते इरियावहिने धुरें खमासमण आपीयें, ते आवी रीतें:-

॥ अथ खमासमण अथवा प्रणिपात ॥

॥ इहामि खमासमणो वंदितुं जावणिज्जा ए
निसीहिआए मठएण वंदामि ॥ इति ॥ १ ॥

अर्थ—(खमासमणो के०) हे क्षमाश्रमण ! एटले क्षमादिक दश विध यतिधर्मने विषे प्रधान सावधान एवा हे क्षमासहित श्रमण तपस्वी शपीश्वर साधुजी ! एवा आभंजणें करी गुरुने बोलावीने कहियें के तमारा चरणकमल प्रत्ये (जावणिज्जाए के०) यापनीयया एटले शक्तिसहित एवी जे (निसीहिआए के०) नेपेधिक्या एटले आपणी तनु जे शरीर, तेणें करी (वंदितुं के०) वंदितुं एटले वांदवाने (इहामि के०) हुं वांहुं हुं, इहुं हुं. एटहुं उजा उतांज कहियें. पलेवी, संभासा, वे जानु, खलाट, माथो हाथ अने जूमिका प्रमाजीं वे जानु. वे हाथ, अने पांचमुं खलाट, ए पांचांगें करी जूमि फरस्ततो थको (मठएण वंदामि) एहुं कहे, एटले (मस्तकेन वंदामि के०) मस्तकें करी तमोने हुं वांहुं हुं, एम कहे. ए सूत्र मां त्रण गुरु, अने पच्चीश लघु, मली अष्टावीश अक्षरो ठे ॥ ३ ॥

फरी उजो थइ वे हाथ जोमीने नीचें मुजय समाचारी कहे.

॥ अथ सुगुरुने शातामुखपृष्ठा ॥

इष्टकार, सुहराइ, सुहदेवसि, सुखतप, शरीरनिरा
बाध, सुख संजम जात्रा, निर्वद्धो गो जी, स्वामी शाता
वेजी, ज्ञात पाणीनो लाज देजोजी ॥ इति ॥ ४ ॥

अर्थ—(इष्टकार के०) इष्टा कहे हुं. (सुहराइ के०) सुखें रात्रि, (सुहदेवसि के०) सुखें दिवस, (सुखतप के०) सुखें तपश्चर्यामां (शरीरनिराबाध के०) शरीरसंवंधी निराबाधपणामां एटले रोगरहितपणामां (सुखसंजमजात्रा के०) सुखें संयमयात्रामां (निर्वद्धो गो जी के०) प्रयत्नों गो जी, स्वामी जी शाता वे जी ॥ ४ ॥ एवी सुखशाता पृष्ठीने पृष्ठी एमज उजो थको वे हाथ जोमी इरियावहियंनो पाठ कहे. ते खखीयें ठेयें.

॥ अथ इरियावहियं ॥

॥ इष्टाकारेण संदिसद् भगवन् इरियावहियं पन्निक्कामामि इत्थं ॥

અર્થ:- (ઇઠ્ઠાકારેણ કે૦) ઇઠ્ઠાકારિ પૂર્વકે ઇટલે તમારી ઇઠ્ઠા પૂર્વક પણ મહારા વચનને વલાત્કારે તથા દાક્ષિણ્યપણે નહીં, પરંતુ તમારી ઇઠ્ઠા હોય તો (જગવન્ કે૦) હે જ્ઞાનવંત ! મહાજાગ્ય, પૂજ્ય, (મંદિસહ કે૦) આદેશ આપો આજ્ઞા કરો, તો (ઇરિયાવહિયં કે૦) ચાલવાનો માર્ગ તથા સાધુ શ્રાવકનો માર્ગ, જે સર્વવિરત્તિ દેશવિરત્તિરૂપ તેને વિષે થઈ હોય, જે જીવવાધાદિક સપાપક્રિયા તથા અતિચારરૂપ મલ્લિનતા તે પાપ થકી નિવર્ત્તવાનો જે સાધુ તથા શ્રાવકનો આચાર છે, તે પ્રમાણે હું (પન્નિક્કમામિ કે૦) પ્રતિક્રમું, નિવર્ત્તું, પાઠો વહું, તેવારેં ગુરુ કહે કે (પન્નિક્કમહ કે૦) ઇટલે નિવર્ત્તો, પાપ ટાલો. તેવારેં શિષ્ય કહે કે, (ઇઠ્ઠં કે૦) પ્રમાણ છે. ઇટલે જેમ તમે આજ્ઞા દીધી, તેમજ હું તમારો આદેશ અંગીકાર કરું હું, મસ્તકેં ચઢાવું હું. એ આદેશ માગવાના સૂત્રમાં ત્રણ ગુરુ અક્કર અને ત્રેવીશ લઘુ અક્કર છે, સર્વ મલી ઠવીશ અક્કરો છે ॥

ઇઠ્ઠામિ પઢિક્કમિઠં ॥ ૧ ॥ ઇરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ ॥ ૨ ॥

અર્થ:-હું પણ ઇટલુંજ (ઇઠ્ઠામિ કે૦) અન્નિલપામિ ઇટલે વાંટું હું, જે (ઇરિયાવહિયાએવિરાહણાએ કે૦) ઇર્યાપથિક્યા વિરાધનયા ઇટલે ગમન છે પ્રધાન જેમાં એવો જે માર્ગ, તેને ઇરિયાપથ કહિયેં અને તે માર્ગને વિષે થતી એવી જે જંતુઝંની વિરાધના તેને ઇર્યાપથિકી વિરાધના કહિયેં. અથવા ઇર્યાપથિક તે સાધુ તથા શ્રાવકનો આચાર ઇટલે ધ્યાન સૌનાદિક જે ચિહ્નું વ્રત, તેને વિષે થયેલી જે આચારાતિક્રમરૂપ વ્રતને વાધા તેને ઇર્યાપથિકી વિરાધના કહિયેં તેનેજ સપાપ ક્રિયા કહિયેં. તે થકી (પન્નિક્કમિઠં કે૦) પ્રતિક્રમિતું ઇટલે પ્રતિક્રમવાને નિવર્ત્તવાને હું વાંટું હું, ઇહું હું. અહીંયાં પન્નિક્કમવાને અત્યંત ઝજમાલ થયો, એ સંવંધેં પહેલાં વે પદની અચ્યુપગમ નામેં પ્રથમ સંપદા થઈ. જે આલોચના લક્ષણ રૂપ કાર્યનું અંગીકાર કરવું, તે અચ્યુપગમ સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ અક્કર ઠ, તથા ગુરુ વે મલી આઠ અક્કર છે. અને વીજી ઇરિયાવહિયાદિક વે પદની નિમિત્તસંપદા કહી તે અંગીકારકૃત વસ્તુને ઉપજવાનાં કારણ રૂપ છે. માટેં એનું નિમિત્ત એવું નામ છે. એમાં પણ વે પદ છે, અને લઘુઅક્કર વાર છે ॥૧॥

હવે તે વિરાધનારૂપ સપાપક્રિયા શું કસ્યાથી થાય? તે કહે છે.

॥ गमणागमणे ॥ ३ ॥

अर्थ:- (गमणागमणे के०) गमनागमने एटले पोताना स्थानकथकी परस्थानके जवुं, तेने गमन कहिये अने परस्थानकथकी पोताने स्थानके आबवुं, तेने आगमन कहिये. तेने विपे जे जीवोनी विराधना थइ होय. अही विशेष न कहुं माटे ए सामान्यप्रकारे प्रायश्चित्त उपजाववा रूप एक पदनी त्रीजी उघ ते सामान्य हेतु संपदा जाणवी. केम के जीवहिंसा उ पजाववानुं सामान्यहेतु ते गमनागमन ठे; एसां लघु अक्षर ठ ठे ॥ ३ ॥

हवे त्यां परस्थानके जतां अने स्वस्थानके आबवाने विपे विराधना केम थाय ? ते कहे ठे.

पाणक्रमणे, वीयक्रमणे, हरियक्रमणे, उंसा उतिंग
पणग दग मट्टी मकडा संताणा संकमणे ॥ ४ ॥

अर्थ:- (पाणक्रमणे के०) प्राण्याक्रमणे एटले वैडिय, तेंडिय अने चौ रिंडिय, जीवोने प्राणी कहिये. ते जीवोने आक्रमण एटले पगे करी चांपवायकी तथा (वीयक्रमणे के०) वीजाक्रमणे वीज एटले शालि, गोधूम, यव, शरशवादिक सर्वजातिनां धान्य प्रमुख जे वाव्यां ठतां उगी आवे, ते वीज जाणवां तेने आक्रमण एटले पगे करी चांपवायी तथा (हरियक्रमणे के०) हरिताक्रमणे, हरित एटले नीलवर्णवाली एवी जे मूलस्कंधादिक दश प्रकारनी वनस्पति, तेने आक्रमण एटले पगे करी चांपवायकी. एसां पाठलां वे पदे करी सर्व वीज अने सर्व वनस्पतिने विपे जीव पणुं कहुं जे माटे, जीवनां लक्षण, सर्व एउसां संपूर्ण दीठामां आवे ठे, ते आ प्रमाणे:- मनुष्यना शरीरनी पेटें वनस्पतिनुं शरीर पण बाल, कोमल, तरुण तथा वृद्धताप्रमुखें करी सहित दीठामां आवे ठे. तथा जेम हाथ तथा पगादिक अवयवोयें करी मनुष्यनो देह वृद्धिने पामे ठे, तेम शाखादिक अवयवोयें करी वृद्धनी वृद्धि पण थाय ठे. तथा जेम मनुष्यादिक प्राणीयोमां जाग्रत तथा निद्रा अवस्था दीठामां आवे ठे तेम पुत्राक तथा आमली प्रमुख वृद्ध, चंद्रविकासिक तथा सूर्यविकासिकादिक कमल, अने अंचामी पुष्पादिकमां निद्रा तथा जाग्रतादिक अवस्था दीठामां आवे ठे. तथा लोच, हर्ष, लज्जा, जय, मैथुन, क्रोध, मान, माया, लोच, आहार,

उधसंज्ञा, इत्यादिक सर्व विकार, वृद्धोनें पण मनुष्यनी पेटें थता दीगामां आवे ठे. जेम के, श्वेत आकमानुं वृद्ध तथा बील पलाशादिक वृद्ध, जूमिगत निधानने पोताना मूलनी जकें करी वींटी लिये ठे, ते लोचनो जाव जाणवो, वर्षाकालने विषे मेघनी गर्जना सांजलीने शीतल वायुना फरसे करी अंकूर उत्पन्न थाय ठे, ते हर्षनो जाव जाणवो. लज्जाबु बेली, मनुष्यना हाथ वगेरे अंगना स्पर्शथकी संकोचाई जाय ठे; ए लज्जा तथा जय नो जाव कहेवाय. अशोकवृद्ध, वकुलवृद्ध तथा तिलकवृद्धादिक नवयौवनस्वरूप सालंकार कामिनीना पगनी पानिना प्रहारें करी, तेना मुखनो तांगूलरस ठांटवाथी, तेना करेला सखेहालिंगन वडे तथा तेना करेला हा वजाव कटाक्षविद्वेषें करी तत्काल फलता दीसे ठे; ए मैथुनसंज्ञानो जाव जाणवो. कोकनद वृद्धनो कंद, मनुष्यनो पग लाग्याथी हुंकारा मूके ठे; ए क्रोधनो जाव जाणवो. रुदंती बेल, अहो हुं उतां आ लोको दुःखी कां थाय ठे? एवा अहंकारें करी निरंतर अश्रुपात करे ठे. केम के, तेना योगथी सुवर्णनी सिद्धि थाय ठे; माटे ए माननो जाव जाणवो. प्रायः घणुं करीने वधी बेलीयो पोत पोतानां फलोने पांदमायें करी ढांकी लिये ठे, ए मायानो जाव जाणवो. तथा जूमिका जलादिक आहारना योगें वृद्धो नी वृद्धि थाय ठे; अने ते विना दिवसें दिवसें कुमलाई जाय ठे. मनुष्य नी पेटें नागवेळि प्रमुखने तिलवटी गोमय तथा दुग्धादिकना दोहला उपजे ठे. ते परिपूर्ण थया पठी पत्र, फल, फूल, तथा रसनी वृद्धि थाय ठे; ए पण आहारसंज्ञानो जाव जाणवो. वृद्धने पांडू. गांठ. उदरवृद्धि, नोजो तथा दुर्बलपणुं प्रमुख रोगें करी फूल, फल, पान, त्वचाने विकार दीजे ठे. तथा सर्व वनस्पतिना आउग्रां पोत पोताना नियतज होय ठे; उष्ट तथा अतिष्ट आहारनी प्राप्तिं करी वृद्धो पुष्ट तथा अपुष्ट थाय ठे; बेलीयां मार्गेने मृकीने वृद्धनी उपरज चढे ठे; ए उधसंज्ञानो जाव जाणवो. इत्यादिक वृक्तियें करी श्री आचारांगना पहेला श्रुतस्कंधना पहेला अध्यायनमां मविन्नर जीवपणुं स्थाप्युं ठे. अहीं कौड पूठे के, जो वनस्पति जीवपण होय तो वेदन तथा जेदन प्रमुख कर्ता कां रुदन करती नथी? अथवा नारी जती नथी? एना उत्तर ए ठे के, मनुष्यनी पेटें वनस्पतिने सुख. रस. तथा हाथ प्रमुख अवयवानो अजाव ठे अने स्थावर कर्म-

ना उदयधी नासयाने वनतुं नथी, नो पण तेउने अव्यक्त वेदना होयज
 ठे. जेम कोइ एक थांभलो, घहेरो, धोवरो, तुंगो, पांगलो अने विपम वा
 युना विकारे करी थंतालो थको सर्व थंगोपांगना व्यापार रहित पयो पु-
 न्य होय. तेने कोइ तारुनप्रमुख करे. तां तेथी ते सहन थाय नही पण
 सुखादिकता अताये रोइ तथा नाशी शके नही तथापि तेने वेदना तो था
 यज ठे. माटे कोइ महोटा अवश्य प्रयोजन विना वनस्पतिनी विराधना
 करदी नही. (उमा के०) अवध्याय एटले तार, गथी आकाशयकी जे
 मूह्य अप्काय पडे, तेनुं ग्रहण करवुं. ए सूह्य अप्कायनी विराधना आ
 करी पापहेतु ठे; एम जणावे ठे. उक्तं च श्री आगमे " एगंमि उदगविंदुमि,
 जे जीवा जिणयरेहि पण्ना ॥ ते जइ सरिसिख भित्ता, जंझुदीये न मायंति
 ॥ १ ॥ " तथा (उक्तिंग के०) गईजाकार जीवो, जूमिने विपे वृत्ताकार घर
 करीने रहे, अर्थात् जूमिने विपे शोल विवरना कनार जेनुं जुईया एवुं
 नाम होय ठे, ते जाणवा. अथवा उक्तिंग शब्दे करी कीनीयोनां नागरां
 पण जाणवां. (पणग के०) पनक एटले पांचवणां नील फूल जाणवां. (द
 गमटि के०) दकसृत्तिफा एटले जे सचित्त जूमिकाये सचित्त पाणीने योगे
 करी वादव थाय, अर्थात् पाणी अने माटी, ए वे जेला मलेला कादव
 कीचर जाणवा अथवा दग एटले पाणी अने महि एटले माटी एम वझे
 पदना अर्थ जूदा जूदा पण जाणवा. (मकना के०) मर्कट एटले कोली-
 यावकाना (संताणा के०) संतान एटले जाख ए कोलीयावकानीं जाखने
 मर्कटसंतान कहियें. ए सर्व पांच अथवा ठ जातिना जीवोने (संक्रमणे
 के०) संक्रमण एटले पगे करी पीड्यायकी अथवा चांप्यायकी, पगादिकें
 करी मसखवायकी, मथन करवायकी, तारुन, तर्जान करवा थकी जे कांइ
 विराधना थइ होय, ए विशेषपणे बीजादि आक्रमण रूप चार पदनी इ-
 खर एटले विशेषहेतु नामें बोथी संपदा जाणवी. एमां लघुअक्षर व-
 थीश अने गुरु अक्षर ठ ठे, सर्व मली आरुत्रीश अक्षरो जाणवा ॥ ४ ॥

हये घणुं शुं कहेवुं परंतु एकजपदं करी सर्व जीवोनी

विराधना कहियें ठेयें.

जे मे जीवा विराहिया ॥ ५ ॥

जयः—(जेमजीवाविराहिया के०) ये मया जीवा विराधिताः एटले

जे कोइ जीवो में विराध्या होय, दुःखमांहे पाड्या होय, एमां जीव विराध्या एम सामान्यें कह्युं पण एकेंद्रिय, वैन्द्रिय, इत्यादिक विस्तारें न कह्युं माटें ए सकलजीवना परितापरूप एक पदनी पांचमी संग्रहसंपदा जाणवी. एमां सर्व लघु अक्षर आठ ठे ॥ ५ ॥

हवे ते कया जीव में विराध्या एटले दुःखीया कीधा ? ते कहे ठे.

॥ एगिंदिया, वेइंदिया, तेइंदिया, चउरिंदिया, पंचिंदिया ॥ ६ ॥

अर्थः—(एगिंदिया के०) एकेंद्रियाः एटले जेने शरीररूप एकज इंद्रिय होय ते पृथ्वी, पाणी, अग्नि, वायु अने वनस्पतिरूप पांच प्रकारना स्थावर जीवने एकेंद्रिय जाति कहियें, ते वली पांचे स्थावरना पण एके काना अनेक जेद ठे, ते जीवस्वरूप कुलकथकी जाणवा. हवे त्रसजीव कहे ठे. (वेइंदिया के०) द्वींद्रियाः एटले जेने शरीर अने मुख ए वे इंद्रियोज होय, एवा कृमि, शंख, शीप जलो, गंमोला, अलसीयां प्रमुख जेने पग न होय तेने वैन्द्रिय जीव कहियें. (तेइंदिया के०) त्रींद्रियाः एटले जेने शरीर, मुख तथा नासिका, ए त्रणज इंद्रियो होय, एवा गद हिया, कुंथुआ, जू, लीख, मांकर, कीनी, मकोना प्रमुख जेने आठंधिका पग होय अथवा जेस मुखार्थें शिंग होय ते सर्व त्रैन्द्रिय जीव जाणवा. (चउरिंदिया के०) चतुरिंदियाः एटले जेस शरीर, मुख, नासिका अने आंग, ए चार इंद्रिय होय एवा माखी, कुती, मठर, फांस, बिंठी, कोलीयावना, चांचर, त्रमरी, टीर प्रमुख जे जे उरुनारा जीव होय, जेने ठ अथवा आठ पग होय तथा मस्तकें शिंग होय, ते सर्व चतुरिंदिय जीव जाणवा. (पंचिंदिया के०) पंचेंद्रियाः एटले जेस शरीर, मुख, नासिका, आंग अने कान. ए पांचे इंद्रिय होय एवा जलचर ते मत्स्य कछपादिक तथा स्थलचर ते सिंहव्याघ्रादिक अने खेचर ते हंस मयूरादिक, पक्षीयो ए तिर्यच जाणवा. तथा मनुष्य, देव अने नाकी, ए सर्व पंचेंद्रिय जीव कहियें. ए पांच बोल मय्यें सर्व संसारी जीव आवी गया, एमां एकेंद्रिय, वैन्द्रिय, एम जीवनां नाम कयां, तेथी ए एकेंद्रियादिक, जीव जेद देवान्वाच्य पांच पदनी जीवसंपदा ठही जाणवी. एमां सर्व मली एकवीस लघु अक्षर ठे. ॥ ६ ॥

हवे ए जीवोने केवी केवी रीतें विराध्या ? तेनो प्रकार कहे ठे.

अजिह्या, वत्तिया, लेसिया, संघाइया, संघट्टिया, परि
याविया, किलामिया, उदविया, ठाणाउं ठाणं संकामि
या, जीवियाउं ववरोविया, तस्स मिठामि झुक्कडं ॥ ७ ॥

अर्थः—(अजिह्या के०) अजिहताः तिहां अजि एटले सामा आव-
ताने पगें करी हता एटले ह्या, अथवा उपामीने परहा पटकाव्या एट
ले परहा नाख्या, तेने अजिहता कहियें तथा (वत्तिया के०) वत्तिताः ए-
टले पूंजीने एकठा कीधा एक उगले कीधा, अथवा धूळें करी किंवा कर्द
में ढांक्या, तेने वत्तिता कहियें. तथा (लेसिया के०) लेपिताः एटले जू-
मियें घश्या तथा जीतादिकें लगाव्या अथवा लगारेक मसव्या तेने ले-
सिया कहियें. (संघाइया के०) संघातिताः एटले मांढोमांढे शरीरने मे-
लववे करी पिंभीजूत कीधा, एकठा मेलव्या तेने संघातिता कहियें, तथा
(संघट्टिया के०) संघट्टिताः एटले थोमो स्पर्श करवे करी डुहव्या, (प-
रियाविया के०) परितापिताः एटले समस्त प्रकारें ताप्या, पीड्या, परि-
ताप उपजाव्यो, (किलामिया के०) क्लामिताः एटले गाढी किलामणा-
ग्लानि उपजावीने निस्तेज कीधा, निटोल कीधा, माख्या नहिं पण मृत
प्राय कीधा, (उदविया के०) अवडाविताः एटले उद्यासित घ्रास पमाव्या
अर्थात् शोष जीव रघो पण हात्ती चाली न शके, एवा कीधा, तथा (ठा-
णाउं ठाणं संकामीया के०) स्थानात् स्थानं संक्रामिताः एटले (ठाणाउं
के०) एक स्थानकयकी उपामीने (ठाणं के०) बीजे स्थानकें (संकामि
या के०) संक्रमाव्या (जीवियाउं ववरोविया के०) जीविताध्यवरोपिताः मा-
रिताः एटले (जीवियाउं) जीवितव्य थकी (ववरोविया के०) चूकाव्या
जूदा कीधा, अथवा माख्या. ए अजिह्या इत्यादिकें करी जे एकेंद्रियादिक
जीवोनी विराधना थइ होय (तस्स के०) ते संबंधी जे अतिचार लाग्या,
तेने (झुक्कडं के०) झुप्पुत एटले पाप कहियें, ते झुप्पुत (मि के०) मे
एटले महारं मन, वचन, कायायें करी (मिठ्या के०) मिठ्या एटले नि-
प्पल थाउं. हवे वली एवां पाप न करूं. इति जावः ॥ एमां अजिह्या इ-
त्यादिक विराधनानां नाम दीधां, माटे ए जीवादिक जेदने परितापना

વિરાધના રૂપ અગ્નીઆર પદની વિરાધના નામે સાતમી સંપદા થઇ. એમાં લઘુ અક્ષર એકાવન, ગુરુ અક્ષર ઠ છે, સર્વાક્ષર સત્તાવન છે, દ્વયે મિથા મિહુક્કનં એ પદનો અક્ષરાર્થ સમાસેં કરી કહે છે. જેમ કે:— “મિઝ મદવ ઠત્તે, ઠચ્ચિય દોસાણ ઠાયણે હોઇ ॥ મિત્તિય મેરાઇઠીઝ, હુનિ હુગંગમિ અપ્પાણં ॥ ૧ ॥ કત્તિય કરુમે પાવં, રુત્તિય રુવેમિ તં ઝવસમેણં ॥ એસો મિઠા હુક્કન, પયરકરઢો સમાસેણં ॥ ૨ ॥” અર્થ:—(મિઝમદવઠત્તે કે) મિકાર જે છે તે મૃદુ સુકુમાલ અહંકાર રહિત પણાને અર્થે છે, (ઠચ્ચિયદોસાણઠાયણે હોઇ કે) ઠકાર જે છે તે, દોષના ઠાંકવાને અર્થે છે. (મિત્તિયમેરાઇઠીઝ કે) મિકાર જે છે, તે મર્યાદામાં રહેવાને અર્થે છે. (હુનિહુગંગમિઅપ્પાણં કે) હુકાર જે છે, તે પાપકારિ આત્માને હુગંગવાને માટે છે ॥ ૧ ॥ (કત્તિયકરુમે પાવં કે) કકાર જે છે, તે મેં જે પાપ કીધું તેને (રુત્તિયરુવેમિતંઝવસમેણં કે) રુકારેં કરી દહું તું. વાલું તું. ઝપશમાલું તું, (એસોમિઠાહુક્કન કે) એ મિઠા મિહુક્કનનો (પયરકરઢોસમાસેણં કે) પદાક્ષરાર્થ, સમાસેં કરીને કહ્યો.

એ શ્રિયાવહિને સમ્યક્ પ્રકારેં મન, વચન અને કાયાયેં કરી ત્રિકરણશુદ્ધે પન્નિક્કમતાં મિઠામિ હુક્કનના દેનારને ક્ષણેકમાં મૃગાવતીની પેરેં સર્વ કર્મોનો દાય થાય. તિહાં સર્વ મલી પાંચશે ને ત્રેશઠ જાતિના જીવો છે, તેની સાથેં મિઠામિહુક્કન દર્શ્યેં, તેવારેં અઢાર લાખ, ચોવીશ હજાર, એકશો ને વીશ, એટલા મિઠામિહુક્કન દેવાય, તે આવી રીતેં:—તિહાં પ્રથમ પાંચશોને ત્રેશઠ સ્થાનકેં જીવ ઝપજે છે, તે સ્થાનકોનું વિવરણ કરે છે:—

પૃથ્વીકાય, અપૂકાય, તેજકાય તથા વાઝકાય. એ ચાર સ્થાવરને સૂક્ષ્મ તથા વાદર કરતાં આઠ જેદ થાય. અને પાંચમા વનસ્પતિકાયના ત્રણ જેદ છે:—એક સૂક્ષ્મ નિગોદરૂપ તથા બે પ્રકારની વાદર, એક પ્રત્યેક ને વીજી સાધારણ, એ પાંચ સ્થાવરના મલીને અગ્યાર જેદ થયા, તથા વેદંદ્રિય, તે દંદ્રિય ને ચઝરંદ્રિય, એ ત્રણે વિકલેંદ્રિય કહેવાય છે. એ સંમૂર્ઠ્ઠિમજ હોય છે. એ ત્રણ પહેલા અગ્યારની સાથેં મેલવીયેં એટલે ચૌદ જેદ થાય; તે ચઝદ પર્યાપ્તા તથા ચઝદ અપર્યાપ્તા મલી અઠાવીશ જેદ થાય. હવે પંચેંદ્રિય તિર્યંચના દશ જેદ કહે છે:—તેમાં સર્વ પ્રકારના મત્સ્યાદિક જલચરનો એક જેદ, સ્થલચરના ત્રણ જેદ, તેમાં એક ઘોડા પ્રમુખ ચતુષ્પાદ, આશીવિષ પ્રમુખ ઝર:પરિસર્પ, અને ગોહપ્રમુખ ઝુજપરિસર્પ એ સ્થલચરના ત્રણ

जेद अने चार प्रकारना खेचरनो एक जेद, ए सर्व मली पांच गर्जज अने पांच संमूर्धिम मली दश जेद थाय. ए दशने पर्याप्ता तथा अपर्याप्ता गणीयें त्थारें वीश जेद थाय. ए वीशमां पहेला अष्टावीश मेलवीयें, त्थारें अरुतालीश थाय. ए तिर्यचना जेद जाणवा. हवे नारकीना जेद कहे ठे. रत्नप्रज्ञा, शर्कराप्रज्ञा, बालुकप्रज्ञा, पंकप्रज्ञा, धूमप्रज्ञा, तमप्रज्ञा तथा तम तमप्रज्ञा, ए सात नरकना नारकी पर्याप्ता तथा अपर्याप्ता मली चौद जेद थाय; तेमां पाठला अरुतालीश मेलवियें, त्थारें बाशठ थाय. हवे मनुष्यना जेद आ प्रमाणें:—पांच जरत, पांच ऐरवत, तथा पांच महाविदेह, ए कर्मजूमिना पंदर जेद; पांच हेमवंत, पांच हिरण्यवंत, पांच हरिवर्ष, पांच रम्यक, पांच देवकुरु तथा पांच उत्तरकुरु, ए अकर्मजूमिना त्रीश जेद अने ठपन्न अंतर छीपो कहेवाय ठे. ए ठपन्ननी साथें पेला कर्म जूमिना पंदर तथा अकर्मजूमिना त्रीश मेलवियें, त्थारें एकशो एक जेद मनुष्य जातिना थाय. एमां गर्जज मनुष्यना पर्याप्ता तथा अपर्याप्ता मली वशें ने वे जेद थाय. अने तेनी साथें एकशो ने एक अपर्याप्ता संमूर्धिम मनुष्यना जेद मेलवीयें, त्थारें त्रणशें ने त्रन जेद थाय. अने बाशठ प्रथम तिर्यचना कला, ते सर्व एकठा कल्याधी त्रणशें ने पांशठ जेद थाय.

हवे देवताना एकशो ने अष्टाणुं जेद कहियें ठेए:—प्रथम परमाधामी ना पंदर, दश जुवनपति, आठ व्यंतर, आठ बाणव्यंतर, दश ज्योतिपी, तेमां पांच चर ने पांच स्थिर जाणवा. त्रण किडिबपिया, दश तिर्यकूजंजक, पांच जरत तथा पांच ऐरवत, ए दश क्षेत्रना दश वेताहने विषे “अन्ने पाणे सयणे, वठे लेणयपुप्फफलपुष्पा ॥ बहुफल अविवत्ति जुत्था, जंजगा दसविद्वा हुंतीति जंजकाः ॥ १ ॥” नव लोकांतिक, बार देवलोकना, नव प्रेयेयकना, पांच अनुत्तर वैमानिकना, ए सर्व मलीने नवाणुं थया. ते पर्याप्ता तथा अपर्याप्ता, ए वे जेदं करतां एकशो ने अष्टाणुं जेद थाय. तेने पाठला त्रणशो ने पांशठमां जेदीयें त्थारें पांचशो ने त्रेशठ सर्व जी वीनां उत्पत्तिस्थानक थाय. तेने ‘अनिहया’ इत्यादिक दश पदवडे दश गुणा करियें, त्थारें पांच हजार ठशें ने त्रीश थाय; ते बली राग ने छेपथी वमणा करियें, त्थारें अग्यार हजार वशें ने शाठ थाय; ते मन, वचन ने कायायें करी त्रण गुणा करियें, त्थारें तेत्रीश हजार, सातशें ने पंशी था.

य. ते करवा, कराववा तथा अनुमोदनशी त्रण गुणा करियें, त्यारें एक लाख, एक हजार, त्रणशें ने चाळीश थाय. ते अतीत, अनागत तथा वर्त्तमानकाळें करी त्रण गुणा करियें, त्यारें त्रण लाख चार हजार ने वीश थाय. ते अरिहंतनी साखें, सिद्धनी साखें, साधुनी साखें, देवनी साखें, गुरुनी साखें, तथा आत्मांनी साखें, ए ठनी साखें ठ गुणा करियें, त्यारें अठार लाख, चोवीश हजार, एक शो ने वीश, सिद्धामिडुक्कं थाय. एवी रीतें जीवने खमत खामणां कीजें. ए इरियावही पन्निक्कमतां शुद्ध ध्यानं करी अनेक घोर पाप विलय थाय ॥ ५ ॥

हवे ए आलोया पन्निक्कम्या जे अतिचार, तेनुं उत्तरीकरण एटले वली विशेष शुद्धि करवाने अर्थें काउस्सग करवाने वां ठतो थको तस्सउत्तरीनो पाठ कहे, ते आवी रीतें:-

॥ अथ तस्स उत्तरी ॥

तस्स उत्तरीकरणेणं, पायचित्तकरणेणं,
विसोद्धीकरणेणं, विसद्धीकरणेणं, पावाणं क
म्माणं निग्घायण्ठाए, ठामि काउस्सगं॥एण॥

अर्थ:-हवे एवी रीतें आलोचनां, पन्निक्कमतां पण जें कांड पापसहि न आत्मा गयो होय, (तस्म के०) तेनीज वली विशेष शुद्धिने अर्थें जे कांड आगल करवुं, तेने (उत्तरीकरणेणं के०) उत्तरीकरण एटले विशेषें करी वली उपर शुद्ध करवुं तेने उत्तरीकरण कहियें, ते आगल तो हवे काउस्सग करवुं ठे, माटे कायोत्सर्ग करवे करीने विशुद्धि करुं तुं, एटले जे अतिचारनुं आलोचनां प्रमुख पूर्वें कीवुं ठे, तेनी वली विशेषशुद्धिने अर्थें कायोत्सर्ग करुं तुं, वली ते कायोत्सर्ग तो (पायचित्तकरणेणं के०) शुद्ध प्रायश्चित्त करवें करीने होय, एटले गुरुपासें पाप आलोचीयें, पठी गुरुयें दीवुं एवुं जे आलोचनांनुं तप, तेने प्रायश्चित्त कहियें. प्रायः वाणुं चित्त एटले नन अथवा जीव तेने शोधे ठे, तेने प्रायश्चित्त कहियें अथवा जे पापने ठेठे. तेने प्रायश्चित्त कहियें. ते काउस्सगने करवे करी पाप ठेदाय, आत्मा पण रहित थाय. वली ते प्रायश्चित्त पण (विसोद्धीकरणेणं के०) विशेषें

शोधवुं तेने विशोधीकरण कहियें एटले आत्मानो पापरूप अंतर मल जे अतिचार, तेना टालवाथी एटले निर्मलता करवे करीने विशोधी होय वली ते विशोधीकरण पण विशल्य होय, तो थाय, त्यां कहे ठे. (विसद्धी करणेणं के०) गयां ठे मायादि व्रण शल्य जेनाथी तेने विशल्य कहियें. एटले एक मायाशल्य, बीजुं नियाणशल्य, अने त्रीजुं मिथ्यात्वशल्य, ए अंत रंग व्रण शल्यने टालवा थकी थाय. ए उत्तरीकरणादिक चार हेतुयें करी एटले ए चार निमित्त करीने शुं करवुं ठे? तो के (पावाणं कम्माणं के०) संसार हेतु जे ज्ञानावरणीयादिक पाप कर्मों ठे, तेउने (निग्घायणछाए के०) निर्घातनार्थाय एटले उछेदन करवाने अर्थे (काउस्सग्गं के०) कायव्यापार त्यागरूप कायोत्सर्ग प्रत्ये (ठामि के०) तिष्ठुं तुं, कायाने एक ठामें करुं तुं, केम के जे स्थानकें कायानो व्यापार करवो कळो होय, तो ते स्थानकें जीव शुं नहिं करे? अर्थात् सर्व कांड करे. ए माटे कायाना व्यापारने ठांनु तुं. एमां तस्त उत्तरीकरणेणं इत्यादिक पक्किसवाना शब्दो कळा. माटे ए ठ पदनी आठमी पक्किसण नामें संपदा जाणवी. एमां लघु अक्षर उंगणचालीश गुरु अक्षर दश; सर्वाक्षर उंगणपचाश ठे, ए वे सूत्रोना गद्यपाठ ठे गाथा बंध नथी माटे ए वेहु सूत्रोमां संपदा आठ, पद घत्रीश, गुरु अक्षर चोवीश, लघु अक्षर एकशो ने पंचोत्तर, सर्व मली एकशो ने नवाणुं अक्षरो ठे:— हवे ए आगल एक ठामें काउस्सग्ग करुं ए पदें करी एवी प्रतिज्ञा करी के, कायानो व्यापार न करुं, तो हवे बीजो शरीरनो कोइ पण व्या, पार कळ्याथी प्रतिज्ञानो जंग थाय, तेमाटे काउस्सग्गमां नीचें कहेला आ गार मोकळां राख्यां ठे, ए आगारें करी काउस्सग्गनो जंग न थाय तें कहे ठे.

॥ अथ अन्नवृत्त उत्सिएणं ॥

अन्नवृत्त उत्सिएणं, नीससिएणं, खासिएणं, ठीएणं, जंजा इएणं, उड्डुएणं, वायनिसग्गेणं, जमविए, पित्तमुत्ताए ॥२॥

अर्थ:—(अन्नवृत्त के०) अन्यत्र ते बीजे ठामें एटले हवे जे उद्धासादिक आगारो कहेशे, ते आगार वर्जने बीजे स्थानकें कायानो व्यापार करवानो नियम करुं तुं. हवे ते आगारोनां नाम कहे ठे, (उत्सिएणं के०) उद्धासितात् एटले मुखें तथा नासिकायें करी उंचो आस लक्ष्यें. तेने उ

श्वास कहियें. ते टालीने अन्यत्र बीजो कायव्यापार करवानो नियम है
अर्थात् जंचो श्वास लेतां महारो काउस्सगंग जंग न थाय. एम आगल
पण सर्व पदे जाणी लेवु. (नीससिएणं के०) निःश्वासितात् एटले जे मुखें
तथा नासिकायें करी नीचो श्वास मूकीयें: तेने निःश्वास कहियें. ते नीचो
श्वास मूकतां महारो काउस्सगंग न जांगे, ए वे आगार, अशक्यपरिहार
जणी मोकला कीधा, (खासिएणं के०) कासितात् एटले खांसी उधरस
आवे थके (ठीएणं के०) ठिक्कितात् एटले ठीक आवे थके (जंजाइएणं
के०) जूंजितात् एटले बगासुं आवे थके एटले जेवारें खांसी, ठीक असे
बगासुं आवे, तेवारें जीवरक्षा जणी मुखें हाथ देतां महारो काउस्सगंग न
जांगे. (उडुएणं के०) उद्गारितात् एटले उमकार आवे थके (वायनि
सगोणं के०) वातनिसर्गात् एटले वायसंचय ते अधोद्वारें जे वायु निकले
तेने वातनिसर्ग कहियें, ए जेवारें उद्गार तथा वातप्रवर्त्तन करे तेवारें
जीव रक्षा जणी मुखद्वारें हाथ देतां मुहपत्ति प्रमुख देवानी जयणा करतां
काउस्सगंग न जांजे, (जमल्लिए के०) देहज्रमे: एटले ज्रमरी, चक्री, फेर
अकस्मात् आवे, तेने जमल्लि कहियें. (पित्तमुह्याए के०) पित्तमूर्ध्याया: ए
टले पित्तने प्रकोपें करी मूर्ध्वा आवे, तेने पित्तमूर्ध्वा कहियें. ए ज्रमरी अने
मूर्ध्वा आवे थके जो नीचें न बेसे तो उच्चो थको पडे, तेथी आत्मविराधना
तथा संयमविराधना थाय, तेमाटे ज्रमरी, मूर्ध्वा आव्याथी तिहांवेसवुं पडे
तेथी महारो काउस्सगंग जंग न थाय. अहीं सुधी एकेका आगारनां नाम
दीधां, माटे ए नव पदनी प्रथम एकवचनांत आगारसंपदा थइ. एमां लघु
अक्षर आकत्रीश, अने गुरु अक्षर ठ ठे, सर्व मली चुम्मालीश अक्षर ठे.

सुहुमेहिं अंगसंचालेहिं, सुहुमेहिं खेलसं
चालेहिं, सुहुमेहिं दिष्ठिसंचालेहिं ॥ ९ ॥

अर्थ:—(सुहुमेहिंअंगसंचालेहिं के) सूक्ष्मेज्योऽङ्गसंचारेज्य: एटले
सूक्ष्म जे अंगनो संचार ते हालवुं करे, शीतादिक वेदनायें करी रोमो
त्कंप उपजे तेथी शरीरनो संचार थाय, (सुहुमेहिंखेलसंचालेहिं के०)
सूक्ष्मेज्य: श्लेष्मसंचारेज्य: एटले शरीरमांहे जे सूक्ष्म श्लेष्मनो संचार
थाय, मुखना थूंकनुं चालवुं तथा कफनुं गलवुं थाय, (सुहुमेहिं दिष्ठिसंचा

लेहिं के०) सूक्ष्मेन्द्रियो दृष्टिसंचारेज्यः एटले सूक्ष्म जे दृष्टिनो संचार मियो निम्पादिके चलुने हलाववायकी धाय. अहीं सुद्धमेहिं प्रमुख पदमांहे बहु आगारनां नाम दीधां माटे ए घण पदनी बहुवचनांत आगार नामें संपदा जाणवी. एमां लघु उगणत्रीश अने गुरु एक, मली त्रीश अक्षरो ठे.

एवमाइएहिं आगारेहिं अजगो, अ-
विराहित, हुज्जा मे काउस्सगो ॥ ३ ॥

अर्थः—(एवमाइएहिंआगारेहिं के०) एवमादिके: आगारे: एटले एव मादिक जे पूर्वोक्त चार आगार कहां, ते आदें देखे अहिं आदि शब्द थकी बीजां पण चार (आगारेहिं के०) आगार लेवां, तेनां नाम कहे ठे. एक तो बीजली अथवा दीपकादिकनी उजेहि एटले अग्निना अजवा खानो प्रकाश आपणा शरीर उपर पडे, तो उंडण वस्त्रादिक लेवुं पडे अथवा बीजे स्थानकें जवुं पडे, तेथी महारो काउस्सग न जांजे. बीजो मा-जार् तथा उंदरादिक प्रमुख, आगल जतां आवतां होय. दोरता होय, तथा मुख आगल पंचेंद्रियजीवनुं ठेदन, जेदन थतुं देखे. तो बीजे स्थान कें जवुं पडे, तेथी काउस्सग न जांजे. त्रीजो अक्षमात् चोरनी धाम आ-वी पडे, अथवा राजादिकना जयथी बीजे स्थानकें जवुं पडे आघा पाठा थवुं पडे तेथी काउस्सग न जांजे, तथा चोथो अग्नि लागे अथवा घरनी जीत खरुहकती पकती जाणीयें तथा पोताने अने पर जे साधु आदिक तेने सर्पादिक दंश मारे, अथवा सिंहादिकना उपडव थता जाणे, इत्यादिक अनेरा पण जिहां विलंब करतां घणीज धर्मेनी हानि थती देखीयें तो तिहां अणपूगो काउस्सग पारतां थकां पण काउस्सग न जागे, ए चार आगार अपवादमागें जाणवा, पण उत्सगें न जाणवा. एनी साथें पूर्वोक्त चार आगार मेलवीयें तेवारें शोल आगार थाय, ए सर्व शोल आगारोयें करीने काउस्सग पारतां थोमीशी विराधना थतां पण ए व्यापार करतां महारो काउस्सग (अजगो के०) अजगः एटले सर्वथा अखंमित (अविरा-हित के०) अविराधितः एटले थोमोशो देशथी पण न विराध्यो, अर्थात् देशथी पण अविराधित एवो अखंमित संपूर्ण (काउस्सगो के०) कायो त्सग ते (मे के०) महारे (हुज्जा के०) होजो, एमां एवमाइ इत्यादिक

आगार कहाँ, माटें ए ठ पदनी त्रीजी आगंतुक आगारसंपदा जाणवी.
एमां लघु एकवीश, अने गुरु चार, मली पच्चीश अक्षरो ठे ॥ ३ ॥

हवे ए काउस्सग्नो वखत आंके ठे, एटले एवो कायो
त्सर्ग केटली वार सुधी होय? ते कहे ठे:-

जाव अरिहंताणं, जगवंताणं, नमुक्कारेणं, न पारेमि ॥ ४ ॥

अर्थ:- (जावअरिहंताणंजगवंताणंनमुक्कारेणं के०) यावदर्हतां जगवतां
नमस्कारेण एटले (जाव के०) ज्यां लगें (अरिहंताणं जगवंताणं के०) श्री
अरिहंत जगवंत पूज्य तेने (नमुक्कारेणं के०) नमस्कार सहित एटले नमो
अरिहंताणं एवो उच्चार करी (न पारेमि के०) न पारयामि, नहिं पारुं एट
ले कायोत्सर्गना पार प्रत्ये न पामुं, समाप्त न करुं, त्यां सुधी जाणवुं. एमां जाव
अरिहंताणं इत्यादिक पदमां काउस्सग्ननुं मान कळुं. तेथी ए चार पदनी का-
योत्सर्गने अवधिसर्यादारूप कायोत्सर्गावधि नामें चोथी संपदा जाणवी. एमां
लघु अक्षर वीश, अने गुरु अक्षर एक, सर्व मली एकवीश अक्षरो ठे ॥४॥
तावकायं, ठाणेणं, मोणेणं, जाणेणं, अप्पाणं वोसिरामि ॥ ५ ॥

अर्थ:- (तवकायं के०) तवत्कायं एटले (तव के०) त्यां लगें (का
यं के०) महारी कायाने शरीरने (ठाणेणं के०) स्थानेन एटले एक स्थान
कें स्थिरपणे उजुं राखीने (मोणेणं के०) मौनेन एटले वचनने रुंधवे
करीने (जाणेणं के०) ध्यानेन एटले ध्यान ते धर्मेने विपे मननुं
स्थिरपणुं अर्थात् नवकारादिकने विपे एकाग्रध्यान तेणें करीने (अप्पा
णंवोसिरामि के०) आत्मानं व्युत्सृजामि एटले (अप्पाणं के०) पोतानी
काया ते प्रत्ये (वोसिरामि के०) वोसिरावुं तुं, एटले हुं तजुं हुं. अर्थात्
काउस्सग्न रहित पणाथकी अने सावय व्यापारपणा थकी कायाने वो-
सिरावुं हु. एमां तवकायं इत्यादिकमां शरीर स्थिर राखवानुं कळुं, माटें
ए ठ पदनी पांचमी स्वरूपसंपदा जाणवी. एमां लघु अक्षर उगणीश,
अने गुरु अक्षर एक, सर्व मली वीश अक्षरो ठे. तथा ए काउस्सग्नने
सूत्रे अक्षर उगमिणंथी मांदीने अप्पाणंवोसिरामि लगें वधी मली
संपदा पांच ठे, ठवीश पद ठे, लघु अक्षर एकशो सत्तावीश ठे, अने गुरु अ-
क्षर तेरा ठे. सर्वाक्षर एकशो चावीश ठे ॥ ५ ॥ ६ ॥ हवे ए काउस्स

गमां उंगणीश दोष टाखवा तेनां नाम, लक्षण सहित कहियें तैयें. (१) घोमानी पेरें एक पगे शरीरनो चार आपी, बीजो पग बांको करी रहे, (२) वायरे हलावेली बेलनीनी पेरें कणें कणें अरहुं परहुं मोले, कंप्या करे, (३) घांजाने अथवा जीतने आधारें अरुम्यो थको काउस्सगें रहे, (४) उपरले माले मस्तक अमावी रहे, (५) जेम नीलनी बख रहितथकी आगले विजागें हाथज आगो आपे, तेम काउस्सग करतो वे हाथने आगल आणी राखे, (६) नवपरणीत बधूनी पेरें नीचु माथुं करे, (७) बेनी घाट्यानी पेरें पग पहोला करे अथवा वे पग मेलावी जेला करे, पण जिनमुडामां जेटलुं आंतरुं कणुं ठे, तेटलुं न करे, (८) नाजि थकी चार अंगुल नीचें अने जानुथकी चार अंगुल उपर, चोलपट पहे रहुं कणुं ठे तेम न करे, परंतु नाजि उपर अने जानु हेठल बख पहेरी काउस्सग करे (९) कांस मशकादिकना जयथकी चोलपट्टादिकें करी हृदय टांकीने काउस्सग करे, (१०) गामांनी उंधनी पेरें पगनी वे पानी मेलवीने आगल वे पग विस्तारी काउस्सग करे, अथवा वे पगना वे अंगुठा मेलवीने पाठला पानीना जाग तरफ वेहु पग विस्तारे. (११) सं यति महासतीनी पेरें वेहु स्कंध उपरें बख उठे जे जणी काउस्सगमां दक्षिणस्कंध उघामो कीधो जोइयें, ते न करे, माटें ए दोष. (१२) घोम ना चोकमानी पेरें रजोहरण, आगल आहुं आपी काउस्सग करे, (१३) वायसनी पेरें आंखना मौला कीकी अरहां परहां फेरवे, (१४) कोठनी पेरें पहेरवानां बखनो एकठो पिंर करी वेहु पगनी बचालें चांपे, (१५) भूतावे शनी पेरें मस्तक कंपावे, (१६) मूंगानी पेरें हुं हुं करे, (१७) नव कार लोगस्तनी संख्या करवाने अर्थें जमुह ते पापण अथवा आंगुली हलावे, ते जमुहंगली दोष जाणवो. (१८) मदिरा पीघेलानी पेरें वरु वरु करतो काउस्सग करे, (१९) अपेक्षा विना अरहुं परहुं जोतो वान रनी पेटें होठ वे हलावतो काउस्सग करे. ए काउस्सगना उंगणीश दोष मध्यें आठमो, नवमो, तथा अगीधारमो ए त्रण दोष महासती सा ध्वीने न लागे, केम के तेनुं बख्खावत शरीर होय तेमाटे. पण एटलुं वि शेष जे साध्वी प्रतिक्रमणादि क्रिया करे तो मस्तक उघाहुं राखे, अने बधू दोष जेलीयें, तेवारें चार दोषआविकाने न लागे, शेष पंदर दोष

લાગે. એ સર્વ દોષ ટાલીને કાઝસ્સગ્ગ કરવો. તથા શ્રીસિક્કાંતમાં તો સર્વક્રિયા સાધુ આશ્રયી કહી છે. તેમાટે નાગ્ગિયી ચાર અંગુલ નીચે ચો લપટો પહેરવાનું રાखे તથા વે કોણીયેં ચોલપટો ઝાલી રાखે, કંદોરા ન વાંધે. ઇત્યાદિક સર્વ સાધુ આશ્રયી છે. એ કાયોત્સર્ગને વિષે “ચંદેસુ નિમ્મ લયરા” લગે, લોગસ્સના પચ્ચીશ પદ ચિંતવિયેં, અને કાઝસ્સગ્ગ પૂરો થયા પછી “નમો અરિહંતાણં” કહીને કાઝસ્સગ્ગ પારીયેં ॥ ઇતિ ॥ ૬ ॥

હવે એ કાઝસ્સગ્ગ પાસ્યા પછી તો “સિક્કાસિક્કં” પર્યંત સંપૂર્ણ લોગસ્સનો પાઠ પ્રગટ કહેવો જોઈયેં, માટેં તે કહે છે.

॥ અથ લોગસ્સ ॥

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મ તિવ્વયરે જિણે ॥

અરિહંતે કિત્તિસ્સં, ચતુવીસંપિ કેવલી ॥ ૧ ॥

અર્થ:-અહિં (અરિહંતે કે) અર્હતઃ એટલે કર્મરૂપશત્રુને હણવા થકી નિર્દોષપણું પ્રાપ્ત થયું છે જેમને એવા અરિહંતને (કિત્તિસ્સં કે) કીર્તયિષ્યે, એટલે નામોચ્ચારણપૂર્વક હું સ્તુતિ કરીશ. હવે તે અરિહંત તો રાજાદિક અવસ્થાને વિષે દ્રવ્ય અરિહંત પણ હોય છે, તે માટેં જાવાર્હત્વ પ્રતિપાદનને માટેં (કેવલી કે) કેવલિનઃ એટલે ઉત્પન્ન થયું છે કેવલ જ્ઞાન જેમને, એવાનું કીર્તન કરીશ. અર્થાત્ જાવાર્હતનું કીર્તન કરીશ. આ કેવલ જ્ઞાનના પદેં કરીને પ્રજુનો જ્ઞાનાતિશય સૂચવ્યો. હવે તે તીર્થ કરોની સંખ્યા કહે છે. (ચતુવીસંપિ કે) ચતુર્વિંશતિમપિ એટલે રૂષ્ઙાદિક ચોવીશ પરમેશ્વરનું તો નામોચ્ચારણપૂર્વક કીર્તન કરીશ અને અ પિ શબ્દથકી અન્ય તીર્થકરો જે મહાવિદેહાદિક ક્ષેત્રોને વિષે છે, તેનું પણ કીર્તન કરીશ. તે કહેવા છે ? તો કે, (લોગસ્સઉજ્જોઅગરે કે) લોકસ્ય ઉદ્યોતકરાન્ એટલે પંચાસ્તિકાયાત્મકલોકને કેવલજ્ઞાનરૂપ પ્રદીપેંકરીને ઉદ્યોતકરણશીલ છે, એવાનું કીર્તન કરીશ. હવે જે અનુપકારી હોય તેને કોઈ સેવે નહીં, માટેં એમના ઉપકારી પણાના પ્રદર્શનને અર્થે કહે છે. (ધમ્મતિવ્વયરે કે) ધર્મતીર્થકરાન્ એટલે ધર્મ તે ઉક્તસ્વરૂપ અને તીર્થ એટલે જનાર્થી તરાય છે તે તીર્થ કહિયેં, એવો ધર્મ પ્રધાન જે તીર્થ તેને ધર્મતીર્થ કહિયેં, તે ધર્મતીર્થ કરવાનું શીલ છે જેમનું તેમનું કીર્તન

કરીશ. અહીંયાં તીર્થકરાન્ ણ્વો પાઠ ન કાલો અને ધર્મતીર્થકરાન્ ણ્વો પાઠ કાલો છે. તે ણ્વલા માટેં કે નયાદિ શાક્યાદિ સંવંધી જે ડ્રવ્યતીર્થ અધર્મ પ્રધાન છે. તેનો પરિહાર કરવાનું છે શીલ જેમનું તેમને ધર્મતીર્થકર કહિયે. તેમનું હું કીર્તન કરીશ. અર્થાત્ દેવ, મનુષ્ય, અસુરયુક્ત ણ્વી પર્યં દામાંદે સર્વ જાપા પરિણામિ ણ્વી ઘાણીયેં કરી ધર્મતીર્થને પ્રવર્તાવનારા ણ્વા પ્રચુર છે. તેમને હું સ્તવીશ. આ પદેં કરીને પ્રણુનો પૂજાતીશય તથા વચનાતિશય સૂચવ્યો. હવે ચોથો અપાયાપગમાતિશય કહે છે. (જિણે કે૦) જિનાન્ ણ્વલે રાગદ્વેષાદિકને જીતનારા, તેમનું કીર્તન કરીશ ॥ ૧ ॥ એ શ્લોકમાં લઘુ ઠવીશ, અને ગુરુ ઠ, સર્વ મલી ઘઠીશ અદ્ધરો છે.

હવે કીર્તન કરતો ઠતો આગલી ત્રણ ગાથાયેં ચોવીશે તીર્થકરોનાં નામ કહે છે.

ઠસજ્ઞમજિયં ચ વંદે, સંજવમજિણંદણં ચ સુમંસં ચ ॥

પઠમપ્પહં સુપાસં, જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે ॥ ૨ ॥

અર્થ:-“રૂપજમજિતં ચ વંદે, સંજવમજિનંદનં ચ સુમતિં ચ ॥ પદ્મપ્રજં સુપાર્શ્વં, જિનં ચંદ્રપ્રજં વંદે” (ઠસજ્ઞં કે૦) શ્રીરૂપજદેવપ્રત્યે (અજિયંવંદે કે૦) શ્રી અજિતનાથ પ્રત્યે હું વાંડું હું. (ચ કે૦) વલી (સંજવં કે૦) સંજવનાથ પ્રત્યે, (અજિણંદણં કે૦) અર્જિનંદનનાથ પ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી (સુમંસં કે૦) સુમતિનાથ પ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી (પઠમપ્પહં કે૦) પદ્મપ્રજસ્વામી પ્રત્યે, (સુપાસં કે૦) સુપાર્શ્વનાથપ્રત્યે, (જિણં કે૦) કર્મ શત્રુને જીતનાર ણ્વા, (ચ કે૦) વલી (ચંદપ્પહં કે૦) શ્રીચંદ્રપ્રજપ્રત્યે (વંદે કે૦) હું વાંડું હું ॥ ૨ ॥ એ ગાથામાં લઘુ અદ્ધર સારુત્રીશ, અને ગુરુ અદ્ધર વે, સર્વ મલી ઊગણચાલીશ અદ્ધરો છે.

સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ સિઙ્ગંસ વાસુપુઙ્ગં ચ ॥

વિમલમણંતં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (સુવિહિં કે૦) શ્રીસુવિધિનાથપ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી એમનું વીજું નામ (પુપ્ફદંતં કે૦) પુપ્ફદંત છે તે પ્રત્યે, (સીઅલ કે૦) શ્રીશીતલનાથ પ્રત્યે, (સિઙ્ગંસ કે૦) શ્રીશ્રેયાંસનાથપ્રત્યે, (વાસુપુઙ્ગં કે૦) શ્રીવાસુપૂજ્ય સ્વામી, એ ત્રણ તીર્થકર પ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી (વિમલં કે૦) શ્રીવિમલ

નાથ પ્રત્યે, (આણંત કે૦) શ્રીઅનંતનાથપ્રત્યે, (ન કે૦) વલી (જિણ કે૦) કર્મશત્રુપ્રત્યે, જીપનાર ગ્વા (ધર્મ કે૦) શ્રીધર્મનાથ ને પ્રત્યે, (ન કે૦) વલી (સંતિ કે૦) શ્રીશાંતિનાથપ્રત્યે, (વંદામિ કે૦) વાંડું તું ॥૩૥॥
 એ ગાથામાં વત્રીશ લઘુ, અને ચાર ગુરુ, મલી વત્રીશ અક્કરો છે.

કુંથું અરં ચ મલ્લિ, વંદે મુણિસુવયં નમિજિણં ચ ॥

વંદામિ રિઠનેમિં, પાસં તહ વરુમાણં ચ ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (કુંથું કે૦) શ્રીકુંથુનાથપ્રત્યે, (અરં કે૦) શ્રીઅરનાથ પ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી (મલ્લિ કે૦) શ્રીમલ્લિનાથ પ્રત્યે, (વંદે કે૦) વાંડું તું. (મુણીસુવયં કે૦) શ્રીમુનિસુવતસ્વામી પ્રત્યે, (નમિજિણં કે૦) શ્રીનમિ-
 જિણ પ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી (વંદામિ કે૦) વાંડું તું. (રિઠનેમિં કે૦) શ્રી અરિઠનેમિ પ્રત્યે, (પાસં કે૦) શ્રીપાર્શ્વનાથ પ્રત્યે, (તહ કે૦) તથા (વરુમાણંકે૦) શ્રીવરુમાણસ્વામી પ્રત્યે, હું વાંડું તું. આ શ્લોકમાં જે બેહો ચકાર છે, તે પાદપૂર્ણાર્થ છે ॥ ૪ ॥ આ ગાથામાં લઘુ એકત્રીશ, અને ગુરુ ચાર, મલી પાંત્રીશ અક્કરો છે. એમ ત્રણ ગાથાએ કરીને શ્રીરૂપજા-
 દિક ચોવીશ તીર્થકરને વંદના કરી, હવે પૂર્વોક્ત “ ઉસજ્ઞ મજિયં ચ ”
 इत्यादि त्रणे गाथाउक्तो समुदायार्थ तो सुगम છે, પરંતુ પદના અર્થનું વિજ્ઞાન કરાય છે, તે બે પ્રકારે છે, એક સામાન્યથકી અને વીજું વિ-
 શેષથકી. તેમાં સામાન્યથકી તો જે અર્થ સર્વે તીર્થકરોમાં પામીયે. જેમ કે (ઉસજ્ઞ કે૦) રૂષજ્ઞં એટલે (રૂષતિ કે૦) ગઢતિ અર્થાત્ જે પરમ-
 પદપ્રત્યે (ગઢતિ કે૦) જાય છે, તેને રૂષજ્ઞ કહિયે. તથા ‘ઉદ્વત્વાદૌ’ એણે કરી ઉત્વ કરે છે, તે (ઉસહઃ કે૦) વૃષજ્ઞઃ આ રીતે પણ અર્થ કરિયે
 તો વર્ષતિ એટલે સીંચે છે, દેશનારૂપજલે કરીને ડુઃખાગ્નિયે કરી જ્વલિત
 એવા જગતને તે રૂષજ્ઞ, એ અર્થ સર્વ તીર્થકરોમાં વ્યાપ્ત છે. અને જે વિશે-
 ષાર્થ છે તે એકજ તીર્થકરના નામનું નિમિત્ત છે, તે વિશેષાર્થ કહે છે,

૧ પહેલા શ્રીરૂષજ્ઞ દેવને હું વાંડું તું, તે જગવાનના બેહુ જીરુને વિષે
 વૃષજ્ઞનું લાંઠન હતું માટે વૃષજ્ઞ નામ દીધું. તથા સર્વ તીર્થકરોની માતા પ્રથમ
 સ્વપ્નમાં હસ્તી દેખે, અને એમની જનનીયે પ્રથમ સ્વપ્નમાં વૃષજ્ઞ દીઠો, માટે
 વૃષજ્ઞ કહિયે તથા ધર્મની આદિના કરનાર માટે વીજું આદિનાથ નામ કહિ

यै. एवी रीतें सर्व तीर्थकरोना प्रथम सामान्यार्थ अने वीजा विशेषार्थ नामो जाणवां. एमनी विनीता नगरी, नाजिराजा पिता, श्रीमरुदेवी माता, पां चरें धनुष्यप्रमाण शरीर, चोराशी लक्षपूर्वायु, सुवर्णवर्ण देह, घृषज लांठन.

२ वीजा श्रीअजितनाथने हुं वांडुं हुं, अजित एटखे परिसहादिकें करी निर्जित तथा जगवाननां माता, पिता प्रथम कोइ वारें घूतरमण करतां हतां, तेवारें राणी बाजी हारी जती हती, अने राजानी जीत शती हती, अने जगवान्, गर्जे आख्या पठी जगवाननी माता जीतवा लागी अने राजा हारवा लाग्यो. एवो गर्जनो महिमा जाणीने अजितनाथ नाम दीधुं, एमनी अयोध्या नगरी, जितशत्रु राजा पिता, विजया राणी माता, सामा चारशें धनुष्यप्रमाण शरीर, वहाँतेर लक्ष पूर्वायु, सुवर्णवर्ण देह, हस्ती लांठन.

३ श्रीजा श्रीसंजवनाथने हुं वांडुं हुं, एटखे प्रकपें करीने चोत्रीश अतिश यनागुणो जेने विपे ते माटे संजव कहियें, थथवा जे, ए प्रजुनी स्तुति करे ठे, तेने (सं के०) मुख (जव के०) थाय ठे, तेमाटे संजव कहियें, तथा जगवान् गर्जगत थये थके अधिक सस्य एटखे धान्यनो संजव थयो माटे संजव कहियें, एटखे देशमां दोर्जिह्य हतुं, ते जगवान् गर्जे आख्याची अणचितव्यो मेह वृत्तो, धान्यनां वहाणो आख्यां, अणचितव्यो पृथिवीमां धान्यनो संजव थयो, तेथी संजव नाम दीधुं, एमनी आवस्ती नगरी, जितारिराजा पिता, सेना राणी माता, चारशें धनुष्य प्रमाण शरीर, शाव लाग्य पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, अश्व लांठन.

४ चोथा श्रीअजिनंदन प्रजुने हुं वांडुं हुं. एटखे (च के०) बखी देवेंडा दिकोयें जेमनुं अजिनंदन थाय ठे, तेथीअजिनंदन तथा प्रजु गर्जे आख्या तिहांथी थारंभीने प्रतिक्षण शक्राजिनंदन ठे. एटखे गर्जे आख्या पत्री इंद्र महाराज थावी स्तवी स्तवीने जता. थथात् इंद्र अजिनंदा, प्रदांस्या ते माटे अजिनंदन नाम, मात पितायें दीधुं, एमनी अयोध्या नगरी, संवर-राजा पिता, सिद्धार्था राणी माना, सामात्रणशें धनुष्य प्रमाण शरीर, पचा-श लाग्य पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, वानर लांठन.

५ पांचमा श्री सुमतिनाथने हुं वांडुं हुं. (च के०) बखी शोजन ठे मति जेमनी तथा प्रजु गर्जे आख्याची तैमनी जननीनी मुनिधिन बखी मति थइ ठे, ते थावी रीतें के, एक वणिकनी वे खीयो दृतीउ, तैमां न्दानीने

पुत्र हतो अने महोटी बंध्या हती, अने ते ठोकरानुं प्रतिपालन वन्ने मा ताउं करती हती, एम करतां ते वणिकें अकस्मात् काल कस्यो, तेवारें महो टी स्त्री धननी लालचें कहेवा लागी जे पुत्र महारो ठे, अने जेनो पुत्र, तेनुं धन थाय. एवी चाल ठे माटें धन पण महारुं ठे, तेमज न्हानीनो तो दी करो हतो ज तेथीतेणें कळुं के पुत्र महारो ठे अने धन पण महारुं ठे. ए रीतें वन्ने शोक्योनी वढवाम थइ, ते वढती वढती दरवारमां गइ, त्यां राजाथी पण चूकादो न थयो, तेवारें गर्जना माहात्म्यथकी राणीने चूका दो करवानी जली बुद्धि उत्पन्न थइ. तेथी युक्ति करीने राणीयें कळुं जे, वन्ने शोक्यो मलीने धन अर्द्धो अर्द्ध वेंची ल्यो, तथा ठोकराना पण वे जाग करी अर्द्धो अर्द्ध वेंची ल्यो, ते सांजली न्हानी स्त्री जे सर्गी माता हती, ते वोली के महारे ड्रव्य जोशुं नथी अने ठोकराना कांइ वे जाग थाय नहीं महारे पुत्रनो तथा धननो खप नथी, एनेज सोंपो, एनो ठे ते महारोज ठे, एवुं सांजली राणी वोली के ए पुत्र न्हानी स्त्रीनो ठे, केम के पुत्रनुं मृत्यु थाय त्यां सुधी पण महोटी स्त्रीथी ना कहेवाणी नही अने न्हानी स्त्रीनो पुत्र ठे तेथी तेणें मारवानी मनाइ करी, माटे एने पुत्र अने धन वेहु स्वाधीन करो अने महोटी स्त्रीने धरथी वाहेर काढो. एवी न्याय करवानी बुद्धि उपनी माटें सुमतिनाम दीधुं, एमनी अयोध्या नग री, मेघरथ राजा पिता, सुमंगला राणी माता, त्रणशें धनुष्य प्रमाण शरीर, चालीश लाख पूर्वनुं आयु, सुवर्णवर्ण देह, कौंच लांठन.

६ ठठा श्रीपद्मप्रजने हुं वांङु तुं. पद्मप्रज एटले निःकंपताने अंगीका करीने पद्मना समूह सरखी ठे, प्रजा एटले कांति जेसनी तेथी पद्मप्रज कहियें, तथा गर्जें आळ्या पठी एमनी माताने पद्म एटले कमलनी शय्या यें शयन करवानो दोहोलो उपन्यो, ते देवतायें पूर्णकस्यो, तेना महिमाथी पद्मप्रज नाम दीधुं. तथा पद्म सरखुं रक्तवर्णें जगवाननुं शरीर हतु, माटें प द्मप्रज कहियें. एमनी कोशंची नगरी, धरराजा पिता, सुसीमा राणी माता, अढीशें धनुष्य शरीर, त्रीश लाख पूर्वायु, सुवर्णवर्ण देह, पद्म लांठन.

७ सातमा श्रीसुपार्श्वनाथने हुं वांङु तुं. सुपार्श्व एटले रुमां ठे पार्श्व जेसने तथा जगवान् गर्जगन थये ठते तेमनी जननी पण सुपार्श्व थइ. एटले राणीनां वेहु पासं रोगें करी कोढीयां हतां, ते सुवर्णवर्णें घणां

सुकुमाल ययां, माटे सुपार्श्वनाम दीधुं, एमनी वाराणसी नगरी, सुप्रतिष्ठ राजा पिता, पृथ्वीराणी माता, वशे धनुष्य प्रमाण शरीर, वीश लाख पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, स्वस्तिक लांठन.

८ आठमा श्रीचंद्रप्रजने हुं वांछुं तुं. वली चंद्रना सरस्वी जेनी प्रजा ठे चंद्रसमान वर्ण ठे, तथा परमेश्वर गर्जगत थये ठते एमनी माताने चंद्रपान करवानो दोहोलो उपन्यो, ते प्रधानें बुझियें करी पूर्ण कस्यो, एवो प्रजाव जाणी चंद्रप्रज एवुं नाम दीधुं. एमनी चंद्रपुरी नगरी, महसेन राजा पिता, लक्ष्मणा राणी माता, एकशो पचास धनुष्यप्रमाण शरीर, दश लाख पूर्व आयु, श्वेतवर्ण देह, चंद्र लांठन.

९ नवमा श्रीसुविधिनाथने हुं वांछुं तुं. एटले शोजन ठे विधि जेनो अर्थान् सर्वस्थले ठे कौशल्य जेमनुं, ते सुविधि कहियें, तथा जगवान् गर्जगत ठतेज तेमनां माता, पिता, जला विधियें करी धर्ममां प्रवर्त्त्या. एवो गर्जनो प्रजाव जाणी सुविधिनाथ नाम दीधुं. वली मचकुंदना फूलनी कली सरस्वा उज्ज्वल प्रजुना दांत हता, माटे वीजुं पुष्पदंत एवुं नाम दीधुं. ऐमनी काकंदी नगरी, सुग्रीवराजा पिता, रामा राणी माता, एकशो धनुष्य प्रमाण शरीर, वे लाख पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, मगरमत्स्य लांठन,

१० दशमा श्रीशीतलनाथने हुं वांछुं तुं, समस्त जीवोना संतापने हरण करे ठे, माटे शीतलनाथ तथा जगवानना पिताने पित्तदाह्रोग हतो, ते जगवान् गर्जे आख्या पठी राजाना शरीर उपर राणीयें हाथ फेरव्यो, तेथी रोग उपशांत थयो, शरीरें शीतलता थइ, ते माटे शीतलनाथ नाम दीधुं. एमनुं जह्मपुर नगर, दृढरथ राजा पिता, नंदा राणी माता, नेवुं धनुष्य प्रमाण शरीर, एक लाख पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, श्रीवत्सलांठन.

११ अगियारमा श्रीश्रेयांसजिनने हुं वांछुं तुं. सर्वजगतने श्रेय एटले हितना करनार माटे तथा सकल जवनने अत्यंत प्रशंसा करवापणुं ठे. जेमनुं ते माटे श्रेयांस कहियें, ते वृषोदरादिकनी पेठें सिद्ध थाय ठे. तथा राजाना घरमां परंपरागत देव अधिष्ठित शय्यानी पूजा थती हती, ते शय्यायें जे वेसे, अथवा सुवे, तेने उपद्रव उपजे, ते जगवंत गर्जे आख्या पठी माताने ते शय्या उपर सूवानो दोहोलो उपन्यो तेवारें विचारुं जे देव गुरुनी प्रतिमानी पूजा थाय, परंतु शय्यानी पूजा तो क्याहिं सांजली,

नथी, एम चिंतवी शय्यानी रक्षा करनारें मनाइ कख्या ठतां पण प्रभुनी माता, ते शय्या उपर सूतां, तेवारें गर्जना प्रजावर्षी अश्रिष्टित देव शय्या मूकी जतो रह्यो. पठी राजा प्रमुखें ते शय्या वपराशमां दीधि. ए रीतें माताने श्रेय थयुं, माटें श्रेयांस नाम दीधुं एमनुं सिंहपुर नगर, विष्णुराजा पिता, विष्णा राणी माता, एंशी धनुष्य प्रमाण शरीर, चोराशी लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, परंगी लांठन.

११ बारमां श्रीवासुपूज्य स्वामीने हुं वांडुं तुं. वसु जे देवताविशेष ते मने पूजवा योग्य माटें वासुपूज्य कहियें, अथवा जगवंत गजें आव्या पठी वसु जे हिरण्य तेणें करी इंद्र महाराजें आवी राजकुलने पूजता हता माटें वासुपूज्य, अथवा वसुपूज्य राजाना पुत्र माटें वासुपूज्य नाम दीधुं ठे, एमनी चंपा नगरी, वसुपूज्य राजा पिता, जया राणी माता, सीतेर धनुष्य प्रमाण शरीर, बहोतेर लाख वर्षायु, रक्तवर्ण देह, महिष लांठन.

१२ तेरमा श्रीविमलनाथने हुं वांडुं तुं. जेने निर्मलज्ञानादिक ठे, तेमाटें विमल कहियें अथवा कर्ममलरहित माटें विमल कहियें, तथा प्रभु गजें आव्याथी तेमना नगरमां कोइ स्त्री जर्तार, देहरे आवी उतस्यां, तेमांथी स्त्री पाणीपीवाने अन्यस्थानकें गइ एटलामां, एक व्यंतरी देवी त्यां रहेती हती तेणें ते पुरुषनुं सुंदर रूप दीतुं, तेथी तेने कामक्रीमा करवानी अजि लापा थइ, त्यारें तेनी स्त्रीना जेवुं पोतानुं रूप विकूचीं, ते व्यंतरी तेनी पासें आवी वेठी, एटलामां पोतानी खरी स्त्री पण आवी, तेवारें वझे स्त्रीने समान देखीने पुरुषें कहुं जे एमां महारी स्त्री कोण ठे? तेवारें पहेलीयें कहुं के हुं तहारी स्त्री तुं, अने वीजीयें कहुं के हुं तहारी स्त्री तुं, एम वढतां वढतां सर्व राजा पासें आव्यां, तेवारें राजा तथा प्रधान पण वेहु स्त्रीयोने सरखा रूपवाली देखी निवेडो करी शक्या नहीं, परंतु राणीयें प हेला पुरुषने एक वाजू उजो राख्यो अने वेहु स्त्रीयोने तेनाथी केटलेक दूर उज्जी राखीने वोली के जे स्त्री पोताना सत्यवचनना प्रजावर्षी जर्तारनें स्पर्श करे, तेनो ए जरतार जाणवो, ते सांजली व्यंतरीयें देव शक्तिना प्रजायें पोतानो हाथ लांवो करी जर्तारने स्पर्श कख्यो, तेवोज राणीयें तेनो हाथ पकरीने कहुं, के तुं तो व्यंतरी ठो, माटें तहारे ठेकाणें जती रहे. एवा जूदा जूदा चार न्याय करवाथी राणी विमलमतीवाली

कहेवाणी तथा प्रजु गर्जे आख्यायी सातानुं शरीर पण निर्मल थयुं, एवो गर्जनो प्रजाव जाणी विमलनाथ नाम दीधुं, एमनुं कापिलपुर नगर, कृत वमाराजा पिता, द्यामा राणी माता, शाठ धनुष्य प्रमाण शरीर, शाठ लाख वर्षायु. सुवर्ण देह, सुअर लाठन.

१४ चौदमा श्रीअनंतनाथ प्रजुने हुं वांडुं हुं. कर्मना अनंत अंश जेणें जीत्या ठे अथवा जेने हान, दर्शन पण अनंतुं ठे, माटें अनंतनाथ सार्थक ठे. तथा गामसां आगल ताप आवता हता ते प्रजु गर्जे आख्या पठी, एमनी मातायें अनंत गांवना दोरा करी बांध्या, तेथी ताप निवृत्त थयो तथा स्वप्नमध्यें जेनो अंत नहिं एवी महोटी रत्ननी माळा दीठी, एवो गर्जनो प्रजाव जाणी अनंतनाथ नाम दीधुं, एमनी अयोध्या नगरी, सिंहासेन राजा पिता, सुयशा राणी माता, पचास धनुष्य प्रमाण शरीर, त्रीश लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, सिंचाणानुं लाठन.

१५ पंदरमा श्रीधर्मनाथ जिनने हुं वांडुं हुं, दुर्गतिथें पकता प्राणीने धरीराखे, माटें धर्मनाथ, तथा प्रजु गर्जमां आख्यायी प्रजुनां माता पिता रूनी रीतें दानादि धर्मपरायण थयां एवो गर्जनो महिमा जाणी धर्मनाथ नाम दीधुं. एमनुं रत्नपुर नगर, जानुराजा पिता, सुवता राणी माता, पिस्ताली श धनुष्य प्रमाण शरीर, दश लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, वज्रनुं लाठन.

१६ सोलमा श्रीशांतिनाथने हुं वांडुं हुं. स्वयमेव शांतिना करनारा अथवा शांतिना योग्यी अथवा शांतिरूप होवथी शांतिनाथ तथा ते देशमां न रकीनो उपद्रव घणो हतो, ते प्रजु गर्जे आख्या पठी राणीयें अमृतनां ठांटा नाख्या, तेथी मरकीनी शांति थइ. तेना प्रजावथी शांतिनाथ नाम दीधुं. एमनुं गजपुर नगर, विश्वसेन राजा पिता, अचिरा राणी माता, चालीश धनुष्य प्रमाण शरीर, एक लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, मृग लाठन.

१७ सत्तरमा श्रीकुंभुनाथने हुं वांडुं हुं. कु कहेतां पृथिवी तेने विपे स्थित माटे कुंभु तथा जगवान् गर्जमां आवे ठते, तेमनी मातायें रत्नमय कुंभु र्जेनो राशि पृथ्वीमां दीठो अथवा परमेश्वर जन्म्या पठी कुंभुआ प्रमुख न्दाना महोटा जीवोनी जयणा देशमां प्रवर्त्ती, माटें कुंभुनाथ नाम दीधुं. एमनुं हस्तिनापुर नगर, शूरराजा पिता, श्रीराणी माता, पांत्रीश धनुष्य प्रमाण शरीर, पंचाणुं हजार वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, ठाग लाठन.

१६ अठारमा श्रीअरनाथने हुं वांछुं हुं. परिसद्वत्त जेना मर्गनाथ पुन जे कुलने विषे उपजे, अने जेना श्री कुलनी वृद्धि आय. ते पुरुषने वृद्ध पुनो अ एवं नाम कहे ठे. तथा जगवान् गर्जमां आवे अके तेमनी माताये सत्रामां सर्व रत्नमय अर एटले आरो तथा शुभ दीनो माटे अरनाथ नाम दीधुं. एमनुं गज पुर नगर, सुदर्शनराजा पिता, देवी राणी माता, त्रीश धनुष्य प्रमाण शरीर, चोराशी हजार वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, नंदावर्त लांठन.

१७ उंगणीशमा श्रीमल्लिनाथने हुं वांछुं हुं. परिसद्वत्त मल्ल तेनो जय करवाथकी मल्लि कहियें. तथा जगवान् गर्जे आव्या पठी माताने एक रत्नमां सर्व रत्ननां सुरजि फूलनी शय्यायें सुवानो दोहलो उपन्यो, ते देवातायें पूर्ण कस्यो, माटे मल्लिनाथ नाम दीधुं. एमनी मिथिला नगरी, कुंजराजा पिता, प्रजावती राणी माता, पच्चीश धनुष्य प्रमाण शरीर, पच्चावन्न हजार वर्षायु, नीलवर्ण देह, कुंज लांठन.

१८ वीशमा श्रीमुनिसुव्रत स्वामीने हुं वांछुं हुं. जे जगतनी त्रिकाळा वस्थाने जाणे ते मुनि कहियें. वदी जेने शोजन व्रत ठे तेने सुव्रत कहियें. तथा जगवान् गर्जे आव्या पठी एमनी जननीयें मुनि सरखा शोजन श्रावकनां व्रत पाढ्यां, एवो महिमा जाणी मुनिसुव्रत नाम दीधुं, एमनुं राजगृह नगर, सुमित्र राजा पिता, पद्मराणी माता, वीश धनुष्य प्रमाण शरीर, त्रीश हजार वर्षायु, कृष्णवर्ण देह, काचवानुं लांठन.

१९ एकवीशमा श्रीनमिजिनेश्वरने हुं वांछुं हुं. परिसह उपसर्गादिकने जे ऐं नमाव्या ठे माटे नमि कहियें, तथा प्रभु गर्जे आव्या पठी सीमानिया राजा जगवंतना पिताना शत्रु हत्ता, तेचढी आव्या, गामने विंटी लीधुं, राजा आकुल व्याकुल थयो, निमित्तियाने पूब्युं, तेवारें निमित्तियायें कछुं के राणी सगर्जा ठे, तेने गढने कोशीशें चढावी वैरीयोने दर्शन करावो, राजायें तेमज राणीने किछ्वा उपर चढावीने शत्रुउने वांकी नजरें जोवराव्या, तेवारें वैरीयोश्री राणीनुं तेज खमायुं नही, तेथी सर्व वैरी मान मूकी जगवंतनी माताने नमस्कार करीने कहेवा लाग्या जे अमोने सौम्यदृष्टियें करी जूठ, राणीयें सौम्यदृष्टियें जोइ साथे हाथ राख्यो. पठी सर्व राजाउ राणीने पगे लागी आझा मागी पोत पोताने नगरें गया, ए रीतें सर्वराजा नम्या, एवो गर्जनो प्रजाव जाणी नमिनाथ नाम दीधुं. एमनी मिथिला नगरी

विजयराजा पिता, विप्रा राणी माता, पद्मर धनुष्य प्रमाण शरीर, दश हजार वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, नीलोत्पलनुं लांठन.

२२ चावीशमा श्रीश्रिरिष्टनेमि प्रजुने हुं बांडुं तुं. रिष्ट गटले पाप तेना ना शने विपे चक्रधारी सरस्वाहता माटे श्रिरिष्टनेमि, तथा प्रजु गजें आख्या पठी प्रजुनी मातायें स्वप्नमां रिष्टरत्ननी रेल दीठी. वली आकाशने विपे श्रिरिष्ट रत्नमय नेमि गटले चक्रधारा उठलती स्वप्नमां दीठी, माटे श्रिरिष्टनेमि नाम दीधुं, वीजुं नाम श्रीनेमिनाथ. एमनुं सौरीपुरी नगर, समुद्रविजय राजा पिता, शिवादेवी राणी माता, दश धनुष्य प्रमाण शरीर, एक हजार वर्षायु, श्यामवर्ण देह, शंखनुं लांठन.

२३ त्रेवीशमा श्रीपार्श्वनाथने हुं बांडुं तुं. जे समस्त जावोने स्पृशति गटले जाणे ते माटे पार्श्वनाथ तथा एमनो येयावृत्त्यकर जे पार्श्वनामा यक्ष तेना नाथ माटे पार्श्वनाथ अथवा प्रजु गजें आख्या पठी श्रंधारी रात्रें पोतानीपासैं सर्प जतो (पासड़ के) दीगो, ते सर्पना जवाना मार्गनी बचमां राजानो हाथ देखी राणीयें उंचो कीधो, तेथी राजा जागी उठ्यो ने घोड्यो के शा माटे हाथ उंचो कीधो? राणीयें कहुं के में सर्प जतो दीगो माटे तमारो हाथ उंचो कीधो. राजा घोड्यो, तमें जूतुं घोखो गो. पठी सेवकने तेनी दीपक मंगावीने जोयुं, तो सर्प दीगो, तेवारें विस्मय पामी राजायें विचारुं जे में न दीतुं, अने राणीयें दीतुं, ए निश्चै गर्जनो प्रजाव ठे, एम जाणी श्रीपार्श्वनाथ नाम दीधुं. एमनी वाराणसी नगरी, अश्वसेन राजा पिता, वामा राणी माता, नव हाथनुं शरीर, एकशो वर्षायु, नीलवर्ण देह, सर्पनुं लांठन.

२४ चोवीशमा श्रीवर्द्धमानस्वामीने हुं बांडुं तुं. जन्मथकी मांकीने ज्ञानादिकें वृद्धि पाम्या तेथी वर्द्धमान तथा प्रमु गजें आख्या पठी मांतापिता धन धान्यादिकना जंमार तथा देश, नगर, छिपद, चतुष्पद, इत्यादि सर्व प्रकारनी वृद्धियें करी वृद्धि पाम्यां तथा सर्व राजाजं पण आझामां वर्त्तवा लाग्या. एवो गर्जनो प्रजाव जाणी वर्द्धमान नाम दीधुं तथा जगवंतें जन्म-तांज मेरु पर्वत कावा पगने थंगुठे कंपाव्यो, वली देवता साथें आमल क्रीडा करतां जगवंत आगल देवता हाग्यो. नाशीने इंद्र पासें गयो, जगवंत जीत्या. एम जगवंतनुं अनंत वल जाणीने श्रीमहावीर एवुं वीजुं नाम इंद्र

મહારાજેં દીધું. એમનું કૃત્રિયકુંડ નગર, સિદ્ધાર્થે રાજા પિના, ત્રિગુણામ્ની માતા, સાત હાથનું શરીર, વહોંતેર વર્ણાયુ, સુવર્ણવર્ણ દેહ, નિંદા લાંબન. એ રીતેં કીર્તન કરીને ચિત્તની શુદ્ધિને માટેં પ્રણિવાન કહે છે.

एवं मए अत्रिथुआ, विहुयरयमला पढीण जरमर
णा ॥ चउवीसंपि जिणवरा, तिहयरा मे पसीयंतु ॥५॥

અર્થ:- (એવં કે०) એ પ્રકારેં (મએ કે०) મહારે જીવેં જે (અત્રિયુ આ કે०) અત્રિસ્તુતા એટલે નામપૂર્વક સ્તવ્યા તે ચોવીશે પરમેશ્વર કહેવા છે ? તો કે (વિહુય કે०) વિદ્યુત એટલે ટાલ્યા છે (રયમલા કે०) કર્મ રૂપ રજ અને કર્મરૂપ મલ જેણેં એટલે જે કર્મ ઇરિયાવહિ ક્રિયાયેં કરી બંધાય અથવા નવાં બંધાતાં જે ઢીલાં કર્મ, તેને રજ કહિયેં અને જે પૂર્વ બંધ ચીરકાલનું સંચિત નિકાચિત ગાઢ કર્મ અથવા સાંપરાયિક ક્રિયાયેં કરી બંધાય, તેને મલ કહિયેં, એ વેહુ પ્રકારના કર્મને જેણેં ટાલ્યાં છે. વહી કહેવા છે ? તો કે (પહીણ કે०) પ્રહીણ એટલે અતિશયેં કરીને હાય કહ્યા છે (જરમરણા કે०) જરા અને મરણ જેણેં એટલે જે સમય સમય આયુષ્ય ઘટે, તેને જરા કહિયેં અને સર્વથા આયુ ઘટીને પ્રાણનો વિયોગ થાય, તેને મરણ કહિયેં. એવા જરા અને મરણ, એ વેહુ જેણેં કય કહ્યાં છે એવા જે (ચઉવીસંપિ કે०) ચતુર્વિંશતિરપિ એટલે પૂર્વોક્ત એ ચો વીશે જિનવર સાંપ્રત કાલેં થયા અને અપિ શબ્દથકી વીજા પણ તીર્થ કર પૂર્વવત્ લેવા. (જિણવરા કે०) શ્રુતધરાદિક જિનોથકી પ્રધાન શ્રેષ્ઠ એવા જિનવર (તિહયરા કે०) તીર્થકરા એટલે તીર્થકરો તે (મે કે०) મહારા ઉપર (પસીયંતુ કે०) પ્રસીદંતુ એટલે પ્રસન્ન થાઉં, અર્થાત્ પ્રસાદ (કૃપા) કરવાને તત્પર થાઉં. યદ્યપિ શ્રીવીતરાગ છે, તેથી સ્તુતિ કરનાર ઉપર પ્રસન્ન થતા નથી, તેમજ નિંદા કરનાર ઉપર અપ્રસન્ન પણ થતા નથી તથાપિ સ્તુતિ કરનારને સ્તુતિનું ફલ મલે છે, અને નિંદા કરનારને નિંદાનું ફલ મલે છે. જેમ ચિંતામણિ, મંત્રાદિકોયેં કરી શુદ્ધની વાંઠા કરનારને શુદ્ધ ફલ મલે છે અને અશુદ્ધની વાંઠા કરનારને અશુદ્ધ ફલ મલે છે, યદ્યપિ જે નથીજ પ્રસન્ન થતા તે શી રીતેં પ્રસન્ન થશે ? માટે વૃથા પ્રલાપેં કરી જ્ઞાતિનો અતિશય થતો નથી; તથાપિ એમ કહે ઠતે પણ દોષ નથી, કારણ કે હીણ

કેશ ઠે તે જેમ પ્રસન્ન થતા નથી તેમ તેમની સ્તુતિ પણ વૃથા થતી નથી
તારણ કે તેને સર્વ જાવની વિશુદ્ધિ છે ॥ ૫ ॥ એ ગાથામાં લઘુ ચાલીશ,
અને ગુરુ એક, મલી એકતાલીશ અક્ષરો છે.

કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા ॥

આરુગ્ગ ઘોહિલાજં, સમાદિવરમુત્તમં દિંતુ ॥ ૬ ॥

અર્થ:- (કિત્તિય કે०) કીર્તિત છે, એટલે નામવીશેષે કરી જેને ઇંદ્રા-
દિક કીર્તે છે, સ્તવે છે. (વંદિય કે०) જે વંદિત છે એટલે ઇંદ્રાદિક જેને
વિશુદ્ધ મન, વચન અને કાયાયે કરી વાંદે છે. પંચાંગ પ્રણામ કરે છે.
(મહિયા કે०) જે મહિત છે એટલે ઇંદ્રાદિક જેને પ્રધાન પુષ્પાદિકે કરી
અર્ચે છે, પૂજે છે, એવા (જે કે०) જે તીર્થંકર (એ કે०) એ સુતીર્થ જ્ઞાન-
દિપ્તિવંત તે પ્રત્યક્ષ (લોગસ્સઉત્તમા કે०) લોકને વિષે ઉત્તમ પ્રધાન એવા
(સિદ્ધા કે०) શ્રી સિદ્ધ જગવંત થયા એટલે નિષ્ઠિતાર્થ થયા. એવા દે
ઉત્તમ સિદ્ધ જગવંત ! તમે મુજને (આરુગ્ગ કે०) ડ્રવ્ય આરોગ્યતા તથા
જાવ આરોગ્યતા, ત્યાં ડ્રવ્ય આરોગ્યતા તે રોગરહિતપણું અને જાવ આરો-
ગ્યતા તે સિદ્ધપણું જાણવું. તે સિદ્ધપણું (ઘોહિલાજં કે०) શ્રી જિન ધર્મ
ની પ્રાપ્તિનો લાજ થાય, તેવારે પમાય છે માટે શ્રી જિનધર્મની પ્રાપ્તિનો
લાજ થવાને અર્થે (ઉત્તમં કે०) ઉત્કૃષ્ટ અત્યંત ઊંચી પર્વી (સમાદિવરં
કે०) પ્રધાન સમાધિ તે જ્ઞાનાદિકરત્નત્રય તેને વિષે એકતા પરમસ્થિરતા
તે પ્રત્યે (દિંતુ કે०) ઘો, આપો એટલે સમાધિ અનેક પ્રકારે તારનમ્ય-
તાયે અધિક ન્યૂન છે માટે અત્યુત્કૃષ્ટ સમાધિ ઘો ॥ ૬ ॥ આ ગાથામયે
લઘુ ત્રીશ, અને ગુરુ ઠ, સર્વે મલી ઠત્રીશ અક્ષરો છે.

ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આદ્ધેસુ અદિયં પયાસયરા ॥ સા

ગરવર ગંજીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસંતુ ॥ ૭ ॥ ઇતિ ॥ ૭ ॥

અર્થ:- (ચંદેસુ કે०) ચંદ્રસમુદાયથી (નિમ્મલયરા કે०) નિર્મલ તર
એટલે અત્યંત નિર્મલ (આદ્ધેસુ કે०) આદિત્ય એટલે મૂર્ચ સમુદાય તે
થી પણ (અદિયં કે०) અધિક (પયાસયરા કે०) પ્રકાશના કરનાર
(સાગરવર કે०) પ્રધાન ઠેલો સ્વયંજૂરમણ નામા સમુદ્ર તેની પરે (ગંજીરા
કે०) ગુણે કરી ગંજીર છે. એવા જે (સિદ્ધા કે०) અષ્ટકર્મ રહિત સિદ્ધ

ते (सिद्धिं के०) सिद्धि एटले मुक्ति ते (सम के०) मुक्तने (दिक्षंतु के०)
 द्यो, आपो ॥ ७ ॥ आ गात्रासां क्षु नेत्रीश, अने गुरु चार, सर्व मली सा.
 रुत्रीश अक्षरो ठे, अने ए चउविसाअने विषे प्रथमनो एक श्लोक अने
 पठवाडेनी ठ गात्रा मली सात गाथाउं ठे, पद अठावीश ठे, तेमां क्षु
 अक्षर वशें उगणत्रीश, तथा गुरु अक्षर सत्पावीश, मली सर्वाक्षर वशें ने
 ठप्पन्न ठे. तथा सबलोएना चार अक्षर एनी साथें मेखवीयें, तेवारें वशें
 ने साठ अक्षरो थाय. इति नामस्तवसूत्रार्थः ॥ ८ ॥

॥ अथ करेमि जंते, अथवा सामायिकनुं पञ्चस्काण ॥

॥ करेमि जंते सामाश्यं, सावज्जं जोगं पञ्चस्कामि,
 जाव नियमं पज्जुवासामि, डविहं, तिविहेणं,
 मणेणं, वायाए, काएणं, न करेमि, न कारवे
 मि, तस्स जंते, पडिक्कमामि, निंदामि, गरिहा
 मि, अप्पाणं वोसिरामि ॥ १ ॥ इति ॥ ९ ॥

अर्थः—(जंते के०) हे जदंत, जयांत, जवांत, पूज्य, एटले सुखकारककल्याण
 कारकपणाथकी जदंत कहियें तथा सात प्रकारना जयनो अंत करवाथकी
 जयांत कहियें तथा चातुर्गतिकरूप संसारनो उहेद करवाथकी जवांत कहि-
 यें तथा पूजवा योग्य माटें पूज्य कहियें. एवी रीतें गुरुनुं आसंत्रण करीने सर्व
 कार्यं करवां. ह्वे कहे ठे के, तमारा समीप वर्त्तमान काल आश्रयी (सामाश्यं
 के०) सामायिकप्रत्ये एटले (सम के०) ज्ञानादिक गुण तेनो (आय
 के०) लाज ठे जेने विषे अथवा (सम के०) रागद्वेषरहित एवो जे
 जीव, तेने सम्यग् ज्ञानादिक गुणनो ठे (आय के०) लाज जेने विषे ते
 रूप जे व्रत, ते सामायिक व्रत कहियें अथवा समता परिणामरूप प्रशमसुख
 तद्रूप सामायिक प्रत्ये (करेमि के०) हुं करं एटले समता परिणाम आणुं!
 वली अनागत काल आश्रयी तो (सावज्जं के०) सावयं एमां अवय
 एटले पाप, तेणें करी स एटले सहित एवा जे (जोगं के०) योग एटले
 मन, वचन अने कायाना व्यापार, अर्थात् पापसहित जे मन, वचन का-
 याना योग, ते प्रत्ये (पञ्चस्कामि के०) हुं पञ्चकुं हुं, निषेधुं हुं. एटले

स्वाणुं नुं. ते ययां सुधि? तो के (जाव के०) ज्यां सुधी (नियम के०)
सामायिक व्रतना नियम प्रत्ये (पञ्जुवात्तामि के०) हुं पर्युपासु एटले सेवुं,
अर्घ्यात् ज्यां सुधी सामायिकनो कास, जघन्यतो एक मुहूर्त्त प्रमाण ठे, तेने
विपे हुं पर्युपासु एटले रहुं. त्वां सुधि (हुविहं के०) करवा कराववा रूप
ए. वे प्रकारनो जे सावय व्यापार. ते प्रत्ये (तिविहेणं के०) त्रिविधे करी
एटले प्रण प्रकारे करी. ते प्रण प्रकारनां नाम कहे ठे. एक (मणेणं के०)
मने करी. बीजो (यायाण के०) वचने करी. बीजो (काणं के०) शरीरे
करीने. (नकरेमि के०) नहीं हुं पोते कं. (नकारवेमि के०) हुं बीजा
पागे न कावुं. (तस्त के०) ते अतीतकाल संबंधी जे सावय व्यापार
रूप पाप. ते प्रत्ये (जंते के०) हे जगधंत ! आपनी समीप (पक्कि
मामि के०) हुं प्रतिप्रसुं हुं. एटले ते पापयकी हुं निवर्त्तुं हुं मिछामि
हुकम देउं हुं. (निंदामि के०) आत्मा साखें हुं निंदुं हुं, (गरिहामि
के०) गुरुनी साखें हुं गर्हुं हुं, एटले विशेषे निंदुं हुं (अप्पाणं के०)
पूर्वकालसंबंधी दुष्ट क्रियाकारक एवो जे महारो आत्मा, तेने ते दुष्ट
क्रियायकी (वोसिरामि के०) वोसिरावुं हुं, एटले विशेषे करीने तजुं हुं,
अर्द्धायां साधु जावनियमने स्थानके जावजीव धोखे ठे. अने हुविहंने स्या
नके तिविहं धोखे ठे. अने “सहं करतंपि अन्नं न समणुजाणामि” एवा वे
पाठ अधिक धोखे ठे, अने श्रावकने तो एक मुहूर्त्तनुं सामायिक ठे, तेमां पण
पुत्र, स्त्री, धाणोत्तर प्रमुख जे सावयव्यापार करे ठे, ते व्यापारने पोते अण क-
रतो ठतो पण तेनुं अनुमोदन ठे. ए. मन, वचन अने कायाये करी करं नहीं,
करावुं नहीं, ए ठ दोल आश्रयी श्रावकने (१३०४१२७३२००) एटला जांगा
उपजे. ते ग्रंथांतरयकी जाणवा ॥ इति सामायिकसूत्रार्थः ॥ १ ॥ इति ॥ ९ ॥

॥ अथ सामायिक पारवानुं ॥

सामाश्च वयजुत्तो, जाव मणे होइ नियमसंयुत्तो ॥

विन्नइ असुहं कम्मं, सामाश्च जत्तिआवारा ॥ १ ॥

सामाश्चमि ठ कए, समणोश्च सावळं द्वइ ज

म्हा ॥ एएण कारणेणं, बहुसो सामाश्चं कुज्जा ॥ २ ॥

સામાયિકવિધિ લીધું, વિધિ પામિતું, વિધિ કરનાં
જે કોઈ અવિધિ હુઈ હોય, તે સવિ હુ મન વચન
કાયાયેં કરી મિઠામિ હકડં ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:- (જાવ કે૦) જ્યાં સુધી (મળે કે૦) મન, પટલે જીવ તે
(નિયમસંજુતો કે૦) સાવચ વ્યાપારના નિયમ પટલે પચમ્કાળને વિષે
સંયુક્ત (હોઈ કે૦) હોય, પટલે સમ્યક્ પ્રકારેં જોડેલો હોય, વલી
(સામાઈઅવયજુતો કે૦) સામાઈક વ્રતને વિષે સંયુક્ત હોય, ત્યાં સુધી, જ
જીવ, (અસુહંકમ્મં કે૦) અશુભ કર્મને (વિદ્વદ કે૦) ઘેદે, (જનિ
આવારા કે૦) જેટલી વાર (સામાઈઅ કે૦) સામાયિક કરે, તેટલી
વાર અશુભ કર્મપ્રત્યેં ઘેદે. અથવા જ્યાં સુધી સાવચ વ્યાપારને વિષે મ-
નમાંહે નિયમ સંયુક્ત હોય, તેટલી વાર સામાયિક વ્રતનો ધણી કહેવાય તે
જેટલી વાર સામાયિક વ્રત લીધે, તેટલી વાર અશુભ કર્મને ઘેદે ॥ ૧ ॥
(જ કે૦) તુ પટલે વલી (જમ્હા કે૦) જેમાટેં (સામાઈઅં મિકા કે૦)
(સામાયિક કરતી વચત (સાવજ કે૦) શ્રાવક જે ઠે, તે (સમણોઈવ
કે૦) શ્રમણ પટલે સાધુ સમાન (હવઈ કે૦) હોય, (ઇણકારણેં
કે૦) ઇ કારણેં (વહુસો કે૦) ઘણી વાર, (સામાઈઅં કે૦) સામા-
યિકપ્રત્યેં જે તત્વના જાણ હોય, તે (કુજ્ઞા કે૦) કરે ॥ ૨ ॥

અહીંયાં કેટલાઈક એમ કહે ઠે કે સામાયિક, દિન પ્રત્યેં જન્ય કાલજ ક-
રિયેં, પણ અધિક ન કરિયેં, તેને નિષેધે ઠે, જે જણી “સામાઈઅંમિહકા” ઇ-
ગાથા શ્રી જડવાહુસ્વામી ચૌદ પૂર્વધરપ્રણીત આવશ્યકનિર્યુક્તિમાંહેલી ઠે,
એમાં સામાયિક કરતાં શ્રાવક, મનેં, વચનેં અને કાયાયેં કરી કરે નહીં,
કરાવે નહીં, તે જણી સાધુ સમાન તો હોય, પણ સાધુ નિટોલ નહીં કહેવાય.
અને શ્રાવકને અનુમતિ મોકલી ઠે, તથા શ્રાવકેં દેશચક્રી પોસહ લીધો હોય
અને સામાયિક ઠતે પણ આધાકર્મી આહાર ગૃહસ્થને મોકલો મૂક્યો ઠે, જે
જણી શ્રીનિશીથચૂર્ણીમધ્યેં એમ કહ્યું ઠે, જે “જંચ ઉદિઠ કઠં, તં કરુ
સામાઈઅ વિઝું જશ્ય” અને સાધુ તો આધાકર્મી આહાર કોઈ પણ રીતેં
લીધે નહીં, તે જણી સાધુ નિટોલ ન કહેવાય, તો પણ સામાયિકને વિષે
રહેલા શ્રાવકને સાધુ સરખો કહિયેં. ઇ કારણમાટેં “વહુસો સામાઈઅં

कुळा" एटखे घणां सामायिक लेवां. एम कळुं, जेवारें वखत मले, तेवारें सामायिक लेवो, उक्तं च "जाहे खणिउ ताहे, सामाइअं करेइ" तथा श्री आवश्यकचूर्णी, श्रावकने प्रज्ञासिद्धत्यादिक घणा ग्रंथोमध्ये वारं वार सामायिक लेवो, एम कळुं ठे. "सामाइअ पोसह सं विश्रस्स जीवस्स जाइ जो कालो ॥ सो सफलो बोधवो, सेसो संसारफलहेऊ ॥१॥" अर्थः—सामायिक तथा पौषध लीधे थके जीवनो जे काळ जाय, ते सफल जाणवो. अने शेष काल जे ठे, ते संसार उपार्जन करवानुं कारण जाणवो ॥ १ ॥ १० ॥

॥ अथ सबलोए ॥

सबलोए, अरिहंत० ॥ करेमि० ॥ वंदण० ॥ १ ॥ इति ॥ ११ ॥

अर्थः—त्रण जवननां चैत्य वांदवा निमित्तें काउस्सग करवा वांठतो सबलोए कहे. त्यां सर्पलोक शब्दें अधोलोक, ऊर्ध्वलोक अने तिर्यग् लोक, ए त्रण लोकमांडे जे (अरिहंतचेइआणं के०) श्रीअरिहंतनां चैत्य, प्रतिमारूप ठे, एटखे आठ क्रोन, सत्तावन खाख, वशें ने व्याशी शा श्रवता प्रासाद ठे. तेमां पंदरशें क्रोन, घटेंतालीश क्रोन, अष्टावन खाख, ठत्रीश हजार अने एंशी, एटखां जिनयिय ठे, तेने (वंदणवत्तिआए के०) वांदवादिक निमित्तें (करेमिकाउस्सगं के०) हुं काउस्सग करं हुं ॥ ११ ॥

॥ अथ जगचिंतामणि चैत्यवंदन ॥

इष्ठाकारेण संदिसह जगवन चैत्यवंदन करं ॥

इहं ॥ जग चिंतामणि जगनाह, जगगुरु जगरस्क

ण ॥ जगबंधव जगसत्तवाह, जगजाव विअस्कण ॥

अष्टावय संठविय, ख्व कम्मठ विणासण ॥ च

उवीसंपि जिणवरा, जयंतु अप्पमिहयसासण ॥१॥

अर्थः—हवे श्रीवीतराग देव केहवा ठे? तो के (जग के०) जव्यजीव, तेमना मनोवांठित अर्थ पूरवा माटे (चिंतामणि के०) चिंतामणिरत्न समान ठे. एटखे चिंतामणि जेम मनोवांठा पूर्ण करे ठे, तेम प्रभु पण आश्रित जव्य प्राणियोनां सर्व वांठिन पूर्ण करे ठे, वली (जग के०)निकट जव्य जीवोना जे (नाह के०) नाथ ठे, कम के? जे जीव, धर्म पाम्या नची

સામાયિકવિધિ લીધું વિધિ પારિત્ત, વિધિ કરતાં
જે કોઈ અવિધિ હુઈ હોય, તે સવિ હુ મન વચન
કાયાયેં કરી મિઠામિ ડક્કડં ॥ ૧ ॥ શ્લોક ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—(જાવ કેળ) જ્યાં સુધી (મળે કેળ) મન, ઇટલે જીવ તે
(નિયમસંજુતો કેળ) સાવધ વ્યાપારના નિયમ ઇટલે પચ્ચસ્કાણને વિષે
સંયુક્ત (હોઈ કેળ) હોય, ઇટલે સમ્યક્ પ્રકારેં જોડેલો હોય. વલી
(સામાઈઅવયજુતો કેળ) સામાઈક વ્રતને વિષે સંયુક્ત હોય, ત્યાં સુધી એ
જીવ, (અસુહંકમ્મં કેળ) અશુભ કર્મને (ઊન્નઈ કેળ) હેદે, (જત્તિ
આવારા કેળ) જેટલી વાર (સામાઈઅ કેળ) સામાયિક કરે, તેટલી
વાર અશુભ કર્મપ્રત્યેં હેદે. અથવા જ્યાં સુધી સાવધ વ્યાપારને વિષે મ-
નમાંહે નિયમ સંયુક્ત હોય, તેટલી વાર સામાયિક વ્રતનો ધણી કહેવાય તે
જેટલી વાર સામાયિક વ્રત લીધે, તેટલી વાર અશુભ કર્મને હેદે ॥ ૧ ॥
(ડ કેળ) તુ ઇટલે વલી (જમ્હા કેળ) જેમાટેં (સામાઈઅં મિકા કેળ)
(સામાયિક કરતી વખત (સાવડ કેળ) શ્રાવક જે ઠે, તે (સમણોઈવ
કેળ) શ્રમણ ઇટલે સાધુ સમાન (હવઈ કેળ) હોય, (ઇણકારણેં
કેળ) એ કારણેં (વહુસો કેળ) ઘણી વાર, (સામાઈયં કેળ) સામા-
યિકપ્રત્યેં જે તત્ત્વના જાણ હોય, તે (કુઝા કેળ) કરે ॥ ૨ ॥

અહીંયાં કેટલાએક એમ કહે ઠે કે સામાયિક, દિન પ્રત્યેં ડનય કાલજ ક-
રિયેં, પણ અધિક ન કરિયેં, તેને નિપેધે ઠે, જે જાણી “સામાઈયંમિડકા” એ-
ગાથા શ્રી જડવાહુસ્વામી ચૌદ પૂર્વધરપ્રણીત આવશ્યકનિર્યુક્તિમાંહેલી ઠે,
એમાં સામાયિક કરતાં શ્રાવક, મનેં, વચનેં અને કાયાયેં કરી કરે નહીં,
કરાવે નહીં, તે જાણી સાધુ સમાન તો હોય, પણ સાધુ નિટોલ નહીં કહેવાય.

તે શ્રાવકને અનુમતિ મોકલી ઠે, તથા શ્રાવકેં દેશયકી પોસહ લીધો હોય
સામાયિક ઠતે પણ આધાકર્મી આહાર ગૃહસ્થને મોકલો મૂક્યો ઠે, જે
શ્રીનિશીથચૂર્ણીમધ્યેં એમ કણું ઠે, જે “જંચ ડદિઠ કઠં, તં કરુ
વિત્તં જડ્ય” અને સાધુ તો આહાર કોઈ પણ રીતે
લીધે નહીં, તે જાણી સાધુ રહેલા શ્રાવકને

કુજ્ઞા” ઇટલે ઘણાં સામાયિક લેવાં. એમ કહ્યું, જેવારેં વચ્ચત મલે, તેવારેં સામાયિક લેવો, ઝકં ચ “જાહે સ્વણિઝ તાહે, સામાઈયં કરેઈ” તથા શ્રી આવશ્યકચૂર્ણી, આવકને પ્રહસિવૃત્ત્યાદિક ઘણા ગ્રંથોમધ્યે વારં વાર સામાયિક લેવો, એમ કહ્યું છે. “સામાઈય પોસહ સં ઊચ્ચસ્સ જીવસ્સ જાઈ જો કાલો ॥ સો સફલો ઘોધવો, સેસો સંસારફલહેજ ॥૧૧” અર્થ:—સામાયિક તથા પૌપથ લીધે થકે જીવનો જે કાલ જાય, તે સફલ જાણવો. અને શોષ કાલ જે છે, તે સંસાર ઉપાર્જન કરવાનું કારણ જાણવો ॥ ૧ ॥ ૧૦ ॥

॥ અથ સઘલોષ ॥

સઘલોષ, અરિહંત ० ॥ કરેમિ ० ॥ વંદણ ० ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:—ત્રણ જવનનાં ચૈત્ય ઘાંદવા નિમિત્તે કાઠસ્તગ્ગ કરવા વાંઠતો સઘલોષ કહે. ત્યાં સર્વલોક શબ્દે અધોલોક, ઊર્ધ્વલોક અને તિર્યગ્ લોક, એ ત્રણ લોકમાંહે જે (અરિહંતચૈશ્યાણં કે ૦) શ્રીઅરિહંતનાં ચૈત્ય, પ્રતિમારૂપ છે, ઇટલે આઠ ક્રોડ, સત્તાવન લાલ, વર્ણ ને વ્યાશી શાશ્વતા પ્રાસાદ છે. તેમાં પંદરશેં ક્રોડ, વહેંતાલીશ ક્રોડ, અષ્ટાવન લાલ, ઠગ્રીશ હજાર અને ઇંશી, ઇટલાં જિનર્ચિય છે, તેને (વંદણવત્તિઆપ કે ૦) ઘાંદવાદિક નિમિત્તે (કરેમિકાઠસ્તગ્ગ કે ૦) હું કાઠસ્તગ્ગ કરું હું ॥ ૧૧ ॥

॥ અથ જગચિંતામણિ ચૈત્યવંદન ॥

ઈઠાકારેણ સંદિસહ જગવન ચૈત્યવંદન કરું ॥

ઈઠં ॥ જગ ચિંતામણિ જગનાદ, જગગુરુ જગરક્ષ

ણ ॥ જગવંધવ જગસઠવાદ, જગજાવ વિચ્છરુણ ॥

અષ્ટાવય સંઠવિય, રૂઘ કમ્મઠ વિણાસણ ॥ ચ

ઠવીસંપિ જિણવરા, જયંતુ અપ્પમિહ્યસાસણ ॥૧॥

અર્થ:—હવે શ્રીવીતરાગ દેવ કહેવા છે? તો કે (જગ કે ૦) જગ્યજીવ, તેમના મનોવાંઠિત અર્થ પૂરવા માટે (ચિંતામણિ કે ૦) ચિંતામણિરક્ષ સમાન છે. ઇટલે ચિંતામણિ જેમ મનોવાંઠા પૂર્ણ કરે છે, તેમ પ્રજુ પણ આશ્રિત જગ્ય પ્રાણિયોનાં સર્વ વાંઠિત પૂર્ણ કરે છે, વલી (જગ કે ૦) નિકટ જગ્ય જીવોના જે (નાદ કે ૦) નાય છે, કેમ કે? જે જીવ, ધર્મ પામ્યા નથી

તેને ધર્મને વિષે જોડે છે અને જે જીવ, ધર્મ પામ્યા છે, તેના ધર્મની રક્ષા કરે છે, માટે નાય છે. વલી (જગ કેળ) સમસ્તલોકમાંદે દિનોપદેશ દેવાયકી (ગુરુ કેળ) મહોટા છે, વલી (જગ કેળ) પટ્ટજીવનિકાયના જે (રક્ષણ કેળ) રક્ષક છે, પ્રતિપાલક છે, વલી (જગ કેળ) સમાન બોધવંતના તથા સકલ જંતુના જે (વંધવ કેળ) મહોટા વિવેકવંત નાઈની પેરેં જાઈ છે. વલી (જગ કેળ) મોક્ષાનિલાપી સાધુ પ્રમુખના, જે (સઠ વાહ કેળ) સાર્થવાહ છે, મહોટા વ્યાપારી છે. શા યકી ? કે જે સંસારરૂપ કાંતારથકી પાર પમારીને અનંત લાજનું સ્થાનક, એવું જે મોક્ષરૂપ નગર તે પ્રત્યેં પહોંચાડે છે. વલી (જગ કેળ) પટ્ટવ્ય તથા જીવાદિક નવ પદાર્થના (જાવ કેળ) રહસ્ય તેને દર્શાવવાને વિષે જે (વિચરક્ષણ કેળ) વિચરક્ષણ છે, માહ્યા છે, અનંત જ્ઞાનપણામાટેં વિચરક્ષણ છે. વલી (અઠાવય કેળ) અષ્ટાપદ પર્વતની ઉપર ઝરતેશ્વરેં (સંઠવિય કેળ) સંસ્થાપિત કસ્યાં છે (રૂવ કેળ) રૂપ એટલે વિંચ જેનાં, વલી (કમ્મઠવિણાસણ કેળ) જ્ઞાના વરણીયાદિક આઠ કર્મનો કીધો છે વિનાશ જેણેં, એવા તે (ચઝવીસંપિજિણ વરા કેળ) ચોવીશ જિનવર તે અપિ એટલે નિશ્ચેં (જયંતુ કેળ) જયવંતા વત્તોં, સર્વે ઉપરેં વત્તોં. (અપ્પમિહ્યસાસણ કેળ) અપ્રતિહતશાસન એટલે કોઈથી હ-ણાય, રોકાય નહીં એવું જેનું શાસન છે અર્થાત્ શિક્ષાવચન રૂપ ઉપદેશ છે ॥

કમ્મઝૂમિહિં કમ્મઝૂમિહિં ॥ પઠમ સંઘયણિ ॥ ઝકોસય
સત્તરિ સય ॥ જિણવરાણ વિહરંત લબ્બઙ્ ॥ નવ કોડીહિં
કેવલિણ ॥ કોડિ સહસ્સ નવ સાહુ ગમ્મઙ્ ॥ સંપઙ્ જિ
ણવર વીસ મુણિ ॥ વિહું કોડિહિં વરનાણ ॥ સમણહ
કોમિ સહસ ડુઅ ॥ થુણિજિઅ નિચ્ચ વિહાણિ ॥ ૧ ॥

અર્થ:- કમ્મઝૂમિહિં કેળ) અસિ, મળી, અને કૃષિ રૂપ કર્મ જિહાં
એટલે અસિ, મળી અને કૃષિ, એ ત્રણ. તેમાં તરવાર પ્રમુખ શસ્ત્રની
ત્તિ હોય, તેને અસિ કહિયેં અને લિખિત પ્રમુખ જ્ઞાન જ્યાં હોય,
। કહિયેં તથા ક્ષેત્ર, વારી પ્રમુખેં જ્યાં આજીવિકા હોય તેને કૃષિ
. એ ત્રણેં કરી જિહાં આજીવિકા ચાલે છે, તેને કર્મઝૂમિકા કહિયેં.

(कम्मजूमिहिं के०) ते कर्मजूमिनां जरतादिक पद्मर क्षेत्रनेविषे (उक्को-
सय के०) उत्कृष्टपदे (जिणवराण के०) जिनवरो एटले जे तीर्थकरो
ठे, (पढमसंघयणि के०) प्रथम संघयण जे वज्जरूपजनाराच तेना धणी
एवा (सत्तरिसय के०) सप्ततिशत एटले एकशो ने सित्तेरनो समुदाय,
(विहरंतलप्रइ के०) विचरतो लाजे. ते श्रीअजितनाथनी वारें एटला
लाजे, वली (नवकोनी हिंकेवलिण के०) केवलज्ञानी जगवाननी नव
कोटि होय, तथा (कोमिसहस्सनव के०) नव सहस्रकोटि (साहु के०)
साधु (गम्मइ के०) जिनागमथकी जाणियें अने (संपइ के०) संप्रति
एटले वर्त्तमानकालें (जिणवरवीस के०) श्रीसीमंधरस्वामी प्रमुख वीश
जिनवर विचरता पामियें, तथा (मुणिविहुंकोमिहिं के०) वे कोरु मुनि,
(वरणाण के०) प्रधान केवलज्ञानना धरनार, एवा केवलज्ञानी वली
(कोमिसहस्सदुअ के०) हिसहस्र कोटि (समणह के०) श्रमण एट-
ले साधु विचरे ठे, ते सर्वने (धुणिजिअ के०) धुणीयें, स्तवियें, (निअ
विहाणि के०) नित्य प्रजातें सूर्योदयें निरंतर स्तवीयें ॥ २ ॥

जयउ सामी जयउ सामी ॥ रिसह सत्तुंजि ॥ उज्जित
पहु नेमि जिण ॥ जयउ वीर सच्चरि मंरुण ॥ जरु
अठहिं मुणि सुवय॥ मुहरि पास इह डरिअ खंरुण॥
अवरविदेहिं तिठयरा॥ चिहुंदिसि विदिसि जिं केवा॥
तीआणागय संपइअ, वंदू जिण सधेवि ॥ ३ ॥

अर्थ:-हवे श्री (सत्तुंजि के०) शत्रुंजय तीर्थ उपरें (सामीरिसह के०)
श्री रूपजस्वामी (जयउ के०) जयवंता वत्तों. वली (उज्जित के०) श्री गिर
नारजी उपर (पहु के०) प्रभु एटले सामर्थ्यवाला एवा (सामी नेमिजिण
के०) स्वामी श्री नेमिजिनेश्वर ते (जयउ के०) जयवंता वत्तों, वली (वीर
के०) महावीर स्वामी ते (सच्चरि मंरुण के०) सत्यपुरी एटले साचोर
नगर तेना मंरुण एटले आचूषणरूप ते जयवंता वत्तों. वली (जरुअठहिं-
मुणिसुवय के०) श्रीजरूप नगरने विषे श्री मुनिसुवत नाथ अने (मुहरि
के०) मुहरिगामना नाथक, (पास के०) श्रीपार्श्वनाथ, ए जिन पंचक

केहवुं ठे? तो के (डुहडुरियखंमण के०) दुःख अने डुरित जे पाप तेहुं खंमन एटले विनाश करनां ठे, (अवर के०) अपर एटले बीजा (विदे हिं के०) पांच महाविदेहने विषे जे (तिष्ठयरा के०) तीर्थकर ठे, (चिहुं दिसिविदिसि के०) पूर्वादि चार दिशि अने अश्रिकोणादि चार विदिशि, ए आठने विषे (जिकेवि के०) जे कोइ पण (तीआणागयसंपइअ के०) अ तीतकाल, अनागतकाल अने संप्रति जे वर्त्तमानकाल, ए त्रण कालसंवंधी (जिणसवेवि के०) सर्वे जिनेश्वर ते प्रत्ये पण (वंडु के०) हुं वांडूं हुं ॥ ३ ॥
हवे निरंतर स्मरणने अर्थे शाश्वता जिनप्रासादनी संख्या कहे ठे.

॥ सत्ताणवइ सहस्सा, लस्का ठप्पन्न अठ को
डीउं ॥ वत्तीस वासिआइं ॥ पाठांतरं ॥ वत्ती
सय वासिआइं, तिअ लोए चेइए वंदे ॥ ४ ॥

अर्थः—(अठकोमीउं के०) आठ क्रोम, (लस्काठप्पन्न के०) ठप्पन लाख, (सत्ताणवइसहस्सा के०) सत्ताण सहस्र, (वत्तीसवासिआइं के०) वत्तीशशें ने व्याशी, एटला (तिअलोए के०) त्रण लोकने विषे (चेइए के०) चैत्य एटले जिनप्रासाद ठे, ते सर्वप्रत्ये (वंदे के०) हुं वांडूं हुं ॥ ४ ॥
हवे पूर्वोक्त शाश्वता प्रासादोने विषे एकंदर प्रतिमानी संख्या कहे ठे.

॥ पनरस कोमि सयाइं, कोमी वायाल लस्क
अमवन्ना ॥ वत्तीस सहस असिई ॥ पाठांतरं ॥
असिआइं, सासयविंवाइं पणमामि ॥ ५ ॥

अर्थः—(पनरसकोमिसयाइं के०) पन्नरशें कोमी एटले पंदर अब्ज, वत्ती (कोमीवायाल के०) वहेतालीश क्रोम, (लस्कअमवन्ना के०) अठ्ठा वन लाख, (वत्तीससहसअसिई के०) वत्तीश हजार अने उपर एंशी, (१५४१५८३६०००) एटला पूर्वोक्त जिनप्रासादने विषे (सासयविंवाइं के०) शाश्वतां जिनविं ठे, ते सर्व प्रत्ये (पणमामि के०) हुं प्रणमुं हुं ॥ ५ ॥

॥ अथ जं किंचि ॥

॥ जं किंचि नाम तिठं, सग्गे पायालि माणुसे लोए ॥
जाइं जिणविंवाइं, ताइं सवाइं वंदामि ॥६॥ इति ॥ ११ ॥

अर्थः—(मग्ने के०) मग्ने पटले ऊर्ध्वलोकने विषे, (पायास्त्रि के०) पायास्त्रे पटले अधोलोकने विषे, (माणुने खोए के०) मानुष्ये लोकं पटले मीढांलोकने विषे, (जाइजिणविषाई के०) जे जिन तीर्थकरनां विषे ठे, (माइं म्माइं के०) ते सर्वे जिनविष प्रत्ये किं वट्टना धातुं शुं कहियें? (जंकिं चि के०) जे कांइ प्रण लोकने विषे परमेश्वरनां (नामातिष्ठं के०) नामरूप तीष्ठां ठे. ते प्रत्ये पाण (धंदासि के०) हुं वांछुं तुं ॥ १ ॥ इति ॥ १२ ॥

एतत्तत्त्वधंदन काया पत्नी. पंचांग प्रणाम करी चेंद्रीने चेदु जानु जूमि ये लगामी हाथे मकेव. अंगुली मांहांमांहे करी मोगाने आकारें वे हाथ करीने पेट उपर वे हाथनी कोणी राखीयें, तेने योगमुद्रा कहियें, ए समस्त तदुग्राई प्रमुख लक्षणं करी सहित ठे, एवी योगमुद्रा साचयतो “नमुत्रुणं अरिहंताणं” इत्यादिक शत्रुस्तव दंगक कहे. ईइ. जेवारें परमेश्वरने स्तये. तेवारें ए नमनुणंनो पाठ कहेतो यकोज स्तवे ठे, एवी स्थिति ठे, तेमाडे एने शत्रुस्तव कहियें ठेयें. तेनो पाठ कहे ठे, अर्हीयां फेटलाएक एवुं कहे ठे पे नमुत्रुणं कहेतां यकां कावो जानु उंचो करियें, अने जमणो जानु जूमियें लगामीयें, ते युक्त नची. कम के श्रीमहानिशीथना वृ तीयाध्ययनमां कलुं ठे के, “ जिणपग्निमाविणवस्सिय, नयणेण विरइय व-
रुमंजलिणा ॥ जूमिनिहि उजय जाणुणा, सकउठ पदियवो ॥ १ ॥ ” इति॥
अने श्रीकल्पसूत्र मध्ये ईइयाश्री श्रीमहावीरने अधिकारें “ वामजाणु अचेइ दाहिणजाणु धरणितलसिकइइ ” एवो पाठ ठे, तिहां ईइ ठाकुर ठे ते जणी चतुरंग प्रणाम करे, एवुं कारण कलुं ठे, तथा श्रीज्ञाताधर्मकथां गमप्ये धर्मरुचि महात्मायें आराधनाने अवसरें वेठां यकांज नमुत्रुणं कलुं ठे. तिहां ते धर्मरुचि महात्माने नागश्रीनुं आपेखुं विपमय करवुं तुंवहुं परवतां यणी विराधना दीठमां आवी तेथी ते तुंवमानो तेमणें पोतेंज आहार कय्यो तेनुं विष परिणमतं यकां शरीरनी शक्ति मंद थइ, तेमाडे पर्यकासनें वेठां यकांज नमुत्रुणंनो पाठ कल्यो ठे, ए कारण जाणवुं.

॥ अथ नमुत्रुणं वा शकस्तव ॥

॥ नमुत्रुणं अरिहंताणं जगवंताणं ॥ १ ॥

अर्थः—(नमुत्रुणं के०) नमोस्तु पटले नमस्कार हो. अर्ही नमः पदवडे

नमस्कार, अतु एतले अगु चवतु ए पदने हो, तथा ए कार अ ने, ते वाक्यालंकारने अर्थे ठे, जेग अलंकार करी नी जोगे, नेग एकारे करी वाक्य शोजे ठे, ते नमस्कार कोने हो? तो के (अरिहंतमाण के०) श्री करी हंतने हो. अहीं जूदा जूदा चण पाठ ठे, एक तो उदादिक देवोनी करी पूजाने योग्य तेने अरहंत कहियें, बीजो कर्मरूप वैरीने दणा, माटे अरहंत कहियें, बीजो फरी संसारमां अवतरतुं नगीं माटे अरहंत कहियें, तेने नमस्कार थाउं. हवे ते श्री अरिहंतजी तो नागादिक जेदुं करी अनेक प्रकारें ठे, माटे अहीं जावअरिहंतने नमस्कार करवाने अर्थे आगल, पद कहे ठे. (जगवंताणं के०) जगवद्भ्यः एतले जगवंतने हो, ए जग शब्द ते ठ प्रकारें ठे. एक समस्त ठकुराड, बीजुं रूप, बीजुं यश, चौबी लकी, पांचमो धर्म, अने ठठो प्रयल, ए ठ वानां अरिहंतमां उत्कृष्ट ठे. तिहां जक्ति नम्रतायें करीने देवोयें शुजानुबंधी माहाप्रातिहार्य करण लक्षणा, तेने समग्र ऐश्वर्य कहियें. तथा सकल स्वस्वप्रजावविनिर्मित अंगुष्ठरूप अंगार निदर्शनातिशयें करी जे सिरू, तेने रूप कहियें, तथा राग, द्वेष, परिसह, उपसर्ग सहनरूप पराक्रमयकी उत्पन्न थयुं जे त्रैलोक्यानंदकाल प्रतिष्ठ, तेने यश कहियें, तथा वातिकर्मना उद्वेगरूप पराक्रमें करी प्राप्त थयुं जे केवल लोकोत्तरनिरतिशय सुख, तेनी संपत्तियें करी युक्त तेने उत्कृष्टलक्ष्मी कहियें, तथा सम्यग्दर्शनादि रूप अने दान, शील तपोजा वनामय, तेने धर्म कहियें, तथा परम बीयें करी उत्पन्न थयुं जे एक रात्रि क्यादिक महाप्रतिमा जावहेतु, तेने प्रयल कहियें, ए ठ प्रकारनुं ठे जग जेमने, ते जगवान् कहियें, तेमने नमस्कार थाउं. एवा जगवंत ते विवेकी पुरुषोने स्तववा योग्य ठे, माटे ए वे पदनी प्रथम स्तोतव्य संपदा जाणवी. एमां लघु तेर अने गुरु एक, सर्व मली चौद अक्षरो ठे ॥ १ ॥

हवे स्तववा योग्यनो सामान्य हेतु कहेवा माटे कहे ठे.

॥ आङ्गराणं, तिष्ठराणं, सयंसंबुद्धाणं ॥ २ ॥

अर्थः—बली ते श्री अरिहंत केहेवा ठे? ए प्रकारें आगल पण हवे पठीना सर्व पदोने विषे कहेवुं. (आङ्गराणं के०) आदिकरेज्यः एतले सर्व तीर्थकर पोत पोताना तीर्थें द्वादशांगीनी आदिना करनार ठे, तेमाटे आदिकर कहियें. यद्यपि ए द्वादशांगी, निरंतर ठे तथापि तेमां अर्थनी अपेक्षायें तो नित्य

તે પરંતુ માનવી અપેક્ષાએ નો મ્યન્તીર્થમાં શ્રુતધર્માદિકનું કરવું અવિરુદ્ધ
 છે. હવે જ પણ કેવલપ્રાપ્ત્યનંતર અપવર્ગવાદીર્થે તે અતીર્થકર્ત્ત્વ કહેવાય
 કે? નો ત્યાં કહે છે કે, (તિષ્ઠયરાળું કે૦) તીર્થકરન્યઃ જાળું કરી સંચારસમુદ્ધ
 તરાય તે તે તીર્થ ગટલે પ્રવચન નથા તેના અવ્યતિરેક સંબંધપ્રકી સંધ
 પણ તીર્થ કહિયે. વલી ગણધર પણ તીર્થ કહિયે. ગટલે પ્રવચનકચકપણા
 પ્રકી નથા ચતુર્વિધ શ્રીમંચરુપ તીર્થના કરવાપ્રકી તથા પ્રથમ ગણધર
 રુપ તીર્થના કરવાપ્રકી. તીર્થકર કહિયે. હવે જ તીર્થકરપણું પણ શ્રીઅ
 રિતંતને અન્યઉપદેશપૂર્વકપણે નથી, ગટલા માટે આગલ પદ કહે છે.
 (અર્ચસંયુક્તાળું કે૦) અર્ચસંયુક્તન્યઃ (સર્વ કે૦) પોતાની મેલે (સં કે૦)
 સમ્યક્ પ્રચારે (યુક્તાળું કે૦) તત્ત્વના જાણ થયા ગટલે પરાંપદેશ વિના પો
 તાની મેલે જલ્પ સામગ્રીના પરિપાકપ્રકી ઘોષ પામેલા જાણવા. થયપિ
 નવાંતરને વિષે તથાવિધ ગુરુ સંનિધાન થકી અવ્યયોધિત છે. તથાપિ તી
 ર્થકર જન્મને વિષે પરાંપદેશની અપેક્ષા નથીજ. અને જો પણ તીર્થકર જ-
 ન્મને વિષે લોકાંતિક દેવતાના વચનપ્રકી “જયવં તિથં પવત્તેહિ” જ સ-
 દ્વાણવાલી દીદાને પામે છે, તો પણ જેમ રાજા હોય તે જાટ પ્રમુખ
 મ્તુતિ કરનારાઈના વચનમાં રહેતો ઠતો પણ સ્વતંત્રતાને ત્યાગ ન કરતો થ-
 વો પોતાનું કાર્ય કરે છે, તેમ તે તીર્થકરો પણ પોતાની સ્વતંત્રતાએજ પ્રવ-
 ર્યા પ્રદ્વણ કરે છે. તેમાટે સર્વસંયુક્તાળું કહિયે. અર્માં સ્તવવા યોગ્યના સામાન્ય
 હેતુ કાળા, માટે જ ગ્રણ-પદની ઊંચ ગટલે સામાન્યહેતુ નામે ધીજી સંપદા
 જાણવી. અર્માં લઘુ ચૌદ, અને ગુરુ બે, સર્વ મલી શોભ અદ્ધારો છે ॥ ૨ ॥
 હવે જ ધીજી સંપદાના અર્થને વિશેષે દીપાવવા માટે ત્રીજી વિશેષહેતુ
 સંપદામાં પૂર્વોક્ત સર્વસંયુક્તપણું તો કોઈ સામાન્ય જનને પણ હોય
 છે, પરંતુ જગવંત તેવા પુરુષ નથી, જગવંત તો સર્વ પુરુષમાંહે ઝ
 ત્તમ છે. તેમાટે આગલ પુરુષોત્તમપણું દેશ્વારવાને પદ કહે છે.

પુરિસુત્તમાળું, પુરિસસીદાળું, પુરિસવરપું
 હરીઆળું, પુરિસવરગંધદ્વીળું ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (પુરિસુત્તમાળું કે૦) પુરુષોત્તમેન્યઃ પુરુષોને વિષે ઊત્તમ પ્રધાન
 ગટલે ધૈર્ય, ગાંઢીર્ય, શ્રોદાર્ય પરાંપકાર, ક્રિયાદિક ગુણે કરી ઊત્તમ છે પ-

નમસ્કાર, અહુ એટલે અસ્તુ જવતુ એ પદવહે હો, તથા ણં કાર જે છે, તે વાક્યાલંકારને અર્થે છે, જેમ અલંકારેં કરી સ્ત્રી શોજે, તેમ ણંકારેં કરી વાક્ય શોજે છે, તે નમસ્કાર કોને હો? તો કે (અરિહંતાણં કે૦) શ્રી અરી હંતને હો. અહીં જૂદા જૂદા ત્રણ પાઠ છે, એક તો ઇંદ્રાદિક દેવોની કરેલી પૂજાને યોગ્ય તેને અરિહંત કહિયેં, બીજો કર્મરૂપ વૈરીને હણ્યા, માટેં અરિહંત કહિયેં, ત્રીજો ફરી સંસારમાં અવતરવું નથી માટે અરુહંત કહિયેં, તેને નમસ્કાર થાઉં. હવે તે શ્રી અરિહંતજી તો નામાદિક જ્ઞેદેં કરી અનેક પ્રકારેં છે, માટેં અહીં જાવઅરિહંતને નમસ્કાર કરવાને અર્થે આગલ, પદ કહે છે. (જગવંતાણં કે૦) જગવદ્જ્યઃ એટલે જગવંતને હો. એ જગ શબ્દ, તે ઠ પ્રકારેં છે. એક સમસ્ત ઠકુરાડ, બીજું રૂપ, ત્રીજું યજ્ઞ, ચોથી લક્ષ્મી, પાંચમો ધર્મ, અને ઠઠો પ્રયત્ન, એ ઠ વાનાં અરિહંતમાં ઉત્કૃષ્ટ છે. તિહાં જ્ઞક્તિ નમ્રતાયેં કરીને દેવોયેં શુજ્ઞાનુવંધી માહાપ્રાતિહાર્ય કરણ લક્ષણ, તેને સમગ્ર ऐश्वर्य કહિયેં. તથા સકલ સ્વસ્વપ્રજાવવિનિર્મિત અંગુષ્ઠરૂપ અંગાર નિદર્શનાતિશયેં કરી જે સિદ્ધ, તેને રૂપ કહિયેં, તથા રાગ, દ્રેષ, પરિસહ, ઉપસર્ગ સહનરૂપ પરાક્રમથકી ઉત્પન્ન થયું જે ત્રૈલોક્યાનંદકાલ પ્રતિષ્ઠ, તેને યજ્ઞ કહિયેં, તથા ધાતિકર્મના ઉઘેદરૂપ પરાક્રમેં કરી પ્રાપ્ત થયું જે કેવલ લોકોત્તરનિરતિશય સુખ, તેની સંપત્તિયેં કરી યુક્ત તેને ઉત્કૃષ્ટલક્ષ્મી કહિયેં, તથા સમ્યગ્દર્શનાદિ રૂપ અને દાન, શીલ તપોજ્ઞા વનામય, તેને ધર્મ કહિયેં, તથા પરમ વીર્યેં કરી ઉત્પન્ન થયું જે એક રાત્રિ ક્યાદિક મહાપ્રતિમા જાવહેતુ, તેને પ્રયત્ન કહિયેં, એ ઠ પ્રકારનું છે જગ જેમને, તે જગવાનું કહિયેં, તેમને નમસ્કાર થાઉં. એવા જગવંત તે વિવેકી પુરુષોને સ્તવવા યોગ્ય છે, માટેં એ વે પદની પ્રથમ સ્તોતવ્ય સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ તેર અને ગુરુ એક, સર્વ મલી ચૌદ અક્ષરો છે ॥ ૧ ॥

હવે સ્તવવા યોગ્યનો સામાન્ય હેતુ કહેવા માટેં કહે છે.

॥ આશ્વરાણં, તિથ્યરાણં, સયંસંવુદ્ધાણં ॥ ૨ ॥

અર્થ:—વલી તે શ્રી અરિહંત કહેવા છે? એ પ્રકારેં આગલ પણ હવે પઠીના સર્વ પદોને વિષે કહેવું. (આશ્વરાણં કે૦) આદિકરેજ્યઃ એટલે સર્વ તીર્થકર પોત પોતાના તીર્થે દ્વાદશાંગીની આદિના કરનાર છે, તેમાટેં આદિકર કહિયેં. યદ્યપિ એ દ્વાદશાંગી, નિરંતર છે તથાપિ તેમાં અર્થની અપેક્ષાયેં તો નિત્ય

ઠે પરંતુ શબ્દની અપેક્ષાએં તો સ્વસ્તીર્થમાં શ્રુતધર્માદિકનું કરવું અવિરુદ્ધ
 ઠે. હવે એ પણ કેવલ્યગ્રાહ્યનંતર અપવર્ગવાદીર્થએં તેં અતીર્થકરજ કહેવાય
 ઠે? તો ત્યાં કહે ઠે કે, (તિથ્યરાણં કેળ) તીર્થકરેજ્યઃજેણેં કરી સંસારસમુદ્ર
 તરાય ઠે તે તીર્થ ઇટલે પ્રવચન તથા તેના અભ્યતિરેક સંબંધથી સંધ
 પણ તીર્થ કહિયેં, વલી ગણધર પણ તીર્થ કહિયેં, ઇટલે પ્રવચનકચકપણા
 થકી તથા ચતુર્વિધ શ્રીસંધરૂપ તીર્થના કરવાયકી તથા પ્રથમ, ગણધર
 રૂપ તીર્થના કરવાયકી, તીર્થકર કહિયેં. હવે એ તીર્થકરપણું પણ શ્રીશ્રં
 રિહંતને અન્યુપદેશપૂર્વકપણે નથી, ઇટલા માટેં આગલ પદ કહે ઠે.
 (સયંસંબુદ્ધાણં કેળ) સ્વયંસંબુદ્ધેજ્યઃ (સયં કેળ) પોતાની મેલેં (સં કેળ)
 સમ્યક્ પ્રકારેં (બુદ્ધાણં કેળ) તત્ત્વના જાણ થયા ઇટલે પરોપદેશ વિના પો
 તાની મેલેં જલ્પ સામગ્રીના પરિપાકયકી વોધ પામેલા જાણવા. ચથપિ
 જગંતરને વિષે તથાવિધ ગુરુ સંનિધાન થકી અવવોધિત ઠે. તથાપિ તી
 ર્થકર જન્મને વિષે પરોપદેશની અપેક્ષા નથીજ. અને જો પણ તીર્થકર જ-
 ન્મને વિષે લોકાંતિક દેવતાના વચનથકી “જયંતિઃ પવત્તેહિ” એ લ-
 ક્ષણવાલી દીક્ષાને પામે ઠે, તો પણ જેમ રાજા હોય તે જાટ પ્રમુખ
 સ્તુતિ કરનારાંના વચનમાં રહેતો ઠતો પણ સ્વતંત્રતાને ત્યાગ ન કરતો થ-
 કો પોતાનું કાર્ય કરે ઠે, તેમ તે તીર્થકરો પણ પોતાની સ્વતંત્રતાએંજ પ્રવ્ર-
 જ્યા પ્રદ્ધ કરે ઠે, તેમાટેં સયંસંબુદ્ધાણં કહિયેં. એમાં સ્તવવા યોગ્યના સામાન્ય
 હેતુ કહ્યા, માટેં એ ત્રણ પદની ડંધ ઇટલે સામાન્યહેતુ નામેં વીજી સંપદા
 જાણવી. એમાં લઘુ ચૌદ, અને ગુરુ ચે, સર્વે મલી શોલ અદારો ઠે ॥ ૨ ॥
 હવે એ વીજી સંપદાના અર્થનેં વિશેષેં વીધાવવા માટે વીજી વિશેષહેતુ
 સંપદામાં પૂર્વોક્ત સ્વયંસંબુદ્ધપણું તો કોઈ સામાન્ય જનને પણ હોય
 ઠે, પરંતુ જગવંત તેવા પુરુષ નથી, જગવંત તો સર્વે પુરુષમાંહેં જ
 ત્તમ ઠે. તેમાટેં આગલ પુરુષોત્તમપણું દેશ્વાસ્વાને પદ કહે ઠે.

પુરિસુત્તમાણં, પુરિસસીદાણં, પુરિસવરપું
 હરીઆણં, પુરિસવરગંધદ્વીણં ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—(પુરિસુત્તમાણં કેળ) પુરુષોત્તમેજ્યઃ પુરુષોને વિષે ઉત્તમ પ્રધાન
 ઇટલે ધેર્ય, ગાંઝીર્ય, ઔદાર્ય પરોપકાર, इत्यादિક ગુણેં કરી ઉત્તમ ને પ-

નમસ્કાર, અહુ ઘટલે અસ્તુ જવતુ એ પદવડે હો. તથા માં કાર જે મે, તે વાક્યાલંકારને અર્થે છે, જેમ અલંકારે કરી સ્ત્રી જાણે. તેમ માંકારે કરી વાક્ય શોભે છે, તે નમસ્કાર કોને હો? તો કે (અરિહંતાણં કે૦) શ્રી અમી હંતને હો. અહીં જૂદા જૂદા ત્રણ પાઠ છે, એક તો દેવદાદિક વેદોની તબેલી પૂજાને યોગ્ય તેને અરહંત કહિયે, વીજો કર્મરૂપ વૈરીને દૂષ્ટા, માટે અગિવંત કહિયે, ત્રીજો ફરી સંસારમાં અવતરવું નથી માટે અરહંત કહિયે. તેને નમસ્કાર થાઉં. હવે તે શ્રી અરિહંતજી તો નામાદિક જાહે કરી અનેક પ્રકારે છે, માટે અહીં જાવઅરિહંતને નમસ્કાર કરવાને અર્થે આગલ પદ કહે છે. (જગવંતાણં કે૦) જગવદ્જ્યઃ ઘટલે જગવંતને હો. એ જગ શબ્દ, તે ઠ પ્રકારે છે. એક સમસ્ત ઠકુરાડ, વીજું રૂપ, ત્રીજું યશ, ચોથી લક્ષ્મી, પાંચમો ધર્મ, અને ઠઠો પ્રયત્ન, એ ઠ વાનાં અરિહંતમાં ઉત્કૃષ્ટ છે. તિહાં જ્ઞાતિ નમ્રતાયે કરીને દેવોયે શુચાનુવંધી માહાપ્રાતિહાર્ય કરણ લક્ષણ, તેને સમગ્ર ऐश्वर्य કહિયે. તથા સકલ સ્વસ્વપ્રજાવિનિર્મિત અંગુષ્ઠરૂપ અંગાર નિર્દર્શનાતિશયે કરી જે સિદ્ધ, તેને રૂપ કહિયે, તથા રાગ, દ્રેષ, પરિસહ, ઉપસર્ગ સહનરૂપ પરાક્રમથકી ઉત્પન્ન થયું જે ત્રૈલોક્યાનંદકાલ પ્રતિષ્ઠ, તેને યશ કહિયે, તથા યાતિકર્મના ઉદ્દેહરૂપ પરાક્રમે કરી પ્રાપ્ત થયું જે કેવલ લોકોત્તરનિરતિશય સુખ, તેની સંપત્તિયે કરી યુક્ત તેને ઉત્કૃષ્ટલક્ષ્મી કહિયે, તથા સમ્યગ્દર્શનાદિ રૂપ અને દાન, શીલ તપોજ્ઞા વનામય, તેને ધર્મ કહિયે, તથા પરમ વીર્યે કરી ઉત્પન્ન થયું જે એક રાત્રિ વ્યાદિક મહાપ્રતિમા જાવહેતુ, તેને પ્રયત્ન કહિયે, એ ઠ પ્રકારનું છે જગ જેમને, તે જગવાન્ કહિયે, તેમને નમસ્કાર થાઉં. એવા જગવંત તે વિવેકી પુરુષોને સ્તવવા યોગ્ય છે, માટે એ વે પદની પ્રથમ સ્તોતવ્ય સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ તેર અને ગુરુ એક, સર્વ મલી ચૌદ અક્ષરો છે ॥ ૧ ॥

હવે સ્તવવા યોગ્યનો સામાન્ય હેતુ કહેવા માટે કહે છે.

॥ આશ્વગરાણં, તિલ્લયરાણં, સયંસંબુધાણં ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—વલી તે શ્રી અરિહંત કેહેવા છે? એ પ્રકારે આગલ પણ હવે પઠીના સર્વ પદોને વિષે કહેવું. (આશ્વગરાણં કે૦) આદિકરેજ્યઃ ઘટલે સર્વ તીર્થકર પોત પોતાના તીર્થે દ્વાદશાંગીની આદિના કરનાર છે, તેમાટે આદિકર કહિયે. યદ્યપિ એ દ્વાદશાંગી, નિરંતર છે તથાપિ તેમાં અર્થની અપેક્ષાયે તો નિત્ય

ते परंतु शब्दनी अपेक्षायें नो स्वस्वतीर्थमां श्रुतधर्मादिकनुं करवुं अविच्छेदज
 ठे. हवे ए पण कैवल्यप्राप्त्यनंतर अपवर्गवादीज्यें ते अतीर्थकरज कहेवाय
 ठे? तो त्यां कहे ठे के. (तिष्ठयगाणं के०) तीर्थकरेज्यः जेणें करी संसारसमुद्र
 तराय ठे ते तीर्थ एटले प्रवचन तथा तेना अव्यतिरेक संबंधयकी संघ
 पण तीर्थ कहियें. वली गणधर पण तीर्थ कहियें, एटले प्रवचनकथकपणा
 धकी तथा चतुर्विध श्रीसंघरूप तीर्थना करवायकी तथा प्रथम गणधर
 रूप तीर्थना करवायकी, तीर्थकर कहियें. हवे ए तीर्थकरपणुं पण श्रीश्र
 रिहंतने अन्यउपदेशपूर्वकपणे नथी, एटला माटें आगल पद कहे ठे.
 (सयंसंबुद्धाणं के०) नयंसंबुद्धज्यः (सयं के०) पोतानी मेलें (सं के०)
 सम्यक् प्रकारें (बुद्धाणं के०) तत्त्वना जाण यथा एटले परोपदेश विना पो
 तानी मेलें जव्य सामग्रीना परिपाकयकी बोध पामेला जाणवा. यद्यपि
 जवांतरने विषे तथाविध गुरु संनिधान थकी अवबोधित ठे. तथापि ती
 र्थकर जन्मने विषे परोपदेशनी अपेक्षा नथीज. अने जो पण तीर्थकर ज-
 न्मने विषे लोकांतिक देवताना वचनधकी “जयवं तिष्ठं पवत्तेहि” ए ल-
 क्षणवाली दीक्षाने पामे ठे, तो पण जेम राजा होय ते जाट प्रमुख
 स्तुति करनाराठना वचनमां रहेतो ठतो पण स्वतंत्रताने त्याग न करतो थ-
 को पोतानुं कार्य करे ठे, तेम ते तीर्थकरो पण पोतानी स्वतंत्रतायेंज प्रव्र-
 ज्या ग्रहण करे ठे, तेमाटें सयंसंबुद्धाणं कहियें. एमां स्तववा योग्यना सामान्य
 हेतु कला, माटें व व्रण पदनी उंघ एटले सामान्यहेतु नामें वीजी संपदा
 जाणवी. एमां लघु चोद, अने गुरु वे, सर्व मली शोल अकरो ठे ॥ २ ॥
 हवे ए वीजी संपदाना अर्थनं विशेषें दीपाववा माटे वीजी विशेषहेतु
 संपदामां पूर्वोक्त स्वयंसंबुद्धपणुं तो कोइ सामान्य जनने पण होय
 ठे, परंतु जगवंत तेवा पुरुष नथी, जगवंत तो सर्व पुरुषमांहे उ
 त्तम ठे. तेमाटें आगल पुरुषोत्तमपणुं देखारवाने पद कहे ठे.

पुरिसुत्तमाणं, पुरिससीद्धानं, पुरिसवरपुं
 डरीआणं, पुरिसवरगंधद्वीणं ॥ ३ ॥

अर्थः—(पुरिसुत्तमाणं के०) पुरुषोत्तमेज्यः पुरुषोने विषे उत्तम प्रधान
 एटलें धैर्य, गांजीर्य, आदार्य परोपकार, इत्यादिक गुणें करी उत्तम ठे प-

નમસ્કાર, અહુ ઇટલે અસ્તુ જવતુ એ પદ્યક હો. તથા એ કાર કે તે, તે વાક્યાલંકારને અર્થે છે, જેમ અલંકારે કરી સ્ત્રી જાને તેમ મંકારે કરી વાક્ય શોષે છે, તે નમસ્કાર કોને હો? તો કે (અરિહંતાણં કે) શ્રી શ્રી હંતને હો. અહીં જૂદા જૂદા ત્રણ પાઠ છે. એક તો દંડાદિક વેગાની કરેલી પૂજાને યોગ્ય તેને અરહંત કહિયે, વીજો કર્મરૂપ વેરીને દાખ્યા. માટે અરિહંત કહિયે, ત્રીજો ફરી સંસારમાં અવતરવું નથી માટે અરુહંત કહિયે. તેને નમસ્કાર થાઉં. હવે તે શ્રી અરિહંતજી તો નામાદિક જેવું કરી અનેક પ્રકારે છે, માટે અહીં જાવઅરિહંતને નમસ્કાર કરવાને અર્થે આગલ, પદ કહે છે. (જગવંતાણં કે) જગવદ્જ્યઃ ઇટલે જગવંતને હો. એ જગ શબ્દ, તે ઠ પ્રકારે છે. એક સમસ્ત ઠકુરાદ, ત્રીજું રૂપ, ત્રીજું યશ, ચોથી લક્ષ્મી, પાંચમો ધર્મ, અને ઠઠો પ્રયત્ન, એ ઠ વાનાં અરિહંતમાં ઉત્કૃષ્ટ છે. તિદ્વાં જ્ઞાતિ નમ્રતાયે કરીને દેવોયે ગુજાનુવંધી માહાપ્રાતિહાર્ય કરણ લક્ષણ, તેને સમગ્ર એશ્વર્ય કહિયે. તથા સકલ સ્વસ્વપ્રજાવિનિર્મિત અંગુષ્ઠરૂપ અંગાર નિદર્શનાતિશયે કરી જે સિદ્ધ, તેને રૂપ કહિયે, તથા રાગ, દ્રેપ, પરિસહ, ઉપસર્ગ સહનરૂપ પરાક્રમથકી ઉત્પન્ન થયું જે ત્રૈલોક્યાનંદકાલ પ્રતિષ્ઠ, તેને યશ કહિયે, તથા ધાતિકર્મના ઉદ્દેહરૂપ પરાક્રમે કરી પ્રાપ્ત થયું જે કેવલ લોકોત્તરનિરતિશય સુખ, તેની સંપત્તિયે કરી યુક્ત તેને ઉત્કૃષ્ટલક્ષ્મી કહિયે, તથા સમ્યગ્દર્શનાદિ રૂપ અને દાન, શીલ તપોજ્ઞા વનામય, તેને ધર્મ કહિયે, તથા પરમ વીર્યે કરી ઉત્પન્ન થયું જે એક રાત્રિ વ્યાદિક મહાપ્રતિમા જાવહેતુ, તેને પ્રયત્ન કહિયે, એ ઠ પ્રકારનું છે જગ જેમને, તે જગવાનુ કહિયે, તેમને નમસ્કાર થાઉં. એવા જગવંત તે વિવેકી પુરુષોને સ્તવવા યોગ્ય છે, માટે એ વે પદની પ્રથમ સ્તોતવ્ય સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ તેર અને ગુરુ એક, સર્વ મલી ચૌદ અક્ષરો છે ॥ ૧ ॥

હવે સ્તવવા યોગ્યનો સામાન્ય હેતુ કહેવા માટે કહે છે.

॥ આશ્ગરાણં, તિભયરાણં, સયંસંબુદ્ધાણં ॥ ૨ ॥

અર્થ:-વલી તે શ્રી અરિહંત કેહેવા છે? એ પ્રકારે આગલ પણ હવે પઠીના સર્વ પદોને વિષે કહેવું. (આશ્ગરાણં કે) આદિકરેજ્યઃ ઇટલે સર્વ તીર્થકર પોત પોતાના તીર્થે દ્વાદશાંગીની આદિના કરનાર છે, તેમાટે આદિકર કહિયે. યદ્યપિ એ દ્વાદશાંગી, નિરંતર છે તથાપિ તેમાં અર્થની અપેક્ષાયે તો નિત્ય

वे परंतु शब्दनी अपेक्षाये तो स्वस्वतीर्थमां श्रुतधर्मादिकनुं करवुं अविरुद्धज
 ठे. हवे ए पण केवळप्राप्त्यनंतर अपवर्गवादीउपें ते अतीर्थकरज कहेवाय
 ठे? तो त्यां कहे ठे के, (तिष्ठयराणं के०) तीर्थकरेज्यः जेणें करी संस्कारसमुद्र
 तराय ठे ते तीर्थ गटले प्रवचन तथा तेना अव्यतिरेक संबंधथकी संघ
 पण तीर्थ कहियें, वली गणधर पण तीर्थ कहियें, एटले प्रवचनकथकपणा
 थकी तथा चतुर्विध श्रीसंघरूप तीर्थना करवाथकी तथा प्रथम गणधर
 रूप तीर्थना करवाथकी, तीर्थकर कहियें. हवे ए तीर्थकरणं पण श्रीश्र
 रिहंतने अन्पउपदेशपूर्वकपणे नथी, एटला माटें आगल पद कहे ठे.
 (सयंसंयुक्ताणं के०) स्वयंसंयुक्तेज्यः (सयं के०) पोतानी मेलें (सं के०)
 सम्यक् प्रकारें (युक्ताणं के०) तत्त्वना जाण थया एटले परोपदेश विना पो
 तानी मेलें जव्य सामग्रीना परिपाकथकी बोध पामेला जाणवा. यद्यपि
 जवांतरने विपे तथाविध गुरु संनिधान थकी अवबोधित ठे. तथापि ती
 र्थकर जन्मने विपे परोपदेशनी अपेक्षा नथीज. अने जो पण तीर्थकर ज-
 न्मने विपे लोकांतिक देवताना वचनथकी “जयवं तिष्ठं पवत्तेहि” ए ल-
 द्वाणवाली दीक्षाने पामे ठे, तो पण जेम राजा होय ते जाट प्रमुख
 स्तुति करनाराठना वचनमां रहेतो ठतो पण स्वतंत्रताने त्याग न करतो थ-
 को पोतानुं कार्य करे ठे, तेम ते तीर्थकरो पण पोतानी स्वतंत्रतायेंज प्रव-
 ज्या ग्रहण करे ठे, तेमाटें सयंसंयुक्ताणं कहियें. एमां स्तववा योग्यना सामान्य
 हेतु कदा, माटें ए ग्रण पदनी उंघ एटले सामान्यहेतु नामें बीजी संपदा
 जाणवी. एमां लघु चौद, अने गुरु वे, सर्व मली शोल अक्षरो ठे ॥ २ ॥
 हवे ए बीजी संपदाना अर्थनं विशेषें दीपाववा माटे बीजी विशेषहेतु
 संपदामां पूर्वोक्त स्वयंसंयुक्ताणं तो कोइ सामान्य जनने पण होय
 ठे, परंतु जगवंत तेवा पुरुष नथी, जगवंत तो सर्व पुरुषमांहे उ
 त्तम ठे. तेमाटें आगल पुरुषोत्तमपणं देखारवाने पद कहे ठे.

पुरिसुत्तमाणां, पुरिससीहाणां, पुरिसवरपुं
 दरीआणां, पुरिसवरगंधद्वीणां ॥ ३ ॥

अर्थः—(पुरिसुत्तमाणां के०) पुरुषोत्तमेज्यः पुरुषोने विपे उत्तम प्रधान
 एटले धैर्य, गांजीर्य, थोदर्य परोपकार, इत्यादिक गुणें करी उत्तम ठे प-

नमस्कार, अतु एतले अस्तु जवन ए पदवने हो. तथा मां कार जे ते. ते वाक्यालंकारने अर्थे ते, जेम अलंकारें करी लीं शोजे. तेम मांकारें करी वाक्य शोजे ते, ते नमस्कार कोने हो? तो के (अरिहंतानं के०) श्री अरी हंतने हो. अहीं जूदा जूदा त्रण पाठ ते, एक तो इंद्रादिक देवोनी करेही पूजाने योग्य तेने अरहंत कहियें, बीजो कर्मरूप वैरीने दण्णा. माटे अरिहंत कहियें, त्रीजो फरी संसारमां अवतरनुं नथी माटे अरहंत कहियें. तेन नमस्कार थाउं. हवे ते श्री अरिहंतजी तो नामादिक जेदें करी अनेक प्रकारें ते, माटे अहीं जावअरिहंतने नमस्कार करवाने अर्थे आगल. पद कहे ते. (जगवंताणं के०) जगवदन्यः एतले जगवंतने हो. ए जग शब्द. ते ठ प्रकारें ते. एक समस्त ठकुराई, बीजुं रूप, त्रीजुं यश, चौथी लक्ष्मी, पांचमो धर्म, अने ठछो प्रयत्न, ए ठ वानां अरिहंतमां उत्कृष्ट ते. तिहां प्रक्ति नम्रतायें करीने देवोयें शुभानुबंधी माहाप्रातिहार्य करण लक्षण, तेने समग्र ऐश्वर्य कहियें. तथा सकल स्वस्वप्रभावविनिर्मित अंगुष्ठरूप अंगार निदर्शनातिशयें करी जे सिरू, तेने रूप कहियें, तथा राग, द्वेष, परिसह, उपसर्ग सहनरूप पराक्रमयकी उत्पन्न थयुं जे त्रैलोक्यानंदकाल प्रतिष्ठ, तेने यश कहियें, तथा धातिकर्मना उठेदरूप पराक्रमें करी प्राप्त थयुं जे केवल लोकोत्तरनिरतिशय सुख, तेनी संपत्तियें करी युक्त तेने उत्कृष्टलक्ष्मी कहियें, तथा सम्यग्दर्शनादि रूप अने दान, शील तपोजा वनामय, तेने धर्म कहियें, तथा परम वीर्यें करी उत्पन्न थयुं जे एक रात्रि क्यादिक महाप्रतिमा जावहेतु, तेने प्रयत्न कहियें, ए ठ प्रकारनुं ते जग जेमने, ते जगवान् कहियें, तेमने नमस्कार थाउं. एवा जगवंत ते विवेकी पुरुषोने स्तववा योग्य ते, माटे ए वे पदनी प्रथम स्तोतव्य संपदा जाणवी. एमां लघु तेर अने गुरु एक, सर्व मली चौद अक्षरो ते ॥ १ ॥

हवे स्तववा योग्यनो सामान्य हेतु कहेवा माटे कहे ते.

॥ आङ्गराणं, तिष्ठयराणं, सयंसंबुद्धाणं ॥ २ ॥

अर्थः—वली ते श्री अरिहंत केहेवा ते? ए प्रकारें आगल पण हवे पढीना सर्व पदोने विषे कहेवुं. (आङ्गराणं के०) आदिकरेज्यः एतले सर्व तीर्थकर पोत पोताना तीर्थें द्वादशांगीनी आदिना करनार ते, तेमाटे आदिकर कहियें. यद्यपि ए द्वादशांगी, निरंतर ते तथापि तेमां अर्थनी अपेक्षायें तो नित्य

રંતુ વીજા જીવની પેરેં કુર, ક્ષપણ. મલીન બુદ્ધિ તથા ધર્મી નથી, અહીં પુરિ
 ઇટલે શરીર તેને વિષે જે શયન કરે, તે પુરુષ જાણીએ. તે શરીરને વિષે વાસ
 કરનારા ને સત્ત્વ તેમને વિષે સહજ જ્ઞવ્યત્વાદિક હંત જાણ્યકી શ્રેષ્ઠ માટે પુ-
 રુષોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્વ સંસારી જીવોને પરમાર્થ કર-
 વાનું છે વ્યસન જેને તથા ઉચિતક્રિયારૂપ દાનેં કરી યુક્ત છે માટે પુરુષો-
 ત્તમ કહિયે. હવે એ પુરુષોત્તમપણાનેજ સિંહાદિક ઉપમાયેં કરી સમર્થતો
 થકો આગલ કહે છે. (પુરિસસીહાણં કેળ) પુરુષસિંહેજ્યઃ ઇટલે પુરુષ-
 માંહે સિંહસમાન છે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, શૌર્યાદિકગુણેં કરી યુક્ત હોય
 છે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયેં કરી ઠેદનારા છે, કુરતાયેં
 કરી ક્રોધાદિકને ઝહેદનારા છે, સહનતાયેં કરી રાગાદિકને ઝહેદ નાર
 છે. વીર્યયોગેં કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા છે તથા અવજ્ઞા પરીસહ
 સર્ગને વિષે એમને જય નથી, ઇન્દ્રિયવર્ગને વિષે શ્વેદ નથી તથા શ્રદ્ધા
 કરી સંયમ માર્ગને વિષે નિઃપ્રકંપતા વે. અથવા જગવંત ૧ વૌદ્ધ, ૨ નૈયા-
 યિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, અને ૬ મીમાંસક, એ પરવાદી
 રૂપ હસ્તીયોનું મથન કરનારા છે તેમાટે પુરુષસિંહ કહિયે. (પુરિસવરપુંકરી
 યાણં કેળ) પુરુષવરપુંકરીકેજ્યઃ ઇટલે પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન પુંકરીક
 કમલ સમાન છે, ઇટલે પુંકરીક કમલ, જેમ કચરાથી ઉત્પન્ન થાય છે,
 જલમાં વૃદ્ધિ પામે છે, અને તે વસ્ત્રોનો ત્યાગ કરી ઉપર વર્તે છે, પ્રકૃતિયેં
 કરી સુંદર હોય છે, યુવનલક્ષ્મીનો નિવાસ છે, ચક્રુ પ્રમુખને આનંદનું ઘર
 છે, ઉત્તમગુણના યોગેં કરી વિશિષ્ટ તિર્યંચ, મનુષ્ય અને દેવોયેં, કરી સેવન
 કરાય છે, તેને સુખનું હેતુ થાય છે. તેમ શ્રીઅરિહંત જગવંત પણ, કામ
 રૂપ જે કચરો ઇટલે માતાનું રુધિર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પન્ન
 થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલેં કરી વૃદ્ધિ પામ્યા. પઠી વેહુનો ત્યાગ કરી વર્તે
 છે, પોતે સુંદર છે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગેં કરી જ્ઞવ્યજીવો સેવે છે.
 તેને મોક્ષસુખના હેતુ થાય છે, (પુરિસવરગંધહસ્તીણં કેળ) પુરુષવરગંધહ-
 સ્તિજ્યઃ પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન છે ઇટલે જેમ ગંધહસ્તી
 ના ગંધેં કરી તે દેશમાં વિચરનારા વીજા છુડ હાથીયો નાશી જાય છે, તેની
 પેટે જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક્ર, ડુર્ગિક, મારી પ્રમુખ
 ઉપદ્રવરૂપ જે ગજ છે, તે જાગી જાય છે, માટે પુરુષવરગંધહસ્તી કહિયે.

અમ સિંદ. પુનરિક શ્રને ગંધસ્તી. ૫ ત્રણ ઉપમા થકી પુરુષોત્તમ કહિયે. ૫માં પુરુષમાંહે ઉત્તમ કહ્યા, માટે ૫ ચાર પદની પૂર્વોક્ત સામાન્ય હેતુ સંપદા થકી ઇત્તર ઇટલે વિશેષહેતુનામેં ત્રીજી સંપદા જાણવી. ૫માં લઘુ ત્રીજા, શ્રને યુરુ વે, સર્વ મલી વત્રીશ શ્રદારો ઠે ॥ ૩ ॥

હવે ચોથી ઉપયોગ સંપદામાં જે પૂર્વે જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા, પરંતુ તે કેવલ પુરુષોત્તમજ નથી, ત્યારેં કહેવા ઠે? તે કહે ઠે.

॥ લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં,
લોગપર્દવાણં, લોગપજ્ઞોઅગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:—(લોગુત્તમાણં કે૦) લોકોત્તમેજ્યઃ સર્વ લોકને વિષે ઉત્તમ ઠે. અહીં લોકશબ્દેં કરીને સર્વ જગ્ય લોક જ મદ્દણ કરવા, તે જગ્ય લોકોને કહ્યાણના કરનાર ઠે, ૫ માટેં લોકોત્તમ કહિયે. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ હોય, તે તો નાથ કહેવાય, તે આગલે પદેં દેખાડે ઠે. (લોગનાહાણં કે૦) લોકનાથેજ્યઃ ઇટલે લોકના નાથ ઠે. અહીં લોકશબ્દેં કરીને આસન્ન સિદ્ધિ જીવ લેવા. (આસન્ન કે૦) નજીક ઠે સિદ્ધિ જેને ઇવા જગ્ય જીવોના નાથ ઠે ઇટલે તેને યોગક્ષેમના કરનાર ઠે. કેમ કે? અલબ્ધધર્મીને ધર્મ નેધિપે જોમવો, તેને યોગ કહિયે, શ્રને લબ્ધધર્મીને જેમ કુશલ વતેં, તેમ કરવું, તેને ક્ષેમ કહિયે. અર્થાત્ જે ધર્મ પામ્યા નથી તેને પમાડે ઠે શ્રને જે ધર્મ પામ્યા ઠે તેની રક્ષા કરે ઠે, ૫ રીતેં યોગ શ્રને ક્ષેમ, ૫ વેહુ વાનાં પ્રજુ કરે ઠે માટેં લોકના નાથ કહિયે. તિહાં તાત્વિક નાથપણું કેવા પ્રકારેં થાય. તે કહે ઠે. (લોગહિઆણં કે૦) લોકહિતેજ્યઃ લોકને હિતના કરનાર ઠે. અહીં લોકશબ્દેં સર્વસંવ્યવહારી પ્રાણિવર્ગ લેવો, તેને સમ્યગ્દર્શન પ્રરૂપણ, રક્ષણરૂપ યોગેં કરી હિતના કરનાર ઠે, અથવા પરુવિધ જીવનિકા યની રક્ષાદિકને કરવે કરી તે હિતકારક ઠે. માટેં લોકને હિતના કરનાર કહિયે. હવે ૫ નાથપણું શ્રને હિતપણું તે યથાવસ્થિત સમસ્તવસ્તુસમૂહપ્રદીપન થકીજ હોય, તેમાટેં આગલ પદ કહે ઠે. (લોગપર્દવાણં કે૦) લોકપ્રદીપેજ્યઃ અહીં લોકશબ્દેં સંઙ્ઘી પંચેંદ્રિય જીવ, જેને ધર્મની આસ્થા ઠે તે લેવા. તે મને દેશનાદિક કરવે કરીને અજ્ઞાનમિથ્યાસ્વરૂપ અંધકાર ટાલવા માટેં પ્રદીપ સમાન ઠે. અહીં સંઙ્ઘી જીવોને વિષે પ્રદીપપણની ઉપપત્તિ ઠે, પરંતુ

રંતુ વીજા જીવંતી પેરેં કુર, કપણ. મલીન વૃદ્ધિ તથા પત્ની નથી, ક્રૂરી પુરિ
 ઇટલે શરીર તેને વિપે જે જયન કરે, તે પુરુષ જાણવાને. તે જગીરને વિપે કાસ
 કરનારા તે સત્ત્વ તેમને વિપે સહજ જવ્યત્વાદિક રૂપે તાવ્યકી અંશ માટે પુ-
 રુષોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્વે સંસારી જીવંતોને પરમાર્થ કર
 વાનું ઠે વ્યસન જેને તથા ઉચિતક્રિયારૂપ દાનેં કરી યુક્ત થઈ માટે પુરુષો
 ત્તમ કહિયેં. હવે એ પુરુષોત્તમપણાનેજ સિંહાદિક ઉપમાયેં કરી સમર્થતા
 થકો આગલ કહે છે. (પુરિસસીદ્ધાણં કેળ) પુરુષસિદ્ધેજ્યઃ ઇટલે પુરુષ
 માંહે સિંહસમાન છે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, શૌર્યાદિકગુણેં કરી યુક્ત હોય
 છે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયેં કરી ઘેદનારા છે, કુરતાયેં
 કરી ક્રોધાદિકને ઊઘેદનારા છે, સહનતાયેં કરી રાગાદિકને ઊઘેદ નામ
 છે. વીર્યયોગેં કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા છે તથા અવજ્ઞા પરીસદ્ધ
 સર્ગને વિપે એમને જય નથી, ઇન્દ્રિયવર્ગને વિપે સ્વેદ નથી તથા શ્રદ્ધા
 કરી સંયમ માર્ગને વિપે નિઃપ્રકંપતા છે. અથવા જગવંત ૧ વૌહ, ૨ નૈયા
 યિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, અને ૬ મીમાંસક, એ પરવાદી
 રૂપ હસ્તીયોનું મથન કરનારા છે તેમાટે પુરુષસિંહ કહિયેં. (પુરિસવરપુંકરી
 યાણં કેળ) પુરુષવરપુંકરીકેજ્યઃ ઇટલે પુરુષોને વિપે વર પ્રધાન પુંકરીક
 કમલ સમાન છે, ઇટલે પુંકરીક કમલ, જેમ કચરાથી ઉત્પન્ન થાય છે,
 જલમાં વૃદ્ધિ પામે છે, અને તે વસ્ત્રોનો લાગ કરી ઉપર વર્તે છે, પ્રકૃતિયેં
 કરી સુંદર હોય છે, જીવનલક્ષ્મીનો નિવાસ છે, ચક્ર પ્રમુખને આનંદનું ઘર
 છે, ઉત્તમગુણના યોગેં કરી વિશિષ્ટ તિર્યંચ, મનુષ્ય અને દેવોયેં કરી સેવન
 કરાય છે, તેને સુખનું હેતુ થાય છે. તેમ શ્રીચરિત્ત જગવંત પણ, કામ
 રૂપ જે કચરો ઇટલે માતાનું રુધિર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પન્ન
 થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલેં કરી વૃદ્ધિ પામ્યા. પઠી વેદુનો લાગ કરી વર્તે
 છે, પોતે સુંદર છે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગેં કરી જવ્યજીવો સેવે છે.
 તેને મોક્ષમુખના હેતુ થાય છે, (પુરિસવરગંધહૃદીણં કેળ) પુરુષવરગંધહ
 સ્તિજ્યઃ પુરુષોને વિપે વર પ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન છે ઇટલે જેમ ગંધહસ્તી
 ના ગંધેં કરી તે દેશમાં વિચરનારા વીજા છુદ્ધ હાથીઓ નાશી જાય છે, તેની
 પેટે જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક્ર, હુર્નિક, મારી પ્રમુખ
 ઉપદ્રવરૂપ જે ગજ છે, તે નાગી જાય છે, માટે પુરુષવરગંધહસ્તી કહિયેં.

અમ સિંહ, પુરુરિક અને ગંધહસ્તી, એ ત્રણ ઉપમા થકી પુરુષોત્તમ કહિયે. એમાં પુરુષમાંહે ઉત્તમ કહ્યા, માટે એ ચાર પદની પૂર્વોક્ત સામાન્ય હેતુ સંપદા થકી ઇત્વર મટલે વિશેષહેતુનામેં ત્રીજી સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ ત્રીશ, અને ગુરુ ત્રે. સર્પ મલી વત્રીશ અદ્યારો છે ॥ ૩ ॥

હવે ચોથી ઉપયોગ સંપદામાં જે પૂર્વે જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા, પરંતુ તે કેવલ પુરુષોત્તમજ નથી, સ્વારેં કહેવા છે? તે કહે છે.

॥ લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં,
લોગપર્જવાણં, લોગપજ્જોઅગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:—(લોગુત્તમાણં કે) લોકોત્તમેજ્ય: સર્વે લોકને વિષે ઉત્તમ છે. અહીં લોકશબ્દેં કરીને સર્વે જગ્ય લોક જ પ્રહણ કરવા, તે જગ્ય લોકોને કહ્યાણના કરનાર છે. એ માટે લોકોત્તમ કહિયે. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ હોય, તે તો નાથ કહેવાય, તે આગલે પદેં દેખાડે છે. (લોગનાહાણં કે) લોકનાથેજ્ય: મટલે લોકના નાથ છે. અહીં લોકશબ્દેં કરીને આસન્ન સિદ્ધિ જીવ લેવા, (આસન્ન કે) નજીક છે સિદ્ધિ જેને એવા જગ્ય જીવોના નાથ છે એટલે તેને યોગદેમના કરનાર છે. કેમ કે? અલબ્ધધર્મીને ધર્મ નેવિષે જોઈવો, તેને યોગ કહિયે, અને અલબ્ધધર્મીને જેમ કુશલ વર્તે, તેમ કરવું, તેને દેમ કહિયે. અર્થાત્ જે ધર્મ પામ્યા નથી તેને પમાડે છે અને જે ધર્મ પામ્યા છે તેની રક્ષા કરે છે, એ રીતે યોગ અને દેમ, એ બેહુ વાનાં પ્રજુ કરે છે માટે લોકના નાથ કહિયે. તિહાં તાત્વિક નાથપણું કેવા પ્રકારેં થાય, તે કહે છે. (લોગહિઆણં કે) લોકહિતેજ્ય: લોકને હિતના કરનાર છે. અહીં લોકશબ્દેં સર્વેસંવ્યવહારી પ્રાણિવર્ગે લેવો, તેને સમ્યગ્દર્શન પ્રરૂપણ, રક્ષણરૂપ યોગેં કરી હિતના કરનાર છે, અથવા પરવિધ જીવનિકા યની રક્ષાદિકને કરવે કરી તે હિતકારક છે. માટે લોકને હિતના કરનાર કહિયે. હવે એ નાથપણું અને હિતપણું તે યથાવસ્થિત સમસ્તવસ્તુસમૂહપ્રદીપન થકીજ હોય, તેમાટે આગલ પદ કહે છે. (લોગપર્જવાણં કે) લોકપ્રદીપેજ્ય: અહીં લોકશબ્દેં સંઙ્ઘી પંચેંદ્રિય જીવ, જેને ધર્મની આસ્થા છે તે લેવા. તે મને દેશનાદિક કરવે કરીને અજ્ઞાનમિથ્યાસ્વરૂપ અંધકાર ટાલવા માટે પ્રદીપ સમાન છે. અહીં સંઙ્ઘી જીવોને વિષે પ્રદીપપણની ઉપપત્તિ છે, પરંતુ

રંતુ વીજા જીવની પેઠે કુર, હાળા, મહીન તુલિ નાચી નાચી નાચી જી
 ઇટલે શરીર તેને વિષે જે શયન કરે, તે પુરુષ જાણીને જા. ન શરીરને જે શયન
 કરનારા તે સત્ત્વ તેમને વિષે સદ્ગત જીવ્યત્વાદિક રિતિના પાત્રી થઈ જાય તે
 રુપોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્વ મંસારી નીચી જાય તાપણે જ
 વાનું છે વ્યસન જેને તથા ઉચિતક્રિયારૂપ થાનેં કરી શુભ. જે માટે પુરુષ
 ત્તમ કહિયે. હવે ૫ પુરુષોત્તમપણાનેજ સિંહાદિક ઉપમાયે કરી. સમયના
 થકો આગલ કહે છે. (પુરિસસીદ્ધાણં કેળ) પુરુષસિંદેન્યઃ ઇટલે પુરુષ
 માંહે સિંહસમાન છે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, શૌર્યાદિકગુણે કરી શુભ થાય
 છે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયે કરી હેદનારા છે. કુરતાયે
 કરી ક્રોધાદિકને હેદનારા છે, સહનતાયે કરી રાગાદિકને હેદનારા
 છે. વીર્યયોગેં કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા છે તથા અવજ્ઞા પરીસહ
 સર્ગને વિષે એમને જય નથી, ઇન્દ્રિયવર્ગને વિષે રોદ નથી તથા આક્રમણ
 કરી સંયમ માર્ગને વિષે નિઃપ્રકંપતા છે. અથવા જગવંત ૧ વૌશ્વ, ૨ નેયા
 યિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, અને ૬ મીમાંસક, ૭ પરવાદી
 રૂપ હસ્તીયોનું મથન કરનારા છે તેમાટે પુરુષસિંહ કહિયે. (પુરિસવરપુંઝરી
 યાણં કેળ) પુરુષવરપુંઝરીકેન્યઃ ઇટલે પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન પુંઝરીક
 કમલ સમાન છે, ઇટલે પુંઝરીક કમલ, જેમ કચરાથી ઉત્પન્ન થાય છે,
 જલમાં વૃદ્ધિ પામે છે, અને તે વજ્રેનો ત્યાગ કરી ઉપર વર્તે છે, પ્રકૃતિયેં
 કરી સુંદર હોય છે, જુવનલક્ષીનો નિવાસ છે, ચક્ર પ્રમુખને આનંદનું ઘર
 છે, ઉત્તમગુણના યોગેં કરી વિશિષ્ટ તિર્યંચ, મનુષ્ય અને દેવોયેં કરી સેવન
 કરાય છે, તેને સુખનું હેતુ થાય છે. તેમ શ્રીઅરિહંત જગવંત પણ, કામ
 રૂપ જે કચરો ઇટલે માતાનું રુધિર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પન્ન
 થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલેં કરી વૃદ્ધિ પામ્યા. પઠી વેદુનો ત્યાગ કરી વર્તે
 છે, પોતેં સુંદર છે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગેં કરી જીવ્યજીવો સેવે છે.
 તેને મોક્ષસુખના હેતુ થાય છે, (પુરિસવરગંધહઠીણં કેળ) પુરુષવરગંધહ
 સ્તિન્યઃ પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન છે ઇટલે જેમ ગંધહસ્તી
 ના ગંધેં કરી તે દેશમાં વિચરનારા વીજા છુડ હાથીયો નાશી જાય છે, તેની
 પેટે જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક્ર, ડુર્નિક, મારી પ્રમુખ
 ઉપદ્રવરૂપ જે ગજ છે, તે જાગી જાય છે, માટે પુરુષવરગંધહસ્તી કહિયે.

અમ સિંહ, પુરુષિક અને ગંધસ્તી. ૫ ત્રણ ઉપમા થકી પુરુષોત્તમ કહિયે. ૫માં પુરુષમાંહે ઉત્તમ કાયા. માટે ૫ ચાર પદની પૂર્વોક્ત સામાન્ય હેતુ સંપદા થકી ઇત્થર પટલે વિશેષહેતુનામે ત્રીજી સંપદા જાણવી. ૫માં લઘુ ત્રીજા, અને ગુરુ ચે, સર્વે મલી ચત્રીજા અદારો છે ॥ ૩ ॥

હવે ઘોંઘી ઉપયોગ સંપદામાં જે પૂર્વે જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા, પરંતુ તે કેવલ પુરુષોત્તમજ નથી, ત્યારે કેદવા છે? તે કહે છે.

॥ લોગુત્તમાણં, લોગનાદાણં, લોગહિઆણં,
લોગપદ્ધાણં, લોગપક્ષોઅગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:—(લોગુત્તમાણં કે૦) લોકોત્તમેજ્ય: સર્વે લોકને વિષે ઉત્તમ છે. અહીં લોકશબ્દ કરીને સર્વે જગ્ય લોક જ ગ્રહણ કરવા, તે જગ્ય લોકોને કહ્યાણના કરનાર છે, ૫ માટે લોકોત્તમ કહિયે. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ હોય, તે તો નાથ કહેવાય, તે આગલે પદે દેખાડે છે. (લોગનાદાણં કે૦) લોકનાયેજ્ય: પટલે લોકના નાથ છે. અહીં લોકશબ્દ કરીને આસન્ન સિદ્ધિ જીવ લેવા, (આસન્ન કે૦) નજીક છે સિદ્ધિ જેને યવા જગ્ય જી-યોના નાથ છે પટલે તેને યોગદેમના કરનાર છે. કેમ કે? અલબ્ધધર્મીને ધર્મ નેવિષે જોમ્મો, તેને યોગ કહિયે, અને લબ્ધધર્મીને જેમ કુશલ વર્તે, તેમ કરવું, તેને દેમ કહિયે. અર્થાત્ જે ધર્મ પામ્યા નથી તેને પમાડે છે અને જે ધર્મ પામ્યા છે તેની રક્ષા કરે છે, ૫ રીતે યોગ અને દેમ, ૫ વેદુ શાનાં પ્રજુ કરે છે માટે લોકના નાથ કહિયે. તિહાં તાત્વિક નાથપણું કેવા પ્રકારે યાય, તે કહે છે. (લોગહિઆણં કે૦) લોકહિતેજ્ય: લોકને હિતના કરનાર છે. અહીં લોકશબ્દ સર્વસંવ્યવહારી પ્રાણિવર્ગ લેયો, તેને સમ્યગ્દર્શન પ્રરૂ-પણ, રક્ષણરૂપ યોગે કરી હિતના કરનાર છે, અથવા પમવિધ જીવનિકા યની રક્ષાદિકને કરવે કરી તે હિતકારક છે. માટે લોકને હિતના કરનાર કહિયે. હવે ૫ નાથપણું અને હિતપણું તે યથાવસ્થિત સમસ્તવસ્તુસમૂહપ્રદીપન થકીજ હોય, તેમાટે આગલ પદ કહે છે. (લોગપદ્ધાણં કે૦) લોકપ્રદીપે-જ્ય: અહીં લોકશબ્દ સંઙી પંચેન્દ્રિય જીવ, જેને ધર્મની આસ્યા છે તે લેવા. તે મને દેશનાદિક કરવે કરીને અજ્ઞાનમિથ્યાસરૂપ અંધકાર ટાલવા માટે પ્ર-દીપ સમાન છે. અહીં સંઙી જીવોને વિષે પ્રદીપણાની ઉપપત્તિ છે, પરંતુ

રંતુ વીજા જીવની પેરેં કુર. કમળ. સહીન વૃદ્ધિ નામ ની ની ની ની ની
 ઇટલે શરીર તેને વિષે જે જાણ કરે, તે પુરુષ જાણવે ની ની ની ની ની
 કરનારા ને સત્ત્વ તેમને વિષે સદ્ગત જગત્ત્વાદિક ની ની ની ની ની
 રુપોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્વ સંસારી જીવનાને જગત્ત્વાદિક
 વાનું છે વ્યસન જેને તથા ઉચિતક્રિયારૂપ નાનેં કરી શુભ ની ની ની ની ની
 ત્તમ કહિયેં. હવે એ પુરુષોત્તમપણાનેજ સિંહાદિક જગત્ત્વાદિક ની ની ની ની ની
 થકો આગલ કહે છે. (પુરિસસીદ્ધાણં કે૦) પુરુષસિંહેના ની ની ની ની ની
 માંહે સિંહસમાન છે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, શૌર્યાદિકગુણં કરી શુભ ની ની
 છે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયેં કરી તેવનાગ છે, કુરના
 કરી ક્રોધાદિકને ઉદ્દેવનારા છે, સહનતાયેં કરી રાગાદિકને ઉગ્ર ની ની
 છે. વીર્યયોગેં કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા છે તથા અવજ્ઞા પરીમહ ની ની
 સર્ગને વિષે એમને જય નથી, ઇન્દ્રિયવર્ગને વિષે સ્વેદ નથી તથા અર્થાયેં
 કરી સંયમ માર્ગને વિષે નિઃપ્રકંપતા છે. અથવા જગવંત ૧ વૌરુ, ૨ નેયા
 યિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, અને ૬ મીમાંસક, ૭ પરવાદી
 રૂપ હસ્તીયોનું મથન કરનારા છે તેમાટે પુરુષસિંહ કહિયેં. (પુરિસવરપુંકરી
 યાણં કે૦) પુરુષવરપુંકરીકેજ્યઃ ઇટલે પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન પુંકરીક
 કમલ સમાન છે, ઇટલે પુંકરીક કમલ, જેમ કચરાથી ઉત્પન્ન થાય છે,
 જલમાં વૃદ્ધિ પામે છે, અને તે વન્નેનો ત્યાગ કરી ઉપર વર્તે છે, પ્રકૃતિયેં
 કરી સુંદર હોય છે, જુવનલક્ષ્મીનો નિવાસ છે, ચક્ર પ્રમુખને આનંદનું ઘર
 છે, ઉત્તમગુણના યોગેં કરી વિશિષ્ટ તિર્યંચ, મનુષ્ય અને દેવોયેં કરી સેવન
 કરાય છે, તેને સુખનું હેતુ થાય છે. તેમ શ્રીઅરિહંત જગવંત પણ, કામ
 રૂપ જે કચરો ઇટલે માતાનું રુધિર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પન્ન
 થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલેં કરી વૃદ્ધિ પામ્યા. પઠી વેદુનો ત્યાગ કરી વર્તે
 છે, પોતેં સુંદર છે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગેં કરી જગત્ત્વાદિકો સેવે છે.
 તેને મોક્ષસુખના હેતુ થાય છે, (પુરિસવરગંધહૃદીયં કે૦) પુરુષવરગંધહ
 સ્તિજ્યઃ પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન છે ઇટલે જેમ ગંધહસ્તી
 ના ગંધેં કરી તે દેશમાં વિચરનારા વીજા હુદ્ર હાથીયો નાશી જાય છે, તેની
 પેટે જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક્ર, હુર્નિક, મારી પ્રમુખ
 ઉપદ્રવરૂપ જે ગજ છે, તે જાગી જાય છે, માટેં પુરુષવરગંધહસ્તી કહિયેં.

એમ સિંહ, પુંરુરિક અને ગંધસ્તી, ૫ ત્રણ ડપમા થકી પુરુષોત્તમ કહિ
યે, એમાં પુરુષમાહે ઉત્તમ કહ્યા, માટે એ ચાર પદની પૂર્વોક્ત સામાન્ય હેતુ
સંપદા થકી ઇત્તર પટલે વિશેષહેતુનામે ત્રીજી સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ
ત્રીશ, અને ગુરુ ચે, સર્વ મલી વત્રીશ અક્ષરો છે ॥ ૩ ॥

હવે ચોથી ડપમા સંપદામાં જે પૂર્વે જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા,
પરંતુ તે કેવલ પુરુષોત્તમજ નથી, ત્યારે કહેવા છે? તે કહે છે.

॥ લોગુત્તમાણં, લોગનાદાણં, લોગદિઆણં,
લોગપદ્ધાણં, લોગપદ્ધોઅગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:—(લોગુત્તમાણં કે૦) લોકોત્તમેન્ય: સર્વે લોકને વિષે ઉત્તમ છે.
અહીં લોકશબ્દ કરીને સર્વે જગ્ય લોકજ ગ્રહણ કરવા, તે જગ્ય લોકોને
કહ્યાણના કરનાર છે, એ માટે લોકોત્તમ કહિયે. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ
હોય, તે તો નાથ કહેવાય, તે આગલે પદે દેશાહે છે. (લોગનાદાણં કે૦)
લોકનાથેન્ય: પટલે લોકના નાથ છે. અહીં લોકશબ્દ કરીને આસન્ન
સિદ્ધિ જીવ લેવા, (આસન્ન કે૦) નજીક છે સિદ્ધિ જેને યદા જગ્ય જી-
વોના નાથ છે પટલે તેને યોગદેમના કરનાર છે. કેમ કે? અલ્પધર્મીને ધર્મ
નેવિષે જોમ્વો, તેને યોગ કહિયે, અને લલ્પધર્મીને જેમ કુશલ વતે, તેમ
કરવું, તેને દેમ કહિયે. અર્થાત્ જે ધર્મ પામ્યા નથી તેને પમાડે છે અને જે
ધર્મ પામ્યા છે તેની રક્ષા કરે છે, એ રીતે યોગ અને દેમ, એ બેહુ ધાનાં પ્રતુ
કરે છે માટે લોકના નાથ કહિયે. તિહાં તાત્વિક નાથપણું કેવા પ્રકારે
થાય, તે કહે છે. (લોગદિઆણં કે૦) લોકદિતેન્ય: લોકને દિતના કરનાર
છે. અહીં લોકશબ્દ સર્વસંવ્યવહારી પ્રાણિવર્ગ લેવો, તેને સમ્યગ્દર્શન પ્ર-
ણ, રક્ષણરૂપ યોગે કરી દિતના કરનાર છે, અથવા પરુવિધ જીવનિકા
યની રક્ષાદિકને કરવે કરી તે દિતકારક છે. માટે લોકને દિતના કરનાર ક
હિયે. હવે એ નાથપણું અને દિતપણું તે યદાવચ્ચિન સમસ્તવસ્તુમમૃદ્ પ્રદીપન
થકીજ હોય, તેમાટે આગલ પદ કહે છે. (લોગપદ્ધાણં કે૦) લોકપ્રદીપે-
ન્ય: અહીં લોકશબ્દ સંઘી પંચેન્દ્રિય જીવ, જેને ધર્મની આત્મા છે તે લેવા. તે
મને દેશનાદિક કરવે કરીને અજ્ઞાનમિથ્યાત્વરૂપ અંધકાર ટાલવા માટે પ્ર-
તે ને નામ સંઘી જીવોને વિષે પ્રદીપપણાની ડપપત્તિ છે, પરંતુ

રંતુ વીજા જીવની ગેરે કુર, કાળના મલીન વૃદ્ધિ નાશ કરી કરી ત્રિ
 ઘટલે શરીર તેને વિષે જે ધ્યન કરે, તે પુરુષ જાણીને તે સુખી થઈ તપ
 કરનારા તે સત્ત્વ તેમને વિષે સહજ જન્યસ્થાનિકા જેવું જાણીને કરીને
 રુપોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્વ સંસારી જીવોને પાપમાં જા
 વાનું તે વ્યસન જેને તથા ઉચિતક્રિયારૂપ દાન કરી મુક્ત કરીને એટલે પુરુષ
 ત્તમ કહિયે. હવે મ પુરુષોત્તમપણાને જ સિંહાદિક ગુણમાં કરી સમયે
 થકો આગલ કહે છે. (પુરિસસીદ્ધાણં કેળ) પુરુષસિદ્ધેશ્વરઃ પુરુષ
 માંહે સિંહસમાન છે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, ગોર્યાદિકગુણ કરી મુક્ત નામ
 છે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયે કરી ઉદનામ છે, કુમ્તાને
 કરી ક્રોધાદિકને ઉદ્વેદનારા છે, સહનતાયે કરી રાગાદિકને ગંદ નામ
 છે. વીર્યયોગે કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા છે તથા અવજ્ઞા પરીક્ષા
 સર્ગને વિષે એમને જય નથી, ઇન્દ્રિયવર્ગને વિષે સ્વેદ નથી તથા અધ્યયે
 કરી સંયમ માર્ગને વિષે નિઃપ્રકંપતા વે. અથવા જગવંત ૧ વૌશ્વ, ૨ નેત્રા
 યિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, અને ૬ મીમાંસક, ૭ પરવાદી
 રૂપ હસ્તીયોનું મથન કરનારા છે તેમાટે પુરુષસિંહ કહિયે. (પુરિસવરપુંકરી
 યાણં કેળ) પુરુષવરપુંકરીકેશ્વરઃ એટલે પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન પુંકરીક
 કમલ સમાન છે, એટલે પુંકરીક કમલ, જેમ કચરાથી ઉત્પન્ન થાય છે,
 જલમાં વૃદ્ધિ પામે છે, અને તે વસ્ત્રોનો ત્યાગ કરી ઉપર વર્તે છે, પ્રકૃતિયે
 કરી સુંદર હોય છે, જુવનલક્ષીનો નિવાસ છે, ચક્ર પ્રમુખને આનંદનું ઘર
 છે, ઉત્તમગુણના યોગે કરી વિશિષ્ટ તિર્યચ, મનુષ્ય અને દેવોયે કરી સેવન
 કરાય છે, તેને સુખનું હેતુ થાય છે. તેમ શ્રીઅરિહંત જગવંત પણ, કામ
 રૂપ જે કચરો એટલે માતાનું રુધિર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પન્ન
 થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલે કરી વૃદ્ધિ પામ્યા. પછી વેદુનો ત્યાગ કરી વર્તે
 છે, પોતે સુંદર છે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગે કરી જન્યજીવો સેવે છે.
 તેને મોક્ષસુખના હેતુ થાય છે, (પુરિસવરગંધહૃદીણં કેળ) પુરુષવરગંધહ
 સ્તિશ્ચઃ પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન છે એટલે જેમ ગંધહસ્તી
 ના ગંધે કરી તે દેશમાં વિચરનારા વીજા છુદ્ધ હાથીયો નાશી જાય છે, તેની
 પેટે જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક્ર, ડુર્ગિદ્ધ, મારી પ્રમુખ
 ઉપદ્રવરૂપ જે ગજ છે, તે જાગી જાય છે, માટે પુરુષવરગંધહસ્તી કહિયે.

એમ સિંહ, પુનરિક અને ગંધહસ્તી, એ ત્રણ ઉપમા થકી પુરુષોત્તમ કહિયે, એમાં પુરુષમાંહે ઉત્તમ કહ્યા, માટે એ ચાર પદની પૂર્વોક્ત સામાન્ય હેતુ સંપદા થકી ઇત્વર એટલે વિશેષહેતુનામેં ત્રીજી સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ ત્રીજા, અને ગુરુ બે, સર્વ મલી વત્રીજા અક્ષરો છે ॥ ૩ ॥

હવે ચોથી ઉપયોગ સંપદામાં જે પૂર્વે જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા, પરંતુ તે કેવલ પુરુષોત્તમજ નથી, ત્યારે કેહવા છે? તે કહે છે.

॥ લોચુત્તમાણં, લોગનાદાણં, લોગહિઆણં,
લોગપર્દવાણં, લોગપજોઅગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:—(લોચુત્તમાણં કે૦) લોકોત્તમેજ્ય: સર્વ લોકને વિષે ઉત્તમ છે. અહીં લોકશબ્દે કરીને સર્વ જવ્ય લોક જ ગ્રહણ કરવા, તે જવ્ય લોકોને કહ્યાણના કરનાર છે, એ માટે લોકોત્તમ કહિયે. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ હોય, તે તો નાથ કહેવાય, તે આગલે પદે દેખાડે છે. (લોગનાદાણં કે૦) લોકનાથેજ્ય: એટલે લોકના નાથ છે. અહીં લોકશબ્દે કરીને આસન્ન સિદ્ધિ જીવ લેવા, (આસન્ન કે૦) નજીક છે સિદ્ધિ જેને પણ જવ્ય જીવોના નાથ છે એટલે તેને યોગદેમના કરનાર છે. કેમ કે? અસંબધધર્મીને ધર્મ નેવિષે જોમ્યો, તેને યોગ કહિયે, અને સંબધધર્મીને જેમ કુશલ વસ્તે, તેમ કરવું. તેને દેમ કહિયે. અર્થાત્ જે ધર્મ પામ્યા નથી તેને પમાડે છે અને જે ધર્મ પામ્યા છે તેની રક્ષા કરે છે, એ રીતે યોગ અને દેમ, એ બેહુ વાનાં પ્રજુ કરે છે માટે લોકના નાથ કહિયે. તિહાં તાત્વિક નાથપણું કેવા પ્રકારે થાય, તે કહે છે. (લોગહિઆણં કે૦) લોકહિતેજ્ય: લોકને હિતના કરનાર છે. અહીં લોકશબ્દે સર્વસંવ્યવહારી પ્રાણિવર્ગ લેવો, તેને સમ્યગ્દર્શન પ્રરૂપણ, રક્ષણરૂપ યોગેં કરી હિતના કરનાર છે, અથવા પરુવિધ જીવનિકા યની રક્ષાદિકને કરવે કરી તે હિતકારક છે. માટે લોકને હિતના કરનાર કહિયે. હવે એ નાથપણું અને હિતપણું તે યથાવસ્થિત સમસ્તવસ્તુસમૂહપ્રદીપન થકીજ હોય. તેમાટે આગલ પદ કહે છે. (લોગપર્દવાણં કે૦) લોકપ્રદીપેજ્ય: અહીં લોકશબ્દે મંદી પંચેન્દ્રિય જીવ, જેને ધર્મની આસ્યા છે તે લેવા. તે મને દેશનાદિક કરવે કરીને અજ્ઞાનમિપ્યાસ્વરૂપ અંધકાર દાઝવા માટે પ્રદીપ સમાન છે. અહીં સંદી જીવોને વિષે પ્રદીપપણાની ઉપપત્તિ છે, પરંતુ

રંતુ વીજા જીવંતી પેરેં કુર, ક્ષણ. મલીન બુદ્ધિ તથા ધણી નથી, અહીં પુરિ
 ઇટલે શરીર તેને વિષે જે શયન કરે, તે પુરુષ જાણવો. તે શરીરને વિષે વાસ
 કરનારા ને સત્ત્વ તેમને વિષે સહજ જ્ઞવ્યત્વાદિક હંત જાણ્યકી શ્રેષ્ઠ માટેં પુ-
 રુષોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્વ સંસારી જીવોને પરમાર્થ કર
 વાનું છે વ્યસન જેને તથા ઉચિતક્રિયારૂપ દાનેં કરી યુક્ત છે માટેં પુરુષો
 ત્તમ કહિયે. હવે એ પુરુષોત્તમપણાનેજ સિંહાદિક ઉપમાયેં કરી સમર્થતા
 થકો આગલ કહે છે. (પુરિસસીહાણં કેળ) પુરુષસિંહેજ્યઃ ઇટલે પુરુષ-
 માંહે સિંહસમાન છે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, શૌર્યાદિકગુણેં કરી યુક્ત હોય
 છે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયેં કરી ઘેદનારા છે, કુરતાયેં
 કરી ક્રોધાદિકને ઝઘેદનારા છે, સહનતાયેં કરી રાગાદિકને ઝઘેદ નારા
 છે. વીર્યયોગેં કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા છે તથા અવજ્ઞા પરીસહ
 સર્ગને વિષે એમને જય નથી, ઇન્દ્રિયવર્ગને વિષે રોદ નથી તથા શ્રદ્ધા
 કરી સંયમ માર્ગને વિષે નિઃપ્રકંપતા છે. અથવા જગવંત ૧ વૌશ્વ, ૨ નૈયા
 યિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, અને ૬ મીમાંસક, ૭ પરવાદી
 રૂપ હસ્તીયોનું મથન કરનારા છે તેમાટે પુરુષસિંહ કહિયે. (પુરિસવરપુંકરી
 યાણં કેળ) પુરુષવરપુંકરીકેજ્યઃ ઇટલે પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન પુંકરીક
 કમલ સમાન છે, ઇટલે પુંકરીક કમલ, જેમ કચરાથી ઉત્પન્ન થાય છે,
 જલમાં વૃદ્ધિ પામે છે, અને તે વસ્ત્રેનો લાગ કરી ઉપર વર્તે છે, પ્રકૃતિયેં
 કરી સુંદર હોય છે, જુવનલક્ષ્મીનો નિવાસ છે, ચતુ પ્રમુખને આનંદનું ઘર
 છે, ઉત્તમગુણના યોગેં કરી વિશિષ્ટ તિર્યંચ, મનુષ્ય અને દેવોયેં કરી સેવન
 કરાય છે, તેને સુખનું હેતુ થાય છે. તેમ શ્રીઅરિહંત જગવંત પણ, કામ
 રૂપ જે કચરો ઇટલે માતાનું રુધિર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પન્ન
 થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલેં કરી વૃદ્ધિ પામ્યા. પઠી વેદુનો લાગ કરી વર્તે
 છે, પોતેં સુંદર છે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગેં કરી જ્ઞવ્યજીવો સેવે છે.
 તેને મોક્ષસુખના હેતુ થાય છે, (પુરિસવરગંધહસ્તીણં કેળ) પુરુષવરગંધહ
 સ્તિજ્યઃ પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન છે ઇટલે જેમ ગંધહસ્તી
 ના ગંધેં કરી તે દેશમાં વિચરનારા વીજા કુદ્ર હાથીયો નાશી જાય છે, તેની
 પેઠે જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક, હુર્નિક, મારી પ્રમુખ
 ઉપકરણ જે ગજ છે, તે જાગી જાય છે, માટેં પુરુષવરગંધહસ્તી કહિયે.

અમ સિંહ, પુંમરિક અને ગંધસ્તી, ૫ ત્રણ ઉપમા થકી પુરુષોત્તમ કહિયે. અમાં પુરુષમાંહે ઉત્તમ કહ્યા, માટે ૫ ચાર પદની પૂર્વોક્ત સામાન્ય હેતુ સંપદા થકી ઇત્વર એટલે વિશેષહેતુનામેં ત્રીજી સંપદા જાણવી. અમાં લઘુ ત્રીશ, અને ગુરુ છે, સર્વે મલી ત્રીશ અકારો છે ॥ ૩ ॥

હવે ઓછી ઉપયોગ સંપદામાં જે પૂર્વે જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા, પરંતુ તે કેવલ પુરુષોત્તમજ નથી, ત્યારેં કેહેવા છે? તે કહે છે.

॥ લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં,
લોગપર્જવાણં, લોગપજ્ઞોઅગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:—(લોગુત્તમાણં કેળ) લોકોત્તમેજ્ય: સર્વે લોકને વિષે ઉત્તમ છે. અહીં લોકશબ્દં કરીને સર્વે જગ્ય લોકજ ગ્રહણ કરવા, તે જગ્ય લોકોને કહ્યાણના કરનાર છે, ૫ માટેં લોકોત્તમ કહિયે. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ હોય, તે તો નાથ કહેવાય, તે આગલે પદેં દેલાડે છે. (લોગનાહાણં કેળ) લોકનાથેજ્ય: એટલે લોકના નાથ છે. અહીં લોકશબ્દં કરીને આસન્ન સિદ્ધિ જીવ લેવા, (આસન્ન કેળ) નજીક છે સિદ્ધિ જેને એવા જગ્ય જીવોના નાથ છે એટલે તેને યોગદેમના કરનાર છે. કેમ કે? અલબ્ધધર્મીને ધર્મ નેવિષે જોમતો, તેને યોગ કહિયે, અને લબ્ધધર્મીને જેમ કુશલ વતેં, તેમ કરવું, તેને દેમ કહિયે. અર્થાત્ જે ધર્મે પામ્યા નથી તેને પમાડે છે અને જે ધર્મ પામ્યા છે તેની રક્ષા કરે છે, ૫ રીતેં યોગ અને દેમ, ૫ બેહુ વાનાં પ્રજુ કરે છે માટેં લોકના નાથ કહિયે. તિહાં તાત્વિક નાથપણું કેવા પ્રકારેં થાય, તે કહે છે. (લોગહિઆણં કેળ) લોકહિતેજ્ય: લોકને હિતના કરનાર છે. અહીં લોકશબ્દં સર્વસંવ્યવહારી પ્રાણિવર્ગ લેવો, તેને સમ્યગ્દર્શન પ્રરૂપણ, રક્ષણરૂપ યોગેં કરી હિતના કરનાર છે, અથવા પરુવિધ જીવનિકા યની રક્ષાદિકને કરવે કરી તે હિતકારક છે. માટેં લોકને હિતના કરનાર કહિયે. હવે ૫ નાથપણું અને હિતપણું તે યથાવસ્થિત સમસ્તવસ્તુસમૂહપ્રદીપન થકીજ હોય, તેમાટેં આગલ પદ કહે છે. (લોગપર્જવાણં કેળ) લોકપ્રદીપેજ્ય: અહીં લોકશબ્દં સંઙ્ઘી પંચેન્દ્રિય જીવ, જેને ધર્મની આસ્થા છે તે લેવા. તે મને દેશનાદિક કરવે કરીને અજ્ઞાનમિથ્યાસ્વરૂપ અંધકાર ટાલવા માટેં પ્રદીપ સમાન છે. અહીં સંઙ્ઘી જીવોને વિષે પ્રદીપપણાની ઉપપત્તિ છે, પરંતુ

અસંહીને વિષે નથી. કેમ કે અંગપ્રત્યે પ્રતીત્યનું પૂવા છે તે માટે. તેના (લોગપજ્ઞોયગણાં કે०) લોકપ્રયોત્કરણેન્યઃ ચર્ચી લોકપ્રત્યે વિશિષ્ટ ચૌદ પૂર્વેને જાણનારા લોક થકી કમ્પા તે ગણના ચૌદ પૂર્વેના અપ્પા. તેમના હૃદયને વિષે દ્વાદશાંગીચ્ચનામ્ય વાંચના પ્રકાશ કમ્પાણનાની રૂપ પત્તિ છે એટલે તેને સૂર્ય સમાન છે. અર્થાત્ પ્રતુના “ઉપગ્રેહ્યા. ધિગમંહ્યા. ધુવે હ્યા.” એટલી વિપરીતે વચન કરીજ ગણવરને પત્તી વૃત્તિ રચના થાય છે કે જેથી તે નવાં અર્ગીયાર અંગ અને ચૌદ પૂર્વેની તે ગણના રચનાં કરે છે, માટે લોકપ્રયોત્કર કહિયે. અમાં લોગુત્તમાણં રચાદિકે કરી લોકમાં ઉત્તમ કહ્યા માટે સામાન્યસ્તવનાનો જે ઉપયોગ નેનાં હેનુ કહ્યો તેથી એ ઉપયોગસંપદા ચોથી જાણવી. અમાં લગુ સત્તાવીશ અને ગુરુ વે, સર્વે મલી ડંગણત્રીશ અકરો છે ॥ ૪ ॥

હવે એ પૂર્વોક્ત સંપદાને વિશેષ હેતુરૂપ પાંચમી ઉપયોગહેનુસંપદા કહે છે, પૂર્વોક્ત લોકપ્રયોત્કર એવા વિશેષણયુક્ત તો સૂર્ય, હરિ, હર, બ્રહ્માદિક પણ તત્ત્વીયિકમતે કરીને દાંચ છે. ત્યારે તે પ્રતુમાં વિશેષ શું? તે આગલના પદે કરી કહે છે.

॥ અજયદયાણં, ચક્ષુદયાણં, મગ્ગદયા
ણં, સરણદયાણં, બોહિદયાણં ॥ ૫ ॥

અર્થ;-(અજયદયાણં કે०) અજયદેજ્યઃ એટલે શ્વ લોક, પરલોકાદિક સાત જય રહિત એવું જે અજયપદ, તેના દાતાર અથવા સર્વ પ્રાણીનાં જે જય, તેના પરિહારવાલી એવી દયા અનુકંપા છે જેને અથવા જે અપકારી પ્રાણાપહરણરસિક ઉપસર્ગકારક એવા જીવોને પણ જય ન આપે માટે અજયદ કહિયે. એ પ્રમાણે સર્વ પ્રાણીને અજય દેનારા, એવા હરિ, હર, બ્રહ્માદિક ન હોય. હવે એ પ્રતુ કેવલ અપકારીને અથવા તે અપકારીથી અને રા વીજા જીવોને અનર્થપરિહારમાત્રજ કરે છે, એટલુંજ નહીં પણ અર્થ પ્રાપ્તિ પણ કરે છે, તદ્દર્શનાર્થ કહે છે. (ચક્ષુદયાણં કે०) ચક્ષુદેજ્યઃ સમ્યક્ લોચનના દાતાર તથા ચક્ષુશબ્દે વિશિષ્ટ આત્મધર્મરૂપ તત્ત્વાવસ્તુત્વદર્શને ધર્મકલ્પદુમની વીજન્નૂત એવી શ્રદ્ધારૂપ કલ્યાણચક્ષુ પ્રાપ્ત થાય છે, તથા અજ્ઞાનાંધ જીવને શ્રુતજ્ઞાનરૂપ ચક્ષુ

आपे ठे. कहेंलुं ठे. के चहुम्मन नो तेज नर जाणया के जे श्रुतज्ञानरूप न
 श्रुते करीने सम्यक्करीतें ह्ये उपादेय जावने जाणे, माटे श्रुतचहुने दे-
 नाग ते चहुई कहियें. ए रीतें चहु आपी. तेची ते प्रजुनुं श्रुतचहुइत्व
 उपकारीणुं कहुं. ह्ये निर्गणमार्गदत्त उपकारीणुं कहे ठे, (मगद
 याणं के०) सम्यग्दर्शनादिक ग्वन्नयरूप जे मोहनो मार्ग ठे. तेना
 दातार: जेम कोइ एक अटवीमां जूला पड़ेला वट्टमागुनुं धन. चोर लोको-
 यें हुंटीने तेने उन्मागें पाड्यो होय. पठी तेने कोइ सत्पुरुष बन्न, धन
 प्रमुख आपी. स्वर्गे मार्ग देखाही. तेना स्यानकें पढ़ांचाडे, तेम आ संसार
 रूप अटवीने विपें जयिक जीयरूप मार्यना धर्मधनरूप संवलने महामोहा
 दिकनी धामें हुंटी मिथ्यात्वादिक पाटा धांधीने कर्मस्थितिरूप कुमार्ग अट
 वीमां नाग्या. तेने परोपकारी एवा जगवंत ते मिथ्यात्वादिक पाटा कापी.
 धर्मसंबल आपी. रजप्रयीरूप शुद्ध मार्ग चलायी शाश्वतस्यान प्रत्ये पढ़ा-
 चाडे ठे. ह्ये तेवा मार्गप्रत्ये पढ़ांचाडे, ते परमोपकारी कहेवाय? ते माटे
 परमोपकारीणुं देग्यारुवाने कहे ठे. (सरणदयाणं के०) शरण देन्यः
 एटले जन्म, जरा अने मरणप्रत्ये पमारुनार एयो कर्मरूप चूप, ते चकी
 वीक पामनाग जीवने शरणना दातार ठे, अर्थात् जेम बेरीना जययकी
 वीक पामेला पुरुषने कोइ उत्तम पुरुष शरण राखे. तेम जुर्गतिना जय
 चकी वीक पामनार पुरुषने जगवंत शरण राखे. अही शरणशब्दें करी ज-
 यात्तत्राण एटले संसाररूप कुमार्गने विपें प्राप्त घयेला अने अत्यंत प्रचल रा-
 गादिकें करी पीना पामेला एवा जनोने तत्त्वचितवनरूप अध्यवसाय जेणें
 करी मोहाप्राप्ति याय तेना दातार. ह्ये ते शरणद पणानेज आपीने पठी शा-
 नो लाज आपे ठे? माटे आगल कहे ठे. (बोहिदयाणं के०) बोधिदेन्यः ए
 टले बोधि ते जिनधर्मप्राप्ति तेने देनारा ते बोधिद कहियें. एसां पूवें कही
 जे उपयोग संपदा तेना अर्थने अन्नयदयाणं इत्यादिक हेतु सज्ञावें करी
 दीपाव्युं माटे ए पांचमी तरेतु संपदा अथवा उपयोगहेतुसंपदा जाणवी.
 एसां लघु पर्चीश अने गुरु वे, सर्व मली सत्तावीश अहारो ठे ॥ ५ ॥

एम अन्नयदान, चहुर्दान, मार्गदान, शरणदान अने बोधिदान. ए सर्वने
 जगवंतना धर्मनी प्राप्तिवें करी पाम्यो, ए माटे प्रजुनुं धर्मदत्त आगल कहे ठे.
 तथा स्तोतव्य संपदाने विपेज विशेषें करी उपयोग संपदा पण कहे ठे.

धम्मदयाणं, धम्मदेसियाणं, धम्मनायगाणं
धम्मसारहीणं, धम्मवरचातुरंतचक्रवटीणं ॥ ६ ॥

अर्थः—(धम्मदयाणं के०) धर्मदेज्यः यथायोग्य साधु श्रावक संवर्धी धर्मेना दातार ठे. इहां धर्म एटले चारित्रधर्म ग्रहण करवा. ते ते नदे ते तेमां सर्वसायवयोगविरतिलक्षण, ते साधुनो धर्म अने देशविरतिलक्षण ते श्रावकनो धर्म, ए पण जगवानथकीज प्राप्त आय ठे यद्यपि धर्मेना अन्य देतुना सद्भाव ठे खरो, तथापि तेनुं प्रधानत्व जगवानने विवेज ठे. केम के गली देशना अन्यथा होय नही, माटे धर्मइ कहिये. हवे धर्मदायकपणं तो धर्मेना उपदेशयकी होय, तेमाटेज आगल पद कहे ठे के, (धम्मदेसियाणं के०) धर्मदेशकेज्यःपूर्वोक्त जेने जेवो धर्म योग्य होय, तेने तेवो साधु श्रावक संवर्धी धर्म तेना देशक एटले उपदेशना करनार ठे. माटे धर्मदेशक कहिये. (धम्मनायगाणं के०) धर्म्मेनायकेज्यःएटले धर्मेना नायक अर्थात् धर्मेने वश करवायकी तथा ते धर्मेनुं फल जे अरिहंत पदवी ठे, तेने जोगववायकी अथवा कोइ धर्मेनो व्याघात करे, तो करवा न दीये माटे धर्मेनायक कहिये, तथा (धम्मसारहीणं के०) धर्मसारथिज्यः धर्मेना सारथि ठे, केम के जेम सारथि रथस्थनी तथा रथिकनी अने अश्वोनी रक्षा करे ठे, तेम श्री अरिहंत पण चारित्रधर्मेनां जे अंग तेमनु रक्षण तथा उपदेश करे, जव्यजीवरूप रथसमूह तेने कुमागें चालवा न आपे, कुमागें जाता ने पाठा वाले, एक मोक्षमार्गने विवेज चलावे माटे धर्मसारथि कहिये; तथा (धम्मवरचातुरंतचक्रवटीणं के०) धर्मवरचातुरंतचक्रवर्त्तिज्यःधर्म तेज प्रधान श्रेष्ठ ठे चार गतिरूप संसारना अंतनु करनार एटले मिथ्यात्वादिक जावशत्रु तेमने उद्देद करवानुं कारण तहूप धर्मचक्रे करीने जे वत्ते ठे, विचरे ठे अर्थात् उत्कृष्टधर्म तेज चारगतिना अंत करवारूप चक्र तेणें करी सहित वत्ते ठे, ते धर्मवरचातुरंतचक्रवर्ती कहिये. एमां पूर्वोक्त उपयोगहेतु संपदाना गुण दीपाववा निमित्तें कारण सहित स्तववा योग्यनुं स्वरूप कछुं. माटे ए ठही सविशेषोपयोगहेतु संपदा जाणवी. एमां लघु उगणत्रीश, अने गुरु सात सर्व सदी उत्रीश अक्षरो ठे ॥ ६ ॥

हवे यथार्थस्वरूप प्रकटार्थ देखामवा रूप सातमी संपदा कहे ठे.

अप्पमिह्यवरणाणधराणं, विअट्ठउमाणं ॥ ५ ॥

अर्थः—हवे ते धम्मदयाणं इत्यादि प्रकृष्ट विशेषणसंमूह तो ज्ञाना दिक् योग्यकी होय. त्यां ज्ञानातिशयत्व कहे ठे. (अप्पमिह्य के०) अप्रतिहत एट्ठे द्वायिकपणाथकी कोइथी हणाय रोकाय नहीं एवुं जे (वर के०) प्रधान (नाण के०) ज्ञान ते विशेषोपयोग अने (दंसण के०) दर्शन ते सामान्योपयोग तेहना (धराणं के०) धरनार ठे, तेने अप्पमिह्यवरणाणदंसणधराणं कहियें. हवे एवी ज्ञानसंपत्तिमान् तो कोइ एक ठअस्थ पण होय, परंतु ते मिथ्या उपदेशकपणाथकी उपकारी न होय माटें निव्वअणुं प्रतिपादं न करतो थको कहे ठे. तथा अप्रतिहतज्ञानपणुं केम उपन्युं ? ते पण कहे ठे. (विअट्ठउमाणं के०) व्यावृत्तवन्न्यः अहीं (विअट्ठ के०) निवृत्तुं ठे जेथकी (उमाणं के०) वन्नस्थपणुं एट्ठे कपटपणुं शठपणुं अथवा आवरणपणुं, ते ज्ञानावरण, दर्शनावरण, मोहनीय अने अंत राय, ए चार घनघातिकर्म जेथकी कय थइ गयां ठे तेने व्यावृत्तवन्ना कहीयें. एसां अप्रतिहतवरणाणदंसणधरत्वे करी तथा व्यावृत्तवन्नायें करीने प्रथम स्तोतव्य संपदाने विपेज सातमी स्वरूपहेतु संपदा कही. एसां खघु वीश अने गुरु वे, सर्व मली वावीश अहरो ठे ॥ ५ ॥

हवेए“त्रांतिमात्रमसद्विद्या”एवां वचनथी अरिहंतप्रचुने कल्पितअविद्या वादीयो परमाथें करी अजिना दिक् कहे ठे. तन्निरासार्थ तथा पूर्वांक्तव्यावृत्त वन्नस्थपणुं रागा दिक्ना जयथी थायज ठे. माटें ते आठमी संपदायें कहे ठे.

जिणाणं जावयाणं, तिन्नाणं तारयाणं,

बुद्धाणं बोद्ध्याणं, मुत्ताणं मोअगाणं ॥ ६ ॥

अर्थः—(जिणाणं जावयाणं के०) जिनेज्यो जापकेज्यः एट्ठे (जिणाणं के०) रागादिक बेरीनुं जीतवापणुं ठे माटें जिन कहियें, अर्थात् ए प्रचुने विपे रागादिक शत्रुतुं अस्तित्व नथी. तथा (जावयाणं के०) जापके ज्यः एट्ठे जव्य जीवोने पण सङ्गपदेशें करी रागादिक शत्रुथकी मूकाव नार ठे, माटें जापक कहीयें. अहीं एवा जापक पण कास करणवादीयोयें जावथकी अतीर्ण कहेवाय ठे तेना निरासार्थ कहे ठे. (तिन्नाणंतारया णं के०) तीर्णेज्यस्तारकेज्यः एट्ठे पोतें संसारसमुद्रयकि तरया, अने

જનમત્રીવોપાન્યે સંભારણમનુષ્યમર્ત્યો નામકાર મે પાતેનું સંભારણમનુષ્યમ
 ન ચારિત્રમ્ નામે કર્મીને પોતે સંભારણમર્ત્ય મનુષ્ય મે પાતે સંભારણમર્ત્ય
 તારે છે માટે સંભારણમનુષ્ય કાલકાલેનુષ્ય પાતું મર્ત્ય મર્ત્ય મે પાતે તે જિવ
 અને તામક જાણવા. જાદિ તેવાને પણ જ્ઞાનપાતી. પણ મેનસિત્તિજ્ઞાન
 પુરુષો, અચુર કહે છે? તેના નિગમકાર્યને કહે છે. (સંભારણમર્ત્ય) મર્ત્ય
 પોતે તત્ત્વના જાણ થયા. (સંભારણમર્ત્ય) મર્ત્ય મે પાતે. મર્ત્ય મે પાતે
 વોતે સ્વપરત્તરુપનો વોધ કરાવનાર. (મુક્તિમર્ત્ય) મુક્તિમર્ત્ય મર્ત્ય
 પોતે ચાતુર્ગતિકવિપાક વિચિત્ર કર્મચક્રી મુક્તિમર્ત્ય મર્ત્ય (સંભારણમર્ત્ય
 કે૦) વીજા જીવ્ય પ્રાણીને કર્મચક્રી મુક્તિમર્ત્ય મે. ૫ જિવનના જાણવા.
 તીર્ણત્વ તારકત્વ, બુદ્ધત્વ વોધકત્વ, મુક્તત્વ મોતકત્વ, પાળે કરી અત્યંત
 સિદ્ધિ છે તેથી પોતાને તુલ્ય પાળે ફલના આપનાર કલા. તે માટે ૫ મારુ
 લ્ય ફલકારી પર્વી ચાર પદની આઠમીનિજસમપલદ નામે સંપદા જાણવી.
 ૫માં લઘુ પર્વીશ, અને ગુરુ ત્રણ, સર્વે મર્ત્યી અઠાત્રીશ ચક્રારો છે ॥ ૬ ॥
 હવે શ્રી અરિહંત મોક્ષે ગયા. તે અવસ્થા આશ્રયીને નવમી સંપદા કહે છે.

સઘન્રૂણં, સઘદરિસિણં, સિવ મયલ મરુચ્ચ મણંત મ
 રકય મઘાવાહ મપુણરાવિત્તિ સિદ્ધિગઢ નામધેયં,
 ઠાણં સંપત્તાણં, નમો જિણાણં જિચ્છન્નયાણં ॥ ૯ ॥

અર્થ:- (સઘન્રૂણં કે૦) સર્વજ્ઞેચ્ચ: ઇતલે સૂક્ષ્મ વાદર પદ્મા સર્વે જગત્
 સંવંધી જાવ તેના જ્ઞાત જાણ ઇતલે સર્વ જાનાતિ ઇતિ સર્વજ્ઞ: સર્વને જાણે
 તેને સર્વજ્ઞ કહીયે, (સઘદરિસિણં કે૦) સર્વ દર્શિચ્ચ: ઇતલે સર્વ સૂક્ષ્મ, વાદર,
 જગત્ના જાવ તેને પ્રત્યક્ષની પેરેં દેખે, અહીંયાં સર્વપદાર્થ સામાન્ય અને
 ત્રિશેષરૂપ છે, તો પણ પ્રથમસમયે વિશેષરૂપ જાણે માટે સર્વજ્ઞ અને તેવાર
 ૨ છે વીજે સમયે સર્વપદાર્થ સામાન્યપણે દેખે, માટે સર્વદર્શી જાણવા.
 ૩ યાં કોઈ આશંકા કરે કે પ્રથમ સમયે જ્ઞાનોપયોગ અને વીજે
 ન દર્શનોપયોગ કહો તો, તેવારે જ્ઞાનસમયે દર્શનનો અજાવ અને
 ૪ ૫ ૬ જ્ઞાનનો અજાવ થવાનો પ્રસંગ આવશે? તેને કહીયે કે,
 ૭ સાત સતીને સર્વદા નિરંતર જ્ઞાન દર્શનની લલિય ઠતાં પણ સ્વજાવથી
 હવે યથાર્થ ઉપયોગનો અસંજવ છે, કાયોપશમિક જાવે પણ એમજ

देखाय है, मेम के चार ज्ञानता धर्मीन पण एक समय एक ज्ञानतो उप
योग होय, तेवारे बीजा प्रण ज्ञानतो अभाव न होय. अर्हीयां धर्मी
प्रकट्यता है. परंतु प्रेयगौरवना जयत्री नथी संभवता. हृवे ए प्रकारना
सर्व विशेषणों करी युक्त युक्त है. तो पण मुक्तवादीजयें नियतम्यानस्य,
ते कहैवाना मर्फी त्यां कहै है. (सिध के०) शिव गृहसे सर्वोपद्रवरहित
है. माटे शिव कहियें. (मयल के०) अथल गृहसे आनाधिक प्रायोगिक
चलनक्रिया रहित है माटे अथल स्थिर अने अकंपित कहियें. (मरुय के०)
अरुज गृहसे व्याधिबेदनथी रहित तथा तेना धंधनरुप शरीर अने मन
नो अभाव है माटे अरुज गेगरहित कहियें. (मंगंत के०) अनंत गृहसे अ-
नंत ज्ञानादिक चतुष्टयें करी युक्त है माटे अनंत कहियें. (अरुय के०) अ-
दाय गृहसे सर्वकाल विनाशनो अभाव है निरंतर निश्चय है माटे अदाय
कहियें. (मवायाह के०) अद्यायाध गृहसे अकर्मत्व है माटे समस्त
प्रकारे पाधारहित है (मपुणराविति के०) अपुनरावर्ति अपुनः गृहसे
नथी बली आहूति गृहसे पातुं आवुं जेथी अर्थात् जे गतिवकी करी सं-
गारने बिषे अवतार खेवो नथी. गवी (मिद्धिगइ के०) सिद्धिगति है. (ना
मर्धय के०) नाम जेनुं ए शिवमयलथी मांकीने सात विशेषणसहित
गुं (ठाण के०) स्यानकप्रत्ये (संपत्ताण के०) संप्राप्तेज्यः गृहसे पाम्या
है, अर्थात् मोहनगर प्रत्ये पाम्या है, एवा अरिहंत जणी (एमो के०)
नमस्कार घाठ. अर्हीयां बीजी वार एमो पद आवुं ते पदे पदे नमस्कार
जणाववाने अर्थ है. तथा अहिं स्तुति करी है, माटे पुनरुक्ति दोष पण
नथी कारण के, सदाय. ध्यान, तप, कायोत्सर्ग, उपदेश, स्तुति अने उत्त-
मना गुणनां ब्रह्माण, गृहसे स्यानके पुनरुक्तिनो दोष कावो नथी. बली ते
श्रीअरिहंत कहैवा है? तां के (जिणाण के०) अंतरंगरागादिक रिपुवर्ग प्रत्ये
कौपनार तथा (जियनयाण के०) इहलोकादिक सात जयप्रत्ये कौप नार
है, ते सात जयनां नाम कहै है. मनुष्यने मनुष्यनुं जय, ते ईश्वर इह-
लोकजय जाणवुं. मनुष्यने देवतादिकपु जय, ते बीजुं परलोकजय जाणवुं.
रख कोइ महामं काहिं लीये? ते बीजुं आदाननय जाणवुं, रख महारी
आजीविका दणाय? ते चोथुं आजीविकानय जाणवुं. बीज प्रमुख पदवा-
नो शब्द सांजली वीक पामे. ते पांचमं अकस्मान जय जाणवुं. अने है

જઘ્યજીવોપ્રત્યે સંસારસમુદ્રથી તારનાર છે. અર્થાત્ સમ્યક્જ્ઞાનદ્વારા ન ચારિત્રરૂપ નાવેં કરીને પોતેં જીવાર્ણવથી તમ્યા છે તથા અન્ય જીવોને તારે છે માટેં સંસારપારંગતને કાલાવર્તનપણું ઘટતું નથી માટેં તે તિર્ણ અને તારક જાણવા. અહિં તેવાને પણ જ્ઞાનવાદી એવા મેમાંસિકતેદવાલા પુરુષો, અબુઝ કહે છે? તેના નિરાકરણાર્થ કહે છે. (બુદ્ધાણં કે૦) બુદ્ધેજ્યઃ પોતેં તત્ત્વના જાણ થયા. (બોદ્યાણં કે૦) બોધકેજ્યઃ એટલે જઘ્ય જીવોને સ્વપરસ્વરૂપનો બોધ કરાવનાર, (મુક્તાણં કે૦) મુક્તેજ્યઃ એટલે પોતેં ચાતુર્ગતિકવિપાક વિચિત્ર કર્મથી મૂકાણા તથા (મોચ્યાણં કે૦) વીજા જઘ્ય પ્રાણીને કર્મથી મૂકાવનારા છે, એ જિનત્વ જાપકત્વ, તીર્ણત્વ તારકત્વ, બુદ્ધત્વ બોધકત્વ, મુક્તત્વ મોચકત્વ, એણેં કરી સ્વપરહિત સિદ્ધિ છે તેથી પોતાને તુલ્ય પરને ફલના આપનાર કહ્યા. તે માટેં એ સ્વતુલ્ય ફલકારી એવી ચાર પદની આઠમીનિજસમફલદ નામેં સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ પચ્ચીશ, અને ગુરુ ત્રણ, સર્વ મલી અઠાવીશ અકારો છે ॥ ૬ ॥ હવે શ્રી અરિહંત મોકેં ગયા, તે અવસ્થા આશ્રયીને નવમી સંપદા કહે છે.

સઘ્નૂણં, સઘ્નદરિસિણં, સિવ મયલ મરુચ્ચ મણંત મ
સ્કય મઘાવાહ મપુણરાવિત્તિ સિદ્ધિગઙ્ગા નામધેયં,
ઠાણં સંપત્તાણં, નમો જિણાણં જિઅન્નયાણં ॥ ૭ ॥

અર્થઃ—(સઘ્નૂણં કે૦) સર્વજ્ઞેજ્યઃ એટલે સૂક્ષ્મ વાદર એવા સર્વ જગત્ સંવંધી જાવ તેના જ્ઞાત જાણ એટલે સર્વ જાનાતિ ઇતિ સર્વજ્ઞઃ સર્વને જાણે તેને સર્વજ્ઞ કહીયેં, (સઘ્નદરિસિણં કે૦) સર્વદર્શિજ્યઃ એટલે સર્વ સૂક્ષ્મ, વાદર, જગત્ના જાવ તેને પ્રત્યક્ષની પેરેં देखे, અહીંયાં સર્વપદાર્થ સામાન્ય અને ત્રિશેપરૂપ છે, તો પણ પ્રથમસમયેં ત્રિશેપરૂપ જાણે માટેં સર્વજ્ઞ અને તેવારે ૨ ઠે વીજે સમયેં સર્વપદાર્થ સામાન્યપણે देखे, માટેં સર્વદર્શી જાણવા. હિત ડાં કોઈ આશંકા કરે કે પ્રથમ સમયેં જ્ઞાનોપયોગ અને વીજે પદાના દર્શનોપયોગ કહો ઠો, તેવારેં જ્ઞાનસમયેં દર્શનનો અજાવ અને માટેં એ ઠહેં જ્ઞાનનો અજાવ થવાનો પ્રસંગ આવશે? તેને કહીયેં કે, ગુરુ સાત સર્ગીને સર્વદા નિરંતર જ્ઞાન દર્શનની લલિધ ઠતાં પણ સ્વજાવથી હવે યથાર્થ ઉપયોગનો અસંજવ છે, કાયોપશમિક જાવેં પણ એમજ

देखाय ठे, केम के चार ज्ञानना धणीने पण एक समय एक ज्ञाननो उप
योग होय, तेयारें वीजा त्रण ज्ञाननो अज्ञाव न होय. अर्हियां घणी
वक्तव्यता ठे, परंतु ग्रंथगोरवना जयथी नथी लखता. हवे ए प्रकारना
सर्व विशेषणों करी युक्त मुक्त ठे. तो पण मुक्तवादीठयें नियतस्थानस्थ,
ते कहेवाता नथी त्यां कहे ठे. (सिव के०) शिव एटले सर्वोपज्ञवरहित
ठे, माटें शिव कहियें. (मयल के०) अचल एटले स्वाभाविक प्रायोगिक
चलनक्रिया रहित ठे माटें अचल स्थिर अने अकंपित कहियें. (मरुय के०)
अरुज एटले व्याधिवेदनथी रहित तथा तेना बंधनरूप शरीर अने मन
नो अज्ञाव ठे माटें अरुज रोगरहित कहियें. (मणंत के०) अनंत एटले अ-
नंत ज्ञानादिक चतुष्टयें करी युक्त ठे माटें अनंत कहियें. (अरुय के०) अ-
क्षय एटले सर्वकाल विनाशनो अज्ञाव ठे निरंतर निश्चल ठे माटें अक्षय
कहियें. (मद्यावाह के०) अव्यावाध एटले अकर्मत्व ठे माटें समस्त
प्रकारें बाधारहित ठे (मपुणराविति के०) अपुनराविति अपुनः एटले
नथी बली आवृत्ति एटले पातुं आवबुं जेथी अर्थात् जे गतिथकी फरी सं-
सारने विषे अवतार लेवो नथी, एवी (सिद्धिगइ के०) सिद्धिगति ठे, (ना
मधेयं के०) नाम जेतुं ए शिवमयलथी मांकीने सात विशेषणसहित
एवुं (ठाणं के०) स्थानकप्रत्ये (संपत्ताणं के०) संप्राप्तेज्यः एटले पाम्या
ठे, अर्थात् मोक्षनगर प्रत्ये पाम्या ठे, एवा अरिहंत जणी (एमो के०)
नमस्कार थाडें. अर्हियां वीजी वार एमो पद आव्युं ते पदें पदें नमस्कार
जणावदाने अर्थे ठे. तथा अर्हि स्तुति करी ठे, माटें पुनरुक्ति दोष पण
नथी कारण के, सदाय, ध्यान, तप, कायोत्सर्ग, उपदेश, स्तुति अने उत्त-
मना गुणनां ववाण, एटले स्थानके पुनरुक्तिनो दोष कायो नथी. बली ते
श्रीअरिहंत केहवा ठे? तो के (जिणाणं के०) अंतरंगरागादिक रिपुवर्गे प्रत्ये
जीपनार तथा (जियजयाणं के०) इहलोकादिक सात जयप्रत्ये जीप नार
ठे, ते सात जयनां नाम कहे ठे. मनुष्यने मनुष्यनुं जय, ते ^{पुं}म इह-
लोकजय जाणवुं. मनुष्यने देवतादिकपु जय, ते वीजुं परलोकजय जाणवुं.
रखे कोइ महारुं कांहिं लीये? ते वीजुं आदानजय जाणवुं. रखे महारी
आजीविका हणाय? ते चाशुं आजीविकानय जाणवुं. नोन प्रमुख पन्ना-
नो शब्द सांजली चीक पामे, ते पांचमुं अवस्थात् जय जाणवुं. रखे ने

देखाय वे, केम के धार ज्ञानना धणीने पण एक समय एक ज्ञाननो उप
 योग होय. तेवारे वीजा ग्रण ज्ञाननो अज्ञाय न होय. अर्हीयां धणी
 वक्तव्यना ठे. परंतु ग्रंथगौरवना जयथी नथी सम्वता. हवे ए प्रकारना
 सरे विशेषणोयें करी युक्त मुक्त ठे. तो पण मुक्तवादीठयें नियतस्थानस्य,
 ते कहेवाना नथी त्यां कहे ठे. (शिव के०) शिव गट्ठे सर्वोपद्रवरहित
 ठे. माटे शिव कहियें. (मवल के०) अचल गट्ठे स्वाभाविक प्रायोगिक
 चलनक्रिया रहित ठे माटे अचल स्थिर अने अकंपित कहियें. (मरुय के०)
 अरुज गट्ठे व्याधिवेदनथी रहित तथा तेना बंधनरूप शरीर अने मन
 नो अज्ञाय ठे माटे अरुज रोगरहित कहियें. (मणंत के०) अनंत गट्ठे अ-
 नंत ज्ञानादिक चतुष्टयें करी युक्त ठे माटे अनंत कहियें. (अरकय के०) अ-
 दाय गट्ठे सर्पकाल विनाशनो अज्ञाय ठे निरंतर निश्चल ठे माटे अद्वय
 कहियें. (मवायाह के०) अव्यायाय गट्ठे अकर्मत्व ठे माटे समस्त
 प्रकारे आधारहित ठे (मपुणराविति के०) अपुनरावर्त्ति अपुनः गट्ठे
 नथी बली आश्रुति गट्ठे पातुं आवबुं जेशी अर्थात् जे गतिथकी फरी सं-
 सारने विषे अवतार लेवो नथी, एवी (सिद्धिगट्ठ के०) सिद्धिगति ठे, (ना
 मधेय के०) नाम जेतुं ए शिवमयलथी मांसीने सात विशेषणसहित
 गबुं (ठाणं के०) स्थानकप्रत्ये (संपत्ताणं के०) संप्राप्तेज्यः गट्ठे पाम्या
 ठे, अर्थात् मोक्षनगर प्रत्ये पाम्या ठे, एवा अरिहंत जणी (एमो के०)
 नमस्कार थाठ. एर्हीयां वीजी वार एमो पद आव्युं ते पदें पदें नमस्कार
 जणाववाने अर्थे ठे. तथा अर्हि स्तुति करी ठे, माटे पुनरुक्ति दोष पण
 नथी कारण के, सदाय, ध्यान, तप, कायोत्सर्ग, उपदेश, स्तुति अने उत्त-
 मना गुणनां बवाण, गट्ठे स्थानके पुनरुक्तिनो दोष कखो नथी. बली ते
 श्रीअरिहंत केहवा ठे? तो के (जिणाणं के०) अंतर्गतरागादिक रिपुवर्ग प्रत्ये
 जीपनार तथा (जियजयाणं के०) इहलोककाम सात जयप्रत्ये जीप नार
 ठे, ते सात जयनां नाम कहे ठे. मनुष्यने मनुष्यनुं जय, ते १/४ म इह-
 लोकजय जाणवुं. मनुष्यने देवतादिकपु जय, ते वीजुं परलोकजय जाणवुं.
 रखे कोइ महारुं कांहिं लीये? ते वीजुं आदानजय जाणवुं, रखे महारी
 आजीविका हणाय? ते चोथुं आजीविकाजय जाणवुं. जीत प्रमुख पम्वा-
 नो शब्द सांजली वीक पामे, ते पांचमुं अकस्मात् जय जाणवुं. रखे ने

જીવ્યજીવોપ્રત્યે સંસારમુદ્રથકી નાગનાર છે. જાણના મધ્યસ્થાનમાં ન ચારિત્રરૂપ નાવેં કરીને પોતે જવાળવથી તમ્યાને નવા અન્ય રસિ ઝીંગત તારે છે માટે સંસારપારંગતને કાલાવર્તનપણું થટનું નથી માટે તે નિર્લ અને તારક જાણવા. અહિં તેવાને પણ જ્ઞાનવાદી. એવા સમાનિજનવવાદ પુરુષો, અબુઝુ કહે છે? તેના નિરાકરણાર્થ કહે છે. (બુદ્ધાણં કે૦) બુદ્ધેના પોતે તત્ત્વના જાણ થયા. (બોદ્ધ્યાણં કે૦) બોધકંત્યઃ એટલે જીવ્ય જીવોને સ્વપરસ્વરૂપનો બોધ કરાવનાર. (મુક્ત્યાણં કે૦) મુક્તેત્યાઃ એટલે પોતે ચાતુર્ગતિકવિપાક વિચિત્ર કર્મથકી મૂકાણા તથા (સાંયગાણં કે૦) વીજા જીવ્ય પ્રાણીને કર્મથકી મૂકાવનારા છે, એ જિનત્વ જાપકત્વ, તીર્ણત્વ તારકત્વ, બુદ્ધત્વ બોધકત્વ, મુક્તત્વ મોચકત્વ, ણેં કરી સ્વપરદિન સિદ્ધિ છે તેથી પોતાને તુલ્ય પરને ફલના આપનાર કહ્યા. તે માટે એ સત્ત્વ લ્ય ફલકારી એવી ચાર પદની આઠમીનિજસમફલદ નામે સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ પચ્ચીશ, અને ગુરુ ત્રણ, સર્વે મલી અઠાવીશ અદ્ધરો છે ॥ ૬ ॥ હવે શ્રી અરિહંત મોક્ષે ગયા, તે અવસ્થા આશ્રયીને નવમી સંપદા કહે છે.

સવન્નૂણં, સવ્વદરિસિણં, સિવ મયલ્લ મરુઅ મણંત મ
સ્કય મવાવાહ મપુણરાવિત્તિ સિદ્ધિગ્ઢ નામધેયં,
ઠાણં સંપન્નાણં, નમો જિણાણં જિઅજ્ઞયાણં ॥ ૯ ॥

અર્થઃ—(સવન્નૂણં કે૦) સર્વજ્ઞેત્યઃ એટલે સૂક્ષ્મ વાદર એવા સર્વ જગત્ સંબંધી જાવ તેના જ્ઞાત જાણ એટલે સર્વ જાનાતિ ઇતિ સર્વજ્ઞઃ સર્વને જાણે તેને સર્વજ્ઞ કહીયે, (સવ્વદરિસિણં કે૦) સર્વદર્શિત્યઃ એટલે સર્વ સૂક્ષ્મ, વાદર, જગત્ના જાવ તેને પ્રત્યક્ષની પેરેં देखे, અહીંયાં સર્વપદાર્થ સામાન્ય અને ત્રિશેષરૂપ છે, તો પણ પ્રથમસમયે વિશેષરૂપ જાણે માટે સર્વજ્ઞ અને તેવાર ને ૩ વીજે સમયે સર્વપદાર્થ સામાન્યપણે देखे, માટે સર્વદર્શી જાણવા. હિત શ્રાં કોઈ આશંકા કરે કે પ્રથમ સમયે જ્ઞાનોપયોગ અને વીજે પદાના દર્શનોપયોગ કહો ઠો, તેવારે જ્ઞાનસમયે દર્શનનો અજ્ઞાવ અને માટે એ ઠયે જ્ઞાનનો અજ્ઞાવ થવાનો પ્રસંગ આવશે? તેને કહીયે કે, ગુરુ સાત સતીને સર્વદા નિરંતર જ્ઞાન દર્શનની લલિધ ઠતાં પણ સ્વજ્ઞાવથી હવે ઉપયોગનો અસંજવ છે, કાયોપશમિક જાવે પણ એમજ

ले स्तव्यो. (ता के०) ते कारण माटे (देव के०) हे देव ! निज स्वरूप
रूपधनने विषे श्रीमाना कनार गवा (पासजिणचंद के०) हे पार्श्वजि
नचंड ! गटले समीप गवा जे श्रुतभरादिक जिन.तेने विषे चंडमा समान
गवा हे श्रीपार्श्वनाथ ! तमें मुक्त जणी (जवंचवे के०) जन्म जन्मने
विषे गटले ज्यां सुधी हुं मुक्तिप्रत्ये नहीं पासुं, त्यां सुधी (बोहिं के०)
घोधि गटले जिनधर्मनी प्राप्ति ते प्रत्ये (दिङ्ग के०) दीयां.गटले आपो. किं
घटुना गटले शुं घणुं कहुं ? आ गाथायां लघु चोत्रीश. अने गुरु चार,
सर्व अक्षर आचत्रीश ठे ॥ ५॥ सर्व मली पांच गाथासम्ये पद वीश, सं-
पदा वीश, गुरु एकवीश.लघु एकशो चोशठ, सर्वाक्षर एकशो पंच्याशी ठे ॥

हवे आ उवसगह्वरं स्तोत्र शा माटे अने क्यारें थयुं ? तेनुं कारण लखे ठे.
घराट्मिहिरनो जीव मरी व्यंतर देवता थयो. तेणें संघमां मरकी वि-
कृर्षी, संघे श्रीजड्यादु गुरुने वीनव्या, तेवारें गुरुयें ए महामंत्रमय उवस
गह्वर स्तोत्र करी थाप्युं, एना जणवा गणवा तथा सांजलया थकी मर-
की उपशम पामी, पठी लोक निरंतर उवसगह्वरं जणवा लाग्या, तेवारें ध-
रणींजने प्रत्यक्ष आवबुं पन्तुं हतुं. माटे धरणींजं गुरुने विनति करी के हे
जगदन् ! सर्वलोक उवसगह्वरं स्तोत्र जणे ठे, तिहां निरंतर मुक्ते आवबुं
पटे ठे. माटे प्रसन्न चड ठळी अने सातमी गाथा जंकारी मूको अने वा-
कीनी पांच गाथायेंज श्रीसंघनी आर्त्ति जांजीसुं. एबुं सांजली गुरुयें वे
गाथा जंकारी मूकी वाकी आ पांच गाथाज राखी, ते आज सुधी प्रवत्ते ठे.

ए स्तवन कथा पठी साम सामी थांगुली मेळी मोतीयें जरेली शीपना
संपुटना थाकारें वे हाथ जोनी खलाटदेशें लगानीयें, तेने मुक्ताशुक्तिमुद्रा
कहियें. केटलाणक आचार्य कहे ठे के, वे हाथ जोनी खलाटें न लगानीयें,
एम बे मत ठे. पठी ए मुद्रायें जयवीरराय कहियें, तेनो पाठ लखे ठे ॥१६॥

॥ अथ जयवीरराय ॥

जय वीरराय जगगुरु, होउ ममं तुह पचावडं जयवं ॥

चवनिवेडं मग्गा, एसाखिआ इफफलसिखी ॥ १ ॥

अर्थ:- (वीरराय के०) हे श्रीवीतराग ! (जगगुरु के०) हे जगद्वय
गुरो ! तुमें (जय के०) जयवंता वत्तो. ए वीतरागादिक आसंजण, ते त्रिलो

કનાથ ગંગા જગવાનને તુલિના સશિષ્યાપનાર્થે છે. (ગુદપત્તાઈ કે૦) તમારા પ્રજાવશકી ઇટલે તમારા સામર્થ્યકી (મમં કે૦) મહારે (શાંત કે૦) થાઈ, (જયવં કે૦) હે જગવન્ ! ઇ જે સંવોધન છે. ને જનચતિશયના જ્ઞાપનને માટે છે. હવે તે શું થાઈ! ત્યાં કહે છે. એક નો (જવનિવેંઈ કે૦) જવ નિવેંદ થાઈ, ઇટલે અત્યંત હુઃસ્વદાયક વંદીશ્વાના સમાન ગંગા જે જવ સંગાર તેથી જ્ઞાપન થાઈ, ઇટલે હું સંસારમાંથી નિકલું. ચારિત્રધર્મને શ્રાદરું, એવો જે જાવ તેને જવનિવેંદ કહિયે, તે મહારે થાઈ. કહેલું છે કે જવશકી અનિર્વિણ (જેને નિવેંદ નથી) તે મોક્ષને યોગ્ય નથી. અને વીજું (મંગાણુસારિયા કે૦) માર્ગાનુસારિપણું થાઈ. ઇટલે કદાગ્રહને ત્યાગ કરી તહારા માર્ગને અનુસારે ચાલવું, તેવા માર્ગાનુસારી પુરુષ સંવંધી ગુણો, તેની પ્રાપ્તિ થાઈ. ત્રીજું (શ્રુતફલસિદ્ધી કે૦) શ્રુત ઇટલે વાંઠિનફલ તેની સિદ્ધિ થાઈ. ઇટલે શુદ્ધ આત્મધર્મ છે, તે સાધુ અથવા શ્રાવકને શ્રુત છે માટે તેને વિષે સદા ઉપયોગની પૂર્ણતા તેની સિદ્ધતા તે મહારે થાઈ. આં ગાથામાં લઘુ ઠગ્રીશ અને ગુરુ ચાર, સર્વ મલી ચાલીશ અદરો છે ॥ ૧ ॥

॥ લોગવિરુદ્ધચાઈ, ગુરુજણપૂજા પરત્વકરણં ચ ॥

સુદ ગુરુ જોગો તવય, ણ સેવણા આજવ મલ્લંમા ॥૭॥

અર્થ:- તથા ચોથો (લોગવિરુદ્ધચાઈ કે૦) લોક વિરુદ્ધનો ત્યાગ થાઈ, ઇટલે જે કાર્ય જિનાગમથી વિરુદ્ધ હોય અને સાધુ શ્રાવક જે કાર્યને નિષેધે, નિંદે, તથા જે કાર્યથી ધર્મની હેલના થાય, એવાં કર્તવ્ય જે પરનિંદા, ચોરી, પરસ્ત્રીગમનાદિક, તે સર્વ લોકવિરુદ્ધ કાર્ય કહિયે તેનો ત્યાગ થાઈ. તથા પાંચમો (ગુરુજણ કે૦) માતાપિતાદિક તથા ધર્મના દાતાર જે સદ્ગુરુ શ્રીઆદિક મહોટાની (પૂજા કે૦) પૂજા જક્તિ કરવી થાઈ. યદ્યપિ ગુરુપદે કરીને આચાર્યનું જ ગ્રહણ થાય, તથાપિ અહિં માતાપિતાદિકનું પણ ગ્રહણ કરવું, ઠવું (પરત્વકરણં ચ કે૦) પરાર્થ ઇટલે પર સંવંધી જે અર્થ તેનું કરણ ઇટલે કરવું ઇટલે પરોપકાર કરવો, તે મહારે થાઈ અથવા (પરાર્થ કે૦) મોક્ષ તેનું (કરણ કે૦) સાધન જે જ્ઞાનાદિ રત્નત્રય તે મહારે થાઈ. એ પ્રમાણે પરહિતાર્થાદિક કરણ આ જીવલોકનું સારજૂત પુરુષાર્થનું ચિન્હ થયે ઠતે લૌકિકને વિષે લોકોત્તર ધર્માધિકારી થાય છે. તે કહે છે.

सातमो (सुद्धगुरु के०) शुद्धगुरु जे गुरुप्ररूपक कालानुसारें शुद्धकि
याना रूप करनारा गुरु तेनो (जोगो के०) योग एटखे समागम महारे
घाउं, आठमो (तवयण के०) तद्वचन एटखे तेहीज सदगुरुना वचन
नी अथवा जिनवचननी (सेवा के०) सेवा एटखे आराधना थाउं.
ते क्यां सुधी घाउं ? तो के मारे ज्यां सुधी (आनवं के०) संसार
ठे, त्यां सुधी थाउं. ते सेवना केवी रीतें थाउं ? तो के (अखंका के०)
अखंक परिपूर्ण जेथी परगुणमां चित्त प्रवेश करे नही. सदा निज गुणमां
ज चित्त वत्तें, अथवा ए आठ वानां ज्यांसुधी हुं संसारमां रहूं. त्यां सुधी
मुळने घाउं. किंघहुना. ए गाथामां सधु पांत्रीश, गुरु चार, सर्वाक्षर उंगण
चालीश ठे ॥ २ ॥ ए बे गाथा श्रीगणधरजीनी करेली ठे, एमां प्रणिधान
मननी समाधिनी याचना करी, ते प्रायें करीने निःसंगाजिज्ञापरूपत्व ठे.
ए बे गाथामां पद आठ ठे, संपदा आठ ठे. एकोत्तर सधु अने आठ गुरु
सर्प मली उंगणापंशी अक्षरो ठे. वेहु जावंतना मेलवतां (१५२) थाय.

हवे आगली व्रण गाथा पूर्वाचार्यकृत ठे माटे मुख आगल बे हाथ
जोमी देव बांदवानी समाप्तियें कहे, ते कहे ठे.

वारिऊइ जइवि निआ, ए वंधणं वीअराय तुह समए ॥

तहवि मम हुऊ सेवा, जवे जवे तुम्ह चलणाणं ॥ ३ ॥

अर्थः—(वीअराय के०) हे श्रीवीतराग ! (तुह के०) तमारा (समए
के०) सिद्धांत तेने विपे (जइवि के०) यद्यपि एटखे जो पण (निआण
बंधणं के०) नियाणानुं बांधवुं एटखे अमुक राज्यादिकनी पदवी हुं पासुं ?
एवा निदाननी बांठानुं करवुं, तेने (वारिऊइ के०) वायुं ठे, निपेयुं ठे.
(तहवि के०) तथापि एटखे तो पण हुं एटखुं मायुं तुं जे (तुम्हचल
णाणं के०) तमारा चरणोनी (सेवा के०) जकि, ते (मम के०) महारे
(जवेजवे के०) जन्म जन्मने विपे (हुऊ के०) होजो ॥ ३ ॥ आ
गाथामां सधु आरुत्रीश, गुरु व्रण, सर्व मली एकतालीश अक्षरो ठे ॥

॥ डुक्कळ, कम्मकळ समाहिमरणं च बोहिलाजो अ ॥

संपजाउं मह एअं, तुह नाह पणामकरणेणं ॥ ४ ॥

અર્થ:-એક (હુસ્કસકર્ત કે) જારીરિક અને માનસિક મુત્રને જમીર સંબંધી હુઘ્વ અને મનનાં હુઘ્વ તેનો હાથ તથા વીજાં (કમ્મસકર્ત કે) અષ્ટ કર્મનો હાથ, એટલે મોહનીયાદિક અશુભકર્મનો હાથ, વીજાં (સમા હિમરણ કે) સમાધિમરણ, (ચ કે) વલી ચોષો (ચાંદિયાનો અ કે) બોધિવીજનો લાજ, તે જિનધર્મની પ્રાપ્તિનું આવું એટલે ક્રિયાસંવિત સમ્યગ્ જ્ઞાનદર્શનનો લાજ. અકાર પાદપૂર્ણાર્થ છે. (મચ્ચ કે) ૧૬ ચાર વાંસ, (મહ કે) માહારે(સંપક્કર્ત કે) સંપચતાં એટલે ચાઈ. પણ શું કરીને ચાઈ ? તો કે (તુહનાહ કે) તુમ નાય પ્રત્યં એટલે દે નાય ! તુક પ્રત્યં (પણામકરણે કે) પ્રણામ કરવે કરીને એટલા વાનાં મુજને ચાઈ આ ગા થામાં લઘુ ચોત્રીશ, ગુરુ પાંચ, સર્વાક્ષર ડંગણચાલીશ છે ॥ ૪ ॥

સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણમ્ ॥ પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્ ॥ ૫ ॥ ઇતિ ॥ ૨૭ ॥

અર્થ:-હવે જિનશાસનને માંગલિક જાણી સંસ્કૃત શ્લોકેં કરી આશીર્વાદ આપે છે.(જૈનં શાસનં કે) જૈન એવું શાસન તે શ્રીજિન તીર્થંકર સંબંધીયું શાસન એટલે આદેશ. (જયતિ કે) જયવંતું વર્તે છે, તેકેહેવું છે ? તો કે (સર્વ મંગલમાંગલ્યં કે) સર્વ મંગલમાંહે માંગલિક છે, એટલે જૈનશાસન વિના વીજી કોઈ માંગલિક વસ્તુ નથી અને દર્પણ, રૂપું, પુત્રમુખ, ગાયમુખાદિકનું જોવું, તથા દધિ, ગોલ, પુષ્પ, ચંદન, અક્ષત, દૂર્વાદિકને જે લોક માંગલિક કહે છે, તે સર્વ જૂઠી કલ્પના જાણવી. કારણ કે તે ऐहिक મંગલ છે, ને જૈનશાસન પારલૌકિક મંગલ છે. વલી તે જૈનશાસન કેહેવું છે ? તો કે (સર્વ કલ્યાણકારણં કે) સર્વકલ્યાણનું સંપૂર્ણ કારણ એટલે સુખવૃદ્ધિનું કારણ છે. વલી (સર્વધર્માણાં કે) સર્વ ધર્મોના મધ્યમાં (પ્રધાનં કે) પ્રધાન છે મુખ્ય છે. ૧ શ્લોકમાં જારે ત્રણ અને લઘુ ડંગણચીશ, મલી વત્રીશ અક્ષરો છે ॥ ૫ ॥ એમાં જીવદયાની મુખ્યતા છે તે જાણી, ૧ પાઠલી વે ગાથા અને એક શ્લોક મલી ત્રણ થઈ. તેમાં વાર પદ, વાર સંપદા, લઘુ એકશો એક અને ગુરુ અગીયાર, સર્વ મલી એકશો વાર અક્ષરો છે. અને ૧ જયવીયરાય ની સર્વ મલી પાંચ ગાથા થઈને પદ વીશ, સંપદા વીશ, લઘુ (૧૭૨) ગુરુ ડંગણીશ, સર્વ મલી (૧૯૧) અક્ષરો છે. ૧રીતેં સૂત્ર, અર્થ, સંપદા, પદ, અક્ષર

मुक्तनो उच्चार करतां देव वांदवामां ध्यानने वलें जीव तीर्थकरगोत्र मेघर
पराजानी परें उपाईजन करे ॥ इति जयवीपराय सूत्रार्थः ॥ इति ॥ १७ ॥

हृद्ये पंचांग प्रणाम करी उजो घट्ट पगे जिनमुझा अने हाथे योगमु
झा साचवतो थकां चैत्यग्तव दंगक कहे, ते लखे ठे ॥

॥ अथ अरिहंत चेइआणं ॥

अरिहंत चेइआणं, करेमि काउस्सगं ॥ १ ॥

अर्थः—(अरिहंतचेइआणं के०) अरिहंतचैत्यानां गटले अहीं अरिहंत
शब्दे जावअरिहंत लेवा. तेमनी चैत्य शब्दे, चित्तने समाधिनी करनार प्रतिमा
समजवी. ते प्रतिमाने वंदनादिने अर्थे (करेमिकाउस्सगं के०) करेमिकायो
त्सर्ग गटले हुं कायोत्सर्ग करुं हुं. ग संबंध, गटले एक स्थानकें रही मौन कर
हुं, ध्यान धरुं. गटलां पानां विना बीजी क्रियानो त्याग करवो, तेने काउस्स
ग कहिये. ए वे पदे करी अरिहंतनां चैत्य वांदवा निमित्तें काउस्सग करीश.
माटें अरिहंत वांदवानी श्रंगिकाररूप प्रथम अन्त्युपगम गटले श्रंगीकार संप
दा जाणवी. एमां पद वे, लघु तेर, अने गुरु वे, सयें मल्ली पंदर अक्षरो ठे ॥ १ ॥

॥ वंदणवत्तिआए, पूअणवत्तिआए, सक्कार
वत्तिआए, सम्माणवत्तिआए, वोहिजाज
वत्तिआए, निरुवसग्गवत्तिआए ॥ १ ॥

अर्थः—हृद्ये श्री तीर्थकरनी प्रतिमाने वंदन आदिक जे जे निमित्तें का
उस्सग करवो, ते निमित्त कहे ठे. (वंदणवत्तिआए के०) वंदनप्रत्ययं
गटले प्रशस्त मन, वचन अने कायानी प्रवृत्ति त्रिधा शुद्धियें प्रणामनुं
करवुं तेथकी जे निर्झरारूप फल थाय ठे, ते फलने निमित्तें अर्थात्
परमेश्वरनां चैत्य वांदतां जे पुण्य थाय, ते पुण्य, काउस्सग करतां मुक्ते
होजो. अहीं प्राकृत जणी वत्तिआए एवो शब्द थयो ठे. एम काउस्सग
करतां मुक्ते फल होजो. इत्यादि जाव, आगले पांचे पदे जाणवो. (पूअ
णवत्तिआए के०) पूजनप्रत्ययं गटले गंध, कर्पूर कस्तूरी, फल, फूल, चंद
नादिकें पूजानुं करवुं, ते थकी जे निर्झरारूप फल थाय ठे. ते फलने अ
र्थे काउस्सग करुं हुं. (सक्कारवत्तिआए के०) सत्कारप्रत्ययं गटले स
त्कार ते जलां वस्त्र, आचरणादिकें करी पूजवुं, तेथकी जे निर्झरारूप

फल थाय ठे, ते फलने अर्थें काउस्सग्ग करुं तुं. (सम्माणवत्तिआए के०) सन्मानप्रत्ययं सन्मान एटले स्तवन, स्तोत्र प्रमुखें करी प्रजुना गुणग्राम कहे वा थकी जे निर्झरारूप फल थाय ठे, ते फलने अर्थें (काउस्सग्ग के०) कायोत्सर्गप्रत्ये (करेमि के०) हुं करुं तुं. अहीयां कोइ कहेशे के श्री अरिहंतनी प्रतिमाने वंदन, पूजा, सत्कार अने सन्मानना फलनी प्रार्थना शा वास्ते करो ठो ? तेनी आशंका टालवाने हवे आगल पद कहे ठे. (बोहिलान्नवत्तिआए के०) बोधिलान्नप्रत्ययं एटले परजवें श्रीजिनधर्मनी प्राप्तिने अर्थें प्रार्थना करीयें ठैयें. वली कोइ कहेशे के श्रीजिनधर्मनी प्रार्थना पण शा वास्ते करो ठो ? तेमाटें आगल पद कहे ठे के, (निरुवसग्गवत्तिआए के०) निरुपसर्गप्रत्ययं एटले जन्म, जरा अने मरणादिक उपसर्गथी रहित एवुं जे मोक्षरूप स्थानक, ते स्थानकने निरुपसर्ग कहियें, ते पामवाने अर्थें काउस्सग्ग करुं तुं. एमां वंदणवत्तिआए इत्यादिकमां श्रीअरिहंतनां चैत्यवंदनादिक करतां जे फल होय, ते फल, ए काउस्सग्गथी होजो, ए निमित्त कइयां. तेमाटें ए ठ पदनी वीजी निमित्तसंपदा जाणवी. एमां पद ठ ठे, लघु ठत्रीश अने गुरु नव, सर्व मली पीस्तालीश अकरो ठे ॥ १ ॥

हवे ए काउस्सग्ग जे ठे, ते श्रद्धादिकें करी रहित कखो थको फलने न आपे, परंतु श्रद्धादिकें करी सहित कखो थको इष्टफलने आपनार थाय ठे, माटे जेणें करी काउस्सग्ग सफल थाय, तेनी वीजी संपदा कहे ठे.

॥ सद्धाए, मेहाए, धीईए, धारणाए, अणुप्पेहाए, वड्ढमाणीए, ठामि काउस्सग्गं ॥ ३ ॥ इति ॥ १८ ॥ अन्नव० ॥

अर्थः—(सद्धाए के०) श्रद्धया ते ए काउस्सग्ग श्रद्धायें करी एटले पोतानी आस्ताथी करुं, पण कोइनी जोरावरीथी नहीं, (मेहाए के०) मेधया एटले मेधायें करी ते हेय उपादेय परिज्ञानरूप निर्मल बुद्धियें करी एटले सारा माठानां फल जाणीने करुं पण मूर्खपणे नहीं. (धीईए के०) धृत्या एटले धृतियें करी अर्थात् चित्तनी स्थिरतायें करी मनने स्वस्थपणे करी करुं; पण राग, द्वेष, चपलतायें करी नहीं करुं. (धारणाए के०) धारण्या एटले धारणायें करी अर्थात् श्रीजिनेश्वरना गुण धारतो थको अणुविसारतो थको करुं, पण शून्यपणे नहीं करुं. (अणुप्पेहाए

કે૦) અનુપ્રેક્ષાયે કરી એટલે શ્રીજિનેશ્વરના ગુણને વારં વાર ચિંતવતો થકો કરું, શ્રીજિનગુણાર્થ વિચારતો થકો કરું, પણ વિકલ પળે નહીં કરું, (વદ્માણીએ કે૦) વર્ડ્સમાનયા એટલે વૃદ્ધિને પામતી એવી શ્રદ્ધા, મેધા-ધૃતિ, ધારણા અને અનુપ્રેક્ષા, એ પાંચે ઘોલ તેણે કરી સહિત થકો (કા-ઉસ્સગ્ગં કે૦) કાયોત્સર્ગ પ્રત્યે (ઝામિ કે૦) હું કરું હું ॥ ૩ ॥ એમાં સદ્ગુણ, ઇત્યાદિકમાં શ્રદ્ધાદિક પાંચ ઘોલ વૃદ્ધિવંતા થવાના હેતુ કહ્યા, માટેં એ સાત ઘોલની ત્રીજી હેતુસંપદા જાણવી. એમાં પદ સાત, લઘુ ચો-વીશ અને ગુરુ પાંચ, મલી ઝંગણત્રીશ અક્ષરો છે. અહીં સુધી વચ્ચાં મલી પંચર પદ થયાં, ગ્રણ સંપદા થઈ, તથા ત્રહેતેર લઘુ અને શોલ ગુરુ, મલી નેવ્યાશી અક્ષરો થયા. તથા એને ઠેઠે અન્નઘડસસિપ્પણં ઇત્યાદિક કાઉસ્સગ્ગ વંરુક સંપૂર્ણ કહિયે. તેનો અર્થ, પ્રથમ લખાઈગયો છે, એ વેદુ મલીને આઠ સંપદા, ત્રેતાલીશ પદ, લઘુ અક્ષર વશો, ગુરુ ઝંગણત્રીશ, સર્વ મલી વશેને ઝંગણત્રીશ અક્ષરો છે ॥ ઇતિ ॥ ૧૭ ॥

હવે જેણે કરી સકલ પદાર્થ જાણિયેં એવો પ્રદીપ સમાન જે શ્રીસિદ્ધાંત તેને, સં-સ્તવવો જોઈયેં, તેમધ્યેં પહેલી ગાથાયેં તેના પ્રરૂપક શ્રીતીર્થંકર દેવને સ્તવે છે.

અથ પુસ્કરવરદીવદે સિખ્યતે ॥

॥ પુસ્કરવર દીવદે, ધાયડસંડે અ જંબુદીવે અ ॥

જરદેરવયવિદેદે, ધમ્માઙ્ગરે નમંસામિ ॥ ૧ ॥

અર્થ:- (પુસ્કરવરદીવદે કે૦) પુસ્કરવર નામા ધીજો દ્વીપ તેનો અર્થ એટલે પુસ્કરવરદ્વીપાર્દને વિષે વે વે, તથા (અ કે૦) વલી (ધાયડસંડે કે૦) ધાતકિલંક નામા ધીજો દ્વીપ એ દ્વીપમાં ધાદુની વૃદ્ધના લંક એટલે વન તે ઘણાં છે માટેં દ્વીપનું પણ તેહીજ નામ જાણવું, તેને વિષે પણ વે વે, તથા (જંબુદીવેઅ કે૦) જંબુદ્વીપને વિષે યક, યક, એ રીતેં અહીં દ્વીપ સંબંધી (જરદ કે૦) પાંચ જરત દેવ છે, તેને વિષે, વલી (પેરવય કે૦) પાંચ પેરવત દેવ છે, તેને વિષે, વલિ (વિદેદે કે૦) પાંચ મહાવિદેદ દેવ છે, તેને વિષે, (ધમ્માઙ્ગરે કે૦) ધર્મની આદિના કરનાર એવા જે શ્રી સીમંધરસ્વામી પ્રમુખ વિદ્યમાન જગવંત છે તે સર્વ પ્રત્યે (નમંસા

મિ કે૦) હું નમસ્કાર કરું હું ॥ ૨ ॥ ૫. પાત્રામાં સુગંધીય, ગુરુ પ્રભુ
સર્વાંકર સામગ્રીશ તોળ, વિદ્યમાન જિનને વાંચીને હવે પિત્તાંતને નાશને

॥ તમતિમિરપદ્મવિહં. સુખાસુ સુમંગલનરિંદલદિવ્ય

સ્સ ॥ સીમાધરસ્સ વંદે, પપ્પોદિત્ય મોહજાલન્ય ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (સીમાધરસ્સ કે૦) સીમા એટલે જીવને ધર્મની મર્યાદાને વિધરી રાખે, પણ કુમારે વર્તવા ન આપે, એવો જે પિત્તાંત, તે પ્રત્યે (સર્વ કે૦) હું વાંછું હું, તે સિદ્ધાંતરૂપ શ્રુતજ્ઞાન કેહવું છે? તો કે (તમ કે૦) પ્રજ્ઞાનરૂપ જે (તિમિર કે૦) અંધકાર, તેના (પમલ કે૦) સમૂહ, તેમજ (વિરૂસણસ્સ કે૦) વિધ્વંસ એટલે વિનાશનો કરનાર છે, અર્થાત્ જ્ઞાનરૂપ અંધકારના સમૂહપ્રત્યે નાશનો કરનાર છે, અથવા (તમ કે૦) વદ્ સ્પષ્ટ અને નિરૂત કર્મનાં પડલ જે સમૂહ અને (તિમિર કે૦) નિકાનિત કર્મનાં (પમલ કે૦) સમૂહ તે પ્રત્યે વિનાશનો કરનાર છે, વલ્લી તે સિદ્ધાંત કેહવો છે? તો કે (સુરગણ કે૦) દેવસમૂહના તથા (નર કે૦) મનુષ્યના જે (ઇંદ કે૦) ઇંદ્રો તેણે (મહિઅસ્સ કે૦) અચ્ચાં છે, પૂજ્યાં છે, વલ્લી તે સિદ્ધાંત કેહવો છે? તો કે (પપ્પોદિત્ય કે૦) પ્રસ્ફોટિત એટલે અત્યંતપણે કરીને ત્રોલી છે અર્થાત્ ફોલી નાંચી છે (મોહજાલસ્સ કે૦) અવિચેકિ જનોની અજ્ઞાનરૂપ મોહજાલ એટલે મિથ્યાત્વજાલ જેણે એવો છે, અહીં શ્રુતજ્ઞાનને સીમાધર કહ્યો છે, તેનું કારણ એ છે, કે સીમા એટલે મર્યાદા તેમર્યાદાને વિષે સર્વ પદાર્થપ્રત્યે ધરી રાખ્યા છે સ્થાપી રાખ્યા છે, માટે એવા સિદ્ધાંતને હું વાંછું હું. એ ગાથામાં લઘુ ચોત્રીશ, ગુરુ ૮, સર્વમલી ચાલીશ અક્કરો છે ॥ ૨ ॥

હવે વલ્લી પણ એ શ્રીસિદ્ધાંતના ગુણોપદર્શનપૂર્વક સિદ્ધાંતમાં પ્રમાદ ન કરવો, એવો વિષય દેખાડે છે ॥

॥ વસંતતિલકાઠંદ ॥

॥ જાઈ જરામરણસોગપણાસણસ્સ, કદ્ધાણપુસ્કલ
વિસાલસુહાવહસ્સ ॥ કો દેવદાણવનરિંદગણચ્ચિઅ
સ્સ, ધમ્મસ્સ સારસુવલ્લ કરે પમાયં ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (ધમ્મસ્સ કે૦) ધર્મસ્ય એટલે શ્રુતધર્મ જે શ્રીસિદ્ધાંત તેનો (સારં કે૦) સામર્થ્ય એટલે શ્રુતજ્ઞાન જાણવાની શક્તિ અથવા શ્રુતજ્ઞાનનો

(नारं के०) मरिमा नेने जाणी. तेना नदस्य पामघानी शक्ति, ते प्रत्ये
 (उदलप्र के०) उदलन्य पटसे पामीने (को के०) कोण जल्य जीव
 धिचकी पुण्य. (पमाय के०) प्रमाद पटसे आलस प्रत्ये (कर के०)
 कर, अघांत जाण एवो कोष्ट पण पुण्य. प्रमाद, न कर. वली ते श्रुतधर्म
 केदयो वे? तो के (जादजगमरणसांग के०) जाति पटसे जन्म, तथा
 जग. मरण अने शोक. ते प्रत्ये (पणान्णम्म के०) प्रनाशतस्य पटसे
 प्रतिशये करीने नाशनो कन्नार ठे. अर्धां मरण पामीने फरी संसार
 मय्ये उपजयुं तेने जन्म केदिये. तथा जरा ते पृक्षावस्थानी प्राप्ति, तथा
 मरण ते प्राणनाज. तथा परयस्तुनो वियोग थाय. तेयारं मनमांहे रंदा,
 दुःख भयं अने शुद्ध आत्मधर्मची उदानपणुं राखवुं. तेने शोक कहिये.
 वली ते श्रुतधर्म केदयो वे? तो के (कल्याण के०) कल्य पटसे आरो-
 ग्य तेने आणति नाम केदैनार ते कल्याण कहिये. ते कल्याणनो कारक,
 ते पण अल्प नही. परंतु (पुष्कल के०) पुष्कल पटसे संपूर्ण (विसाल के०)
 विस्तीर्ण एवुं जे मोक्षसंबंधी (सुद के०) सुख, तेनो (आर्यस्स के०)
 करनार ठे. पटसे आपनार ठे, वली. ते श्रुतधर्म केदयो वे? तो के (देव के०)
 वैमानिक अने ज्योतिषी देयतासंबंधि तथा (दाणव के०) जयनपति अने
 ज्येनर देयतासंबंधि तथा (नर के०) मनुष्यसंबंधि जे (इंद के०) इंद्रो
 तेना (गण के०) समूह तेणें (अघियस्स के०) अघ्यां ठे पूज्यो ठे, स्तव्यो
 ठे, एवो जे श्रीसिद्धांत, तेने विप्रे प्रमाद करतो जीव, मासतुसानी पैरें
 ज्ञानावरणीय कर्म घांघे, माटे प्रमाद अथप्रमादनां फल जाणीने सिद्धांतने
 विप्रे प्रमाद न करवो. तेवा प्रमादी मूर्ख ज्ञान रहित जीवनां आठ लक्षणो
 कदां ठे ते कहे ठे. प्रथम लक्षण ए जे चिंतारहित होय, बीजुं घणुं नोज
 न करे, बीजुं मनमां लज्जा पामे नहीं, चोथुं रात्रिदिवस सुखें सुइ रहे,
 पांचमुं कार्याकार्य विचारवाने घहेरो होय, ठणुं मान, अपमानने विप्रे
 समान होय, सातमुं प्रायें: रोगरहित होय, आठमुं शरीरें करी दृढ स्थूल
 बलवंत होय, ए आठ गुणें करी मूर्ख सुखें जीवे ठे, पण ते मूर्ख एम चिंतवे
 नहीं जे अनेक शास्त्र सुजापित सिद्धांतरूप अमृतरसें करी कानने उत्सव
 करतां जेना दिवस जाय ठे, एवा पंक्तिनुं जन्म, तथा जीवितव्य सफल अने
 सुकृतार्थ ठे. एवा पंक्तिं करी पृथिवी शोजे ठे. अने बीजा पशुसमान वि-

નયવિવેકરહિત, પુરુષ તો પૃથ્વીને વિષે ચારજૂત છે, તે શા કામના જાણવા ?
 इत्यर्थः॥३॥आ काव्यमां लघु सुरुतालीश, गुरु नव, सर्व षण्पन्न अक्षरो ठे॥३॥

॥ शार्दूलविक्रीकृत छंद ॥

સિદ્ધે જો પયર્જી એમો જિણમણ, નંદી સયા સંજમે ॥ દેવં
 नाग सुवन्न किन्नरगण, स्सस्रूय जावच्चिए ॥ लोगो जठ
 पइठिउं जगमिणं, तेलुक्क मच्चासुरं ॥ धम्मो वड्डउ सा
 सउं विजयउं, धम्मउत्तरं वड्डउ ॥ ४ ॥ सुअस्स जगव
 उं ॥ करेमि काउस्सगं वंदणवत्तिआएण ॥ इति ॥१ए॥

અર્થ:- (જો કે) હે જ્ઞાનવંતલોકો ! તમે જુઝ (સિદ્ધે કે) સિદ્ધાચ
 एटले फलना अव्यजिचारपणायें प्रतिष्ठित तथा नय निक्षेप प्रमाणादिकें
 કરીને જે સિદ્ધ એટલે નિષ્પન્ન કરેલો છે, અથવા જે કુતર્કરહિત સ્યાદ્યા
 दरूप, ठे वली जेने आराधीने अव्य जीव मोक्षफल प्रत्यें पामे ठे. एवो
 (જિણમણ કે) જિનમતાય એટલે જિનમત અર્થાત્ શ્રીતીર્થંકર દેવનો પ્રકા
 शेलो जे सिद्धांत, ठे तेने (पयर्ज के) प्रयत्नः एटले आदर सहित थको हुं,
 (એમો કે) નમસ્કાર કરું હું. તે જિનમતના પ્રસાદથી મહારે (સંજય
 કે) સંયમ એટલે ચારિત્ર, તેને વિષે (સયા કે) સદા નિરંતર, (નંદી
 કે) સમૃદ્ધિ વૃદ્ધિ થાઉં, તે સંયમ કેહવો છે ? તો કે (દેવં કે) વૈમા
 निक देवो, (नाग के) नागेंद्रादि ते पातालवासी जवनपति देवो, (सु-
 वन्न के) सुपर्ण जे गरुडो तथा ज्योतिषी देवो, (किन्नर के) व्यंतर
 દેવો, ए चार प्रकारना देव, तेना (गण के) समूहने जे (स्सयप्रूजाव
 કે) सद्भूतजावें एटले सत्यजावें करी (अच्चिए के) अर्च्यो, पूज्यो
 ठे. वली (जठ के) जे जिनमतने विषे (लोगो के) त्रिकाल ज्ञान,
 (पइठिउं के) प्रतिष्ठयु ठे, कछुं ठे. वली जे सिद्धांतने विषे (तेलुक्क के)
 अधोलोक, ऊर्ध्वलोक अने तीर्थलोक, ए त्रण लोक मध्यें (मच्चा के)
 मृत्य एटले मनुष्य, (असुरं के) जवनपति प्रमुख सर्व देवता अने उप

लक्षणशी नारकी, तिर्यच पण लेवा. ए प्रकारनुं (जगमिणं के०) आ जगत् इत्येवं प्रतिष्ठयुं ठे. एटले ए सर्व लोकनुं ज्ञान जे शास्त्रमां स्थाप्युं ठे. अर्थात् आ सर्व जगत्, जे सिद्धांतना बलें करी जणाय ठे, एवो (धम्मो के०) सिद्धांतरूप श्रुतधर्म, ते (बहूज के०) वृद्धि यातु, वृद्धिने पामो. ते श्रुतधर्म नित्य पणा माटे अर्थ आश्रयी सदैव (सासर्ज के०) शाश्वतो ठे तथा (विजयर्ज के०) परवादीयोने जीपवा थकी विशेषपणे करी जय वंतो ठे, बली (धम्म के०) चारित्र धर्मेनुं (उत्तरं के०) प्रधानपणुं जेम थाय, तेम ते श्रुतधर्म, (बहूज के०) वृद्धिने पामो. एमां फरीने जे (बहूज) ए पद ठे, ते ज्ञानवृद्धि करवी, एम देखामवा माटें ठे. ॥ ४ ॥

(सुअस्सजगवर्ज के०) हे जगवंत ! ते श्रुतसिद्धांतने आराधवा जणी अथवा एवा श्रुतसिद्धांतरूप जगवंत तेने आराधवा जणी अथवा (जगवर्ज के०) महिमावंत जे सिद्धांत तेने आराधवाने निमित्ते (करेमि काउस्स गं के०) हुं काउस्सग करं हुं, पठी वंदणवत्तिआए इत्यादिक पाठ जणी ने कायोत्सर्ग करे, तेनो अर्थ पूर्ववत् जाणवो ॥ इति श्रुतस्तवसूत्रार्थः ॥ ए काव्यमां लघु एकशठ, गुरु पंदर, सर्वाक्षर ठांतेर ठे, “सुअस्स जगवर्ज”. एटले सुधी गणतां लघु सन्शठ, गुरु शोल, सर्व मली त्र्याशी अक्षरो ठे. ए चारे गाथाठना मली लघु एकशो त्र्याशी, गुरु तेन्नीश मली सर्व अक्षर वशो ने शोल ठे. एमां वे गाथा तथा काव्य पण वे ठे ॥ इति ॥ १९ ॥ हवे सर्व क्रियाना परंपराफलजतजेसिद्ध, तेने नमस्कार करवामाटें कहे ठे.

॥ अथ सिद्धाणं बुद्धाणं ॥

॥ सिद्धाणं बुद्धाणं, पारगयाणं परंपरगयाणं ॥

लोअग्ग मुचगयाणं, नमो सया सव्वसिद्धाणं ॥ १ ॥

(अर्थः—सिद्धाणं के०) सर्व अर्थ सिद्ध कर्यो ठे जेणें, तेने सिद्ध कहियें. हवे ते सामान्यथी कर्मसिद्ध, विज्ञानसिद्ध, विद्यासिद्ध, ए पण सिद्ध कहेवाय ठे ? त्यां कहे ठे के, (बुद्धाणं के०) बुद्धेज्यः एटले ज्ञान-बडे तत्त्वना जाण अर्थात् समस्त जगन्नयना स्वरूपने जेणें जाण्ठा ठे. बली (पारगयाणं के०) पारगतेज्यः एटले संसारसमुद्धना पारप्रत्ये पाम्या ठे, अथवा सर्व कार्यनो पार एटले अंत, ते प्रत्ये पाम्या ठे माटे सिद्ध

करे ठे के गया तो झपकादि घोबिजे नीर्थकरो ग्रहण थागे. तो त्यां कहे ठे.
 के (वर्तमानस्स के०) श्री वर्तमान आमीसेवा. तेने जावे करीने (इकोवि न
 मुखारो के०) एक बार पण नमस्कार कग्यो होय, एटले घणा नमस्कार तो
 अलग्ग राहा, तथापि एकवार पण नमस्कार करवाथी पण दुःखे पार पमा
 य. गयो जे (संसारसागरात् के०) संसारसमुद्र ते अकी (तारेइ के०) तारे
 ठे, एटले मोक्षपदवी थापे ठे. ते कोने तारे ठे? तो के (नरं के०) नर प्र-
 त्ये अने (व के०) वली (नारी के०) नारीप्रत्ये (वा के०) अथवा कृत्रिम
 नपुंसक प्रत्ये तारं ठे. अही कोझफ दिगंबरमतानुसारी स्त्रीने मोक्ष नथी,
 एम कहे ठे. ते जूनुं कहे ठे. कैम के, मोक्षानुं कारण जेज्ञान, दर्शन, अने
 चारित्ररूप रत्नत्रयी ठे तेनुं आराधन करवुं तो पुरुष तथा स्त्री वेहुने यिये स-
 मान ठे, ते तो प्रत्यक्ष दीशमां थावे ठे, माटे स्त्रीने मोक्ष जयामां कांइ पण प्र-
 तियंध नथी॥ आ गाथामां लघु एकत्रीश अने गुरु पांच, सर्व मली ठत्रीश अक्ष-
 रो ठे॥ ३॥ ए त्रण गाथा श्रीगणधरजीनी करेली ठे ते माटे नियमपूर्वक कहेवी.

हये आगली आवश्यकर्णामांहेति चे गाथा, गुरुरपररागत ठे, ते
 पण कहेवी. तेमां पहेली गाथायें श्रीगिरनारपर्वतमुखमंनन सकलविघ्न
 समूहविहंनन, पवा श्रीनेमिनाथ जगवान्, तेमनी स्तुति कहे ठे.

उज्जित सेलसिद्धरे, दिक्का नाणं निसीहिआ जस्स ॥

तं धम्मचक्रवर्दि, अरिष्ठनेमिं नमंतामि ॥ ४ ॥

अर्थ:- (उज्जितसेलसिद्धरे के०) उज्जित शैलशिखरनी उपर एटले गिर-
 नार पर्वतना शिखरनी उपर सहस्राम्रवन मांहे जेनां त्रण कट्याणक थयां
 ठे, ते कहे ठे. एक (दिक्का के०) दीक्षकट्याणक, अने चीजुं (नाणं
 के०) ज्ञानकट्याणक, चीजुं (निसीहिआ के०) सकलव्यापार निपथवा
 जणी निपेधिका एटले मोक्षकट्याणक, ए त्रण कट्याणक, (जस्स के०)
 जे स्वामीनां थयां ठे. वली (धम्मचक्रवर्दि के०) मिथ्यात्वादिक जाव श-
 शुनो उन्नेद करवायकी धर्मचक्रवर्त्तीसमान, (तं के०) ते (अरिष्ठनेमिं
 के०) श्री अरिष्ठनेमि जगवानने (नमंतामि के०) हुं नमस्कार करुं तुं॥
 आ गाथामां लघु सत्तावीश अने गुरु सात, मली चोत्रीश अक्षरो ठे॥ ४ ॥

વીજી ગાથા શ્રીઅષ્ટાપદ પ્રમુખ તીર્થને નમસ્કાર કરના જાણી કહે છે.

ચત્તારિ અઠ દસ દો, અ વંદિઆ જિણવરા ચઝવીસં ॥

પરમઠનિઠિઅઠા, સિઠા સિઠં મમ દિસંતુ ॥ ૫ ॥ ૭૦ ॥

અર્થ:—અષ્ટાપદ પર્વત ઉપર જરત ચક્રવર્તીયે કરાવેલો ઘરો જે નનુમુખ પ્રાસાદ તેને વિષે જેનાં પ્રતિવિંવ વિરાજ્યાં છે, ત્યાં દક્ષિણ દિશિને વિષે સંજવાદિક (ચત્તારિ કે૦) ચાર અને પશ્ચિમદિશિને વિષે મુગાર્થજિનાદિક (અઠ કે૦) આઠ તથા ઉત્તરદિશિને વિષે ધર્મજિનાદિક (દસ કે૦) દસ તથા પૂર્વદિશિને વિષે રૂપજાદિક (દોઅ કે૦) બે, એ સર્વે એકઠા મેલ વીચેં, તેવારેં (જિણવરા ચઝવીસં કે૦) ચોવીશ તીર્થકરો વર્તમાન ચોવી શીના થાય. તે કેહવા ઠે?તો કે (વંદિઆ કે૦) વંદિત છે, એટલે જેને ઇંદ્રાદિક વાંદે છે. માટેં વંદિત છે, વલી (પરમઠ કે૦) પરમાર્થે કરી, પણ કટપનામાત્રં નહીં, એટલે સત્યાર્થ પણે કરી જે (નિઠિઅઠા કે૦) નિષ્ઠિતાર્થ થયા છે, એટલે (નિષ્ઠિત કે૦) સ્થિર અચલ કહ્યું છે (અર્થ કે૦) સર્વ પ્રયોજન જેણેં અર્થાત્ જે કૃતકૃત્ય થયા છે તથા (સિઠા કે૦) સિદ્ધ થયા છે, એટલે પૂર્ણફલને પામ્યા છે, એવા રૂપજાદિક ચોવીશે જિનવર તે (મમ કે૦) મુઝને (સિઠિં કે૦) સિઠિં એટલે મોદા, તે પ્રત્યેં (દિસંતુ કે૦) થો આપો ॥૫॥ એ ગાથામાં લઘુ ઊગણત્રીશ, ગુરુ આઠ, મલી સારુત્રીશ અકારો છે. એ ગાથા જે પ્રકારેં શ્રીગૌતમ સ્વામીયેં અષ્ટાપદ પર્વતની ઉપર જઇને દેવની વંદના કરતાં કરતાં કરી છે, તે પ્રકારેંજ નિવંધન થયેલી છે. એ સિદ્ધસ્ત વસાં વધી મલીને પાંચ ગાથા છે, વીશ પદ છે, વીશ સંપદા છે, લઘુ એકશો ને એકાવન અને ગુરુ પચ્ચીશ, મલી એકશો ને ઠહોતેર અકારો છે ॥ ૨૦ ॥

હવે સવહ ઉચિયકરણ એમ પરમેશ્વરેં કહ્યું છે.તેમાટેં ઉચિત કરવા જાણી શ્રીવીતરાગના વૈયાવચ્ચગર એવા જે સમ્યગ્દૃષ્ટિ દેવતા, તેના પ્રત્યયને અર્થેં કાઝસ્સગ્ગ કરવા સારુ આવી રીતેં કહેવું, તે કહે છે ॥

॥ અથ વેઆવચ્ચગરાણં ॥

વેઆવચ્ચગરાણં, સંતિગરાણં, સમ્મદિઠિસમાહિગરાણં

॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૨૧ ॥ કરેમિં કાઝસ્સગ્ગં અન્નહં ॥

અર્થ:—શ્રીજિનશાસનનું (વેઆવચ્ચગરાણં કે૦) વૈયાવચ્ચ એટલે સાર

संज्ञा ल चिंताना करनार सांनिध्यकारी एवा जे गोमुख यक्ष, अने चक्रेश्वरी प्रमुख, (संतिगराणं के०) सर्वसंघने शांतिना करनार, छुडोपडवने उपशमना करनार, (सम्मदिहिसमाहिगराणं के०) सम्यक्दृष्टि जीवोने समाधि पटले चित्तनी एकाग्रताना करनार, एवा देवो आश्रयीने ॥१॥ (करे मि काउस्सगं के०) हुं कायोत्सर्ग करं तुं. अहीं वंदणवत्तिआए इत्यादिक पाठ न कहियें, जे जणी ते यक्षादिक देवो अविरति पणें ठे, माटें बांदवा पूजवा योग्य नथी तेथी 'अन्नन्न जससीएणं' इत्यादिकज कहियें. अहींयां देवतानो काउस्सग करतां मिथ्यात्व लागे ठे, ए रीतें केटलाएक कहे ठे, ते जूतुं कहे ठे, केम के? श्रीहरिजडसूरिकृत ललितविस्तरानी वृत्ति तथा श्रीहेमाचार्यकृत योगशास्त्रवृत्ति तथा आवश्यकचूर्णी मध्ये देवतानो काउस्सग करवो प्रगटज कखो ठे, तथा श्रीवयरस्वामीयें गोष्ठामाहिह निन्दवने अर्थ तथा सुजडा आधिकायें चंपानगरीनी पोल उघारवाने अवसरें तथा मनोरमा आधिकायें, सुदर्शन श्रेष्ठीने शूलितुं संकट पडे थके देवताना काउस्सग कीधा ठे. एम घणें स्थलें सांजखियें ठेयें, माटें सम्यक्दृष्टि जीवोने देवतानो काउस्सग करवायकी कांई पण दूषण नथी. आ सूत्रमध्ये अठार लघु, अने चार गुरु, मत्ती धावीश अक्षरो ठे ॥ १ ॥ इति ॥ ११ ॥

॥ अथ परमेष्ठिनमस्कार ॥

नमोऽर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुज्यः ॥ १ ॥ इति ॥ १२ ॥

अर्थः—अरिहंत, सिद्ध, आचार्य, उपाध्याय, सर्व साधु, ए पांच परमेष्ठिने महारो नमस्कार हो. ए सूत्र चौद पूर्व मांहेहुं ठे एवो प्रयोप ठे. तेजणी स्त्री जणवा न पामे ॥ १ ॥ इति ॥ १२ ॥

॥ अथ संसारदावानी स्तुति ॥

॥ इन्द्रजालादं ॥

संसारदावानलदादनीरं, संमोहधूलीदरणे समीरम् ॥ माया रसादारणसारसीरं, नमामि वीरं गिरिसारधीरम् ॥ १ ॥

अर्थः—(वीरं के०) श्रीवीर जगवान् प्रत्ये (नमामि के०) हुं नमस्कार करं तुं. ते श्रीवीर केदवा ठे? तो के (संसार के०) चानुर्गतिकने विपे

સંસરણું ઘટલે તમણું તેને સંસાર કહિયે. તે સંસારરૂપ (ઘાવાનવ કે)
 વનનો અગ્નિ તેનો (વાદ કે) તાપ. તે નાચને ઝંજવવાને (નીરં કે) પાણી
 સમાન છે. વલી કેહવા છે ? તો કે (સંમોહધૂલી કે) મોહ ઘટલે અજ્ઞાન
 તણૂપ ધૂલી ઘટલે રજ તેને (દરણ કે) દરણ કરવાને (સમીરં કે) પવન
 સમાન છે. તથા (માયારમા કે) કપટરૂપ જે રમા ઘટલે પૃથ્વી તેને
 (દારણ કે) વિદારવાને ઝંઝવવાને (સાર કે) પ્રધાન અત્યંત નીચા
 એવા (સીરં કે) હલ સમાન છે. વલી કેહવા છે ? તો કે (ગિરિસાર
 કે) મેરુની પેરેં (ધીરં કે) જે ધીર છે, અચલ છે, ઘટલે પોતાના ન્ય
 પને વિષે અચલ છે, એવા વીર જગવાન છે. આ શ્લોકમાં સર્વ અક્ષર
 ચુમ્માલીશ છે, તેમાં જારે અક્ષર કોઈ પણ નથી. ॥ ૧ ॥

॥ વસંતતિલકા હંદ ॥

॥ જાવાવનામસુરદાનવમાનવેન, ચૂલાવિલોલક-
 મલાવલિમાલિતાનિ ॥ સંપૂરિતાગ્નિનતલોકસમી-
 હિતાનિ, કામં નમામિ જિનરાજપદાનિ તાનિ ॥૨॥

અર્થ:- (તાનિ કે) તે પ્રસિદ્ધ (જિનરાજપદાનિ કે) જિનરાજનાં
 ચરણ, તે પ્રત્યેં (કામં કે) યથેચ્છપણે (નમામિ કે) હું નમું હું. નમ
 સ્કાર કરું હું, તે શ્રીજિનરાજનાં ચરણ કેહવાં છે ? તો કે (જા કે)
 જાવેં કરીને (અવનામ કે) નમ્યા એવા જે (સુરદાનવમાનવ કે) સુર
 તે વૈમાનિક અને જ્યૌતિષિક દેવતા, તથા દાનવ તે પાતાલવાસી જીવન
 પતિ તથા વ્યંતર દેવતા અને માનવ તે મનુષ્ય, તેના જે (હન કે) સ્વામી
 ઠાકુર તેના (ચૂલા કે) મસ્તકને વિષે જે મુકુટ તેની ઉપર રહેલી એવી
 જે (વિલોલ કે) દેદીપ્યમાન (કમલાવલિ કે) કમલની શ્રેણિયો
 તેણેં, (માલિતાનિ કે) પૂજિત કસ્યાં છે, ઘટલે પૂજ્યાં છે. વલી તે શ્રીજિ
 નરાજનાં ચરણ કેહવાં છે ? તો કે (સંપૂરિત કે) સમ્યક્ પ્રકારેં પૂજ્યાં છે
 (અગ્નિનતલોક કે) ત્રિકરણશુદ્ધિયેં કરી નમનાર એવા જે ચક્તલોકો
 જીવો તેનાં (સમીહિતાનિ કે) મનોચાંઘિત જેણેં એવાં છે. આ
 શ્લોકમાં અક્ષર ઘણન છે, જારે અક્ષર કોઈ પણ નથી ॥ ૨ ॥

॥ મંદાક્રાંતામંદ ॥

બોધાગાથં સુપદપદવીનીરપૂરાજિરામં, જીવાહિંસાવિરલ
લહરીસંગમાગાહદેહમ્ ॥ ચૂલાવેલં ગુરુગમમણીસંકુલં
દૂરપારં, સારં વીરાગમજલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (વીર કે) શ્રીવીરજિન સંવંધી જે (આગમ કે) સિદ્ધાંત
તેરૂપ (જલનિધિ કે) સમુદ્ર તે પ્રત્યે, (સાદરં કે) આદર સહિત
(સાધુ કે) સમ્પક્ પ્રકારે (સેવે કે) હું સેવું તું, તે શ્રીવીરાગમજલ
નિધિ કેહવો છે? ઈવી રીતેં સર્વેવિશેષણોની સાથેં કહેવું, (બોધાગાથં
કે) બોધ જે જ્ઞાન તેણેં કરીને અગાથ ઇટલે ગંજીરં છે, અથવા અગાથ
ઇટલે અર્થેં કરીને ગંજીર ઇવો બોધ ઇટલે યથાર્થજ્ઞાન છે જેને વિષે, ઇવો
છે. વલી (સુપદ કે) “ધમ્મોમંગલમુફિઠં” ઇત્યાદિ સુંદર પદોની (પદ-
વી કે) શ્રેણીરચના તે રૂપ (નીરપૂર કે) પાણીનો પૂર જે સમૂદ્ર, તેણેં
કરીને (અજિરામં કે) શોજાયમાન છે, મનોહર છે. વલી કેહવો છે? તો
કે (જિવાહિંસા કે) જીવદયારૂપ ઇટલે પદ્મકાય જીવોની રક્ષારૂપ
(અવિરલ કે) અંતરરહિત ઇવી (લહરી કે) લહેરીયો ઇટલે તરંગો
તેના (સંગમ કે) પરસ્પર મલવે કરીને (અગાહ કે) અગાથ ઇટલે
અપાર છે દેહસ્વરૂપ જેનું, ઇટલે ટેદન નેદન કરી નહીં શકાય ઇવો અને
અગાથ મહાગંજીર (દેહ કે) દેહ ઇટલે શરીર છે જેનું, ઇવો વલી (ચૂલા
કે) શ્રી સિદ્ધાંતોની જે ચૂલિકાઠ છે, તે ચૂલિકારૂપિણી (વેલં કે)
વેલો છે જે સમુદ્રને વિષે, વલી જે (ગુરુ કે) મહોટા ઇવા જે (ગમ
કે) સરસા પાઠ તે રૂપ (મણી કે) રત્ન તેણેં કરી (સંકુલં કે)
સંકીર્ણ છે જરેલો છે, વલી (દૂર કે) અત્યંત દૂર છે (પારં કે) પાર
જેનો ઇટલે જેનો કાંઠો ઘણો દૂર છે, કેમ કે? સમુદ્રની પેરેં સિદ્ધાંતનો પાર
પામવો મહાદુર્લભ છે, ઇટલે સંપૂર્ણ શ્રુતજ્ઞાની અથવા કેવજ્ઞાની વિના
વીજાથી જેનો પાર પમાય નહીં, ઇવો (સારં કે) પ્રધાન છે, પૂજ્ય છે.
માટેં આ શ્લોકમાં સર્વ અક્ષર અક્ષર છે, જારે અક્ષર કોઈ નથી ॥ ૩ ॥

॥ સુગંધરા ટંદ ॥

આમૂલાલોલધૂલીબહુલપરિમલાલીઢલોલાલિમાલા, ઝં-
કારારાવસારામલદલકમલાગારઝૂમીનિવાસે ॥ ઠાયાસંજાર-
સારે વરકમલકરે તારહારાઝિરામે, વાણીસંદોહદેહે જવ
વિરહવરં દેહિ મે દેવિ સારં ॥ ૪ ॥ ઇતિ ॥ ૨૩ ॥

અર્થ:—(દેવિ કે) હે શ્રુતદેવિ! (મે કે) મુજને (સારં કે) પ્રધાન
એવો (જવવિરહ કે) સંસારનો જે વિરહ તેને મોક્ષ કહિયે, તેનો (વરં
કે) વરદાન એટલે મોક્ષસંવંધિ વરદાન, તેને (દેહિ કે) દે, આપ.
અહીં પાંચ સંવોધનયુક્ત એવી દેવી છે, માટે તે પાંચ સંવોધન કહિયે થૈયે. પ્રથમ
(આમૂલ કે) મૂલ લગે (આલોલ કે) ચપલ તે સોલતું એવું, વલી
(ધૂલી કે) મકરંદ સુગંધના કળીયા તેના (વહુલ કે) ઘણા (પરિ-
મલ કે) સુગંધ, તેને વિષે (આલીઢ કે) આસક્ત મગ્ન એવા જે (લો-
લ કે) ચપલ (અલિ કે) ઝમરાડ તેની (માલા કે) શ્રેણી તેના
(ઝંકાર કે) ઝંજાર તેના (આરાવ કે) શબ્દ તેણે કરીને જે (સાર કે)
પ્રધાન છે એવું, વલી (અમલ કે) નિર્મલ એવાં (દલ કે) પાંદરાં
તેણે કરીને સહિત એવું (કમલ કે) જે કમલ તેની ઉપર, (આગાર
કે) ઝુવન છે એટલે ઘર છે જેનું, તેના મધ્યજાગની (ઝૂમી કે) ઝૂમિને
વિષે શયન ચેન કરવાની અતિરમણીય શય્યા છે તેને વિષે (નિવાસે
કે) નિવાસ છે એટલે વસવું છે જેનું એ પ્રથમ પદે કરી પ્રથમ સંવોધન
જાણવું. હવે વલી (ઠાયા કે) કાંતિ તેનો જે (સંજાર કે) સમૂહ તે
સમૂહે કરી (સારે કે) પ્રધાન છે માટે હે ઠાયાસંજારસારે! એ વીજા
પદે કરી વીજું સંવોધન જાણવું. વલી (વરકમલ કે) પ્રધાન કમલ છે
જેના (કરે કે) હાથને વિષે તેના સંવોધને હે વરકમલકરે! એ ત્રીજું સંવો-
ધન જાણવું. વલી (તાર કે) દેદીપ્યમાન એવા (હાર કે) હારે ક-
રીને (અઝિરામે કે) સુંદર છે હૃદય જેનું અથવા (તાર કે) નેત્રની
કીકી છે (હાર કે) સુરનરને હરાવનારી જેની તેણે કરી (અઝિરામે કે)
સુંદર છે. અહીં હે તારહારાઝિરામે! એ ચોથું પદે કરી ચોથું સંવોધન જાણવું.
હવે (વાણી કે) દ્વાદશાંગીરૂપ વાણી તેનો (સંદોહ કે) સમૂહ

તેજીજ ઠે (દેહે કે૦) શરીર જેનું, અહીં હે વાણીસંદોહદેહે ! એ પાંચમા પદનું પાંચમું સંબોધન જાણવું. આ શ્લોકમાં સર્વે અક્ષર ચોગણી ઠે. ચારે અક્ષર કોઈ નથી ॥ સર્વે ચારે ગાથાનાં મલી પદ શોભ ઠે, સંપદા શોભ ઠે, સર્વે મલી ઘરો ને વાવન અક્ષરો ઠે, એમાં કોઈ ચારે અક્ષર નથી ॥૨૩॥

॥ અથ કલ્યાણકંદની સ્તુતિપ્રારંભઃ ॥

॥ તિહાં શ્રી જિનપંચકને વાંદવાની પહેલી યુઝ કહે ઠે ॥

કલ્યાણકંદં પદમં જિણંદં, સંતિં તર્ઝં નેમિજિણં મુણિંદં ॥

પાસં પયાસં સુગુણિકઠાણં, જત્તીઙ્ઠં વંદે સિરિવજ્ઞમાણં ॥૨॥

અર્થઃ—(કલ્યાણકંદં કે૦) કલ્યાણ ઇટલે સુખટુકિ તેના કંદં ઇટલે મૂલ ઠે ઇવા, (પદમંજિણંદં કે૦) પ્રથમ જિનેંઙ્ઠ જે શ્રીફળદેવ તેપ્રત્યે તથા ઘીજા (સંતિં કે૦) શ્રીશાંતિનાથ તે પ્રત્યે (તર્ઝં કે૦) તેવાર પઠી વ્રીજા (મુણિંદં કે૦) મુનિઝને વિપે ઇંઙ્ઠ સમાન ઇવા જે શ્રી (નેમિજિણં કે૦) નેમિ જિનેશ્વર તેપ્રત્યે. વલી પ્રણ ધ્રુવનને વિપે (પયાસં કે૦) પ્રકાશના કરનાર, ઇવાજે (પાસં કે૦) શ્રી પાર્શ્વનાથ તેપ્રત્યે, વલી ચોથા (સુગુણ કે૦) જ્ઞાનાદિ, દયાદિ અને ક્ષમાદિ, ઇત્યાદિક અનેક ગુણ તેને સુગુણ સમૂહ કહિયે, તેનું (ઇકઠાણં કે૦) એક અદ્વિતીય સ્થાનક ઇવા, (સિરિવજ્ઞમાણં કે૦) શ્રીવજ્ઞમાન જગવાન્ તે પ્રત્યે (જત્તીઙ્ઠં કે૦) જત્તિયે કરીને (વંદે કે૦) હું વાંઙુ હું. આ કાવ્યમાં લઘુ ચાલીશ, ગુરુ ચાર, મલી ચુમ્માલીશ અક્ષરો ઠે. એ જિનપંચકને વાંદવારૂપ પ્રથમ યુઝ થઈ ॥ ૨ ॥

હવે સર્વે તીર્થકરોને વાંદવાની બીજી યુઝ કહે ઠે.

અપારસંસારસમુદ્ધપારં, સત્તા સિવં દિંતુ સુઙ્ઠસારં ॥ સઘે

જિણંદા સુરવિંદવંદા, કલ્યાણવહ્લીણ વિસાલકંદા ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—(સઘેજિણંદા કે૦) સઘે જિનેંઙ્ઠ જે ઠે, તે મુકને (સિવં કે૦) શિવ જે મોક્ષ, તેને (દિંતુ કે૦) થો, આપો. તે સમસ્ત જિનેંઙ્ઠ કેહવા ઠે ? તો કે (અપારસંસારસમુદ્ધપારં કે૦) નશી જનો પાર ઇટલે ઠેમો ઇવો જે સંસારરૂપ સમુદ્ધ તેના પારપ્રત્યે અંતપ્રત્યે (પત્તા કે૦) પ્રાપ્તા ઇટલે પામ્યા ઠે. વલી તે સર્વજિનેંઙ્ઠ કેહવા ઠે ? તો કે (સુરવિંદ કે૦) દેવતાઝ-

નાં વૃંદાં એટલે સમૂહ. તેને જે (વંદા કેળ) વાંદ્યા સોમ્ય છે. વલી તે મયં
 જિનેંદ્ર કેહવા છે? તો કે (કલ્યાણવલીંગ કેળ) કલ્યાણરૂપ વેલીંગ (વિ
 સાલકંદા કેળ) વિસ્તીર્ણ મહોદ્યા કંદા છે મૂલ છે. વલી તે જિવ કદેયું છે?
 તો કે (સુશ્કસારં કેળ) શુચિ એટલે પવિત્ર જે વસ્તુ છે. તેનું એક સાર છે.
 અર્થાત્ જાણિયેં એક સારજ કાઢેલો હોય નહીં? એવું છે આ કાન્યમાં લઘુ
 આરુત્રીશ તથા ગુરુ ઠ, મલી ચુમ્માલીશ અદ્દારો છે ॥ ૨ ॥

હવે જ્ઞાનવર્ણનપૂર્વક જિનમત નમનરૂપ ત્રીજી શુદ્ધ કહે છે.

નિવાણમગ્ગે વરજાણકપ્પં, પણાસિયાસેસકુવાહ્દપ્પં ॥

મયં જિણાણં સરણં બુદ્ધાણં, નમામિ નિચ્ચં તિજગપ્પહાણં ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (જિણાણં કેળ) જિનાનાં એટલે જિન જે છે તેમના (મયં કેળ)
 મત એટલે શ્રી જિનમતપ્રત્યેં (નિચ્ચં કેળ) નિત્ય એટલે સદા નિરંતર (નમા
 મિ કેળ) હું નમું હું. તે શ્રી જિનમત કેહવું છે? તો કે (નિવાણમગ્ગે કેળ)
 નિર્વાણ જે મોક્ષ, તેના માર્ગને વિષે એટલે મોક્ષનગરનો જ્ઞાનાદિરત્નત્રયરૂપ
 જે માર્ગ છે તે માર્ગને વિષે પહોંચાવવાને (વર કેળ) પ્રધાન એવું (જાણ
 કેળ) યાન એટલે રથ તેની (કપ્પં કેળ) કલ્પ એટલે સમાન છે. વલી તે
 જિનમત કેહવું છે? તો કે (પણાસિય કેળ) અતિશયપણે કરીને નાશ ક-
 સ્યો છે (અસેસ કેળ) સંપૂર્ણ (કુવાહ્ કેળ) કુવાદીયો એટલે પાશ્વંદીયો
 નો (દપ્પં કેળ) દર્પ એટલે અહંકાર જેણે, એટલે કુવાદીયો જે અન્યદર્શ
 નીયો તેના અહંકારને જેણે સંપૂર્ણ નાશ કસ્યો છે. એવું જિનમત છે. વલી
 જિનમત કેહવું છે? તો કે (બુદ્ધાણં કેળ) બુદ્ધાનાં એટલે જે પંક્તિ છે,
 તેને (સરણં કેળ) શરણ છે, આધારચૂત છે, જેમ પક્ષીએ આકાશ આ
 ધારચૂત છે, તેની પેરેં જાણવું. વલી તે શ્રી જિનમત કેહવું છે? તો કે
 (તિજગ કેળ) ત્રણ જગતને વિષે (પ્પહાણં કેળ) પ્રધાન છે. એમાં લઘુ
 આરુત્રીશ અને ગુરુ ઠ, સર્વ મલી ચુમ્માલીશ અદ્દારો છે ॥ ૩ ॥

હવે શાસનના અધિષ્ઠાત્રિક દેવ, દેવીના વર્ણનની ચોથી શુદ્ધ કહે છે.

कुंदिङ्गोस्कीरतुसारवत्ता, सरोजदत्ता कमले
निसन्ना ॥ वाणसिरी पुण्यवग्गदत्ता, सुदाय
सा अम्म सया पसत्ता ॥ ४ ॥ इति ॥ २४ ॥

अर्थः—(मा के०) ते (वाणसरी के०) वागीश्वरी गट्ठे श्रुतदेवी सर-
म्भाति (अम्म के०) अम्मेने (सया के०) सदा निरंतर, (सुदाय के०) सु-
दाय गट्ठे सुम्मेने मांड थाउं. इति शेषः ॥ एवं ते वागीश्वरी केह्वी ठे?
तो के (कुंद के०) मन्चकुंद जातिनां फूल, (इङ्ग के०) चंद्रमा, (गोस्कीर
के०) गायतुं छुध तथा (नुम्मार के०) हिम, ए चारनी पेरें उज्ज्वल ठे,
(यत्ता के०) वर्ण जेनो, यत्ती ते वागीश्वरी केह्वी ठे? तो के (सरोज
दत्ता के०) सरोजदत्ता ठे. तिहां (सरोज के०) कमल तेलें फरी सहित
ठे (दत्ता के०) दाय जेनो गट्ठे दायमां कमल धारण करुं ठे. यत्ती ते
वागीश्वरी केह्वी ठे? तो के (कमले के०) कमलमां (निसन्ना के०) बेस
हुं ठे. रहेहुं ठे जेनुं गयी ठे. यत्ती ते वागीश्वरी केह्वी ठे? तो के पुण्य
वग्गदत्ता ठे. तिहां (पुण्य के०) पुस्तकनो जे (वग्ग के०) वर्ग गट्ठे
समूह, ते (दत्ता के०) जेना दायने विपे ठे. यत्ती ते श्रुतदेवी केह्वी ठे?
तो के (पसत्ता के०) प्रशस्ता गट्ठे श्रीसंपनी चक्ति विद्यादानादिक कर-
वायकि. प्रशस्त ठे उत्तम ठे ॥ ४ ॥ आ गायामां लघु पांथीश तथा गुरु
नव, सर्वाक्षर चुम्मालीश ठे, ए चारे गायामां पद शोल, संपदा शोल, लघु
एकशो एकाधुल, गुरु पथीश, सर्वाक्षर एकशो ठेंतेर ठे ॥ इति ॥ २४ ॥

॥ अथ स्नातस्यानी स्तुतिप्रारंभः ॥

॥ तत्र प्रथमं वर्द्धमानस्तुतिः ॥

स्नातस्याप्रतिमस्य मेरुशिखरे शच्या विज्ञोः शै
शवे, रूपालोकनविस्मयादतरसज्जांत्या भ्रमच्चक्षु
पा ॥ उन्मृष्टं नयनप्रज्ञाधवलितं क्षीरोदकाशंकया,
वक्त्रं यस्य पुनः पुनः सजयति श्रीवर्द्धमानो जिनः॥१॥

अर्थः—(शच्या के०) इन्द्राणी जे तेलें (मेरुशिखरे के०) मेरु पर्वतना
शिखरने विपे (स्नातम्य के०) नवरात्र्या अने (अप्रतिमस्य के०) निरुपम

एवा (विज्ञोः के०) वीरजगवान् तेना (शैशवे के०) बालकपणाने विपे (रूपालोकनविस्मयाहतरसत्रांत्या के०) रूपनुं आलोकन जे जोवुं, ते थकी उपन्यो एवो जे विस्मय कहेतां आश्चर्य तद्रूप आहत एटले चोगव्यो एवो जे रस कहेतां पोरो, तेनी जे त्रांति तेणें करी (त्रमच्चक्षुषा के०) त्रमती नाम अरही परही याती ठे चक्षु जेनी एवी इंद्राणीयें (नयनप्रज्ञा धवलितं के०) नेत्रनी प्रज्ञा जे कांति तेणें करी धवलित एटले उज्ज्वल कखुं एवुं (यस्य के०) जे प्रचुनुं (वक्रं के०) मुख, ते (क्षीरोदक के०) क्षीरसागरनुं जल, तेनी (आशंकया के०) आशंकायें करीने (उन्मृष्टं के०) लૂબ્ધું ठે, एવા (श्रीवर्द्धमानोजिनः के०) श्रीवर्द्धमानजिन जे श्रीवीर जगवान् (सः के०) ते (पुनःपुनः के०) वારં વાર (जयति के०) उत्कृष्टા વર્તે ઠે ॥ ૨૧ ॥

॥ अथ द्वितीया सर्वजिनस्तुतिः ॥

हंसांसाहतपद्मरेणुकपिशक्षीराणवांजोन्नृतैः, कुंजै
रप्सरसां पयोधरजरप्रस्पर्द्धिभिः कांचनैः ॥ येषां
मंदररत्नशैलशिखरे जन्मान्निषेकः कृतः, सर्वैः स
र्वसुरासुरेश्वरगणैस्तेषां नतोऽहं क्रमान् ॥ २ ॥

અર્થઃ—(સર્વૈઃ કે૦) સર્વ એવા (સર્વસુરાસુરેશ્વરગણૈઃ કે૦) સર્વ નામ સમગ્ર સુર, અસુર તેના ईश्वर जे इंद्र, તેના ગણ જે સમૂહ, તેમણે (હંસાંસાહતપદ્મરેણુકપિશક્ષીરાણવાંજોન્નૃતૈઃ કે૦) હંસ જે રાંજહંસો તેની અંસ જે પાંખો તેણે કરી હત નામ ઉમામી એવી પદ્મરેણુ જે કમલની રજ, તેણે કરી કપિશ નામ રાતું પીલું થયું એવું ક્ષીરાંજ જે ક્ષીરસમુદ્રનું જલ તેણે કરી નૃતૈઃનામ ત્રમ્યા એવા અને (અપ્સરસાંપયોધરજરપ્રસ્પર્દ્ધિભિઃ કે૦) અપ્સરાઈના પયોધર જે સ્તન તેમનો જર જે સમૂહ તેની સાથે પ્રસ્પર્દ્ધિભિઃ એટલે અતિસ્પર્દ્ધાના કરનાર એવા (કાંચનૈઃ કે૦) કાંચનના (કુંજૈઃ કે૦) કલશોયેં કરીને (મંદર રત્નશૈલશિખરે કે૦) મંદરરત્ન જે મેરુનામા શૈલ જે પર્વત, તેના શિખરે નામ શિખરને વિપે (યેષાં કે૦) જે જિનોનો (જન્માન્નિષેકઃ કે૦) જન્મન્નિષેક, તે (કૃતઃ કે૦) કરેલો ઠે, (તેષાં કે૦) તે સર્વ જિનોનાં (ક્રાન્તાન્ કે૦) ચરણ કમલ પ્રત્યેં (નતોઽહં કે૦) હું નમેલો તું ॥ ૨ ॥

॥ अथ तृतीया छादशांगस्तुतिः ॥

अद्वैतप्रसूतं गणधररचितं द्वादशाङ्गं विशालं, चित्रं
वह्मर्थयुक्तं मुनिगणरूपजैर्धारितं बुद्धिमन्निः ॥ मोक्षा-
प्रधारजुतं व्रतचरणफलं ज्ञेयज्ञावप्रदीपं जन्तुयानि-
त्यं प्रपद्ये श्रुतमहमखिलं सर्वलोकैकसारम् ॥ ३ ॥

अर्थः—(अद्वैतप्रसूतं के०) अद्वैत जे अरिहंत तेनुं वरु जे वदन ते
यकी प्रसूतं नाम प्रगट धरुं. अने (गणधररचितं के०) गणधर कहेतां गणध
रोयें रचितं नाम रचना करुं अने (चित्रं के०) आधर्यकारि तथा (वह्मर्थ
युक्तं के०) वह्मर्थ तें घणा अर्थों तें करी युक्त नाम सहित तथा (बुद्धिमन्निः
के०) बुद्धिमंत गया (मुनिगणरूपजैः के०) मुनिगण गटले साधुजनों स-
मुदाय तेना रूपगणले नायकोंयें (धारितं के०) धारण करुं गवुं अने
(मोक्षाप्रधारजुतं के०) जोदरूपष्ट तेनुं अग्रधार कहेतां मुख्यधार
समान तथा (व्रतचरणफलं के०) व्रत अने चरण, जे चारित्र तेनुं फल
वै जैमां एवुं, अने (ज्ञेयज्ञावप्रदीपं के०) ज्ञेयज्ञाव ते जाणवा योग्य
ज्ञाव तेने विप्रे प्रदीप नाम दीपक समान एवुं अने(सर्वलोकैकसारं के०)सर्व
लोकने विप्रे एकसारं कहेतां अष्टितीयसारजुत एवुं (अखिलं के०) समग्र
(विशालं के०) विशाल एवुं (द्वादशांगं के०) द्वादशांगरूप (श्रुतं के०)
सिद्धांत तेने (जन्तुयानि के०) जन्तुयें करीने (नित्यं के०) निरंतर (अद्वै
के०) हुं (प्रपद्ये के०) अंगीकार करुं तुं ॥ ३ ॥

॥ अथ कार्यसिद्धिप्राप्त्यर्थं चतुर्थं सर्वानुभूतिनामा यद्दस्तुतिः ॥

निष्पंकव्योमनीलद्युतिमलसदृशं बालचंचाजदंष्ट्रं, मत्तं
घंटारवेण प्रमृत्तमदजलं पूरयंतं समंतात् ॥ आरूढो दिव्य
नागं विचरति गगने कामदः कामरूपी, यद्दः सर्वानुभूति
दिशतु मम सदा सर्वकार्येषु सिद्धिम् ॥ ४ ॥ इति ॥ १५ ॥

अर्थः—(निष्पंकव्योमनीलद्युतिं के०) निष्पंक गटले बादले रहित एवुं

व्योम जे आकाश, तेनी सुति जे कांति तेना गरबी देणु पदले इयम जे
 कांति जेनी एवो, तथा (अलमदश के०) अलम पदले मन्त्रातिव ते मंत्र
 जेना तथा (वाचनंछात्रदंष्ट्र के०) वाचनंछ पदले नाचनंछात्री आग
 जे कांति तेना गरबी देणु पदले नाचो ते जेनी एवो (गगने के०) गगने
 नमत्त, अने (वंदारवेणके०) वंदाना रवेण नाम शब्दनी गतने (प्रथमम
 दजलं के०) प्रसृत नाम प्रसारतुं एवुं जे मन्त्रजलं पदले मन्त्रातिव तेमन्त्र
 (समंतात् के०) सर्व जगामें (पुण्यं के०) पुण्यनी एवो (विद्यमानं
 के०) दिव्यरूप नाग जे हस्ती ते प्रत्ये (आरुढः के०) वेवो एवो वनो (पा
 मरूपी के०) स्वेनाचारी तथा (कामदः के०) काम जे मनोरथ तेने दे
 नारो एवो (सर्वानुजतिः के०) सर्वानुजतिनामा (यदाः के०) यदा ते
 ते (गगने के०) आकाशने विषे (विचरति के०) विचरं ते, ते (गम
 के०) मुक्तने (सदा के०) निरंतर, (सर्वकार्येषु के०) समप्रकार्योंने विषे
 (सिद्धिं के०) सिद्धिने (दिशतु के०) आपो ॥ ४ ॥ इति ॥ २५ ॥

॥ अथ गुरुवांद्वां प्रारंभः ॥

हवे गुरुवंदन वखाणियें ठेयें, ते जघन्य, मध्यम अने उत्कृष्ट एवो त्रण
 प्रकारें ठे, तिहां प्रणाममात्र जे फेटा वंदन, ते जघन्यवंदन कहियें, अने जे
 खमासमण आपी विधियें करी वांटीयें, ते थोज वंदनने मध्यमवंदन कहियें,
 तथा उत्कृष्ट तो छादशावर्त्त वंदन गुणवंत गुरुने पगे आपीयें, ते आवी रीतें.

त्वां गुरुने वांद्वां देतां उघो, मुहपत्ती, ए वे उपकरण साधुने जोइयें,
 अने श्रावकने मुहपत्ती, तथा चरवलो ए वे जोइयें, ए मुहपत्ती अने रजो
 हरण लेवाना अक्षर, साधुने तथा श्रावकने साधारणपणे श्रीअनुयोग
 द्वार सूत्रनी वृत्तिमध्ये प्रकटज ठे तथा केवल श्रावक आश्रयी पण
 आवी रीतें अक्षर कहा ठे, “सामाश्रय कमुस्स समणोवासगस्स चउवि
 हे धम्मोवगरणे पन्नत्ते. तं जहा ठवणायरिअत्ति मुहपत्तीअत्ती जवमाखिय
 त्ति दंरुपाउपुण्णगंचत्ति” ए आलावो श्रीअनुयोगद्वारनी चूर्णीमध्ये ठे,
 तथा वली जो “मुहपत्तियं अपक्खिलेहिता वंदणं देई गोयमा तस्स गुरुअं
 पायष्ठितं हविज्जा” ए आलावो व्यवहारचूर्णीमध्ये ठे, तथा “गंतु पोस
 ह सालाए, ठावितु ठवणायरियं ॥ मुहपत्तिअं पसज्जंतो, सीहो गिण्हइ
 पोसहं ॥ १ ॥” ए श्लोक विवाहचूलिकाग्रंथें सिंहश्रावकने पोसह ले

वाने अधिकारें ठे, तथा “पावरणं मुत्तूणं, गिरहीता मुहपतिथं ॥ वड
काय विसुद्धीए, करेइ पोसहाइयं ॥ १ ॥” ए श्लोक श्री व्यवहारचूर्णीमध्ये
ठे. इत्यादिक वचनयकी ए वे उपकरण टाळी वीजां कल्पक, कांवली प्र-
मुख साधुने तेमज पठेनी प्रमुख श्रावकने कांही पण राखवुंन सूजे. तथा
ठेहेडे वांद्वाणां दीधां न सूजे अने साधवीने तथा श्राविकाने वख होय ते
थकां वांद्वाणां देवानो व्यवहार ठे, त्यां प्रथम खमासमाण देइ, आदेशमागी,
मुहपत्ती पन्विलेही, शरीरनी पच्चीश पन्विलेहणा करी, ए मुहपत्तीनी पच्चीश
पन्विलेहणा तथा शरीरनी पच्चीश पन्विलेहणानी गाथा अर्थ सुधां आ पन्नि-
क्रमणासां आगल आवशे; मूखगे जांगे पोतानां पगने चरवले करी पूंजवा.

हवे वांद्वाणां देतां जे पच्चीश आवश्यक साचववां जोइयें, ते विगतें करी
कहे ठे. गुरुची चार दिशायें उंठ उंठ हाथ प्रमाण साधु श्रावकनी अपेक्षायें
अवग्रह राखवो एटले पोताना देहप्रमाण ते अवग्रहनुं क्षेत्र जाणवुं, अने
साधवी तथा श्राविकानी अपेक्षायें तेर हाथनो अवग्रह जाणवो, ते मध्ये
कोइ कार्यने अर्थ आचार्यनी अनुज्ञा मागीने अवग्रहमांहे प्रवेश करवो, ते
आवी रीतें के:- अवग्रह बाहिर रहो शिष्य, पणव चमावेला धनुष्यनी पेंठें
नम्रकाय ठतो वे हाथ जोकी मुखें मुहपत्ती आपी, “ इष्टामि खमासमाणो
वंदितं जावणिक्काए निसीहिआए” एटलुं कहेतो पोतें गुरुने वांदवानी इष्टा
जणावे. पठी लगारेक नीचो नमीने “अणुजाणहं मे मिजगहं” कहे, ए नीचुं
नमवारूप प्रथम आवश्यक जाणवुं, पठी वली शिष्य मुखयकी निसीहि कहे
तो रजोहरणें करी आगली जूभि पूंजतो प्रमार्जतो अवग्रहमांहे प्रवेश करे.
ए अवग्रहमांहे प्रवेश करवारूप वीजुं आवश्यक जाणवुं. पठी संकासादिक
पन्विलेहतो अधुगनो वेशीने गुरुना चरण समीपें रजोहरण मूकी, नाचे
हाथे मुहपत्ती लेइ ते मुहपत्तीयें करी नावा कर्णयी थारंजीने दक्षिण, कर्ण
पर्यंत लळाट पूंजी प्रमार्जी वली तेणें करीज नावो जानु पूंजी तिहां मुह-
पत्ती मूकी ‘अहोकाय’ इत्यादिक कहेतो त्रण आवर्त करे, ते आवी रीतें
के:- वेहु वाहु लांवा करी, पसारी, कूपरें साथख अणस्पर्शतो गुरुना चरण
उपरें संलग्न, वेहु हाथनी दशे आंगुली लगानतो मुखें (थ) थद्वर कहे,
पठी तेमज दश आंगुली पोताने लळाटें लगानतो (हो) थद्वर कहे, ए
वेहुं थद्वरें एक आवर्त थाय. तेमज वली (का) अने (यं) ए वेद थद्वर.

तो 'तिविहेण' एवो शब्द कहे एटले मन, वचन अने काया, एम त्रिविधं करी संक्षेपेंज वांदो. एवा अर्थवालुं गुरुनुं वचन सांजली शिष्य पण संक्षेपेंज वांदे अने जो गुरुनुं चित्त, कोइ कार्यादिकमां विक्षेप न होय तो 'तं' देण, एवो शब्द कहे एटले महारे निराबाध ठे सुखशाता ठे, माटें जेम त-
मारो तंद एटले अजिप्राय होय, इच्छा होय तेम वांदो. ए प्रथम गुरुवचन जाणवुं. ए पांच पदनुं प्रथम स्थानक थयुं ॥ १ ॥

पठी शिष्य तिहांज रखो थको, लगारेक नीचो नमीने नीचें प्रमाणें पाठ कहे.

अणुजाणह, मे, मिउग्गहं ॥ २ ॥

अर्थः—गुरु पासेंथी चारे दिशायें (मिउग्गहं के०) मित अवग्रह एटले मान करेलो एवो जे स्वदेहप्रमाण अवग्रह एटले साम्रात्रण हाथ प्रमाण क्षेत्र, तेमांहे प्रवेश करवानी (मे के०) मुजने (अणुजाणह के०) अनुज्ञा आपो एटले आज्ञा आपो, ए बीजुं शिष्यनुं वचन सांजलीने गुरु कहे. (अणुजाणामि के०) हुं आज्ञा आपु हुं. ए बीजुं गुरुनुं वचन जाणवुं. ए त्रण पदनुं बीजु स्थानक थयुं ॥ २ ॥

हवे बार पदनुं बीजुं स्थानक कहे ठे.

निसीहि, अहो, कायं, कायसंफासं, खमणिज्जो, जे किला-
मो, अप्पकिलंताणं, बहुसुजेण, जे दिवसो, वइकंतो ॥ ३ ॥

अर्थः—पठी शिष्य निसीहि कहेतो थको एटले (निसीहि के०) एक गुरु वांदणां विना निषेधो ठे अन्यक्रियारूप व्यापारजेणें एवो ठतो मित अवग्रहमांहे विधिपूर्वक प्रवेश करीने वेसीने संभासां पूंजी रजोहरण पग उपर मूकी अने मुहपत्ती साधु मावा ढीचण उपरें मूके तथा श्रावक चर-
वला उपर मूके, ते मूकीने वे हाथ पोताता ललाटें लगामी गुरुनां चरण प्रत्यें स्पर्शवाने अर्थें आवी रीतनो पाठ कहे, ते कहे ठे. (अहोकायं के०) अधःकायं एटले अधः प्रदेशनो ठेहलो जाग, तेने पग कहियें. अ-
र्थात् हेठी काय ते गुरुना पगलक्षण (काय के०) महारा हाथ अने ललाटें (अहोकायं के०) तें तमारा पगप्रत्यें स्पर्शवुं ठे तेनी आज्ञा आपो. ते गुरुनी रीतें (संप्रति) प्रत्यें पोताने हाथे तथा मस्तकें ॥ ३ ॥

पठी

मस्तकें वे हाथचमावी गुरुनी संमुख दृष्टि राखी, “खमणिज्जो जे”
इत्यादिक पद कहे, ते आवी रीतें के, हे जगवंत ! तमारां चरण स्पर्शतां
जे कांइ आपने (किलामो के०) क्लम एटले जे कांइ ग्लानि उपजावी
होय, खेद उपजाव्यो होय, एटले महारे जीवें जे कांइ तमारे शरीरें
पीमा उपजावी होय, ते पीमारूप जे खेद, तेने (जे के०) जवज्जि एटले
तमोयें (खमणिज्जो के०) खमवायोग्य ठे. एटलुं कहीने पठी वली पण
शिष्य, दिवस संबंधि केम कुशलनुं स्वरूप गुरुने पूठे, ते आवी रीतें:-
(बहुसुजेण के०) बहुसुजेण एटले बहु सुजें करीने केमकुशलें करीने
अर्थात् घणा समाधिजावें करीने (जे के०) जवतां एटले तमारो (दिव
सो के०) दिवस, निरावाधपणे (वड्कंतो के०) व्यक्तिकांत थयो, एटले
वित्यो; तमें केह्वा ठो ? तो के (अप्पकिलंताणं के०) अल्प ठे क्हांत
एटले ग्लानिपणुं जेमने एवा, अर्थात् अल्पवेदनावाला एवा तमें ठो.
अहीं रात्रिना अनुष्ठानने विपे ‘राइउं वड्कंतो’ अने पादिकना दिवसने
विपे ‘पस्को वड्कंतो’ तथा चउमासीना दिवसने विपे ‘चउम्मासिउं वड्कंतो’
तेमज संवत्सरीना दिवसने विपे ‘संवसरो वड्कंतो’ एवा पाठ कहेवा. ए
प्रीजुं शिष्यनुं वचन थयुं. ए सांजलीने गुरु कहे के, तहत्ति एटले तयेति अर्थात्
जेम तमें पूठ्युं तेमज तमारो दिवस समाधिमांहेज गयो ठे ॥ इति जायः ॥
ए प्रीजुं गुरुनुं वचन जाणवुं. ए चार पदनुं प्रीजुं स्थानक थयुं ॥ ३ ॥

ए रीतें शरीरसंबंधि मुखशाता गुरुने पूठीने हवे वली शिष्य तप निय-
मादिक संयमसंबंधि वार्त्ता गुरुने पूठवाने अर्थे गुरुना पगने विपे पोतानुं
लळाट फरसतो आवर्त्त करतो, आवी रीतें पाठ कहे ते कहे ठे.

जत्ता, जे ॥ ४ ॥

अर्थ:-हे करुणासमुद्र ! (जत्ता के०) तप; नियम. संयम, व्याध्याय
रूप यात्रा, ते (जे के०) जवतां एटले तमारो अव्यावाध पणें वर्त्तें ठे ?
ए चोथुं शिष्यनुं वचन थयुं, ते सांजलीने गुरु कहे के, (तुप्रंपि वट्ठ, के०)
तुज्यमपि वर्त्तते एटले जेम मुकने वर्त्तें ठे, तेम तने पण तनें ठे ? ए गुरुनुं
पण चोथुं वचन जाणवुं. ए चै पदनुं चोथुं स्थानक थयुं ॥ ४ ॥

जवणिद्यं, च, जे ॥ ५ ॥

अर्थः—(न के०) वली नियमां गात्रा योग पदार्थं संवति तादा
 शिष्य पृष्ठे ते. (जवणिङ्गा के०) यापनीयं पदले दंडिय अने नोडंडियोना
 उपशमादिक प्रकारें करी निगवाध शरीर, (ते के०) वचनां पदले नमा
 ते ? अर्थात् दंडिय अने नोडंडियोयें पीकित नवीं पदं नमाने शरीर ते ? ए
 पांचमुं शिष्यतुं वचन सांचलीने गुरु कहै, (एवं के०) गमन ते. गुरु
 पण पांचमुं वचन जाणवुं. ए व्रण पदनुं पांचमुं स्थानक ययुं ॥ ५ ॥

खामेमि, खमासमणो, देवसियं, वड्कम्मं ॥ ६ ॥

अर्थः—वली शिष्य, रजोहरण उपर हाथ तथा मस्तक मूकीने कहे के,
 (खमासमणो के०) हे क्षमाश्रमण ! (देवसियं के०) दिवस संवति
 (वड्कम्मं के०) व्यतिक्रम पदले अवश्यकरणीय विगधनारूप महारो
 अपराध, ते प्रत्ये (खामेमि के०) हुं खामुं तुं. ए ठहुं शिष्यतुं वचन सां
 चलीने गुरु कहै के, (अहमवि खामेमि के०) अहमपि क्षमयामि पदले
 में पण सारणावारणादिक करवाने वीषे, जे प्रमाद क्रोधो होय, ते हुं पण
 तने खमावुं तुं. ए गुरुतुं पण ठहुं वचन ययुं, पदले ठ शिष्यतां वचन
 प्रश्नरूपें अने ठ गुरुतां वचन उत्तररूपें कयां, ए चार पदनुं ठहुं स्थानक
 ययुं ॥ ६ ॥ ए ठए स्थानकता मलीने उगणत्रीश पद अयां ॥

पठी शिष्य, पगे जिनमुद्रा अने हाथे योगमुद्रा साचवतो उन्नो रही
 वली पाठली वातनेज विशेष पणे पूठतो नीचें प्रमाणें कहै.

आवसिआए, पम्किमामि, खमासमणाणं, देवसिआए,
 आसायणाए, तिच्चीसन्नयराए, जं किंचि, मिठाए, मण्डक
 डाए, वयड्कडाए, कायड्कडाए, कोहाए, माणाए, माया
 ए, लोहाए, सबकातिआए, सबमिठोवयाराए, सबधम्मा
 इक्कमणाए, आसायणाए, जो, मे, अइआरो, कउं, त
 रस, खमासमणो, पडिक्कमामि, निंदामि, गरिहामि अ
 प्पाणं वोसिरामि ॥ ७ ॥ इति ॥ २६ ॥ अहींयां बीजी
 वारने वांदणें 'आवसिआए' ए पद न कहेवुं ॥

अर्थः—एवं शिष्यः गजोदरं करी पावली चूमिका पूंजी मितश्रवणद्वयी
 प्रादुर नीकततो 'आवसियाण पण्डितमामि' कहेंतो यको निकले एटले
 (आवसियाण के०) अवश्य कर्तव्य जे चरणसिनरी अने करणसिनरी रूप
 क्रिया पण्डितेष्टण प्रमुक्त व्यापार, ते मंत्रतां पापतां, जे अतिचार लाग्यो
 होय, मातुं आचसु होय, ते यकी (पण्डितमामि के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं. नि-
 वृत्तुं हुं. (गमासमणाण के०) दमाश्रमण संबंधिनी (देवसियाण के०)
 दिवसने विपे थइ. गत्री जे (आवसायणाण के०) आशातना खंरुना, ते आ-
 शातनायें करीने. ते कैयी आशातनायें करीने ? तो के (तिनीसन्नपराण
 के०) तंत्रीश आशातनामांहेली अनेरी कोइ एक पण आशातनायें
 करीने. वली कैयी आशातनायें करीने ? तो के (जंकिंचिमियाण के०) जे कांइ
 कुरुं आलंघन लइने मिथ्याज्ञाय यस्ताव्यो होय, ते किंचित् मिथ्याज्ञावरूप
 आशातनायें करीने. वली धीजी पण केद्वयी आशातनायें करीने ? ग-
 रीतें आगल पदें पदें कहेंतां जवुं. (मण्डुक्याण के०) मनःसंबंधी जे
 दुष्कृत एटले पाप, ते रूप आशातनायें करीने, अर्थात् प्रहेप मनं करी त-
 था (वयदुष्काण के०) वचनसंबंधी दुष्कृत ते असत्य पुरुषादिक वचनं
 करी जे दुष्कृत एटले पाप, ते रूप आशातनायें करी. (कायदुष्काण
 के०) कायासंबंधि ते आसन, गमन स्थानादिक जे दुष्कृत एटले पाप ते
 रूप आशातनायें करी, (कोट्याण के०) क्रोधज्ञाय ते विनयव्रंशादिक जे
 दुष्कृत एटले पाप ते रूप आशातनायें करी. (माणाण के०) मानरूप
 आशातनायें करी, (मायाण के०) माया एटले कपट ते रूप आशातनायें
 करी, (लोहाण के०) लोचरूप आशातनायें करी, (सब्बकालिसियाण के०)
 सर्वकाल ते अतीत, अनागत अने वर्तमानकालने विपे गुरुनां अविनया-
 दिक जे थयां, ते रूप आशातनायें करी. अहिंयां कोइ पुठ, जे अनागत काल
 नी शी आशातना थइ ? तेने कहियें जे अनागत कालें कदापि कोइ समयें
 गुरुने आमंत्रणं कोइ एक प्रकारें अनिष्ट अविनयादिक थइ जाय, एवुं चित्तव्युं
 होय. तत्संबंधि अनागत कालनी आशातना जाणवी. (सब्बमिद्योवयाराण के०)
 सर्व मिथ्याउपचाररूप एटले सर्व कूरु, कपट, क्रियारूप आशातनायें करीने
 (सब्बधम्मार्कमणाण के०) सर्व धर्म ते आठ प्रवचनमाता रूप अथवा
 सर्वधर्मनी जे करणी, तेने अतिक्रमवा उल्लंघवारूप आशातनायें करीने.

ए पूर्वोक्त प्रकारनी सर्व (आसायणाए के०) आशातनायें करी, (जो के०) जे, (मे के०) महारे जीवें, (अइआरो के०) अतिचार दोष, (कउ के०) कख्यो होय. सेव्यो होय, (तस्स के०) ते अतिचार प्रत्ये (खमा समणो के०) हे क्षमाश्रमण ? तमारी समीपें (पम्किमामि के०) हुं प्रति क्रमुं हुं. मिहामि डुक्रम देउं हुं. फरी तेम हुं नहिं करु, (निंदामि के०) डुष्ट कर्मकारी आत्माने हुं निंडुं हुं, (गरिहामि के०) गुरुनी साखें हुं गर्हुं हुं, एटले विशेषें निंडुं हुं (अप्पाणं के०) डुष्ट पापिष्ट आत्मा प्रत्ये (वोसिरामि के०) हु वोसिरावुं हुं, एटले ठोकावुं हुं. अर्थात् आशातना करवी. ते कालसंबंधि पाप सहित आत्माने हुं त्यागुं हुं. ए प्रथम वांदणुं थयुं. तेमज वीजुं वांदणुं पण एवीज रीतें जाणवुं, परंतु तेमां एटलुं विशेष जे तिहां अवग्रहथी नी कलवुं नथी, माटें त्यां आवसियाए एवो पाठ न कहेवो ॥ ७ ॥ ए वां दणांना सूत्रमध्ये पच्चीश आवश्यक, अष्टावन पद, तथा पच्चीश गुरु अने वशे ने एक लघु, सर्व मली वशे ने ठविश अक्षरो ठे. इति गुरुवंदनसू त्रार्थः ॥ ए रीतें सर्व बोल साचवतो जे गुरुने जावसहित वांदणां आ- पे, तेनां अनेक जवनां संच्यां कर्म, कय थइ जाय, परंतु जाव विना अद्वय फल होय. जेम श्रीकृष्ण, जावसहित साधुने वांदतां क्षायिक स म्यक्त्व पाम्या. तथा सातमी नरक योग्य शिथिल आयुःकर्म उपार्जान कखुं हलुं, ते संक्रमण करणें करी टाढीने त्रीजी पृथिवी योग्य कीधुं, अने वीराशालवीने ड्रव्यथी वांदणां देतां मात्र पोताना स्वामीनी अनुवर्तना टाढी, पण वीजुं कांइ फल थयुं नहीं ॥ इति सुगुरुवांदणां ॥ १६ ॥

॥ अथ अतिचारनी आठ गाथा ॥

नाणंमि दंसणंमि अ, चरणंमि तवंमि तहय विरियंमि ॥

आयरणं आयारो, इअ एसो पंचहा जणिउ ॥ १ ॥

अर्थः—(नाणंमि के०) ज्ञानने विषे, (दंसणंमि के०) दर्शनने विषे (अ के०) वली (चरणंमि के०) चारित्रने विषे, वली (तवंमि के०) तपने विषे, (तहय के०) तथा (विरियंमि के०) वीर्यने विषे, (आयरणं के०) जे आचरण एटले व्यापार, तेने (आयारो के०) आचार कहियें. अथवा ए ज्ञानादिक पांचनुं जे आचरण एटले व्यापार, तेने आचार क

हिये जेग ज्ञान आधारी ज्ञानाचार. ए रीते सधने विये केहुं. (अथ के०) ए प्रकारे (मत्तो के०) ए प्रत्यक्ष. (पंचदा के०) पंचधा एटसे पांच प्रकारे आचार. ते (जण्डि के०) श्रीनीर्धकरे कथो ते ॥ १ ॥

हवे त्यां प्रथम ज्ञानाचार कहे ठे.

काले विणप बहुमाणे, उवदाणे तह अनिष्टवणे ॥

यंजण अठ तड्जण, अठविहो नाणमाचारो ॥ २ ॥

अर्थ:-प्रथम (काले के०) जे काले, जे अवसरें, जे जणवानुं हांय, ते काले तेज अवसरें तेज जणवुं, तेने काल कहियें. वीजो (विणप के०) ज्ञानीनुं अत्युमान बंदनादिक उचित साचवयुं तेने विनय कहियें. वीजो (बहुमाणे के०) ज्ञानी तथा ज्ञानने विये अंतरंग प्रेम करवो, तेने बहुमान कहियें. चाथो (उवदाणे के०) नवकारादिक सूत्रांना तपोविशेष उपधान योग्यनुं बदेहुं, तेने उपधान कहियें. (तहय के०) तथा पांचमुं (अनिष्टवणे के०) जणावनार जे विद्यागुरु, तेने ठेसववो नही विसारवो नहिं, तेने अनिष्टवण कहियें. ठठो (यंजण के०) सूत्र अक्षर, शुद्ध जणयो गोठुं न जणवुं. शुद्धोच्चार करवो, तेने यंजण कहियें. सातमो (अठ के०) अर्थ शुद्ध जणयो, आठमो (तड्जण के०) सूत्र अने अर्थ, ए बहु शुद्ध जणयां, ए (अठविहो के०) आठ प्रकारें (नाणमाचारो के०) ज्ञानाचार जाणवो. ए आठ प्रकारें ज्ञानना आचार जेम काद्या ठे, तेमज करियें. तेने ज्ञानाचार कहियें, अने तेथी विपरीत करियें. तो अतिचार लागे ॥ २ ॥

हवे दर्शनाचार कहे ठे.

निस्संकिअ निकंखिअ, निधितिगिह्वा अमूढ दिछीअ ॥

उववृद्ध थिरीकरणे, वव्वल प्पजावणे, अठ ॥ ३ ॥

अर्थ:-प्रथम श्रीवीतरागना वचनमां शंका न करवी. एकांतें सत्य मा नवुं ते (निस्संकिअ के०) निःशंकित पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, वीजो स्वाप्ता-दरूप श्रीजिनमत विना वीजा अन्यमतनी आकांक्षा एटसे वांठा न क रवी, लगारेक तप दमादिक गुण देखी, परदर्शननो अजिज्ञाप करवो नही,

ते (निर्विग्रह के०) निःकाङ्क्षित पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, श्रीगो धर्मना फलमां संदेह न आणवो. एटले श्रीजिनधर्मने विषे क्रिया अनुमानादिक ना फलने विषे संदेह करवो नहिं. अथवा सानु, सापणीनां मठमयिन शरीर तथा वस्त्र देखी, छुगंछा करवी नही. निंदा करवी नही. स्तानि कर वी नही, ते (निवृत्तिगिह्या के०) निर्विजुगुप्त पुरुषनुं लक्षण जाणवुं. नोयुं अज्ञानी, मिथ्यात्वीनां क्रिया, कष्ट. कांड करामन चमत्कार देखीने तेनी तु पर व्यामोहित न आवुं. तथा ए लोकोमां पण कांडक ठे? एवो पण मनमां विचार न करवो. तथा श्री जिनशासनने विषे नवतत्त्व ममाचारी प्रसुगमां मुंजावुं नहिं, तेमां प्रवीण होवुं, ते (अमूढदिह्या के०) अमूढदिह्यि पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, पांचमुं सम्यक्त्वधारी गुणवंतना अद्वय गुणनी पण अज्ञा पूर्वक प्रशंसा करवी, मुखें करी प्रकाशवी, ते (उवबूद्ध के०) उपबुद्धक पुरुषनुं लक्षण जाणवुं. ठहुं श्रीजिनधर्मयकी पन्ता प्राणीने सहाय आ पीने धर्ममां स्थिर करवो, अथवा जे जीव, श्रीजिनधर्म नथी पाम्या, ते जीवने हितोपदेशादिकनुं सहाय आपीने श्रीजिनधर्मने विषे स्थापवो, स्थिर करवो, ते (थिरीकरणे के०) स्थिरीकार पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, सा- तमो साधर्मिकनी विशेष जक्ति करवी तथा सर्व जीवने विषे करुणा, मैत्री जावना करवी, ते (वृत्तल के०) वात्सल्यपुरुषनुं लक्षण जाणवुं. आठमो जे रीतें अन्य दर्शनी लोक पण जैनशासननी अनुमोदना करे, मिथ्यात्व मत मूकीने जैनमतने आदरे, तेम करवुं, एटले एवां कार्य करवां, के जे थकी जैनशासन दीपे, घणां लोक बोधवीज पामे, ते (प्पज्ञावणे के०) प्राज्ञाविक पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, ए (अष्ठ के०) आठ लक्षण दर्शनाचार नां जाणवां. आहिं लक्षण शब्दे आचार ग्रहण करवो. एवी रीतें प्रवर्तवुं, ते ने दर्शनाचार कहियें, एथी विपरीत प्रवर्त्ते, तो अतिचार लागे ॥ ३ ॥

हवे चारित्राचार कहे ठे.

पणिहाण जोगजुत्तो, पंचहिं समिईहिं तिहिं गुत्तीहिं ॥

एस चरित्तायारो, अठविहो होइ नायवो ॥ ४ ॥

अर्थ:- (पणिहाणजोग के०) प्रणिधान एटले स्थिरयोग, संयम व्यापार, तेणें करी एटले एकाग्र सावधान पणें करी मन, वचन, तथा कायाना

યોગ સર્વ ચારિત્ર પાલવાને વિષે (જુતો કેળ) યુક્ત હોય એવો, (એસચરિત્તા ચારો કેળ) એ ચારિત્રાચાર, તે (પંચહિં સમિર્દિહિં કેળ) પાંચ સમિતિ તેણે કરી, તથા (તિહિંગુત્તીહિં કેળ) ત્રણ ગુપ્તિ તેણે કરી (અષ્ટવિહો કેળ) અષ્ટવિધ ઇટલે આઠ પ્રકારે (દોહ કેળ) ઠે, તે (નાયવો કેળ) જાણવો. તે અષ્ટ વિધ જે પાંચ સમિતિ-અને ત્રણ ગુપ્તિનાં નામ આગલ નવકારના અર્થમાં શ્રી આચાર્યનાં વિશેષણમાં આવ્યાં છે, માટેં અહીં નથી લખ્યાં. એ આઠ વોલેં પ્રવર્તવું, તેને ચારિત્રાચાર કહિયે, અને એ પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિ ન પાલે, તો ચારિત્રાચારના અતિચાર લાગે, તેમાટેં સાધુને નિરંતર અને શ્રાવકને સામાયિક પોસદ્દ લીધે એ પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિ અવશ્ય પાલવી ॥૪॥

હવે તપાચાર કહે છે.

ધારસવિહંમિવિ તવે, સપ્રિતર વાહિરે કુસલદિષ્ઠે ॥

અગિલાહ અણાજીવિ, નાયવો સો તવાચારો ॥ ૫ ॥

અર્થ:- (સો કેળ) તે (તવાચારો કેળ) તપાચાર, તે (ધારસ વિહંમિ વિ તવે કેળ) ધાર પ્રકારના તપને વિષે અપિ ઇટલે નિશ્ચે (નાયવો કેળ) જાણવો. તે તપાચાર કેહવો ઠે ? તો કે (અગિલાહ કેળ) ગ્લાનિ જાવ ઇટલે ડુગંઘાજાવ રહિત ઠે ઇટલે તપ કરતાં ડુગંઘા કરીને તેનો ખંગ કરે નહીં, વહી (અણાજીવી કેળ) અશનાદિક આજીવિકાયેં કરી રહિત ઠે, ઇટલે હું જો તપ કરું, તો તપસ્વી કેહેવાઈ ? પેટ ખરાહ ચાલે ? મને લોકો તપસ્વી જાણી થન પ્રમુખવડે મહારી જક્તિ કરે ? ઈવી બુદ્ધિથી તપ ન કરવું, વહી તે દ્વાદશવિધ તપ કેહવું ઠે ? તો કે (સપ્રિતરવાહિરે કેળ) ઠ જેદ અખ્યંતર, અને ઠ જેદ વાહ્ય સહિત ઠે. વહી કેહવું ઠે ? તો કે (કુસલ કેળ) તીર્થકરોયેં (દિષ્ઠે કેળ) ઉપદિષ્ટયું ઠે, પ્રકાશ્યું ઠે, એવા તપમાં પ્રવર્તવું, તેને તપાચાર કહિયે, ઈથી વિપરીત પ્રવર્તે, તો અતિચાર લાગે ॥ ૫ ॥

હવે એ તપાચારમાં વાહ્ય તપના ઠ જેદ વિચરીને કહે છે.

અણસણ મૂળોયરિયા, વિત્તી સંલેવણં રસચ્ચાઈ ॥

કાયકિલેસો સંલ્લી, ણયાય વધો તવો દોહ ॥ ૬ ॥

અર્થ:- પહેલું (અણસણ કેળ) અશનાદિક ચાર આદારનો ત્યાગ થોડા

काल लगे करवो अथवा जावजीव पर्यंत करवो, ते अनशन तप जाणवुं. बीजुं (ऊणोयरियाके०) जनोदरिका एटले वस्त्र, पात्र, उठां करवां, अथवाचूख करतां पांच सात कोलिया उठा जमवां तथा कपायनी न्यूनता करवी, तेने जनोदरिका तप कहियें. त्रीजुं (विन्तीसंखेवणं के०) द्रव्यादिक चार प्रकारना अजिग्रहें करीने जे वृत्ति एटले आजीविका तेनो संक्षेप करवो, तेने वृत्तिसंक्षेप तप कहियें. जेम के साधु होय, ते द्रव्यादिक चारुथी संक्षेप करे, त्यां बहोरवा जतां साधु घरनी संख्या करे, जेम के पांच, सात अथवा एटलेज घेरथी जो सूजतो आहार मले, तो लेवो, न मले तो उपवास करवो. अने श्रावकें तो सवारनुं पञ्चस्काण करतां दश, पंदर, किंवा जेटलां द्रव्य मोकलां राख्यां होय, तेमांथी वली वे त्रण द्रव्य उठां करवां. एवा प्रकारना अजिग्रह करे, तेने वृत्तिसंक्षेप तप कहियें. चोथुं (रसच्चाउं के०) विगयादिक रसनो त्याग करवो, एटले ठ विगयमांथी एक वे विगयनो त्याग करवो, तथा लीलोतरी प्रमुखनो जे नियम लेवो, तेने रसत्याग तप कहियें. पांचमुं (कायकिलेसो के०) कायोत्सर्ग करवो. वीरासन, पद्मासन, तथा उत्कटासनादिक आसन करवां. जेम तेम कायाने पीरुवी, टाढ तापनी आतापना लेवी, लोच कराववो, उघाडे पगें चालवुं, भूमि उपर शयन करवुं इत्यादिक प्रकारें करीने शरीरने कष्ट देवुं, तेने कायक्षेश तप कहियें. बडुं (संलीण्याय के०) विषय कषायने उदीरवा नहीं, जे उदय आव्या तेने निःफल करवा, अशुच योगनुं निवारवुं, शुच योगमां प्रवर्त्तवुं; स्त्री, पशु, नपुंसक रहित स्थानक सेववुं, कुकमीनी परें हाथ, पग, प्रमुख अंगोपांग संवरी राखवा, तेने संलीनता तप कहियें. ए ठ प्रकारें (वद्योतवो के०) बाह्य तप (होइ के०) ठे ॥ ६ ॥

हवे प्रथम कहेला अर्ज्यंतर तपना ठ जेद विवरीने कहे ठे.

पायठित्तं विणउं, वेयावच्चं तद्देव सच्चाउं ॥

जाणं उस्सग्गो विच्च, अज्झितरउं तवो होई ॥ ७ ॥

अर्थः—प्रथम (पायठित्तं के०) दोष लागे थके गुरु गीतार्थनी आगल सरल मन बडे पापरूप अपराध प्रकासे, पठी ते अपराधनो निवारण

करवाने अर्थे गुरु जे आलोचनादिक एटले प्रायश्चित्तादिक आपे, ते रुनी नीतें करे, तेने प्रायश्चित्तप कहियें.

वीजुं (विणल के०) हानादिक मान प्रकारनो विनय करवो, ते विनयतप, अथवा बली आठ प्रकारें गुरुनो विनय करवो, ते कहें ठे, एक गुरुने देवी उता भवुं, वीजुं गुरुने आग्रता देवी सामे जवुं, वीजुं गुरुने देवी हाथ जोडी मस्तकें चढाव्या. चोथुं गुरुने बेसवाने आमन आपवुं, पांचमुं पोतें आमने बेसवानुं मूकी देवुं, ठहुं ज्यां मुधी गुरु उता होय, त्यां मुधी उता गेवुं, सातमुं गुरुने बांदणां देवां, गुरुनी पर्युपासना एटले सेवा करवी. विसामण करवा, तथा आठमुं गुरु जाय, तेंवारें तेनी पाठल बोलाव वा जवुं, ए आठ प्रकारें पण विनयतप कहियें.

वीजुं (वेष्टावर्ध के०) वेष्टावृत्त्य तप करवुं, ते आहारादिक आणी आपसा, केरु पगादिक चांपदा प्रमुख आचार्यादिक दश पुरोनी नक्ति करवी. एटले आचार्य. ग्लान, घाल, हळू, नपम्बी, नवदीक्षित साधु, साधर्मी, कुल, ते जे एक आचार्यनां संतान तेने कृत्र कहियें, तथा गद्य, ते जे घणा आचार्यनां संतान एकठां थयलां होय, तेने गद्य कहियें, तथा संघ, ते साधु, साधवी, श्रावक अने श्राविका तद्रूप ते संघ. ए दशनुं जे वेष्टावृत्त्य करवुं, तेने वेष्टावृत्त्य तप कहियें. (तद्देय के०) तेमज बली.

चोथुं (सज्जाठ के०) बांचनादिक पांच प्रकारनो स्वाध्याय करवो, तेने स्वाध्यायतप कहियें. त्यां एक बांचना एटले जणवुं, वीजी पृथना ते संश म टालवाने पुठवुं, वीजी परावर्तना एटले विसरी गयेवुं संचारवुं, चोथी अनुप्रेक्षा एटले तत्त्वचिंतवना करवी, पांचमी धर्मकथा एटले तीर्थकरादिक गुणिजननी कथा करवी. ए पांच जेद, सज्जायतपना जाणवा.

पांचमुं (जाण के०) ध्यानतप ते आर्त्त रौद्रध्याननुं निवारवुं अने धर्म तथा शुद्ध, ए वे शुभध्याननुं ध्यावुं, ए वे प्रकारें ध्यानतप जाणवुं.

ठहुं (उस्सगो के०) परवस्तुनो त्याग करवो, कर्मना क्षय निमित्तें कायोत्सर्ग करवो, तेने कायोत्सर्गतप कहियें. (अपि के०) निश्चें, ए उ जेदें (अप्रितरु तयां के०) अज्यंतर तप (होइ के०) ठे ॥ ७ ॥

अणिगूहिअ वल विरिउं, पस्किमइ जो जहुत्तमाउत्तो ॥
जुंजइ अ जहा थामं, नायवो वीरिआयारो ॥५॥ इति॥१७॥

अर्थः—(अणिगूहिअ के०) अनिगूहित ठे, अण्ठाकेंकुं ठे एटले प्र
गट ठे, (वलविरिउं के०) वल वीर्य जेनुं, वली (जो के०) जे (जहुत्त
के०) यथोक्त एटले जेम श्रीतीर्थकर देवें कळुं ठे, तेमज (पस्किमइ
के०) पराक्रम करे ठे, एटले उद्यम करे ठे. अर्थात् शरीरनुं वल अने म-
ननुं वीर्य, ए वेहुने अणगोपवतो यको मनसां उत्साह धरनो यको, वचनें
धर्मव्यापार करतो ठतो, खेदने अणपामतो यको, धर्मने विषे उद्यम
करे ठे. वली जे (आउत्तो के०) उपयुक्त यको, एटले सावधान यको,
(जहाथामं के०) पोताना वलने अनुसारें पोतानीशक्ति प्रमाणें (जुंजइ
के०) जोडे, लागे, एटले प्रवर्त्ते, ते शानेविषे प्रवर्त्ते? तो के धर्मकार्यने
विषे प्रवर्त्ते. ते (वीरिआयारो के०) वीर्याचार, (नायवो के०) जाणवो.
ए त्रण प्रकारें वीर्याचार कह्यो ॥ ७ ॥ इति ॥ १७ ॥ हवे आ नीचें
लखेदी गाथा मुनिराज, काउस्सगमां चितवे, ते लखियें ठेयें.

सयणासणन्नपाणे, चेइय जइ सिघ काय उच्चारे ॥ समिई जावण
गुत्ती, वितहायरणे अईयारो ॥ १ ॥ अर्थः—(सयण के०) सुवाना संथा
रिया प्रमुख, (आसण के०) वेसवाना आसन, वाजोठ प्रमुख, (अन्न-
पाणे के०) अशन, पान, खादिम, स्वादिम, (चेइय के०) चैत्यवंद
न, (जइ के०) यति, तेसाधुजक्ति अच्युत्तानादिक, (सिघ के०) शय्या,
वसति, उपाश्रय, (काय के०) लघुनीति, ते पीशाव, (उच्चारे के०)
वस्तीनीति ते थंरिल परठववानो विधि, (समिई के०) ईर्यादिक पांच स-
मिति, (जावण के०) अनित्यादिक वार जावना तथा पंच महाव्रतनी
पच्चीश जावना, (गुत्ती के०) त्रण गुप्ति ए सर्व बोल, (वितह के०) वि-
तथपणें एटले असत्यपणे विपरीत पणे (आयरणे के०) आचरवा थकी
अंगीकार करवाथकी (अईयारो के०) अतिचार होय, एटले ज्ञानादिक
आत्मगुण मलिन थाय ॥ इति गाथार्थः ॥ १ ॥ इति ॥ १७ ॥

॥ अथ देवसिञ्चं आलोउं लिख्यते ॥

इष्ठाकारेण संदिसह जगवन देवसिञ्चं आलोउं ॥ इहं आ
लोएमि जो मे देवसिञ्चं अइयारो कउं काईउं वाईउं माण
सिञ्चं उस्सुत्तो उम्मगो अकप्पो अकरणिज्जो इज्जाउं इविचिं
तिञ्चं अणायारो अणिठिअवो असावगपाज्जगो नाणे दं-
सणे चरित्ताचरित्ते सुए सांमाइए तिण्हं गुत्तीणं चउण्हं
कसायाणं पंचण्हमाणवयाणं तिण्हं गुणवयाणं चउण्हं सि-
खावयाणं वारसविहस्स सावगधम्मस्स जं खंडिअं जं
विराडिअं तस्स मिज्जामि इक्कमं ॥ १ ॥ इति ॥ २७ ॥

अर्थः—(जगवन के०) हे जगवन् ! (इष्ठाकारेण के०) पोतानी इष्टायं
करी पण कोइना बलात्कारं नहीं, (संदिसह के०) मुझने आदेश आपो.
(देवसिञ्चं के०) दिवससंबंधि जे अतिचार उपन्या, ते प्रत्ये (आलोएमि
के०) आ एटले मर्यादायें करी अथवा समस्तपणे करी लोएमि एटले हुं
प्रकाशुं हुं. अहिंसां रात्रि होय, तो राइसंबंधि अतिचार प्रकाशुं हुं. एम
कहेहुं. ए रीतें शिष्य कहे तेवारें गुरु कहे के आलोह, एटले आलोचो
प्रकाशो. पठी शिष्य कहे, (इहं के०) हुं. पण इहुं हुं, तमारें वचन श्रं-
गीकार करुं हुं. (आलोएमि के०) हुं आलोउं हुं, एटले मर्यादायें करी
संपूर्णजायें करी हुं प्रकाशुं हुं. (जो के०) जे (मे के०) महारे जीवें,
(देवसिञ्चं के०) दिवस संबंधियो (अइयारो के०) अतिचार दोष(कउं
के०) कीधो होय, एटले लगाब्यो होय, ते अतिचार, अनेक प्रकारें ठे.
माटें तेना प्रकारो कहे ठे. (काईउं के०) कायासंबंधी (वाईउं के०)
वचन संबंधि (माणसिञ्चं के०) मनःसंबंधी एटले काया, वचन अने मनः
संबंधियो अतिचार ठे. तेमां प्रथम काया अने वचन संबंधि अतिचारनुं
स्वरूप कहे ठे. (उस्सुत्तो के०) उत्सूत्र एटले जिनागमथी विरुद्ध बोलवुं
ते हेतुथी उत्पन्न थयुं तथा (उम्मगो के०) उन्मार्गे ते ह्यायांपशमिक
जावरूप मार्ग, ते प्रत्ये अतिक्रमि उलंघीने थौदयिक जायें करी एटले
मिथ्यात्व कपापादिक जायें करी कीधो थाप्पो जे. उन्मार्ग, ते उन्मार्गेना

યોગેં કરી નીપન્યો જે (અકળ્યો કે૦) અકલ્પ: મટલે કલ્પ કેવિધિ ને
 ચરણકરણવ્યાપાર, તેયકી અ મટલે રહિત ને અકલ્પ કહિયે, ને અકલ્પ
 પણાના હેતુથકી ઉત્પન્ન થયો જે (અકરણિજ્ઞો કે૦) અકરણીય મટલે જે
 કરવાયોગ્ય નહીં, એવા કાર્યને કરવે કરી, એમ અર્થીયાં હેતુદેતુમજાવે છે,
 તે આવી રીતેં કે, જે માટેં ઉત્સૂત્ર, તે માટેંજ ઉન્માર્ગ: અને જેમાટેં ઉન્માર્ગ,
 તેમાટેંજ અકલ્પ, જેમાટેં અકલ્પ, તેમાટેંજ અકરણીય કહિયે. મટલે કાચ
 અને વચનસંવંધિ અતિચારનું સ્વરૂપ કહ્યું. હવે મન:સંવંધિ અતિચારનું સ્વરૂપ
 કહે છે. (હુજ્જાર્ડ કે૦) હુધ્યાન તે ચિત્તને મકાઅપણે આર્તે રોડધ્યાનનું વ્યા-
 વયું.તે જેમાટેં હુધ્યાન, તેમાટેંજ(હુવિચિંતિયું કે૦) હુવિચિંતિત મટલે જે વલ
 ચિતપણે કરી હુષ્ટ અશુભકાર્યનેજ મનમાં ચિંતવયું, જેમાટેં તે હુવિચિંતિત, તે
 માટેંજ(અણાચારો કે૦)અનાચાર કહિયે.મટલે જેયકી વ્રતાદિકનો સર્વથા
 જંગ થાય,જેમાટેં તે અનાચાર,તેમાટેંજ(અણિચિયવો કે૦)અનેષ્ટિતવ્ય: મટલે
 જે હુઘવા વાંઠવા યોગ્ય નથી, જેમાટેં તે અનેષ્ટિતવ્ય, તેમાટેંજ(અસાવગપા-
 ઝગ્ગો કે૦) નથી શ્રાવકને પ્રયોગ્ય મટલે શ્રાવકને યચિત નથી, ઇતિમન:
 સંવંધિ અતિચાર.હવે એ સર્વ અતિચાર,શેને વિષે લગાડ્યા હોય? તે કહે છે,

(નાણે કે૦) નિજપર સત્તારૂપ વસ્તુનું યથાર્થ જાણપણારૂપ જે જ્ઞાન
 તેને વિષે, (ઢંસણે કે૦) દેવાદિક ત્રણ તત્ત્વનું સાચું શ્રદ્ધાનરૂપ જે દર્શન,
 તેને વિષે, (ચરિત્તાચરિત્તે કે૦) કાંઈએક વિરતિરૂપ, કાંઈએક અવિરતિ
 રૂપ એવું જે દેશવિરતિરૂપ શ્રાવકનું ચારિત્ર, તેને વિષે, અથવા જ્ઞાનાદિક
 નિજગુણમાંહે દેશ થકી જે સ્થિરતા, તે રૂપ જે ચારિત્રાચારિત્ર તેને વિષે.
 એહીજ વલી કહે છે. (સુએ કે૦) શ્રુતસિદ્ધાંતને વિષે અકાલેં સ્વાધ્યાય
 ઇત્યાદિક અતિચાર લગાડ્યો હોય, (સામાઝે કે૦) સમ્યક્ત્વરૂપ સામા-
 યિકને વિષે જિનવચનને વિષે શંકાદિક અતિચાર લગાડ્યો હોય. એ
 ચારિત્રાચારિત્રસંવંધિ અતિચાર, પ્રતિજ્ઞેદેં કરી કહે છે.(તિન્હુગુત્તીણં કે૦)
 મનોગુત્તિ, વચનગુત્તિ અને કાય ગુત્તિ. એ ત્રણ ગુત્તિને અણપાલવે કરી,
 (ચઝણંકસાયાણં કે૦) ક્રોધ માન, માયા અને લોભ, એવા ચાર કષા-
 યને કરવે કરી (પંચણમણુવ્યાણં કે૦) એક સ્થુલપ્રાણાતિપાતવિર-
 મણ, વીજું સ્થૂલમૃષાવાદવિરમણ, ત્રીજું સ્થુલઅદત્તાદાનવિરમણ, ચોથું
 સ્થુલમૈથુનવિરમણ, પાંચમું સ્થુલપરિગ્રહવિરમણ, એ પાંચ અણુવ્રતમાંહેથી

तथा (तिण्हंशुणव्रयाणं के०) एकदिशि परिमाणव्रत, वीजुं उपजोगपरि-
जोगपरिमाणव्रत, वीजुं अनर्थदंरुविरमणव्रत, ए व्रण गुणव्रतमांहेयी तथा
(चउण्हंसिरुकावयाणं के०) एक सामायिकव्रत, वीजुं देशावकाशिक
व्रत, वीजुं पोपधोपवासवन, चोथुं अतिथिसंविजागव्रत, ए चार शिक्षाव-
तमांहेयी, घणुं शुं कहियें ? परंतु (धारसविहस्स के०) ए पूर्वोक्त द्वा-
दशविध एटले चार प्रकारना व्रतरूप (सावगधम्मस्स के०) श्रावक संवे-
धी जे धर्म ते मांहेयी महारे जीवें (जंखंमियं के०) जे खंरुयुं, एटले देश
धकी जंग कीधो, (जंजिराहियं के०) जे विराधुं एटले सर्वथकी जंग
कीधो, (तस्स के०) तेहुं (डुक्कं के०) डुक्कत एटले पाप, ते (मि
के०) मने जे लाखुं ते (मिट्ठा के०) मिट्ठा थारुं, एटले निष्फल
थारुं ॥ १ ॥ एमां लघु अक्षर एकशो उगणचालीश अने गुरु अक्षर उ-
गणत्रीश, सर्व मली एकशो ने अरुशठ अक्षरो वे ॥ इति ॥ २७ ॥

॥ अथ सात लाख ॥

सात लाख पथिवीकाय, सात लाख अप्पकाय, सात लाख
तेजकाय, सात लाख वाजकाय, दशलाख प्रत्येक वनस्पति
काय, चउद लाख साधारण वनस्पतिकाय, वे लाख वैडि
य, वे लाख तेंडिय, वे लाख, चौरिंजिय, चार लाख देवता,
चार लाख नारकी, चार लाख तिर्यंच पंचेंडिय, चौद ला-
ख मनुष्य, एवंकोरें चोराशी लाख जीवायोनिमांहे म-
हारे जीवें जे कोइ जीव हण्यो होय, हण्णाव्यो होय, हणतां
प्रत्ये अनुमोचो होय, ते सर्वे मने, वचने, कायायें करी तस्स
मिजामि डुक्कं ॥ १ ॥ इति ॥ २८ ॥ एनो अर्थ सुगम वे ॥

॥ अथ अष्टार पापस्थानक ॥

पदेले प्राणातिपात, बीजे मृपावाद, बीजे अदत्तादान,
चोथे मैथुन, पांचमे परिग्रह, छठे क्रोध; सातमे मान,

आठमे माया, नवमे लोभ, दशमे राग, अगियारमे द्वेष,
 बारमे कलह, तेरमे अज्याख्यान, चौदमे पैशुन्य, पञ्चर
 मे रति अरति, शोलमे परपरिवाद, सत्तरमे माया मृषा
 वाद, अठारमे मिथ्यात्वशल्य. ए अठार पापस्थानकमां
 हि महारे जीवें जे कोइ सेव्युं होय, सेवराव्युं होय,
 सेवताप्रत्ये अनुमोद्युं होय, ते सर्वे मनें, वचनें, काया
 यें करी तस्स मिठामि छकमं ॥ १ ॥ इति ॥ ३० ॥

अर्थः—परजीवना प्राणनो नाश चिंतववो ते प्रथम प्राणातिपात-जुतुं वो
 लवाना परिणाम, ते वीजुं मृषावाद. पारकी वस्तु धणीना दीधा विना चो
 री लेवानी रुचि, ते त्रीजुं अदत्तादान. विषयसुखनी बांठारूप परिणाम ते
 चोथुं मैथुन नव प्रकारें बाह्य अने चौद प्रकारें अर्ज्यंतर परिग्रहनी बांठा, ते
 पांचमो परिग्रह. कोइनी उपर आकरा तीव्र परीणामें क्रोध करवो, ते ठठो
 क्रोध. आठ प्रकारें मद करवो, ते सातमुं मान. कपटसहित लोकने देखानवा
 रूप धर्मकरणी करवी, ते आठमी माया. धन शरीर, कुटुंब, परिवाररूप संय
 दाने एकठी करवानी तथा राखवानी घणी बांठा, ते नवमो लोभ. पौजलिक
 परवस्तु उपर राग धरवो, ते दशमो राग. पोताने अणगमती वस्तु उपर
 अरुचिजाव, ते अगीयारमो द्वेष. कोइ पण कारणें द्वेष करवानी रुचि,
 ते बारमो कलह. परजीवने अण दीतुं अण सांजव्युं आल देवुं, ते तेरमुं
 अज्याख्यान. पारकी चामी करवी, ते चौदमुं पैशुन्य. सुख दुःख आवे ह-
 र्ष शोक धरवो, ते पंदरमुं रति अरतिनामा पापस्थानक कहियें. गुणी किं
 वा निर्गुणी जीवनी निंदा करवी, ते शोलमो परपरिवाद कहियें. अंतरमां
 बीजी वात होय अने बाहेर मुखथकी मीतुं बोलवुं, इत्यादिक अनेक प्रका
 रें ठल करीने लोकोने ठगवाना परिणाम, ते सत्तरमो माया मृषावाद.
 पांच प्रकारें मिथ्यात्व सेववारूप परिणाम, ते अठारमुं मिथ्यात्व शल्य
 नामां पापस्थानक जाणवुं. ए अठार प्रकारें जे जीवने चित्तमां पापरूप
 जाव उत्पन्न थाय, तेने जावपाप कहियें अने ते जावनी चिकाशें करी

જે જીવને સ્વનાયે જાનેનાં ઢલીયાં લાગે, તેને કચ્છપાપ કહિયે. તે કચ્છપા
પનાં દરિયાં સ્વનાયે ધંધાળાં. તે આગલ જાવપણે નિર્ધન તથા નારહીના
તથા પામીને ઘ્યાળી પ્રભાવે નોગચાય ॥ ૧ ॥ હતિ ॥ ૩૦ ॥

॥ અથ દેવસિન્ધુપશિક્ષમણે જાઠે ॥

નદસ્પધિ, દેવસિન્ધુ, હૃદિતિન્ધુ, હૃદ્ગામિન્ધુ, હૃદિ
છિન્ધુ, તસ્મ મિન્ધામિ હૃદ્ગામં ॥ ૧ ॥ હતિ ॥ ૩૧ ॥

અર્થ:-આ મૂત્રનો અર્થ, આગલ પદસ્પધિ નામા સામુદ્રીશમું મૂત્ર આવ
તે, તેના અંતર્ગત આથી જાણે, માટે આદી નથી લખ્યો ॥ ૧ ॥ ૩૧ ॥

॥ અથ ધાવકપશિક્ષમણમૂત્ર અથવા વંદિનામૂત્ર ॥

વંદિતુ સઘ સિદ્ધે, ધમ્માચરિણ અસઘસાદુ અ ॥ ૬

ધામિ પશિક્ષમિઠં, સાવગધમ્માદ્યશ્ચારસ્સ ॥ ૧ ॥

અર્થ:- (સઘ કે૦) સર્વ સર્વદેહ પટલે સર્વ વસ્તુને જાગે, સર્વના હિત
પાંચક તથા સીર્ષકર તેમને. તથા (મિઠું કે૦) મિઠું જે અદ્ધ કર્મના દાય
ચકી પૂર્ણ થયાં છે અર્થ પ્રયોજન જેમનાં તેમને. તથા (ધમ્માચરિણ કે૦)
ધર્માચાર્ય જે ધુત્તચારિત્રરૂપ ધર્મ, તેના આચારને વિષે શ્રેષ્ઠ તથા ધર્મના
દાતા, તેમને. તથા (અ કે૦) અ શબ્દ થયી ઉપાધ્યાય જે સિદ્ધાંતના
નળાચનાર તે પણ હોય, તેમને તથા (અસઘસાદુ કે૦) સર્વ સાધુ તે સ્વધિ
સ્વલ્પિપાદિક, જિનકલ્પી પ્રમુખ અનેક પ્રકારના સાધુ મોહના સાધનાર
તેમને, (અ કે૦) અતાર સમુદાયાર્થવાચક છે. પટલે ૫ પાંચ પદ જે
છે. તેમને (વંદિતુ કે૦) વાંદીને નમસ્કાર કરીને પટલે ૫ પાંચેને સર્વ
શિષોપશાંતિને માટે વંદન કરીને, (સાવગધમ્માદ્યશ્ચારસ્સ કે૦) આય
કધર્મને વિષે જે અતિચાર લાગ્યો હોય, તેયકી પટલે ૫કાશો ને ચોવીશ
અતીચારથકી (પશિક્ષમિઠં કે૦) પ્રતિક્ષમવાને નિષ્ક્રિયવાને (હૃદામિ
કે૦) હું હું હું. વાંતું, હું. અર્થિ અતિચાર શબ્દનો અર્થ આવી રીતે છે, કે જે
આત્માના ગુણને મલિન કરે. તેને અતિચાર કહિયે ॥ ૧ ॥

હવે સામાન્યપ્રકારે સઘલાઘતના અતિચાર પશિક્ષમવાને અર્થ કહે છે.

જા મે વયાદ્યારો, નાણે તદ્દ દંસણે ચરિત્તે અ ॥

સુહુમો અ વાયરો વા, તંનિદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૨ ॥

अर्थः—(वयाइयारो के०) बार व्रतना अतिचार पंचोत्तर ते. कम के० अगीयार व्रतना तो प्रत्येक पांच पांच अतिचार ठे. अने एक मानमा व्रतमध्ये कर्मादानना पंदर अतिचार अंतरचतुन आवे ठे. अने पांच सूत्र मा- तमा व्रतना अतिचार मेलवतां बीश आय. ए रीतिं सर्व मली पध्तिने अति- चार आय, (तह के०) तथा (नाणे के०) ज्ञानना आठ अतिचार, ते 'काले विणए' इत्यादिक आठ प्रकारें ज्ञानाचार, तेने विपरीतपणे आचरवा- थकी होय, (दंसणे के०) दर्शन सम्यक्त्वना तेर अतिचार ठे. तेमां शंकादिक पांचने सेववाथकी पांच अतिचार तथा 'निस्संकिय निक्कंस्क्रिय' इत्यादिक आठ प्रकारें दर्शनाचारने अणसेववा थकी आठ अतिचार, सर्व मली तेर अतिचार आय तथा (चरित्ते के०) चारित्राचारना आठ अतिचार, ते पांच समिति अने त्रण गुप्तिने अणपालवाथकी अथवा विपरीतपणे पाल- वाथकी आय, (अ के०) च शब्द थकी तपाचारना बार अतिचार, ते 'अनशन ऊणोदरी' इत्यादिक बार प्रकारनो तपाचार तेने विपरीत पणे आ- चरवाथकी होय. वीर्याचारना त्रण अतिचार, ते ठती सामर्थ्य मन, वच- न अने कायायें करी धर्मने विपे उद्यम अणकरवाथकी होय, अने सं- क्षेपणा मरणांत आराधनाना इह लोक परलोकनी वांठा इत्यादिक पांच अतिचार ठे. ए सर्व मली एकशो चोवीश अतिचारमध्येथी (सुहुमोके०) सूक्ष्म ते जे जाणवामां नहिं आवे, ते जाणवो. (अ के०) वली (वा के०) अथवा (वायरो के०) वादर जे प्रगट जाणवामां आवे, ते जाणवो. ए सूक्ष्म अथवा वादर अतिचारमांहेलो (जो के०) जे अतिचार, (मे के०) महारे हुड होय, (तं के०) ते अतिचारप्रत्ये (निंदे के०) आत्म- साखें हुं निंडुं तुं. हवे वली नहिं करूं. (च के०) वली (तं के०) ते अति- चारप्रत्ये (गरिहामि के०) गुरुसमक्ष हुं गर्हुं तुं, एटवे निंडुं तुं ॥ १ ॥

हवे जे जे व्रत ठे, ते ते व्रतना अतिचार पण प्रायः परिग्रह्यकी उ- पजे ठे, तेमाटें प्रथम सामान्यपणे परिग्रह आश्रयीने पम्किमवाने कहे ठे.

उविहे परिग्गहंमि, सावज्जे बहुविहे अ आरंजे ॥

कारावणे अ करणे, पम्किमे देसिच्चं सव्वं ॥ ३ ॥

अर्थः—(इविहे के०) वै प्रकारना (परिग्रहंमि के०) परिग्रह ठे, तिहां एक छिपद चतुष्पदरूप सचित्तपरिग्रह, अने बीजो इव्य तथा आञ्च पणादिक ते अचित्तपरिग्रह जाणवो. तथा एक बाह्यपरिग्रह ते धनधान्या दिक नवविध जाणवो. अने बीजो अन्त्यंतरपरिग्रह ते कषाय, नोकषाय, मिथ्यात्वरूप चौद प्रकारनो परिग्रह ठे. तेनी उत्पत्तिनुं कारण, (सावज्जे के०) पापसहित एवा (अ के०) बली (बहुविहे. के०) बहुविध कृपि प्रमुख अनेक प्रकारना जे (आरंजे के०) आरंज, तेने (करणे के०) पोतें करवायकी (कारावणे के०) अनेरापासैं कराववायकी (अ के०) बीजा आरंज करनाराने अनुमोदवायकी जे महारे अतिचार लाग्यो होय, (देसियं सव्वं के०) ते सर्व दिवससंवंधी अतिचारप्रत्यं (पन्तिकमे के०) हुं प्रतिकमुं हुं, एटखे ते अतिचारयकी हुं निवर्तुं हुं ॥ ३ ॥

हवे प्रथम ज्ञानाचारना अतिचार आलोवे ठे.

जं वद्धमिदिएहिं, चउहिं कसाएहिं अप्पसवेहिं ॥

रागेण व दोसेण व, तं निदे तं च गरिहामि ॥४॥

अर्थः—(इविएहिं के०) स्पर्शनादिक पांच इंद्रिय मोकलां राख्यां तेंण करीने तथा (चउहिं कसाएहिं के०) क्रोधादिक चारकषायें करी, (अप्पस वेहिं के०) अप्रशस्त एटखे माठोमिथ्यात्वादिक ओदयिक जाव तेना उदयें करी (रागेण के०) रागें करी, (व के०) अथवा (दोसेण व के०) द्वेषे करी, अहिं व पादपूर्णांथ ठे, (जं के०) जे ज्ञानातिचाररूप अशुच कर्मने (वद्ध के०) बांध्युं होय, उपाज्युं होय, (तं के०) ते ज्ञानातिचाररूप अशुच कर्मप्रत्यं (निदे के०) आत्मानी साखें हुं निडुं हुं, (चके०) बली (तं के०) तैप्रत्यं (गरिहामि के०) गुरुनी साखें हुं गहुं हुं, निडुं हुं ॥ ४ ॥

हवे सम्पगूदशनना तथा चट्टुईशनना अतिचार आलोवे ठे.

आगमणे निग्गमणे, ठाणे, चंकमणे अणाजोगे ॥

अज्जिउगे अ निउगे, पन्तिकमे देसियं सव्वं ॥ ५ ॥

अर्थः—(अणाजोगे के०) अनुपयोगयकी (अज्जिउगे के०) राजानां आदेश तथा घणा लोकना आग्रहयकी. इत्यादिक अजियोग आगार यकी (अ के०) बली (निउगे के०) परार्थीन आजीविका चलावता

जेनुं दासपणुं करीयें, तेनी आझाथकी तथा मंत्री, श्रेष्ठी, तेनी आझा थकी, मिथ्यादृष्टि संबंधि रथ, यात्रा प्रमुख जोवाने अर्थें कौतूक जोवाने अर्थें एटले मीथ्यात्वीनां देव, देहरां प्रमुखने विपे उत्सवादिक जोवाने (आगमणेनिगमणे के०) आगमन, निर्गमन करवुं एटले जावुं तथा आववुं तथा (ठाणे के०) मिथ्यात्वीने स्थानकें उजां रहेतां, (चंक्रमणे के०) तिहांज अरहां परहां फरतां, जे अतिचाररूप पाप बांध्युं, ते (पम्किमेदेसियं सबं के०) ते सर्व दिवस संबंधिया अतिचार लाग्या होय, तेथी पम्किमुं तुं निवर्तुं तुं, अर्हीयां प्राकृत शैलीना वशथकी वकारनो लोप थाय ठे, तेमाटे, 'देसियं सबं' पाठ कह्यो ठे, परंतु 'देवसियं सबं' पाठ कह्यो नथी. वली आ ठेकाणे प्रजातें 'राश्यं' एवो पाठ कहियें, अने पम्किं 'पम्कियं' एवो पाठ कहियें, तथा चउमासियें 'चउम्मासियं' एवो पाठ कहियें, तथा संवठरियें 'संवठरियं' एवो पाठ कहियें ॥ ५ ॥

हवे सम्यक्त्वना अतिचार आलोवे ठे.

संका कंख विगिञ्जा, पसंस तह संथवो कुलिंगीसु ॥

सम्मत्तस्स इअारे, पम्किमे देसियं सबं ॥ ६ ॥

अर्थः—प्रथम जीवादिक नव तत्त्वनेविपे जीव ठे, किंवा नथी? तथा जि नजापित वचननेविपे ए साचुं हशे, के केम हशे? एवो संदेह करवो तेने (संका के०) शंका जाणवी, वीजुं अटप खटप क्षमादिक, अहिंसादिक गुण, परदर्शनीमां देखीने ते उपर अजिदाप उपजे, ते (कंख के०) कांहा कहियें, त्रीजुं दानादिक धर्म कस्यानुं फल हशे, के नहिं होय? रखे फोक ट प्रयास करवो परतो होय? एवो संदेह धरवो, अथवा साधु, साधवीनां शरीर, वस्त्र मलिन देखी डुगंठा करे. ते (विगिञ्जा के०) विद्वज्जुगुप्सा कहियें. चोथो (कुलिंगीसु के०) कुलिंगिमिथ्यात्वीने विपे (पसंस के०) प्रशंसा करे, ते प्रशंसा कहियें, (तह के०) तथा पांचमो कुलिंगी मिथ्यात्वीने विपे संस्तव, परिचय करे, ते (संथवो के०) संस्तव कहियें.

ए दर्शनमोहनीय कर्मना क्षायोपशमादिक पणा थकी उत्पन्न थयो जे जिनप्रणीत तत्त्वश्रद्धानरूप आत्मानो शुचपरिणाम, तेने (सम्मत्तस्स के०) सम्यक्त्व कहियें, तेना ए पांच (इअारे के०) अतिचार जाणवा.

ते आश्रयीने जे (देसियं के०) विद्यमसंबंधी पाप पांशुं ते, (सवं के०) मरं (पश्चिम के०) हुं पश्चिमुं हुं ॥ ६ ॥

एवे चारित्राचारना अतिचार आलोचे ठे.

उक्तायसमारंजे, पयणे अ पयावणे अ जे दोसा ॥

अत्तछा च परछा, उन्नयछा चैव तं निंदे ॥ ७ ॥

अर्थ:-चारित्रना अतिचार प्रतिक्रमवानी आदिमां उक्ताय समारंज आश्रयी दोपने निंदिये ठेयें. (अत्तछा के०) आत्माने अर्थे गटले पोनाना ज्ञानने अर्थे अथवा आत्माय गटले मुजने ग्राम कल्याणी पुण्य थरी ? गरी जोली वृद्धियें साधुने आपवाने अर्थे. (च के०) यली (परछा के०) प्राहणादिक परने अर्थे अने (उन्नयछा के०) निज पर ए वेहुने अर्थे अशनादिक आहारने (पयणे के०) पचयते गटले पोतें रांधते (अ के०) यली (पयावणे के०) पचायते गटले बीजा पासें रंथायते (अ के०) अ शब्द यकी बीजा रंधता होय तेनें अनुमोदन देते, एम (उक्ताय के०) पृथिवी, पाणी, अग्नि, वायु, वनस्पति अने ग्रस, ए उक्तायजीवोना (समारंजे के०) समारंज, परिताप, उपद्रव हुवे ठते अथवा उक्तायने विषे अयलायें प्रव संघाघकी, (जे के०) जे कर्मबंधरूप (दोसा के०) दोष लाग्या होय, (चिव के०) एव शब्दें निधे च शब्दें पर उपर छेप करवायकी जे अतिचार दोष लाग्या होय, (तं के०) ते प्रत्ये (निंदे के०) हुं निंदुं हुं ॥ ७ ॥

त्यां सामान्यप्रकारें चारित्रातिचार प्रतिक्रमवाने अर्थे चार व तना अतिचार कहे ठे.

पंचण्डमगुणव्याणं, गुणव्याणं च तिण्डमश्यारे ॥

सिस्काणं च चण्डं, पडिकमे देसियं सवं ॥ ८ ॥

अर्थ:- (पंचण्डमगुणव्याणं के०) स्थूल प्राणातिपातादिक एवां पांच अणुव्रत, तेने विषे, (च के०) वली (तिण्डं के०) दिशिपरिमाण आदिक व्रण (गुणव्याणं के०) गुणव्रत, तेने विषे तथा (चण्डं सिस्काणं के०) सामाधिक आदें देइने चार शिक्षाव्रत, विषे, (च के०) वली तप, संक्षेपणादिकने विषे जे (अश्यारे के०) अतिहार लाग्यो होय, ते अतिचार आश्रयी, (प- न्दिकमे के०) हुं पश्चिमुं हुं. निंदुं हुं, (देसियंसवं के०) दिवससंबंधि

सर्वे अतिचारप्रत्यं अहो पांच अणुव्रत ते पांच मुख्यगुण कहिये. जमे ते पांचने विशेष गुण कर्त्तारा दिशिप्रमाणप्रमुख प्राण गुणव्रत जाणवा. वही चार शिक्षाव्रत. ते थोना कालनां मानवालां जाणवा. ते जमे जियने विद्या जणावीने अज्यास कराववा योग्य ते. तेस ग सामाविकाशिक चार शिक्षाव्रतनेविषे पण सदा उद्यम कराववा योग्य ते ॥ ८ ॥

हवे प्रथम स्थूलप्राणातिपातविस्मरणनामा अणुव्रत कहे ते.

पढमे अणुव्रयंसि, थूलग पाणाइवाय विरईउ ॥

आयरिअमप्पसत्ते, इठ पमायप्पसंगेणं ॥ ९ ॥

अर्थः—(पमाय के०) पांच प्रकारना प्रमाद तेने विषे, (प्पसंगेणं के०) अत्यंतपणे प्रसंग एटले प्रवर्त्तवुं, तेने प्रमादप्रसंग कहिये, तेणें करीने तथा आकुट्यादिकें करीने (अप्पसत्ते के०) अप्रशस्त अणुज माग एवां अज्ञानमिथ्यात्व कपायादिक औदयिकज्ञाव हुए नते, (थूलग के०) स्थूल वादर मोटको जे जावुं, आववुं, फरवुं, इत्यादिक लक्षणें करी प्रगट जणाय ठे, तथा संकल्प निरपरांवि निरपेक्ष, वैदिय, तेंदिय चउरिंदिय, पंचेंदिय, त्रस जीव ते संवंधी (पाण के०) आयु, इंद्रिय, प्राण, तेनां (अइ वाय के०) अतिपात एटले विनाश तेनी (विरईउ के०) विरति निवृत्ति. तेथकी (आयरिअ के०) जे अतिक्रमवुं उल्लंघवुं ते (इठ के०) अहीयां पढमेअणुव्रयंसि के०) प्रथम अणुव्रतने विषे अतिचार जाणवो. अथवा स्थूलप्राणातिपातनिवृत्ति प्रत्ये आश्रयीने जे जे दोष (आयरियं के०) आचर्यो सेव्यो होय, आगली गाथासां पडिकमिश ॥ ९ ॥

हवे प्रथम व्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

वह बंध ठवि ठेए, अइजारे जत्तपाणवुठेए ॥

पढमवयस्स इअरे, पम्किमे देसियं सबं ॥ १० ॥

अर्थः—कषायना वशथकी द्विपदादिक जीवने लाकरी प्रमुखें निर्दयता ये करी, एक (वह के०) वधवुं, हणवुं, तारुवुं, प्रहार देवो, घायल करवो, बीजो (बंध के०) दोरमादिकें करी बांधवुं, त्रीजो (ठवि के०) बलद समारवा, शरीरना कान अने नासिकादिक अवयवोने (ठेएके०) ठेदवा, चोथो थोमोजार उपारुवानी शक्तिवाला एवा पोठीया गारुला वृषजादिकोनी उपर लोचना

वश थकी (अङ्गारे के०) अतिचारुं आरोपण करुं. एटले तेनी उपर
घणो चार नाखवो, पांचमो (जत्तपाणबुछेए के०) जात पाणीनो व्युछेद
करवो, अंतराय करवो, ए (पढमवयस्सङ्गारे के०) प्रथम व्रतना पांच
अतिचार, ते आश्रयीने जे मुने अतिचार लाग्यो होय, (सत्तदेसियं के०)
ते सर्वे दिवससंबंधि अतिचार प्रत्ये, (पक्कमे के०) हुं प्रतिकमुं तुं,
निंहुं तुं. आ ठेकाणें कोइ शंका करे के, प्राणातिपातविरमणव्रतवालाने
वधादिकनो अतिचार लागे नहीं, कारण के प्राणातिपात शब्दें करी
वधादिक ग्रहण आय नहीं, तेथी वधादिक करे तो पण तेने प्राणातिपात
विरमणव्रतनो अतिचार लागे नहीं ? त्यां कहे ठे के, मुख्यतायें करीने
तो प्राणातिपातनुंज पञ्चकाण कखुं ठे, परंतु वधादिकनुं प्रत्याख्यान
कखुं नथी, तो पण परमायें ते वधादिकनुंज प्रत्याख्यान जाणवुं, कारण
के ते वधादिकने प्राणातिपातनुं हेतुत्व ठे, ते हेतुमाटें ते वधादिक करवा
थकी प्राणातिपातव्रतजंग आय, तेथी ते प्राणातिपातविरमणव्रतवालाने
वधादिकनुं पञ्चकाण योग्य ठे १० ॥

हवे बीजुं अणुव्रत कहे ठे.

बीए अणुवयंमि, परिचूलग अलिअवयणविरइज ॥

आयरिअमअसठे, इठ पमायप्पसंगेण ॥ ११ ॥

अर्थः—एक कन्यालीक ते कन्याआश्रयी जूतुं बोलवुं, सुलक्षणीने अप-
लक्षणी कहेवुं अने अपसलक्षणीने सुलक्षणी कहेवुं, एमां द्विपदसंबंधी जे
जूतुं बोलवुं, ते सर्व जाणी लेवुं. बीजुं गोवालिक ते गौआश्रयी जूतुं बो-
लवुं, एटले थोना दूधवालीने घणा दूधवाली कहेवी अने घणा दूधवालीने
थोना दूधवाली कहेवी. एमां कोइ पण चतुष्पदसंबंधी जे जूतुं बोलवुं ते
सर्वे लेवुं. बीजुं जूम्यालीक ते जूमिआश्रयी जूत ते पारकी जूमिने पोतानी
जूमि कहेवी. तथा इत्यादिकसंबंधी जे जूतुं बोलवुं, ते सर्व एमां आवेठे,
चोथो न्यासापहार ते पारकी चापणवस्तु राखीने जूतुं बोलवुं, जे में तो
नथी राखी. पांचमुं मत्सरने लीधे अथवा लांचखेइने मोटकी कूमी साही
जरवी तथा कूमा करदानुं काढवुं, विश्वासघात करवो, ए सर्व एमां थावुं.
इत्यादिक जेमां राजा दंडे, लोक जंठे, एवो (परिचूलग के०) अतिशयें

करी मोटको (अलियवयण के०) अलीक वचन मृषावाद तेनी (विरह के०) विरति ते थकी(आयरिअं के०)जे अतिक्रमवुं, उल्लंघवुं ते(वीएअणुव-यंसि के०) बीजा अणुव्रतने विषे अतिचार आय, ते अतिचार, शुं होवार्थी थाय ? तो के (इह के०) एहीज व्रतने विषे (पमायप्पसंगेणं के०)प्रमाद ने प्रसंगें करी(अप्पसत्ते के०)अप्रशस्त अशुच जाव हुए ठते थाय, अथवा मोटका मृषावादनी विरतिप्रत्ये आश्रयीने(आयरियं के०)जे दोष आचर्यो होय, एटले आ व्रतमध्यें जे दोष लगाड्योहोय, तेआगलीगाथायें पम्किमीश.

अहीं कोइ कहेशे के अदत्तादानविरमणव्रतमां न्यासापहारनी वात आवशे, तेवारें अहीं लखवार्थी पुनरुक्ति थाय ठे. त्यां कहे ठे के, प्रधानत्वं करी तो न्यासापहार ते वचननुं खोटु वोडवापणुंज ठे. तेथी ए मृषा वादपणुंज थाय ठे. तेमाटें अहीं मृषावाद आश्रयी लखुं ठे.

तथा वली न्यासापहार अने जूठी साक्षीपणुं, ए पूर्वोक्त द्विपदादिक अलीकना अंतर्जावमां आवी जाय ठे, तो पण लोकने विषे ए वेहुनुं अत्यंत ग्रहण करेलापणुं ठे, माटें अहीं ए वेनुं जूडुं ग्रहण कखुं ठे ॥ ११ ॥

सहसा रहस्स दारे, मोसुवएसे अ कूडलेहे अ ॥

बीअ वयस्स इआरे, पम्किमे देसियं सव्वं ॥ १२ ॥

अर्थ:- (सहसा के०) सहसात्कारें अणविचारुं कोइने माथे जूठुं आ ल देवुं एटलेकोइना उपर आ चोर ठे, इत्यादिक कहीने कलंक चढावुं. ते प्रथम सहसाज्याख्यान अतिचार तथा कोइने एकांतें ठानी वातकरतां देखीने कहे के, तमें अमुक अमुक राजविरुद्ध विचार करो ठो ? वोडो ठो ! ते बीजो (रहस्स के०) रहस्याज्याख्यान अतिचार जाणवो. तथा पोतानी स्त्रीयें आपणा उपर विश्वास आणीने कांइ ठानी वात आपण ने कही होय, ते वात बीजा आगल प्रगट करे, एटले ते साचुं वचन होय तोपण परने पीसाकारी थवार्थी जूठुं जाणवुं, ते बीजो (दारे के०) स्वदारमंत्रजेद अतिचार जाणवो, तथा अणजाण्यां औपध मंत्रादिक व-तावे अथवा कोइने कष्टमां पामवाने अर्थें कूमी बुद्धि आपे, ते चोथो(मो-सुवएसे के०) मृषा उपदेश अतिचार कहियें, तथा (अ के०) वलीकूमा का गल लखवा, खोटों खत करवां, तथा खरा अक्षर चांजी खोटा अक्षर लखवा,

वीजाणी महोर मुद्रा नांजवी. इत्यादिक मरीनेद मर्य गमां छाये हे. मे पां-
जमां (सुमंसे के०) कूट संय अतिचार कहीये. (अ के०) अकार पादपू-
गांये हे. म पांच. धीअप्रयन्मद्वारे के०) वीजा प्रनना अतिचार.ने आ-
धवीजे मुने अतिचार लाग्यो होय, मे (सर्वदेगिये के०) मर्य दिवम
मंवेपी अतिचारप्रसंगे (पमिजमे के०) हूं पमिजमुं तूं, निहुं तूं ॥ १२ ॥
एये वीजुं आणप्रन कहे वे.

तद्ग्रा आणप्रयंमि, वृत्तगपरदसद्वरणविरहं ॥

आयनिध्रमप्पमरं, इह पमायप्पसंगेणं ॥ १३ ॥

अर्थ:-जंथकी गजानो देग पामीपे, मनुं गानर भंगी नंगरी त्रोनी.नालां.
पमवृंभी, पमी जदी पम्नु धणी जाणी गमयी, गवावयी, मागे. जानाने लूं-
दपो, इत्यादिक (वृत्तग के०) मोटकी. (परदसद्वरण के०) पमनुं उच्च ते धन
दरवानी (विरहं के०) विरतिपवी (आयनिध्र के०) अतिक्रमवु ठंजंघवु ते
(तद्ग्राआणप्रयंमि के०) वीजा आणप्रनने विपे अतिचार पाय. ते अतिचार
शुं होये थके चाय ? तो के (इह के०) मरीज तृतीयप्रनने विपे (पमाय-
प्पसंगेणं के०) प्रमादना प्रसंगे करीने (पप्पमरं के०) अप्रशान अशु-
जनाय दुष्ट ठते चाय ॥ १३ ॥ ते अतिचारने आगली गापाये प्रगट कहे वे.

वीजा आणप्रनना पांच अतिचार कहे वे.

तेनादरुप्पजंगे, तप्पमिह्वे विरुद्धगमणे अ ॥

कूटतुलकूम्माणे, पमिजमे देसियं सयं ॥ १४ ॥

अर्थ:-(तिन के०) चोर तेनी (आहृ के०) आहृत एटसे हरण करेली
अथात् चोरेली पम्नु, तेने सेषी एटसे चोरनी आणेली केशर कस्तूरी आ-
दिक वट्टमूळ वस्तु तेने मोंपी जाणी लीये, ते प्रथम स्तेनाहृत अतिचार
जाणवो. वीजो (प्पजंगे के०) चोरने खरचादिक संवळ सहाय आपवुं, सं
खाड मेलवी आपवो, चोरीनी प्रेरणा करवी, ते वीजो प्रयोगातिचार जाण
वो. तथा वीजुं (तप्पमिह्वे के०) तत्प्रतिरूप वस्तु करीने वेचवी एटसे खो
टीवस्तुने खरी वस्तुने रूपं करी, खरीने जाये वेचवी तथा वस्तुमां जेल सं-
जेल करवो. एटसे खरा मोंतीमां खोटां मोती सोनामां प्रांघु, केशरमां क
मुंघो, कस्तुरीमां मेल, धृतमां तेल, गहूना खोटमां जुवारनो खोट, गोलमां

राख, अर्ध जूतां वस्त्रने निम्नरात्री, रंगरात्री. तेने नवां करी वेचवां अथवा कारमी साठी एत्री जे सिंदूर, कपूर, अफिणादिक वस्तु दोग तेने खगने मुखें वेचवी. सूत्र, कपासादिकने पाणीयें चीजवीने वेचवा. लवंग, जायफलादिक मांहे दूधतुं पोतुं देवुं, इत्यादिक तत्प्रतिरूप अतिचार जाणवो, तथा चोथुं (विरुद्धगमणे के०) विरुद्धगमन ते दाणचोरी प्रमुख राजविरुद्ध आचरुं. जेथी राजा दंरु लीये, वंदीखाने नाखे, ते विरुद्धगमन अतीचार जाणवो. पांचमो (कूरुतुलकूरुमाणे के०) कूरुतां तोळां, अने कूरुतां मापां राखे. एटले अधिकां उठां काटलां, वाट तथा तोळां चाजुयां, पाली, माणा, गजा दिकतुं राखवुं, त्यां अधिकें लेवुं अने उठे देवुं, ए कूरुतुल कूरुमान अतिचार जाणवो. अर्ही यकार समुंचायायें ठे. ए त्रीजा व्रतना पांच अतिचार, ते आश्रयी जे मुने अतिचार लाग्यो होय, (सर्वदेसियं के०) ते सर्व दिवससंबंधी अतिचार प्रत्यें (पम्किमे के०) हुं पम्किमुं हुं, निडं हुं ॥१४॥

हवे चोथुं अणुव्रत कहे ठे.

चउठे अणुव्रयंमि, निचं परदारगमणविरईउं ॥

आयरिअमप्पसठे, इठ पमायप्पसंगेणं ॥ १५ ॥

अर्थ:- (निचं के०) नित्य सदैव निरंतर, (परदार के०) परनी ते वी जानी दार एटले स्त्री तेनी साथें, (गमण के०) गमन करवानी एटले कामजोग जोगववानी (विरईउं के०) विरति, ते थकी (आयरिय के०) जे अतिक्रमवुं, उलंघवुं ते (चउठेअणुव्रयंमि के०) चोथा अणुव्रतने विषे अतिचार जाणवो, ते अतिचार शुं हुए ठते थाय ? (इठ के०) एहीज परस्त्रीगमनत्यागरूप चोथा अणुव्रतने विषे (पमायप्पसंगेणं के०) प्रमादने प्रसंगें करी, (अप्पसठे के०) अप्रशस्त अशुचत्ताव हुए ठते थाय, अथवा परस्त्री सेववानो व्रतीप्रत्यें जे (आयरिअं के०) अतिचार आचर्यो होय, सेव्यो होय, ते आगदी गाथामां नाम लइने पम्किमीश ॥ १५॥

॥ चोथा अणुव्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

अपरिग्गहिआ इत्तर, अणंग वीवाह तिबअणुरागे ॥

चउठ वयस्स इआरे, पम्किमे देसियं सबं ॥ १६ ॥

अर्थ:- प्रथम (अपरिग्गहिआ के०) अपरिग्रहीता एटले जेने वीजा कोइ

यें ग्रहण करेली न होय, परणेली न होय, ते कुमारिका, अथवा जेनो धणी मृत्यु पाम्यो होय. तेविधवा, तेनी साथें मैथुन सेववुं. तेमज श्राविका पण कुंधारा अथवा रांडेला पुरुषनी वांग करे, तो तेने पण अतिचार लागे. वीजो (इत्तर के०) इत्तर ते कोइएक पुरुषें वेश्यादिकने स्त्रीने स्थानकें राखेली होय, तेनी साथें मैथुन सेववुं. तेमज स्त्री पोतानी शोक्यनो दिवस होय तेनुं निवारण करी नत्तारिने सेवे, तेने वीजो अतिचार लागे. व्रीजुं (अणंग के०) कामक्रीडा, ते जेम के:-परस्त्रीनी साथें हास्य, कुतूहल करवां, तथा तेनुं कुच मर्दन, मुखचुंबन, उष्टदशन आलिंगनादिक करवुं, कंदर्पनां चोराशी आसन सेववां, पुरुषचिह्न टाळी साथलें अंगुष्ठादिकें करी मैथुन सेववुं, ते व्रीजो अतिचार. चोथो (वीवाह के०) विवाहकरण ते पोतानां ठोरु टाळीने यश लेवाने अर्थे परना विवाह, सगाइ, लग्न करवां, कराववां, कन्यादान देवुं देवराववुं, नाशुं जोरुवुं. पाचमुं (तिव्वअणुरागे के०) कामजोगने विपे तीव्र अनुराग करवो, अत्यंत अजिलापनुं, करवुं कामजोगने अर्थे दूध, दहिं, घृतादिक, वंग, त्रांनुं, फलाद प्रमुख धालु तथा अनेक औषधीपाक माजूम रसादिक काम दीपाववानी वस्तु खावी, वापरवी. ए पांच, (चउव्वयस्सइयारे के०) चोथा व्रतना अतिचार, ते आश्रयी जे महारे अतिचार लाग्यो होय, (संबदेसियं के०) ते सर्व दिवससंवधी अतिचार प्रत्ये (पन्निक्के के०) हुं प्रतिकमुं हुं, निहुं हुं ॥ १६ ॥

हवे पांचमुं अणुव्रत कहे ठे.

इत्तो अणुव्वए पं, चमंमि आयरिअ मप्पसहंमि ॥

परिमाणपरिच्छेए, इव्व पमायप्पसंगेणं ॥ १७ ॥

अर्थ:- (इत्तो के०) ए चोथा व्रत कद्या उपरांत स्थूलपरिग्रहपरिमाणनामं पांचमुं अणुव्रत कहियें ठेयें. (इव्व के०) ए परिग्रहपरिमाण व्रतने विपे (पमायप्पसंगेणं के०) प्रमादने प्रसंगें करीने, (अप्पसहंमि के०) अप्रशस्त अशुभजाव थये ठते, (परिमाणपरिच्छेए के०) परिग्रहना परिमाण प्रत्ये परिच्छेद करे ठते एटले उल्लंघन करचायकी (पंचमं मिअणुव्वए के०) धनधान्यादिक नवविध परिग्रहना परिमाणरूप पांच

मा अणुव्रतने विषे, जे अतिचार (आयसिं के०) आयसो होय, एउते लगाड्यो होय, ते आगली गायामां प्रसिद्धीज ॥ १३ ॥

धण धनखित्त वत्त, रूप सुवत्ते अ कुविअ परिमाण ॥

उपए चउप्पयंसि, पडिक्कमे तेसियं सव ॥ १४ ॥

अर्थः—प्रथम (धण के०) चार प्रकारनां धन ते, तेमां एक गणवा रूप धन, ते पूगी, नादीएर प्रमुख जे गणीने बेचाय ते. बीजुं धरिस एउते तोलवारूप धन, ते गोल, खांर, प्रमुख तोलीने बेचाय, ते जाणवुं, बीजुं गजें तथा पादीयें करी मापीने बेचाय, ते मापवारूप धन ते कापन, जमीन, तेल, दूध, घृत, प्रमुख. चोथुं परीक्षा करीने जे बेचाय, बेचाय, ते रूपुं, नाणुं, धन, रत्नादिक, माणिक्य मोती प्रमुख जाणवां. ए चार प्रकारे धन अने (धन के०) धान्य ते गोधूम, चोखा अरुद प्रमुख जाणवा. ए वेहुनां करेला परिमाणथकी उल्लंघवुं एटले नियम उपरांत थयुं जाणीने ज्यां सुधी आगलुं बेचाय नहीं, त्यां सुधी बीजाने घेर रखावे अथवा संचकार आपी मूके, कोठा अथवा मूरानुं परिमाण कीधुं होय तो ते न्हाना ने वदले महोटा बंधावे, ते प्रथम धनधान्यपरिमाणातिक्रम अतिचार जाणवो. बीजो(खित्त के०) क्षेत्र, ते हलें खेमी जूमि, ते क्षेत्र, ते त्रण प्रकारनुं ठे. एक अरहटने पाणीयें नीपजे, ते सेतुक्षेत्र, बीजुं वरसादने पाणीयें निपजे, ते केतु क्षेत्र, बीजुं जे वेहुना पाणीयेंथी नीपजे, ते उन्नयक्षेत्र जाणवुं. ए त्रण प्रकारनां क्षेत्र जाणवां. तथा (वत्त के०) वास्तु ते घर, हाट, वखारप्रमुखनी जूमि, ते पण त्रण प्रकारें ठे. एक तो जे जमीन खोदीने नीचें जोयरादिक करियें, ते खातजूमि, बीजी मादियादिक जे उंचां चरावीयें, ते उन्नित जूमि, बीजी ज्यां खणवुं, चणवुं, वेहु वानां करीयें, एटले जोयरं पण करियें अने उपर माल पण चणावियें. तथा ग्राम नगरादिक पण एमां आवे, ते खातोन्नित जूमि जाणवी. ए वेहुना परिमाणथी उल्लंघवुं, ते आवी रीतें केः—एक क्षेत्र मोकलुं होय अने बीजुं बेवरावे, तेवारें नियम जंगना जयथी पूर्वला क्षेत्रनी वारु चांगीने वत्तेनुं एक क्षेत्र करी मूके; तथा घर, हाट, वखार, प्रमुख अधिका थतां देखीने वचमांनी जींत तथा मोज पादीने एक करी मूके, ए क्षेत्र वास्तुपरिमाणातिक्रम बीजो अतिचार जाणवो, बीजुं

(મન્ય કે૦) મન્યુ. (મુષ્ણે કે૦) મ્નાનું. ૫ ચંદુના પરિમાણથી ઝણંધનું પટલે
મન્યુ. મ્નાનું. અધિક ધનું દેશીને તાંગીરિકના નામ ઉપર કરી મુકે. તે મન્ય
મુદત્તપરિમાણાતિક્રમ નામા વ્રીજો અતિચાર જાણવો. (અ કે૦) વલી
(કૃત્રિયપરિમાણે કે૦) કૃષિને ને થાલ કવોલાં પ્રમુખ પટલે મ્નાનું. મ્નું
ટાલીને ધાતી સમન્ન ધાતુના પાંચમા. થાલી. કલરીયા. વાટવા. ચન્ડ.
આટલા પાટલા પ્રમુખ સમન્ન ધરશ્વરી જે હોય છે, તે મર્ચને નિયમ ઉપ
ગંત અધિક ધનાં દેશીને તાંગી મસ્ત્રાદી મદોટાં કરીને મંચ્યાયં તેટલાંજ
મર્ચ, તે કૃત્રિયપરિમાણાતિક્રમ પોષાં અતિચાર જાણવો. પાંચમો (હુપ્પ
કે૦) હિપ્પ ને માત્રી, દામ્. દામ્ત્રી. મંચળી, ધાણોતર પ્રમુખ જ્યને (ચઠપ્પયં
મિ કે૦) ચાતુપ્પયં તે ગાય, પોંગા, તેંજ પ્રમુખ જાણવાં. ૫ ચંદુના પરિમા
ણથી ઝણંધનું. મટલે નિયમ ઉપગંત ધના જાણી મર્ચમહા ધનું મદોટું
કરાવે, તથા વંચે, તે પાંચમો હિપ્પદચતુષ્પદપરિમાણાતિક્રમ અતિચાર જાણ
વો. ૫ પાંચમા ધનના પાંચ અતિચાર ને આશ્રયી જે મહારે પોદ્ અતિચાર
સાચ્યો હોય. (સંદેસિયં કે૦) તે મર્ચ દિવસમંવંધી અતિચાર પ્રત્યં (પ-
નિવસં કે૦) હું પનિવસું તું. નિંહું તું ॥ ૧૬ ॥

દ્યે પ્રણ ગુણવ્રતમાં પ્રથમ દિગૂપરિમાણવ્રત પદ્ધે છે.

ગમણસ્સ ડ પરિમાણે, દિસાસુ ડંદે અદે અ તિરિચં

ચ ॥ વુદિ સદ્ અંતરશ્વા, પઠમંમિ ગુણણ નિંદે ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:- (દિસાસુ કે૦) ડર્ણ્યદિશિ, અપોદિશિ જ્યને પૂર્ય, પશ્ચિમ, દક્ષિણ,
ઉત્તર, ૫ ચાર દિશિ તથા ચાર વિદિશિ, ૫ આઠને તીર્થી દિશિ કહિયે. તેને વિપે
(ગમણસ્સ કે૦) જાવાના (પરિમાણે કે૦) પરિમાણ પટલે સો યોજન
અથવા તેથી ન્યૂનાધિક પર્યંત જાવાનું પરિમાણ કરેલું હોય, ૫ રૂપ પ્રથમ
ગુણવ્રતને વિપે (ડ કે૦) તુ શબ્દચકી જે અતિચાર સાચ્યો હોય, તે આ
ગલ નિંદિયં ઠેયે. પ્રથમ (ડંદ કે૦) ડર્ણ્ય તે ડંચી દિશિના પરિમાણપ્રત્યં
ઝણંધનું. વીજું (અદેઅ કે૦) અર્ધા પટલે નીચી દિશિના પરિમાણ પ્રત્યં ડ
છંધનું. વલી વ્રીજું (તિરિચં કે૦) તીર્થીદિશિના પરિમાણપ્રત્યં અતિક્રમનું, ડ
છંધનું અથવા નિયમજંગના જયને લીધે ધાણોતર પ્રમુખને મોકલયો, ચોથું
(વુદિ કે૦) દેવત્રી વૃદ્ધિ પટલે સર્વે દિશીયોના પરિમાણ તે સો, કિંવા
પસો યોજન પર્યંત જાવાના સરગ્વા કરેલા છે, પઠી કોદ્ કાર્ય પડે. તેવારે

एक दिशियें कार्यविशेषें पचास योजन बधाया. बीजी. दिशियें पचास योजन घटाया, ते चोथो क्षेत्रवृत्तिनामा अनिचार जाणवा. पांचमो (म ६ अंतरस्ता के०) स्मृत्यंतर्गत ते सार्गसाहे स्मृतिनां ग्रंथ आय एटले संदेहकारी एक विचार उपजे के. गुं आ दिशि मदारे सो योजन सोकली राखेली ठे? के पचास योजन सोकली राखेली ठे? एवी शंका नते पचास योजन उपरांत जावुं, ते पांचमो अतिचार. अने सो योजन उपरांत जावुं ते अनाचार व्रतजंग जाणवो. ए पांचमो स्मृत्यंतर्गतनामें अतिचार. (पड मंसिगुण वए के०) प्रथम गुणव्रतने विषे पूर्वोक्त पांच अतिचार माहिलो जे अतिचार लाग्यो होय, ते प्रत्यं (निंदे के०) हुं निंडुं तुं ॥ १९ ॥

हवे बीजुं उपजोग परिजोग परिमाण गुणव्रत कहे ठे.

मज्झमि अ मंसमि अ, पुप्फे अ फले अ गंध मल्ले अ ॥

उवजोगपरीजोगे, बीजमि गुणवए निंदे ॥ २० ॥

अर्थः—जे वस्तु उप एटले एकवार सेवाय तथा मुखादिकमां शरीरमां प्रवेश कराय एवी वस्तु, जेम के खान, पान, फूल, विलेपन प्रमुख जे वस्तु तेनो जोग ते उपजोग. तथा परि एटले बाहिरथी वारं वार सेवियं, ते परिजोग वस्तु. ते वस्त्र, आभरण, जवन, स्त्री प्रमुख जाणवां. उपजोग परिजोग परिमाणनामा बीजुं गुणव्रत वे प्रकारें ठे. एक जोजनथकी, बीजुं कर्मथकी, तेना बीश अतिचारने प्रथम सामान्यपणे निंदियें ठेयें.

(मज्झमिअ के०) मदिरा, (मंसमिअ के०) मांस, वे चकारथकी बीजा पण अज्जदय द्रव्य ग्रहण करवां. जेवां के मधु, माखण, अनंतकाय प्रमुख (पुप्फे के०) केरमां, मज्जादिकनां फूल, (अके०) चशब्दथकी कुंथुआ, दिक त्रस जीवें करीने सहित एवा नागरवेलीनां पान प्रमुख जाणवां. तथा (फलेअ के०) वल्ली जांबू, वीलां, पीलूमां, पीचु, वोर, पाकां करमदां. ए फल सर्व अज्जदय वस्तु ठे, श्रावकने खावा पीवा योग्य नथी. ए वस्तु खाधामां वपराय ठे, ते कही, एटले अंतर्जोगवस्तु सूचवी. हवे बाहिर ना जोगमां आवे ते वस्तु कहे ठे. (गंध के०) वरास, अतर, अवीर-कपूर, अगर, तगर, धूपादिक जाणवां. (मल्लेअ के०) फूलादिकनी माला, ते केतकी चंपकादिकनां फूलनी जाणवी. तथा च शब्दथकी अन्य सर्व

जोग्य वस्तु, जेवी के:-सचित्तद्रव्य विगयादिक वस्तु पण लेवी. ए सर्व वस्तु, करेलाप्रमाण्यकी विपरीतपणें अनुचितपणे आसेवन करते थके एटले जोगवते थके (उवजोगपरीजोगे के०) उपजोगपरिजोगनामें (वी-अंमि गुणवप के०) वीजा गुणवतने विपे जे अतिचार लाग्यो होय, ते सर्व प्रत्ये (निंदे के०) हुं निहुं हुं ॥ २० ॥

हवे विशेषची ए व्रतना जोग उपजोग आश्रयी पांच अने कर्म आश्रयी पंदर, मलीने वीश अतिचार ठे, ते पक्किमियें ठेयें. प्रायः आश्रय सचित्त वस्तुनो तो त्यागीज होय, माटें तेनी अपेक्षायें करी प्रथम जोजन आश्रयी अतिचारपंक पक्कमीयें ठेयें.

सच्चित्ते पडिवरहे, अपोल डुप्पोलियं च आहारे ॥

तुवोसहि नरकणया, पडिकमे देसियं सव ॥५१॥

अर्थ:- (सच्चित्ते के०) सर्व समस्त सचित्तनो त्याग करीने अथवा सचित्तनु परिमाण कछुं होय, तेथी उपरांत प्रमादने वशें सचित्त वस्तुनो आहार करवो, ते प्रथम सचित्ताहारनामें अतिचार जाणवो. वीजो (पनि वरहे के०) सचित्त प्रतिवद्ध ते सचित्तनी साथें बांधेली वस्तु एटले जोनें लागेलो गुंदर, उलिया सहित रायण अने गोटली सहित आंवां, तेनुं मुखमां घालवुं, जेम वृक्षमांथी उखेकीने गुंदरने अचित्तनी बुद्धियें वापरे. अथवा आंवाने गोटली सहित अने रायणने उलिया सहित मुखमां घाले, ते सचित्तप्रतिवद्धनामें वीजो अतिचार जाणवो, तथा वीजो. (अपोल के०) अपकाहार एटले जेने अग्नितो संस्कार कीधो न होय, एवी सचित्त मिश्रित काची वस्तु, जेवी के:-नुरतनो पीशेलो छोट, अणचाव्यो छोट इत्यादिक अपोल जाणवी. ए विपे सिद्धांतमां कछुं ठे के, अणचाव्यो छोट, आवण अने जादरवा महीनामां पांच दिवस मिश्र रहे, पठी अचित्त थाय. आश्विनमासें चार दिवस मिश्र रहे. कार्तिक, मार्गशीर्ष अने पौष, ए व्रण मासें व्रण दिवस मिश्र रहे, तथा माहा अने फाट्युने पांच प्रहर मिश्र रहे. चैत्र, वैशाखें चार प्रहर मिश्र रहे. ज्येष्ठ तथा आषाढें व्रण प्रहर मिश्र रहे, इत्यादिक मिश्र रहे, पठी अचित्त थाय. ते काचो छोट, तेने पीशेलो जाणीने अचित्त बुद्धियें लीये. इत्यादिक सचित्त शंकित वस्तुनुं नरकण क

रुं, ते अपकौषधिजक्षणां त्रीजो अतिचार जाणवो. चोथो (दुष्पोद्धि यंच के०) दुःपकाहार ते कांश्क काचा अने कांश्क पाका एवा उला, उं वी, पोंक, पापनी प्रमुख वस्तु, तेनो (आहारे के०) आहार करवो ज क्षण करवुं, ते दुःपकौषधिजक्षणां चोथो अतिचार जाणवो. पांचमो (तु ठोसहिजस्कण्या के०) तुठौषधिजक्षण ते मग प्रमुखनी कोमल फली त था वोर प्रमुख तुठ असार वस्तु जे घणी खाधाथी पण तृप्ति न आय, ए वी जे औषधि कुलीफलीरूप तेने अचित्त करी वापरे, तो तेने तुठौषधि जक्षणां पांचमो अतिचार लागे, जेने सचित्त वस्तु खावानो नियम होय तेने ए पांच अतिचार(संज्ञवे. ए वीजा गुणव्रतना जोजन विषयिक पांच अ तिचार, ते आश्रयी जे महारे अतिचार लाग्यो होय, (संबंदेसियं के०) ते सर्व दिवस संबंधी अतिचार प्रत्ये (पम्किमे के०) हुं प्रतिक्रमुं वुं, निंहुं वुं. हवे जे गृहस्थ आजीविकाना हेतुयें कुव्यापार करे, तेने पण जोगोप जोगज कहियें. ते इंगालादिक पांच कर्म, दंतादिक पांच वाणिज्य, अने यंत्रादिक पांच सामान्य, एवं पंदर कर्मादान ठे. ते अत्यंत घणा कर्मों उपा र्जन करवानां कारण ठे, तेमाटे एने श्रावकें जाणवां, पण आचरवां नहीं. ते पन्नर कर्मादान आश्रयीने पंदर अतिचार वे गाथायें करी कहे ठे.

इंगाली वण साडी, ज़ाडी फोडी सुवज्जए कम्मं ॥

वाणिज्जं चैव य दं, त लस्क रस केस विस विसयं ॥११॥

अर्थः—प्रथम काष्ठ वाली अंगारा करी बेचवा तथा सोनार, कुंजार, लोहार जामजुंजा, कंसारादिकनां अग्निसंबंधि जे कर्म, ते(इंगाली के०) अंगारकर्म.

वीजुं वनस्पतिनुं निपजाववुं, ठेदवुं, जेदवुं, ठेयां अण ठेयां आखां वन बेचवां. पान, फल, फूल, लीलां तृण, काष्ठ अने कंद बेचवां. वामी, वनखंरु क रवा, आजीविकाहेतुयें कण दलावे. पीसावे, ते वीजुं (वण के०) वनकर्म.

त्रीजुं गामां प्रमुख वनावी वनावीने बेचे, तथा गामांना अवयव धोंसरी धोंसरा समोल प्रमुख, वनावीने बेचे, बेचावे, ते (सामी के०) शकटकर्म.

चोथुं गामां, बलद, उंट, जेप, खर, बेसर, घोडा, घर, हाट, प्रमुख राखीने ज़ाडे थापवानुं आजीविकानिमित्तें करे, ते (जामी के०) ज़ाटिक कर्म.

पांचमुं जव, चणा, गोधूम मग, अरुद, प्रमुख धान्यनो साथवो करवो,

तथा तैनी दाल करवी, तथा शाखि प्रमुखना चोखा करवा, तथा पृथिवी काय प्रमुखनो फोरु, तोरु करवो एटले कूवा, वापी, तखाव प्रमुख खणवा, गणाववा, उंरु लोकोनुं, तथा शिलाटनुं काम करवुं, हल दंतालीयें करी जूमि खेकवी. खाण खणाववी, टांकुं खणाववुं, कृपी करवी, इत्यादिक जेटलो पृथिवीनो आरंज, ते सर्व (फोरी के०) स्फोटिक कर्म जाणवुं. (कम्मं के०) ए पांच सामान्य कर्म, ते प्रत्ये श्रावक (सुवज्जाण के०) अत्यंतपणें वज्जे.

हवे पांच कुवाणिज्य कहे ठे. (च के०) वली (एव के०) निश्चै अ-
धवा चैवय ए शब्द पादपूर्णार्थ ठे. त्यां प्रथम दांत, नख, चर्म, शिंगना
दिकना व्यापार एटले हाथीदांत, चमरीगायना वादनां चमर, मत्स्यादि
कना नख, शंख, कोना, चीरु, पोइसा, कस्तूरी, मुक्ताफल, तथा बाघ,
चित्तरा अने मृगादिकनां चर्म, हिंग, हांसरु प्रमुख रोम, इत्यादिक व्रस
जीवोना अंगोनुं वाणिज्य जेमां आवे ठे, तेने जो आगरे जइ वहोरे, तो
तेमां धणो दोष लागे, ए सर्वने (दंत के०) दंतकुवाणिज्य कहियें.

धीजुं लाख, भावमीनां फूल, कसुवो, हरताल, मणशिल, गुली, महुनां,
टंकणद्वारादिकनो व्यापार, जेधकी बाहिरना जीवोनुं मृत्यु थाय, ते सर्व
(लख के०) लाख कुवाणिज्य जाणवुं.

त्रीजुं विंगय महाविंगय एटले घृत, तेल, गोल, मध, दूध, दही प्रमु-
खनो व्यापार, ते सर्व (रस के०) रस कुवाणिज्य जाणवुं.

चोथुं द्विपद ते मोर, सूना, तथा मनुष्य प्रमुखना व्यापार अने चतुष्पद
ते गाय, जेंप, बलद, घोना, ठाली प्रमुखनो व्यापार ते सर्व, (केस के०)
केशकुवाणिज्य जाणवुं.

पांचमुं अफीण, सोमल, शिंगीयो वत्सनाग, साबू, हरताल, जांग, पोस्त,
इत्यादिक तथा वरी, कटारी, धनुष्य, वाण, खड्ग, कूहामादिक शस्त्र, अने
सन्नाह पाखर प्रमुख जेना वलें करी संग्राममध्ये घणा जीवोना संहार
थाय, तथा हल, कोदाल, इत्यादिक सर्व कुवस्तुनो जे व्यापार, ते (वीस
विसयें के०) विस केतां विष तथा शस्त्रादिकनो विसय एटले विषय ठे
जेने विषे ते विसविसय कहियें. ए विसविसय, (वाणिज्जं के०) वाणिज्य
जाणवुं. ए पांच कुवाणिज्यने श्रावकें वर्जवां ॥ २१ ॥

एवं खुजंतपिह्वाण, कम्मं निह्वंणं च दवदाने ॥

सर दह तलाय सोसं, असई पोसं च वज्जिजा ॥७॥

અર્થ:-હવે પાંચ સામાન્ય કર્મ કહે છે. (ગયં કે०) ગમ (સુ ૧૦) નિશ્ચં શિલા, લોઢી, ઝગલ, મૃગલ, વંટી, ચરવા, પેટીયા પ્રમુખ અને જાતિનાં યંત્ર કરીને વેચે, તે સર્વ યંત્રકર્મ. તથા પિહ્વાણ તે ઝેલની, તિવ, સરશવ, ઇરંકાદિકને પીલવાનાં યંત્ર, જેમ કે કોદનું, વાળી પ્રમુખ, તે સર્વથી લાગે જે કર્મ, તેને પ્રથમ (જંતપિહ્વાણ કે०) યંત્રપીલન કર્મ કહિયે.

વીજું વાલકનાં કાન, નાક, વીંધવા, સ્ત્રીફૂલ વિધ્વંસ કરવો, નપુંસક કરવો, ઝંટાદિકને આંકવો, ઘોઠા વલદનાં નાક વીંધાવવાં, આંક પડાવવા. સમરાવવા, કર્ણ, કંચલ, પૂઠમાં ઠેરાવવાં. તેમજ ઇજારે ગામ લડને આકરા કર કરવા, કોટવાલપણું કરવું, ઇત્યાદિક જેટલાં નિર્દયપણાનાં કામ છે, તેસર્વ, (નિહ્વંઠણં કે०) નિર્લઠન કર્મ જાણવું. (ચ કે०) વલી

ત્રીજું ધર્મની બુદ્ધિયેં અથવા મોકલી જૂમિને ત્રિપે સુલથી સંગ્રામ થાય અથવા સ્વજાવેં અથવા તૃણાદિક વાવ્યા પઠી નવા અંકૂરા ઊગે, તો ગાયો ચરે. ઇત્યાદિક હેતુથી વન અને જારી પ્રમુખને જે (દવ કે०) અગ્નિનું (દાણં કે०) દાન ઇટલે આપવું, અર્થાત્ દવ લગામવો, તથા કોઈને અગ્નિનું દેવું, તેને દવદાનકર્મ કહિયેં.

ચોથું સરોવર ધ્વણા વિના જે જગામાં જલ રહે, તેવા ગામને (સર કે०) સર કહિયેં તથા (દહ કે०) ડહ અને (તલાય કે०) તલાય, એ સરોવર, ડહ, તલાય, તથા કૂવા, વાપી, ઇત્યાદિક પાણીનાં સ્થાનકોનું (સોસં કે०) શોષણ કરવું, એ જલાશયના પાણી ઊલટાવવાથી અનેક જલચર પંચેન્દ્રિય જીવની હિંસા થાય, તથા નીલ ફૂલ વગેરે ઘણા જીવોનો વિનાશ થાય, તેને સરદહતલાયસોસણકર્મ કહિયેં.

પાંચમું (ચ કે०) વલી (અસઈપોસં કે०) અસતીપોષણકર્મ, તે અસતી કહિયેં કુતરાં, વિહ્વામાં, મોર. કૂકમાં સૂવા, મેનાં, સીંચાણા, સૂના, સાલહી પ્રમુખ હિંસક જીવોનું પોષણ કરવું, તે અસતીપોષણકર્મ કહિયેં. અથવા અસતી ઇટલે કુસતી, કુશીલિણી વ્યજિચારિણી સ્ત્રીનું પોષણ કરવું. તે પણ અસતીપોષણકર્મ કહિયેં, અથવા હુષ્ટ પુત્રાદિક, હુષ્ટ

दान, दानीनुं तरण पोषण करवुं तथा कसाइ, माछी, वापरी, नेलीनी साथें व्यापार करवो. इत्यादिक जे अभर्मी जीवोनुं पोषण करवुं, ते सर्वे, अस्तीपोषणवर्मे कहियें. (कम्मं के०) ए पांच सामान्य कर्म कर्मां, अहिं एवं खु शब्द ते माथाना धंत मुधीना दरेक पदमां लेवुं. जेम के:- एवं गट्ठे ए प्रकारनां म्ग कर्मां जे जे शुक्तिपाखनादिक ठे. तेने खु गट्ठे निश्चयें करी श्रावकें (वज्जिज्जा के०) वज्जिवां. ए पंदरे अतिचारमांदेखो जे महारे अतिचार लाग्यो होय, ते सर्वप्रत्ये हुं निहुं तुं ॥ २३ ॥

हचे अनर्थदंरुविरमणनामा त्रीजुं गुणवत कहें ठे. जेयकी निरर्थक आत्मा दंराय, पाप लागे, तेने अनर्थदंरु कहियें. ते चार प्रकारें ठे. ते मां प्रथम नो जे आत्तेध्यान, गौडध्यान ध्यावुं, ते अपध्यानाचरित अनर्थ दंरु कहियें, गट्ठे चेतां चेतां मनमां चिंतवना करथी, जे बेरीने थापुं, मारी नापुं अने राजा थाठं, तो बेरीनां गाम धाली नातुं? विद्याधर थाठं, तो स्वेच्छायें ज्यां जावे त्यां जाठं? मनमानती स्त्रीनी साथें विस्वास कहं? इत्यादिक जे मातुं ध्यान करवुं, ते अपध्यानाचरित अनर्थदंरु कहियें.

बीजो प्रमादाचरितअनर्थदंरु. ते पाप विकथा करथी, दूध, दर्दी, ठा श. घृत, तेल, इत्यादिक वस्तुने ढांकयानुं थालस करवुं, ते बीजो जेदं.

त्रीजो हिंसप्रदानअनर्थदंरु, ते घंटी, उम्वल, मुशल, चाकू, तुरी प्रमुख पाप अधिकरण कोइने आपवां, ते हिंसप्रदानअनर्थदंरुनो त्रीजो जेदं.

चोथो पापकर्मोपदेश अनर्थदंरु, ते न्हाउं, अग्नि जलावो, वस्त्र धोवो, खेती करो, करावो, वाठमाने समरावो, अमुकने कूटो, मारो, बांधो, इत्यादिक उपदेश देवा, ते चोथो जेदं. ए चार प्रकारना अनर्थदंरुयकी निवृत्तवुं, तेने अनर्थदंरुविरमणनामं त्रीजुं गुणवत कहियें. तिहां पोता जे तथा ज्ञाती, गोत्री प्रमुखने अर्थ पाप करवुं, ते व्यवहारदृष्टियें अर्थ दंरु ठे, माटे अर्हियां तेनो त्याग नथी ॥ २३ ॥ हचे ते त्रीजा गुणवत आश्रयी जे अतिचार लाग्या, ते त्रण गाथायें करी पम्किमियें ठेयें.

सवग्नि मुखल जंतग, तण कठे मंत मूल जेसजे ॥

दिने दवाविए वा, पम्किमे देसियं सधं ॥ २४ ॥

अर्थ:- (सव के०) शस्त्र, (अग्नि के०) अग्नि, (मुखल के०) मुख

ल, (जंतग के०) यंत्रक ते घंटी प्रमुख, (तण के०) सावरणी प्रमुख,
 (कठे के०) काष्ठ लाकमी अरहट्टनी लाती प्रमुख, (मंत के०) मंत्र ते
 साप खीलवा प्रमुखना, जाणवा, (मूल के०) नागदमणी प्रमुख जडी
 वूटी, तथा गर्जशातन पातन प्रमुख जाणवा. (ज्ञेसज्जे के०) ज्ञेपज्य ते
 वे आदि वस्तुना मेलापथी जे वस्तु उपजे एटले गोली, चूर्ण, तंत्रविद्या
 इत्यादिक उपद्रवकारी वस्तु जाणवी. इत्यादिक वस्तु दाक्षिणता टाळी वी
 जाने (दिन्ने के०) देवाथकी, एटले आपवाथकी, (दवाविण के०) परपास
 अपाववाथकी (वा के०) अथवा वीजा आपनारने अनुमोदवाथकी, जे
 अतिचार लाग्या होय, (सबंदेसियं के०) ते सर्व दिवस संबंधि अतिचार
 प्रत्ये, (पडिक्कमे के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं, निंहुं हुं ॥ १४ ॥

न्हाणू वट्टण वन्नग, विलेवणे सदरूवरसगंधे ॥

वडासण आचरणे, पम्पिकमे देसियं सबं ॥ १५ ॥

अर्थ:- (न्हाण के०) स्नान ते अच्यंगन करी तेल चोपडीने नाहियें
 त्यां अजयणायें जीवाकुल भूमिकायें स्नान करे, अथवा अणगल पाणीयें स्ना
 न करे, (उवट्टण के०) उवटणुं ते उद्धर्त्तन जे पींठी प्रमुखें करी शरीरुं
 उवटण करे, मेल उतारे, (वन्नग के०) वर्णक वस्तु, ते अवीर, गुलाल, अ
 लतादिक, (विलेवणे के०) केसर, चंदन, कुंकुमादिक वगैरेणुं विलेपन जा
 णवुं. (सद के०) वंश वीणादिकना शब्द कौतुकें सांचलवा, तथा प्रहर
 रात्रि उपरांत उंचे शब्दें बोलवुं, (रूव के०) स्त्री प्रमुखना रूप जोवां,
 वेश्यादिकनां नाटक जोवां, (रस के०) मधुर, आम्लादिक रस, (गंधे के०)
 वास, एटले सुगंध, ते कर्पूर, कस्तूरी प्रमुखना जाणवा, (वड के०) वस्त्र,
 (आसण के०) वेसवानां आसन तेने संबंधें शय्या पण जाणवी. तथा
 आसन एटले कामशास्त्र, कोक, वात्स्यायनादिक शीख्या होय अनेकविध
 विषयज्ञोग संबंधी चोराशी आसन जाणवां, (आचरणे के०) आचरण ते
 चरण, मुकुट, कुंडल, कंकण, मुद्रिकादिक तथा द्यूतक्रीडा, मद्यपान,
 जल क्रीडा, हींचवुं, इत्यादिक दुष्ट वानां करवां, जोवां, एम अनेक उप
 जोग परि जोग वस्तुं आश्रयी अयत्तायी अणउपयोगयी जे कोइ म
 हारे अतिचार लाग्या होय, (सबंदेसियं के०) ते सर्व दिवससंबंधी अति

ચારપ્રત્યે (પઢિક મે કે૦) હું પઢિકમું હું, નિંહું હું. આ ઠેકાણે શબ્દાદિક પાંચ વિષય ગ્રહણ કથ્યા છે. માટે તજ્ઞાતીય મધ્યાદિ પાંચ પ્રકારના પ્રમાદનું પણ ગ્રહણ કરવું ॥ ૨૫ ॥

હવે એ વ્રતના પાંચ અતિચાર પ્રતિક્રમણને માટે કહે છે.

કંદપ્પે કુકુણ, મોહરિ અહિગરણ જોગ અશરિત્તે ॥

દંમંમિ અણઠાણ, તશ્ચમિ ગુણવણ નિંદે ॥ ૨૬ ॥

અર્થ:- (કંદપ્પે કે૦) કંદર્પ, તે કામજોગની કથાનું કરવું, તથા એ હાસ્ય કારી વચન બોલવું, જે થકી કામવિકાર જામે. તે પ્રથમ અતિચાર જાણવો, તથા (કુકુણ કે૦) કૌકુચ, તેજુકુટી, નેત્ર, નાક, મુખ, હાથ પાદાદિકની એવી ચેષ્ટા કરે, કે જેથકી લોકોને અત્યંત હાસ્ય ઉત્પન્ન થાય, એટલે જાનની પરે શરીરાદિકની કુચેષ્ટાએ કરીને લોકોને અત્યંત હાસ્ય ઉપજાવવું, કોણના ચાલા પામવા. તે ત્રીજો અતિચાર, તથા (મોહરિ કે૦) મુશરીપણું, તે વિચાર રહિત વાચાલપણે ગણું વચન કરવું મકાર ચકારાદિક અઘટિત વચન બોલવાં, તે ત્રીજો અતિચાર જાણવો, તથા (અહિગરણ કે૦) શસ્ત્ર, અગ્નિ, મુશલ, નીસા, લોહું, ધંટી પ્રમુખ અધિકરણ, સજ્જા કરી રાખવાં, કોઈ માગવા આવે તેને આપવાં, તેમજ અગ્નિ પ્રમુખ અધિકરણની પ્રથમ પ્રવૃત્તિ ચલાવવી, તે ચોથો અતિચાર જાણવો. તથા (જોગઅશરિત્તે કે૦) ઉપજોગ પરિજોગની વસ્તુ તે અતિરિક્ત એટલે પોતાના સ્વપ કરતાં પણ અધિક રાખવી એટલે જોગવસ્તુ જે તેલ, કંકોની, ચણ, પાણી પ્રમુખ છે, તે અધિક રાખે, જે દેહીને ત્રીજાને ન્હાવા પ્રમુખની વાંઠા ઉપજે, તેથી જોગાદિક વસ્તુનો દોષ લાગે અને ઉપજોગ વસ્તુ, તે જો એક ઘરનો સ્વપ હોય તો પણ જે ચાર ઘર પ્રમુખ સ્વપ વિના સામટાં કરાવે, તેથી ઉપજોગ વસ્તુનો અધિક દોષ લાગે. તે પાંચમો અતિચાર (દંમંમિઅણઠાણ કે૦) એ અનર્થદંડવિરમણ નામે (તશ્ચં મિગુણવણ કે૦) ત્રીજા ગુણવ્રતને વિષે પૂર્વોક્ત જે અતિચાર લાગ્યો હોય, તે પ્રત્યે (નિંદે કે૦) હું નિંહું હું ॥ ૨૬ ॥ ઇતિ ગુણવ્રતપ્રતિક્રમણ ॥

हवे चार शिदाव्रत कहे ते. त्यां प्रथम सामायिक नामक शिदाव्रत ॥
तिविहे दुष्टप्रणिधाने, अणवघाणे तदा सडविहूणे ॥

सामाश्च वितह कए, पढमे सिक्कावए निंदे ॥ २७ ॥

अर्थः—(तिविहे के०) त्रिविधें एटले ज्ञान प्रकारें (दुष्टप्रणिधान के०)

दुःप्रणिधान ते दुष्टव्यापार एटले सावय व्यापार ते. नेंता ज्ञान अनिचर जाणवा. तेमध्ये प्रथम घर, हाट प्रमुख संबंधी जे सावय व्यापारुं मनस चिंतवन करवुं, ते प्रथम मनोदुःप्रणिधान अतिचार जाणवो. तथा ककड एटले कठोर, सावयचापायें करी बोलवुं, ते बीजो वचनदुःप्रणिधान नाम अतिचार जाणवो. तथा अण उपयोगशी पापव्यापारमां कायाने, प्रवर्ता ववी, देखवा, पूंजवा विना वेसवुं, सुवुं, जीतवुं उठिंगण करवुं, इत्यादिक विपरीतपणे जे कायाने प्रवर्ताववी ते कायदुःप्रणिधाननामा बीजो अतिचार जाणवो. तथा (अणवघाणे के०) अनवस्थान, ते सामायिकनुं जय न्य वे घडी कालमानवे तेटलो काल पूर्ण कत्या विना सामायिक पारवो, तथा आदररहितपणे सामायिक पारवो, तथा आदररहितपणे सामायिक करवो, ते चोथो अनवस्थानअतिचार जाणवो. (तदा के०) तथा (सडविहूणे के०) स्मृतिविहीन एटले नीझादि प्रमादशकी सामायिक में कीधो के नथी कीधो? एवुं उपयोगनुं शून्यपणुं ते पांचमो अतिचार ए रीतें (सामाश्च के०) सामायिक प्रत्यें (वितहकए के०) वितथ एटले जूगो, कृते नाम कीधे थके (पढमेसिक्कावए के०) प्रथम सामायिकनामा शिदाव्रतने विषे पूर्वोक्त पांच अतिचार मांहेलो जे अतिचार लाग्यो होय, ते प्रत्यें (निंदे के०) हुं निंडुं तुं ॥ २७ ॥

आशंकाः—सामायिक लेइने पठी सर्वथा मननो संवर तो करी शकिये नहीं, अने मनना कुव्यापारें एक तो कुव्यापारनुं पाप लागे, अने बीजुं सामायिकनो जंग थाय ठे, तेथी तेनुं फरी प्रायश्चित्त करवुं जोइयें, तेमाटें अविधिदोषने लीधे सामायिक करवाने वदले नहींज करवो तेज चळुं ठे?

समाधानः—सामायिक तो अवश्य करवो, केम के सामायिक लेवाय ठे, ते दुविहं तिविहेण ए जांगे लेवाय ठे, ए जांगामां मन, वचन अने काया ए त्रणें करी सावय व्यापार करुं नहीं, तथा करावुं नहीं, ए ठ नियम आवे ठे, तो ते ठ मध्ये कोइवारें कदापि एक नियम जंग थाय तो पण

પાંચ તો અગ્નિ રહે છે. અને મનના કૃત્યાપારનું પાપ અરૂપ હોય છે, તે પાપથી તો 'મિથા મિ ડુક્કરં' દેવાથી વૃદ્ધીયં થાય. માટે જ્યાં અરૂપ કારણ થી જો સામાયિક કરવાનો ચાલજ બંધ કરીયે, તો આ કાલમાં ચારિત્રીયો કોઈ પણ નથી. એવું જ થઈ જાય. તેમાટે સામાયિક અવગ્રહ લેવો અને તે સામાયિક લેખને પછી જમ થને તેમ શુરૂ પાલવાનો રૂપ કરવો, કારણ કે હમણાં ના કાલની દીકા અને સામાયિક પ્રમુખ જે છે, તે સર્વ અન્યાસ માત્ર છે. માટે અન્યાસ કરતાં થકાં કોઈ વચ્ચે શુરૂ ચારિત્રનો લાજ પણ થશે.

તેથી સામાયિકનો અત્યંતજાત્રવ પટલે નિર્મૂલપણું કરવું યોગ્ય નથી, કેમ કે સર્વચરિતિ સામાયિકને વિષે પણ તેમજ થાય છે, તેમાં પણ ગુપ્ત્યાદિ પ્રંગમાં મિથ્યા ડુક્કરૂત પ્રાયશ્ચિત્ત કહેલું છે, તેથી સામાયિક ન કરવો તે યોગ્ય નથી. વલ્લી પણ સાતિચાર જે અનુદાન છે, તે પણ અન્યાસ કરતાં કાલે કરીને નિરતિચાર અનુદાન થાય છે, એમ પૂર્વાચાર્યો કહે છે. વલ્લી કહેલું છે કે, અન્યાસ જે છે. તે મનુષ્યાદિકના મહોટા જન્મમાં પથવાહે ચાલનારો થાય છે, માટે શુરૂ છે. તથા ઘણાં લોકો પણ કહે છે. કે અન્યાસ જે છે. તે કર્મના કુશલપણને કરે છે. માટે નિરંતર સામાયિક કરવો તેજ યોગ્ય છે. જેમ ગ્રહણ કરવાના પાત્રમાં એક વચ્ચે પથેલો ઉદકવિંદુ મહત્તાને પામતો નથી, તેમ મનના સદોપપણાયેં કરી સામાયિક કરવો, એ પણ અત્યંત દોષની મહત્તાને પામતો નથી કારણ કે તેની મિથામિ ડુક્કરૂં થી શુદ્ધિ છે, માટે અવિધિ કરવાને વદલે સામાયિક નજ કરવો, એવું થો લવું તે અસૂચાવચનજ છે. કહેલું છે, કે "અવિહિકયા વરમકયં, ઉસ્સૂચ વચણં જાણંતિ સમણાં ॥ પાયઠિત્તં જન્હા, અકણ લહુથં કણ ગુરુથં ॥ ૧ ॥ માટે ધર્માનુદાન નિરંતર કરવું અને કરનારેં સર્વ શક્તિયેં કરી વિધિમાં ચલ રાખવો. એજ શ્રેષ્ઠાલુનું લક્ષણ છે. વલ્લી કૃપી, વાણિજ્ય, સેવાદિક, જોજન, શયન, આસન, ગમન, તથા વચનાદિક તે સર્વ પણ ડ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલાદિક વિધિયેં કરીને પૂર્ણ ફલવાલાં થાય છે. અન્યથા થતાં નથી, માટે સમસ્ત પુણ્યક્રિયાના પ્રાંતમાં અવિધિ આશાતના નિમિત્ત મિથ્યાડુક્કરૂત દેવું. કિંવહુના.

હવે ધીજા દેશાવકાશિક શિક્ષાવ્રતના અતિચાર કહે છે.

આણવણે પેસવણે, સદે રૂવે અ પુગ્ગલસેવે ॥

દેસાવગાસિચ્છંમિ, વીણે સિસ્કાવણે નિંદે ॥ ૨૭ ॥

अर्थः—(प्रथमजे जूमिनां परिमाण कीधां ते, ते जूमिनी। उपरांत वाहिर
नी जूमित्री कोइ जनार माणसनी हस्तक वस्तु पदार्थने (आपणणे के०)
आनयन, एटले अणाववुं, मगाववुं ते, आनयननामा प्रथम अतिचार जा
णवो. तथा परिमाण उपरांतनी जूमिने विषे दाम प्रमुचने मोकखवो, अय
विक्रयनो आदेश देवो, ते बीजो (पेसवणे के०) प्रपवणनामा अतिचार जा
णवो, तथा कोइ कार्य उपने अके नीमेली जूमिकात्री वाहिर रहो जे मनुष्य,
तेने खोंखारादिक शब्दें करी पोतापणुं जणाववुं, ते बीजो (संड के०)
शब्दानुपाति नामा अतिचार जाणवो. तथा उंचो अइ पोतावुं रूप दे
खानीने बोल्या विना पण जेने बोलाववुं होय, तेनी दृष्टियें पडे. तेना द
र्शनथकी तेना समीपमां जाय, ते चोथो (रुवेअ के०) रूपानुपातिनामा
अतिचार जाणवो. तथा नीमेली जूमिकात्री वाहिर रहेला पुरुषने कांक
रादिक नाखी पोतापणुं जणाववुं, ते पांचमो (पुगदस्केवे के०) पुजलो
त्क्षेप नामा अतिचार जाणवो. ए पांच अतिचारमांहेत्री (देसावगासि
अंमि के०) देशावकाशिकनामें (वीएसिस्कावए के०) बीजा शिक्तावत
ने विषे जे अतिचार लाग्यो होय, ते प्रत्यें (निंदे के०) हुं निंडुं तुं.
अहीयां ए व्रतने विषे देशथकी अवकाश ठे, एटले जे व्रतने विषे उप
जोग परिजोग वस्तुनी बूट ठे. तेने देशावकाशिक कहियें, तथा घ
णाथी थोरु करवुं, तेने पण देशावकाशिक कहियें ॥ १७ ॥

हवे बीजा पौषधोपवास शिक्ताव्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

संथारुच्चारविही पमाय तह चेव जोअणाजोए ॥

पोसह विहि विवरीए, तइए सिस्कावए निंदे ॥१८॥

अर्थः—संथार के०) शय्यासंथार, (उच्चार के०) वमीनीति अने
लघुनीतिनां ठंमिल, एनो (विही के०) विधि जे प्रकार, तेने विषे (पमाय
के०) जे प्रमाद करवो, ते अतिचारचउक जाणवुं, ते अतिचारचउक
ने विवरीने कहे ठे. त्यां शय्या संथाराने न पहिलेहे अथवा प्रतिलेखन
करे, तो कांश्क करे, कांश्क न करे, ते प्रथम अप्पमिलेहिअ डुप्पमिलेहि
संथारसंथारे नामा अतिचार जाणवो, तथा शय्या संथाराने न प्रमार्जवुं,
प्रमार्जवुं तो कांश्क प्रमार्जवुं, कांश्क न प्रमार्जवुं, ते बीजो अप्प

मन्त्रिप्रपुष्पमधियसन्धारं नामा अतिचार जाणवो, तथा यमीनीति
अने लघुनीति. परव्यवर्तनी जे जूमि. ते जूमिने न पडिलेहवी. अथवा
पडिलेहवी. तो कांश्क पडिलेहवी अने कांश्क न पडिलेहवी. ते व्रीजां
अप्पडिलेहिअ पुप्पडिलेहिअ उच्चारपासहवणजूमि नामा अतिचार जा
णवो. तेमज ते जूमिने न प्रमार्जवी, अथवा प्रमार्जवी तो कांश्क प्रमा
र्जवी कांश्क न प्रमार्जवी, ते चोथो अप्पमधिय पुप्पमधिय उच्चारपासह
वणजूमिनामा अतिचार जाणवो. ए चारे अतिचार ते शय्या संयारो
तथा लघुनीति, बढीनीतिनां वंडिलने दृष्टियें करी जूवे नहीं, तेमज च
रवला तथा देंडासणादिकें करी पूंजे, प्रमाजें नहीं अथवा शून्यचित्तें जू
ए, अने पूंजे ते संबंधी ए अतिचारचतुष्क कणुं. (तद्देव के०) तथैव ए
टले तेमज धली निधें (जोअणाजोए के०) जोजननो आजोय एटले आ
जोग करवो चिंतवन करवुं, अर्थात् पोसह लीधा पठी जोजनादिकनी चिंता
करे, एटले क्यारें पोसह पूर्ण थशे क्यारें पारणुं करणुं ? अथवा पार
णे अमुक जोजन करणुं ? एवी चिंतवणा करवी, ते पांचमो जोअणाजोए
नामा अतिचार जाणवो. ए पांच अतिचारोयें करीने (पोसहविहिधिवरीए
के०) पोसहव्रतनो विधि जे प्रकार ते विपरीत करे थके, (तद्देवसिक्कावए
के०) पोषधोपवासनामा व्रीजा शिक्षाव्रतने विषे पूर्वोक्त पांच अतिचार
मांहेलो जे अतिचार लाग्यो होय, तेने (निंदे के०) हुं निंदुं उं ॥ २९ ॥

हवे चोथा अतिथिसंविजाग शिक्षाव्रतना पांच अतिचार कहें ठे.

सच्चित्ते निखिवणे, पिहिणे ववएस मठरे चेव ॥

कालाश्कम दाणे, चउठे सिक्कावए निंदे ॥ ३० ॥

अर्थः—(सच्चित्ते के०) साधुने देवा योग्य जे जन्तादिक तेने पृथिव्यादिक
जेसचित्त, ते सचित्तनी उपर पूर्वोक्त प्राशुक निदोषवस्तुनुं (निखिवणे के०)
नादोषवुं मृकवुं ते सचित्तनिक्षेपण नामा प्रथम अतिचार जाणवो. तथा
प्राशुक निदोष देवा योग्य वस्तुने सचित्त ते कंद, पत्र, पुष्पादि पदार्थें करी
(पिहिणे के०) टांकवी, ते सचित्तपिहिण नामा वीजो अतिचार जाणवो, तथा
ववएस के०) व्यपदेश करवो एटले पोतानी वस्तुने अण देवानी बुद्धियें पार
की करीने कहेवी, तथा देवानी बुद्धियें पारकी वस्तुने पोतानी करीने

अर्थः—(प्रथमजे जूमिनां परिमाण कीर्त्तनां ते, ते जूमिनी उरसंत जमिनी जूमित्री कोइ जनार माणसनी हस्तक वस्तु पदार्थने (आणवणे के०) आनयन, एटले आणाववुं, मगाववुं ते, आनयननामा प्रथम अतिचार जाणवो. तथा परिमाण उपरांतनी जूमिने विषे दास प्रमुखने मोकलवो, कय विक्रयनो आदेश देवो, ते वीजो (पेसवणे के०) प्रेषवणनामा अनिचार जाणवो, तथा कोइ कार्य उपने थके नीमेली जूमिकात्री बाहिर रग्यां जे मनुष्य, तेने खोंखारादिक शब्दें करी पोतापणुं जणाववुं, ते वीजो (मदे के०) शब्दानुपाति नामा अतिचार जाणवो. तथा उंचो बट्ट पोनातुं रूप दे खामीने बोदया विना पण जेने बोलाववुं होय, तेनी दृष्टियें पडे, तेना दर्शनथकी तेना समीपमां जाय, ते चोथो (रुवेअ के०) रूपानुपातिनामा अतिचार जाणवो. तथा नीमेली जूमिकात्री बाहिर रद्वेला पुरुषने कांक रादिक नाखी पोतापणुं जणाववुं, ते पांचमो (पुग्गलरूकेवे के०) पुज्जलो त्हेप नामा अतिचार जाणवो. ए पांच अतिचारमांहेथी (देसावगासि अंमि के०) देशावकाशिकनामें (वीएसिस्कावए के०) वीजा शिद्धाव्रत ने विषे जे अतिचार लाग्यो होय, ते प्रत्यें (निंदे के०) हुं निंहुं वुं अहीयां ए व्रतने विषे देशथकी अवकाश ठे, एटले जे व्रतने विषे उपजोग परिजोग वस्तुनी बूट ठे. तेने देशावकाशिक कहियें, तथा घणार्थी थोरु करवुं, तेने पण देशावकाशिक कहियें ॥ १७ ॥

हवे वीजा पौषधोपवास शिद्धाव्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

संथारुच्चारविही पमाय तह चेव जोअणान्नोए ॥

पोसह विहि विवरीए, तइए सिस्कावए निंदे ॥१८॥

अर्थः—संथार के०) शय्यासंथार, (उच्चार के०) वमीनीति अने लघुनीतिनां ठंमिल, एनो (विही के०) विधि जे प्रकार, तेने विषे (पमाय के०) जे प्रमाद करवो, ते अतिचारचउक्क जाणवुं, ते अतिचारचउक्क ने विवरीने कहे ठे. त्यां शय्या संथाराने न पहिलेहे अथवा प्रतिलेखन करे, तो कांश्क करे, कांश्क न करे, ते प्रथम अप्पमिलेहिअ डुप्पमिलेहिअ सव्यासंथारे नामा अतिचार जाणवो, तथा शय्या संथाराने न प्रमार्जवुं, अने प्रमार्जवुं तो कांश्क प्रमार्जवुं, कांश्क न प्रमार्जवुं, ते वीजो अप्प

(न के०) बली ते प्रत्यं (गरिहामि के०) गुरुसाखें हुं गहुं हुं. विशेषं निंडुं हुं.
 अथवा धीजो अर्थ आची रीतें ठे—(सुहिणसु के०) वर पात्रादिकें
 करी सुखीया अने (सुहिणसु के०) रोगप्रमुखें करी दुःखिया एवा (अ-
 संजणसु के०) असंयत गटले (अ के०) नधी जेने (सं के०) सम्यक्
 गटले रुनो एवो, (यत के०) यत्न जे उद्यम करवो, गटले जे रुनो उ
 द्यम नधी करता, परंतु जीवहिंसादिक कर्मपाशमां पकवा संबंधी उद्यमना
 करवावाला, जैनाजास, वेशविमंजक एवा असंयती, पासना, उसनादिक तेने.
 तथा धीजो अर्थ, ते असंयत पद्धिधजीव बंधकोने अथवा अन्यदर्शनी कुलिं
 गी तेने रागें करीने, जेम के, एक गामना वासी ठे अथवा महारा जाइ
 प्रमुख ठे, आपणी उत्तखाणना ठे, इत्यादिक जे रागजावें करी दान दीधुं
 तथा जिनशासनना प्रत्यनीक ठे, छेपी ठे, निर्खळा जंकक ठे, इत्यादिक छेप
 उपन्यो तो पण घरे आव्या, भाटें दान आप्युं, इत्यादिक जावें जे महारे
 जीवें अनुकंपा, दया कीधी होय, तेने हुं निंडुं हुं ॥ ३१ ॥

अर्ही गुणवंत साधुने दान दीधुं ते निंदवुं नहीं, परंतु पूर्वोक्त राग. छे-
 पनी निंदा करवी तथा पास्त्यादिक अने कुलिंगी प्रमुखने गुणवंतनी
 बुद्धियें दान दीधुं होय, ते निंदवुं, पण जे सहेज अनुकंपायें दान दीधुं
 होय, ते तो अनुकंपाज कहेवाय, ते दाननें जगवंतें निपेधुं नथी, अर्ही
 रागछेपनी निंदा जाणवी. पण दान दीधुं तेनी निंदा जाणवी नहीं ॥

हवे सुसाधुने दान न दीधु, ते आलोवे ठे.

साहसु संविजागो, न कळ तव चरण करण जुत्तेसु ॥

संते फासुअ दाणे, तं निंदे तं च गरिहामि ॥ ३२ ॥

अर्थः—(तव के०) तपें करीने, (चरण के०) चरणसित्तरियें करीने
 (करण के०) करण सित्तरियें करीने, (जुत्तेसु के०) सहित एवो, (सा-
 हसु के०) सुसाधु तेने विपे (फासुअदाणे के०) देवा योग्य प्राशुक
 निदोप एवुं अशनादिक दान, (संते के०) उते महारे जीवें जो (संवि
 जागो के०) संविजाग, (नकळ के०) न कीधो होय, तेथी जे अतिचा
 र हुळ होय, (तं के०) ते प्रत्यं (निंदे के०) हुं आत्मसाखें निंडुं हुं,
 (च के०) बली (तं के०) ते प्रत्यं (गरिहामि के०) गुरुनी साखें गहुं

હું. આ ઠેકાણે તપઃ પદનું જૂઠું ઉપાદાન કહ્યું છે. તેણે કરીને જે તપ છે, તે નીકાચિત્ત કર્મોને પણ ક્ષય કરનારું છે, એવું પ્રાધાન્ય સૂચન કહ્યું છે. એ ત્રણ ગાથાએ કરી ચોથું શિક્ષાવ્રત થયું ॥ ઇતિ ચતુઃ શિક્ષાવ્રતપ્રતિક્રમણ ॥૩૧॥

હવે સંલેપણના પાંચ અતિચાર પરિહાર કરતા ઠતા કહે છે.

इह लोए परलोए, जीविअ मरणे अ आसंसपउगे ॥

पंचविहो अइआरो, मा मज्जं हुज्ज मरणंते ॥ ३३ ॥

અર્થઃ—(इहलोए के०) इह लोकने विषे एटले आ धर्मना प्रज्ञावें शे-
ठ, गाथापति, सेनापति, राजा, मंत्रि प्रमुख रुक्मिन्त मनुष्य थवानो
(आसंसपउगे के०) आशंसा जे अजिलाष तेनो प्रयोग जे मननो व्यापार,
ते इहलोकाशंसप्रयोग नामा प्रथम अतिचार जाणवो. अहीं आशंसाप्रयोग
ए पद,दरेक पदना प्रारंभमां प्रयोजवुं. (परलोए के०) आ धर्मना प्रज्ञावें पर
लोकनी आशंसा जे देव, देवेंद्र थवानो अजिलाष, तेनो प्रयोग जे मननो
व्यापार करवो, ते परलोकाशंसप्रयोगनामा वीजो अतिचार, (जीविअ के०)
अनशनने लीधे सन्मान सत्कार देखी घणा काल पर्यंत जीववानी आशंसा जे
वांठा, तेनो प्रयोग जे मननो व्यापार, ते त्रीजो जीविआशंसप्रयोग अतिचार
जाणवो. (मरणे के०) कर्कश क्षेत्रने विषे अनशन लइने कोइ पूजा, अर्चा
न करता होय तेणें करी अथवा लुधादिकें करी पीड्यां थकां शीघ्र मरण
नी आशंसा जे वांठा, तेनो प्रयोग जे मननो व्यापार, ते मरणाशंसप्रयोग
नामा चोथो अतिचार जाणवो. (अ के०) चशब्दथकी आ धर्मने प्रज्ञा
वें आवते जवें रुक्मा शब्द, रूप, रसादिक जे कामजोग છે, તેની આશંસા
જે વાંઠા તેનો પ્રયોગ જે મનનો વ્યાપાર, તે પાંચમો કામજોગાશંસપ્રયોગ
નામા અતિચાર જાણવો. એ પાંચ વાંઠાનું જે કરવું, તે સંલેપણા સંવંધી એ
(પંચવિહો કે०) પંચવિધ, (અઇયારો કે०) અતિચાર (મરણંતે કે०)
મરણને અંતે એટલે જ્યાં મુઘી ચરમ શ્વાસ હોય, ત્યાં પર્યંત (મદ્યં કે०)
મદ્યારે (મા કે०) ન (હુજ્જ કે०) થાઉં, એટલે એ પંચવિધ અતિચાર; તે
મરણને અંતે મુજને મ હોજો ॥ ૩૩ ॥

हृवे प्रायः सर्वे अनिचार, मन, वचन अने कायाना कृत्या
पारें होय ठे, तेनुं प्रतिक्रमण कहे ठे.

काएण काइअस्स, पम्भिकमे वाइअस्स वायाए ॥

मणसा माणसिअस्स, सबस्स वयाइआरस्स ॥ ३४ ॥

अर्थः—(काइअस्स के०) कायिकस्य एतत्ते वधाधिकारी एवा शरीरं
करी करेला जे अतिचार, ते अतिचारने (काण्ण के०) कायोत्सर्गादिक
तप अनुष्ठानादिक जे कायाना शुज व्यापार, तेणें करी युक्त एवा शरीरं करी
ने, तथा (वाइअस्स के०) वाचिकस्य, एतत्ते सहस्रान्याख्यानदानादि रूप
वाणीयें करीने कस्यो एवो जे वचनसंबंधी अतिचार तेने, (वायाए के०)
वचनं करीने मिष्टाहुकम देवुं, जिनस्तवन करवुं, इत्यादिक जे शुज वचन
नो व्यापार, तेणें करीने, तथा (माणसिअस्स के०) मानसिकस्य एतत्ते
देवतत्त्वादिकने विषे मनं करी शंकादिकने करवे करी कस्या एवा जे अति
चार तेने (मणसा के०) मनं करीने एतत्ते अनित्य जावनादिक जे मन
ना शुजव्यापार तेणें करीने तथा “हा! में दुष्ट काम कखुं” इत्यादिक आ
त्मनिंदायें करीने एम (सबस्सवयाइआरस्स के०) सर्व व्रतना अतिचा
रप्रत्ये त्रिकरण शुद्ध करीने (पम्भिकमे के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं, निवहुं हुं.
अर्ही ‘सबस्सवयाइआरस्स’ ए पदं करीने सामान्यें करी त्रण योगनुं
प्रतिक्रमण कखुं ॥ ३४ ॥

हृवे एनेज विशेषें करी कहे ठे.

वंदण वय सिक्का गा, रवेसु सन्ना कसाय दंडेसु ॥

गुत्तीसु अ समिईसु अ, जो अइआरो अ तं निंदे ॥ ३५ ॥

अर्थः—एक (वंदण के०) वंदन ते वे प्रकारें ठे. तेमां एक देववंदन, वीजुं
गुरुवंदन ठे. वीजुं (वय के०) श्रावकनां स्थूलप्राणातिपात विरमणादिक व्रत
वार प्रकारें ठे, व्रीजी (सिक्का के०) शिक्षा वे जेदें ठे. त्यां श्रावकने सामा
यिक सूत्रार्थनुं ग्रहण, तेने ग्रहणशिक्षा कहियें. ते जघन्यें नवकारणीं मांभीने
अष्ट प्रवचन, गुरु पासंथी जणे अने उत्कृष्टो दशवैकालिकसूत्रना पांचमा
ठळीवणििया अध्ययन पर्यंत सूत्र अने अर्थ वेहु जणे, ग्रहे, धारे, शीखे
त्यां लगे प्रथम ग्रहणशिक्षा जाणवी. अने जे अर्थ सहित नमुकार सहित

પ્રમુખ દિનકૃત્ય એવી શ્રાવક સંવંધી ક્રિયાઅનુષ્ઠાનની જે સમાચારી છે, તેને પહેલો નવકાર કહેતો થકોજ ઊઠે, પઠી પોતાનું સ્વરૂપ વિનારે જે હું શ્રાવક હું, કેટલાં વ્રત મુજને છે? इत्यादिक શ્રારૂદિનકૃત્ય પ્રકરણ તથા શ્રાદ્ધવિધિમાંહે જે સમાચારી કહી છે, તે સર્વ જાણે, આચરે આસેવે, તે વીજી આસેવનાશિક્ષા કહિયેં. ચોથો (ગારવેસુ કે૦) ઋશિગારવ, રસગારવ અને શાતાગારવ, એ ત્રણ પ્રકારનાં ગારવ છે. તેમાં જે પોતાની પાસેં ધન, તથા કુટુંબ પરિવાર ઘણો દેખીને મનને વિષે અહંકાર યાણે, તેને ઋશિગારવ કહિયેં. અને જે સરસ અન્ન પાણી પ્રમુખને વિષે લોભુપી થાય, તે રસગારવ કહિયેં. તથા જે સુકુમાલ વસ્ત્ર, શય્યા, ઘર પ્રમુખને મોહેં વાંધ્યો થકો તેને મૂકી શકે નહીં, તેને શાતાગારવ કહિયેં. એ ત્રણ પ્રકારનાં ગારવ કહ્યાં, તેનું સેવન કરવાથી તથા પાંચમો (સન્ના કે૦) આહાર, જય, મૈથુન અને પરિગ્રહ, એ ચાર સંજ્ઞાઈ. વીજી ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, લોક, ઈર્ષ્ય, એ ષ સંજ્ઞાઈ. તે એકેન્દ્રિયાદિક સર્વ જીવોને હોય છે, તથા ઠઠો (કસાય કે૦) ક્રોધાદિક ચાર કષાય, તથા સાતમો (દંડેસુ કે૦) ધર્મધનથી જેણે કરી આત્મા દંભાય, તે દંભ, અશુભ મનાદિક ત્રણ જોદેં છે. આઠમો (ગુત્તીસુઅ કે૦) મનાદિક ત્રણ ગુત્તિ, નવમો (સમિર્સુ કે૦) ઈર્ષ્યાદિક પાંચ સમિતિ (અ કે૦) ચશબ્દથકી દર્શનપત્તિમા પ્રમુખ શ્રાવકની અગીયાર પત્તિમા. એ પૂર્વોક્ત નવ વોલ મધ્યેં જે વોલ નિષેધ કરવા યોગ્ય છે, તેના કરવા થકી અને જે વોલ કરવા યોગ્ય છે તેના ન કરવાથકી (જો કે૦) જે અશ્યા રો કે૦) અતિચાર, (અ કે૦) અથવા દોષસમુચ્ચય જે મને લાગ્યો હોય, (તં કે૦) તેપ્રત્યે (નિંદે કે૦) હું નિંહું હું ॥ ૩૫ ॥

હવે સમ્યગ્દર્શનને માટેં કહે છે.

સમ્મદિઠી જીવો, જશ્વિ હુ પાવં સમાયરઙ્ગ કિંચિ ॥

અપ્પો સિ હોઙ્ગ બંધો, જેણ ન નિર્ધંધસં કુણ્ણ ॥૩૬॥

અર્થ:—(જશ્વિ કે૦) જો પણ (સમ્મદિઠીજીવો કે૦) સમ્યગ્દૃષ્ટિ ઇટલે યથાવસ્થિત સ્વરૂપનો જાણ એવો જીવ, તે (કિંચિ કે૦) કિંચિત્ થોડું (પાવં કે૦) કૃપી પ્રમુખ આરંજરૂપ પાપ, તે પ્રત્યેં નિર્વાહ ચલાવવાને, અર્થેં (સમાયરઙ્ગ કે૦) સમાચરે છે, ઇટલે કરે છે, (હુ કે૦) તો પણ (સિ કે૦)

ते श्रावक सम्यग्दृष्टि जीवने (अण्णो के०) अरूप ते पुर्व गुणस्थाननी अपे
क्षाये करीधोमो (धंधो के०) कर्मनो बंध, (द्वोइ के०) द्वौय, (जिण के०) जे का
रण माटे जाणीये तेये के, सम्यग्दृष्टि जे श्रावक ते ते, (निरुधसं के०) निर्द
यपणे हिंसादिक व्यापार, (नकुणइ के०) न करे, अने करे, तो पण शंका
राखीने करे, बली मनमां विचारे के विकार पमो आ गृहस्थाश्रमने के जेने
विषे केदला पाप करवां पडे ठे ? एवी वीक राखीने करे पण निर्दय परि
णाम राखीने न करे, तेथी तेने पाप थोसुं लागे ठे ॥ ३६ ॥

अर्ही कोइ आशंका करे के, जेम थोसुं पण विष खाधुं थकुं प्राण ह
रण करे ठे, तेम थोसुं पण पाप करवायकी दुर्गतिनी प्राप्ति न थाय
शुं ? आ आशंकानो उत्तर आगली गाथाये आपे ठे.

तंपि हु सपन्निक्कमणं, सप्परिआवं सउत्तरगुणं च ॥

खिप्पं उवसामेइ, वाहिं व सुसिक्खिजं विज्जो ॥ ३७ ॥

अर्थ:- (सपन्निक्कमणं के) प्रतिक्रमण जे पनावश्यक तेणें करी सहि
त थको एटले प्रतिक्रमणने करवे करी, (च के०) बली (सप्परिआवं के०)
परिताप सहित थको एटले पश्चात्ताप करवे करी, बली (सउत्तरगुणं के०)
उत्तर गुणें सहित थको एटले गुरुयें दीधुं जे प्रायश्चित्त तप, ते तप करवे
करी युक्त एवो श्रावक, (हु के०) निश्चें (तंपि के०) ते अल्पकर्मना बंध
प्रत्ये पण (खिप्पं के०) क्षिप्र एटले शीघ्र उतावलो (उवसामेइ के०) उ
पशमावे ठे, टाले ठे, कोनी पते ? तोके (व के०) जेम (सुसिक्खिजं के०)
जलो शीखेलो एवो (विज्जो के०) वेद्य, ते (वाहिं के०) व्याधि प्रत्ये सा
ध्यरोग प्रत्ये तुरत उपशमावे ठे, तेम ए पण जाणवुं ॥ ३७ ॥

हवे बली बीजो दृष्टांत कहे ठे,

जहा विसं कुष्ठगयं, मंत मूल विसारया ॥

विद्या इणंति मंतेहिं, तो तं इवइ निधिसं ॥ ३८ ॥

अर्थ:- (जहा के०) यथा जेम, (मंतमूलविसारया के०) मंत्र मूलना
विशारद, एटले जाण, माहा एवा जे (विज्जा के०) वेद्यो, ते (कुष्ठगयं
के०) कोष्ठगत एटले शरीरमां व्यापेधुं एवुं जे (विसं के०) सर्पादिकनुं विष,
तेप्रत्ये (मंतेहिं के०) मंत्रोयें करीने (इणंति के०) इणे ठे, एटले दूर करे

તે.(તો કે૦)તે વાગે(તં કે.) તે શરીર. (નિર્દિશ્ય કે૦) નિર્દિશ્યમય વિગ્રહિત
(હવડ કે૦) હોય તે. જો પણ વિનાશ પુણ્ય. અધિમણિ મંત્રાદિ આપણે
નો પ્રજાવ જાણતો મચી તો પણ અધિમણિ મંત્રાદિ આપણો પ્રજા
અનિલ્ય છે. તેથી તેનું વિનાશનું નિવૃત્ત થાય છે. તેમ જાણી પણ આવક
તે ગુરુવાક્યાનુસારે તદ્દત્તશ્રવણથી જાત થાય તે ॥ ૩૬ ॥

एवं अष्टविहं कम्मं, रागदोससमधिअं ॥ आलो

अंतो अ निंदंतो, विषयं हणइ सुसावउं ॥ ३७ ॥

અર્થ:- (એવં કે૦) એ પૂર્વોક્ત દષ્ટાંતે (આલોચંતો કે૦) ગુરુ સમીપે
આલોચતો ઇટલે પોતાનાં પાપ પ્રકાશ કરતો નતો. (અ કે૦) વલી
(નિંદંતો કે૦) નિંદતો થકો ઇટલે સાચા મનથી 'મિઠામિઠુકનં' દેતો
થકો (સુસાવરં કે૦) જલો શ્રાવક જે છે. તે (રાગદોસ કે૦) રાગ, દોષ
કરીને (સમધિઅં કે૦) સમાર્જિત કરેલું ઇટલે ઉપાજેલું વાંધેલું ઇતું જે
(અષ્ટવિહંકમ્મં કે૦) અષ્ટવિધ કર્મ, તે પ્રત્યં (વિષયં કે૦) દ્વિપ્ર ઇટલે
શીઘ્ર, (હણइ કે૦) હણે છે, ફેડે છે ॥ ૩૭ ॥

वली एहीज वातने सविशेष कहे ठे.

कयपावोवि मणुस्सो; आलोइय निंदिअ गुरुसगासे ॥

होइ अइरेग लहुउं, उंहरिअ जरु व चारवहो ॥ ४० ॥

અર્થ:- (કયપાવોવિ કે૦) પાપનો કરનાર એવો પણ (મણુસ્સો કે૦)
મનુષ્ય, અહીં મનુષ્ય શબ્દના ગ્રહણે કરીને પ્રતિક્રમણ જેઠે, તે કૃતપાપ મ
નુષ્યનેજ કરવું યોગ્ય છે. તે (ગુરુસગાસે કે૦) ગુરુની સમીપે અહિં ગુરુસગાસે
એ પદે કરીને પૂર્વોક્ત આલોચણા. ગુરુ ગીતાર્થાદિકની સમીપમાંજ કરવી,
એવી સૂચના કરી અને જો કદાચિત્ સ્વતઃજ આલોચણા કરી હોય તો શુ
દ્ધિનો અજ્ઞાવ થાય છે. એમ પણ સૂચન કહ્યું છે, માટે ગુરુ સમીપને વિષે
(આલોચ્ય કે૦) આલોચતો થકો ઇટલે કરેલા પાપપ્રત્યં પ્રકાશ કરતો
થકો (નિંદિઅ કે૦) પાપની નિંદા કરતો થકો ઇટલે મિઠામિઠુકનં દેતો
થકો (અઈરેગ કે૦) અતિરેક ઇટલે અત્યંત પાપથકી (લહુઉં કે૦) લહુ
ઇટલે હલવો (હોइ કે૦) થાય, (વ કે૦) જેમ (ચારવહો કે૦) ચારનો વ

हेनार वहीतरं करनार पुरुष, (जरु के०) जार प्रत्ये (उहरिअ के०). उतारी
ने हलवो थाय ठे, तेम ए पण कर्मरूप जारें करीने हलवो थाय ठे॥४०॥

हवे बहु थारंजरक्त एवा आवकने पण आवश्यकें करी ते

पापरूप दुःखनो अंत थाय ठे, ते देखाडे ठे.

आवस्सएण एएण, सावर्जजइवि बहुर्ज होइ ॥

डुक्काणमंत, किरिअं काही अचिरेण कालेण ॥ ४१ ॥

अर्थः— जइवि के०) जो पण, (बहुर्ज के०) बहु एटले घणो नवो
कर्मबंधरूप रजवालो एटले थारंज परिग्रहें करी घणा पापें सहित एवो
(सावर्ज के०) आवक (होइ के०) होय, तो पण (एएण के०) एतेन
एटले ए पक्कमणादिक (आवस्सएण के०) आवश्यकेन एटले आव
श्यकें करीने. आहीं कोइ शंका करशे जे आवश्यकशब्दें करी दंतधावना
दिक पण आवश्यक ठे, ते लेशुं? तो त्यां कहे ठे के, था गाधामां एतेन
ए शब्दनुं जे ग्रहण कलुं ठे, ते अव्यावश्यक निपेधार्थ ठे तथा जावावश्य
क प्रतिपादनार्थ ठे माटें तेवा जावावश्यकें करी (डुक्काण के०) शा
रीरिक, मानसिक दुःखोनी (अंतकिरिअ के०) अंतक्रिया एटले विनाश
क्रियाने (काही के०) करशे. (अचिरेणकालेण के०) थोना कालमां
हैं ते पापोनो विनाश करशे ॥ ४१ ॥

हवे पक्कमणुं करतां जे अतिचार आलोववाने विसर्ज्जन थया होय

एटले जे अतिचारो, विस्मृत थया होय, ते आलोवे ठे.

आलोअणा बहुविदा, नय संजरिआ पडिकमणकाले ॥

मूलगुण उत्तरगुणे, तं निंदे तं च गरिहामि ॥ ४२ ॥

अर्थः— (आलोअणा के०) आलोचना एटले गुरु आगल पाप, प्रमाद,
आलोववानी प्रकाश करवानी रीति ते, (बहुविदा के०) घणा प्रकारनी
ठे. ते (पक्कमणकाले के०) तेना प्रतिक्रमण कालने विपे एटले पक्क
मण करवाना अवसरें (नयसंजरिआ के०) न सांजरी होय, ते न
सांजरवाचकी (मूलगुण के०) सम्यक्त्व पूर्वक पांचगुणव्रत, तेने विपे
तथा (उत्तरगुणे के०) षण गुणव्रत थने चार शिष्टाव्रत, तेने विपे जे

अतिचार लाग्यो होय, (तं के०) तेप्रत्ये (निंदे के०) हुं आत्मसाखें निंहुं
हुं. (च के०) वली (तं के०) ते प्रत्ये (गरिहामि के०) गुरुसाखें हुं
गहुं हुं, निंहुं हुं ॥ ४२ ॥ ए वहेतालीश गाथाउं वेठां थकांज कहेवी.

पठी उजो थतो 'तस्स धम्मस्स केवलीपन्नत्तस्स' एम कहेतो उजो
थई वे हाथ जोमीने आगदी मंगलगर्जित आठ गाथाउं कहे, ते कहे वे.

तस्स धम्मस्स केवलिपन्नत्तस्स ॥ अप्पुठ्ठिउमि

आरा, हणाए विरउमि विराहणाए ॥ तिविहेण

पडिक्कंतो, वंदामि जिणे चउवीसं ॥ ४३ ॥

अर्थ:- (तस्स के०) ते गुरुपार्श्वने विषे प्रतिपन्न एवो अने (केवलि
पन्नत्तस्स के०) केवलिजाषित एवो (धम्मस्स के०) श्रावकधर्मनी (आ
राहणाए के) अराधनानें माटे (अप्पुठ्ठिउमि के०) हुं सारी रीतें
पालन करवाने उठ्यो हुं, (विराहणाए के०) ते धर्मनी विराधनाथकी
(विरउमि के०) हुं विरल्यो हुं, एटले निवत्यो हुं, (तिविहेण के०) त्रिविधें
करी एटले मन, वचन अने कायायें करी (पडिक्कंतो के०) प्रतिक्रान्त
थको एटले अतिचार पापथकी निवत्यो थको (चउवीसंजिणे के०)
चोवीश जिनप्रत्ये (वंदामि के०) हुं वांडुं हुं ॥ ४३ ॥

एवी रीतें जावजिनने नमस्कार करीने हवे सम्यकत्वनी शुद्धिने अर्थ
त्रिलोकगत स्थापना अरिहंत वांदवाने गाथा कहे ठे.

जावंति चेइआइ, उहे अ अहे अ तिरिअ लोए अ ॥

सवाइ ताइ वंदे, इह संतो तढ संताइ ॥ ४४ ॥

अर्थ:- (उहे के०) ऊर्ध्वलोकने विषे (अके०) वली (अहे के०)
अधोलोकने विषे (अ के०) वली (तिरिअलोए के०) तिर्था लोकने विषे
(जावंति के०) जेटलां (चेइआइ के०) चैत्य एटले जिनविंव ठे. (ताइ स
वाइ के०) ते सर्वप्रत्ये (वंदे के०) हुं वांडुं हुं. शुं करतो थको वांडुं
हुं? तो के हुं (इह के०) अहिंयां (संतो के०) रह्यो थको अने (तढ
के०) त्यां ते त्रण लोकने विषे (संताइ के०) रह्यां ठे जे जिनविंव, ते सर्व
प्रत्ये हुं वांडुं हुं ॥ ४४ ॥

हवे सर्व साधुने वंदन करवाने अर्थें कहे ठे.

जावंत केवि साहू, जरहेरवयमहाविदेहेआ॥ सवे
सिं तेसिं पणउं, तिविहेण तिदंडविरयाणं॥४५॥

अर्थः—(जरह के०) पांच जरतक्षेत्रने विपे, (एरवय के०) पांच ऐर
वतक्षेत्रने विपे, (महाविदेहे के०) पांच 'महाविदेहक्षेत्रने विपे, (अ-
के०) चशब्दयकी अकर्मभूमिक्षेत्रादिकने विपे, (जावंत के०) जेटला
(केवि के०) कोइ पण जिनकद्विपक स्थविरकद्विपक प्रमुख जघन्य वे ह
जार कोमी अने उत्कृष्टा नव हजार कोमी (साहू के०) साधुठ ठे, (ते
सिंसवेसिं के०) ते सर्व साधुप्रत्ये (तिविहेण के०) त्रिविधें करी एटले
मन, वचन अने कायायें करीने (पणउं के०) हुं प्रणमुं तुं, ते सर्व साधु
केहेवा ठे? तो के, (तिदंड के०) त्रण दंडयकी एटले अशुच मन, वचन
अने कायाना व्यापारयकी (विरयाणं के०) विराम पामेला ठे ॥ ४५ ॥

हवे एवी रीतें चेत्यनं तथा यतिने वंदन कस्यां ठे जेणें एवो ठतो नधि
प्यकालनेविपे पण शुचिभावनी प्रार्थना करतो ठतो कहे, ते लखे ठे.

चिरसंचियपावपणासणीइ, जवसयसदस्समहणीए ॥

चउवीस जिणविणिग्गय कहाइं, वोखंतु मे दिअहा॥४६॥

अर्थः—(चिरसंचियपाव के०) चिरसंचित पापप्रत्ये एटले घणा का
लना संचायेलां एवां जे पापो, तेप्रत्ये (पणासणीइ के०) प्रनाशनी कर
नारी एटले विनाशनी करनारी एवी, (जवसयसदस्स के०) शतसदस्सजव
प्रत्ये एटले संसारना छद्द जव जे करवां, तेप्रत्ये, (महणीए के०) मथन
करनारी एटले हणनारी एवी, (चउवीसजिण के०) चौवीसजिनो थकी
एटले चोवीश तीर्थकरोथकी (विणिग्गय के०) विनिर्गत एटले नीकली
जे (कहाइं के०) जिनगुणोत्कीर्त्तनरूप कथा, ते कथा करवे करीने
(मे के०) महारा (दिअहा के०) दिवसो, (वोखंतु के०) व्रजंतु एटले
वोखो. जाउं. ए. प्रार्थना करी ठे ॥ ४६ ॥

इये मंगलार्थक चर्चाकरने जिये का मतानुसारि देवताके
नोधवीज वाचनाकी प्रार्थना करे के.

मम मंगलमस्मिन्ता. मित्रा गात्रं मुखं च धर्मो अ॥

सम्मदिष्ठी देवा. दिनु समाहिं च वोहिं च ॥ अ॥ ॥

अर्थ:- (अस्मिन्ता के०) एक श्रीमस्मिन्ता देव. (मित्रा के०) वीजा मित्र
नगवान्. (च के०) वली (गात्रं के०) वीजा गात्र मुखिगत. (मुखं
के०) चोथो श्रुतधर्म. ते अंगोपांगोदिक आगम. (अ के०) वली (ध-
र्मो के०) चारित्रात्मक धर्म पण देवो. ए श्रुतधर्म अने नास्मिन्ताधर्म. एम
वे प्रकारें केवलीयें प्रख्यायो जे धर्म ते. ए चार वानां (मम के०) महर्षि
(मंगलं के०) सांगलिक ठे. अ शब्दशक्ती ए चारे वानां लोकने जिये उन्नम
ठे, शरणभूत ठे, वली पण एम प्रार्थना करीयें तैयें जे. (सम्मदिष्ठीदेवा
के०) सम्यग्दृष्टि जिनजक्त देवताउ जे ठे ते मुक्तने (समाहिं के०) समा
धिप्रत्ये एटले शुचकार्यने जिये जे चित्तनी स्थिरता. तेप्रत्ये (च के०)
वली (वोहिं के०) बोधिप्रत्ये एटले परजवें श्रीजिनधर्मनी प्राप्ति तेप्रत्ये
(दिनु के०) द्यो, आपो. (च के०) वीजो च ठे, ते पादपूर्णाये ठे ॥

अहीं आशंका करे ठे के; आ गावामां धर्मशब्दना ग्रहण करवायकी
श्रुतशब्दनुं ग्रहण थयुंज, कारण के श्रुतनुं धर्मांतर्गतत्व ठे? त्यां कहे ठे.
श्रुतशब्दनुं जे पृथक् ग्रहण कछुं ठे तेनुं कारण ए ठे जे, समुदित एवां ज्ञानक्रि
यायें करीनेज मोक्ष आय ठे, तेनुं सूचन करवाने अर्थें जूडुं ग्रहण कछुं ठे.

अहीं वली वीजी पण आशंका करे ठे के, ते देवो समाधिदानने विपे
समर्थ ठे, किंवा नथी? जो कहेशो के समर्थ नथी, तो प्रार्थना करवी व्य-
र्थ ठे? अने जो कहेशो के समर्थ ठे, तो दूरजव्य तथा अजव्यने केम
नथी आपता? अने कदापि एम मानशो के योग्यनेज आपे ठे, पण
अयोग्यने आपवा असमर्थ ठे? त्वारें तो योग्यताज प्रमाण ठे, माटे
अजागल. स्तनसदृश एवा देवोनी प्रार्थनायें करीने शुं ?

समाधान:-अमारे सर्वत्र योग्यताज प्रमाण ठे; परंतु अमें नियतवा
दीयोनी पेठें एकांतवादी नथी. कारण के अमें जिनमतानुयायी तैयें माटे
सर्वनयसमूहात्मक स्याद्वादमुद्रा, ते अनजिज्ञेदि सामग्रीने विशेषें उत्पन्न

करनारी ठे, एवं वचन ठे ए हेतुमाटें जेम घटसिद्धिने विपे मृत्तिकानी योग्यता ठे खरी तो पण कुंजार, चक्र, चीवर, दंभादिक, ए सर्व तेनां सहकारी कारण ठे, एम अर्ही पण जीवनी योग्यता तो ठे, तथापि पूर्वोक्त दृष्टान्त नी पेठें विघ्नोनुं निराकरण करीने ते देवो पण समाधि बोधिदानने विपे समर्थ होय ठे, माटें ते देवोनी बोधिदानने विपे प्रार्थना करवी निरर्थक नथी ॥४९॥

हवे कोइ आशंका करे के जेणें घत स्वीकार्यां ठे तने प्रतिक्रमण करवुं योग्य ठे, परंतु आचरतीने तो घतना अजावें करीने तेना अतिचारनो पण अजाव ठे, माटें प्रतिक्रमण करवुं योग्य नथी, ते वातनो निषेध करवाने कहे ठे के, आ प्रतिक्रमण जे ठे, ते केवल अतिचारोने विपेज नथी परंतु चार स्थानकने विपे पण ठे, माटें ते चारे स्थानकने विपे प्रतिक्रमण थाय ठे, तेना उपदर्शनने माटें गाथा कहे ठे.

पनिसिद्धाणं करणे, किञ्चाणमकरणे पनिक्रमणं ॥

असद्वहणे अ तद्वा, विवरीय परूवणाए अ ॥४९॥

अर्थ:- एक (पनिसिद्धाणं के०) जे प्रतिषेधवा योग्य निषेधवा योग्य ते सम्यक्त्व अणुव्रतादिनां मालीन्यहेतु एवां शंकावधादि तथा अठार पाप स्थानकादिक जे अतिचारसेवनादिकरूप अशुचकारी ठे, ते अशुच कार्यने (करणे के०) करवे करी, तथा बीजो (किञ्चाणं के०) करवा योग्य एवां जे देवपूजादिक पट्कर्म तथा सामायिकादिक परमावश्यक विनयदानादिक अरिहंतनां जक्तिप्रमुख जे शुचकार्य ठे, ते शुचकार्यने (अकरणे के०) अणकरवायकी (अ के०) वली बीजो (असद्वहणे के०) अश्रद्धान ने विपे एटखे निगोदादिक सूक्ष्मविचारने अणसद्वहवे करीने (अ के०) वली (तद्वा के०) तथा चोथो (विवरीयपरूवणाए के०) जिनागम थकी विपरीत एटखे उलटी प्ररूपणा करवे करीने एटखे उत्सूत्र प्ररूपणा करवे करीने, था जे विपरीत प्ररूपणा ठे, ते चतुरंत एवं अत्यंत जवन्नमण, तेनी कारणजुत ठे. ते विपरीतप्ररूपणा तो अनाज्ञागादिकें करे ठते पण प्रतिक्रमण कराय ठे. त्यां शंका करे ठे के, विपरीत प्ररूपणा जे ठे, ते तो सूत्र कथन कर्तो होय, तेने थवानो संजव ठे, परंतु अन्य ने तो नथी, माटें शुं धर्मकथननो अधिकार आवकने ठे, ? तो त्यां कहे ठे

કે, શ્રાવકને ધર્મકથનનો અધિકાર છે, કારણ કે ગીતાચર્યકી અધિગત છે સૂત્ર જેને તેવા તથા ગુરુને આધીન છે વચન જેને, તેવા શ્રાવકને શા માટે સૂત્રકથનનો અધિકાર ન હોય ? ત્યારેવાદી કહે છે કે, એ જે અધિકાર છે, તેમાં પ્રમાણ શું ? તો ત્યાં પ્રમાણ કહે છે કે:—“પઢ્ઠ્ઠ સુણેઠ્ઠ ગુણેઠ્ઠ, જિણસ્સ ધમ્મં પરિકહેઠ્ઠ” इत्यादि वचन છે, તથા ચૂર્ણીમાં પણ લખ્યું છે જે “સો જિણદાસ સાવર્ણમિ ચઝદસીસુ ઝવવાસં કરેઠ્ઠ પુઠ્ઠયં ચ વાણેઠ્ઠ” इत्यादि માટે શ્રાવકને અધિકાર છેજ, તેથી એ ચાર પ્રકારે કરીને જે પાપલાગ્યું હોય, અતિચાર હુઝ હોય, તે પાપને દૂર કરવાને અર્થે (પન્નિક્કમણં કેળ) પ્રતિક્રમણ છે, મિત્ઠામિ હુક્કમ છે ॥ ૪૭ ॥

હવે અનાદિ સંસારસાગરાવર્તાતર્ગત જે સત્ત્વો છે, તેમને અન્યોઽન્ય

વૈરનો સંજવ છે, માટે તેને સ્ખમાવવાને કહે છે.

સ્ખામેમિ સઘ્ઝીવે, સઘ્ઝે જીવા સ્ખમંતુ મે ॥

મિત્તિ મે સઘ્ઝૂણસુ, વેરં મઘ્ઝં ન કેણઠ્ઠ ॥ ૪૮ ॥

અર્થ:—(સઘ્ઝીવે કેળ) સર્વ જીવો પ્રત્યે (સ્ખામેમિ કેળ) હું સ્ખમાવું હું ઇટલે અનંતજીવોને વિષે પણ અજ્ઞાનમોહાવૃત્તત્વે કરીને જીવોને જે પીડા કીધી હોય, તે સ્ખમાવું હું, અને (સઘ્ઝીવા કેળ) તે સર્વ જીવો પણ (મે કેળ) મહારા અપરાધપ્રત્યે, (સ્ખમંતુ કેળ) સ્ખમો, માફ કરો, એ દમનદમાપનમાં કારણ કહે છે કે, (સઘ્ઝૂણસુ કેળ) સર્વ જૂતોને વિષે (મે કેળ) મહારે (મિત્તિ કેળ) મૈત્રીજાવ છે, (કેણઠ્ઠ કેળ) કોઈ જીવની સાથે (મઘ્ઝં કેળ) મહારે (વેરં કેળ) વૈરજાવ (ન કેળ) નથી ॥ ૪૮ ॥

હવે પ્રતિક્રમણ અધ્યયનને ઝપસંહાર કરતો ઠતો ઠેહી

મંગલપ્રદર્શનાર્થ ગાથા કહે છે.

એવમહં આલોઠ્ઠિઅ, નિંદિઅ ગરહિઅ હુગંઠિઅ સમ્મં ॥

તિવિહેણ પઢિકંતો, વંદામિ જિણે ચઝઘીસં ॥ ૫૦ ॥ इति ॥ ૩૨ ॥

અર્થ:—(એવં કેળ) એમ (આલોઠ્ઠિઅ કેળ) પાપ આલોચ્યું પ્રકાશ કીધું (નિંદિઅ કેળ) આત્મસાર્થે નિંદ્યું, (ગરહિઅ કેળ) ગર્હ્યું (હુગંઠિઅ કેળ) હુગંઠ્યું અત્યંત ઘોઠું જાણ્યું, તે માટે (સમ્મં કેળ) સમ્યક્ પ્રકારે એ સમ્યક્ પદ સર્વ પદોની સાથે પૂર્વમાં યોજવું, (તિવિહેણ કેળ) ત્રિવિધે કરી

पटले मन. वचन अने कायायें करीने (पम्किंतो के०) अतिचारादिक पापधकी प्रतिक्रांत थको पाठो फरतो थको पटले पापने पम्किमतो थको गवो जे (अहं के०) हुं. ते (चउवीसंजिणे के०) चोवीश जिनप्रत्ये (वंदा मि के०) वांछुं हुं. आ प्रकारें अल्परुचि जीवोना बोधने माटें आबंदि तासुन्ननो अर्थ, संक्षेपें करी कळो ठे. विस्तारार्थ तो बृहहृत्तियकी तथा चूर्णाचकी जाणवो ॥ ५० ॥ इति ॥ ३१ ॥

हचे बली तेमज वे वांढणां देइने गुरुने अपराध खमाववाने आवी रीतें कहे, ते कहे ठे—

॥ अथ अष्टुष्ठिर्हं गुरुखामणां ॥

॥ इष्ठाकारेण संदिसद् जगवन् अष्टुष्ठिर्हमि अङ्गितर देवसिद्धं खामेजं ॥ इत्थं ॥ खामेमि देवसिद्धं जं किंचि अपत्तिद्धं परपत्तिद्धं जत्ते पाणे विणए वेआवचे आलावे संलावे उच्चासणे समासणे अंत रजासाए उवरिजासाए जं किंचि मज्ज विणयपरिही णं सुहुमं वा वायरं वा तुझे जाणह अहं न याणा मि तस्स मित्रामि डक्कं ॥ १ ॥ इति ॥ ३३ ॥

अर्थः—(जगवन् के०) हे जगवन् ! (इष्ठाकारेण के०) तमारी पोतानी इष्टायें करी, (संदिसद् के०) मुजने आदेश आपो, (अङ्गितरदेवसिद्धं के०) दिवसमांहे कीधा होय जे अपराध, तेप्रत्ये (खामेजं के०) खमाववाने (अष्टुष्ठिर्हमि के०) हुं अन्त्युष्ठित पटले ऊठ्यो हुं, अर्थात् आपना सन्मुख हुं उजो थयो हुं. तेवारें गुरु कहे, खामेह पटले खमावो. एवुं सजुरुहुं वचन तेने बहु मानतो उतो शिष्य उजो रह्यो थकोज इष्टं एवो पाठ कहे पटले (इष्टं के०) एहीज हुं इत्थं हुं, वांछुं हुं. (खामेमि के०) हुं खामुं हुं. शा प्रत्ये खामुं हुं ? तो के (देवसिद्धं के०) दिवससंवंधि अपराध प्रत्ये खामुं हुं, पठी विधिवत् धरणीतलस्पृष्ट एवा पंचांगें प्रणाम करी मुखें मुहपत्ती देइ आवी रीतें जणें, ते कहे ठे.

(जंकिचि के०) जे कांइ सामान्यथी (अपत्तिद्धं के०) अप्रीतिकं पटले अप्रीतिजाव उपजाव्यो होय, (परपत्तिद्धं के०) पराप्रीतिकं पर प्रकृष्ट पटले

विशेषश्री अप्रीतिताव, अथाहारश्री आपने विने उपजाव्या होय. आपने विने उपजाव्या होय ? ते कहे ठे. (तेने के०) अजान, साद्विज, साविमने विने. (पाणे के०) पाणीने विने, (विणय के०) गुरु आप्या देसीने साद्विज उपजा वांदवादिक आसन प्रमुख आपवुं, इत्यादिक विनय करी. तेने विने (तेआ वच्चे के०) गुरुनी पादसेवा, औषधपथ्यादिक आप्या आपवां इत्यादिक सेवा वृत्त्यने विने, (आलावे के०) एक बार बोलाववाने विने, (संखावे के०) बारं बार बोलाववाने विने, (उच्चासणे के०) गुरुची उंच आपने नमवाने विने, (समासणे के०) गुरुनी पासं सरसुं आसन करी तेनी उपर वेगवा नेविने, (अंतरजासाण के०) अंतरजापाने विने एटले गुरु वात करता होय, तेनी वच्चं वात करवी, तेने अंतरजापा कहियें तेने विने, (उपरिजा साण के०) उपरिजापाने विने एटले गुरु वात करी ग्या पठी तेदीज वात पोतानी स्फुरती देखारवाने अर्थें विशेषपणे करवी, तेने उपरिजापा कहियें, तेने विने, (जकिंचि के०) जे कांइ (मद्य के०) महारे (विणय परहीणं के०) विनय जक्ति परिहीणपणुं एटले रहितपणुं थयुं होय, ते विनयजक्तिरहितपणुं केयुं थयुं होय ? तो के (मुहुमं के०) मुख एटले न्हानुं जे थोडे प्रायश्चित्तें शुरु थाय ते, (वा के०) अथवा (वायरं के०) वादर ते जे घणा प्रायश्चित्तें करी शुरु थाय, एवुं विनयहीन पणुं ते सर्व हें नाथ ! (तुप्रेजाणह के०) सकल जगतना जाव जाणवाथकी तुमें जाणो ठो. अने (अहंनयाणामि के०) हुं मूढपणामाटें जाणतो नथी (तस्स के०) ते अप्रीतिप्रमुख अतिचारुं लाग्युं जे (डुक्कलं के०) डुक्कल एटले पाप, ते (मि के०) महारं (मिठा के०) मिथ्या थारुं. एटले फोक थारुं. अहीं बीजो वा ठे ते पादपूर्णार्थ ठे ॥ १ ॥ इति गुरुखामणासूत्रार्थः ॥ ३३ ॥ ए खामणांना सूत्रने विने धुरथकी गुरु पंदर अने लघु एक शो अगीयार, मली एकशो ने ठवीश अहारो ठे. ए विधिपूर्वक अप राध खमावतां चंद्ररौद्राचार्यादिक अनेक जीवोने केवलज्ञान उपन्युं ठे.

॥ अथ आयरिय उवचाए ॥

आयरिय उवचाए, सीसे साहम्मिए कुलगणे अ ॥

जे मे केइ कसाया, सबे तिविहेण खामेमि ॥ १ ॥

अर्थः—पंचाचारसंपन्न अथवा ठग्रीश गुणं विराजमान, अर्थदानना दातार, तेने (आयरिय के०) आचार्य कहियें. तथा समीप रया अने आद्या जे शिष्यादिक तेने सूत्रना जणावनार अथवा पत्रीश गुणं विराज मान तेने (उवद्याए के०) उपाध्याय कहियें, तथा ग्रहणशिक्षा अने आलेखनाशिक्षाने योग्य होय तेने (सीसे के०) शिष्य कहियें, तथा श्रद्धा अने प्ररूपणादिक गुणं करीने जे थापणा सरस्वा होय, एवा सरस्वा धर्मना पावनार. तेने (साहम्मिए के०) साधर्मिक कहियें, तथा जे एक आचार्यनो शिष्य संतान परिवार, तेने (कुल के०) कुल कहियें, तथा घणा आचार्यना शिष्यसंतान परिवार, तेने (गणे के०) गण एटले समुदाय कहियें. (अ के०) ए अ ते चली चली कहेवाने अर्थ ठे. ए सर्वनी उपर (में के०) महारे जीवें (ज के०) जे (कइके०) कोइ पण (कसाया के०) क्रोधादिक कपाय कीधा होय, ए कारणें (सबे के०) सर्व ते आचार्या दिकप्रत्यें (तिविहेण के०) त्रिविधें करी एटले मन, वचन अने कापयें करी (खामेनि के०) हुं खामुं तुं ॥ १ ॥ आ गाथामां लघु वत्रीश, गुरु व्रण, सर्व अक्षर पांत्रीश ठे.

सवस्स समणसंघस्स, जगवळं अंजलिं करिय सीसे ॥

सवं खमावइत्ता, खमामि सवस्स अहयंपि ॥ २ ॥

अर्थः—(सीसे के०) मस्तकनी उपर (अंजलिं के०) वे हाथप्रत्यें (करिय के०) करीने एटले स्थापीने नम्रीज्जत यइने (सवस्ससमणसंघ स्सजगवळं के०) सर्व श्रमणसंघरूप जगवंतना कीधा जे अपराध, (सवं के०) ते सर्व अपराधप्रत्यें (खमावइत्ता के०) खमावीने, वली एम कहे, के (सवस्स के०) ते सर्वना करेला अपराध प्रत्यें (अहयंपि के०) हुं पण (खमामि के०) खमुं तुं, एटले सम्यक् प्रकारें सहन करुं तुं ॥ २ ॥ आ गाथामां लघु एकत्रीश अने गुरु सात, मली सर्वाक्षर आरुत्रीश ठे ॥

सवस्स जीवरासिस्स, जावळं धम्म निद्विय नियचित्तो ॥

सवं खमावइत्ता, खमामि सवस्स अहयंपि ॥ ३ ॥ ३४ ॥

अर्थः—(जावळं के०) जावथी (सवस्सजीवरासिस्स के०) एकेंद्रिया दिक सर्व जीवनो राशि एटले समूह तेनो कीधो जे में अपराध, ते (सवं

કે૦) સર્વ અપરાધપ્રત્યે (સ્વમાવશ્તા કે૦) સ્વમાત્રીને, વહ્ની એમ કહે
 કે તે સર્વ જીવોની ઉપર સમજાવ તે રૂપ (ધર્મ કે૦) ધર્મ, તેને વિષે
 (નિહિય કે૦) નિધિત કહ્યું છે એટલે સ્થાપ્યું છે જાવશ્ચકી આરોપણ
 કહ્યું છે, (નિયચિત્તો કે૦) નિજચિત્ત એટલે પોતાનું મન જેણે એહવો
 (અહ્યંપિ કે૦) હું પણ (સ્વસ્સ કે૦) સર્વ જીવ રાશિના કીધા જે અપ
 રાધ તે અપરાધપ્રત્યે (સ્વમામિ કે૦) હું સ્વમું હું ॥ ૩ ॥ આ ગાથામાં લઘુ
 અષ્ટાવીશ અને ગુરુ નવ, સર્વાદાર સામગ્રીશ છે ॥ इति खामणां ॥ ૩૪ ॥

॥ અથ નમોસ્તુ વર્દમાનાય ॥

इक्षामो अणुसृष्टिं ॥ नमो स्वमासमणाणं ॥ नमोऽहे-
 त् ॥ नमोऽस्तु वर्द्धमानाय, स्पर्द्धमानाय कर्मणा ॥
 तज्जयावाप्तमोक्षाय, परोक्षाय कुतीर्थिनाम् ॥ २ ॥

અર્થ:- (વર્દમાનાય કે૦) શ્રીવર્દમાન સ્વામી જાણી, (નમોસ્તુ કે૦)
 નમસ્કાર થાઉં, તે શ્રીવર્દમાન સ્વામી કેહવા છે ? તો કે (કર્મણા કે૦)
 કર્મોની સાથે (સ્પર્દ્દમાનાય કે૦) સ્પર્દ્દાના કરનાર છે, એટલે ઈર્ષ્યાના
 કરનાર છે, કેમ કે ? કર્મોના વૈરી છે, મારે તેની સાથે ઈર્ષ્યાના કરનાર છે.
 વહ્ની કેહવા છે તો કે (તજ્જયા કે૦) તે કર્મનો જય કરીને (અવાસ
 કે૦) પામ્યા છે (મોક્ષાય કે૦) મોક્ષ પ્રત્યે એવા છે, વહ્ની કેહવા છે ?
 તો કે (કુતીર્થિનાં કે૦) કુતીર્થીયો જે મિથ્યાદૃષ્ટિ જીવો, તેઓને (પરો
 ક્ષાય કે૦) પરોક્ષ છે, એટલે દૃષ્ટિથી દૂર છે. અર્થાત્ મિથ્યાદૃષ્ટિ જીવ
 હોય, તે પ્રજનું સ્વરૂપ જાણી ન શકે ॥ इति ज्ञावः ॥ ૨ ॥

येषां विकचारविंदराज्या, ज्यायः क्रमकमलावलिं दधत्या
 सदृशैरिति संगतं प्रशस्यं, कथितं संतु शिवाय ते जिनेन्द्राः॥१॥

અર્થ:- (તે કે૦) તે (જિનેન્દ્રાઃ કે૦) જિનેન્દ્ર તીર્થંકર, (શિવાય કે૦)
 શિવ એટલે પરમ કલ્યાણ, તેને અર્થે (સંતુ કે૦) થાઉં. તે જિનેન્દ્ર કેહવા
 છે ? તો કે (યેષાં કે૦) જે જિનેન્દ્રોની (જ્યાયઃ કે૦) પ્રધાન પ્રશંસનીય
 એવી (ક્રમકમલાવલિં કે૦) ચરણકમલની આવલિ એટલે શ્રેણીપ્રત્યે
 (દધત્યા કે૦) ધરતી હુઝ એટલે પોતાની ઉપર સ્થાપિત હુઝ, અર્થાત્ વિ
 હારસમયે પ્રજાના ચરણકમલની નીચે સુવર્ણમય નવ કમલ જે દેવતાઉં રહે.

उ, ते रूप (विकच के०) विकम्बर प्रफुल्लित (अरविंद के०) अरविंदनामं
जे कमल तेनी (राज्या के०) राजी एटखे श्रेणीयें करीने, (सदृशे के०)
सरस्वती साथें (संगत के०) मलबुं, ते (प्रशस्य के०) अति रुकुं प्र
शंसा करवा योग्य ठे. (इति के०) ए प्रकारें (कथित के०) कथुं ठे.
जेम के सरखे सरखां मले ते शोभे, माटें ते सुवर्णमय नवकमल अने
प्रनुनां चरण, ए चेहु कमलो मलवाची अत्यंत शोभा थई ॥ २ ॥

कपायतापादितजंतुनिर्वृति, करोति यो जैनमुखां
बुदोद्गतः ॥ स शुक्रमासोद्भववृष्टिसंनिजो, दधातु
तुष्टिं मयि विस्तरो गिराम् ॥ ३ ॥ इति ॥ ३५ ॥

अर्थः—(स के०) ते (गिरां के०) सिद्धांतरूपवाणीनो (विस्तार के०) विस्तार
ते, (मयि के०) महारे विपे (तुष्टि के०) तुष्टिप्रत्यं संतोषप्रत्यं (दधातु
के०) करो, ते वाणीनो विस्तार केहुवो ठे? तो के (यो के०) जे वाणीनो वि
स्तार, (कपाय के०) कपायरूप (ताप के०) तापें करीने (अर्दित
के०) पीडित एवा (जंतु के०) प्राणीयो तेने (निर्वृति के०) शांति स
माधिप्रत्यं (करोति के०) करे ठे. वली (यो के०) जे (जैनमुख के०)
जिनराजना मुखरूप (अंबुद के०) मेघ तेथकी (उद्गत के०) उपज्यो ठे. वली
(यो के०) जे (शुक्रमास के०) ज्येष्ठमासकी (उद्भव के०) उपज्यो एवा
जे (वृष्टि के०) वर्षाद तेनी (संनिजो के०) सरखो ठे ॥ ३ ॥ इति ॥ ३५ ॥

॥ अथ विशाललोचन ॥

विशाललोचनदलं, प्रोचदंतांशुकेसरम् ॥

प्रातर्वीरजिनेन्द्रस्य, मुखपद्मं पुनातु वः ॥ १ ॥

अर्थः—(वः के०) तुमने (प्रातः के०) प्रजातसमयें (वीरजिनेन्द्र
स्य के०) श्रीवीरजिनेन्द्र संबंधी (मुखपद्म के०) मुखकमल ठे, ते (पुना
तु के०) पवित्र करो, ते मुखकमल केहुवुं ठे? तो के (विशाल के०) वि
स्तीर्ण (लोचन के०) नेत्ररूप (दलं के०) पत्र ठे जेने विपे वली केहुवुं
ठे? तो के (प्रोचत् के०) अत्यंत ऊलहलता एवा (दंतांशु के०) दांत
नां किरणरूप (केसर के०) केसर सुगंधना कपीया ठे जेने विपे ॥ १ ॥

યેપામન્નિપેકકર્મ કૃત્વા, મત્તા હર્ષજગત સુખં સુરેન્દ્રાઃ ॥ તુ

ણમપિ ગણયંતિનેવ નાકં, પ્રાનઃસંતુ શિવાય તે જિનેન્દ્રાઃ ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—(તે કે०) તે (જિનેન્દ્રાઃ કે०) શ્રીજિનેન્દ્રો જે તીર્થકર્મ, તે (પ્રાન કે०) પ્રજાત સમયે (શિવાય કે०) શિવને ઇટલે નિમ્પદ્રવને અર્પે (સંતુ કે०) યાઉં. તે જિનેન્દ્રો કેહવા છે? તો કે (યેપાં કે०) જે જિનેન્દ્રોના (અન્નિ પેકકર્મ કે०) સ્નાનકર્મ કાર્યપ્રત્યે (કૃત્વા કે०) કરીને (હર્ષજગત કે०) હર્ષના જર ઇટલે સમૂહચક્રી (મત્તા કે०) માતા ચક્રા મગ્ન ચક્રા (સુરેન્દ્રાઃ કે०) દેવેન્દ્રો જે છે, તે (નાકં કે०) દેવલોક સંબંધી જે (સુખં કે०) સુખ તેને (તુણમપિ કે०) તુણતુલ્ય પણ (નેવ કે०) નહીંજ (ગણયંતિ કે०) ગણે છે. અર્થાત્ જિનેન્દ્રના અન્નિપેક સુખને પાર્મીને દેવતા ડે સ્વર્ગસુખને તુણસમાન પણ નથી માનતા ॥ ૨ ॥

કલંકનિર્મુક્તમમુક્તપૂર્ણતં, કુતર્કરાહુગ્રસનં સ

દોદયમ્ ॥ અપૂર્વચંદ્રં જિનચંદ્રજાપિતં, દિનાગ

મે નૌમિ બુધૈર્નમસ્કૃતમ્ ॥ ૩ ॥ ઇતિ ॥ ૩૬ ॥

અર્થઃ—(જિનચંદ્રજાપિતં કે०) જિનચંદ્ર સંબંધિ જાપિત જે આગમ તે પ્રત્યે (દિનાગમે કે०) પ્રજાતસમયે (નૌમિ કે०) હું સ્તવું તું. તે જિન ચંદ્રજાપિત કેહવું છે? તો કે (કલંકનિર્મુક્તં કે०) કલંક રહિત એવું અ ને (અમુક્તપૂર્ણતં કે०) નથી મૂકાણી પૂર્ણતા જેની અને વલી (કુતર્ક રાહુગ્રસનં કે०) કુતર્ક કરનારા એવા જે પરદર્શનીરૂપ રાહુ તેને ગ્રસન હાર ઇટલે જઢાણ કરનાર એવું છે, તથા (સદોદયં કે०) સદા નિરંતર ઉદય ઇટલે ઊગેલો એવો એક (અપૂર્વચંદ્રં કે०) અપૂર્વ ચંદ્રસદૃશ છે, ઇટલે જિનાગમરૂપચંદ્રમાની તુલ્ય વીજો કોઈ ચંદ્રમા નથી, વલી તે જિનચંદ્રજા પિત કેહવું છે? તો કે (બુધૈર્નમસ્કૃતં કે०) બુધોયેં ઇટલે પંક્તિયેં ક- સ્યો છે નમસ્કાર જેને, એવું છે ॥૩॥ ઇતિ સ્તુતિસૂત્રાર્થઃ ॥ ૩૬ ॥

॥ અથ સવસ્સવિ દેવસિયં લિખ્યતે ॥

સવસ્સવિ દેવસિચ્ચ, હચ્ચિંતિચ્ચ, હપ્પાસિચ્ચ,

હચ્ચિઠ્ઠિચ્ચ હઢાકારેણ સંદિસહ જગવન્ હં

તસ્સ મિહામિ હક્કમ્ ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૩૭ ॥

अर्थः—(सबस्सविदेवसिअ के०) सर्वे पण दिवस संबंधी अतिचार ते (हुबिंतिअ के०) हुबिंतित जे परछेपादिक दुष्ट कार्य तेने चितववायकी थयो, वली केहवो ते दिवस संबंधी अतिचार? तो के (हुप्पासिअ के०) हुर्जापित जे उपयोग रहित अनिष्ट दुष्टादिक जापा तेवी जापा बोलवायकी थयो, वली केहवो ते दिवस संबंधी अतिचार? तो के (हुच्चिठिअ के०) हुश्चेष्टित जे उपयोग रहित हालवा चालवायकी तथा कामासना दिक एवी कायनी दुष्ट चेष्टारूप प्रवृत्ति, ते प्रवृत्ति करवायकी थयो, तेनुं मिथ्याहुःकृत देवाने (जगवन् के०) हे जगवन्! (इष्ठाकारेण के०) पो तानी इष्ठायेँ करी (संदिसह के०) मुऊने आइा करो अहिंयां गुरु आइा आपे पठी शिष्य कहे. (इं के०) हुं एहीज इष्टुं हुं. (तस्समिहामि हुक्कं) ए पदोनो अर्थ पूर्यवत् जाणवो ॥ १ ॥ इति ॥ ३७ ॥

॥ अथ श्रुतदेवतास्तुतिः ॥

मुअदेवयाए करेमि काउस्सगंगं० ॥ मुअदेव
या जगवई, नाणावरणीय कम्म संघायं ॥ तेसिं
खवेउ सययं, जेसिं सुयसायरे जत्ती ॥ १ ॥

अर्थः—(सययं के०) सततं एट्ठे सदा निरंतर, (जेसिं के०) जे जज्य पुरुषोनी (सुयसायरे के०) श्रुतिसागरने विषे (जत्तिके०) जक्ति ठे, एट्ठे अंतर प्रीति ठे (तेसिं के०) ते पुरुषो संबंधी (नाणावरणीय कम्म के०) ज्ञानावरणीयकर्मना (संघायं के०) संघात एट्ठे समूह ते प्रत्ये (मुअदेवया के०) श्रुतदेवता, वली (जगवई के०) जगवती जे सर स्वती ठे, ते (खवेउ के०) खपावो एट्ठे हय करो ॥ १ ॥ ए श्रुतदेवता श्रुतसिद्धांतनी अधिष्ठायिका जे सरस्वती, तेने आराधवा निमित्त काठ रसग करवो. एमां घंढणवत्तीआए ए पाठ न कहियें, अन्नघ उससिएणं ए पाठज कहियें. ए गाथा श्रीपादिक सूत्र सिद्धांतने छेद्वे ठे, तेतणी काउस्सगंग करतां मिथ्यात्वनी शंका न करवी. आ गाथामां सधु ठग्रीश, अने गुरु वे; मली सर्वाङ्गर अमग्रीश ठे ॥

॥ અથ દેવત્રયદેવતાની સ્તુતિ ॥

જીસે ચિત્તે સાહુ, દંસણ નાણેહિં ચરણ સહિણહિં ॥
સાહંતિ મુક્તમગ્ગં, સા દેવી હરજ હરિયાઈ ॥૧॥ ઇતિ ॥૩૭॥

અર્થ:- (ચરણસહિણહિં કે) ચારિત્ર સહિત એવો (દંસણનાણેહિં કે) દર્શન અને જ્ઞાન તેણે કરીને (જીસે કે) જે દેવીના (ચિત્તે કે) કેત્રને વિષે (સાહુ કે) સાધુ મુનિરાજ, (મુક્તમગ્ગં કે) મોક્ષના માર્ગ પ્રત્યે (સાહંતિ કે) સાથે છે, (સા કે) તે, (દેવી કે) દેવી, (હરિયાઈ કે) હરિતપ્રત્યે એટલે પાપપ્રત્યે (હરજ કે) હરો, દૂર કરો ॥ ૧ ॥ એ દેવત્રય દેવતાનો કાઠસ્સગ્ગ શ્રીવયરસ્વામીયેં કીધો સાંજલીયેં ઠેયેં, અને શ્રીજગદ્વાહુ સ્વામીયેં પણ કરવો કહ્યો છે, તે જાણી એમાં મિથ્યાત્વ નહીં, એમ સમજવું. આ ગાથામાં લઘુ તેત્રીશ, ગુરુ ત્રણ, સર્વાક્ષર ઠત્રીશ છે. વેહુ ગાથાના લઘુ ઝંગણોતેર, અને ગુરુ પાંચ, મલી સર્વાક્ષર ચમ્મોતેર છે ॥ ઇતિ ॥ ૩૭ ॥

॥ અથ કમલદલસ્તુતિઃ ॥

કમલદલવિપુલનયના, કમલમુખી કમલગર્જસમગૌરી ॥ કમલે સ્થિતા જગવતી, દદાતુ શ્રુતદેવતા સિદ્ધિમ્ ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૩૮ ॥

અર્થ:- (જગવતી કે) ઠકુરાઈ પ્રમુખ ગુણની ધરનારી એવી જે (શ્રુતદેવતા કે) સિદ્ધાંતની અધિષ્ઠાત્રિકા શ્રુતદેવી છે, તે અમને (સિદ્ધિ કે) ધર્મની સિદ્ધિપ્રત્યે (દદાતુ કે) દિયો આપો, તે શ્રુતદેવી કેહવી છે ? તો કે (કમલદલ કે) કમલની પાંખની સમાન (વિપુલ કે) વિશાળ છે (નયના કે) નેત્ર જેહનાં એવી છે. વલી કેહવી ? તો કે (કમલમુખી કે) કમલમુખી છે, અર્થાત્ કમલ સરખું સુગંધીયુક્ત વાટલું એવું સુશોજિત મુખ છે જેહનું, વલી કેહવી છે ? તો કે (કમલગર્જસમગૌરી કે) કમલના ગર્જની પેરેં ગૌરવર્ણ છે, એટલે કમલના મધ્યજાગમાં જે ગર્જ છે, તેના સરખો ગૌરવર્ણ છે, જેનો એવી છે, વલી કેહવી છે ? તો કે (કમલે કે) કમલને વિષે (સ્થિતા કે) રહી છે ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૩૮ ॥

॥ अथ जुवनदेवतादिस्तुतिः ॥

जुवणदेवयाए करेमि काउस्सग्गं ॥ यस्याः क्षेत्रं
समाश्रित्य, साधुभिः साध्यते क्रियाः ॥ सा के
त्रदेवता नित्यं, ज्ञूयान्नः सुखदायिनी ॥ १ ॥

अर्थः—(नः के०) अमने (सा के०) ते (क्षेत्रदेवता के०) क्षेत्र
देवी, (नित्यं के०) निरंतर, (सुखदायिनी के०) सुखनी देवावाली (ज्ञूया
त् के०) होय, ते क्षेत्रदेवी केहवी ठे ? तो के (यस्याः के०) जेना (क्षे
त्र के०) क्षेत्रप्रत्ये (समाश्रित्य के०) समाश्रयीने एट्ठे अंगीकार करीने
(साधुभिः के० (साधुर्ज्ये (क्रियाः के०) तपःसंचयरूप धर्मक्रियाउं (सा
ध्यते के०) सधाय ठे, अर्थात् कराय ठे ॥ १ ॥

ज्ञानादिगुणयुतानां, नित्यं स्वाध्यायसंयमरतानाम् ॥ विदधा

तु जुवनदेवी, शिवं सदा सर्वसाधूनाम् ॥ २ ॥ इति ॥ ४० ॥

अर्थः—(जुवनदेवी के०) जुवननिवासिनी देवी ठे ते, (सर्वसाधूनां
के०) सर्व साधुर्जने (शिवं के०) शिव एट्ठे परम कल्याण, ते प्रत्ये
(सदा के०) निरंतर, (विदधातु के०) करो, ते सर्व साधु केहवा ठे ? तो
के (ज्ञानादिगुण के०) ज्ञानादिक गुणें करीने (युतानां के०) युक्त ठे स
हित ठे. वली ते सर्वसाधु केहवा ठे ? तो के (नित्यं के०) निरंतर जे (स्वा
ध्यायसंयमरतानां के०) वांचनादिक पांच प्रकारनो स्वाध्याय अने आश्र
वनिरोध रूप सत्तर प्रकारनो संयम, तेने विपेरत ठे, एट्ठे आसक्त ठे, मग्न
ठे. ए जुवनदेवतानो काउस्सग्ग श्री जडवाहुस्वामीयें आवश्यकतां करवो
कहो ठे, ते माटें एमां मिथ्यात्व समजबुं नहीं ॥ २ ॥ इति ॥ ४० ॥

॥ अथ अष्टाङ्गेषु मुनिवन्दन ॥

अष्टाङ्गेषु दीवसमुदेसु, पनरससु कम्मजूमीसु ॥

जावंत केवि साहु, रयहरण गुठ पडिग्गदधारा

॥ १ ॥ पंचमदधयधारा, अठारस सहस्स सीखंग

धारा ॥ अस्सयायारचरित्ता, ते सधे सिरसा मण

सा मवणण वंदामि ॥ २ ॥ इति ॥ ४१ ॥

अर्थः—(अष्टादशसूरीयमंत्रके०) चर्ची शीत ने समुद्र मंथनी ने
 (पनरसमुकस्मन्मन्त्रीके०) पनर कर्मसूरीक्षणने विने. (लालन के०)
 जेटला (केवि के०) कोउ पाण (माहू के०) मान. (गगनगगनगगन
 हधारा के०) रजोहरण ते उनीने अने गुणों ते पात्रानी जीवीनी उगने उ
 पकरण अने पतद्वय ते पात्रुं इत्यादिक भूमौपकर्मणा (धारा के०) धारण
 करनारा ठे ॥१॥ एटले सुधी साधुनो वेपमात्र जगज्जो परंतु ने वेप तो हु
 ए विना अप्रमाण कहाँ ठे, माटे इवे गुण कही देसाई ठे. चर्ची ने मानु के
 हवा ठे ? तो के (पंचमहव्यधारा के०) पांच महानवतना धरणहार ठे, व
 ली केहवा ठे ? तो के (अष्टारससहस्रसीलंगधारा के०) आष्टादश सहस्र सील
 नां चारित्रनां अंग जे अंश ठे तेना धरनार, वली केहवा ठे ? तो के (अस्त्र
 याधारचरित्ता के०) अद्भुत संपूर्ण आचाररूप चारित्र तेना धरणहार ठे. (ते
 सबे के०) ते सर्वप्रत्ये (सिरसा के०) ललाटे करीने (मणसा के०) मनं क
 रीने (मन्त्रण के०) मस्तकें करीने (वंदामि के०) हुं वांछुं हुं. अथवा मन्त्र
 ए वंदामि ए वचनें पंचांग प्रणामें करी वांछुं हु ॥२॥ इति सर्वसाधु नमस्कार
 सूत्रार्थः॥ आ वेदु गाथामां लघु वहींतेर, गुरु तेर, सर्वाङ्गर पंच्याशी ठे ॥४१॥

॥ अथ वरकनक ॥ अथवा सप्ततिशतजिनस्तुतिः ॥

वरकनकशंखविडुम, मरकतघनसन्निभं विगतमोहम् ॥

सप्ततिशतं जिनानां, सर्वामरपूजितं वंदे ॥ १ ॥ ४२ ॥

अर्थः—(जिनानां के०) जिनेन्द्रो संबंधी (सप्ततिशतं के०) सप्ततिशत
 प्रत्ये एटले एकशो सिन्तेर जिनेन्द्रोप्रत्ये (वंदे के०) हुं वांछुं हुं. ते जिन
 सप्ततिशत केहवुं ठे ? तो के (वर के०) प्रधान एवुं (कनक के०) सुवर्ण,
 शंख के०) शंख, (विडुम के०) प्रवालां, (मरकत के०) नीलमणि,
 (घन के०) सजल मेघ, तेना (सन्निभं के०) सरखुं ठे, एटले पांचव
 णों ठे जेना एवुं ठे. वली ते सप्ततिशत केहवुं ठे ? तो के (विगतमोहं
 के०) मोहादिक रहित ठे. वली केहवुं ठे ? तो के (सर्वामरपूजितं के०)
 सर्व अमर एटले देवता पूजे ठे जेने एवुं ठे ॥ १ ॥ इति ॥ ४२ ॥

॥ अथ तीर्थ वंदना ॥

॥ सकल तीर्थ वंदूं कर जोड्य, जिनवरनामें मंगल कोड्य ॥ पहेले स्वर्गे

लाख वत्रीश, जिनवर चेत्य नमुं निशि दीस ॥ १ ॥ वीजे लाख अष्टावीश
 कलां, वीजे चार लाख सदहां ॥ चोथे खगें अरु लाख धार, पांचमे वंदूं
 लाखज चार ॥ २ ॥ ठठे खगें सहस पचास, सातमे चाळिश सहस
 प्रासाद ॥ आठमे खगें ठ हजार, नव दशमे वंदूं शत चार ॥ ३ ॥ अग्या
 र चारमे त्रणशें सार, नववेवेकें त्रणशें अठार ॥ पांच अनुत्तर सवें मली,
 लाख चोराशी अधिकां वली ॥ ४ ॥ सहस सत्ताणुं त्रेविश सार, जिनवर
 जुवन तणो अधिकार ॥ लांवां शो योजन विस्तार, पचास उंचां व्होंतेर
 धार ॥ ५ ॥ एकशो ऐंशी विंघ प्रमाण, सत्ता सहित एक चेत्यें जाण ॥
 शो कोरु वावन कोरु संजाल, लाख चोराणुं सहस चौथाल ॥ ६ ॥
 सातशें उपर साठ विशाल, सवी विंघ प्रणमुं त्रण काल ॥ सात कोरु ने
 व्होंतेर लाख, जुवनपतिमां देवल जांख ॥ ७ ॥ एकशो ऐंशी विंघ प्रमाण,
 एक एक चेत्यें संख्या जाण ॥ तेरशें कोरु नेव्याशी कोरु, शाठ लाख वंदूं
 कर जोरु ॥ ८ ॥ वत्रीशें ने उंगणशाठ, तीर्थां लोकमां चेत्यनो पाठ ॥
 त्रण लाख एकाणुं हजार, त्रणशें वीश ते विंघ जुहार ॥ ९ ॥ व्यंतर ज्यो
 तिपीमां वलि जेह, शाश्वता जिन वंदूं तेह ॥ कृपज चंडानन चारिपेण,
 ब्रह्ममान नामें गुणसेण ॥ १० ॥ समेतशिखर वंदूं जिन वीश, अष्टापद वंदूं
 चोवीश ॥ विमलाचल ने गढ गिरनार, आबु ऊपर जिनवर जुहार ॥ ११ ॥
 शंखेश्वर केलरियो सार, तारंगें श्री थजित जुहार ॥ अंतरिक बरकाणो
 पास, जीरावजो ने थंजण पास ॥ १२ ॥ गाम नगर पुर पाटण जेह, जि
 नवरचेत्य नमुं गुणगेह ॥ विहरमान वंदूं जिन वीश, सिद्ध थनंत नमुं निश
 दीस ॥ १३ ॥ अढी छीपमां जे अणंगार, अठार सहस शीखांगना धारा ॥
 पंच महाव्रत समितिसार, पाळे पळावे पंचाचार ॥ १४ ॥ घाल अर्ज्यंतर
 तप उजमाल, ते मुनि वंदूं गुण मणिमाल ॥ नित नित उठी कीर्ति करुं,
 जीव कहे नवसायर तरुं ॥ १५ ॥ इति ॥ ४३ ॥

॥ अथ लघुशान्तिस्तवप्रारंभः ॥

वृहज्जटीय प्रसिद्धप्रजावी श्रीमानदेव सूरि, ते नामुल नगरमां चोमासुं
 रहा हता, ते समयें, शाकंजरी नगरमां श्रीसंघ, शाकिनीजनित मरकीना
 उपद्रवें पीकित थयो, तेवारें त्यांना संघें मलीने विनतिपत्र दाखी तेमां रोग
 स्वरूप निवेदन करी श्रीमानदेव सूरि पासें मनुष्य मोकल्यां, पठी पद्या,

जया, विजया अने अपराजिता, ए चार देवीयोनुं ठे सान्निध्य जेमने एवा तथा निरतिशय करुणायें करीने जेमनुं अंतःकरण कोमल ठे, एवा श्रीमानदेवसूरि, तेउयें सर्वत्र सकल श्रीसंघने सर्वोपद्रव शांतिने अर्थे या स्तोत्रनी रचना करीने संघने आप्पुं. पठी ते शाकंजरी नगरस्थ संघना केटला एक जनोयें तो प्रतिदिवस ए स्तोत्रनुं पोतें अध्ययन कथुं, तथा केटला एकोयें तो अन्यपासैं अध्ययन करावीने सांजलवा मांरुं. तथा ए स्तोत्रें अजिमंत्रित जलने ठंटावुं, तेणें करी श्रीसंघनो शाकिनीजनित मरकीनो उपद्रव शांतिने पाम्यो. त्यांथी ए स्तोत्र सर्वस्थलें शांतिकारक थयुं, ते पठी प्रायः प्रतिदिवस ए लघुशांतिस्तोत्र प्रतिक्रमणानंतर जणाय ठे, एवो संप्रदाय ठे. आ स्तोत्र कये ठेकाणें शा वास्ते निर्मित कथुं? ते विषे एज गढना गुरुयें एक श्लोक रचेलो ठे, ते लखीयें ठैयें ॥ श्लोक ॥ नानूल नामनगरस्थितमेघकालैः, शाकंजरीपुरसमागतसंघवाचा ॥ शांतिस्तवः प्रबलमारिजयापहारी, यैर्निर्ममे सुविहितक्रममार्गदीपैः ॥ १ ॥

हवे ए स्तोत्रनो अर्थसहित प्रारंभ करियें ठैयें.

शांतिं शांतिनिशांतं, शांतं शांताशिवं नमस्कृत्य ॥

स्तोतुःशांतिनिमित्तं, मंत्रपदैः शांतये स्तौमि ॥ १ ॥

अर्थः—हुं (शांतिं के०) श्रीशांतिजिनप्रत्ये (नमस्कृत्य के०) नमस्कार करीने, तेज श्रीशांतिजिनना (मंत्रपदैः के०) मंत्रोनां पदोयें करीने अर्थात् अक्षरगर्जित जे मंत्रनां पद, तेणें करीने (स्तौमि के०) स्तुति करुं हुं, ते शा माटें स्तुति करुं हुं? तो के (शांतये के०) दुःख, दुरित, उपसर्ग, तेनी निवृत्तिने माटें स्तुति करुं हुं, हवे ते श्रीशांतिजिन केहवा ठे? तो के (शांति के०) दुःखउपसर्गनीवृत्तिरूप, अथवा कषायोदयापगम लक्षण, तेना (निशांतं के०) घर ठे, वा स्थानकरूप ठे, वली (शांतं के०) उपशमोपेत ठे, एटले रागद्वेषरहित ठे. वली (शांताऽशिवं के०) शांत एटले उपशमने पाम्या ठे अशिव एटले अकल्याणकारक अरिष्ट उपद्रवो जेथकी एवा श्रीशांतिजिन ठे. वली केहवा ठे? तो के (स्तोतुः के०) स्तुति करनारना (शांतिनिमित्तं के०) अरिष्टोपद्रवनिवारण रूप जे शांति, तेना निमित्तं एटले उत्पादनहेतु ठे ॥ १ ॥

उमिति निश्चितवचसे, नमो नमो जगवतेऽर्हते पूजाम् ॥
शांतिजिनाय जयवते, यशस्विने स्वामिने दमिनाम् ॥ १ ॥

अर्थः—(शांतिजिनाय के०) श्रीशांतिजिन, तेमने (नमोनम, के०) न
मस्कार थाळ. आर्हां नमोनम, ए छिरुक्ति जे ठे, ते अत्यादर जणाववाने
अर्थे अथवा ससंजम स्थापनने अर्थे ठे. हवे ते श्रीशांतिजिन केहवा ठे?
तो के (उमितिनिश्चितवचसे के०) अवति एटले रक्षण करे ठे, तेने 'उ'
कहीयें, अने 'उ' एटले परंज्योति, इति केतां ए प्रकारें निश्चित एटले नि
धार कलुं ठे वच, एटले वांचक पद जेमनुं एवा ठे, अथवा 'उ' एवा वच-
नं करीने आख्येय एटले केहवा योग्य ठे वाच्यवाचकजाव जेमनो एवा
ठे. वली केहवा ठे? तो के (जगवते के०) समग्र ऐश्वर्य ठे जेमने तेमने ज
जगवान् कहियें, वली जे (पूजां के०) पूजाने (अर्हत् के०) योग्य ठे
अर्थात् सुरासुरनरेन्द्रादिकें करेली पूजाने योग्य एवा ठे. वली (जयवते के०)
जेमने रागादिक पराजव करी शकता नथी माटे जयवान् जययुक्त ठे. व
ली (यशस्विने के०) प्रसिद्ध प्रशस्त यश चे जेमनुं एवा ठे. वली (दामि
नां के०) इन्द्रियोने दमन कल्यां ठे, यश कल्यां ठे जेणें ए जे मुनिमहा-
राज. तेमना (स्वामिने के०) स्वामी एटले नाथ एवा ठे ॥ १ ॥

सकलातिशेपकमहा, संपत्तिसमन्विताय शस्याय ॥

त्रैलोक्यपूजिताय च, नमोनमः शांतिदेवाय ॥ २ ॥

अर्थः—(शांतिदेवाय के०) शोखमा तीर्थकर श्री शांतिनाथजी तेमने
(नमोनम, के०) नमस्कार थाळ. ते केहवा ठे? तो के (सकल के०) सम-
स्त (अतिशेपक के०) चोत्रीश अतिशय, ते रूप (महासंपत्ति के०) महो
टी संपदा तेणें करीने (समन्विताय के०) सहित, तथा (शस्याय के०)
प्रशंसना योग्य एवा (च के०) वली (त्रैलोक्य के०) स्वर्गे, मृत्यु अने
पाताल रूप ग्रण लोक, तेणें (पूजिताय के०) पूजित एवा ठे ॥ २ ॥

सर्वामरससमूह, स्वामिकसंपूजिताय निजिताय ॥

जुषनजनपावनोद्यत, तमाय सततं नमस्तस्मै ॥ ४ ॥

अर्थः—(तस्मै के०) ते श्रीशांतिजिन महाराज तेमने (सततं के०)

निरंतर, (नम. के०) नमस्कार थाउं, ते केहवा ठे? तो के (सर्वममम-
मूह के०) समस्त चार निकायना देवताना समूह गणित, तेहना (वा-
मिक के०) स्वामी जे चोशन इंड्रो ठे, तेमणे (संप्रजिताय के०) मम-
क प्रकारें पूजित एवा ठे. वली (निजिताय के०) नयी जीत्या देवादिको
यें अर्थात् कोइयें पोताने वश करेलां नयी एवा तथा (जुवन के०) जग
जुवनना (जन के०) लोको तेमनुं (पावन के०) पावन करवुं, तेहने
वीपे (उद्यततमाय के०) अत्यंत सावधान एवा ठे ॥ ४ ॥

सर्वदुरितौघनाशन, कराय सर्वाऽशिवप्रशमनाय ॥

डुष्टग्रहजुतपिशाच, शाकिनीनां प्रमथनाय ॥ ५ ॥

अर्थः—वली केहवा ठे? तो के (सर्व के०) समस्त जे (दुरित के०)
पाप तेहनो (उघ के०) समूह, तेहना (नाशनकराय के०) नाश करनार
ठे. वली ते केहवा ठे? तो के (सर्वाशिव के०) सर्व जे अशिव एटले उ-
पडव तेहना (प्रशमनाय के०) प्रकर्षें करी एटले अतिशयपणे समावण-
हार ठे, वली केहवा ठे? तो के (डुष्टग्रह के०) दुष्ट आकरा एवा जे मं-
गल, शनिश्चर, राहु, केतु, इत्यादिक असुखनां करनार ग्रह तथा (जूत के०)
वृद्धादिकने विपे वसनार, (पिशाच के०) राक्षसादिक, तथा (शाकिनी
नां के०) शाकिनी ते मंत्राधिष्ठित स्त्री, ए सर्वना उपडवो तेमने (प्रथम
नाय के०) प्रकर्षें करी मथन एटले नाशना करनार ठे, मटारनार ठे अ-
र्थात् श्रीशांतीजिनेश्वरना स्मरण करनारना पूर्वोक्त सर्व उपडवो, नाश
ने पामे ठे, माटें तेने नमस्कार थाय ठे ॥ ५ ॥

यस्येति नाममंत्र, प्रधानवाक्योपयोगकृततोषा ॥

विजयाकुरुतेजनहित, मितिच नुता नमत तं शांतिं॥६॥

अर्थः—हे नव्य जनो ! तमें (तं के०) ते (शांतिं के०) श्रीशांतिजिनप्रत्यें
(नमत के०) प्रणाम करो, ते कया शांतिजिन ? तो के (यस्य के०) जे शां-
तिजिननो (इति के०) ए पूर्वोक्त प्रकारें करीने (नाममंत्र के०) नामरूप
जे महामंत्र तेणें करीने (प्रधानवाक्य के०) प्रकृष्ट सर्वोत्तम पवित्र एवुं
जे वचन तेनो (उपयोग के०) उपयोग एटले नामोच्चारणमात्र स्मरण

તેને ધરીને (કૃત કે૦) કસ્યો છે ચિત્તને વિષે (તોષા કે૦) સંતોષ જેણે
 ઘડી (વિજયા કે૦) વિજયાનામેં જે દેવી છે, તે શ્રી શાંતિજિનના નામ
 સ્મરણ કરનારા ઘડા જે (જન કે૦) જન ઘટલે મનુષ્ય, તેનું (હિત કે૦)
 હિત જે તેને (કુરુતે કે૦) કરે છે, (ષ કે૦) વહી તે વિજયા દેવી કેહવી
 છે ? તો કે (હિત કે૦) ય પૂર્વે કહ્યો ઘડો જે પ્રકાર તે પ્રકારે કરીને
 (નુતા કે૦) નમેલી છે, સ્તુતિ કરેલી છે, શ્રીશાંતિનાથને ઘડી છે ॥ ૬ ॥

નવતુ નમસ્તે જગવતિ, વિજયે સુજયે પરાપરેરજિતે ॥

અપરાજિતે જગત્યાં, જયતીતિ જયાવદે નવતિ ॥ ૭ ॥

અર્થઃ—(જગવતિ કે૦) અહીં જગ શબ્દ જે છે, તે જ્ઞાન, માહાત્મ્ય, યશો,
 રૂપ જે ધીર્ય, તેનો પ્રયોગલાક્ષણ પ્રદર્શન કર્યો, તે જેને વિષ્ણુમાન હોય,
 તેને જગવતી કહીયે. તેના આમંત્રણે હે જગવતિ ઘડી (વિજયે કે૦) સદૃ
 ન ન કરી શકે ઘડા દંપ્ત્યાવાલા પુરુષોનું પરાજય કરવાપણું છે જેના વિષે
 તેના સંવોધને હે વિજયા દેવિ ! તથા (સુજયે કે૦) જેના પ્રતાપની
 વૃદ્ધિને શત્રુઠયે પરાજય કર્યો નથી, તેના સંવોધને હે સુજયાદેવિ ! અથવા
 સુજય ઘટલે શોજન છે જયપણું જેને અથવા સુ ઘટલે અતિશયે કરીને
 છે જય જેનો ઘડી તેના સંવોધને હે સુજયાનામા દેવિ ! તથા (પરાપરેર
 જિતે કે૦) પર ઘટલે ઝટક ઘડા અપર ઘટલે અન્ય દેવો તેમણે નજિતા
 ઘટલે નથી પરાજય કર્યો જેનો તેના સંવોધને હે પરાપરેરજિતે દેવિ !
 અર્થાત્ હે અજિતાદેવિ ! તથા (અપરાજિતે કે૦) કોઈ સ્થાનકે પરાજયને
 ન પામેલી ઘડા આમંત્રણે હે અપરાજિતા દેવિ ! તમો (જગત્યાં કે૦) પૃથિ
 વીને વિષે (જયતિ કે૦) જયવંતાં વત્તો, (હિત કે૦) એમ સ્તુતિ કરે છે
 (જયાવદે કે૦) સ્તુતિ કરનાર જગજનને જયની આવહન કરનારી
 થાય છે, તેને સંવોધને હે જયાવદા દેવિ ! તથા (નવતિ કે૦) સ્ત્રીલિંગે
 નવત્ શબ્દના સંવોધને હે નવતિ ! ય પ્રકારની પૂર્વોક્ત એક વિજયા,
 વીજી જયા, વ્રીજી અજિતા, ચોથી અપરાજિતા, ઘડી ચાર દેવિયો, (તે
 કે૦) તમોને (નમ, કે૦) નમસ્કાર (નવતુ કે૦) થાઉં ॥ ૭ ॥

સર્વસ્યાપિ ચ સંઘસ્ય, જગત્કલ્યાણમંગલપ્રદદે ॥

સાધૂનાં ચ સદા શિવ, સુતુષ્ટિપુષ્ટિપ્રદે જીયાઃ ॥ ૮ ॥

झव (चोर के०) चोर ते तस्कर, (इति के०) मान इतिना जग. (आपद के०) मदोन्मत्त हस्ती, मित्रादि प्रमुख छुष्ट जीवो, (आदिभ्यः के०) आदिशब्दशकी शाकिनी, डाकिनी, जूत, वेतासादिक पण ग्रहण करवा ने सर्वना जयथकी रक्षाण कर, रक्षाण कर. आहीं रक्ष रक्ष ए क्रियापद तेने आवता श्लोकमांथी ग्रहण करेलुं ठे, कारण के बहुत श्लोकनो संबंध एकत्र ठे ॥ ११ ॥ (अथ के०) एटला यकी अनंतर हे विजयामाना ! (त्वं के०) तुं (सु के०) अतिशयें करीने अथवा सुष्टु एवं (शिवं के०) निरुपझवणुं तेने (कुरुकुरु के०) कर कर, (च के०) वली (शांतिं के०) शांति ते पूर्वे उत्पन्न रोगनी निवृत्तिरूप तेने (सदा के०) निरंतर (कुरु कुरु के०) कर कर, (इति के०) ए प्रकारें वली (तुष्टिं कुरुकुरु के०) संतोषपणाने कर कर तथा (पुष्टिं कुरु कुरु के०) पुष्टि जे वृद्धि अथवा शरीरतुं नीरोगपणुं ते प्रत्यें कर कर, तथा (स्वस्ति कुरु कुरु के०) कल्याणपणाप्रत्यें कर कर, आ मां कुरु कुरु शब्द जे ठे, ते अत्यादर स्थापनने अर्थें ठे, तथा मंत्रपदमां सर्वत्र हिरुच्चार देखाय ठे, एवो संप्रदाय पण ठे ॥ १३ ॥

जगवति गुणवति शिव शांति, तुष्टि पुष्टिस्वस्तीह
 कुरु कुरु जनानाम् ॥ उमिति नमोनमो ह्रीं, ह्रीं
 ह्रूं ह्रूं यः दः ह्रीं फुट् फुट् स्वाहा ॥ १४ ॥

अर्थ—(जगवति के०) हे जगवति ! एटले समग्र ऐश्वर्यादि गुणयुक्त तथा (गुणवति के०) हे गुणवति ! गुण एटले औदार्य, धैर्य, गांजीर्य, शौर्यादिक सकल गुणोयें करी शोभायमान एवी हे देवि ! तुं (इह के०) आ पृथ्वीने विषे (जनानां के०) समस्त लोकोने (शिव के०) निरुपझव कल्याण, (शांति के०) मरक्यादि रोगनी उपशांति, (तुष्टि के०) मनःसंतोष (पुष्टि के०) शरीरादिकनी वृद्धि, दृढपणुं. (स्वस्ति के०) हेम ते कल्याण. तेने (इह के०) आ जगतने विषे (कुरुकुरु के०) कर, कर, हवे मंत्राक्षरें करीने विजया देवीने स्तवे ठे. (उमिति के०) ज्योतिःस्वरूपिणी एवी हे देवि ! तुने (नमोनमः के०) नमस्कार थाउं, तथा (ह्रीं ह्रीं ह्रूं ह्रूं यः दः ह्रीं फुट् फुट् स्वाहा के०) ए प्रकारना मंत्रस्वरूपिणी एवी हे देवि ! तुने नमस्कार थाउं. आहीं फुट्फुट् ए जे शब्द लख्या ठे, ते विघ्न

त्रासार्थं मंत्राक्षर प्रयोग ठे. अने आ ह्यां ह्यां इत्यादि अक्षरो जे लख्या
ठे ते शांतिनो मूलमंत्र जाणवो ॥ १४ ॥

एवं यन्नामाक्षर, पुरस्सरं संस्तुता जया देवी ॥ कुरुते शांतिं नम
तां (पाठांतरे कुरुते शांतिनिमित्तं) नमोनमःशांतये तस्मै ॥ १५ ॥

अर्थः—(तस्मै के०) ते शांतिनाथने (नमोनमः के०) पुनः पुनः न
मस्कार थाउं. ते कया शांतिनाथने नमस्कार थाउं? तो के (एवं के०)
ए पूर्वोक्त प्रकारें (यन्नामाक्षरपुरस्सरं के०) जेना नामाक्षरमंत्रपूर्वक (सं-
स्तुता के०) स्तुति करेली एवी (जया के०) जयानामा (देवी के०)
देवी ते (शांति के०) श्रीशांतिनाथ प्रत्यं (नमतां के०) नमस्कार कर
नारा एवा जयजीवने (शांति के०) सर्वारिष्टनुंजे प्रशमन, तेने (कुरुते के०)
करे ठे, पाठांतरे (कुरुतेशांतिनिमित्तं के०) शांति जे सर्वोपद्रवनिवृत्तिरूप
तेनुं निमित्त एटखे हेतु, तेने कुरुते एटखे उत्पन्न करे ठे ॥ १५ ॥

इति पूर्वसूरिदर्शित, मंत्रपदविदग्धितः स्तवः शांतेः ॥ स

खिलादिजयविनाशी, शांत्यादिकरश्च जक्तिमताम् ॥ १६ ॥

अर्थः—(शांतेः के०) ए श्रीशांतिनाथजीनो (स्तवः के०) स्तव, ते (ज-
क्तिमतां के०) जक्तिमान् प्राणीयो जे ठे, तेमने (खिलादिजय के०)
समुद्रोप ड्वादिजय, आहिं आदिशब्दयकी अग्नि, विष सर्प, दुष्टगज,
सिंह, संग्राम, शत्रु, चोर, शाकिनी, भूत, प्रेत, पिशाच, रोग, शोकादिक
एवा जयनो (विनाशी के०) विनाश करनारो, (च के०) बली (शांत्यादि
करः के०) शांत्यादि ते शांति, सुख, सौभाग्य, रुद्धि, वृद्धि, कल्याण अने
जय, ए सर्वने करनारो जवतुके० थाउं. बली ते स्तव केद्वी ठे? तो के (इति
के०) आप्रकारें (पूर्वसूरिदर्शित के०) पूर्वाचार्य दर्शित नाम उपदिष्ट
करेलां एवां (मंत्रपद के०) मंत्रनां पद एटखे मंत्राक्षर बीज, तेणें (वि-
दग्धितः के०) विरचित एवो ठे. आ श्लोकनो तथा आवता बीजा श्लोकनो
संबंध सार्थे ठे ॥ १६ ॥

यश्चेनं पठति सदा, शृणोति जावयति वा यथा
योगम् ॥ स हि शांतिपदं यायात् (पाठांतरे शि
वशांतिपदं यायात्) सूरिश्रीमानदेवश्च ॥ १७ ॥

અર્થ:- (ચ કે૦) વલી ય: કે૦) તે પુરુષ. (યચાચોગં કે૦) યાગ
ને ન ઊલ્લંઘન કરીને ઇટલે યોગ પ્રત્યે યચા કર્મનો યોગ કરીને (યગ
કે૦) સર્વદા (પઠતિ કે૦) પોતે પાઠ કરે છે. (ઇનં કે૦) ઇ સ્તોત્રને (શ્રુતિ
કે૦) અન્યપાસેથી શ્રવણ કરે છે. (વા કે૦) અથવા (જાવગતિ કે૦)
મનમધ્યે જાવના કરે છે. ઇટલે મનમાં સ્મરણ કરે છે. નાં (દિ કે૦)
નિશ્ચે (સ: કે૦) તે પુરુષ. (શાંતિપદં કે૦) શાંતિનું સ્થાનક ઇટલે યોગ
ઉપસર્ગ, વ્યાધિ, દુ:ખ, દોર્મનપણું તેથી રહિતત્વ. તેને (યાચાત કે૦)
પામે (ચ કે૦) વલી (સૂરિશ્રીમાનદેવ: કે૦) “ શ્રીમાનદેવસૂરિ ” પણ
શાંતિપદને પામે. આ પદે કરીને સ્તોત્રકર્તાયે પોતાના નામની પણ
સૂચના કરી છે. પાઠાંતરે (શિવશાંતિપદયાચાત કે૦) શિવ જે ક
લ્યાણ, શાંતિ જે સર્વોપદ્રવાદિનિવૃત્તિ, તેનું પદ જે સ્થાનક તેને યાચાત
ઇટલે પામે ॥ ૧૭ ॥

ઉપસર્ગાઃ ક્યં યાંતિ, ઢિયંતે વિઘ્નવલ્લયઃ ॥

મનઃ પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે ॥ ૧૮ ॥

અર્થ:- (જિનેશ્વરે કે૦) જિનેશ્વર એવા જગવાનુ તે (પૂજ્યમાને કે૦)
પૂજે ઠતે. (ઉપસર્ગાઃ કે૦) દેવાદિકૃત ઉપસર્ગો જે છે તે. (ક્યં કે૦)
ક્ય પ્રત્યે (યાંતી કે૦) પામે છે. અને (વિઘ્નવલ્લયઃ કે૦) વિઘ્નની વલીયો
જે છે તે. (ઢિયંતે કે૦) ઠેદાય છે. (મનઃ કે૦) મન જે છે તે. (પ્રસન્ન-
તાં કે૦) પ્રસન્નતાને (એતિ કે૦) પામે છે ॥ ૧૮ ॥

સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણમ ॥

પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ ॥ ૧૯ ॥

અર્થ:- (જૈનશાસનં કે૦) જિનતીર્થંકર સંવંધિ જે શાસન ઇટલે આ
દેશ તે. (જયતિ કે૦) જયવંતું વર્તે છે. તે શાસન કેહવું છે? તો કે (સ
ર્વમંગલમાંગલ્યં કે૦) સર્વમંગલમાંહે માંગલિક છે. વલી કેહવું છે? તો કે
(સર્વકલ્યાણકારણં કે૦) સર્વ કલ્યાણ ઇટલે સુખવૃદ્ધિ, તેનું કારણ છે,
વલી (સર્વધર્માણાં કે૦) સર્વધર્મોના મધ્યમાં (પ્રધાનં કે૦) પ્રધાન છે,
ઇટલે મુખ્ય છે ॥ ૧૯ ॥ ઇતિ લઘુશાંતિસ્તવઃ સંપૂર્ણઃ ॥ ૪૪ ॥

॥ अथ चउकसाय ॥

चउकसाय पन्मिह्वरुण, डुजाय मयण वाण मुमुमूरण ॥

सरसपिअंगु वल्लु गयगामिउ, जयउ पासु जुवणत्तय सामिउ ॥ १ ॥

अर्थ:- (जुवणत्तयसामिउ के०) अण जुवनना स्वामी, (पासु के०) श्रीपार्श्वनाथ ठे. ते (जयउ के०) जयवंता वत्तो. ते श्रीपार्श्वनाथ केह्वा ठे? तो के. (चउकसाय के०) क्रोधादिक चार कपारूप जे (पन्मिह्वरु के०) प्रतिमह्वरुण पटले बैरी, तेना (डुजाय के०) उद्वेदनार ठे, पटले टालनार ठे, वली केह्वा ठे? तो के (डुजाय के०) दुर्जय पटले दुःखें जांत्यो जाय एवो (मयण के०) मदन पटले कंदर्प ते संबंधी जे (वाण के०) वाण, पटले तीक्ष्ण वाण, तेना (मुमुमूरण के०) जाजनार ठे, पटले उन्मूलन करनार ठे. वली केह्वा ठे? तो के (सरस के०) रसें करीने सहित पटले स्निग्ध, नीलो एवो (पिअंगु के०) प्रियंगु ते रायणनो वृक्ष, ते समान (वल्लु के०) शरीरनो वर्ण ठे जेनो, वली केह्वा ठे? तो के (गयगामिउ के०) गजनी परें गमनना करनार ठे, अर्थात् हस्तीनी जेवी गति ठे ॥ १ ॥

जमु तणु कंति कमप्प सिणिअउ, सोहइ फणम

णि किरणा लिअउ ॥ नं नवजलहर तडिल्लय

खंठिउ, सो जिणु पासु पयउउ वंठिउ ॥ २ ॥ इति ॥ ४५ ॥

अर्थ:- (सो के०) ते (जिणुपासु के०) श्रीपार्श्वजिन ते, (वंठिउ के०) महारां वांठित प्रत्ये (पयउउ के०) आयो. हवे ते श्रीपार्श्वजिन केह्वा ठे? तो के (जमु के०) जेना (तणु के०) शरीरनी (कंति के०) कान्ति पटले द्युति तेनो (कमप्प के०) कलाप पटले समूह ते (सोहइ के०) शोभे ठे. ते कान्तिसमूह केह्वा ठे? तो के (सिणिअउ के०) स्निग्ध ठे, पटले चीकाश सहित ठे, वली ते कान्तिसमूह केह्वा ठे? तो के (फणि के०) नागेंद्रनि फण ते संबंधी जे (मणि के०) मणिरत्न तेना (किरण के०) किरणोंयें करी (आलिअउ के०) व्याप्त ठे, पटले सहित ठे, वली ते कान्तिसमूह केवी रीतें अने केवो शोभे ठे? तो के (तडित् के०) विजली, तेनी (लय के०) खतायें करी (खंठिउ के०) खान्ति

एटले सहित एवो जे (नवजलहर के०) नवो मेघ ते (नं के०) जेम
शोजे ठे, तेम ते कांतिसमूह शोजे ठे ॥ १ ॥ इति चउकशाय ॥ ४५ ॥

॥ अथ पोसहनुं पञ्चस्काण ॥

करेमि जंतें पोसहं, आहारपोसहं, देसउं सबउं ॥ सरीर
सक्कारपोसहं सबउं ॥ बंजचेर पोसहं सबउं ॥ अब्बावार
पोसहं सबउं ॥ चउबिहे पोसहं ठामि ॥ जाव दिवसं, अ
होरत्तं, पज्जुवासामि ॥ उविहं तिविहेणं मणेणं वायाए का
एणं न करेमि न कारवेमि तस्स जंतें पक्किमामि निंदा
मि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि ॥ २ ॥ इति ॥ ४६ ॥

अर्थः—(जंतें के०) हे जगवन् ! हे कल्याणकारक ! अगीयारमा पौषधव्रत
ने अथवा जे धर्मनी पोष नाम पुष्टिप्रत्ये धरे, तेने पोषध कहियें, ते (पोस
हं के०) पोषध प्रत्ये (करेमि के०) हुं करुं हुं. एटले अष्टमी. चतुर्दशी प्रमु
ख दिवसोने विषे जे पोषधनो नियम करवो, ते चार प्रकारें ठे, तेहीज वली
विशेषपणे कहियें ठैयें. प्रथम (आहारपोसहं के०) अशनादिक आ
हार निषेध पोषध पहेलो जेद, ते वली वे प्रकारें ठे. एक तो (देसउं के०)
देशथकी निषेध, ते त्रिविध आहारत्यागरूप तिविहार तथा विगयत्ता
ग, आयंविल, एकासण पञ्चस्काणथी करवो ते देशथकी आहार त्याग
पोसह कहियें अने बीजो (सबउं के०) सर्वथकी चारे आहारनो त्याग
करवो, ते सर्वथकी आहारत्याग पोसह कहियें. ए प्रथम आहार त्याग
पोसहना वे जेद कहा. हवे बीजो (सरीरसक्कारपोसहं के०) शरीरसंव
धि स्नान, उवटण, विलेपनादिक तथा वस्त्राचरणादिकें शोजानो नियम
तथा नख, केश, रोमनुं समारवुं. तेल चोपकवुं, पींठीनुं करवुं, इत्यादिक
शरीर सत्कारनिषेध नामें ए बीजो पोसह ठे, ते (सबउं के०) सर्वथकी
जाणवो. त्रीजो (बंजचेरपोसहं के०) ब्रह्मचर्यपोषध ते (सबउं के०) सर्व
थकी जाणवो. एटले सर्वथकी ब्रह्मचर्यनी पुष्टि करे, सर्व प्रकारें स्त्रीसेवन न
करे. चोथुं (अब्बावारपोसहं के०) अव्यापारनी पुष्टिरूप ते (सबउं के०) सर्व
थी जाणवो. एटले कृषी, सेवा, वाणिज्य, पशुपालन, गृहकर्म प्रमुखना जे

व्यापार, तेनो सर्वथा निषेध करे, (चउविदेपोसहं के०) ए चार प्रकारना पोपधने विषे (जामि के०) हुं तिपुं, रहं. अंगीकार करुं तुं, (जाव के०) ज्यां सुधी (अहोरत्तं के०) दिवस अने रात्रि मली आठ पहोरें पोपधप्रत्ये अथवा (जावदिवसं के०) ज्यां सुधि दिवस प्रत्ये क्रमण ठे त्यां सुधि चार पहोर पोपधप्रत प्रत्ये, अथवा (जावरत्तं के०) ज्यांसुधि रात्रिप्रत्ये क्रमण ठे त्यांसुधी चार पहोर पोपधप्रत प्रत्ये (पङ्कजासामि के०) हुं पर्युपासुं, सेवुं, त्यां सुधि अने थोमोक दिवस होय तेवारें रात्रिपोसह जो लीये तो “जा वदिवसं रत्तं पङ्कजासामि” एवो पाठ कहे, ज्यां सुधि थोमो दिवस होय, त्यांथी लेइने आखी रात्रि सुधी पोसह निरतिचार पावुं, (हुविहंतिवि हेणं के०) हुविध, त्रिविधें करी इत्यादिनो अर्थ सुगम ठे ॥१॥इति ॥४६॥

॥ अथ पोसह पारवानी गाथा ॥

सागरचंदो कामो, चंदवर्त्तिसो सुदंसणो धन्नो ॥

जेसिं पोसह पन्निमा, अखंन्निआ जीवियंतेवि ॥१॥

अर्थः—(जीवियंतेवि के०) जीवितनो अंत याते थके पण एटले आ युनो विनाश याते थके पण, (जेसिं के०) जेहनी (पोसहपन्निमा के०) पोपधप्रतिमा, (अखंन्निआ के०) अखंन्ति रही, संपूर्ण रही, ते श्रावक (धन्नो के०) धन्य ठे, ते श्रावकोनां नाम कहे ठे. (सागरचंदो के०) एक सागरचंद्र कुमार, वीजो (कामो के०) कामजी, व्रीजो (चंदवर्त्तिसो के०) चंद्रावतंस राजा थोयो (सुदंसणो के०) सुदर्शन शेठ ॥ १ ॥

धन्ना सलाहणिद्या, सुलसा आणंद कामदेवाय ॥

जेसिं पसंसइ जयवं, दढवयं तं महाविरो ॥ २ ॥

पोसह विधिं लीधजं, विधिं पारिजं, विधि करतां

जे कांइ अविधि हुजं हुइ, ते सवि हुं मन, वचन,

कायायें करी मित्रा मि डकरं ॥ इति ॥ ४७ ॥

अर्थः—एक (सुलसा के०) सुलसाश्राविका, वीजा (आणंद के०) आ नंद श्रावक (य के०) वली व्रीजा (कामदेवा के०) कामदेव श्रावक, ए त्रणे (धन्ना के०) धन्य ठे (सलाहणिद्या के०) श्लाघनीय ठे एटले श्लाघा

કરવા યોગ્ય છે. (તં કે૦) તે પ્રત્યક્ષ પાળે (જામિં કે૦) જેવના (રઘવ્ય કે૦) દૃઢવ્રત પ્રત્યે (જયવં કે૦) જગવાન (મદ્ધાવીર કે૦) શ્રીમદ્ધા વીર સ્વામી, પોતે શ્રીમુખે (પસંસદ કે૦) પ્રશંસે છે, વચ્ચાળ કરે છે, માટે તે ધન્ય કૃતપુણ્ય જાણવા ॥ ૨ ॥ પોપધ વ્રત વિધિયે લીધું હોય, વિધિયે પાછું હોય, વિધિ કરતાં જે કાંઈ અવિધિ હુડે હોય, તે સર્વે, મન, વચન અને કાયાયે કરી મિત્તામિ હુક્કરું હિતિ ॥ ૪૭ ॥

॥ અથ ત્રરહેસરની સજ્ઞાય પ્રારંભઃ ॥

ત્રરહેસર વાહુવલી, અજય કુમારો અ ઢંઢણકુમારો ॥

સિરિઝં અણિયાઝત્તો, અશ્મુત્તો નાગદત્તો અ ॥ ૧ ॥

અર્થઃ—એક (ત્રરહેસર કે૦) શ્રીત્રરતેશ્વર, પ્રથમ ચક્રવર્તી શ્રીરૂપજદેવ ના પુત્ર, વીજા (વાહુવલી કે૦) વાહુવલી તે પણ શ્રીરૂપજદેવના પુત્ર, ત્રરતેશ્વર કરતાં પણ અધિક વલવંત જાણવા, ત્રીજા (અજયકુમારો કે૦) અજયકુમાર, શ્રેણિકરાજાના પુત્ર, (ચ કે૦) વલી ચોથા (ઢંઢણકુમારો કે૦) ઢંઢણકુમાર, તે શ્રીકૃષ્ણજીના પુત્ર. પાંચમા (સિરિઝં કે૦) શ્રીક, તે શ્રીશૂ લિજ્ઞદ્રજીના ન્હાના જાઈ, ઠઠા (અણિયાઝત્તો કે૦) અનિકાપુત્ર આચાર્ય, જે ગંગા નદી ઉતરતાં કેવલજ્ઞાન પામ્યા, સાતમા (અશ્મુત્તો કે૦) અતિ મુક્ત કુમાર, જેણે ૮ વર્ષની અવસ્થામાં શ્રીવીરપાસેથી દીક્ષા લીધી, (ચ કે૦) વલી આઠમા (નાગદત્તો કે૦) નાગદત્ત, શ્રેષ્ઠી પુત્ર, અદત્તા દાનના ત્યાગી જાણવા ॥ ૧ ॥

મેઅજ્ઞ શૂલિજ્ઞહો, વયરરિસી નંદિસેણ સીહગિરી ॥

કયવન્નો અ સુકોસલ, પુંમરિઝં કેસિ કરકંમુ ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—નવમા (મેઅજ્ઞ કે૦) મેતાર્યમુનિ, જેને માથે સુવર્ણકારે આલાં ચાંવનાં વીંઢ્યાં, દશમા (શૂલિજ્ઞહો કે૦) શ્રીશૂલિજ્ઞદ્રમુનિ, જેણે કોશ્યા-વેશ્યાને ઘરે ચોમાસું કીધું, અને અશ્વંમ શીલ રાખ્યું, તથા વેશ્યાને શ્રા વિકા કીધી, અગીયારમા (વયરરિસી કે૦) વજ્રરૂપિ ઇટલે વજ્રસ્વામી, ચારમા (નંદિસેણ કે૦) નંદિષેણજી, જેણે વેશ્યાને ઘરે રહીને વાર વર્ષપર્યંત પ્રતિદિવસ દશ દશ જળ પ્રતિવોધ્યા, તેરમા (સીહગિરી કે૦) શ્રીસિંહગિરિજી મહારાજ, તે શ્રીવજ્રસ્વામીના ગુરુ, ચૌદમા (કયવન્નો કે૦) કૃતવર્ણ

गुंमार. श्रेष्ठिपुत्र. (च के०) बली पंदरमा(मुकोसल के०) मुकोशलमुनि, जे मनुं शरीर. बाघणीयें जहण कीधुं, शोलमा (पुंरुरिउ के०) श्रीपुंरुरिकजी श्रीप्रथम तीर्थकरना प्रथम गणधर, बली जे चेत्री पुनमने दिवसं पांचको मी मुनि संघातें सिद्धगिरिनी उपर सिद्धनगरीमां पहुँचता. सत्तरमा (किसि के०) केशीकुमार, ते परदेशी राजाना गुरु, अठारमा (करकंरु के०)करकंरु. प्रत्येकबुद्ध मुनि, जे जर्झरीचूत वृषज प्रत्ये जोड़ने साधु थया ॥ २ ॥

द्वल विद्वल मुदंसण, साल माहासाल सालिजदो
अ ॥ जहो दसन्नजहो, पसन्नचंदो अ जसन्नजहो ॥ ३ ॥

अर्थ:-उगणीशमा (द्वल के०) द्वलकुमार, बीशमा (विद्वल के०) विद्वलकुमार, ए वेहु पण श्रेणिकराजाना पुत्र जाणवा. एकवीशमा (मुदंसण के०) मुदंसण शैठ, जेना शीलने प्रजावें शुलिमांथी सिंहासन थयुं, बावीशमा (साल के०) साल मुनी, त्रैवीशमा (माहासाल के०) माहासाल मुनि, ए वे श्रीगौतमस्वामीजीयें प्रतिबोधा, चौवीशमा (सालिजदोअ के०) सालिजद प्रसिद्धजोगी, श्रेष्ठिपुत्र, पचीशमा (जहो के०) जहवाहु स्वामी चतुर्दश पूर्णना जाण, ठवीशमा (दसन्नजहो के०) दशार्णजह, ते रिद्धिगार वें, जे श्रीवीरने बांदवा आख्या, त्यां संयम लीधो, सत्तावीशमा (पसन्नचंदो अ के०) पसन्नचंद राजपि, जेणें रौद्रध्यानथी सातमी नरकनां दलीयां मे-लव्यां, तेने शुद्धध्यानथी विखेरीने केवलज्ञान प्रगट कीधुं, अष्टावीशमा (जसन्नजहो के०) श्रीयशोजहसूरि, ते श्रीजहवाहुस्वामीना गुरु जाणवा ॥ ३ ॥

जंवुपहु वंकचूलो, गयसुकुमालो अवंतिसुकुमालो ॥
धनो झलाइपुत्तो, चिलाइपुत्तो अ बाहुमुणी ॥ ४ ॥

अर्थ:-उगणीशमा (जंवुपहु के०) जंवुप्रभुस्वामी. जे अष्टवधू थने नवाणुं क्रोन डव्य, त्यागीने चरम केवली थया, त्रीशमा (वंकचूलो के०) वंकचूलराजकुमार, जे कर्मना ब्रशथकी चोरना स्वामी थया, पठी साधुयें दीधेलां व्रत पालीने देवलोके गया. एकत्रीशमा (गयसुकुमालो के०) गजसुकुमार, श्रीकृष्णजीना न्दाना जाई, सोमलनो करेलो अग्निनो उपसर्ग सहन करी ने जे दीदाने दिवसंज मोक्ष गया, बत्रीशमा (अवंतिसुकुमालो के०) अवंतिसुकुमार, जेनुं शीयालिणीयें शरीर जहण कीधुं, तोपण चारित्र धर्म

श्री न चन्द्रा, जे नखिनी शुक्लाशिमने पड़ोना, मैत्रीशमा (पञ्च के०) पञ्च
ते शक्तिनडनो चनेत्री, चोत्रीशमा (इलाहपुनो के०) इलाहीपुत्र, जे नार
क करतां थकां केवलज्ञान पाम्या, पात्रीशमा (निलान्धुनो के०) निलान्धि
पुत्र, जेतुं शरीर, कीमीयोयें चालणीप्राय कीधुं, नो पण उपशम, विग
अने संवरना अर्थविचारथकी न चक्या, जे अतिशय ज्ञान शमी स्वर्गमा
मी थया, (च के०) वली सत्रीशमा (बाहुमुणी के०) बाहुवाहु मुनि ॥ ४ ॥

अजगिरि अज्जरसिअ, अज्जमुह्नी उदायगो मण
गो ॥ कालयसूरि संवो, पञ्चुनो मूलदेवो अ ॥ ५ ॥

अर्थ:-सारत्रीशमा (अजगिरि के०) आर्यमाहागिरिजी, श्रीशक्तिनड
स्वामीना शिष्य, आरुत्रीशमा (अज्जरसिअ के०) आर्यरहित महाराजा,
उंगणचालीशमा (अज्जमुह्नी के०) आर्यमुह्नी सूरि, शक्तिनडजी जेना
गुरु हता, चालिशमा (उदायगो के०) उदायिराजा, ते श्रीनगवतीमूत्रे प्रसि
रू ठे. एकतालीशमा (मणगो के०) मनकपुत्र, जेने अर्थ श्रीदशवेका
लिक सूत्र नीपन्थुं, वहेतालीशमा (कालयसूरिके०) श्रीकालिकाचार्यश्रीप
न्नवणासूत्रना कर्ता, निगोदस्वरूपना वक्ता, त्रेंतालीशमा (संवो के०) सांव
कुमार, अंववतीना पुत्र, चुम्मालीशमा (पञ्चुनो के०) प्रद्युम्न कुमार, रुक्मि
णीना पुत्र, पीस्तालीशमा (मूलदेवोअ के०) मूलदेवराजा, जेणें तपस्वी
साधुने निर्दोष अरुददीधा ॥ ५ ॥

पञ्चवो विन्दुकुमारो, अद्दकुमारो दढप्पहारी अ ॥

सिज्जंस कूरगहूअ, सिज्जन्नव मेहकुमारोअ ॥ ६ ॥

अर्थ:-वेंतालीशमा (पञ्चवो के०) पञ्चवस्वामीजी, जेने श्रीजंबुत्वा
मीयें प्रतिबोध्या, सुरुतालीशमा (विन्दुकुमारो के०) विष्णुकुमार, जेणें
श्रीसंघने कारणें लाख योजननुं रूप विकूब्धुं, अरुतालीशमा (अद्दकुमारो
के०) आर्द्धकुमार, जे पूर्वजवें संयम विराधवाथकी अनार्यदेशमां उपन्या,
अने अन्नयकुमारें मोकलेली जिनप्रतिमा देखीने जेने पूर्वजव सांजख्यो, साधु
थया, उंगणपच्चाशमा (दढप्पहारी के०) दढप्रहारी चोर, चार हत्याना
करनार; मुनि थइने मोक्षें गया, (चके०) वली पच्चाशमा (सिज्जंस के०)

श्रेयांसकुमार, जेणें श्रीकृष्णदेवप्रत्ये ५८४सतुं दान दीधुं, एकावनमा (कूरगुरु के०) कूरगुरु साधु, जेणें गुरुतुं दान जेथूंक ते सहित खीच मी खातां केवलज्ञान उपायुं, धावनमा (सिद्धांजव के०) सिद्धांनव आचार्य, जेणें पूर्वथकी श्रीदशैकाक्षिक सूत्र उरुतुं, त्रेपनमा (मेहकुमार रोथ के०) मेघकुमार श्रेणिकराजाना पुत्र, जेनं श्रीवीरप्रजुजीयें हाथीनो पूर्वलो जव संजलावीने संयममां स्थिर कीधो ॥ ६ ॥

एमाइ महासत्ता, दितु सुहं गुणगणेदिं संजुत्ता ॥

जेसिं नामगद्दणे, पावपबंधा विलय जंति ॥ ७ ॥

अर्थः—(एमाइ के०) इत्यादिक बीजा पण खंधकुमार, खंधकमुनि, कपिलमुनि, हिरकेशी मुनि, संयतमुनि, दमदंतमुनीश्वर, दमसारमुनीश्वर प्रमुख (महासत्ता के०) महासत्त्वना धरनारा एटले महोटा पराक्रमी केटलाएक ते जवेंज मोढें गया, केटलाएक आगल मोढें जाशे, तेसवें मुफ जणी (सुहं के०) शिवसुखप्रत्ये (दितु के०) द्यो, आपो, ते महासत्ता केहवा ठे ? तो के (गुणगणेदिं के०) ज्ञानादिक गुणोना गणें करी एटले समूहें करिने (संजुत्ता के०) संयुक्त ठे, वली केहवा ठे ? तो के (जेसिं के०) जेता (नामगद्दणे के०) नामग्रहण करवाथकी (पावपबंधा के०) पापना प्रबंध एटले समूह जे ठे, ते (विलय के०) विनाश प्रत्ये (जंति के०) पामे ठे एवा ठे ॥ ७ ॥

सुलसा चंदनवाखा, मणोरमा मयणरेहा दमयंती ॥

नमयासुंदरी सीया, नंदा नंदा सुजहा य ॥ ८ ॥

अर्थः—एक (सुलसा के०) सुलसा श्री वीरस्वामीनी मुख्य आशिका, बीजी (चंदनवाखा के०) चंदनवाखिका श्रीवीरस्वामीनी प्रथम साधवी, त्रीजी (मणोरमा के०) मनोरमा सुदर्शनशेखनी जार्या, चोथी (मयणरेहा के०) मदनरेखा, नमिराजपिनी माता, पांचमी (दमयंती के०) दमयंती नलराजानी राणी, जेनुं मस्तक दीवानी पेरें प्रकाशकारी थातुं हतुं, ठाठी (नमयासुंदरी के०) नर्मदासुंदरी, सातमी (सीया के०) सीता सती, आठमी (नंदा के०) नंदा ते अजयकुमारनी माता, तथा नवमी वज्रस्वा-

मीनी माना पण नंदा जाणवी. वज्रमी (वज्र के०) वज्रा ज्ञानी. स
 सिद्धिनी माना. (व के०) वरी वारीवांसी. एवंनिर्गुणानी राजा स
 सदा जाणवी. वारमी (सुगडा के०) सुगडा जेणे वारा वारी वारमी
 वांवी. कृवामांवी जल काही. चंगानगरीनी पांज उगावी. नवा नेरमी श्री
 कृष्णजीनी उरमान जगिनी. तेतुं नाम पण सुगडात जाणवे ॥ १॥

रायमई रिसिदत्ता, पञ्मावड् अजणा गिरि देवी ॥

जिठ सुजिठ मिगावई, पञ्मावड् चित्रणा देवी ॥ १॥

अर्थ:-चौदमी (रायमई के०) राजिमती जेणे गिरिगुफामांदे संगम
 थकी परता एवा रचनेमि प्रत्ये सुजापित वचने स्थिर कीचां. पंदरमी (रि
 सिदत्ता के०) रुपिदत्ता सती. शोलमी (पञ्मावड् के०) पञ्मावती. करं
 मुजीनी माता, सत्तरमी (अजणा के०) अजना सुंदरी. दनुसंतवीरनी माना,
 आठारमी (सिरीदेवी के०) श्रीदेवी. अतिमुक्तकुमारनी माता, उगणीशमी
 (जिठ के०) ज्येष्ठा, वीशमी (सुजिठ के०) सुज्येष्ठा, एकवीशमी (मिगा
 वई के०) मृगावती, वावीशमी (पञ्मावड् के०) पञ्मावती त्रैवीशमी (चित्र
 णादेवी के०) चेलणा राणी, ए पांचे चेला राजानी पुत्रीयो जाणवी ॥ १॥

वंत्री सुंदरी रुपिणि, रेवड् कुंती सिवा जयंती य ॥

देवड् दोवड् धारणी, कलावई पुष्पचूला य ॥ २॥

अर्थ:-चोवीशमी (वंत्री के०) ब्राह्मी, जरतनी जगिनी, पच्चीशमी
 (सुंदरी, के०) सुंदरी, ते बाहुवली जगिनी, ठवीशमी (रुपिणि के०)
 रुक्मिणी, जेणे वज्रस्वामीनी पासं कुमारिकापणामां दीक्षा लीधी, सत्तावी
 शमी (रेवड् के०) रेवती श्राविका, जेणे जगवानने कोलापाक बहोराव्यो,
 अष्टावीशमी (कुंती के०) कुंती, पांरुवोनी माता, उगणत्रीशमी (सिवा-
 के०) शिवा, ते चेमाराजानी पुत्री, त्रीशमी (जयंती य के०) जयंती
 श्रीवीरस्वामीनी श्राविका. “जंते किं सवे जवा सिज्जंति?” इत्यादिक
 प्रश्ननी करवावादी, एकत्रीशमी (देवड् के०) देवकी, श्रीकृष्णजीनी
 माता, बत्रीशमी (दोवड् के०) डौपदी, पांरुवचार्या, तेत्रीशमी (धारणी
 के०) धारणी, ते चंदनवालानी माता, चोत्रीशमी मेघकुमारनी माता पण

धारणी नामें जाणवी. पांत्रीशमी जंबुकुमारनी माना पण धारणी जाणवी.
नत्रीशमी (कलावई के०) कलावती, शीलने प्रजावें जेना कापेला हाथ
वली नवपल्लव थ्या, (च के०) वली साम्त्रीशमी (पुष्पचूला के०)
पुष्पचूलानामा साधवी, अनिकापुत्र आचार्यनी जकिना उद्यासथी जेणें
केवल ज्ञान पाम्युं, जे वपांद वरसते आहार लावी ॥ १० ॥

पउमावई य गोरी, गंधारी लस्कमणा सुसीमा य ॥

जंबुवइ सच्चामा, रुप्पिणि कन्हठ महिसीउं ॥ ११ ॥

अर्थ:-आम्त्रीशमी (पउमावइ के०) पद्यावती, उगणचालीशमी (गोरी
के०) गोरी. चालीशमी (गंधारी के०) गांधारी, एकतालीशमी (लस्क-
मणा के०) लक्ष्मणा, वहेतालीशमी (सुसीमा के०) सुसीमा, (च के०)
वली व्रतालीशमी (जंबुवइ के०) जांबुवती, चुम्मालीशमी (सच्चामा
के०) सत्पचामा, पीस्तालीशमी (रुप्पिणि के०) रुक्मिणी ए (कन्हठ के०)
श्रीकृष्णनी आव, (महिसीउं के०) अग्रमहिषीयो ठे, एटले पटराणीयो
ठे, अर्द्धिकार पादपूर्णार्थ ठे ॥ ११ ॥

जरका य जरुदिन्ना, जूआ तह चेव जूअदिन्ना य ॥

सेणा वेणा, रेणा, जयणीउं थूखिजदस्स ॥ १२ ॥

अर्थ:-व्रतालीशमी (जरका के०) यद्वा, (च के०) वली मुक्ताली
शमी (जरुदिन्ना के०) यद्वादिन्ना, अरुतालीशमी (जूआ के०) जूता
(तह के०) तथा (चेव के०) वली निधे, उगणपचासमी (जूअदिन्ना
के०) जूतदिन्ना, (च के०) वली पचासमी (सेणा के०) सेना, एकावन्नामी
(वेणा के०) वेणा, वावन्नमी (रेणा के०) रेणा, ए सात (जयणीउं के०)
जगिनीयो, (थूखिजदस्स के०) श्रीस्थूलिजझजीनी जाणवी ॥ १२ ॥

इचाइ महासइउं, जयंति अकलंकसीलकलिआउं ॥ अजावि

वजाइ जासिं, जस पम्हो तिहुअणे सयले ॥ १३ ॥ ४८ ॥

अर्थ:- (इचाइ के०) इत्यादिक वीजी पण कमलावती, लीलावती,
मानवती, मृगांकलेखा, चंद्रलेखा, मयणासुंदरी, कौशल्या प्रमुख (महा
सइउं के०) जे महोटी सतीयो ते सर्वे. (जयंति के०) जयवंती ठे,

एटले सर्व स्त्रीयोमां प्रधान याती हवी. केहवी याती हवी? तो के (अकलंकसीलकलिआउ के०) निर्मल शील गुणें करीने सहित होती हवी, वली (जासिं के०) जेनो (जसपरुहो के०) जशनो ढोल, (तिहु अणेसयले के०) सकल त्रिजुवननेविषे (अद्यवि के०) आज पण (वज्रा के०) वाजे ठे ॥ १३ ॥ इति सता सतीयोनी सद्याय सूत्रार्थः ॥ ४० ॥

॥ अथ मन्हजिणाणं सद्याय ॥

मन्ह जिणाणं आणं, मिठं परिहरह धर सम्मत्तं ॥

ठविह आवसयंमी, उज्जुत्तो होइ पइदिवसं ॥ १ ॥

अर्थः—(जिणाणं के०) श्रीजिनेश्वरनी (आणं के०) आज्ञा तेने (मन्ह के०) मानवी, तथा (मीठं के०) मिथ्यात्वनो (परिहर के०) परिहार करवो, एटले त्याग करवो, अने (सम्मत्तं के०) समकत्वने (धर के०) धरवो एटले धारण करवो. (ठविह के०) षड्विध एटले सामायि कादिक ठ प्रकारना (आवसयंमि के०) आवश्यकने विषे (पइदिवसं के०) प्रतिदिवस (उज्जुत्तो के०) उद्युक्तो एटले उद्यमवंत (होइ के०) होय एटले हो ॥ १ ॥

पव्वेसु पोसहवयं, दाणं सीलं तवो अ ज्ञावो अ ॥

सद्यायनमुक्कारो, परोवयारो अ जयणा अ ॥ २ ॥

अर्थः—चतुर्दशी आदिक (पव्वेसु के०) पव्वोना दिवसोने विषे (पोस हवयं के०) पौषधव्रत करवुं, अने (दाणं के०) सुपात्रने दान देवुं, (सीलं के०) शील पालवुं, (तवो के०) तप करवुं, (अ के०) वली (ज्ञावो के०) अनित्यादि ज्ञावनाउ ज्ञाववी (अके०) वली सद्याय के०) वाचना पठनादि पांच प्रकारनो स्वाध्याय करवो, (नमुक्कारो के०) नम स्कारनो पाठ करवो. (परोवयारो के०) परोपकार करवो, (अ के०) वली (जयणाअ के०) जयणा राखवी एटले यत्नायें प्रवर्त्तवुं ॥ २ ॥

जिणपूआ जिणयुणिणं, गुरुथुअ साहम्मिआण ववद्धं ॥

ववहारस्स य सुधी, रहजुत्ता तिठजुत्ता य ॥ ३ ॥

अर्थः—(जिणपूआ के०) श्रीजिनेश्वर जगवाननी पूजा नक्ति करवी,
(जिणयुणिणं के०) श्रीजिनेश्वरनी स्तुति करवी, (गुरुयुअ के०) गुरु
नी स्तुति करवी अने (साहम्मिआण वव्वल्लं के०) साधर्मियोनी वात्स
लता करवी, ए (ववहारस्सय सुद्धि के०) व्यवहारनी शुद्धि ते (रहजुत्ता
के०) रथयात्रा अने (तिठजुत्ता य के०) तीर्थयात्रा सहित करवी ॥ ३ ॥

उवसम विवेक संवर, जासा समिई ठजीवकरुणा य ॥

धम्मिअ जण संसग्गो, करणदमो चरिण परिणामो ॥ ४ ॥

अर्थः—(उवसम के०) उपशम एटले ह्मां धारण करवी, तथा (विवे
क के०) विवेक अने (संवर के०) संवर जाव राखवो (जासा समिई के०)
जापा समिति अने (ठजीव करुणाय के०) पृथिव्यादिक ठ प्रकारनो जे जी
व निकाय तेमना उपर करुणा, एटले दया राखवी, रक्षा करवी तथा
(धम्मिअ जण संसग्गो के०) धार्मिक जनोनी साथें संसर्ग करवो, तथा
(करण के०) रसनादिक पांच इंद्रियो तेने (दमो के०) दमबुं दमन क
रवुं, अने (चरिण परिणामो के०) चारित्रना परिणाम राखवा ॥ ४ ॥

संघोवरि बहुमाणो, पुत्रय लिहणं पजावणा तिष्ठे ॥

सद्वाण किच्च मेअं, निच्चं सुगुरु वएसेणं ॥ ५ ॥

इति श्रावकदिनकृत्य सधाय ॥ ४ए ॥

अर्थः—(संघोवरि के०) चतुर्विध श्रीसंघनी उपर (बहुमाणो के०) ब
हुमान राखवुं, एटले श्रीसंघनुं बहुमान करवुं, तथा (पुत्रयलिहणं
के०) पुस्तक छावावुं अने (पजावणातिष्ठे के०) तीर्थमां प्रजावना कर
वी. (सद्वाण के०) श्रावक जनोना (निच्चं के०) नित्य करवा योग्य
(किच्च के०) कृत्य ते (मेअं के०) एअं एटले ए ठे ते (सुगुरु वएसेणं
के०) सुगुरुना उपदेशें करी जाणी लेवा ॥ ५ ॥ इति ॥ ४ए ॥

॥ अथ संथाराणोरिसि लिख्यते ॥

निसिद्दी, निसिद्दी, निसिद्दी, नमो खमासमणाणं गोय
माईणं मद्दामुणीणं ॥ आटलो पाठ तथा नयकार त
था करेमि जंते सामाइयं ए सर्व पाठ त्रण वार कद्दी

ने पत्नी ॥ अणुजाणह जिठिजा, हिजा ॥ अणुजा
एह परम गुरु ॥ गुरु गुण म्मोहि मंमिअ मरीग ॥
बहुपन्निपुत्ता पोरिसि, राइअ संथारण् ठामि ॥ १ ॥

अर्थः—इहे अर्थ विज्ञापयें करी मंमोगनो विधि क्षमीयें तें. अर्थात् साधु तथा श्रावक, पन्तिक्रमाणां करीने पत्नी आश्रय करे, एटले जण, गणवुं करे, पत्नी पोरिसी जये तते आचार्ये म्मोहिं जावे, निजा म्मोगमण दइने कहे. इहाकारेण संदिसह जगवन् "बहु पन्निपुत्ता पोरिसि, राइअ संथारण् ठामि" एनो अर्थ लखियें तें. (जगवन् के०) हे जगवन् ! तं पूर्ण ऐश्वर्यादिक गुणें युक्त ! तमें (इहाकारेण के०) पातानी इहायें करी. मुज ने (संदिसह के०) आदेश आपो. (बहुपन्निपुत्तापोरिसि के०) घणी प्रतिपूर्ण एवी पोरिसि थइ माटे (राइअ के०) रात्रि संवंधी. (संथारण् के०) संथारा प्रत्यें (ठामि के०) हुं करूं ? गुरु आदेश आपो. पत्नी इगियावदियं पूर्वक चैत्यवंदन करे, पत्नी शरीरचिंता लनुगंकादिक कार्यं सर्व करे, पत्नी यथायें करी संथारो करे. पत्नी कावो पग, संथारानी सायें राखीने मुखवन्त्रिका नुं प्रतिदेखन करे एटले मुहपत्ती पन्निदेहे, पत्नी त्रण वार निसिही जणे, (निसिही के०) पाप व्यापारनो निषेध करीने, (मद्दामुणीणं के०) मद्दोटा मुनीश्वर एवा (गोयमाईणं के०) श्रीगौतमादिक. (खमामसणाणं के०) क्षमाश्रमण जे ठे, ते प्रत्यें (एमो के०) नमस्कार करे, पत्नी (जिठिजा के) हे ज्येष्ठार्या ! एटले हे वृद्धसाधुउं ? तमें मुजने (अणुजाणह के०) आज्ञा आपो, ए प्रकारें कहेतो थको, संथारानी उपर रह्यो थको, नमस्कारपूर्वक सामायिक पाठ त्रण वार जणे, पत्नी आवी रीतें कहे, ते कहे ठे. (गुरुगुणरयणेहिं के०) प्रतिरूपादिक आचार्यना गुरुगुण एटले महोटा जे गुण, ते रूप रत्नोयें करी (मंमिअसररीरा के०) मंमिअ ठे, शोजित ठे शरीर जेनां एवा (परमगुरु के०) उत्कृष्ट गुरुउं तेमने संवोधन दइ, बोला वीयें, के हे परमगुरु ! तमे मुजने (अणुजाणह के०) आदेश आपो. प्रतिपूर्ण एटले घणी एवी पोरिसि थइ, माटें रात्रिसंथारकनी उपर हुं तिष्ठुं ? एटले विश्राम करूं ? निजा मुकाउं ! अहींयां सुधी गद्यपाठ तथा एक गाथा मां संथारानी आज्ञानुं स्वरूप कछुं ॥ १ ॥

हवे वली आगस चे गावायें करी संधारानी आद्या प्रमुखं
स्वरूप कहियें ठेयें.

अणुजाणह संधारं, बाहुवहाणेण वामपासेणं ॥
कुकुडिपाय पसारण, अंतरंत पमजाए जूमि ॥ १ ॥
संकोइअ संडासा, उवटंते य कायपदिलेहा ॥
दवाइ उवउंगं, उसास निरुंजणा लोए ॥ ३ ॥

अर्थः—(संधारं के०)संधारानी, हे जगवना तमें मुकने (अणुजाणहके०)
आद्या आपो, पठी गुरु आद्या आपे. तेवारें (बाहुवहाणेण के०)
बाहु अने हाघने उपधानें करी पटले उशीके करी (वामपासेण के०)
मावे पासं सूवे, ते पण शी रीरें सूवे? तो के (कुकुडि के०) कुकडीनी
पेरें आकाशने विपे (पायपसारण के०) पग पसारिने सूवे, जो ए रीतें
(अंतरंत के०)असमर्थ थकां नही रहि शकाय, तो शुं करे? ते कहियें ठेयें
जूमि के०) जूमि प्रत्यें (पमजाए के०) प्रमाजी,पूजीने तिहां पग स्यापे ॥१॥

ज्यारें पग संकोचवो होय, त्यारें (संडासा के०) साथल संधी प्रत्यें
पूजीने (संकोइअ के०) संकोचे, अने ज्यारें पासुं फेरवबुं होय, त्यारें
(काय के०) शरीरत्यें (पदिलेहा के०) प्रतिखेखीने पटले शरीरने
प्रमाजी पूजीने, (उवटंते के०) उवटें, पटले पासुं फेरवे. ए सूवानो प्रकार
कह्यो. हवे (च के०) वली जागवानो प्रकार कहियें ठेयें, ज्यारें लघुशंका
दिकने अर्थ उठे, तेवारें (दवाइउवउंगं के०)इव्यादिकना उपयोग करे पटले
ते विचार करे, जे इव्यथकी हुं कोण तुं? साधु तुं के गृहस्थ तुं? अने क्षेत्र
थकी एम विचारे के हुं उपर तुं, के नीचें तुं? के कोइ अन्य स्थानकें तुं?
कालथकी शुं विचारे? तो के हमणां रात्रि ठे, के दिवस ठे? जो रात्रि
ठे, तो कंठली रात्रि वाकी हशे? इत्यादि कालथी विचार करे, उपयोग
आपे अने जावथी तो आम विचारे के महारे लघुशंकादिकनी बाधा ठे,
किंवा नथी? एवा चार प्रकारें उपयोग देतां, विचार करतां जो नीजान
जाय, तो (उसासनिरुंजण के०) उद्यास, निःश्वास प्रत्यें रुंधीने पटले
नासिका दवावीने निजा दूर करे ते निजा दूर थाय पठी (आलोए के०)

आलोक प्रत्ये जूए एटले वाहेर निकलवानां द्वार प्रत्ये देखे, त्यां जइ लघुशंकादिक करीने पठी धर्मध्यानमां प्रवर्ते ॥ ३ ॥

जइ मे हुज्ज पमाउं, इमस्स देहस्सिमाइ रयणीए ॥

आहारमुवहिदेहं, सव्वं तिविहेण वोसिरिअं ॥ ४ ॥

अर्थः—हवे सुइ रहेवाथी प्रथम शुं करवुं ? ते कहियें तैयें. (इमाइरइणीए के०) एह रात्रिने विषे (जइ के०) जो (मे के०) महारे (इमस्सदेहस्स के०) आ देहसंवंधी (पमाउं के०) प्रमाद एटले मरवुं, (दुव के०) थाय तो (आहारं के०) अशनादिक चार प्रकारना आहार प्रत्ये (उवहि के०) उपधि जे वस्त्र, पात्रादिक तेप्रत्ये, तथा (देहं के०) शरीर प्रत्ये अथवा (उवहिदेहं के०) शरीर संवंधि उपधि प्रत्ये, (सव्वं के०) बीजा पण सर्वप्रत्ये (तिविहेण के०) त्रिविधें करी एटले मन, वचन अने कायायें करी (वोसिरिअं के०) हुं वोसिरावुं हुं, त्यांहुं हुं ॥ ४ ॥

चत्तारि मंगलं, अरिहंता मंगलं, सिद्धा मंगलं,
साहु मंगलं, केवलिपसुत्तो धम्मो मंगलं ॥ ५ ॥

चत्तारि लोगुत्तमा, अरिहंता लोगुत्तमा, सिद्धालोगु
त्तमा, साहु लोगुत्तमा, केवलिपसुत्तो धम्मो लोगु
त्तमो ॥ ६ ॥ चत्तारि सरणं पवज्जामि, अरिहंते सरणं
पवज्जामि, सिद्धे सरणं पवज्जामि, साहु सरणं पव
ज्जामि, केवलिपसुत्तं धम्मं सरणं पवज्जामि ॥ ७ ॥

अर्थः—(चत्तारि के०) चार (मंगलं के०) मांगलिक ठे तेमां एक तो अरिहंता के०) जेणें रागादिक अंतरंग बैरीने हण्णा ते श्रीअरिहंत (मंगलं के०) मांगलिक ठे बीजा (सिद्धा के०) अष्ट कर्मोंनो क्षय करीने जे सिद्धिपदने पास्या ठे, ते सिद्ध. (मंगलं के०) मांगलिक ठे, बीजा (साहु के०) सम्यकज्ञान क्रियायें करी शिवसुखना साधक जे साधु, ते (मंगलं के०) मांगलिक ठे, चौथो (केवलि के०) श्रीकेवलीजगवंतें (पसुत्तो के०) प्ररूप्यो एवो जे श्रुतचारित्ररूप (धम्मो के०) धर्म, ते (मंगलं के०) मांगलिक ठे ॥ ५ ॥ (चत्तारि के०) चार (लोगुत्तमा के०) लोकमांहे उत्तम ठे, एक (अरि

हंता के०) श्री अरिहंत ठे, ते (लोयुत्तमा के०) लोकमां उत्तम ठे,
 वीजा (सिद्धा के०) सिद्ध जे ठे ते (लोयुत्तमा के०) लोकमां उत्तम ठे, वीजा
 (साधु के०) साधु ठे, ते (लोयुत्तमा के०) लोकमां उत्तम ठे, चोथो
 (केवली के) श्रीकेवलियें (पणत्तो के०) प्ररूप्यो जे (धम्मो के)
 धर्म, ते (लोयुत्तमा के०) लोकमां उत्तम ठे ॥ ६ ॥ (चत्तारि के०)
 चार (सरण के) शरण प्रत्यें (पवज्जामि के०) हुं पणिवज्जुं हुं. अंगी
 कार करूं हुं. एक तो (अरिहंते सरण के०) श्रीअरिहंत शरण प्रत्यें
 हुं (पवज्जामि के०) अंगीकार करूं हुं. वीजुं (सिद्धसरण के०) श्री-
 सिद्धशरण प्रत्यें हुं (पवज्जामि के०) अंगीकार करूं हुं, वीजुं (साधु
 सरण के०) साधुशरण प्रत्यें हुं (पवज्जामि के०) अंगीकार करूं हुं
 चोथुं (केवलि के) श्रीकेवलियें (पणत्त के०) प्ररूप्यो जान्यो एवो
 जे (धम्म के०) धर्म तेनो (सरण के०) शरणप्रत्यें हुं (पवज्जामि के०)
 अंगीकार करूं हुं ॥ ७ ॥

पाणाइवायमलियं, चोरिकं मेहुणं दविणमुत्तं ॥

कोहं माणं मायं, लोचं पिज्जं तद्दा दोसं ॥ ८ ॥

कलहं अज्झस्काणं, पेसुत्तं रइ अरइ समाउत्तं ॥

परपरिवायं माया, मोसं मिच्चत्तसद्धं च ॥ ९ ॥

अर्थः—प्रथम (पाणाइवाय के०) प्राणातिपात ते जीवहिंसा, वीजुं
 (अलियं के०) अलिक वचन एटखे मृपावाद, वीजुं (चोरिकं के०) चो-
 री, एटखे अदत्तादान, चोथुं (मेहुणं के०) मेहुन एटखे स्त्रीप्रमुखनो
 जोग, पांचमुं (दविणमुत्तं के०) पुज्जलज्जयने विपे मूझां, एटखे परिग्रह,
 ठछो (कोहं के०) क्रोध, सातमो (माणं के०) मान एटखे अहंकार, आ-
 ठमो (मायं के०) माया ते कपट, नवमो (लोहं के०) लोच, दशमो
 (पिज्जं के०) प्रेम ते राग, (तद्दा के०) तथा अगियारमो (दोसं के०) दो-
 स ते छेप ॥ ८ ॥ चारमो (कलहं के) क्लेश, तेरमो (अज्झस्काणं के०)
 अन्याख्यान, एटखे परनेथास देवुं, चौदमुं (पेसुत्तं के०) पेसुत्त एटखे
 चुगली चामी करवी, पंदरमुं (रइअर इके०) पुज्ज पदायोंने विपे रति तथा

ચુકી પણ મ્હાં ઘટણ કરતી અને ચારત્રિ ને ચતુષ્પાદને મિત્રે મિત્રીથી તેણે કરીને (યમાબનં કે૦) સહિત, શોકમો (પાપગિવાર કે૦) પાપો કરિવાદાદા નિંદા, સનગમો (માવામોર્ગ કે૦) માવામુખા મુદ્દા સહિત જૂઠ વોલવું, અદારમું (મિહનસદ્ધં કે૦) મિથ્યાન્નનું ગણ્યાદાદા ધી જિનમતથી વિપરીત મતની શ્રદ્ધા, તેને મિથ્યાત્વજ્ઞાન કહિયે, અદી નવાજ જે છે, તે સમુચ્ચયાર્થવાચી છે. ૫ અદાર પાપ સ્થાનકનાં નામ કર્યા ॥ ૧૯ ॥

હવે આગલની ગાથામાં અને ત્યાગ કહિયે છેવું.

વોસિરિસુ હમાઈ મુ, સ્ક મગ્ગ સંસગ્ગ વિમ્મ જૂઆઈ ॥

હુમ્મઈ નિવંધણાઈ અઠારસ પાવગાણાઈ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:—(હમાઈ કે૦) ૫ પ્રત્યક્ષ, (અઠારસપાવગાણાઈ કે૦) અદાર પાપસ્થાનક જે છે, તે પ્રત્યે રે જીવ ! તું (વોસિરિસુ કે૦) વોસિરાવ દાદા લે ત્યાગ કર. તે અદાર પાપસ્થાનક કેહવાં છે? તો કે (મુસ્કમગ્ગ કે૦) મોક્ષમાર્ગને વિષે (સંસગ્ગ કે૦) સંસર્ગ કરતા દાદા ગમન (કરતા દાદા જીવોને (વિગ્ધજૂઆઈ કે૦) વિગ્ધજૂત છે, દાદા અંતરાયનાં કરનાર છે. વલી તે પાપસ્થાનક કેહવાં છે? તો કે (હુમ્મઈ કે૦) હુમ્મતિ જે નરકનિગોદા દિકની ગતિ તેના (નિવંધણાઈ કે૦) કારણ છે ॥ ૨૦ ॥

એગો હં નઠિ મે કોઈ નાહમન્નસ્સ કસ્સઈ ॥

એવં અદીણમણસો, અપ્પાણમણુસાસઈ ॥ ૨૧ ॥

અર્થ:—(અહં કે૦) હું (એગો કે૦) એક તું, (મે કે૦) મહારો (કોઈ કે૦) કોઈ (નઠિ કે૦) નથી, અને (અન્નસ્સકસ્સઈ કે૦) અન્ન કોઈનો (અહં કે૦) હું (ન કે૦) નથી, (એવં કે૦) એમ, (અદીણમણસો કે૦) અદીનમનથકો દાદા સાવધાનચિત્ત થયો થકો (અપ્પાણ કે૦) આત્માપ્રત્યે (અણુસાસઈ કે૦) શીલામણ આપે ॥ ૨૧ ॥

એગો મે સાસર્ઝ અપ્પા, નાણદંસણસંજર્ઝ ॥

સેસા મે બાહિરા જાવા, સઘે સંજોગલક્ષણા ॥ ૨૨ ॥

અર્થ:—(નાણદંસણ કે૦) જ્ઞાન દર્શનને કરી (સંજર્ઝ કે૦) સંયુત દાદા સહિત એવો (સાસર્ઝ કે૦) શાશ્વતો સદા, નિત્ય એવો (એગો કે૦)

रागादिक प्रजावर्धी रहित एकज, (मे के०) महारो (अण्पा के०) आत्मा ठे, (सेसा के०) शेष थाकता रखा जे (संजोगलक्षणा के०) अव्ययकी तन, धन, कुटुंबादि संयोग मिलापरूप अने जावयकी विषय कपा यादिरूप संयोग मिलाप, एवा (जावा के०) जाव जे ठे ते (सवे के०) सर्वे (मे के०) महारा स्वरूपयकी (बाहिरा के०) बाह्य ठे, एटले न्यारा ठे ॥१२॥

संजोगमूला जीवेण, पत्ता ड्रकपरंपरा ॥ तम्हा

संजोगसंबंधं, सधं तिविहेण वोसिरियं ॥ ३ ॥

अर्थः—तन, धन, कुटुंब ममत्वादि रूपनो (संयोग के०) संयोग एटले मिलाप, तेहीज (मूला के०) मूलकारण ठे जेनुं एवी (ड्रकपरंपरा के०) ड्रक नी श्रेणी ते (जीवेण के०) जीवें (पत्ता के०) पामी (तम्हा के०) ते कारण माटें (संजोगसंबंधं के०) पूर्वोक्त जे संयोग संबंध ठे, ते (संबंध के०) सर्व प्रत्ये (तिविहेण के०) त्रिविधें करी (वोसिरियं के०) हुं वोसिराहुं हुं अथवा त्याहुं हुं, एम कहेंहुं ॥ १३ ॥

अरिहंतो मह देवो, जावजीवं सुसाहुणो गुरुणो ॥

जिणपन्नत्तं तत्तं, इय सम्मत्तं मए गहियं ॥ १४ ॥

अर्थः—(अरिहंतो के०) श्रीअरिहंत अने सिद्ध जगवंत, ते (मह के०) महारा (देवो के०) देव ठे. (जावजीवं के०) ज्यां सुधी जीवु त्यां सुधी (सुसाहुणो के०) सुसाहुं, जे जिनमतने विषे सावधान सम्यक् ज्ञानक्रियावान् एवा आचार्य उपाध्याय अने मुनि, ते महारा (गुरुणो के०) गुरु ठे, ज्यां सुधी जीवुं, त्यां सुधी (जिण के०) जिनेश्वर देवोयें (पन्नत्तं के०) प्ररूप्युं जांरूप्युं एवुं जे दयामूल तथा विनयमूल तत्त्व, अथवा ज्ञान, दर्शन, चारित्र अने तपोरूप (तत्तं के०) तत्त्व, ते महारो धर्म ठे. जावजीव सुधी (इय के०) ए प्रकारें (सम्मत्तं के०) सम्यक्त्व (मए के०) महारे जीवें (गहियं के०) ग्रह्युं श्रंगीकार कीधुं ॥ १४ ॥ इति रात्रिसंस्तारकविधिसूत्रार्थः ॥

खमिअ खमाविअ मइ खमिय, सबह जीवनिका

य ॥ सिद्ध साख आलोयणह, मुज्जह वइर न जा

વ ॥૧૫॥ સઘે જીવા કમ્મવસ, ચણદદ રાજ ઝમંત ॥
 તે મે સઘ સ્વમાવિચ્છા, મુજ્જાવિ તેદ સ્વમંત ॥ ૧૬ ॥
 જં જં મણેણ વહં, જં જં વાણેણ ઝાસિચ્છં પાવં ॥ જં જં
 કાણેણ કયં, મિઠ્ઠા મિ હુક્કહં તસ્સ ॥૧૭॥ ઇતિ ॥૫૦॥

॥ અથ જ્ઞાનપંચમીસ્તુતિ પ્રારંભઃ ॥

॥ શ્રીનેમિઃ પંચરૂપત્રિદશપતિકૃતપ્રાજ્યજન્માન્નિષે
 કઃ શ્રંચત્પંચાદ્દમત્તદ્ધિરદમદ્ધિદા પંચવક્રોપમાનઃ ॥
 નિર્મુક્તઃ પંચદેહ્યાઃ પરમસુખમયપ્રાસ્તકર્મપ્રપંચઃ,
 કલ્યાણં પંચમીસત્તપસિ વિતનુતાં પંચમજ્ઞાનવાન્ વઃ ॥૧॥

અર્થઃ—(શ્રીનેમિઃ કે०) શ્રીનેમિનાથ જગવાન્, તે (વ કે०) તમારા
 (પંચમીસત્તપસિ કે०) પંચમીના સારા તપને વિષે (કલ્યાણં કે०) નિર્વિ
 ઘ્નપ્રત્યે (વિતનુતાં કે०) વિસ્તારો. હવે તે નેમિનાથ જગવાન્ કેહવા છે?
 તો કે (પંચરૂપ કે०) પાંચ રૂપેં કરીને (ત્રિદશપતિ કે०) દેવતાનો પતિ એવો
 જે ઇંદ્ર, તેણે (કૃત કે०) કસ્યો છે, (પ્રાજ્યજન્માન્નિષેકઃ કે०) મહોટો અને
 ઉત્તમ જન્માન્નિષેક જેમનો એવા, વલી તે કેહવા છે? તો કે (ચંચત્ કે०)
 દીપતા એવાં (પંચાદ્ધ કે०) પાંચ ઇંદ્રિયો તેરૂપ (મત્ત કે०) મદોન્મત્ત
 એવો (દ્ધિરદ કે०) હસ્તી, તેના (મદ્ધિદા કે०) મદ્ધેદવે કરીને (પંચવક્રો
 પમાનઃ કે०) પંચવક્ર જે સિંહ તેનું છે ઉપમાન જેમને એવા છે, વલી તે
 કેહેવા છે? તો કે (પંચદેહ્યાઃ કે०) ઔદારિકાદિક પાંચ શરીર તે થકી
 (નિર્મુક્તઃ કે०) મુક્ત થયા એવા, વલી તે કેહેવા છે? તો કે (પરમ કે०)
 ઉત્કૃષ્ટ ઇદલે અર્તીંદ્રિય એવા (સુખમય કે०)સુખેં કરી સહિત, વલી તે કેહેવા
 છે? તો કે (પ્રાસ્ત કે०) પ્રકર્ષેં કરી ટાલ્યા છે, (કર્મપ્રપંચઃ કે०) કર્મના
 પ્રપંચ ઇદલે વિસ્તાર જેમણેં એવા, વલી તે કેહેવા છે? તો કે (પંચમજ્ઞાન
 વાન્ કે०) પાંચમું જ્ઞાન જે કેવલજ્ઞાન તેણેં કરી યુક્ત છે ॥ ૧ ॥

સંપ્રીણન્ સન્નકોરાન્ શિવતિલકસમઃ કૌશિકાનંદમૂર્તિઃ,
 પુણ્યાધિપ્રીતિદાયી સિતરુચિરિવ યઃ સ્વીયગોત્રિસ્તમાંસિ ॥

सांझाणि ध्वंसमानः सकलकुवलयोद्धासमुच्चैश्चकार, ज्ञानं
पुण्याद्धिनोषः स नपति जविनां पंचमीवाससस्य ॥ २ ॥

अर्थः—हृद्ये जिनसमुदायने चंडनी समानता रूपं स्तवं वे. (सितरु
चिरिच के०) चंडया सदा एवो तथा (शिवतिलकसमः के०) शिव
जे मोक्ष तेने धिपे तिलकसमान एवो (यः के०) जे (जिनोषः के०)
जिनसमुदाय वे, ने (जविनां के०) जव्यजनांना (पंचमीवाससस्य के०)
पंचमीना दिवसना (सतपति के०) रुका नपने धिपे (ज्ञानं के०) ज्ञान
जे तेने (पुण्यान् के०) पुष्टिने करो. हृद्ये ते जिनसमुदायने चंडतुल्यत।
केदपी रीतिं वे? ते सय, विशेषणोयें करीने कहें वे. जेम चंड (सद्यको
रान् के०) उत्तम जे चकोर तेमने (संप्रीणन् के०) रुहे प्रकारें आनंद करे
वे, तेम ए श्रीजिनसमुदाय पण (सद्यकोरान् के०) सत्पुरुषरूप जे चकोर
तेमने (संप्रीणन् के०) सम्यक् प्रकारें हृपे करे वे. यही जेम चंड (कौशिक
के०) पूरु, तेने (आनंदमूर्तिः के०) आनंददायक वे मूर्ति जेनी एवो वे,
तेम ए जिनसमुदाय पण (कौशिक के०) ईड तेने (आनंदमूर्तिः के०)
आनंदरूप वे मूर्ति जेनी एवो वे. तथा जेम चंड, (पुण्याधि के०) पु-
ण्यकारक समुद्र तेने (प्रीतिदायी के०) प्रीतिदायक वे, तेम जिनोष पण
(पुण्याधि के०) पुण्यरूप जे समुद्र तेने (प्रीतिदायी के०) प्रीतिनो देना
रो वे, तथा जेम चंड (स्वीय के०) पोतानां (गोविः के०) फिरणोयें
करी (सांझाणि के०) गाढ एवां (तमांसि के०) अंधकारोने (ध्वंसमानः
के०) ध्वंस एटले नाश करनारो वे, तेम जिनोष पण (सांझाणि के०)
गाढ एवां (तमांसि के०) जीवोनां अज्ञान, तेमने (ध्वंसमानः के०)
ध्वंस एटले नाशनो करनारो वे. तथा जेम चंड, (सकलकुवलय के०)
समग्र कुवलय जे चंडविकासी एवां कमखो, तेने (उद्धासं के०) वीकसित
पणाने (उद्यैः के०) अत्यंत (चकार के०) करतो हवो, तेम ए जिनो
ष पण (कुवलय के०) पृथ्वीवलय तेने (उद्धासं के०) हर्षने (चका
र के०) करतो हवो एवो वे, माटे तेने चंडसानी उपमा योग्य वे ॥ २ ॥

पीत्वा नानाजिधार्थामृतरसमसमं यांति यास्यंति जग्मु,
र्जीवा यस्मादनेके विधिवदमरतां प्राज्यनिर्वाणपुर्याम् ॥

યાત્વા દેવાધિદેવાગમદશમસુધાકુંડમાનંદદેતુઃ સ્તન્ય
ચમ્યાસ્તપસ્યુચતવિશદધિયાં જાવિનામસ્તુ નિત્યમ્ ॥૩૥

અર્થ:- (દેવાધિદેવ કે૦) શ્રી વીતગગ દેવ તેનો (આગમ કે૦) મિ
શાંત તે રૂપ (દશમ કે૦) દશમો, એવો (સુધાકુંડ કે૦) અમૃતકુંડ
જે છે (તત્ કે૦) તે (પંચમ્યાઃ કે૦) જ્ઞાનપંચમીના (તપસિ કે૦) ત
પને વિષે (ઉચ્યત કે૦) ઉજમાલ તથા (વિશદધિયાં કે૦) નિમૈત્ર જે
બુદ્ધિ જેમની એવા (જાવિનાં કે૦) જાવિક જગ્ય જીવોને (આનંદદેતુઃ
કે૦) આનંદનો કારણજૂત (નિત્યં કે૦) નિરંતર (અસ્તુ કે૦) યાઉં.
હવે તે જિનાગમરૂપ દશમ સુધાકુંડ કેહવો છે? તો કે (નાનાજિયાર્યા
મૃતરસં કે૦) નાના પ્રકારનાં છે નામ જેમનાં એવા જે અર્થો, તે રૂપ અ
મૃતરસ છે જેમાં એવો છે તેને (વિધિવત્ કે૦) વિધિપ્રમાણે (પીત્વા કે૦)
પાન કરીને (અસમં કે૦) નિરુપમ એવા સુખને (યાસ્યંતિ કે૦) પામશે,
(યાંતિ કે૦) પામે છે, અને (જગ્મુઃ કે૦) પામતા હવા. (યસ્માત્ કે૦)
જેનું પાન કરવાથકી (અનેકે કે૦) અનેક એવા (જીવાઃ કે૦) જીવો
જે છે તે (પ્રાજ્યં કે૦) મહોટી એવી (નિર્વાણપુર્યાં કે૦) મોક્ષનગરીને વિષે
અમરતાં કે૦) અજરામર પણાને (યાત્વા કે૦) પામીને સ્વસ્થ થાય છે ॥૩૥

સ્વર્ણાલંકારવલ્ગન્મણિકિરણગણધ્વસ્તનિત્યાંધકારા, હુંકારા
રારાવદૂરીકૃતસુકૃતજનવ્રાતવિગ્નપ્રચારા ॥ દેવી શ્રીઅંબિ
કાળ્યા જિનવરચરણાંજોજઞ્ઞંગીસમાના, પંચમ્યહસ્ત
પોથે વિતરતુ કુશલં ધીમતાં સાવધાના ॥ ૪ ॥ ૫૧ ॥

અર્થ:- (શ્રીઅંબિકાળ્યા કે૦) શ્રીઅંબિકા છે નામ જેનું એવી (દેવી
કે૦) દેવી. તે (સાવધાના કે૦) સાવધાન એવી થતી (ધીમતાં કે૦) બુ
દ્ધિમાનુ એવા જવિક જીવના (પંચમ્યહઃ કે૦) પંચમીના દિવસના (ત
પોથં કે૦) તપને માટે (કુશલં કે૦) કુશલ જે છે તેને (વિતરતુ કે૦)
વિસ્તારો. તે દેવી કહેવી છે? તો કે (સ્વર્ણાલંકાર કે૦) સુવર્ણના જે અલંકાર
તેને વિષે (વલ્ગન્મણિકિરણગણ કે૦) વલગ્યા એવા જે મણિ તેનાં કિરણ તેના
જે ગણ, તેણે કરી (ધ્વસ્તનિત્યાંધકારા કે૦) ટાલ્યો છે નિરંતર અંધકાર

जेणें, वली ते देवी केहवी ठे ? तो के (हुंकार के०) हुंकारनो (आराव के०) शब्द तेणें करी (दूरीकृत के०) दूर कऱ्या ठे (सुकृतजनवात के०) सुकृतनो करनारो एवो जे जनसमूह तेना (विघ्नप्रचारा के०) विघ्नना प्रचार जेणें, वली ते देवी केहवी ठे, तो के (जिनवरचरणांजोज के०) श्रीवीतरागनां चरणरूप कमल, तेने विपे (भृंगीसमाना के०) चमरी समान ठे ॥४॥५॥
हवे पादिकादि प्रतिक्रमण योग्य सूत्रां लखियें ठेयें.

॥ अथ सकलार्हत् प्रारंभः ॥

सकलार्हत्प्रतिष्ठान, मधिष्ठानं शिवश्रियः ॥

भूर्भुवःस्वस्वयीशान,मार्हत्यं प्रणिदध्महे॥१॥

अर्थः—(आर्हत्यं के०) अरिहंतनो जे समूह, तेने श्रमो (प्रणिदध्महे के०) चित्तमाहे ध्यान करीयें ठेयें. हवे ते आर्हत्य केहेवुं ठे ? तो के (सकल के०) समग्रने (अर्हत् के०) पूजवानुं (प्रतिष्ठानं के०) स्थानक ठे, वली ते केहेवुं ठे ? तो के (शिवश्रियः के०) मोक्षरूप लक्ष्मीनुं (अधिष्ठानं के०) स्थानक ठे, वली ते केहेवुं ठे ? तो के (भूः के०) मनुष्यलोक, (भुवः के०) पाताललोक, (स्वःके०) देवलोक, ए (त्रयी के०) त्रण लोक तेनुं (ईशानं के०) स्वामी ठे ॥ १ ॥

नामाकृतिऽव्यञ्जाविः, पुनतस्त्रिजगज्जनम् ॥

क्षेत्रे काले च सर्वस्मि, नर्हतः समुपास्महे ॥२॥

अर्थः—(सर्वस्मिन् के०) सर्व एवां (क्षेत्रे के०) सर्व एवां क्षेत्रने विपे, (च के०) वली (काले के०) समस्तकालनेविपे एटखे अतीत, अनागत अने वर्तमान कालने विपे, (नाम के०) नामनिक्षेप, ते तीर्थंकरनाम कर्मोदय जाणवो तथा (आकृति के०) स्थापनानिक्षेप, ते जिनप्रतिमा जाणवी. (व्यञ्ज के०) व्यञ्जनिक्षेप, ते जिनना जीव जे आगल थाशे, ते जाणवा. (ज्ञावेः के०) ज्ञावनिक्षेप, ते समवसरणने विपे विराजमान श्रीसीमंधर स्वामीप्रमुख जाणवा. ए चार निक्षेपायें करी. (त्रिजगज्जनम् के०) त्रण जगतना जे जनो तेप्रत्यें (पुनतः के०) पवित्र करनार एवा.

(अर्हतः के०) श्रीअरिहंत प्रभुने (समुद्राम्मदे के०) वेदन, सत्कार, सन्मानादिकें करी अमें नेवीयें ठेयें ॥ २ ॥

हवे वर्तमान चोवीशजिनने प्रणाम कस्वा उठयो तयो
प्रथम श्री रूपजदेवजीने स्तवे ठे.

आदिमं पृथिवीनाथ, मादिमं निःपरिग्रहम् ॥

आदिमं तीर्थनाथं च, रूपजस्वामिनं स्तुमः ॥३॥

अर्थः—प्रथम (रूपज के०) जेमनी मातायें स्वप्नमां वृषज दीगो, माटे रूपज कहियें, अथवा जेमनी दक्षिण जंघाने विषे वृषजनुं चिन्द ते माटे रूपज कहियें, एवा (स्वामिनं के०) श्री रूपज स्वामी तेने (स्तुमः के०) स्तवियें ठेयें. ते केहवा ठे ? तो के (आदिमंपृथिवीनाथं के०) प्रथम पृथिवीना नाथ, अर्थात् सर्वनी आदिमां राजा एवा, तथा वली ते केहवा ठे ? तो के (आदिमं के०) सर्वश्री प्रथम एवा (निःपरिग्रहं के०) निःशेष पणायें करीने त्याग कस्यो ठे परिग्रह जेणें एवा अर्थात् अग्रिम साधु ठे. वली ते केहवा ठे ? तो के (आदिमं के०) प्रथम एवा (तीर्थनाथं के०) तीर्थना नाथ अर्थात् आदिम तीर्थकर एवा ठे ॥ ३ ॥

हवे बीजा श्रीअजितनाथने स्तवे ठे.

अर्हतमजितं विश्व, कमलाकरजास्करम् ॥ अ

म्बानकेवलादर्श, संक्रातजगतं स्तुवे ॥ ४ ॥

अर्थः—(अजितं के०) कमोंयें जींती न शकाय माटे अजित अथवा माताना गर्जमां रहे ठते अन्य राजायें एमनां माता पिता जींती न शकायां, ते माटे अजित कहियें. ते बीजा अजितनाथने (स्तुवे के०) हुं स्तुवं हुं. ते अजितनाथ केहवा ठे ? तो के (अर्हतं के०) त्रण लोकने पूजवा यो ग्य एवा तथा वली ते केहवा ठे ? तो के (विश्वकमलाकर के०) विश्व रूप जे कमलाकर सरोवर अर्थात् कमलना आकर एटले समूह ठे जेमां एवुं सरोवर तेहने प्रकाश करवामां (जास्करं के०) सूर्यतुल्य एवा, वली ते केहवा ठे ? तो के (अम्बान के०) निर्मल एवुं (केवल के०) केवल ज्ञा नरूप, (आदर्श के०) आरीसो तेने विषे (संक्रांत के०) संक्रमाव्युं ठे, एटले प्रतिबिंबित कखुं ठे (जगतं के०) जगत् जेणें एवा ठे ॥ ४ ॥

इवे ग्रीजा श्रीसंज्ञनाथने स्तवे ठे.

विश्वज्ज्यजनाराम, कुल्यानुल्या जयतुं ताः ॥

देशनासमये वाचः, श्रीसंज्ञवजगत्पतेः ॥ ५ ॥

अर्थः—(ताः के०) ते उत्कृष्ट एवी (देशनासमये के०) देशना णटले धसोंपदेशना समयने विपे (श्रीसंज्ञवजगत्पतेः के०) जेघी शं कैतां मुख उत्प प्प धाय तेने संज्ञव कहियें. अथवा जेमनाजन्मना समयने विपे धान्यना समुदाय. विशेषें निपण्या, ते माटें संज्ञव कहियें. तेमनी (वाचःके०) वा णीपो ते (जयंतु के०) जयघंती वतों, अर्थात् उत्कृष्टी वतों. ते वाणी यो केहवी ठे? तो के (विश्व के०) जगत्ने विपे अथवा (विश्व के०) समस्त (ज्यजन के०) ज्यजनरूप (आराम के०) उद्यान तेने सींच वाने (कुल्या के०) पाणीनी नीक तेने (तुल्या के०) तुल्य एवी ठे ॥ ५ ॥

इवे चतुर्य श्रीअजिनंदन जिनने स्तवे ठे.

अनेकांतमतांजोधि, समुद्धासनचंद्रमाः ॥

दद्यादमंदमानंदं, जगवानजिनंदनः ॥ ६ ॥

अर्थः—(जगवान् के०) परमेश्वर्यगुणयुक्त एवा (अजिनंदनः के०) श्रीअजिनंदन नामा जिन जे ठे, ते (अमंदं के०) घणो एवो जे (आनंदं के०) हर्ष तेने (दद्यात् के०) आपो, ते अजिनंदन जगवान् केहवा ठे? तो के (अनेकांतमत के०) स्याद्वादमत रूप जे (अंजोधि के०) अप रंपार अगाधजलवालो एवो समुद्र, तेना (समुद्धासन के०) रुनो उद्धास करवाने (चंद्रमाः के०) चंद्रमा जेवा ठे, अर्थात् जेम चंद्रमा देखी समु द्र वृद्धिने पामे ठे, तेम स्याद्वादरूप समुद्र जे ठे, ते जगवंतरूपचंद्रमाने जोइ समुद्धास पामे ठे ॥ ६ ॥

इवे पांचमा श्रीसुमतीनाथने स्तवे ठे.

द्युसत्किरीटशाणाग्रो, तेजितांघ्रिनखावलिः ॥ जग

वान् सुमतिस्वामी, तनोत्वज्जिमतानि वः ॥ ७ ॥

अर्थः—(सुमतिस्वामी के०) श्रीसुमतिस्वामीनामा (जगवान् के०) ज गवान् ते (वः के०) तमारां (अजिमतानि के०) बांझितोने (तनोतु

के०) विष्णुको, ते शुभाशुभात् प्रजापतिः ॥ १ ॥
 ते तेना (विष्णु के०) सुप्रसन्नः ॥ २ ॥
 गच्छेत् प्रजापतिः सुप्रसन्नः प्रजापतिः ॥ ३ ॥
 यतो न संत नीची ते (प्रजापति के०) नमः तेना (नमः ॥
 (आवधिः के०) पतिः जगन्नी एता ॥ ४ ॥

हवे उता श्रीपद्मप्रजन्तामीने नमः को वे

पद्मप्रजन्तामीने, ज्ञासः पुण्यांतु वः श्रियम् ।

अंतरंगारिमथने, कोपाटोपादिवाग्माणाः ॥ ५ ॥

अर्थः—(पद्मप्रजन्तामीने के०) रूपमी गन्तव्यत यवायी जेनी
 रक्तपद्मनी शय्यामां सुवानो दोहोलो नक्षत्र प्रयो. तेमाटे पद्म
 ते प्रजुनी (देहजासः के०) शरीरसंबंधी जे कांति वे. ते (वः के०)
 (श्रियं के०) कल्याणरूप लक्ष्मी जे वे, ते पुण्यं (पुण्यांतु के०)
 करो. हवे ते श्रीपद्मप्रजन्तामीनी शरीरकांति रक्तवर्ण वे. ते उपर कवि
 करे वे, के (अंतरंगारि के०) अंतरंग शत्रु जे रोहादिक तेमने
 ने के०) मथन करवाने विपे अर्थात् दूर करवाने विपे (विपे के०)
 कोप जे क्रोध तेनो आटोप जे प्रबलपण तेनाथीज (श्व के०)
 (अरुणा के०) राती थइ होय नहिं? ॥ ५ ॥

हवे सातमा श्रीसुपार्श्वजिनने नमन करे वे.

श्रीसुपार्श्वजिनेंजाय, महेंद्रमहितांघ्रये ॥

नमश्चतुर्वर्णसंघ, गगनाजोगजास्वते ॥ ६ ॥

अर्थः—(श्रीसुपार्श्व के०) श्रीसुपार्श्वनामा (जिनेंजाय के०) श्रीजि
 तेने (नमः के०) नमस्कार हो, ते सुपार्श्वजिन केहवा वे? तो के (के०)
 महोटा जे चोशठ इंद्रो, तेमणें (महित के०) पूजित वे, (जं के०)
 चरण जेमनां एवा तथा वली केहवा वे? तो के (चतुर्वर्णसंघ के०)
 तुर्वर्ण जे श्रीसंघ एटवे साधु, साधवी, आवक अने आविका, ते
 जे (गगन के०) आकाश तेनो (आजोग के०) प्रकाश तेनो वंस्ता
 करवानें (जाखते के०) सूर्यसमान वे ॥ ६ ॥

हवे आठमा श्रीचंद्रप्रज्ञ स्वामीने स्तवे ठे.

चंद्रप्रज्ञप्रज्ञोश्रंङ्ग, मरीचिनिचयोज्ज्वला ॥ मूर्ति

मूर्त्तिसितध्यान, निर्मितेव श्रियेऽस्तु व ॥ १० ॥

अर्थः—(चंद्रप्रज्ञप्रज्ञोः के०) चंद्रप्रज्ञनामा प्रज्ञुनी (मूर्तिः के०) मूर्त्ति एतले शरीर, ते (वः के०) तमोने (श्रिये के०) ज्ञानादि लक्ष्मीने श्रयें (श्रस्तु के०) थाउं. ते प्रज्ञुनी मूर्त्ति केहवी ठे? तो के (चंद्र के०) चंद्रमानां (मरीचि के०) किरणो, तेमना (निचय के०) समूह तेयकी पण अधिक (उज्ज्वला के०) उज्ज्वल एतले निर्मल एवी ठे, तथा वली केहवी ठे? तो के (मूर्त्त के०) मूर्त्तिमंत एवं जे (सितध्यान के०) शुद्धध्यान, तेणें करीनेज (इव के०) जाणें (निर्मिता के०) निर्माण करी होय नहिं? एवी ठे ॥ १० ॥

हवे नवमा श्रीसुविधिजिनने स्तवे ठे.

करामलकवद्भिश्च, कलयन् केवलश्रिया ॥ अचिं

त्यमाहात्म्यनिधिः, सुविधिर्वोधयेऽस्तु वः ॥ ११ ॥

अर्थः—(सुविधिः के०) श्रीसुविधिनाथ, ते (वः के०) तमोने (वोधि ये के०) वोधि जे सम्यक्त्व, तेने श्रयें (श्रस्तु के०) थाउं. ते श्रीसुविधि नाथ केहवा ठे? तो के (कर के०) हाथ, तेहने विषे रहेलुं एवं (अमल के०) निर्मल (क के०) पाणी तेहनी (वत् के०) पेटें (विश्व के०) सर्व प्राणीप्रत्ये (केवलश्रिया के०) केवलज्ञानरूप लक्ष्मीयें करी, (कलयन् के०) जाणता एवा तथा (अचित्य के०) न चिंतवी शकवा योग्य एहलुं जे (माहात्म्य के०) महोटापणुं तेहना (निधिःके०) निधान ठे ॥ ११ ॥

हवे दशमा श्रीशीतल जिननी स्तुति करे ठे.

सत्त्वानां परमानंद, कंदोद्भेदनवांबुदः ॥ स्याद्वा

दामृतनिस्यंदी, शीतलः पातु वोजिनः ॥ १२ ॥

अर्थः—(शीतलः के०) श्रीशीतलनाथनामा (जिनः के०) जिन जे ठे, ते के०) तमोने (पातु के०) रक्षण करो, अर्थात् संसारथी रक्षण श्रीशीतलजिन केहवा ठे? तो के (सत्त्वानां के०) प्राणीयोने) उत्कृष्ट एवो जे (आनंद के०) चित्तप्रसन्नता लक्षण आनंद;

के०) विस्तारो. ते सुमतिनाथ केहवा ठे ? तो के (सुमति के०) रक्त
ज, तेना (किरीट के०) मुकुट, नट्टप जे (शाणाय के०) शृंगना का
एटले देवताना मुकुटना अग्रजागना मृणा तेंणे (उनेजित के०) शनि
यतेजवंत कीधी ठे (अंग्रि के०) चरण तेना (नख के०) नख
(आवलि: के०) पंक्ति जेमनी एवा ठे ॥ ७ ॥

हवे ठछा श्रीपद्मप्रज्ज स्वामीने वंदन करे ठे.

पद्मप्रज्जप्रज्जोद्ध, जासः पुष्पांतु वः श्रियम् ॥

अंतरंगारिमथने, कोपाटोपादिवारुणाः ॥ ८ ॥

अर्थ:- (पद्मप्रज्जप्रज्जो: के०) स्वामी गर्जगत शवायी जेमनी मान
रक्तपद्मनी शय्यामां सूवानो दोहोलो गजत्पन्न थयो. तेमाटें पद्मप्रज्ज कहिये
ते प्रज्जुनी (देहजासः के०) शरीरसंवंधी ठे (ते कांति ठे, ते (वः के०) तमा
(श्रियं के०) कल्याणरूप लक्ष्मी जे ठे, ते अपत्यं (पुष्पांतु के०) पोष
करो. हवे ते श्रीपद्मप्रज्जनी शरीरकांति रक्तवर्ण एवा ठे, ते उपर कवि उदय
करे ठे, के (अंतरंगारि के०) अंतरंग शत्रु जे मे गेहादिक तेमने (न
ने के०) मथन करवाने विषे अर्थात् दूर करवाने विषे (कोपाटोपा के०)
कोप जे क्रोध तेनो आटोप जे प्रबलपणं तेनाथीज (अ श्रव के०) जा
(अरुणा के०) राती अइ होय नहिं ? ॥ ८ ॥

हवे सातमा श्रीसुपार्श्वजिनने नमन करे ठे. अथ

श्रीसुपार्श्वजिनेंजाय, महेंद्रमहितांध्रये ॥ अथ

नमश्चतुर्वर्णसंध, गगनाजोगनास्वते ॥ ९ ॥

अर्थ:- (श्रीसुपार्श्व के०) श्रीसुपार्श्वनामा (जिनेंजाय के०) श्रीजिन
तेने (नमः के०) नमस्कार हो, ते सुपार्श्वजिन केहवा ठे ? तो के (महेंद्र
महोटा जे चोशठ इंद्रो, तेमाणें (महित के०) पूजित ठे, (अंध्रये
जेमनां एवा तथा बली केहवा ठे ? तो के (चतुर्वर्णसंध के०) च
जे श्रीसंध एटले साधु, साधवी, श्रावक अने श्राविका, ते रूप
(गगन के०) आकाश तेनो (आजोग के०) प्रकाश तेनो विस्तार
करवानें (जास्वते के०) सूर्यसमान ठे ॥ ९ ॥

हृवे आत्मा श्रीचंद्रप्रज म्यामीने मने ठे.

चंद्रप्रजप्रजोश्चंद्र, मरीचिनिचयोज्ज्वला ॥ मूर्ति

मूर्तसितध्यान, निर्मितेव श्रियेऽस्तु व ॥ १० ॥

अर्थः—(चंद्रप्रजप्रजोः के०) चंद्रप्रजनामा प्रजुनी (मूर्तिः के०) मूर्ति पटले शरीर. ते (वः के०) तमोने (श्रिये के०) ह्यानादि लक्ष्मीने अर्थे (अस्तु के०) याउ. ते प्रजुनी मूर्ति कहवा ठे? तो के (चंद्र के०) चंद्रमानां (मरीचि के०) किरणों. तेमना (निचय के०) समूह तेथकी पाण अधिक (उज्ज्वला के०) उज्ज्वल पटले निर्मल एवी ठे, तथा वडी कहवा ठे? तो के (मूर्ति के०) मूर्तिमंत एवुं जे (सितध्यान के०) शुद्धध्यान, तेणें करीनेज (इय के०) जाणें (निर्मिता के०) निर्माण करी होय नहिं? एवी ठे ॥ १० ॥

हृवे नयमा श्रीमुविधिजिनने स्तवे ठे.

कलमलकवर्ध्नि, कलयन् केवलश्रिया ॥ अचिं

त्यमादात्म्यनिधिः, सुविधिर्वाधयेऽस्तु वः ॥ ११ ॥

अर्थः—(सुविधिः के०) श्रीमुविधिनाथ, ते (वः के०) तमोने (बोध के०) बोधि जे सम्यक्त्व, तेने अर्थे (अस्तु के०) याउ. ते श्रीमुविधि नाथ कहवा ठे? तो के (कर के०) हाथ, तेहने बिपे रहेलुं एवुं (अमल के०) निर्मल (क के०) पाणी तेहनी (वत् के०) पेटें (विधं के०) सर्व प्राणीप्रत्ये (केवलश्रिया के०) केवलज्ञानरूप लक्ष्मीयें करी, (कलयन् के०) जाणता एवा तथा (अचित्य के०) न चिंतवी शक्या योग्य पदहुं जे (मादात्म्य के०) महोत्पाणुं तेहना (निधिःके०) निधान ठे ॥ ११ ॥

हृवे दशमा श्रीशीतल जिननी स्तुति करे ठे.

सत्त्वानां परमानंद, कंदोद्भेदनवांबुदः ॥ स्याद्वा

दामृतनिस्थंदी, शीतलः पातु योजिनः ॥ १२ ॥

अर्थः—(शीतलः के०) श्रीशीतलनाथनामा (जिनः के०) जिन जे ठे, ते (वः के०) तमोने (पातु के०) रक्षण करो, अर्थात् संसारथी रक्षण करो. ते श्रीशीतलजिन कहवा ठे? तो के (सत्त्वानां के०) प्राणीयोने (परम के०) उत्कृष्ट एवो जे (आनंद के०) चित्तप्रसन्नता लक्षण आनंदः

तेहना (कंठ के०) कंकु ननु (उज्ज्व के०) प्रमत्त धर्म, तेने विने (मत्त
नुरः के०) नवीन मयसद्वत् ते. तथा (श्यामावाप्त के०) यत्नेपांत नामन
ते रूप जे अमृत रत्न. तेहना (निम्बोदी के०) कर्मनाग एवा ते ॥ १२ ॥

हवे अग्यारमा श्रीश्रयांन जिनने स्तवे ते.

ज्वरोगाऽर्त्तजंतुना. मगदंकारदर्शनः ॥ निःश्रेय

सश्रीरमणः, श्रेयांसः श्रेयसेऽस्तु वः ॥ १३ ॥

अर्थः—(श्रेयांसः के०) श्रेयांसनामा जिन ते. (वः के०) तमाग (श्रे-
यसे के०) कल्याणने अर्थे (अस्तु के०) याज. हवे ते श्रेयांस प्रभु केद
वा ठे? तो के (ज्वरोग के०) संसाररूप रोग तेणें करी (आर्त्तजंतुना
के०) आर्त्त एटले पीनायेला अर्थात् जन्म, जरा अने मरणरूप रोगें करी
पीनायेला एवा जंतुउने (मगदंकार के०) वैद्यसमान ठे (दर्शनः के०)
सम्यक्त्व दर्शन जेमनुं, अथवा दर्शन एटले देखवुं जेमनु एवा. वली ते
केहवा ठे? तो के (निःश्रेयस के०) मोक्ष ते रूप (श्री के०) लक्ष्मी
तेना (रमणः के०) जरतार एटले स्वामी ठे ॥ १३ ॥

हवे वारमा श्री वासुपूज्यजिननी स्तुति करे ठे.

विश्वोपकारकीभूत, तीर्थकृतकर्मनिर्मितिः ॥

सुराऽसुरनरैः पूज्यो, वासुपूज्यः पुनातु वः ॥ १४ ॥

अर्थः—(वासुपूज्यः के०) श्रीवासुपूज्यनामा जिन, ते (वः के०) त
भोने (पुनातु के०) पवित्र करो, एटले तमारां पाप टालो. ते वासुपूज्य
केहवा ठे? तो के (विश्वोपकारकीभूत के०) विश्वना उपकारभूत एवुं
जे (तीर्थकृतकर्म के०) तीर्थकरनामकर्म, तेमनी (निर्मितिः के०) निष्प
त्ति करी ठे जेणें, अर्थात् पंचकल्याणकने विषे सुखना हेतु ठे, वली
(सुर के०) वैमानिक देवता, (असुर के०) ज्वनपत्यादि देवता, तथा
(नरैः के०) मनुष्य तेमणें (पूज्यः के०) पूजवा योग्य ठे ॥ १४ ॥

हवे तेरमां श्रीविमलजिनने स्तवे ठे,

विमलस्वामिनो वाचः, कतकक्षोदसोदराः ॥

जयंति त्रिजगच्चेतो, ॥

—(विमलस्वामी के०) (कतकक्षोदसोदरा) वा-

णीयो जे ठे, ते (जयंति के०) जयवन्ती वत्ते ठे. ते बाणीयो केह्वी ठे ? तो के (कतकहोद के०) कतक फलनुं होद जे चूर्ण, तेनी (सोदराः के०) सरखी ठे. अर्थात् जेम कतक फलना चूर्णना योगें पाणी निर्मल थाय ठे तेम, (त्रिजगच्चेतो जलनैर्मल्यहेतवः के०) त्रण जगतनां जे चित्त, ते रूप जे जल तेनुं जे निर्मलपणुं करवुं तेनी हेतु ठे. एटखे जेम कतक फलचूर्ण करी मेलसहित पाणी निर्मल थाय ठे, तेम जगधंतनी बाणी यें करी मेलीं थयां एवां जे त्रण जगतनां चित्त, ते निर्मल थाय ठे ॥१५॥

हवे चउदमा श्रीअनंतजिनने स्तवे ठे.

स्वयंचूरमणस्पद्भिः, करुणारसवारिणा ॥

अनंतजिदनंतां वः, प्रयवतु सुखश्रियम् ॥१६॥

अर्थः—(स्वयंचूरमण के०) अंतिमसमुद्र तेनी (स्पद्भिः के०) स्पद्भिः करे अर्थात् ते अंतिम समुद्रथकी पण अधिक एवुं (करुणारसवारिणा के०) करुणारसरूप वारि जे जल, तेणें करी शुक्त एवा (अनंतजित् के०) अनंतनाथ परमेश्वर ठे, ते (वः के०) तमोने (अनंतां के०) नथी अंत जेनो एवी (सुखश्रियं के०) मोक्षस्वरूप लक्ष्मी तेने (प्रयवतु के०) आपो ॥ १६ ॥

हवे पन्नरमा श्रीधर्मनाथजिनने स्तवे ठे.

कल्पद्रुमसधर्माण, मिष्टप्राप्तौ शरीरिणाम् ॥

चतुर्धा धर्मदेष्टारं, धर्मनाथमुपास्महे ॥ १७ ॥

अर्थः—(धर्मनाथं के०) धर्मनाथजिन प्रत्ये (उपास्महे के०) उपासना करियें ठेयें, एटखे सेवीयें ठेयें. ते धर्मनाथ जिन केहवा ठे ? तो के (शरीरिणां के०) शरीरधारी प्राणीयोने, (इष्टप्राप्तौ के०) वांछितफलनी प्राप्तिने विषे (कल्पद्रुमसधर्माण के०) कल्पद्रुम समान ठे धर्म जेमनो एवा ठे, वली केहवा ठे ? तो के (चतुर्धाधर्म के०) दान, शील, तप, तथा जाय, ते रूप चार प्रकारनो जे धर्म, तेने (देष्टारं के०) देखावनार एवा ठे ॥१७॥

हवे शोलमा श्रीशांतिनाथजिनने स्तवे ठे.

मुधासोदरवाग्ज्योत्स्ना, निर्मलीकृतदिह्मुखः ॥

मृगलक्ष्मा तमःशान्त्यै, शांतिनाथजिनोऽस्तु वः ॥१८॥

અર્થ:—(શાંતિનાથજિન: કે૦) શાંતિનાથનામા જિન તે, (વ: કે૦) તમારી ઇટલે જીવ્યજીવોની (તમ: કે૦) અજ્ઞાનની (શાંત્યે કે૦) શાંતિને અર્થે (અસ્તુ કે૦) થાઉં. હવે તે શાંતિનાથ કેહવા છે? તો કે (સુધા કે૦) અમૃત તેની (સોદર કે૦) સરસ્વી એવી (વાક્ષુ કે૦) વાણી તે રૂપ જે (જ્યોત્સ્ના કે૦) ચંદ્રિકા તેણે કરી (નિર્મલીકૃત કે૦) નિર્મલ કલ્યાં છે (દિઙ્મુખ: કે૦) દિગ્વાસી જનોનાં મુખ જેમણે એવાં છે, વલી (મૃગલક્ષ્મા કે૦) મૃગનું છે લક્ષ્મ ઇટલે ચિન્હ જેમને એવા છે ॥૧૭॥

હવે સત્તરમા શ્રીકુંથુનાથજિનને સ્તવે છે.

શ્રીકુંથુનાથો જગવાન્, સનાથોઽતિશયર્દિન્નિઃ ॥

સુરાસુરનૃનાથાના, મેકનાથોઽસ્તુ વ: શ્રિયે ॥૧૮॥

અર્થ:—(શ્રીકુંથુનાથોજગવાન્ કે૦) પદૈશ્વર્યગુણયુક્ત એવા શ્રીકુંથુનાથ જગવાન્ તે (વ: કે૦) તમોને (શ્રિયે કે૦) કલ્યાણરૂપ લક્ષ્મીને અર્થે (અસ્તુ કે૦) થાઉં. તે કુંથુનાથ જગવાન્ કેહવા છે? તો કે (અતિશયર્દિન્નિઃ કે૦) ચોત્રીશ અતિશયરૂપ જે રુદ્ધિ તેણે કરી (સનાથ: કે૦) સહિત છે. વલી તે કેહવા છે? તો કે (સુર કે૦) વૈમાનિક દેવતા (અસુર કે૦) જીવનપત્યાદિક દેવતા (નૃ કે૦) મનુષ્ય તેમના (નાથાનાં કે૦) સ્વામી જે ઇંદ્ર અને ઊપેંદ્ર જે ચક્રવર્ત્યાદિક તેમના (એકનાથ: કે૦) એકનાથ એવા અર્થાત્ અદ્વિતીયપણે નાથ છે ॥ ૧૮ ॥

હવે અઠારમા શ્રી અરનાથજિનને સ્તવે છે.

અરનાથસ્તુ જગવાં, અતુર્થારનન્નોરવિઃ ॥

ચતુર્થપુરુષાર્થશ્રી, વિલાસં વિતનોતુ વ: ॥૧૯॥

અર્થ:—(જગવાન્ કે૦) જ્ઞાનાદિ વાર અર્થયુક્ત, અર્થાત્ જગશબ્દના ચતુર્દ અર્થ થાય છે. તેમાંથી વાર અર્થ પરમેશ્વરને ઘટે છે માટે અહિં વાર અર્થ લેવા. એવા (અરનાથસ્તુ કે૦) અરનાથનામા જિન, તે (વ: કે૦) તમોને (ચતુર્થપુરુષાર્થ કે૦) ચોથો પુરુષાર્થ જે મોક્ષ, તેહની (શ્રી કે૦) લક્ષ્મી તેનો (વિલાસં કે૦) જોગવિલાસને (વિતનોતુ કે૦) વિસ્તારો. તે અરનાથ જગવાન્ કેહવા છે? તો કે (અતુર્થાર કે૦) ચોથો આરો તે રૂપ (નન્ન: કે૦) આકાશ તેને વિષે (રવિ: કે૦) સૂર્યસમાન છે ॥૧૯॥

हृदे लंगणीशमा श्रीनखिनाथजिनने स्तवे ठे.
सुगजसुरनराधीश, मयूरतयवारिदम् ॥ कर्महु
न्मूलने दन्ति, महं महिमजिप्रुमः ॥ २१ ॥

अर्थः—(महि के०) श्रीमखिनाथप्रत्ये (अन्तिप्रुमः के०) स्तवना
करिये ठेयें. ते श्रीमखिजिन केहवा ठे ? तो के (सुर के०) वैमानिक देव
ना, (असुर के) जयनपत्यादि तथा (नर के०) मनुष्य, तेहना (अ
धीश के०) इंद्र, उपेंद्र, चक्रवर्त्यादिक, तेरूप जे (मयूर के०) मोर तेह
ने उल्लाम कथाने (नयवारिदं के०) नखीन आषाढना मेघसमान ठे.
बली ते केहवा ठे ? तो के (कर्म के०) ज्ञानावरणादिक कर्म तेरूप जे
(हु के०) वृद्ध तेहना (उन्मूलने के०) उत्तर्ही नाखवाने विपे गट्ठे
दूर कथवाने विपे (हस्तिमहं के०) गैरायत हस्ती जेवा ठे ॥ २१ ॥

हृदे धीशमा श्रीमुनिसुव्रतजिनने स्तवे ठे.

जगन्महामोहनिडा, प्रत्यूषसमयोपमम् ॥
मुनिसुव्रतनाथस्य, देशनाथचनं स्तुमः ॥ २२ ॥

अर्थः—(मुनिसुव्रतनाथस्य के० ॥ मुनिसुव्रतनाथसंवंधी (देशनाथचनं
के०) धर्मोपदेशनुं वचन, तेने (स्तुमः के०) स्तवीयें ठेयें. ते देशनाथच
न केहवुं ठे ? तो के (जगन्महामोह के०) जगत्ने विपे रहेला एवा जे
प्राणीयो तेनो जे महामोह ते रूप जे (निडाके०) निडा, तेने दूर कर
वाने (प्रत्यूषसमयोपमं के०) प्रजातकाखनी उपमा ठे जेहने एवुं ठे,
अर्थात् जेम प्रजातमां उंचयकी जागीयें ठेयें, तेम प्रजुना उपदेशरूप
प्रजातयकी अज्ञानरूप निडानो त्याग करी जागीयें ठेयें ॥ २२ ॥

हृदे एकवीशमा श्रीनमिनाथजिनने स्तवे ठे.

बुधंतोनमतां मूर्ध्नि, निर्मलीकारकारणम् ॥
वारिहृवा इव नमेः पांतु पादनखांशवः ॥ २३ ॥

अर्थ—(नमेः के०) श्रीनमिनाथ जे ठे तेमना (पादनखांशवः के०)
पाद जे पग तेना जे नख तेनां अंशु जे किरणो ते, तमारुं (पांतु के०) रक्ष
ण करो, अर्थात् नमिनाथना चरणना नखनां जे किरणो ठे, ते रक्षण करो.
ते चरणनखांशु केहवा ठे ? तो के (नमतां के०) नमस्कार करता एवा

जे प्राणीयो तेमना (मूर्ध्नि के०) मस्तकने विषे (ब्रुंतोः के०) ब्रुंतायमान
तथा बली केहवा ठे ? तो के (निर्मलीकारकारणं के०) निर्मल एटले पा
परहितपणाना कारण एटले हेतुभूत ठे. आहिं वंदन करनार प्राणीनामस्त
क उपर जगवंतना पादनखनी कांति पडे ठे तेनी उपर कवि उत्पेक्षा करे ठे के
(वारिप्लवाश्व के०) वारि जे जल तेना प्रवाहज जाणीयें होय नहिं ? ॥ १३ ॥

हवे बावीशमा श्रीअरिष्टनेमि जिनने स्तवे ठे.

यडुवंशसमुद्भुः, कर्मकदहुताशनः ॥ अरि

ष्टनेमिर्जगवान्. भूयाद्दोऽरिष्टनाशनः ॥ १४ ॥

अर्थः—(अरिष्टनेमिः के०) अरिष्टनेमिनामा (जगवान् के०) जग
वान्, ते (वः के०) तमारा (अरिष्टनाशनः के०) अरिष्ट जे उपद्रव,
तेने नाश करनार एवा (ज्ञायात् के०) थाउं. ते अरिष्टनेमि केहवा ठे ?
तो के (यडुवंश के०) यादववंश तद्रूप जे (समुद्र के०) समुद्र, तेने
उद्भास पमानवाने (इन्द्रः के०), चंद्रमासदृश ठे. बली ते केहवा ठे ? तो
के (कर्म के०) कर्म जे ज्ञानावरणादि अष्टविध कर्म, तद्रूप (कद के०)
कद जे वनखंरु तेने विषे (हुताशनः के०) अग्निसमान ठे. अर्थात् शु
क्लध्यानानलें करी सर्व कर्म जस कस्यां ठे जेणें एवा ठे ॥ १४ ॥

हवे त्रेवीशमा श्रीपार्श्वनाथ जिनने स्तवे ठे.

कमठे धरणींङे च, स्वोचित्तं कर्म कुर्वति ॥ प्रभुस्तु

त्यमनोवृत्तिः, पार्श्वनाथः श्रियेऽस्तु वः ॥ १५ ॥

अर्थः—(पार्श्वनाथः के०) श्रीपार्श्वनाथ, ते (वः के०) तमारी (श्रिये
के०) ज्ञानादि लक्ष्मी तेने अर्थ (अस्तु के०) थाउं. हवे ते श्रीपार्श्व
नाथ केहवा ठे ? तो के (कमठे के०) कमठनामें पूर्वजवनो बैरी एवो
जे मेघमाली देवता तेने विषे, (च के०) बली (धरणींङे के०) पार्श्वनाथ
प्रभुयें बलतो उगाध्या एवो जे सर्प, ते मरीने धरणींङ थयो ते धरणीं
ङने विषे, (तुल्यमनोवृत्तिः के०) तुल्य ठे मननी वृत्ति जेमनी एवा ठे.
बली ऐ कमठ तथा धरणींङ केहवा ठे ? तो के (स्वोचित्तं के०) पोताने
योग्य एवुं (कर्म के०) कर्म तेने (कुर्वति के०) करे ठे. अर्थात् पोत
पोतानुं उचित कर्म करे ठे. जेम के कमठ ठे, ते उपसर्ग करे ठे, अने धर

ણીંદ્ર ઠે, તે ઉપસર્ગ નિવારે ઠે, પણ શ્રીપાર્શ્વનાથ ઠે તે સમદષ્ટિવાલા ઠે, પર
જાવમાં વર્તતા નથી. વલી કેહવા ઠે ? તો કે (પ્રજુ: કે૦) સમર્થ ઠે ॥૨૫॥

હવે ચોવીશમા શ્રીવર્ધમાન સ્વામીને સ્તવે ઠે.

શ્રીમતે વીરનાથાય, સનાથાયાદ્યુતશ્રિયા ॥

મહાનંદસરોરાજ, મંરાલાયાર્હતે નમઃ ॥૨૬॥

અર્થ:- (અર્હતે કે૦) અરિહંત એવા (વીરનાથાય કે૦) શ્રીમહાવીર
સ્વામી તેમને (નમઃ કે૦) નમસ્કાર થાઉં. તે અરિહંત કેહવા ઠે ? તો કે
(શ્રીમતે કે૦) કેવલ જ્ઞાનરૂપ ઠે ધન જેને તથા વલી કેહવા ઠે ? તો કે
(અદ્યુતશ્રિયા કે૦) આઠ મહાપ્રાતિહાર્ય તથા ચોત્રીશ અતિશયાદિક જે
અદ્યુત લક્ષ્મી તેણે કરીને (સનાથાય કે૦) સહિત ઠે. વલી કેહવા ઠે ?
તો કે (મહાનંદ કે૦) મહાનંદરૂપ (સરઃ કે૦) સરોવર તેને વિષે ક્રીના
કરવાને (રાજમરાલાય કે૦) રાજહંસ નામા પદ્મીની તુલ્ય ઠે ॥ ૨૬ ॥

જયતિ વિજિતાન્યતેજાઃ સુરાસુરાધીશ સેવિત શ્રીમાન્ ॥

વિમલત્રાસવિરહિત, ત્રિજુવનચૂનામણિર્નગવાન્ ॥૨૭॥

અર્થ:- (વિજિતાન્યતેજાઃ કે૦) વિશેષે કરી જીત્યું ઠે અન્યતું તેજ જે
ણે અને (સુરાસુરાધીશ કે૦) સુર અને અસુર, તેના જે ઇંદ્રો તેમણે (સે
વિતઃ કે૦) સેવેલા ઠે જેમને, તથા વલી કેહવા ઠે ? તો કે (શ્રીમાન્ કે૦)
કેવલ જ્ઞાનરૂપલક્ષ્મીવંત ઠે. વલી કેહવા ઠે ? તો કે (વિમલઃ કે૦) નિ
ર્મલ ઠે, તથા (ત્રાસવિરહિતઃ કે૦) સતતચરૂપ ત્રાસ તે થકી વિશેષે કરી
રહિત ઠે, તથા વલી કેહવા ઠે ? તો કે (ત્રિજુવન કે૦) ત્રણ જુવનને વિષે
(ચૂનામણિઃ કે૦) મુકુટસમાન ઠે. એવા (નગવાન્ કે૦) પદ્મશ્ર્વર્યગુણયુક્ત
પ્રજુ તે, (જયતિ કે૦) જયવંતા વર્તે ઠે ॥ ૨૭ ॥

વીરઃ સર્વસુરાસુરેંઙ્ગમહિતો, વીરં બુધાઃ સંશ્રિતાઃ,

વીરેણાગ્રિહતઃ સ્વકર્મનિચયો, વીરાય નિત્યં નમઃ ॥

વીરાત્તીર્થમિદં પ્રવૃત્તમતુલં, વીરસ્ય ઘોરં તપો, વીરે

શ્રીધૃતિકીર્તિકાંતિનિચયઃ, શ્રીવીર! જડં દિશા ॥૨૮॥

અર્થ:- (સર્વ કે૦) સમગ્ર (સુર કે૦) વૈમાનિક દેવતા અને (અસુર

કે૦) જવનપત્યાદિક દેવતા, તેમના જે (હંદ્ર કે૦) હંદ્રો છે, તેમણે(મહિતઃ કે૦) પૂજિત એવા છે, વહ્લી વીર જગવાન્ કેહવા છે? તો કે (વીરઃ કે૦) વીરસ્વામી છે, અર્થાત્ વીર જેમનું નામ છે અને એ પૂર્વોક્ત વિશેષણે યુક્ત જે (વીરંકે૦) વીરસ્વામી તે પ્રત્યે (બુધાઃ કે૦) પંક્તિ, (સંશ્રિતાઃ કે૦) આશ્રય કરી રહેલા છે. તથા (વીરેણ કે૦) વીરસ્વામીયે (સ્વકર્મનિચયઃ કે૦) પોતા ના કર્મનો નિચય જે સમુદાય, તે (અગ્નિહતઃ કે૦) સમસ્તપ્રકારે હણ્યો છે. એવા (વીરાય કે૦) વીરસ્વામીને (નિત્યં કે૦) નિરંતર (નમઃ કે૦) નમસ્કાર થાઉં. તથા (વીરાત્ કે૦) વીરચક્રી (હં કે૦) આ (તીર્થ કે૦) પ્રત્યક્ષ ચતુર્વિધસંઘરૂપ તીર્થ અથવા દ્વાદશાંગીશ્રુતરૂપ તીર્થ, (પ્રવૃત્તં કે૦) પ્રવર્ત્યું છે. તે તીર્થ કેહવું છે? તો કે (અતુલં કે૦) નથી ઉપમા જેને એવું છે, તથા (વીરસ્ય કે૦) વીર જગવાનનું (તપઃ કે૦) તપ, તે (ઘોરં કે૦) કાયર પ્રાણીયે આચરવું ઘણું કઠિન છે, તથા (વીરેકે૦) શ્રીવીરસ્વામીને વિષે (શ્રી કે૦) કેવલજ્ઞાનરૂપ લક્ષ્મી, તથા (ધૃતિકે૦) ધૈર્ય, (કીર્ત્તિ કે૦) કીર્ત્તિ તથા (કાંતિ કે૦) અદ્ભુતરૂપ, તેનો (નિચયઃ કે૦) સમૂહ તે વર્તે છે, એવા (શ્રીવીર કે૦) હે શ્રી વીર સ્વામિન્! તમો (જંદ્ર કે૦) કલ્યાણ પ્રત્યે (દિશ કે૦) આપો ॥ ૨૭ ॥

હવે સર્વ જિનચૈત્યને નમન કરવાને કહે છે.

અવનિતલગતાનાં કૃત્રિમાઽકૃત્રિમાનાં, વરજુવનગતા
નાં દિવ્યવૈમાનિકાનામ્ ॥ ૨૮ ॥ મનુજકૃતાનાં દેવરાજા
ર્ચિતાનાં, જિનવરજુવનાનાં જાવતોઽહં નમામિ ॥ ૨૯ ॥

અર્થઃ—(અવનિતલગતાનાં કે૦) પૃથ્વીના તલને વિષે રહેલાં એવાં (કૃત્રિમાઽકૃત્રિમાનાં કે૦) કૃત્રિમ એટલે કરેલાં અને અકૃત્રિમ એટલે નહિં કરેલાં એટલે અશાશ્વતાં અને શાશ્વતાં એવાં જે ચૈત્ય, તથા (દિવ્યવૈમાનિકાનાં કે૦) વૈમાનિક દેવો અને જવનપતિ વ્યંતરાદિક દેવો, તેનાં (જુવન કે૦) શ્રેષ્ઠઘર તેને વિષે (ગતાનાં કે૦) રહ્યાં એવાં, તથા (૨૮ કે૦) આ મનુષ્યલોકને વિષે (મનુજકૃતાનાં કે૦) મનુષ્ય જે જરતાદિક રાજા પ્રમુખ તેમણે કરાવેલાં એવાં અને જેમને (દેવરાજાર્ચિતાનાં કે૦) દેવતાનાં રાજા જે હંદ્ર તેણે અર્ચિત એટલે પૂજિત કર્યા એવા (જિનવર કે૦) સામાન્ય કેવ

ली, तेने विषे प्रधान एवा जे श्रीतीर्थकर, तेमनां (जुवनानां के०) जुवन जे चैत्य एटखे जिनप्रतिमाउं ठे, तेमने (जावतः के०) जावथकी (अर्ह के०) हुं (नमामि के०) नमस्कार करुं तुं ॥ २९ ॥

सर्वेषां वेधसामाद्य, मादिमं परमेष्ठिनम् ॥ देवा
धिदेवं सर्वज्ञं, श्रीवीरं प्रणिदध्महे ॥ ३० ॥

अर्थः—(सर्वेषां के०) सर्वे एवा (वेधसां के०) ज्ञाता पुरुषो ते मध्ये (आद्यं के०) प्रथम मुख्य एवा तथा (आदिमं के०) आदिम (परमेष्ठिनं के०) परमेष्ठिरूप एवा तथा (देवाधिदेवं के०) देवतार्जना देव जे ईंद्र तेना पण देव एवा तथा (सर्वज्ञं के०) सर्व पदार्थने जाणनारा एवा, (श्रीवीरं के०) श्रीवीर जगवान् तेमनुं (प्रणिदध्महे के०) प्रकपे करी ध्यान करीयें तैयें ॥ ३० ॥

देवोऽनेकज्वार्जितोर्जितमहापापप्रदीपानलो, देवः
सिद्धिबधूविशालहृदयाऽलंकारहारोपमः ॥ देवो
ऽष्टादशदोषसिंधुरघटानिर्जेंदपंचाननो, ज्व्यानां
विदधातु वांछितफलं श्रीवीतरागोजिनः ॥ ३१ ॥

अर्थः—(श्री वीतरागः के०) श्रीवीतराग एवा (जिनः के०) जिन ते- (ज्व्यानां के०) ज्वयजीवोने (वांछितफलं के०) वांछित गया पानने (वि- दधातु के०) आपो. ते (देवः के०) वीतराग देव केहवा ठे? तो के (अनेक के०) अनेक एवा (जव के०) जवकोकाकोशीने विषे (अर्जित के०) संघेसां अने (लर्जित के०) घणां एवा जे (महापाप के०) महोटां पाप, तेने (प्रदीप के०) प्रकपे करी घालवाने अथ (अनलः के०) अग्निसमान ठे, बली ते केहवा ठे? तो के (देवः के०) देव ठे, एटखे प्रकाशयुक्त ठे. तथा बली केहवा ठे? तो के (सिद्धिबधू के०) मोहरूप जे श्री, ते संबधी (विशालहृदय के०) विशाल हृदय तेने विषे (अलंकारहारोपमः के०) अलंकारहारनी उपमा ठे जेमने एवा ठे. बली (देवः के०) देव केहवा ठे? तो के (अष्टा दशदोष के०) अष्टा दोष नष्ट जे (सिंधुरघटा के०) गजघटा तेहने (निर्जेंद के०) जेदवाने (पंचाननः के० के०) बेसरी गिह समान ठे ॥ ३१ ॥

ख्यातोऽष्टापदपर्वतोगजपदः सम्मेतशैलान्निवः, श्रीमा
न् रैवतकः प्रसिद्धमहिमा शत्रुंजयो मंडपः ॥ वैजारः कन
काचलोऽर्बुदगिरिः श्रीचित्रकूटादयः, स्तत्र श्रीरूपजादयो
जिनवराः कुर्वंतु वो मंगलम् ॥ ३९ ॥ इति ॥ ५९ ॥

अर्थः—(ख्यात के०) प्रख्यातवंत एवो, (अष्टापदपर्वतः के०) अ
ष्टापद पर्वत, तथा (गजपदः के०) गजपद पर्वत, वली (सम्मेतशैलान्नि
वः के०) सम्मेतशिखरनामा पर्वत, तथा (श्रीमान् के०) लक्ष्मीवंत
एवो (रैवतकः के०) रेवताचल ते गिरनार पर्वत, तथा (प्रसिद्धमहिमा
के०) प्रसिद्ध ठे महिमा जेनो एवो (शत्रुंजयो मंडपः के०) श्रीसिद्धगि
रिमंडप पर्वत, वली (वैजारः के०) वैजार पर्वत, तथा (कनकाचलः
के०) मेरुपर्वत, तथा (अर्बुदगिरिः के०) आबू पर्वत, तथा (श्रीचित्र
कूटादयः के०) श्रीचित्रकूटादिक पर्वतो जे ठे (तत्र के०) तेने विषे (श्रीरूप
जादयः के०) श्रीरूपजादिक (जिनवराः के०) जिनवरो ठे, एटले सामान्य
केवलीने विषे प्रधान एवा तीर्थकरो ठे, ते (वः के०) तमारुं (मंगलं के०)
कल्याण तेने (कुर्वंतु के०) करो ॥ ३९ ॥ इति सकलार्हत्संपूर्णम् ॥ ५९ ॥

॥ अथ श्रीश्रावकपाक्षिकादिसंक्षेपातिचारा लिख्यंते ॥

॥ नाणंमि दंसणंमि अ, चरणंमि तवंमि तहय विरियंमि ॥ आयरणं
आयारो, इअ एसो पंचहा जणिउं ॥ १ ॥ ज्ञानाचार, दर्शनाचार, चारित्रा
चार, तपाचार, वीर्याचार. ए पंचविध आचारमांहि अनेरो जे को अति
चार, पक्क दिवसमांहे सूक्ष्म, वादर, जाणतां, अजाणतां, हुउं हुइ, ते
सवि हुं मन, वचन, कायायें करी तस्स मिठा मि सुकमं ॥ १ ॥

तत्र ज्ञानाचार आठ अतिचार ॥ काले विणए बहुमाणे, उवहाणे तहय
निन्हवणे ॥ वंजण अठ तडुजण, अठविहो नाणमायारो ॥ २ ॥ ज्ञान का
लवेलायें जण्यो, गण्यो विनयहीन, बहुमानहीन, योग उपधानहीन, अनेरा
कन्हें जणी, अनेरो गुरु कह्यो. देववंदन वादणें, पम्किमणे, सज्जाय कर
तां, जणतां, गुणतां, कूमो अक्षर, कान्हा मात्रें, आगलो उठो जण्यो सूत्र

अर्थ वेहू कृपा कइया, साधु तणे धर्म काजो मांमो, अणपमिलेह्यां. काजो अण उरुरिउं, असज्जाइ अणोफामांहि दशवेकालिक प्रमुख सिद्धांत जण्यो गुण्यो. श्रावकतणे धर्म धिविरावलि, पम्किमणासूत्र, उपदेशमाला प्रमुख कालवेला काजो अणउरुरियें पढियो ज्ञानद्रव्य जडित, उपेक्षित प्रज्ञा पराध विणासियो, विणसतां उवेखियो, सार संजाल न कीधी तथा ज्ञानो पगरण पाटी, पोथी, ठवणी, कवली, नोकरवाली सांपमा, सांपमी, दस्तरी बही, उलिया प्रत्ये पग लागो, थूंक लागो, थूंकें करी अक्षर मांज्यो, कन्हें ठते आहार निहार कीधो, ज्ञानवंतप्रत्ये छेप, मत्सर, अंतराय, अवज्ञा कीधी. आपणा जाणवा तणो गर्व चिंतव्यो॥ ज्ञानाचारव्रत विपद्दं अने रो जे कोइ अतिचार पद्द० ॥ १ ॥

दंसणाचार आठ अतिचार ॥ निस्संकियनिकंखिय, निवितिगिष्ठा अ मूढ दिठ्ठी अ ॥ उवबुह धिरीकरणे, वल्लपपचावणे अछ ॥ ३ ॥ देव गुरु धर्म तणे विपे निःशंकपणुं न कीधुं. तथा एकांत निश्चय न कीधो. धर्मसंवधिया फलतणे विपे निस्संदेह बुद्धि धरी नहीं. तपोधन तपोध नी प्रत्ये मलमलिन गात्र देखी दुगंठा कीधी. मिथ्यात्वी तणी पूजाप्रजा वना देखी मूढदृष्टिपणुं कीधुं. तथा संधमांहि गुणवंत तणी अनुपबृंह णा कीधी. अस्थिरीकरण, अवात्सल्य, अप्रीति, अजक्ति कीधी. तथा देव डव्य, गुरुडव्य, साधारणडव्य, जडित, उपेक्षित, प्रज्ञापराध विणास्यो. विणसतो उवेख्यो. ठती शक्तियें सार, संजाल न कीधी, तथा साधर्मिकशुं कलहकर्मबंध कीधो. अधोती अष्टपट मुखकोश पाखें देवपूजा कीधी. या सकुंपी, धूपघाणुं, कलश तणो ठवको लागो, देहरा पोसाखमांहि मलभ्ले प्म लूह्यां. हास्य, केलि, कुतूहल कीधां. जिनजुवनें चोराशी आशातना गुरुप्रत्ये तेत्रीश आशातना. ठवणहारी हाथयकुं पम्युं, पम्बिहवुं विसा खुं. गुरुवचन तदृत्ति करी पम्बिज्युं नहीं ॥ दंसणाचार व्रत विपश्यो अ नेरो जे कोइ अतिचार पद्द० ॥ २ ॥

चारित्राचार आठ अतिचार ॥ पणिहाण जोगजुत्तो, पंचहिं समिइहिं तिहिं गुत्तिहिं ॥ एस चरिचायारो, अछविहो होइ नायबो ॥४॥ ईयांसमि ति, जापासमिति, एपणासमिति, आदानजामनिकेवणासमिति, पारिछा

वणि्यासमिति, मनोगुप्ति, वचनगुप्ति, कायगुप्ति न अष्ट प्रवचन माना तणे धर्मे, सदैव साधु श्रावक तणे धर्मे, मामाधिक पांमद कीधे. रुमी पों चिंतव्युं नहीं, खंरुण, वीराधना कीधी ॥ चारित्राचार व्रतविषयो अनेरा जे कोइ अतिचार पक्ष ॥ ३ ॥

विशेषतः श्रावकतणे धर्मे सम्यक्त्व मूल वारव्रत सम्यक्त्व तणा पांच अतिचार ॥ संका कंखविगिह्या ॥ संकाः—श्रीअरिहंत तणां वल. अतिशय, ज्ञान, लक्ष्मी, गांजीर्यादिक गुण, शाश्वती प्रतिमा, चारित्रियानां चारित्र, जिनवचनतणे संदेह कीधो ॥ १ ॥ आकांक्षाः—ब्रह्मा, विष्णु, महेश्वर, क्षेत्रपाल, गोगो, आसपाल, पादरदेवता, गोत्रदेवता, देवदेहरानो प्रभाव देखी रोग आवे, इह लोक परलोकायें पूज्या, मान्या. बौद्ध, सांख्य, संन्यासी, जरडा, जगत, लिंगीया, योगी, दरवेश, अनेराइ दर्शनीयानुं कष्ट मंत्र, चमत्कार देखी, परमार्थ जाण्वा विण जूलाव्या. मोह्या, कुशाख शी ख्यां, सांजळ्यां. श्राद्ध, संवत्सरी, होली, वलेव, माहीपूनम, अजापम्बो, प्रेतबीज, गौरीबीज, विणायगचोथ, नागपंचमी, जिव्हाणा ठठ, शीयलसप्तमी, ध्रुवअष्टमी, नोली नवमी, अहवदशमी, व्रत इग्यारसी, वत्सवारसी धनतेरसी, अनंत चौदसी, अमावास्या, आदित्यवार, उत्तरायन, नैवेद्य याग, जोग, मान्या. पीपळे पाणी रेड्यां, रेमाव्यां. घर वाहिर, कूइ, तलाव, नदी, डह, कुंड, वाव्य, समुडें, पुण्यहेतु स्नान कीधां ॥ २ ॥ विति गिह्याः—धर्मसंवंधीयां फलतणे संदेह कीधो. जिनअरिहंत धर्मना आगार, विश्वोपकारसागर, मोक्षमार्गना दातार, इस्या गुण जणी पूज्या नहिं इहलोक परलोक संवंधीया जोगवांठित पूजा कीधी. रोग, आतंक कष्ट आवे खीण वचन याग मान्या. महात्माना जात, पाणी, मलशोचा तणी निंदा कीधी ॥ ३ ॥ प्रीति मांकी ॥ ४ ॥ तेहनी दाक्षिण लगें, तेहनो धर्ममान्यो ॥ ५ ॥ श्रीसम्यक्त्व व्रतविषयो अनेरा जे कोइ अ० प० ॥ ४ ॥

पहेले स्थूल प्राणातिपातविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ वह बंध ठवि-
हेण ॥ द्विपद चतुष्पद प्रत्ये रीषवशें गाढो घाय घाढ्यो. गाढबंधन वां-
ध्युं, घणे जारें पीड्यो, निहंठण कर्म कीधुं, चारा पाणी तणी वेलायें सार
संजाल न कीधी. लेणे, देणे कुणहने उठ्युं, लंघाव्युं, तेणें जूखें आपण ज
म्या, शब्दयां धान्य रूडी पेरें जोयां नहीं, पाणी गलतां ढोढ्युं, जीवाणी

गुह्यं. गलतां गात्रक नाग्री. गलणुं गुरुन कीधुं. इंधण, नाणां, अणशो
प्यां घाव्यां. तैमांही ताप. गजुरा, विंठी, सरोला. मांकर, जूना, गींगोना
साहनां मूत्रा. छुह्या, रुडे स्यानकें न मूत्र्या कीडी, मंकोमी, उदेही, घी
नेल. कानरा; चुटेल, पतंगीया, देमकां, अलसीयां, इवल प्रमुख जे कोइ
जीव विणठा, विणसता उयेग्यां. चांप्या, छुह्या, हलावतां, चलावतां, पाणी
नांदतां, अनेराइ काम काज करनां, निध्वंसणुं कीधु. जीवरक्षा रुडी न की
धी ॥ पहेले स्थूलप्राणातिपातव्रतविषयो अनेरो जे कोइ अतिचार ५० ॥५॥

घीजे स्थूलमृपायादधिरमणवतें पांच अतिचार ॥ सहस्ता रहस्त दा
रे० ॥ सहसात्कारें कृणहप्रत्यें अयुक्त आल दीधुं. स्वदारामंत्रनेद कीधो. अ
नेराइ कृणहनां मंत्र आलोच मर्म प्रकाश्यो, कृणहने अपाय पारुवा कूनी
घुळि धरी. कूडो लेख लप्यो, जूनी साख जरी, चापणमोसो कीधो. क-
न्या, डोर, जूमि संवंधिया लेहणे, देहणे, याद बढवान करतां मोटकुं जूतुं
घोल्या ॥ घीजे स्थूलमृपायादमत विषयो अनेरो जे कोइ ० ॥ पद्मदि० ॥६॥

त्रीजे स्थूलअदत्तादान विरमणवतें पांच अतिचार ॥ तेनाहडप्पडगे०॥
घर बाहिर, खेत, खले. परायुं अणमोकड्युं लीधुं, वाचणुं, चोराइ वस्तु
लीधी, चोर प्रत्यें संवल दीधुं, विरुद्ध राज्यादि कर्म कीधुं. कूनां मान, मापां
कीधां. माता, पिता, पुत्र, मित्र, कलत्र, वंची कृणहने दीधुं. जूदी गांठ
कीधी. नवा जुना सरस नीरस वस्तु तणा जेल संजेल कीधा ॥ त्रीजे अ
दत्तादान व्रतविषयो अनेरो जे कोइ अतिचार पद्म० ॥ ७ ॥

चोथे स्वदारासंतोष परस्त्रीविरमणवतें पांच अतिचार ॥ अपरिगहि
या इत्तर० ॥ अपरिगृहीतागमन कीधुं, अनंगक्रीडा कीधी, विवाह कारण
कीधुं, कामजोगतणे विपे अति अजिलाप कीधो, दृष्टिविपर्यास कीधो,
आठम, चउदश तणा नियम लेइ जांग्या. अतिक्रम, व्यतिक्रम, अतिचा
र, अनाचार, सुहणे खमांतरें दुट्या ॥ चोथे मैथुनविरमणव्रत विषयो
अनेरो जे कोइ अतिचार पद्म दिवस० ॥ ८ ॥

पांचमे स्थूलपरिग्रह परिमाणवतें पांच अतिचार ॥ धण धन्न खित्त
वन्० ॥ धण धन्ननुं परिमाण उपरुं रखाव्युं. सोनुं, रूपुं, नवविध परिग्रह
प्रमाण लीधुं नही, पढवुं विसावुं ॥ पांचमे परिग्रहपरिमाणव्रत विषयो
अनेरो जे कोइ अतिचार पद्म दिवस० ॥ ९ ॥

उठे दिग्विरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ मयणम्मय परिमाणें ॥ उठे
 शें, अहोदिशें, तिर्यग्दिशें, जाचा आवचा तणा नियम लेइ जांग्या. एक
 दिशि संक्षेपी, वीजी दिशि वनारी. विस्मृत जणें अधिक जमि गया. पा,
 ठवणी आधी सोकली. वहाण व्यवसाय कीधो, नर्पाकाळें मामनस कीचु ॥
 उठे दिग्विरमण व्रतविषयो अनेरो जे कोइ अतिचार पण ॥ १० ॥

सातमे जोगोपजोगव्रतें पांच अतिचार ॥ सचित्ते पस्विच्छे ॥ सचि-
 त्तआहारे, सचित्त प्रतिवरू आहारे, अप्पोलसहिज्जकणया, तुप्पोलसहि-
 ज्जकणया, तुप्पोसहिज्जकणया, सचित्तज्जकणया, अपकाहारे, तुप्पकाहारे
 तुप्पय्यौपधि कुली आंवली, उला, उंवी, पद्दो, पापकी तणां जहण कीयां,
 अनंतकाय, अथाणां तणां जहण कीयां तथा रींगण, विंगण, पीडु, पीडु,
 पंपोटा, महूमां, वडवोर प्रमुख बहुवीज तणां जहण कीयां ॥ गाथा ॥
 सचित्त दव विगड, वाणह तंवोल वड कुसुमेसु ॥ वाहण सयण विदेवण,
 वंज दिसी नाण जत्तेसु ॥ १ ॥

ए चउद नियम दिनप्रत्ये लीधा नहीं, लेइ संक्षेप्या नहीं, सचित्तद्रव्य,
 विगय, खासमां, वाहन, तंवोल, फोफल, वेसण, शयन, पाणी, अंधोलणें,
 फल, फूल, जोजन, आठादनें, जे कोइ नियम लेइ जांग्या. वावीश अज-
 द्य, वत्रीश अनंतकायमांहि आदू, मूला, गाजर, पीरु, पीमाडु, कचुरो,
 सूरण, खिलोमां, मोरडा, सेलरां, कुली आंवली, वाधरडां, गिरमर, नीली
 गलो. वाड्होल खाधी. वाशी कगोल, पोली, रोटली, त्रण दिवसना उ-
 दन, मधु, महुडां, विष, हिम, करहा, बोलवडां, अजाण्यां फल, टीवरं,
 गुंदां, वोर, अथाणं, काचुं मीतुं, तिल, खसखस, कोठिवरां खाधां. लगवग
 वेलायें वाडू कीधां. दिन उग्या विण शीराव्या. जे कोइ अनेरो अतिचार हुड
 होय ॥ तथा कर्मतः इंगालकम्मे, वणकम्मे सामीकम्मे, जामीकम्मे फोडी
 कम्मे, ए पांच कर्म ॥ दंतवाणिज्य, लखवाणिज्य, रसवाणिज्य, विषवाणि-
 ज्य, केशवाणिज्य, ए पांच वाणिज्य ॥ जंतपिहणकम्मे, निहणकम्मे, द-
 वग्गिदावणया, सरद्धतलायसोसणया, असईपोसणया ॥ ए पांच सामान्य,
 ए पत्तरकर्मादानमांहि कीधां, कराव्यां, अनुमोद्यां, अनेरां कांइ सावध
 कर्म समाचख्यां होय ॥ सातमे जोगोपजोग व्रतविषयो अनेरो ॥ पण ॥ ११ ॥

आठमे अथर्धदंशव्रतं पांच अतिचार ॥ कंदप्पे कुकुण्ड० ॥ अनर्थं दंश
जे कहियें, काम काज पाखें मुधा पाप लाग्यां. मुखहास्य, खेल, कुतू
हल, श्रंगकुचेष्टा कीधी, निरर्थक लोकने कर्पण, गामां ब्राह्मी, ग्रामांतरें क
मावानी बुद्धि दीधी. कण, वस्तु, ढोर लेवराव्यां. अनेराइ पापोपदेश दीधा.
कोश, कूहारा, रथ, उखल, मूशल, घर घंटी प्रमुख सज्ज करी मेढ्यां.
माग्यां आप्यां. थंघोल नाहणें, पगधोयणें, खावें पाणी ढोल्यां. अथवा
जीलणां जीव्यां, जूवटुं रम्या, नाटक पेखणां जोयां, पुरुष स्त्रीनारूप, शृंगार
वखाण्या. राजकथा, देशकथा, जककथा, स्त्रीकथा, पराइ तांत कीधी. क-
र्कश वचन बोल्या, संज्ञेना लगाड्या. शरज, कूकमा प्रमुख जूकता जोया.
कलह करता जोया, लोक तणी उपार्जना कीधी, मुखकीर्ति देश लइ चिं
तवी. लूण, पाणी. माटी, कण, कपाशिया काजविण चांप्या. ते उपरें
वेठा, आली वनस्पति चूटी, श्रंगीठा काष्ठ वणिज कीधां. ठाश पाणी,
घी, तेल, गोल, आम्लवेतस, बेरंजा तणां जाजन उघामां महेढ्यां. तेमां
हे कीमी, मंकोमी. कुंयुआ, उदेही, घीमेल, घिरोली प्रमुख जे कोइ जीव
विणवा. शूना, सालही, फ्रीमाहेतु पांजरे घाल्या ॥ अनेराइ जीवने राग
छेप लगें एकने इडि परिवार वांठी. एकने मृत्युहाणी वांठी ॥ आठमे
अथर्धदंशव्रत विपश्यो अनेरो जे कोइ अतिचार पक्ष ॥ १२ ॥

नवमे सामायिकव्रतं पांच अतिचार ॥ तिविहे डुप्पणिहाणे ॥ सामा
यिकमांहि मन आहट्ट दोहट्ट चितव्युं, वचन सावय बोह्युं. शरीर अणप
निसेछुं हलाव्युं. उती शक्तियें सामायिक लीधो नही, उघाडे मुखें बोह्या,
सामायिकमांहि उंच आवी, बीज दीवा तणी उजेही लागी, विकया की
धी. कण, कपाशिया, माटी, पाणी तणा संघट्ट हुथा. मुहपत्ती संघट्टी,
विपश्यो अनेरो जे कोइ अतिचार पक्ष ॥ १३ ॥

दशमे देशवगाशिक व्रतं पांच अतिचार ॥ आणवणे पेसवणे ॥ आण
वणप्पउंगे, पेसवणप्पउंगे, सदाणुवाइ, स्वाणुवाइ, घहियापुगलखेवे ॥
नीमी जूमिकामांहिथी वाहिर अणाव्युं. आपण कन्हेथी वाहिर मोकव्युं,
शब्द संजलावी, रूप देखाडी, कांकारो नाग्यो. आपणपणुं ठतुं जणाव्युं. पुन
लतणो प्रक्षेप कीधो ॥ दशमे देशवगाशिकव्रत विपश्यो अनेरो ० प०॥१४॥

अग्यारमे पोपधोपवासव्रतं पांच अतिचार ॥ संथारुआरविहि ॥ पो

सह लीधे संधारा तणी भूमि बाहिरलां थंमिलां संदीसे रुमां शोभ्यां नहीं. पन्विलेह्यां नहीं. थंमिल वावरतां. मात्रुं परठवतां, चिंतवणी न कीधी. 'अणुजाणह जस्सगो' न कह्यो. परठव्यां पूठें वार त्रण वोसिरे, वोसिरे न कह्यो. देहरा पोसालमांहे पेसतां, निसरतां, निसहि आवस्सहि कहेवी विसारी. पुढवी, अप्प, तेउ, वाउ, वनस्पति, त्रसकायतणा संघट्ट, परिताप, उपद्रव कीधा. संधारा पोरिसी तणो विधि त्रणवो विसाख्यो, अविधियें संधाख्या. पारणादिक तणी चिंता निपजावी. कालवेलायें देव न वांढ्या. पोसह असूरो लीधो, सवारो पाख्यो, पर्वतिथें पोसह लीधो नहीं ॥ अग्यारमे पोषधोपवासव्रतविषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १५ ॥

वारमे अतिथिसंविज्ञागव्रतें पांच अतिचार ॥ सचित्ते निस्क्रवणे ॥ सचित्त वस्तु हेठां उपर ठतां असूजतुं दान दीधुं. वहोरवा वेला टली रह्यां. मत्सर लगें दान दीधुं. देवातणी वुळें पराइ वस्तु धणीने अण कहे दीधी, अथवा आपणी करी दीधी. अणदेवातणी वुळें सूजतुं फेकी, असूजतुं कीधुं. गुणवंत आवे त्ति न साचवी, अनेराइ धर्मक्षेत्र सीदातां ठती शकें उळ्ख्यां नहीं. दीन, खीनप्रत्यें अनुकंपा दान दीधुं नहीं. देतां वाखुं ॥ वारमे अतिथिसंविज्ञागव्रत विषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १६ ॥

संदेपणा तणा पांच अतिचार ॥ इहलोए परलोए ॥ इहलोगासंसप्प उंगे, परलोगासंसप्पउंगे, जीवियासंसप्पउंगे, मरणासंसप्पउंगे, कामजोगासंसप्पउंगे. इहलोकें धर्मतणा प्रज्ञाव लगें राजकूळि जोग वांढ्या. परलोकें देव, देवेंद्र चक्रवर्तीतणी पदवी वांढी. सुख आवे जीववा तणी वांढा कीधी. दुःख आवे मरवा तणी वांढा कीधी. काम जोगतणी वांढा कीधी ॥ संदेपणाव्रतविषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १७ ॥

तपाचारना वार जेद ॥ ठ वाह्य, ठ अज्यंतर ॥ अणसणमूणोअरिया ॥ अणसण तणी उपवासादिक पर्वतिथि तप न कीधुं. जणोदरी वे चार कवल जणा न उठ्या, डव्य तणी सर्व वस्तु तणो संक्षेप न कीधो. रसत्याग न कीधो. कायक्केश लोचादि कष्ट कख्यां नहीं. संलीणतां अंगोपांग संकोची राख्यां नहीं, पच्चस्काण जांग्यां, पाटलो मगतो फेड्यो नहीं, गंतसही पच्चस्काण जांग्युं, उपवास, आंचील, नीवि कीधे मुखें सचित्त पाणी घाड्युं, विमन हुंठ ॥ वाह्यतपव्रत विषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १८ ॥

अन्यंतर तप पायश्चित्तं विण्णुं॥ सूधुं प्रायश्चित्तं पक्खिज्जुं नहीं, आ-
लोयण तणीं सूधी टीप कीधी नहीं, सूधो तप पहुँचाव्यो नहीं, साते जेदें
विनय न कीधो, दश जेदें वैयावच्च न कीधो, पंचविध सज्जाय न कीधो-
कपाय वोसरव्यो नहीं, दुःखदय कर्मदय निमित्त काउस्सग्ग न कीधो,
शुक्कध्यान, धर्मध्यान, ध्यायां नहीं आर्त्त, रौद्र, ध्यान ध्यायां॥ अन्यंतर तप
व्रत विपश्यो अनेरो जे कोइ अतिचार पद्द दिवसमांहे हुवो॥ ११॥

वीर्याचार व्रण अतिचार ॥ अणमूहिय वसविरियो॥ ॥ मनोवीर्य, धर्म
ध्यान तणे विपे उद्यम न कीधो. पडिक्कमणे देवपूजा धर्मावधान, दान, शील
तप, जावता, ठती शक्तियें गोपवी, आससें उद्यम न कीधो, देवां पक्खि
मणुं कीधुं, रुक्कां खमासमण न दीधां ॥ वीर्याचार विपश्यं अनेरो॥ १२॥

पनिसिक्खाणं करणे॥ ॥ प्रतिपेध, अज्जदय, अनंतकाय, महापरिग्रह,
जे कोइ प्राणातिपात, मृपावाद, अदत्तादान, मैथुन, परिग्रह, क्रोध, मान,
माया, लोभ, राग, द्वेष, कलह, अन्याख्यान, पेणुन्य, रति अरति, परपरिवाद,
मायामृपावाद, मिथ्यात्वशब्द. ए अटार पापस्थानकमांहे कीधां, कराव्यां,
अनुमोधां हुए, ते सविहुं मन, वचन, कायायें करी मिठामि दुक्कडं ॥ १३॥

एवंकारें साधु श्रावकतणें धम्मं सम्भत्त्वमूल वार व्रत, एकशो चोवीश
अतिचार पद्द दिवसमांहे सूद्ध, घादर, जाणतां, अजाणतां, हुवो हुइ, ते
सवि हुं मन, वचन, कायायें करी मिठामि दुक्कडं ॥ १४ ॥ इति ॥ ५३ ॥

॥ अथ श्रावकपादिकादिविस्तारातिचार प्रारंभः ॥

॥ नाणंमि दंसणंमि थ, चरणंमि तवंमि. तहय विरियंमि ॥ आयरणं
आयारो; इथ एसो पंचहा जणियो ॥ १ ॥ ज्ञानाचार, दर्शनाचार चारित्रा
चार, तपाचार, वीर्याचार, ए पंचविध आचारमांहे अनेरो जे कोइ अति
चार पद्द दिवसमांहे सूद्ध, घादर, जाणतां, अजाणतां हुउं होय, ते सवि
हुं मन, वचन, कायायें करी तस्स मिठा मि दुक्कडं ॥ १ ॥

तत्र ज्ञानाचारं आठ अतिचार ॥ काखे विण्णु बहुमाणे, उवहाणे. त
हय निन्दवणे ॥ वंजण अछ तहुजण, अछविहो नाणमायारो ॥ २ ॥ ज्ञा
न कालवेलांमांहे जणित्तं गुणित्तं नहिं, अकाखें जण्यो. विनयहीन, बहुमा-
नहिन, योगउपधानहीन, अनेरा कन्हे जणी अनेरो गुरु कह्यो, देव गुरु
वांदणे पक्खिमणे सज्जाय करतां, जणतां गुणतां. कूओ अटार कान्हे,

मात्रं अधिक उन्मो जण्यो, सूत्र कुरु कस्य, अर्थ कसो कसो, ननुत्तम कसो
 कसो, जणीनें विसाखां, साधु तणे धर्मकाये काजो जणवत्तये, मांशे अ
 णपनिदेहे, वस्ती अणशोचं, अणपवेसे, असज्जाय, अणोकायमांहे श्रीर
 वैकालिक प्रमुख सिद्धांत जण्यो, गुण्यो, आवकतणे धर्म विधिगवसि, धर्म
 क्रमणां, उपदेशमाला प्रमुख सिद्धांत जण्यो, गुण्यो, काखवेत्ता काजो अण
 उरुस्ये पढियो, ज्ञानोपगरण पाटी, पोथी, ठवणी, कवली, नोकग्यापी,
 सांपकां, सांपकी, दस्तरी, वही, उलियाप्रमुख प्रमुख प्रत्ये पग लाग्यो, थूक ला
 ग्यो थूकें करी अक्षर मांज्यो, उशीशें धस्यो, कन्हें तनां आहार निहार
 कीधो, ज्ञानद्रव्य जदतां उपेक्षा कीधी, प्रज्ञापराधें विणसतो विणाश्यों,
 विणसतो उवेख्यो, ठती शक्तियें सार संचाल न कीधी, ज्ञानवंत प्रत्ये छप
 मत्सर चिंतव्यो, अवज्ञा, आशातना कीधी, कोईप्रत्ये जणतां, गुणतां,
 अंतराय कीधो, आपणा जाणपणातणो गर्व चिंतव्यो, मतिज्ञान, श्रुतज्ञा
 न, अवधिज्ञान, मनःपर्यवज्ञान, केवलज्ञान, ए पंचविध ज्ञानतणी असद
 हणा कीधी, कोइ तोतमो, वोवमो हस्यो, वितक्यों, अन्यथा प्ररूपणा
 कीधी ॥ ज्ञानाचारव्रत विपद्दुं अनेरो जे० ॥ पद० ॥ १ ॥

दर्शनाचारें आठ अतिचार ॥ निस्संकिय निक्कंखिय, निव्रित्तिगिष्ठा अमू
 ढदिठी अ ॥ उववूहथिरीकरणे, ववलप्पजावणे अठ ॥ ३ ॥ देव, गुरु, धर्म
 तणे विषे निःशंकपणुं न कीधुं, तथा एकांत निश्चय न कीधो, धर्मसंबंधि
 या फलतणेविषे निःसंदेहबुद्धि धरी नहिं, साधु, साधवीनां मल मलिन
 गात्र देखी दुगंढा निपजावी, कुचारित्रिया देखी चारीत्रिया उपर अज्ञा
 व हुं, मिथ्यत्वी तणी पूजा प्रजावना देखी मूढदृष्टिपणुं कीधुं, तथा सं
 घमांहे गुणवंत तणी अनुपबृंहणा कीधी, अस्थिरीकरण, अवात्सल्य, अप्री
 ति, अजक्ति निपजावी, अवहुमान कीधो, तथा देवद्रव्य, गुरुद्रव्य, ज्ञान
 द्रव्य, साधारण द्रव्य, जदित, उपेक्षित, प्रज्ञापराधें विणाशुं विणसतां
 उवेख्युं, ठती शक्तियें सार, संचाल न कीधी; तथा साधर्मिकसाथें कलह क
 र्मबंध कीधो, अधोती, अष्टपडमुखकोश पाखें देवपूजा कीधी, विंवप्रत्ये
 वास कूंपी, धूपधाणुं कलशतणो ठवको लाग्यो, विंव हाथथकी पाड्युं, उढ्या
 स, निःश्वास लाग्यो, देहरे, उपाशरे, मलश्लेष्मादिक लूह्यां, देहरामांहे हा
 स्य, खेल, केलि, कूतूहल, आहार, निहार, कीधा, पान सोपारी निवेदियां

आधांनवगृह्यारि दाययकी पाडी. पमिसेहयुं विसासुं, जिनजुवनं चोराशी
आशातना, गुरु, गुरुणी प्रत्ये सेत्रीश आशातना कीधी होय. गुरुवचन तद्वत्ति
करी पमिदज्जुं नहिं ॥ दर्शनाचार व्रतविपइत्त अनेरो जे कोइ अति ॥ २ ॥

चारित्र्याचारें श्राव्यश्रुतिचार ॥ पणिद्दाण जोगजुत्तो, पंचहिं समिद्धिं
तिहिं युत्तीहिं ॥ एत चरित्तायारो. अछविहो होइ नायवो ॥४॥ ध्यांसमि
ति, ते अणजोये हिंद्या. जापासमिति, ते सावयवचन धोल्या. एणणास
मिति, ते तृण नगल अन्न, पाणी असूजतुं लीधुं. आदानजंमत्तनिरुक्खणा
समिति. ते अशन, शयन, उपगरण. मातरं प्रमुख अणपुंजी जीवाकुलजु
मिकायें मूक्युं. लीधुं. पारिष्ठापनिकासमिति, ते मलमूत्र, श्लेष्मादिक अणपुं
जी जीवाकुलजुमिकायें परल्लयुं. मनोगुति, मनमां आर्त्त, रौद्र ध्यान ध्या
यां. वचनगुति, सावयवचन धोल्या. कायगुति, शरीर अणपमिसेहुं हला
युं. अणपुंजे चेठा. ए अष्ट प्रवचनमाता, ते सदैव साधुतणे धर्मे अने
श्रावकतणे धर्मे सामायिक पोसह लीधे रुडी पेरें पाट्यां नहिं. खंरुणाधि
राधना: हुइ ॥ चारित्र्याचारव्रतविपइत्त अनेरो जे कोइ ॥ ३ ॥

विशेषतः श्रावकतणे धर्मे श्रीसम्यक्त्वमूल वार व्रत सम्यक्त्वतणा पांच
श्रुतिचार ॥ संकाकंखविगिष्ठा संकाः—श्रीथरिहंततणां बल, अतिशय ज्ञा
नलक्ष्मी, गांजीपादिक गुण, शाश्वती प्रतिमा, चारित्रियानां चारित्र, श्री
जिनवचन तणो संदेह कीधो. आकांक्षाः—ब्रह्मा, विष्णु, महेश्वर, क्षेत्रपाल,
गोगो, आसपास, पादरदेवता, गोत्रदेवता, महपूजा, विनायक, हनुमंत, सु
ग्रीव, वाली, नाह, इत्येवमादिक देश. नगर, ग्राम, गोत्र, नगरी, जूजूवा देवदे
हेरांना प्रजाव देखी, रोग आतंक कष्ट आवे, इहलोक परलोकायें पूज्या; मा
न्या. सिद्ध विनायक, जीराउलाने मान्युं; इष्टयुं. बौद्धसांख्यादिक, संन्यासी
जरना, जगत, विंगिया, जोगिया, जोगी दरवेश, अनेरा दर्शनियातणो कष्ट, मं
त्र, चमत्कार देखी, परमार्थ जाण्या विना जूलाव्या; मोह्या. कुशास्त्र शिष्यां;
सांजद्वयां. श्राद्ध, संवत्सरी, होली, वसेव, माहिपूनेम. अजा पमवो, प्रेतवी
ज, गौरी व्रीज, विनायक चौथ, नागपंचमी, जिल्ला ठठी, शीख सात
मी, ध्रुव आठमी, नोली नोमी, अहवा दशमी, व्रत इग्यारसी, वत्स वारसी, धन
तेरसी, अनंत चउदसी, अने अमावास्या, आदित्यवार, उत्तरायण, नैवेद्य की
धां, नवोदक याग, जोग, उत्तारणां कीधां, कराव्यां. अनुमोवां. पिंपले

पाणी घाव्यां, घवाव्यां, वर नाहिं केतें खजे, कृते, नलाते, नरीये, उरें
 वाये, समुदें, कुंके, पुण्यहेतु खान कीधां कमव्यां, अनुसोपां, खान दीयां
 ग्रहण, अनिश्रर, माहासासं नवगति नादाया, अजाणनां वायां ॥ अनेरा
 व्रत व्रतोळां कीधां, कराव्यां ॥ वित्तिगिह्याः—धर्मसंवंधीया कलतणे विरें संदुह
 कीधो, जिनश्ररिदंत धर्मनां आगार, विश्वोपकारसागर, मोहासागेना रा
 तार, इस्या गुण जणी न मान्या, न पूज्या, महासती माहात्माना इदुओ.
 क, परलोकसंवंधिया जोगवांठित पूजा कीधी. रोग, आनंक, कष्ट आये, गि
 ज्ञ वचन जोग मान्या. महात्माना जात, पाणी, मलशोजा तणी निंदा कीधी.
 कुचारित्रिया देखी चारित्रिया उपर कुचाव हुउं. मिथ्यात्वी तणी पूजा, प्रजा
 वना देखी प्रशंसा कीधी. प्रीति मांकी. दाक्षिण्य लगे तेहनो धर्म मान्यो, कीधो,
 श्रीसम्यक्त्वविपद् अनेरो जे कोइ अतिचारपद् दिवसमांहि हुवो हुष्ट ॥४॥

पहेले स्थूलप्राणातिपात विरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ वह वंध ठविठे
 ए० ॥ छिपद, चतुष्पदप्रत्यें रीशवशें, गाढो घाव घाव्यो, गाढे वंधनें वांध्यां,
 अधिक चार घाव्यो, निर्लाठन कर्म कीधां, चारा पाणी तणी वेलायें सार,
 संजाल न कीधी, लेहणे, देहणे, किणहीप्रत्यें लंघाव्यो, तेणें जूखें आपण
 जम्या, कन्हें रही मराव्यो, वंधीखाने घलाव्यो, शव्यां धान्य तावडे नाख्यां,
 दलाव्यां, जरमाव्यां, शोधी न वावख्यां, इंधण, ठाणां, अणशोध्यां वाव्यां,
 तेमांहे साप, विंठी, खजूरा, सरवलां, मांकरु, जुआ, गिंगोना, साहतां मु
 आ, डुहव्या, रूडे स्थानकें न मूक्या. कीनी, मंकोनीनां इंडां विठोह्यां.
 लीख फोनी, उदेही, कीनी, मंकोनी, घीमेल, कातरां, चूडेल, पतंगिया, दे
 रुकां, अलसीयां, इअल, कुंता, डांस, मसा, वगतारा, मांखी, तीरु प्रमुख
 जीव विणव्या. मादा हलावता, चलावतां, पंखी, चरुकलां तथा काग तणां इ
 कां फोड्यां. अनेरा एकेंद्रियादिक जीव विणाश्या, चांप्या, डुहव्या. कांइ ह-
 लावतां, चलावतां, पाणी ठांटतां, अनेरा कांइ काम काज करतां निर्ध्वस
 पणुं कीधुं. जीवरक्षा रूडी न कीधी. संखारो शूकव्यो. रूकु गलणुं न की
 धुं. अणगल पाणी वावखुं. रूनी जयणा न कीधी. अणगल पाणीयें जी-
 व्यां, लूगकां धोयां, खाटला तावडे नाख्यां, जाटक्या. जीवाकूलचूमि लीपी
 वाशी गार राखी. दलणे, खांरणे, लीपणे, रूनी जयणा न कीधी. आठम

चउदशनाः नियम जांग्यां, धूणी करावी ॥ पहेले स्थूलप्राणातिपातविरमण
व्रतविपश्चल अनेरो जे कोइ अतिचार पद्ददिवसमांहे हुवो हुइ० ॥ ५ ॥

वीजे स्थूलमृपावादविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ सहस्सारहस्सदारे० ॥
सहसातकारें कुणही प्रत्ये अजुगतुं आख, अन्याख्यान दीधुं. खदारामंत्र-
ज्ञेद कीधो. अनेरा कुणहीनो मंत्र आलोच, मर्म प्रकाश्यो. कुणहीने अ-
नर्थ पारुवा कूडी बुद्धि दीधी, कूनो लेख लख्यो, कूनी साख नरी. थाप-
णमोसो कीधो. कन्या, गौ, जूमि संवंधी लेहेणें, देहेणें, व्यवसाय वाद बढवा
न करता मोटकुं जूतुं बोड्या. हाथ, पग तणी गाख दीधी, करकडा मोड्या.
मर्म वचन बोड्यां ॥ वीजे स्थूलमृपावाद विरमणव्रत विपश्चल अने० ॥ ६ ॥

त्रीजे स्थूलअदत्तादानविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ तेनाहरूपजंगे० ॥
घर, बाहिर, खेत, खले, पराइ वस्तु अणमोकली लीधी, बावरी, चोराइ
वस्तु बहोरी, चोरधाडप्रत्ये संकेत कीधो. तेने संवल दीधुं. तेहनी वस्तु
लीधी, विरुद्धराज्यातिक्रम कीधो. नवा, पूराणा, सरस, बिरस, सजीव, नि-
जीव वस्तुना जेल संजेल कीधा. कूडे कांटले, तोळें, मानें, मापें, बहोख्यां.
दाणचोरी कीधी. कुणहीने लेखे बरांस्यो, साटे खांच लीधी. कूडो करहो
काढ्यो. विश्वासघात कीधो. परवंचना कीधी. पासंग कूडा कीधा. डांडी
चढावी. लहके, ग्रहके कूनां काटलां, मान मापां कीधां. माता, पिता, पुत्र
कलत्र बंची कोइने दीधुं. जुदी गांठ कीधी. थापण उलवी. कुणहीने लेखे
पलेखे जोलव्युं. पनी वस्तु उलवी लीधी ॥ त्रीजे स्थूलअदत्तादानवि० ॥ ७ ॥

चोथे खदारासंतोष परस्त्रीगमनविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ अपरिग्न
हियाइत्तर० ॥ अपरिग्रहीतागमन ॥ इत्थर परिग्रहीतागमन कीधुं. विध-
वा, वैश्या, परस्त्री, कुलांगना, खदाराशोकतणे विपे दृष्टिविपर्यास कीधो.
सराग वचन बोड्यां. आत्म, चउदश, अनेरायें पर्वतियें नियम जांग्या.
घरघरेणां कीधां. कराव्यां, वर बहू खखाण्यां. कुचिकल्प चिंतव्यो. अन्नंग
क्रीडा कीधी, स्त्रीनां अंगोपांग निरख्यां. पराया विवाह जोड्या. दिंगला
दिंगली परणाव्यां. कामजोगतणे विपे तिव्र अजिखाप कीधो. अतिक्रम,
व्यतिक्रम, अतिचार, अनाचार, सुहणे स्वप्नांतरे हुवा. कुस्वप्न लाघां, नट-
वित, स्त्रीशुं हांसुं कीधुं ॥ चोथा खदारासंतोषव्रतविपश्चल अनेरो जे कोइ
अतिचार पद्द० ॥ ८ ॥

पांचमे स्थूलपरिग्रहपरिमाणव्रतें पांच अतिचार ॥ धणधन्नखित्तवत्तु ॥ धन. धान्य, खेत्त, वास्तु, रूप, सुवर्ण, कुप्य, द्विपद, चतुःपद, नवविध परिग्रह तणा नियम उपरांत वृद्धि देखी, मूर्छा लगें संक्षेप न कीधो. माता, पिता, पुत्र, स्त्रीतणे देखे कीधो. परिग्रह परिमाण लीधुं नहीं. देखने पढिउं नहिं, पढवुं विसाखुं, अलीधुं मेदयुं, नियम विसाख्या ॥ पांचमे परिग्रहपरिमाणव्रत, विषइउं अनेरो जे कोइ अतिचार पढ़ा ॥ ए ॥

ठठे दिक्परिमाणव्रतें पांच अतिचार ॥ गमणस्स य परिमाणे ॥ ऊर्ध्व दिशि, अधोदिशि, तिर्यग्दिशियें जावा, आववा तणा नियम लइ जांग्या. अनाजोगें विस्मृत लगें अधिक जूमि गया. पाठवणी आधी, पाठी मोक ली, बाहाण व्यवसाय कीधो, वर्षाकालें गामतरुं कीधुं. जूमीका एक गमां संक्षेपी. बीजी गमां बधारी ॥ ठठे दिक्परिमाणव्रत विषइउं अनेरो जे कोइ अति ॥ २० ॥

सातमे जोगोपजोगविरमणव्रतें जोजन आश्रयी पांच अतिचार अने कर्महुंती पंदर, एवं बीश अतिचर ॥ सच्चित्ते पक्खिरे ॥ सच्चित्त नियम लीधे अधिक सच्चित्त लीधुं अपकाहार, दुःपकाहार, तुब्बोषधि तणुं जइण कीधुं. उंला, उंवी, पोंक, पापनी, कीधां ॥ सच्चित्त दव विगई, बाणह तंबोल वठ कुसुमेसु ॥ बाहण सयण विदेवण, वंज दिसी न्हाण जत्तेसु ॥ ए चौदनियम दिनगत रात्रिगत लीधा नहीं. देखने जांग्यां. बावीश अज्ज, वत्रीश अनंत कायमांहि आहुं, मूला, गाजर पिरु, पिरालु, कचूरो, सूरण, कुली आंवली, गलो तथा बाघरमां खाधां. वाशी कगोल, पोली, रोटली, त्रण दिवसनं उंदन लीधुं. मधु, महुमां, माखण, माटी, वेंगण, पीलु, पीचु, पंपोटा, विष, हिम, करहा, घोलवमां, अजाण्यां फल, टिंवरु, गुंदां, महोर, अथाणुं, आमण बोर, काचुं मीतुं, तिल, खसखस तथा कोठिंवरुमां खाधां. रात्रि जोजन कीधा. लगवग वेलायें बालुं कीधुं. दिवस विण उगे शीराव्या, तथा कर्मतः पन्नर कर्मादान ॥ इंगालकम्मे, वणकम्मे, साडीकम्मे, जामीकम्मे, फोमीकम्मे, ए पांच कर्म । दंतवाणिज्जे, लखवाणिज्जे, रसवाणिज्जे, केसवाणिज्जे, विसवाणिज्जे. ए पांच वाणिज्ज ॥ जंतपिहणकम्मे, निह्वंठणकम्मे, दवग्गिदावणया, सरइहतलाय सोसणया, असइपोसणया, ए पांच सामान्य ॥ ए पांच कर्म, पांच

पाणिज्य. पांच सामान्य, एवं पक्षर कर्मादान, बहु सावद्य महारंज रांग
मी. सीद्दासा कराव्या. इंद्र, तिजामा पचाव्या. धाणी, चणा, पकास करी वेच्यां.
घाशी भावण तपाव्यां, तिल बहोव्या. फाणुण मास उपरांत राव्यां. दक्षीवो
कीधो, अंगीठा कराव्या. श्वान. घीझानां, शूना सावहि, पोण्या. अनेरा जे
कांइ धहुसावद्य घर कर्मादिक समाचर्यां. वाशी गार राखी, लीपणे, धूपणें
महारंज कीधो. अणुशोष्या चूला संभूक्या. घी. तेल, गोख तथा ठास तथा
जाजन उधानां मूक्यां. तेमांहि माखी, कुंती उंदर, के गिरोली पनी. कीडी
चनी. तेनी जयणा न कीधी ॥ सातमे जोगोपजोगविरमणवत विपद्दं॥११

आठमे अनर्थदंडविरमणवतें पांच अतिचार ॥ कंदप्पे कुकुद्द० ॥ कं
दर्पसर्गे पिटचेष्टा. हास्य, खेळ, कुतूहल कीधां, पुरुष स्त्रीना हाव, जाव, रू
प, शृंगार, विपयरस घवाण्या. राजकथा, जककथा, देशकथा, स्त्रीकथा
कीधी, पराई तांत कीधी, तथा पेशुन्यपणुं कीधुं. आर्त, रौद्र ध्यान ध्यायां.
खांकां, फटार, कोश, कूहाना, रथ, उखल, मुशल, अग्नि, घंटी, निसाह,
दातरडां प्रमुख अधिकरण मेळी, दाक्षिण्यसर्गे माग्यां आप्यां, पापोपदेश
दीधो. अष्टमी, चतुर्दशीयें खांक्या, दलवा तथा नियम जांग्या. मूरखपणा
सर्गे असंबंध वाक्य बोल्या. प्रमादाचरण सेव्यां. अंधोले, नाहाणे, दात
णे, पगधोअणे, खेळपाणी तेल ठाव्यां, जीलणे जील्या. जूबटें रम्या हिं
चोखे हिंच्या, नाटक प्रेक्षणक जोयां, कण, कुवस्तु, दोर खेवराव्यां, कर्क
श वचन बोल्या. आक्रोश कीधा, अघोला लीधा, करकडा मोड्या, मत्सर
धव्या, संजेना खगाड्या, शाप दीधा, जेंसा, सांड, हुरु, कूकना, श्वानादिक
कृपाव्यां, फुंजतां जोया. खादि सर्गे अदेखाइ चिंतवी. माटी, मीतुं, कण कपा
शीया काज विण चांप्या. ते उपर बेठा. आली वनस्पति खूंदी. सूइ शस्त्रादि
क निपजाव्यां. घणी निझा कीधी. राग, द्वेष सर्गे एकने कृद्धि परिवार वांठी. ए
कने मृत्यु हानि वांठी ॥ ए आठमे अनर्थदंडविरमणवत विपद्दं अने० ॥१२॥

नवमे सामायिक व्रतें पांच अतिचार ॥ तिविहे दुप्पणिहाणे० ॥ सामा
यिक लीधे मन आहृद दोहृद चिंतव्युं. सावद्य वचन बोल्यां, शरीर अ-
णपमिलेव्युं हलाव्युं उती वेलायें सामायिक न लीधो. सामायिक खेइ उ
घाडे मुखें बोल्या. उंच आवी, वात. विकथा, घर तणी चिंता कीधी, चीज
दीवा तणी उज्जेहि दुइ कण, कपाशिया, माटी, मीतुं, खनी, धावनी, अर
णेटो पापाण प्रमुख चांप्या, पाणी, नील, फूल, सेवाल, हरिकाय, वीयकाय,

इत्यादिक आचर्या. श्री, तिर्यच तणा निरंतर परम्पर संघट्ट दुश्चा. मु
हपत्तीयो संघटी, सामायिक आणपूज्युं पाशुं. पारवुं विद्यामं ॥ नवमे मा
मायिकव्रत विषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार पद विवस ॥ १३ ॥

दशमे देशावगाशिकव्रतें पांच अतिचार ॥ आणवणे पेसवणे ॥ आण
वणप्पउगे, पेसवणप्पउगे, सदाणुवाइ, रुवाणुवाइ, चट्टियापुग्गलपक्केवे ॥
नियमित जूमिकामांहि बाहेरची कांइ आणाव्युं. आपण कन्हेयकी बाहेर कां
इ मोकव्युं, अथवा रूप देवामी, कांकरो नाग्वी, साद करी, आपणपाणुं
ठतुं जणाव्युं ॥ दशमे देशावगाशिकव्रतविषय्युं अनेरो जे कोइ अति ॥ १४ ॥

अग्यारमे पोषधोपवासव्रतें पांच अतिचार ॥ संथारुच्चारविधि ॥ अप्पनि
लेहिय, दुप्पनिलेहिय, सज्जासंधारण ॥ अप्पनिलेहिय, दुप्पनिलेहिय, उचार
पासवणजूमि ॥ पोसह लिधे संथारातणी जूमि न पूंजी, बाहिरलां लहुनां
वनां स्थंमिल, दिवसें शोध्यां नहिं, पनिलेह्यां नहिं. मातरुं आणपूज्युं दला
व्युं, आणपूंजी जूमिकायें परठव्युं. परठवतां, आणुजाणह जस्सग्गो, न क
ह्यो. परठव्या पूवें वार त्रण वोसिरे वोसिरे न कह्यो. पोसहशालामांहि पेस
तां निसिहि, निसरतां आवस्सहि, वार त्रण जणी नहिं. पुढवी, अप्प, तेउ,
वाऊ, वनस्पति, त्रसकाय तणा संघट्ट, परिताप उपडव दुश्चा. संथारा पो
रिसीतणो विधि जणवो विसाख्यो, पोरिसिमांहे उंव्या, अविधें संथारो पा
थरयो, पारणादिक तणी चिंता कीधी, कालवेलायें देव न बांध्या, पक्कम
णुं न कीधुं पोसह असूरो लीधो, सवेरो पाट्यो, पर्वतिथें पोसह लीधो नही ॥
इग्यारमें पोषधोपवासव्रत विषय्युं अनेरो जे कोइ अतिचार पद ॥ १५ ॥

बारमे अतिथिसंविज्ञाव्रतें पांच अतिचार ॥ सच्चित्ते निस्क्रिवणे ॥
सच्चित्त वस्तु हेठे उपर ठतां महात्मा महासतीप्रत्यें असूजतुं दान दीधुं.
देवानी बुद्धें असूजतुं फेडी सूजतुं कीधुं. देवानी बुद्धें परायुं फेडी आपणुं
कीधुं अणदेवानी बुद्धें सूजतुं फेनी असूजतुं कीधुं. अणदेवानी बुद्धें आ
पणुं फेनी परायुं कीधुं, वहोरवा वेला टली रह्यां असूरें करी माहात्मा ते
ड्या, मत्सर धरी दान दीधुं गुणवंत आवे जक्ति न साचवी, ठती शक्तें
साहम्मिवात्सल्य न कीधुं. अनेराइ धर्मक्षेत्र सीदातां ठती शक्तियें उद्धर्यां
नहिं. दीन, क्षीणप्रत्यें अनुकंपादान दीधुं ॥ बारमे अतिथिसंविज्ञा
व्रत विषय्युं अनेरो जे कोइ अतिचार ॥ पद दिवसमांहि हुवो दुइ ॥ १६ ॥
संक्षेपणातणा पांच अतिचार ॥ इहलोए परलोए ॥ इहलोगासंस

पुण्ड्रं. परलोनामंस्तपुण्ड्रं. जीवियासंस्तपुण्ड्रं. मरणासंस्तपुण्ड्रं. कामजो
नामंस्तपुण्ड्रं ॥ इहलोकं धर्मेना प्रनाय लनं राजरुद्रि. सुत्र, सौभाग्य, प
रिवार. वांठयो. परलोके देव, देवेंद्र. विद्याधर, चक्रवर्तीतणी पदवी वांठी,
सुत्र आवे जीवितव्य वांठयुं. दुःख आवे मरण वांठयुं. काम जोगतणी वां
ठा कीधी ॥ संक्षेपणाग्रत विपश्च अनेरो जे कोइ अतिचार पक्ष दिवस
मांहे हुयो रुद्र ॥ १७ ॥

तपाचारना धार जेद, न धाव, न अन्यंतर ॥ अणसणमृणोरिथा ॥ अ
णना जणी उपवास विशेष पर्वत्रिंशं ठती शक्त कीधो नहिं. ऊणोदरीग्रत
कोलिया पांच, सात. ऊणा रखा नहिं. वृत्तिसंदेप, ते अव्यजणी सर्ववस्तु
नो संक्षेप कीधो नहिं. रसत्याग तथा विगयत्याग न कीधो. कायहेक्ष, लो
चादिक वष्ट करयां नही. संलीनता ते अंगोपांग, संकोची राख्यां नहिं, पक्ष
रकाण जांग्यां. पाटलो रगतो फेढयो नहिं. गंठसी पोरिसी, साढापोरिसी, पुरि
मह, पकासणुं. वेआसणुं. नीवि, आंघ्रिल प्रमुख पक्षरकाण पारवुं विसाखुं. वे
सनां नोकार न जण्यो, उवतां पक्षरकाण करवुं विसाखुं, गंठसीउं जाग्युं,
नीवि, आंघ्रिल, उपवासादिक तप करी काखुं पाणी पीधुं. वमन हुठ ॥ वा
ह्यतप विपश्च अनेरो जे कोइ अतिचार पक्ष दिवसमांहे ॥ १८ ॥

अन्यंतरतप ॥ पायष्ठितं विण्ठं ॥ मनशुद्धं गुरुकन्हें आलोयणा कीधी
नहिं गुरुदत्त प्रायश्चित्त तप, लेखाशुद्धं पद्मोचारुं नहिं. देव, गुरु, संघ, सा
ह्मनीप्रत्ये विनय साचव्यो नहिं. बाल, वृद्ध, ग्लान, तपस्वी प्रमुखनुं वेया
वद्य न कीधुं. वांचना. पृष्ठना, परावर्तना. अनुप्रेक्षा, धर्मकथालक्षण पंच
विध स्वाध्याय न कीधो. धर्मध्यान, शुक्लध्यान न ध्यायां. आर्तध्यान तथा
रौद्रध्यान ध्यायां. कर्मद्वय निमित्तं खोगस्त दश वीशनो काउस्तस्य न की
धो ॥ अन्यंतरतप विपश्च अनेरो जे कोइ अतिचार पक्ष दिवसमां ॥ १९ ॥

वीर्याचारना ग्रण अतिचार ॥ अणिगूहिअ वल्लिरीजुं ॥ पदवे, गुणवे,
विनय, वेयावद्य, देवपूजा, सामायिक, पोसह, दान, शील, तप, जावनादिक
धर्मकृत्यने विपे मन, वचन, कायातणुं ठतुं वल्ल, वीर्य, गोपव्युं. रूमां पंचांग
ग्रमासमण न कीधो. वांदणांतणा आवर्त्तविधि साचव्या नहिं. अन्यचि
त्त निरादरपणे वेठा. उतावळुं देववंदन, पक्किमणुं कीधुं ॥ वीर्याचार विप
श्च अनेरो जे कोइ अतिचार पक्ष दिवसमांहे हुवो होय ते स ॥ २० ॥

नाणाद् अह पद्वय, समग्रविद्वान् पद्वय शम्भो ॥ पाप्मा न प्रिय
 तियं, चतुर्वीर्यं तय अहंवाग ॥ २ ॥ यमिद्विद्यानकरत्तेः प्रविशेय, यमस्य
 अनन्तकाय, बहुवीर्यनक्षण, महारंजपरिचदादिक कीर्त्या, जीव जीवार्थि
 सूक्ष्म विचार सर्वथा नहि, आपणी कुमति लगे नम्र प्रसन्न कीर्त्या
 तथा प्राणातिपात, मृयावाद, अदत्तादान, भेषुन, परिग्रह, कोप, मान,
 माया, लोभ, राग, द्वेष, कलह, अन्यायवान, पेशुन्या, रनि जगति, पय-
 रिवाद, मायामृषावाद, मिथ्यात्व शब्द ग अहं गायन्यानक कीर्त्या कल
 व्यां, अनुमोद्यां होय, दिनकृत्य प्रतिक्रमाण, विनय, वैगानज्ञ न कीर्त्या, शम्भो
 जे कांइ वीतरागनी आज्ञाविरुद्ध कीर्त्या, कगवुं, अनुमोद्युं होय, ग विदुं प्र-
 कारमांहे अनेरो जे कोइ अतिचार पद्व दिवसमांहे सूक्ष्म, वादर, जाणतां, अ-
 जाणतां हुं होय, ते सवि हुं मनं, वचनं, कायायें करी तस्स मिश्रामि डुकरं
 एवंकारं श्रावक तणे धर्मे श्रीसमकितमूल वार वत, एकशो चोवीश अ-
 तिचारमांहे अनेरो जे कोइ अतिचार पद्व दिवसमांहे सूक्ष्म, वादर, जा-
 णतां अजाणतां, हुं होय, ते सवि हुं मनं, वचनं, कायायें करी तस्स मिश्र-
 मि डुकरं ॥ इति श्रीश्रावक परकी चउमासी संवत्सरि अतिचाराः ॥ ५४ ॥

॥ अथ ॥

॥ नव स्मरणानि सार्थानि प्रारब्धन्ते ॥

॥ तत्र प्रथम सर्वस्मरणमांहे प्रधान; सर्वमंगलमां जावमंगलमय
 एवा पंच परमेष्ठीनुं नमस्काररूप प्रथम स्मरण लखीयें ठेयें.
 नमो अरिहंताणं, नमो सिद्धाणं, नमो आयरिआ
 णं, नमो उवप्पायाणं, नमो लोए सबसाहूणं, एसो
 पंच नमुक्कारो, सबपावप्पणासणो ॥ मंगलाणं च स
 वेसिं, पढमं हवइ मंगलं ॥ इति प्रथमं स्मरणम् ॥ १ ॥

अर्थः—(अरिहंताणं के०) विहरमान श्रीअरिहंतने महारो (नमो
 के०) नमस्कार हो. (सिद्धाणं के०) सर्वसिद्धने महारो (नमो के०)
 नमस्कार हो. (आयरियाणं के०) पंचविध आचारने पाले, एवा श्री
 आचार्य प्रत्ये महारो (नमो के०) नमस्कार हो. (उवप्पायाणं के०)

पञ्चोश गुणधारक एवा श्री उपाध्याय प्रत्ये महारो (नमो के०) नमस्कार हो. (लोण के०) अढीझीपरूप मनुष्य लोकने विषे (सबसाहूण के०) स्थविरकटपादिक जेदोवाला सर्वसाधुप्रत्ये महारो (नमो के०) नमस्कार हो. (एसो के०) ए जे अरिहंतादिक संवंधी (पंचनमुकारो के०) पांच नमस्कार ठे, एटले ए नमस्कारपंचक जे ठे, ते केहबुं ठे? तो के (सबपा व के०) ज्ञानावरणादिक सर्वपापप्रत्ये (पण्णासणो के०) प्रकपे करी ना शनुं करनार ठे, वली ए नमस्कारपंचक केहबुं ठे? तो के (मंगलाणंचस वेसिं के०) सर्वमंगलमांहे (पढमं के०) प्रथम एटले मुख्य (मंगलं के०) मंगल (हवइ के०) ठे. एटले ए जावमंगल ठे, ते मोक्षसुखनुं आपनार ठे. आतो विस्तारार्थ आज ग्रंथना प्रारंभमां लख्यो ठे ॥ १ ॥

॥ अथ उवसग्गहरनामकद्वितीयम्भरणप्रारंभः ॥

उवसग्गहरं पासं, पासं वंदामि कम्मधणमुकं ॥ वि-
सहरविसनिन्नासं, मंगलकट्ठाणआवासं ॥ १ ॥ वि-
सहरकुलिंगमंतं, कंठे धारेइ जो सया मणुजं ॥ त-
स्स ग्गहारोगमारी, छठ जरा जंति उवसामं ॥ २ ॥
चिछउ दूरे मंतो, तुअ पणामोवि बहुफलो होइ ॥ नर-
तिरिएसुवि जीवा, पावंति न डुक्क दोगच्चं ॥ दोहग्गं ॥
॥ ३ ॥ तुह सम्मत्ते लब्धे, चिंतामणिकप्पपायवज्झिए ॥
पावंति अविग्घेणं, जीवा अयरामरं ठाणं ॥ ४ ॥
इअ संयुलं महायस, जत्तिअर निअरेण हिअएणा ॥
ता देव दिज्ज बोहिं, जवे जवे पास जिणचंद ॥ ५ ॥

ए उवसग्गहर स्तोत्रनो सविस्तर अर्थ; आज ग्रंथना चम्भोत्तरमा पानामां थागल खखाई गयो ठे, तेही आर्ही लख्यो नथी.

॥ अथ संतिकरस्तोत्र नामकं तृतीयं भरणं प्रारंभ्यते ॥

॥ प्रथम आ स्तोत्र उत्पन्न यवानुं किंचित् कारण खखीयें ठेयें. तपो गद्यनायक श्रीसोमसुंदरसूरिना पट्टप्रभावक श्रीमुनिमुंदर सूरि मेदपाट

દેશ સંવંધી દેવકુલપાટ ગામને વિષે ચોમાસું રહ્યા હતા, તે સમયમાં શ્રી સંઘને વિષે અકસ્માત્ મરકીનો મહીટો ઉપડવ ઉત્પન્ન થયો. તે ઉપડવે પીઠિત એવા સંઘનાં લોકોને જોઈ જેમને સ્વગુરુ સાન્નિધ્યથી સદ્વિદ્યા પ્રાપ્ત થયેલી હતી એવા અને કરુણાસહિત હૃદયવાલા શ્રીમુનિસુંદરસૂરિ, તેમ ણેં શ્રીસૂરિમંત્રના આમ્નાયથી ગર્જિત એવું આ સંતિકરનામા સ્તોત્ર રચ્યું, એ ના પઠનપાઠનથી તથા એ સ્તોત્રમંત્રિત જલ ઠાંટવાથી શ્રીસંઘને સમસ્ત મરકીનો ઉપડવશાંત થયો, ત્યારથી આ સ્તોત્રને પઠનપાઠનાદિકનો સંપ્રદાય ચાલ્યો છે, તે સ્તોત્ર, અર્થસહિત લખીયેં ઠેયેં ॥

સંતિકરં સંતિજિણં, જગસરણં જયસિરીઝં દાયારં ॥

સમરામિ ઋત્ત પાલગ, નિઘ્વાણી ગરુડકયસેવં ॥ ૧ ॥

અર્થ:—આ ઠેકાણેં અહં એ કર્તૃપદ અધ્યાહારથી લેવું. એટલે (અહં કે०) હું (સંતિજિણં કે०) વર્તમાન ચોવીશીના શોલમા તીર્થકર શ્રીશાંતિજિન, તે પ્રત્યેં (સમરામિ કે०) મનમાં ચિંતવન કરું હું, એટલે ધ્યાન કરું હું. તે શ્રીશાંતિનાથ કેહવાં છે? તો કે (સંતિકરં કે०) સર્વ ઉપડવના નિવારણ કરનારા છે, કેમ કે? પ્રજુ ગર્જગત થયા, તેવારે એમની માતાના પગ ધોયેલા જલના ઠાંટવાથકી લોકોને મરકીનો ઉપડવ શાંત થયો, તેથી માતા, પિતાયેં શાંતિનાથ એવું નામ પાડ્યું. વલી શ્રીશાંતિજિન કેહવા છે? તો કે (જગસરણં કે०) જગન્નિવાસી લોક તેના શરણ એટલે જયનિવારણ કરનાર છે, વલી (જયસિરીઝં કે०) જય તે પ્રધાન એવી શ્રી જે લક્ષ્મી, અથવા જય તે જય અને લક્ષ્મી જે શોજા તેને જયશ્રી કહિયેં, એ વેહુ વાનાંના (દાયારં કે०) દાતાર છે. વલી કેહવા છે? તો કે (ઋત્ત કે०) પોતાને ઋજનારા એવા જે ઋક્તલોક તેમને (પાલગ કે०) પાલન કરનારા છે, એટલે તુષ્ટિપુષ્ટિના દેનારા છે, અર્થાત્ ઋક્તને વિઘ્નવિનાશપણાયેંકરી હિતકારક છે, વલી (નિઘ્વાણી કે०) નીર્વાણી નામક દેવી તથા (ગરુડ કે०) ગરુડ નામક યદ્ધ, એ વેહુયેં (કયસેવં કે०) કરેલી છે સેવા જેમની એવા છે ॥૧॥

ૐ સનમો વિષ્ણોસહિ પન્નાણં સંતિસામિપાયાણં ॥

ઐઝાં સ્વાહામંતેણં, સઘાસિવહરિઅહરણાણં ॥ ૨ ॥

अर्थः—(संतिसामिपायाणं के०) श्रीशांतिस्वामीपादने (ॐ सनमो के०) ॐ कारं सहित नमस्कार थाउं. ते श्री शांतिस्वामीपाद केहवा ठे? तो के (विष्णोसहिपत्ताणं के०) विष्णोपधि लब्धिने प्राप्त थया एवा ठे, तेमां वि जे विष्टा, अने प्र जे लघुनीति ते औपधिरूपें ठे जेमना एवा ठे, बली केहवा ठे? तो के (ॐ स्वाहामंतेणं के०) ॐ स्वाहा ए प्रकारं सुखियें कहे हुं जे मंत्रवीज, तेणें करी युक्त ठे. बली केहवा ठे? तो के “ॐ नमो विष्णोसहिपत्ताणं ॐ स्वाहा” एवा मंत्रना पदें करीने सकल जगतना (सवा सिव के०) सर्व अशिव एटले मरकी अपसारादिक सर्व उपद्रवो, तेने तथा (दुरिय के०) दुरित जे पाप तेने (हरणाणं के०) हरण करनार ठे ॥ १ ॥

ॐ संति नमुकारो, खेळोसहिमाइ लक्ष्मिपत्ताणं ॥

सौं ह्रीं नमो सवोसहि, पत्ताणं च देइ सिरिं ॥ ३ ॥

अर्थः—(ॐ के०) अहीं ॐ जे ठे, ते अच्युपगम अर्थमां जाणवो. अर्थात् ॐ एटले शोभायमान एवा (संति के०) शांतिस्वामीपादने (न मुकारो के०) नमस्कार थाउं. ते शांतिस्वामीपाद केहवा ठे? तो के (खे लोसहिमाइलक्ष्मिपत्ताणं के०) खेल जे श्रेष्ठा कफ, ते आदि सिंघाणादिक, तेहीज परम औपधिपणायें करीने प्राप्त थयां ठे जेमने. अहीं माइ त्यां म कार जे ठे, ते लाक्षणिक ठे. (च के०) बली तेने (सौं ह्रीं नमो के०) सौं ह्रीं सहित नमस्कार हो. बली ते केहवा ठे? तो के (सवोसहिपत्ताणं के०) सर्व जे दंत, केश, नख, रोमादिक अंगरूप जे अवयवो, ते सर्वोपधि पणाने पाप्म्या ठे जेमने एवा ठे. अने तेउने करेखो जे नमस्कार ठे, ते नव्योने (देइसिरिं के०) लक्ष्मीने आपो. अर्हि “ॐ ह्रीं नमोखेखोसहि लक्ष्मि पत्ताणं, तथा ॐ ह्रीं नमो सवोसहिपत्ताणं” ए वे सुखिमंत्रपदो जे ठे, ते सर्वोपद्रवनाशकारक ठे. बली ॐ कारसहित शांतिजिननो नमस्कार जे ठे, ते श्रेष्ठापध्यादि लब्धिप्राप्त एवा साध्यादिकने अव्यथी तथा जाव थकी पण एवी वे प्रकारनी श्री जे लक्ष्मी तेने आपे ठे ॥ ३ ॥

वाणी तिहुअणसामिणि, सिरि देवी जरकराय गणिपिन्ना ॥

गहदिसिपालसुरिंदा, सयावि रस्कंतु जिणजत्ते ॥ ४ ॥

અર્થ:-(વાર્ણી કે૦) વાગદેવતા. જે શ્રુતાગ્રિષ્ઠાગિની. (નિરચયગણામિણી કે૦) ત્રિજુવનસ્વામિની એટલે સૂરિમંત્રપીઠપંચનાનિષ્ઠામિની એટલે મનુષ્યાન કરનાર જે ચક્ર જન. તેને પ્રાતિદાય કમનારી એવી. અને વચ્ચે નિવાસિની વ્યંતરજાતિવાલી (સિરિદેવી કે૦) લક્ષ્મીનામા દેવી તથા (જે રકરાયગણિપિકુગાં કે૦) ચક્ષુની મધ્યે ચુતિયે કરીને જે રાજ એટલે અધિક શોભે તેને ચક્ષુરાજ કહિયે. અને ગણિપીઠક જે દ્વાદશાંગ તેનો અધિપ્રાયિક છે, એ હેતુમાટે તે ગણિપીઠક નામા ચક્ષુરાજ જાણવો. તથા (ગહ કે૦) સૂર્યાદિ નવગ્રહ તથા (દિસિપાલ કે૦) વણ દિક્ષપાલ તથા (સૂરિંદા કે૦) સુરના ઇંદ્ર. તે ચોશન ઇંદ્ર એ સર્વ સમ્યગ્દૃષ્ટિ દેવો છે. તે (સયાવિ કે૦) સદા નિરંતર પણ (જિણજત્તે કે૦) શ્રીતીર્થકરના પ્રતિકારક જનોને (રક્કંતુ કે૦) રક્ષાને કરો ॥ ૪ ॥

રક્કંતુ મમ રોહિણી, પન્નત્તી વજ્ઞસિંખલા ય સયા ॥

વજ્ઞકુસિ ચક્કેસરિ, નરદત્તા કાલિ મહાકાલી ॥૫॥

અર્થ:-(મમ કે૦) મને અને ઉપલક્ષણથી અન્ય જીવોને પણ સર્વોપદ્રવોથકી (સયા કે૦) નિરંતર (રક્કંતુ કે૦) રક્ષણ કરો. આદિ સર્વોપદ્રવોથકી એ પદ અધ્યાહારથી લેવું. હવે તે કોણ રક્ષણ કરો? તો કે શોભ દેવીયો રક્ષણ કરો. તેનાં નામ કહે છે. એક (રોહિણી કે૦) પુણ્ય રૂપ વીજને ઉત્પન્ન કરે છે માટે રોહિણી કહિયે, તે રોહિણીનામા દેવી રક્ષણ કરો. વીજી (ય કે૦) વલી (પન્નત્તી કે૦) પ્રકૃષ્ટ છે હિંસિ એટલે જ્ઞાન જેને વિષે માટે પ્રજ્ઞાસિદેવી એવું નામ કહિયે, તથા ત્રીજી (વજ્ઞસિંખલા કે૦) વજ્રની પેઠેં હુર્જેદ્ય છે, હુષ્ટ દમનાર્થ એવી શૃંખલા તે છે જેના હાથને વિષે તેમાટે તેને વજ્રશૃંખલા દેવી કહિયે. એ ત્રણે દેવીયો મહારં રક્ષણ કરો. ચોથી (વજ્ઞકુસિ કે૦) વજ્ર અને અંકુશ, એ બે અસ્ત્ર છે જે ના હસ્તને વિષે માટે તેને વજ્રાંકુશી કહિયે. તથા પાંચમી (ચક્કેસરિકે૦) નિરંતર ચક્રનું ધારણ કરવાપણું છે જેના હાથને વિષે માટે તેને ચક્રેશ્વરી કહિયે, તથા ઠઠી (નરદત્તા કે૦) નર જે મનુષ્ય તેને વરાદિકની દેવાવાલી છે. માટે તેને નરદત્તા દેવી કહીયે. તથા સાતમી (કાલિ કે૦) જેના શરીરને વિષે શ્યામવર્ણત્વ છે, માટે કાલી દેવી કહીયે. અથવા શત્રુ

तेने विषे कासनी उपमा ठे माटें काली देवी कहियें. तथा आठमी (महाकाली के०) महाकाली देवी, आदि महाशब्दें करीने विशेष जाणवुं॥५॥

गोरी तद् गंधारी, महजाला माणवी अ वझ्रुद्धा ॥

अनुत्ता माणसिआ, महामाणसिआउं देवीउं ॥६॥

अर्थ:-नवमी (गोरी के०) गौरवर्णपणुं ठे माटें गोरी देवी कहियें. (तद् के०) तथा बली दशमी (गंधारी के०) गा एटसं शुरजि तेना वाहनने धारण करे ठे माटे गांधारी कहियें. तथा अगीयारमी (महजाला के०) तर्पे अम्बोनी महोटी ठे ज्वाला जेने तेने महाज्वाला कहियें. तथा बारमी (माणवी के०) मनुष्ययी जननी तुह्य, तेने मानवी कहियें. (अ के०) बली तैरमी (वझ्रुद्धा के०) अन्वोऽन्य बेरोपशांत्यर्थ अद्य एटसे आवबुं ठे जेनुं ते बैरुद्धा कहियें. तथा चौदमी (अनुत्ता के०) पापने विषे जेने स्पर्श नथी तेने अनुत्ता कहियें. तथा पंदरमी (माणसिआ के०) ध्यान करनारना मनने साक्षिध्व जेनाचकी थाय ठे ते माटें मानसिका कहियें. तथा शोलमी (महामाणसियाउं के०) ते पण पूर्वोक्त मानसिकानी जेम जाणवुं. एक महा पद ठे, ते महत्तावाचक ठे, ए शोल (देवीउं के०) देवियो जे ठे, ते रक्षण करो. ए शोले देवीयोनुं विद्याप्रधानत्व ठे ते माटें ए विद्यादेवीयो कहेवाय ठे. ए शोल देवीयोयें करी मंत्रावर्णावलि सत्साधन थाय ठे. ए देवीयोनुं श्रीमंत्रपट्टमां पोतपोताना स्थानकोने विषे स्थापन थाय ठे, अने तेनुं ध्यान करनारने ए ध्यान, सुखावद् होय ठे ॥६॥

हवे चोवीश तीर्थकरोना चोवीश यक्षोनां नाम अनुक्रमें कहे ठे.

जरका गोमुह महज, रू तिमूह जरकेस तुंबुरु कुसुमो ॥

मायंगो विजयाजिय, वंजो मणुउं सुरकुमारो ॥ ७ ॥

अर्थ:-प्रथम (गोमुह के०) गोमुखनामा (जरका के०) यक्ष, वी जो (महजरू के०) महायक्ष, त्रीजो (तिमूह के०) त्रिमुख यक्ष चो थो (जरकेस के०) ईश्वरनामा यक्ष, पांचमो (तुंबुरु के०) तुंबुरुनामा यक्ष, षष्ठो (कुसुमो के०) कुसुम नामा यक्ष, सातमो (मायंगो के०) मातंगनामा यक्ष, आठमो (विजय के०) विजयनामा यक्ष, नवमो (अजिय के०) अजितनामा यक्ष, दशमो (वंजो के०) ब्रह्मनामा

यद्वा. अग्नीयारमी (गणेश के०) गणेशनामा यद्वा. वायव्य (वायव्य के०) सुरकुमारनामा यद्वा के ॥ ७ ॥

तस्मुद्ग पयाल किन्नर, गरुडो गंधर्व तद्वय जर्जिकदो ॥

कूबर वरुणो निउडी, गोमेदो पास मायंगो ॥ ८ ॥

अर्थः—तेरमो (तस्मुद्ग के०) पद्मगुप्तनामा यद्वा. चौदसो (पयाल के०) पातालनामा यद्वा. पन्नरमो (किन्नर के०) किन्नरनामा यद्वा. गणेशो (गरुड के०) गरुडनामा यद्वा. सत्तरमो (गंधर्व के०) गंधर्वनामा यद्वा. (तद्वय के०) तद्वय वली अदारमो (जर्जिकदो के०) जर्जिकदनामा यद्वा. ठे, उगणीशमो (कूबर के०) कूबरनामा यद्वा. बीशमो (वरुण के०) वरुणनामा यद्वा. एकवीशमो (निउडी के०) भृकुटिनामा यद्वा. चोवीशमो (गोमेदो के०) गोमेधनामा यद्वा. त्रेवीशमो (पास के०) पार्श्वनामा यद्वा. चोवीशमो (मायंगो के०) मातंगनामा यद्वा. ठे॥ ए प्रमाणे प्रत्येक तीर्थकर नो प्रत्येक यद्वा अनुक्रमें जाणवो. ए चोवीश तीर्थकरोना चोवीश यद्वा. ना वर्ण, वाहन, हस्त, आयुधो, तेमनुं सविस्तर वर्णन, श्रीप्रवचनसारोद्धारना मा ग्रंथना ठवीशमा द्वारमां ठपाइ गयायी अर्हीयां लख्यां नखी ॥ ८ ॥

हवे चोवीश तीर्थकरोनी चोवीश देवीयोनां नाम अनुक्रमें कहे ठे.

देवीउ चक्रेसरि, अजिआ डुरिआरि कालि महाकाली ॥

अच्चुअ संता जाला, सुतारया सोय सिरिवठा ॥ ९ ॥

अर्थः—प्रथम (चक्रेसरि के०) चक्रेश्वरीनामा देवी, बीजी (अजिआ के०) अजितानामा देवी, त्रीजी (डुरिआरि के०) डुरितारिनामा देवी, चोथी (कालि के०) कालीनामा देवी, पांचमी (महाकाली के०) महाकालीनामा देवी, ठठी (अच्चुअ के०) अच्युतनामा देवी, सातमी (संता के०) शांतानामा देवी, आठमी (जाला के०) ज्वालानामा देवी, नवमी (सुतारया के०) सुतारानामा देवी, दशमी (असोय के०) अशोका नामा देवी, अगीयारमी (सिरिवठा के०) श्रीवत्सानामा देवी, ए श्री तीर्थकरनी (देवीउ के०) देवीयो ठे ॥ ९ ॥

चंभा विजयंकुसि प, न्नइत्ति निवाणि अञ्जुआ धरणी ॥
वइरुट्ट तुत्त गंधा, रि अं व पउमावई सिंहा ॥ २० ॥

अर्थः—धारमी (चंभा के०) चंडानामा देवी, तेरमी (विजय के०) विजयानामा देवी, चौदमी (अंकुसि के०) अंकुशानामा देवी, पन्नरमी (पन्नइत्ति के०) पन्नगानामा देवी, शोलमी (निवाणि के०) निर्वाणी नामा देवी, सत्तरमी (अञ्जुआके०) अच्युतानामा देवी, अठारमी (धरणी के०) धारिणीनामा देवी, उगणीशमी (वइरुट्ट के०) वैरोव्यानामा देवी, वीशमी (तुत्त के०) अहुसानामा देवी, एकवीशमी (गंधारि के०) गांधारीनामा देवी, धावीशमी (अं व के०) अंवानामा देवी त्रेवीशमी (पउमावई के०) पद्मावतीनामा देवी, चोवीशमी (सिंहा के०) सिंहानामा देवी. ए प्रकारें चोवीश देवीयो अनुक्रमें चोवीश तीर्थकरोनी जाणवी. ए चोवीश देवीयोना वर्ण, वाहन, हस्त, आयुद्धादिक सर्व प्रवचनसारोद्धार नामा ग्रंथना सत्तावीशमा छारमां ठपाइ गयाथी आहिं छख्यां नथी ॥२०॥

इअ तिष्ठ रक्खण रया, अन्नेवि सुरा सुरी चउहावि ॥
वंतर जोइणि पमुहा, कुणंतु रक्कं सया अम्हं ॥ २१ ॥

अर्थः—(इअ के०) ए प्रकारें पूर्वोक्त यक्ष, यक्षिणी, तुमें (तिष्ठ के०) चतुर्विध संघरूप जे तीर्थ, तेनुं सर्वोपद्रव्यकी जे (रक्खण के०) पालन करवुं, तेने विपे (रया के०) तत्तर याउं. तथा (अन्नेवि के०) अन्य पण (चउहावि के०) चार प्रकारना एवा पण (सुरा के०) देवता, (सुरी के०) देवीयो जे जवनपत्यादिक चार निकायनां वे, ते (वंतर के०) घंटाकणादिक वावन धीरविशेष, अथवा माणिजडादि क्षेत्रपालविशेष जाणवा. तथा (जोइणिपमुहा के०) जडकाळी प्रमुख चोशठ योगिनी व्यंतरीविशेष, ते (रक्कं के०) रक्षाप्रत्ये (सया के०) निरंतर आ स्तोत्रनुं मरण करनारा एवा (अम्हं के०) अमोने (कुणंतु के०) करो ॥ २१ ॥

एवं सुदिठि सुरगण, सहिउं संघस्स संति जिणचंदो ॥
मज्जावि करेउ रक्कं, सुणिमुंदरसरियुअ महिमा ॥ २२ ॥

અર્થ:—(એવં કે૦) એમ (સુદિઠિસુરગણ કે૦) પૂર્વોક્ત સમ્યગ્દૃષ્ટિ દેવ તાનો સમૂહ, તેણે (સહિઝ કે૦) સહિત એવા (સંઘસ્સ કે૦) શ્રીસંઘ જે તેને (સંતિજિણચંદો કે૦) સામાન્ય કેવલીને વિષે આદ્વાદકારી માટે જિનચંદ્ર કહિયે; તે શ્રીશાંતિજિનચંદ્ર, તમે (મહ્જાવિ કે૦) મને પણ સર્વો પદ્મ નિવારણરૂપ (રક્કં કે૦) રક્ષા તેપ્રત્યે (કરેઝ કે૦) કરો. એ શ્રીશાંતિ જિનચંદ્ર કેહેવા ઠે? તો કે (મુણિ કે૦) મુનિને વિષે (સુંદર કે૦) પ્રધાન એવા જે શ્રુતકેવલી, મન:પર્યવજ્ઞાનીયો તેણે તથા (સૂરિ કે૦) પંક્તિતો તેમણે (શુશ્ર કે૦) સ્તુતિ કસ્યો ઠે (મહિમા કે૦) માહાત્મ્ય જેમનું એવા ઠે. અથવા પદ્માંતરે આ સ્તોત્રકર્તાનું નામ પણ શ્રીમુનિસુંદર સૂરિ ઠે, એમ જણાવવાને આ ઠેલું પદ લખ્યું ઠે ॥ ૧૨ ॥

इअ संति नाह सम्म, दिठी रक्कं सरइ तिकालं जो ॥
सवोवदवरहिजं, स लहइ सुहसंपयं परमं ॥ १३ ॥

અર્થ:—(ઈઅ કે૦) એ પ્રકારે (સમ્મદિઠી કે૦) રૂની ઠે દૃષ્ટિ જેની એવો તત્ત્વશ્રદ્ધાનવાલો (જો કે૦) જે કોઈ મનુષ્ય, (સંતિનાહ કે૦) શ્રી શાંતિનાથ તેની (રક્કં કે૦) રક્ષા જે ઠે તેને (તિકાલં કે૦) ત્રણે કાલે ત્રિસંધ્યાયે (સરइ કે૦) સ્મરણ કરે ઠે, મને કરી ચિંતવન કરે ઠે, તે મનુષ્ય, (સવોવદવરહિજં કે૦) સર્વોપદ્રવે કરી રહિત થાય ઠે, અને (સ કે૦) તે મનુષ્ય, (પરમં કે૦) સર્વોત્કૃષ્ટ એવા (સુહસંપયં કે૦) સુખસંપત્ અથવા સુખદાયક સંપદા તેને (લહइ કે૦) પામે ઠે ॥ ૧૩ ॥

तवगण्ठगयणदिणयर,जुगवरसिरिसोमसुंदरगुरूणं॥
सुपसायल गणहर,विद्यासिद्धिं नणइ सीसो॥१४॥
इति श्री संतिकरं नाम तृतीयं स्मरणम् ॥ ३ ॥

અર્થ:—(તવગઠ કે૦) શ્રી તપોગઠરૂપ (ગયણ કે૦) ગગન તેને વિષે (દિણયર કે૦) દિનકર જે સૂર્ય તે સમાન (જુગવર કે૦) યુગપ્રધાન પદવીના જોગવનાર એવા (સિરિસોમસુંદરગુરૂણં કે૦) શ્રીસોમસુંદરસૂરિ નામા ગુરુ ધર્માચાર્ય તેમના (સુપસાય કે૦) સુપ્રસાદે કરીને (લરૂ કે૦) પ્રાપ્ત થઈ એવી (ગણહરવિદ્યાસિદ્ધિ કે૦) ગણધર વિદ્યાસિદ્ધિને (સીસો

के०) शिष्य जे धीमुनिमुंदरसूरि. ते (जणइ के०) जणो ठे ॥१४॥इति॥३॥

॥ अथ तिजयपद्भुत्तनामकचतुर्थम्भरणस्य प्रारंभोऽयं ॥

तिजय पद्भुत्त पयासय, अठ मदापाडिदेरजुत्ताणं ॥

समयस्किन्त ठिआणं, सरेमि चकं जिणंदाणं ॥ २ ॥

अर्थः—हुं (जिणंदाणं के०) सामान्य केवलीने विपे इंड तुछा माटें जिनेंद्र कहियें ते जिनेंद्रोनुं (चकं के०) चक्र पटले पंद अथवा चक्र पटले यंत्र तेनुं (सरेमि के०) मरामि पटले ध्यान करुं तुं. ते जिनेंद्रो केहवा ठे? तो के (तिजय के०) प्रण जगत् तेनुं (पद्भुत्त के०) प्रभुत्व जे ऐ श्रय तेने (पयासय के०) प्रकाशना करनारा ठे, वली (अठमदापाडिदेर के०) आठ जे महाप्रातिहार्य तेणें करी (जुत्ताणं के०) युक्त ठे. वली केहवा ठे? तो के (समय के०) कालविशेष उपसङ्गणथी अहोरात्र ठे प्रधान जेने विपे एवुं जे (स्किन्त के०) क्षेत्र पटले पीस्तालीश लाख योजन प्रमाण अहीहीष लक्षण जे समयक्षेत्र ठे तेने विपे (ठिआणं के०) स्थित पटले पतता एवा उत्कृष्ट कालने विपे जेवारें कोइ पण क्षेत्रने विपे तीर्थकरनो गिरह होतो नथी तेवारें पंदर कर्मजूमि क्षेत्रने विपे उत्कृष्टथी एकशो ने-सीत्तेर तीर्थकरो समकालें होय ठे, तेनुं हुं मरण करुं तुं ॥ २ ॥

हवे ए एकशो ने सीत्तेर समय क्षेत्र स्थित जिनहुंदने एकशो सीत्तेर संख्याना अंकना प्रमाणवालो अने महोदुं ठे माहात्म्य जेनुं एवो महा यंत्र ठे, ते यंत्रनो उद्धारविधि सात गाथायें करी देखाडे ठे.

ए यंत्रमां पांच कोष्टको ऊर्ध्व लखवां, अने पांच कोष्टको आमां लखवां, तेवारें पांच पद्यां पच्चीस कोष्टको थाय. तिहां मध्यने विपे पांच आमां कोष्टको जे ठे, तेमां “क्षिप उँ स्वाहा” ए पंचाक्षरी पंचमहाभूतात्मिका महाविद्या लखवी, तेमज वली उजां मध्यनां जे पांच कोष्टको ठे तेमां पण “क्षिप उँ स्वाहा” ए पंचाक्षरी महाविद्याज लखवी, तेमां (क्षि) ए पृथ्वी धीज ठे, (प) ए अण्वीज ठे, (उँ) ए तेजोवीज ठे, (स्वा) ए पवनवीज ठे, अने (हा) ए आकाशवीज ठे. एम ए पांच बीजो मध्यनी आमी लीटीना तथा मध्यनी उजी लीटीना दरेक कोष्टकमांलखवां, अने धीजां कोष्टको जे ठे

તેમાં અંકો લખવા. તિહાં યંત્રના ચારંતની આડી પંક્તિનાં જે પાંચ કોષ્ટકો છે, તેમધ્યે લખવા યોગ્ય અંકોને ગાવાયેં કરી દેવાંદે છે.

પણવીસા ચ અસીઆ, પન્નરસ પન્નાસ જિણવર સમૂહો ॥

નાસેઝ સયલ હુરિઅં, જવિઆણં જતિજુનાણં ॥ ૨ ॥

અર્થ:-તિહાં યંત્રની આડી પંક્તિના પાંચ કોષ્ટકો જે છે. તેના પ્રથમ કોષ્ટકમાં (પણવીસા કે०) પચ્ચીશનો અંક લખવો. (ચ કે०) તથા ત્રીજા કોષ્ટકમાં (અસીઆ કે०) અંશીનો અંક લખવો, તથા ત્રીજું કોષ્ટક તો નંધ્યમાં છે, તેથી તેમાં તો પૂર્વે કહ્યા પ્રમાણે (ફિ) અક્ષર લખેલુંજ છે, તથા ચોથા કોષ્ટકમાં (પન્નરસ કે०) પંદરનો અંક લખવો, તથા પાંચમા કોષ્ટકમાં (પન્નાસ કે०) પચ્ચાસનો અંક લખવો. એ પ્રમાણે લેલો (જિણવર કે०) સામાન્યકેવલીમાં શ્રેષ્ઠ એવા તીર્થકરોનો (સમૂહો કે०) સમુદાય તેનો યંત્ર, તે (જતિજુનાણં કે०) જતિયેં કરી શુક્ત એવા (જવિઆણં કે०) જવ્ય જીવો જે છે, તેનાં (સયલ કે०) સમગ્ર એવા (હુરિઅં કે०) હુરિત જે પાપકર્મ તેને (નાસેઝ કે०) નાશ કરો ॥ ૨ ॥

હવે એ યંત્રની વીજી આડી પંક્તિનાં કોષ્ટકોને વિષે જે અંક

લખવા યોગ્ય છે, તે અંકો કહે છે.

વીસા પણયાલાવિય, તીસા પન્નત્તરી જિણવરિંદા ॥

ગહ મૂઝ રક્ક સાશ્ણિ, ઘોરુવસગ્ગં પણાસંતુ ॥૩॥

અર્થ:-પ્રથમ કોષ્ટકને વિષે (વીસા કે०) વીશનો અંક લખવો, તથા વીજા કોષ્ટકને વિષે (પણયાલાવિય કે०) પીસ્તાલીશનો અંક લખવો, તથા ત્રીજા મધ્ય કોષ્ટકમાં તો આગલ કહેલી રીતિપ્રમાણે (પ) અક્ષર લખાયેલુંજ છે, તથા ચોથા કોષ્ટકમાં (તીસા કે०) ત્રીશનો અંક લખવો. તથા પાંચમા કોષ્ટકને વિષે (પન્નત્તરી કે०) પંચોત્તેરનો અંક લખવો. એ પ્રમાણે સર્વ મલી એકશો સીત્તેર (જિણવરિંદા કે०) જિનવરો જે તીર્થ કરો થયા તે, (ગહ કે०) મંગલાદિક ગ્રહો, (મૂઝ કે०) વ્યંતરવિશેષ, (રક્ક કે०) રાક્ષસવિશેષ, (સાશ્ણિ કે०) શાકિની તે યાતુધાનીવિશેષ,

ए सर्वधकी उत्पन्न धया एवा जे (घोरुवसगं के०) घोर उपसगों तेमने (पणसंतु के०) प्रकपें करीने नाशने पमानो ॥ ३ ॥

हवे ते यंत्रना मध्यमां रहेली आमी पंक्तिनां पांच कोष्टकोमां तो पूर्वोक्त रीति प्रमाणें “क्षिप ऊँ स्वाह” ए पांच अक्षर लखेलाज ठे, माटे ते पवीनी चोथी आमी पंक्तिमां जे लखवा योग्य अंको ठे. ते कहे ठे.

सित्तिरि पणतीसाविय, सछी पंचेव जिणगणो एसो ॥

वाहि जलजलण हरि, करि चोरारिमहाजयं हरउ ॥४॥

अर्थः—प्रथम कोष्टकने विपे (सित्तिरि के०) सित्तरनो अंक, वीजा कोष्टकने विपे (पणतीसाविय के०) पांत्रिशनो अंक, त्रीजा कोष्टकने विपे पूर्वोक्त रीति प्रमाणें (स्वा) अक्षर लखेलुंज ठे, ते पवी चोथा कोष्टकने विपे (सछी के०) शावनो अंक, तथा पांचमा कोष्टकने विपे (पंचेव के०) पांचनो अंक लखयो. ए प्रमाणें (एसो के०) ए मनमां प्रत्यक्ष एवो (जिणगणो के०) तीर्थक रत्तमूह, ते (वाहि के०) व्याधि, (जल के०) नदी समुद्रादि, अथवा पाठां तरें (जर के०) ज्वर ते सन्निपातादिक, (जलण के०) अग्न्यादि, (हरि के०) व्याघ्र, (करि के०) छुष्टहस्ती, (चोर के०) तस्कर, (अरि के०) शत्रु तेमनुं (महाजयं के०) महोदुं जे जय, तेने (हरउ के०) हरण करो ॥४॥

हवे आ यंत्रनी आमी पांचमी पंक्तिना कोष्टकोमां लखवा

योग्य जे अंको ठे, ते कहे ठे.

पणपन्ना य दसेव य, पन्नछी तहय चेव चाळीसा ॥

रखंतु मे सरीरं, देवासुरपणमिया सिद्धा ॥ ५ ॥

अर्थः—प्रथम कोष्टकने विपे (पणपन्ना के०) पञ्चावन्ननो अंक, (य के०) वली वीजा कोष्टकने विपे (दसेव के०) दशनो अंक, (य के०) वली त्रीजा कोष्टकने विपे पूर्वोक्तरीतिप्रमाणें (हा) अक्षर लखेलुंज ठे, तथा चोथा कोष्टकने विपे (पन्नछी के०) पांशवनो अंक, (तहयचेव के०) तेमज निश्चें पांचमा कोष्टकने विपे (चाळीसा के०) चाळीशनो अंक, एम सर्वे अंकोना मली शरवासे एकशो सित्तर जिना ते (मे के०) महारं (सरीरं के०) शरीर जे इंद्रियायतन, तेने (रखंतु के०)

રક્ષા કરો. તે જિનો કેહવા છે ? તો કે (દેવાસુર કે) દેવ જે દેવતા અને અસુર જે દાનવ, તેણે (પણમિત્રા કે) પ્રણામ કર્યો છે જેને એવા છે, તથા (સિદ્ધા કે) સિદ્ધા ઇટલે જન્મ કરી નાખ્યાં છે જ્ઞાનાવરણાદિ આઠ કર્મો જેણે તે સિદ્ધા કહિયેં અર્થાત્ સિદ્ધા થયા છે એવા છે ॥ ૫ ॥

હવે પૂર્વોક્ત ગાથાંમાં કહ્યા પ્રમાણે લખ્યા છે અંકો જેમાં એવા યંત્રને વિષે વીજાં પણ વીજો લખવા યોગ્ય છે, તે કયાં વીજો? તથા તે વીજો કયા કોષ્ટકમાં કેવી રીતે લખવાં? તથા તે વીજોનો મહિમા પ્રમુખ ગુંઠે? તે કહે છે.

ૐ હરહુંહઃ સરસુંસઃ, હરહુંહઃ તદ્વચેવ સરસુંસઃ ॥

આલિહિય નામ ગણં, ચક્રં કિર સઘર્જનદં ॥ ૬ ॥

અર્થઃ—આ ગાથામાં “ હરહુંહ ” એ ચાર વીજાકારો જે છે, તેણે કરી પદ્મા, જયા, વિજયા અને અપરાજિતા, એ ચાર દેવિયોનાં નામ અનુક્રમે પ્રત્યેક વીજે જાણવાં. તથા વલી આ ગાથામાં “સરસુંસઃ” એ ચાર વીજાકારો જે છે, તે મહોટા પ્રજાવવાલા તથા વ્યંતરાદિક હુષ્ટ દેવોયે કરેલા ઉપસર્ગોના નિવારણ કરવાને અર્થે છે, તથા વલી પ્રથમમાં રહ્યા એવા “હરહુંહઃ” એ ચાર વીજાકારોને વિષે (હા) અક્ષર જે છે, તે સૂર્યવીજ છે તે હુરિતનાશકારક છે, તથા (ર) અક્ષર જે છે, તે અગ્નિવીજ છે, તે કલ્મષ ઇટલે પાપને દહનકારક છે, તથા (હું) અક્ષર જે છે, તે ક્રોધવીજ છે, તથા કવચ પણ છે, તે જૂતાદિત્રાસક છે, અને કવચત્વેં કરી આત્મરક્ષક પણ છે, તથા (હ) અક્ષર જે છે, તે સંપુટિત છે. તે પઠી આ ગાથામાં વીજા “સરસુંસઃ” એ ચાર વીજાકારો જે છે, તેમાં (સ) અક્ષર જે છે, તે ચંદ્રવીજ છે તે સૌમ્યતાકારક તથા સર્વદા શિવકારક જાણવું, તથા (ર) અક્ષર જે છે, તે અગ્નિવીજ છે તે તેજોદીપન જાણવું. તથા (સું) અક્ષર જે છે, તે સંપુટિત વીજ છે, એમ જાણવું. હવે એ આઠે વીજો જે છે, તે કયા કોષ્ટકમાં કયા અંકની નીચે લખવાં? તે કહે છે.

તિહાં ગાથાના આરંભમાં ૐ વીજ જે છે, તે પરમાત્મવાચક તથા પંચપર મેષ્ટિવાચક છે માટે તે પદનો ઉચ્ચાર કરીને તે યંત્રની પ્રથમ પંક્તિમાં લખેલા જે પાંચ કોષ્ટકો છે, તેના મધ્ય કોષ્ટકમાં તો (હિ) અક્ષર પૂર્વે લખેલુંજ છે, તે

विना वाकीनां चार कोष्टकोमां जिहां (१५) (७०) (१५) (५०) एवा अंको
 नरेला ठे, ते चारे अंकोनी नीचें अनुक्रमें (हरहुंइः के०) ह, र, हुं, हः,
 ए चार बीजो लखवां. तथा बीजी पंक्तिना मध्यना कोष्टकोमां तो पूर्वे (५)
 अक्षर लखेलुंज ठे, पठी वाकीनां चार कोष्टकोमां जेमां (१०) (४५) (३०)
 (७५) एवा चार अंको लखेला ठे ते अंकोनी नीचें अनुक्रमें (सरसुंस
 के०) स, र, सुं, सः, ए चार बीजो लखवां. तथा बीजी पंक्तिना कोष्टकोमां
 तो पूर्वे “क्षिप उँ स्वाहा” ए पांच बीजमंत्राक्षरो लखेलांज ठे, तथा वली
 चोथी पंक्तिना कोष्टकोमांहेला मध्यकोष्टकोमां तो पूर्वे (स्वा) अक्षर लखे
 लुंज ठे, ते विनानां बीजां चार कोष्टको जेमां (७०) (३५) (६०) (५
 एवा अंको लखेला ठे, ते अंकोनी नीचें वली बीजी वारनां पण (हरहुंइः
 के०) ह, र, हुं, हः, ए चार बीजो अनुक्रमें लखवां. तथा पांचमी पंक्तिना
 कोष्टकोमांहेला मध्यकोष्टकोमां तो (हा) अक्षर पूर्वे लखेलुंज ठे ते वि
 नानां बीजां चार कोष्टकोमध्यें (५५) (१०) (६५) (४०) एवा चार
 अंको पूर्वे लखेलांज ठे ते अंकोनी नीचें अनुक्रमें (सरसुंसः के०) स, र,
 सुं, सः, ए चार बीज लखवां, अने वली (आलिहिय के०) आलिखित ए
 टले (आ के०) समस्त प्रकारें करीनं (लिखित के०) लख्युं ठे (नाम
 के०) साधन करनार पुरुषनु नाम उँ कारसहित, जे यंत्रना (गप्रं के०)
 गर्ज एटले मध्यनागना मध्य कोष्टकोने विपे, एवो (किर के०) किल एटले
 निश्चें (सवर्जजइं के०) सर्वतो जइ एटले ऊर्ध्व पंक्तिनी गणनायें तथा
 आनी पंक्तिनी गणनायें तथा तीर्था पंक्तिनी गणनायें तथा कोणगत पं-
 क्तिनी गणनायें सर्वतो एटले ए पंक्तिना सर्व प्रकारें अंको गणतां शरवाले
 (१७०) थाय ठे, तेमाटें सर्वतो जइ एंनुं (नाम के०) नाम ठे जेनुं, एंनुं
 (चक्र के०) चक्र ते यंत्र जाणवो, तथा वली (सर्वतः के०) सर्व प्रकारें
 जे थकी (जइ के०) कल्याण थाय ठे. तेमाटें सर्वतो जइ नाम जाणवुं॥६॥
 हवे पठी ते यंत्रना चारे तरफना पार्श्व प्रदेशोने विपे रखां एवां जे
 शोल कोष्टको, तेने विपे शोल विद्या देवीजनां नाम लखवां, ते कहे ठे.

उँ रोहिणी पद्मती, वज्रासिंखला तदय वज्राचंकुसिञ्चा ॥

चक्रेशरि नरदत्ता, कालि मदाकालि तद्गोरी ॥ ७ ॥

ગંધારી મહાજાલા, સાળાવિ વહુદ્ર નદય અમુના ॥

સાળાસિ મહાણસિચ્છા, વિદ્યાદેવીઝં રક્ષંતુ ॥ ૫ ॥

અર્થ:-અહિં શોલ દેવીયોનાં નામ જે લખવાં, તે હું પદ્મે પ્રણવવીજ, અને વીજું હૈં પદ્મે માયાવીજ, વીજું શ્રી પદ્મે લક્ષ્મીવીજ, પણ એ ત્રણ વીજ પૂર્વક લખવાં, તથા તેના અંતમાં નમઃ પદ્મ પાત્ર સમયે, જેમ કે પ્રથમ હું હૈં શ્રી રોહિણ્યે નમઃ, એવી રીતે ત્રણ વીજ આગલ મૂકીને સર્વ શોલ દેવી યોનાં નામ કેહેવાં, વીજી પ્રહાસ્યે નમઃ, એમ ત્રીજી વજ્રધ્રુવલાયે નમઃ, (તહય કેળ) તથા વહી ચોથી વજ્રાંકુચે નમઃ, પાંચમી વજ્રધ્રુવે નમઃ, ઠઠી નરદત્તાયે નમઃ, સાતમી કાલ્યે નમઃ, આઠમી મહાકાલ્યે નમઃ, (તહ કેળ) તથા નવમીગોચે નમઃ ॥૭॥ દશમી ગાંધારી નમઃ, અગ્નીયારમી મહાજ્વાલ્યે નમઃ, ધારમી માનસ્યે નમઃ, તેરમી વેરુદ્યાયે નમઃ, (તહય કેળ) તથા વહી ચૌદમી અનુસાયે નમઃ, પંદરમી માનસ્યે નમઃ, શોલમી મહામાનસ્યે નમઃ, એ શોલ નામ, (હંકાર) તે પ્રણવવીજ તથા (હૈં) તે માયાવીજ તથા (શ્રી) તે લક્ષ્મી વીજ એ ત્રણ વીજ પૂર્વક અને અંતમાં નમઃ પદ્મ સહિત લખવાં, એવો આ મ્નાય છે, તેવી (વિદ્યાદેવીઝં કેળ) હે વિદ્યાદેવીઝં! તમે (રક્ષંતુ કેળ) મારું રક્ષણ કરો. ॥ ૫ ॥

હવે એકશો સીત્તેર જિનવરોનું ઉત્પત્તિસ્થાનક કહે છે.

પંચદસ કમ્મ જૂમિસુ, ઉપ્પન્નં સત્તરિં જિણાણસયં ॥

વિવિદ્ધ રયણાશ્વત્તો, વસોંદિચ્ચં હરહ હરિચ્ચાઈ ॥ ૯ ॥

અર્થ:-જંબૂદ્વીપ, ધાતકીલંક, પુષ્કરાર્ક લક્ષણ એવા સાર્કદ્વય દ્વીપોને વિષે પાંચ ઝરત દેત્રો, પાંચ એરવત દેત્રો અને પાંચ વિદેહ દેત્રો, એ (પંચદસ કેળ) પન્નર, (કમ્મજૂમિસુ કેળ) કૃષિવાણિજ્યાદિ કર્મ તે છે પ્રધાન જેમાં એવી જે જૂમિ તેને કર્મજૂમિ કહિયે, તે કર્મજૂમિઝંને વિષે (ઉપ્પન્નં કેળ) ઉત્પન્ન થયું, જે કારણ માટે ઉત્કૃષ્ટ કાલને વિષે પાંચ ઝરત ને વિષે પાંચ તીર્થકર, પાંચ એરવતને વિષે પાંચ તીર્થકર, તથા એક મહા વિદેહને વિષે વત્રીશ વિજયો, તેવા પાંચ મહાવિદેહોના એકશો ને શાઠ વિજયો છે, તેમાં પ્રતિવિજયે એકેક તીર્થકર થાય છે, એમ જેવારેં કોણેણ દેત્રને વિષે તીર્થકરનો વિરહ ન થાય? તેવારેં ઉત્કૃષ્ટા એકશો સીત્તેર તીર્થકર થાય છે માટેં કર્મજૂમિઝંને વિષે ઉત્પન્ન થયું એવું (સત્તરિંજિણાણસયં કેળ) એક

शो नित्तर जिनोनो समृद्धते श्रीअजितनाथ तीर्थकरना समयने विप्रे द्रोतो एवो. तेठनां नाम, तेठना अंगवर्ण, ते मधुरास्य स्तूपथकी उगार करेला पहिवायें करी जाणयां. ते जिनसत्त्वधिकशत केहेवुं ठे? तो के (विवि ह के०) विविध प्रकारना (रयणाइ के०) रत्नादिना (वज्र के०) वर्ण पटसे श्वेत, पीत, रक्त, हरित, श्याम एवा वर्णायें करीने (उवसोहिअं के०) उपशोभित पटसे अतिशोभित एवुं ठे. ते अमारां (दुरिआइ के०) दुरितो जे ठे, तेने (हरण के०) हरण करो ॥ ९ ॥

एवे ते केहेवा जिनोनुं ध्यान करवुं? ते कहे ठे.

चउतीसअइसयजुआ, अछमदापाडिहेरकयसोदा॥

तिष्ठयरा गयमोदा, जाएअद्या पयत्तेणं ॥ १० ॥

अर्थः—(चउतीस अइसय जुआ के०) चोत्रीश अतिशयोयें करीने युक्त, तथा वखी केहेवा ठे? तो के (अछमदापाडिहेर के०) आठ मदाप्रातिहार्य तेणें (कयसोदा के०) करी ठे शोना जेमनी एवा, वखी केहेवा ठे? तो के (गयमोदा के०) गयो ठे मोह जेमनो एवा (तिष्ठयरा के०) तीर्थकरो, (पयत्तेणं के०) प्रयत्न करीने (जाएअद्या के०) ध्यातव्य ठे, अर्थात् हृदयनेषिपे चिंतनीय ठे, पटसे तीर्थकरोनां एवा रूपनुं ध्यान करवुं ॥ १० ॥

एवे ए एकशो सीत्तर तीर्थकरोनो केह्यो वर्ण ठे? ते कहे ठे.

उँ वरकणयसंखविहुम, मरगयघणसन्निहं विगयमोहं ॥

सत्तरिसयं जिणाणं, सधामरपूइअं वंदे ॥ स्वाहा ॥ ११ ॥

अर्थः—केटला एक तीर्थकरोनो (वरकणय के०) श्रेष्ठकनक सरखो पीत वर्ण ठे, तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (संख के०) शंखना सरखो वर्ण ठे, तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (विहुम के०) प्रवासां सरखो वर्ण ठे, तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (मरगय के०) मरकतमणिना सरखो वर्ण ठे, तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (घण के०) मेघ तेना (सन्निहं के०) सरखो वर्ण ठे, तथा (विगयमोहं के०) गयो ठे मोह जेथकी तेने विगत मोह कहियें. एवुं, अर्थात् आ गाथामां कहेला विविध वर्णवाळुं एवुं (सत्तरिसयं जिणाणं के०) जिनोनुं सत्त्वधिकशत. ते केहवुं ठे? तो के (सवा

મરપૂજ્ય કેળ) સર્વામરપૂજિત છે, તેને હું પણ (વંદે કેળ) વંદન કરું તે
અને (સ્વાહા કેળ) સુષુ. ઇટલે રૂઠું આહ નામ કહે છે તેને સ્વાહા કહિ
યેં. અર્થાત્ એ જિનેશ્વરોને નમસ્કાર કરવાથી શોભન સુખાદિક થાય છે.
અથવા બીજો અર્થ એમ છે કે:—“સ્વાહા દેવહવિદાને” એમ કહેલું છે, તેથી
દેવતાને હવિનું પ્રદાન છે. આ પ્રદાન કરીને દેવો પરિતુષ્ટ થાય છે ॥ ૧૧ ॥

હવે આ યંત્રના પ્રજાવેં કરી સર્વ દેવો પણ ઉપદ્રવ કરતા નથી, તે કહે છે.

ૐ જવણવડ વાણ વંતર, જોડસવાસી વિમાણવાસી અ ॥

જે કેવિ હુઠ દેવા, તે સઘે ઉવસમંતુ મમ ॥ સ્વાહા ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:—અહિં (ૐ કેળ) ૐ તે પંચપરમેષ્ઠિવાચક પદ જાણવું, તે મ-
હામંગલરૂપ છે, તેને આદિને વિષે પ્રયોજવું. (જેકેવિ કેળ) જે કોઈ પણ
(હુઠદેવા કેળ) હુષ્ટ દેવો તે મિથ્યાદષ્ટિ જૈનશાસનના દ્વેષકારક અને
જનોના અહિતકારક દેવો છે (તેસઘે કેળ) તે સર્વ પણ આ સ્તવનના પ્રજાવ
થી (મમ કેળ) મને (ઉવસમંતુ કેળ) ઉપશાંત હો, અર્થાત્ વિઘ્નોનેમ
કરો. તે કયા હુષ્ટ દેવો ? તો કે (જવણવડ કેળ) જવનપતિ, (વાણવં
તર કેળ) વાણવ્યંતર, (જોડસવાસી કેળ) જ્યોતિષ્કવાસી દેવો, (અ
કેળ) તથા (વિમાણવાસી કેળ) વિમાનવાસી દેવો છે. અને સ્વાહાપદ
જે છે, તેનો અર્થ પૂર્વની પેઠે જાણવો ॥ ૧૨ ॥

હવે એ યંત્રને ફલકાદિક જે કાષ્ઠપટ્ટાદિક તેને વિષે લાંબીને
પીવાનો પણ પ્રજાવ છે, તે કહે છે.

ચંદણકપ્પૂરેણં, ફલણ લિહિજ્ઞણ ચાલિચ્ચં પીચ્ચં ॥

અંગંતરાઈ ગહ મૂચ્ચ, સાઈણિ મુગ્ગં પણાસેઈ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:—(ચંદણ કેળ) ચંદન, અગરુ, કુંકુમ, તથા (કપ્પૂરેણં કેળ) ક-
ર્પૂરાદિક તેણેં કરી (ફલણ કેળ) ફલક તે કાષ્ઠપટ્ટાદિક તેને વિષે (લિ
હિજ્ઞણ કેળ) લાંબીને, તથા વલી કોઈક પુરુષો કહે છે જે પવિત્ર એવા
કાંસ્યસ્થાલાદિકને વિષે કર્પૂર, ગોરોચન, કુંકુમ, ચંદન, અગરુ, કસ્તૂરી પ્ર-
જ્ઞાતિનો કર્દમ કરીને તે કર્દમેં કરી સાત વખત પ્રલેપન કરીને ઠાયાયેં કરી
શૂકવીને તેની ઉપર પૂર્વોક્ત યંત્રને લાંબી, પુષ્પધૂપાદિકેં પૂજન કરીને પ્રાતઃ

शासनने विपे (ग्वाक्षिअं के०) दासन कर्यो एयो जे यंत्र, तेने जेणें (पी यं के०) पीधो द्योय, तेमना (एगंतराड के०) एकांतरिक ज्वर आदि शब्दप्रीष्ट्यांतरिक, ज्यांतरिक ज्वर पण ग्रहण करवा. ते सर्व जातिना ज्वर तथा (गद् के०) ग्रह गोचर ते अशुभ नाचवाला जे ग्रह, अथवा ग्रह ए करे तेमने ग्रह कहियें, एवा (जूअ के०) जून ते व्यंतरविशेष अने (साइणि के०) शाकिनीविशेष (मुग्गं के०) भोगक, उपग्रहाणयी अन्य पण दुष्टरोग, जून प्रेतादि आवेशने तथा कृतकर्मणादि जे ठे, तेमने (प णासेइ के०) प्रनाशन करे ठे ॥ १३ ॥

बली बीजो पण प्रकार कहे ठे.

इअ सत्तरिसयं जंतं, सम्मं मंतं ड्वारि पडिलिदिअं ॥

डुरिआरि विजयवंतं, निजंतं निजमवेद ॥ १४ ॥

अर्थः—(इअ के०) आ (सत्तरिसयं के०) ससत्यधिकशतनामा एयो (जंतं के०) यंत्र जे ठे तेनुं (सम्मं के०) रुडे प्रकारें (निजंतं के०) नि-संदेहें करीने हे जल्प जीवो! (निजं के०) निरंतर, (अवेद के०) अर्चन करो. द्ये ते यंत्र केदयो ठे? तो के (मंतं के०) सर्वमंत्रमां युक्त ए टले रहस्य ठे, बली केदयो ठे? तो के (ड्वारि के०) गद् द्वारने विपे या शुद्ध स्थानकने विपे पूर्वोक्त रीतें (पडिलिदियं के०) प्रतिस्लेखन करेसो ठे. बली ते यंत्र केदयो ठे? तो के (डुरिअ के०) कष्टो अने (अरि के०) शत्रुठ, तेने (विजयवंतं के०) विजय पटले निराकरण करतो एवो ठे. आर्हि बली केदया एक तो एम कहे ठे, जे रूपाना पत्रामां अथवा ताम्रपत्रमां खलीने गृहमध्यने विपे पूजन करवुं, अने ज्यारें कार्य पडे, ते वखतें ते यंत्रनुं शुरू जलें प्रक्षालन करीने ते प्रक्षालित जलनुं पान कर-वुं ॥ १४ ॥ इति विजयपट्टनामकं चतुर्थं स्मरणं समाप्तं ॥ ४ ॥

॥ अथ नमिऊणनामकं पंचमं स्मरणं लिख्यते ॥

तेमां प्रथम मंगलाजिधानपुरस्सर मंगलगथा कहे ठे.

नमिऊण पणयसुरगण, चूडामणि किरणरंजिअं सुणिणो॥

चलणजुअलं महाजय, पणासणं संथवं बुद्धं ॥ १ ॥

अर्थ:- (मुणिलो के०) मुनिनुं जे पार्श्वनाथ तेमनुं (चरणयुगल के०) चरणयुगल एटले जे चरणारविन्दुं युगल तेने, (नमिस्कार के०) नमस्कार करीने हवे ते चरणयुगल केहुं ठे ? तो के (पणय के०) पणय एटले नमस्कार करनारा एवा जे (सुरगण के०) देवतार्जना समूह तेना मस्तकने विषे रहेला एवा जे (चूना के०) मुकुट, ते मुकुटनेविषे रहे ला जे (मणिके०) मणियो, तेना (किरण के०) किरणो, तों करीने (रंजित के०) रंजित एवुं ठे. वली केहुं ठे ? तो के (महाजय के०) रोग, जल, ज्वलनादि एवा सोल पदार्थयकी उत्पन्न थयुं एवुं जे महोदय, तेने (पणासण के०) प्रकपें करीने नाश करनारुं एवुं ते चरणयुगल ठे, तेने नमस्कार करीने हुं आ प्रकारना (संयवं के०) शंस्तव जे तेने (बुढ के०) कहीश ॥ १ ॥

हवे “रोग जल जलण” ए पूर्वोक्त शोल जय ते मध्यं आग महान् य ठे, तन्निवारणलक्षण प्रभुनुं अतिशय वर्णन, ते प्रत्येक जयआश्रयी वे वे गाथायें करी कहेतो ठतो प्रथम रोगजयनिवारणलक्षण प्रभुनो अतिशय, गाथायुगमें करी कहे ठे.

सक्रियकरचरणनहमुह, निबुड नासा विवन्न लायन्ना ॥

कुष्ठमहारोगानल, फुलिंगनिदह सबंगा ॥ २ ॥ ते तुह

चलणाराहण, सलिलंजलि सेय बुद्धिय ढाया ॥ (उठाहा)

वण दवदह गिरिपा, यव व पत्ता पुणोलठी ॥ ३ ॥

अर्थ:- (सक्रिय के०) विशीर्ण ठे एटले सडी गयेलां ठे (करचरणनहमुह के०) हाथ, पग, नख अने मुख जेमनां एवा, तथा (निबुड के०) निमग्न ठे, एटले वेशी गयेली ठे (नासा के०) नासिका जेनी एवा, तथा (विवन्न के०) विनष्ट थयुं ठे (लायन्ना के०) लावण्य जेमनुं एवा, (कुष्ठ के०) कुष्ठ प्रसिद्ध एवो कोढरूप (महारोग के०) महान् रोग तेनुं संतापजनक पणुं ठे जेने ए हेतु माटे (अनल के०) अग्निसमान तेनां (फुलिंग के०) स्फुलिंगना सरखा एटले अंगारना तणखा ते समान पीनाकारक तेणें करी (निदह के०) बाढ्यां ठे (सबंगा के०) सर्व अंग जेमनां एवा ॥ २ ॥ (ते

કે૦) તે પ્રાણીયો પણ હે પાર્શ્વનાથ! (તુહ કે૦) તવ ઇટલે તમારાં (ચલણારાહણ કે૦) ચરણોનું આરાધન જે સેવન તેજ (સલિલાંજલિ કે૦) સલિલાંજલિ જે પાણી પીવાની ઝંજલિ તેનું (સેશ્ર કે૦) સેક જે સેચન તેણે કરી (બુદ્ધિચાયા કે૦) બુદ્ધિગત થઈ છે ઠાયા શોજા જેમ ની ઇવા ઠતા (પુણો કે૦) ફરીને (લક્ષ્મી કે૦) લક્ષ્મી જે આરોગ્યરૂપ સંપદા તેને (પત્તા કે૦) પ્રાપ્ત થાય છે. તેને વિષે ઉપમા કહે છે કે, જેમ (દળદળ કે૦) ઘનનો અભિ તેણે કરી (દહ્વા કે૦) દગ્ધ થયેલા (ગિરિ પાયવ કે૦) ગિરિપાદપ ઇટલે પર્વતનાં ઘસો છે તેજ (વ કે૦) જેમ (બુદ્ધિચાયા કે૦) બુદ્ધિ પામી છે શોજા જેમની, ઇવા થાય છે વલી બુદ્ધિઝઘાદા ઇવો પણ પાઠ છે, તો તેનો અર્થ એમ જાણવો જે બુદ્ધિગતથી યો છે ઊત્સાહ જેમને ઇવા અર્થાત્ દલદગ્ધ ઘસો જે છે, તે બુદ્ધિના જલે કરી સિંચેલા ઠતા ફરીને નવકોમલાદિ સંપત્તિનો પ્રાપ્તિર્જાવ કરે છે. તેમ કુષ્ઠાદિ મહારોગોયે કરીને વિવર્ણજાવને પામેલા ઇવા જનો, તે તમારા ચરણારા ધનામૃતે સિંચાયેલા ઠતા ફરી પાઠા મકરધ્વજતુલ્ય રૂપને પામે છે ॥ ૩ ॥

હવે ગાથાદ્યે કરીને પ્રણું વીજું જલજયાપહરણ લક્ષણ

માહાત્મ્યને દેલાકતો ઠતો કહે છે.

હુધાયશુભ્રિયજલનિહિ, ઝખ્ખડકલ્લોલજીસણારાવે ॥

સંજંતજયવિસંતુલ, નિધામયમુકવાવારે ॥ ૪ ॥ અ

વિદલિચ જાણવત્તા, સ્વણેણ પાવંતિ ઇન્નિચં કૂલં ॥ ૫

સજિણચલણજુઅલં, નિચં ચિચ જે નમંતિ નરા ॥ ૫ ॥

અર્થ:- (હુધાય કે૦) હુટવાત ઇટલે પ્રતિકૂલ પવન, તેણે (શુભ્રિય કે૦) ક્ષોજિત કચ્ચો ઇવો (જલનિહિ કે૦) જલનિધિ જે સમુદ્ર, તેના (ઝખ્ખ કે૦) ઝખ્ખટ ઇટલે ઝદાર ઇવા (કલ્લોલ કે૦) કલ્લોલ જે સહે રીયો તેમના (જીસણ કે૦) જયંકર છે (ચારાવે કે૦) શબ્દો જેને વિષે ઇવો તથા (સંજંત કે૦) હવે શું કરવું જોઈયે? ઇવો વિચાર કરવાને વિષે મૂઢ થયેલા તથા (જય. કે૦) જય જે વીક તેણે કરીને (વિસંતુલ કે૦) વિવ્હલ થયા ઇવા (નિધામય કે૦) નિર્ધામક ઇટલે સલાસીર્જ તેણે (મુકવાવારે કે૦) મૂક્યો છે વ્યાપાર જેને વિષે ॥ ૪ ॥ ઇવા પણ સમુ

ડને વિષે (અવિદલિય કે) નથી જાંચું (જાણવત્તા કે) યાનપાત્ર તે વહાણ જેમનું એવા ઠતા (સ્વણે કે) કાળે કરીને એટલે ઘનીના ઠઠા જાગે કરી (ઇચ્છિય કે) ઇચ્છિત એવું (કૂલં કે) સમુદ્રતટ એટલે કાંઠો તેને (પાવંતિ કે) પ્રાપ્તવંતિ એટલે પામે છે. તે કયા નર જાણવા ? અર્થાત્ સર્વજન નહિં, પરંતુ (જે કે) જે (નરા કે) મનુષ્યો (પાસજિ કે) શ્રીપાર્શ્વજિન તેનું (ચલણજુઅલં કે) ચરણકમલનું જુગલ તેને (ચિચ્ચ કે) ચિચ્ચ શબ્દ અવધારણાર્થ છે (નિચ્ચં કે) નિરંતર (નમંતિ કે) નમન કરે છે, અથવા (નિચ્ચંચિચ્ચ કે) નિત્ય ગંધાદિકે કરી અર્ચન કરીને જે (નમંતિ કે) નમસ્કાર કરે છે, તે નરો સમુદ્રના પારને પામે છે ॥૫

હવે ગાથાયુગલે કરીને પ્રજુનો ત્રીજો દાવાનલજયા
પહારાતિશય કહે છે.

સ્વરપવણુધુયવણદવ, જાલાવલિમિલિયસયલહમગહ
ણે ॥ મજ્જંતમુદ્ધમયવહુ, ત્રીસણરવત્રીસણંમિ વણે ॥૬॥ જ
ગગુરુણો કમજુઅલં, નિઘાવિચ્ચસયલતિહુઅણાંજોઅં ॥
જે સંજરંતિ મણુઆ, ન કુણ્ણ જલણો જયં તેસિં ॥૭॥

અર્થ:—આગલ કહેશે એ પ્રકારના (વણે કે) વનને વિષે (જાલણો કે) જ્વલન જે અગ્નિ તે જય કરતો નથી. હવે તે વન કેહવું છે ? તો કે (સ્વર કે) પ્રચંદ એવો જે (પવણ કે) વાયુ, તેણે કરી (ઝડુય કે) ઝડૂત સર્વ દિશિયોને વિષે આણી તરફ પહેલી તરફ પ્રસારને પમાડેલો એવો (વણદવ કે) વનનો અગ્નિ તેની (જાલા કે) જ્વાલા તેની (આવલી કે) શ્રેણિ તેણે કરી ને (મિલિય કે) પરસ્પર એકીચૂત થયા છે (સયલ કે) સમગ્ર (હમ કે) હમ એટલે વૃદ્ધો તેના (ગહણે કે) ગહન જેને વિષે, એટલે આ આંવાનું વન, આ ચંપકવન, ઇલાદિક છે જે વનને વિષે તથા વલી તે વન કેહવું છે ? તો કે (મજ્જંત કે) ઢાંજતી એવી (મુદ્ધ કે) મુગ્ધ એટલે સરલ એવી જે (મયવહુ કે) મૃગવધુ એટલે હરણીયો તેમનો (ત્રીસણ કે) જયંકર (રવ કે) આકંદ, શબ્દ તેણે કરીને (ત્રીસણંમિ કે) જયપ્રદ થયેલું અર્થાત્ જયંકર થયેલું. અહીં ત્રી એટલે જય તેને સન કેતાં આપે, તેને ત્રીપણ કહિયે એવા

(वणे के०) बनने विपे. वली आर्ही केटसायक तो एवो अर्थ करे ठे के,
 (सझांत के०) दह्यांत एटसे दहन घवा योग्य एवुं जे वन तेनो अंत ए
 टसे अवनान ठे जेमां, तेने दह्यांत कहियें ते दह्यांत जे दवाभि तेनी (मुळ
 के०) सरल एवी जे ज्वाला तेना आकुलितपणायें करीने मूढ एवा जे
 (मय के०) अरण्यवासी पशुं तेनो (घट्ट के०) घणो अत्यंत (जीस
 ण के०) जयंकर एवो (आराव के०) आकंद तेंणें करीने (जीसणंमि के०)
 जयजीत यथेसुं एवुं (वणे के०) बनने विपे ॥६॥ (जगगुरुणो के०) स्वसा
 मर्ष्यकी घयेला एवा जगतना गुरु जे श्री पार्श्वनाथ स्वामी तेमनुं
 (कमजुयलं के०) चरणयुगल, ते चरणयुगल केदुं ठे ? तो के (निघावि
 थ के०) निघांपित एटसे आपत्तिना तापने प्रशमनं करी सुखीयो कत्यो
 ठे (सयलतिहुअणाजोअं के०) समग्र त्रिजुवना जोग एटसे परिपूर्ण
 अण जुवन जेणें एवुं चरणयुगल ठे. आर्ही आनोग शब्द जे ठे, ते अनि
 वापणनिपेधार्थ ठे, एवा प्रजुना चरणकमलने (जे के०) जे मणुआ
 के०) मनुष्यो (संजरंति के०) स्मरण करे ठे. (तेसिं के०) ते स्मरण
 करनार जनोने पूर्वोक्त जे (जलणो के०) दावाभि ते (जयं के०) जय
 प्रयें (नकुणइ के०) नयीं करतो ॥ ७ ॥

हवे गाथायुग्में करीने जगवंतनो चोथो विपधरजयनिवारकत्व
 महिमाने देखावतो ठतो कहे ठे.

विलसंत जोग जीसण, फुरिआरुण नयण तरल जीहालं॥
 उगगजुअंग नवलज, य सव्हं जीसणाचारं ॥ ८ ॥
 मन्नंति कीन सरिसं, दूर परिबूढ विसम विसवेगा ॥
 तुह नामकर फुडसि, अमत्तं गुरुआ नरा लोए ॥ ९ ॥

अर्थ:- (विलसंत के०) सुशोजित एवा (जोग के०) फणा ठे जेना
 अथवा (विलसंत के०) सुशोजित ठे (जोग के०) देह जेनो एवो तथा
 (जीसण के०) जयंकर अने (फुरिअ के०) स्फुरित एटसे चपल अने
 (अरुण के०) आरक्त ठे (नयन के०) चक्षु जेनां एवो तथा (तरल
 के०) चंचल ठे (जीहालं के०) जिह्वा जेनी एवो (उगगजुअंग के०)

उग्र जुजंगम एटले जयंकर सर्प, वली ते सर्प केदेवो ठे? तो के (नवजयंकर के०) नवीन जलद एटले आपाद महिनानो वर्षाद, तेना (सदृश के०) सदृश ठे, एटले मेघनी पेरे श्यामवर्ण ठे. वली केदेवो ठे? तो के (जीमणा थारं के०) जीमणाकार एटले जयंकर ठे आकार जेनो, अथवा जयंकर ठे आचार कहेतां वेह्वन एटले आहिं त्याहिं चमण जेनुं एवो सर्प ॥ ८ ॥ ने (कीरुसरिसं के०) कीटसदृश (मन्त्रंति के०) माने ठे. तेने कीटसदृश कोण माने ठे? तो के (दूर के०) अत्यंत दूर कस्यो ठे (परिवृद्ध के०) चारे तरफ टाढ्यो ठे (विसम के०) आकरो एवो (विसवेगा के०) विषनो वेग जेज्यें. ते कोणें टाढ्यो ठे? तो के हे श्रीपार्श्वनाथ! (तुह के०) तमारुं (नामस्कर के०) नामाद्धर तेज (फुरु के०) स्फुट ठे प्रज्ञाव जेनो तेणें करीने (सिद्ध के०) सिद्ध थयेलो एवो (मंत्र के०) गारुनादिकनो मंत्र एटले तमारा नामना जे (पार्श्व) ए वे प्राज्ञाविक अद्धारो ठे, ते अद्धारोयें करीने सिद्ध थयेलो एवो जे गारुनादिक मंत्र, तेणें करीने (गुरुआ के०) गरिष्ठ एटले महोटा एवा जे (नरा के०) मनुष्यो जे (लोए के०) लोकने विषे ठे, तेणें टाढ्योठे. तेज पूर्वोक्त सर्पने कीटसदृश माने ठे ॥ ९ ॥

हवे गाथायुगलें करीने प्रचुनुं पांचमुं तस्करजयनिवारकत्व कहे ठे.

अरुवीसु जिह्व तकर, पुलिंदसहूलसहजीमासु ॥

जयविहुरबुन्नकायर, उद्धूरिअ पहिअसठासु ॥ १० ॥

अविलुत्तविहवसारा, तुह नाह पणाममत्तवावारा ॥

ववगयविग्घा सिग्घं, पत्ता हिय इब्बियं ठाणं ॥ ११ ॥

अर्थ:- (अरुवीसु के०) सर्व अटवीयोने विषे. ते अटवीयो केहवी ठे? तो के (जिह्व के०) जिह्व जे पट्टीवासी लोक, तथा (तकर के०) तस्कर एटले चोर, (पुलिंद के०) वनचर जीवो, (सहूल के०) शार्दूल सिंह, तेने मारो, हणो, इत्यादिक जे (सह के०) शब्दो तेणें करीने (जीमासु के०) जयंकरवीहामणी एवी, तथा (जय के०) जय तेणें करीने (विहुर के०) विह्वल तथा (बुन्न के०) विषण एटले दुःखित एवा पुरुषोने (अकायर के०) अकातर एवा जिह्व लोकोयें (उद्धूरिअ के०) लुब्ध्या

ठे, (पहिअसत्तासु के०) पंथीयोना साथो जेने विपे एवी अटवीयो ठे ॥१०॥
एवी अटवीयोमां पण हे श्रीगार्श्वनाथ! (अत्रिलुत्त के०) नथी चोखुं एवुं
(विहवसारा के०) उत्कृष्टधन जेनुं, ते कोण पुरुषनुं उत्कृष्ट धन नथी
चोखु? तो के (नाह के०) हे नाथ! (तुह के०) तमोने (पणाममत्त
के०) प्रणाममात्र करवो, तेज ठे (वावारा के०) व्यापार जेमने, एटले
ते अवसरनेविपे तमोने प्रणाम करवानुं ठे कृत्य जेमनुं एवा पथिको जे
ठे, तेना (सिग्ध के०) शीघ्र एटले उतावला (विग्धा के०) विघ्नसमूह, (वव
गय के०) विशेषें करी गया ठे जेथकी एवा पुरुष, (हिअइष्टिअ के०)
पोताना हृदयने विपे इष्टित एवा (ठाणं के०) स्ननगरग्रामादिक जे मनोवां
ठित स्थानक, ते प्रत्ये (पत्ता के०) प्राप्त थाय ठे ॥ ११ ॥

हवे गाथाछयें करीने ठहुं सिंहजयनिरासकारक प्रभुनुं
माहात्म्य कहे ठे.

पल्ललिआनजनयणं, दूरवियारियमुहं महाकायं ॥ नह
कुलिसघायविअलिअ, गइंदकुंजवलाजोअं ॥ १२ ॥
पणयससंजमपठिव, नहमणिमाणिकपनिअपनिमस्स ॥
तुह वयणपहरणधरा, सीहं कुंधंपि न गणंति ॥ १३ ॥

अर्थ:- (पल्ललिअ के०) प्रज्वलित एवो जे (अनल के०) अग्नि,
तेना सरखां ठे (नयणं के०) नेत्र जेनां एवा, तथा (दूरवियारियमुहं
के०) दूरथकी फाड्युं ठे नक्षण करवाने अर्थे मुख, जेणें एवो, तथा (महा
के०) महोटी ठे (कायं के०) देह जेनो एवो, तथा (नहकुलिस के०)
नखरूप कुलिश जे वज्र, तेना (घाय के०) घात, एटले जे प्रहार, तेणें
करी (विअलिअ के०) विदलित एटले विशेषें जिन कण्यां ठे (गइंद के०)
गजेंद्र जे हस्ती तेमनां जे (कुंजवला के०) कुंजस्थल तेना (आजोअं के०)
आजोग एटले विस्तार जेणें एवो ॥ १२ ॥ अने (कुंधंपि के०) क्रोधा
यमान थयो एवो पण (सीहं के०) सिंह जे ठे तेने (नगणंति के०)
नथी गणता, अर्थात् तेवा सिंहनेविपे पण जयदेतुतायें करी संज्ञावना
करता नथी. ते कोण संज्ञावना करतानथी? तो के (पणय के०) नम

તા એવા (સસંજમ કે૦) મમંત્રમ એટલે આદ્યસદ્ધિત જે (પત્રિય કે૦) પાર્થિવ જે રાજાઈ, તે સંવંધીનું અથવા પ્રવિર્ચીને વિષે વિચાર્યું જે ઈંદ્રો તે સંવંધીનું (નદમણિમાણિક કે૦) પ્રભુતા નયો નેટીજ અંશ મ ણિમાણિક્ય તેને વિષે (પત્રિય કે૦) પદ્યું છે (પત્રિમમ્ય કે૦) પ્રતિ વિંવ જેમને એવા તમે ઓ, તે (તુહ કે૦) તમારા (વચનપદરણ કે૦) વચને કરી જે નામગ્રહણ કરવું, તે રૂપ પ્રદરણ એટલે શસ્ત્રો, તે શસ્ત્રોને (ધરા કે૦) ધારણ કર્યાં છે જેમણે એવા, જનો સિંહને ગણતા નથી ॥૨૩॥

હવે ગાથાયુગ્મે કરીને સાતમો ગજજયનિરાસકારક પ્રબુનો
અતિશય દેશ્વામતો ઠતો કહે છે.

સસિધવલદંતમુસલં, દીર્ઘકરુદ્ધાલબુદ્ધિઝઠાહં ॥ મમુ
પિંગનયણજુઅલં, સસલિલનવજલહરાવાં ॥૨૪॥
ત્રીમં મહાગઈંદં, અત્યાસન્નંપિ તે ન વિગણંતિ ॥ જે તુમ્હ
ચલણજુઅલં, મુણિવઙ્ તુંગં સમલ્લીણા ॥ ૨૫ ॥

અર્થ:- (મુણિવઙ્ કે૦) હે મુનિપતે! (તે કે૦) તે નરો, (અત્યાસન્નંપિ કે૦) અત્યાસન્ન એટલે અતિશયે કરીને નિકટવર્તી એટલે ઢૂકનો રહે લો એવો પણ (મહાગઈંદં કે૦) મહોટો એવો ગજેંદ્ર તેને (નવિગણંતિ કે૦) નથી ગણતા. અર્થાત્ તે નરો ગજજય હેતુની સંજાવના કરતા નથી. હવે તે ગજેંદ્ર કેહેવો છે? તો કે (ત્રીમં કે૦) વિહામણો અતિજયંકર એવો, વલી કેહેવો છે? તો કે (સસિ કે૦) ચંદ્રમા તેના સરખો (ધવલ કે૦) ધોલો છે (દંતમુસલં કે૦) બે દાંત રૂપ મુશલ જેને એવો અને (દીર્ઘ કે૦) દીર્ઘ એટલે લાંબો એવો (કર કે૦) શુંઢાદંત તેનું (બુદ્ધિ કે૦) જંચુ ઝમારવું, તેણે કરીને (બુદ્ધિ કે૦) વૃદ્ધિગત થયો છે (ઝઠાહં કે૦) ઝ ત્સાહ જેને એવો, તથા (મહુ કે૦) મધુ એટલે મધ તેના સરખું (પિંગ કે૦) પીતરક્ત છે (નયણજુઅલં કે૦) નેત્રનું યુગલ જેનું એવો, તથા વલી કેહેવો છે? તો કે (સસલિલ કે૦) જલેં કરી પૂર્ણ એવો જે (નવજલહ રારાવં કે૦) નવીન મેઘ, તેના સરખો છે આરાવ એટલે ગર્જનારૂપ શબ્દ જેનો એવો, આર્હિં જલધર શબ્દ જે છે, તે મેઘવાચિ જાણવો. કદાપિ

तेम न कहियं, मो प्रथम मखिल शब्द घटण करेखो ठे, तेथी पुनरुक्ति दो
पनी आपनि धाय मे माटे. वली ते नरो केदेवा ठे? तो के (ज के०) जे-
नरो, (तुम्हयलणजुअलं के०) तमारा घरणयुगल ते प्रत्ये (समष्टी
मा के०) मयगरीतें आधये करीने रया गया ठे. ते नमारे घरणयुग
ल केदेवुं ठे? तो के (तुंग के०) सर्वेयकी गुणोयें करीने उगत गवुं ठे.
हवे ए सर्वनो जावार्थ एज ठे जे, तमारा घरणाश्रित नरोने गनादश ग-
जतय होनुं नथी ॥ १५ ॥

॥ हवे नाथायुग्में करीने आनमो प्रजुनो संग्रामजयहरातिश
यने कहेनो उनो कहे ठे. ॥

समरम्मि तिसरखग्गा, जिग्यायपविद्धउरुयकववे ॥
कुंतविणिजिन्न करि कखद, सुफ सिहार पउरंमि ॥ १६ ॥
निज्जियदप्पुहररिउ, नरिदनिवहा जडा जसं धवलं ॥
पावंति पाव पसमिण, पास जिण तुद प्पजावेण ॥ १७ ॥

अर्थ:- (पावजिण के०) हे पार्श्वजिन ! तथा (पावपसमिण के०)
हे पापना प्रकपे करी शमायनहार ! (जडा के०) जट जे मुज्जदो ते, (समर
म्मि के०) संग्रामने विपे (तुदप्पजावेण के०) तमारा प्रजावे करीने (ध
वलं के०) उज्ज्वल गवुं (जसं के०) यश जेठे तेने (पावंति के०) पामे
ठे. ते जटोयें तमारा प्रजावे करीने (निज्जिय के०) निर्जित घटखे जीत्या
ठे (दप्पुहर के०) दर्प जे अहंकार तेणें करी मदोन्मत्त थयेला अर्थात्
“अमं योद्धा तेषं” तवा अजिमान धरनारा एवा (रिउनरिंद के०) शत्रु एवा
जे राजाजें तेमना (निवहा के०) समूह जेमणें एवा थाय ठे ॥ १५ ॥
हवे पूर्वोक्त संग्राम केदवोठे? तो के (तिसरखग्गा के०) तीक्ष्ण एवा जे
खन्न तेना (अजिग्याय के०) प्रहार तेणें करीने (पविद्ध के०) उधृंखल जेम
तेमज (उरुय के०) आम तेम नाचवा साम्यां ठे (कववे के०) मस्तक
रहित धन जेने विपे एवो, तथा वली केदवो ते संग्राम ठे? तो के (कुंत
विणिजिन्न के०) कुंत जे जाखां, तेमणें विशेषें करी जेदेखां ठे श्रंग जेनां
एवा जे (करिकखद के०) दस्तीना ग्रीश धरणा वालको, तेमणें (सु-

કસિક્કાર કેળ) મૂકેલા એવા જે સીત્કારો તે સીત્કારાતિશયે કરીને (પર
રમ્મિ કેળ) પ્રચુર એવો સંગ્રામ છે. એવા દારુણ સંગ્રામને વિષે તમારા
પ્રજાવેં કરી તે સુચ્છટો જયને પામે છે ॥ ૧૬ ॥

હવે ઇટલા સ્તોત્રેં કરીને કવિયેં પ્રચુનું આઠ જયનિવારણાતિશય પણ
પૃથક્ પૃથક્ યુગ્મગાથાયેં કરીને કહ્યું, સાંપ્રત એક ગાથાયેં કરીનેજ પૂર્વે
કહ્યાં એવાં જે જયો, તેને નિરાસ કરતો ઠતો કહે છે.

રોગ જલ જલણ વિસહર, ચોરાંરિ મહંદ ગય રણ જયાઈ.
પાસજિણ નામ સંકિ, ત્તણેણ પસમંતિ સઘાઈ ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:—(રોગ કેળ) રોગ જે કુષ્ઠાદિ, (જલ કેળ) પાણી (જલણ કેળ)
અગ્નિ, (વિસહર કેળ) સર્પ, (ચોર કેળ) તસ્કર, (અરિ કેળ) શત્રુ, (મહંદ
કેળ) સિંહ, (ગય કેળ) હસ્તી, (રણ કેળ) સંગ્રામ, તેનાં (સઘાઈ કેળ) સર્વ
(જયાઈ કેળ) જય તે, (પાસજિણનામસંકિત્તણેણ કેળ) પાર્શ્વજિનનાં શ્રદ્ધા
પૂર્વક જે નામ, તેનું જે કીર્તન, તેને કરવે કરીને (પસમંતિ કેળ) પ્રકર્ષેં કરી
શાંતિ પામે છે. અર્થાત્ પ્રશબ્દેં કરીને ફરી તે જય ઉત્પન્ન પણ થાય નહિં. આ
ઠેકાણેં મંત્ર કહે છે. તે જેમ કે:—“ૐ નમિજ્ઞણ પાસ વિસ વિસહર વસહ
જિણ ફુલિંગ ક્કીરોગ જલ જલણ વિસહર ચોરાંરિ મહંદ ગય રણ જયાઈ
પાસ જિણ નામ સંકિત્તણેણ પસમંતિ મમ સ્વાહા ॥” આ મહામંત્ર છે,
તે આ સ્તોત્રના વેરાણલા અદ્ધરોયેં કરી ઉત્પન્ન કરેલો છે ॥ ૧૭ ॥

હવે આ ગાથામાં આ સ્તોત્રનું માહાત્મ્ય કહે છે.

એવં મહાજયહરં, પાસજિણિંદસ્સ સંથવમુચ્ચારં ॥
જવિય જણાણંદયરં, કહ્લાણ પરંપર નિહાણં ॥૧૮॥

અર્થ:—(એવં કેળ) એ પૂર્વોક્ત રીતેં કહ્યું એવું, (પાસજિણિંદસ્સકેળ) શ્રી-
પાર્શ્વજિનેંદ્રનું (સંથવં કેળ) સ્તવન છે, તે કેહેવું છે? તો કે (મહાજયહરં-
કેળ) મહોદ્દં એવું જે જય તેને હરનારું છે, અર્થાત્ અનર્થપ્રતિઘાતક છે. આ
દેં કરીને આ સ્તોત્રનું નામ પણ જયહર જાણવું. વલી તે કેહેવું છે? તો કે
(ઉચ્ચારં કેળ) અર્થથકી અને શબ્દથકી ઉદાર છે. વલી કેહેવું છે? તો કે
(જવિયજણાણંદયરં કેળ) જવ્ય જે મુક્તિગમન યોગ્ય જીવ, તેને આનંદ

करनारं ठे. आहिं कोइ शंका करे के, जवियानंदयरं एम न कहुं अने जवियजणाणंदयरं एम कहेवानुं शुं कारण? अने कदाचित् पूर्वोक्त पाठ कह्यो हत, तो पण अर्थमां एमज आवत. ते जेम के:—जविकोने आनंद दे नारं ठे. त्यां समाधान करे ठे के, जो जन शब्दनुं ग्रहण करियें, तो अव्यवहारिक निगोदमां पण जविक जीव ठे, तो तेने आनंद थवानो संजव ठे नहीं, कारण के ते एकेंद्रिय ठे माटे मध्यें जन शब्दनुं ग्रहण कस्यु ठे. अहिं व्यवहारराशिमां जे उत्पन्न थाय, तेने जन कहियें माटें जविक एवा जन ने आनंदकारक आ स्तवन ठे, एम जाणवुं. वली आ स्तवन केहुं ठे? तो के (कल्याणपरंपरनिहाणं के०) कल्याण जे श्रेय तेनी परंपरा जे संतति तेनुं निदानरूप एवुं ठे. अहिं केटलाएक तो पदविजंजन करीने आम अर्थ करे ठे, ते जेम के:—(जवियजणाणं के०) जविक जनोने (कल्याणपरं के०) कल्याणैकस्थान एवुं ठे. वली केहेवुं ठे? तो के (परनिहाणं के०) परनिजानां एटले पर जे शत्रुं तेनां निज जे कपट ते उच्चाटनादि तेने (अंदयरं के०) बांधनारं ठे, अर्थात् प्रकारांतरें करी एम जाणवुं जे हुइ कमोने स्तंजन करनारं ठे ॥ १९ ॥

हवे आ गाथायें करीने जे कोइ जयस्थानको होय, ते ठेकाणें आ स्तवन जणवुं, एवां जयस्थानकोने प्रगट करतो ठतो कहे ठे.

राय जय जरक ररकस, कुसुमिण डस्सजण रिख पीडासु ॥
संजासु दोसु पंथे, उवसग्गे तहय रयणीसु ॥ २० ॥

अर्थ:—(रायजय के०) राजजय, (जरक के०) यद्वाजय, (ररकस) के०) राक्षसजय, (कुसुमिण के०) कुसुमजय, तथा (डस्सजण के०) दुःशकुन, एटले डुष्ट शकुनजय तथा (रिख के०) अशुच ग्रह, ते सर्वनी (पीडासु के०) पीडाउने विपे, तथा (दोसुसंजासु के०) वे संध्या ते एक प्रातः काल अने वीजी सायंकाल तेनेविपे, तथा (पंथे के०) पंथ जे अरण्यादिक मार्ग तेनेविपे. तथा (उवसग्गे के०) देव अने मनुष्यकृत उपसर्गोने विपे (तह के०) तथा (य के०) च ते समुच्चयार्थवाचक ठे. रय णीसु के०) रात्रियोने विपे ॥ २० ॥

जो पढइ जो अ निसुणइ, ताणं कइणो य माणतुंगस्स ॥
पासो पावं पसमेउ, सयल जुवणच्चिय चलणो ॥ २१ ॥

अर्थ:- (जो के) जे कोइ जन, ए उक्तप्रकारें करीने श्रीपार्श्वजिन
नुं आ स्तव जे ठे, तेने (पढइ के०) जणें ठे, तथा (जोअनिसुणइ के०)
जे उपयोग पूर्वक सांजले ठे, (ताणं के०) ते वेहु जननुं (य के०) बड़ी
(कइणो के०) आ प्रस्तुत स्तोत्रना कर्त्ता एवा (माणतुंगस्स के०) मानतुंग
सूरि तेमना निजप्रभु एवा जे (पासो के०) पार्श्वनामा जिन. आहिं पार्श्व
पदैं करीने पार्श्वयक्ष ग्रहण करवो नहिं, कारण के ते यक्षने हवे केहेसुं एवा
विशेषणोनी अनुपपत्ति ठे माटें ते पार्श्वजिन, (पावं के०) पाप ते अशुभ कर्म
जे राजजयादिकनुं कारण, तेने (पसमेउ के०) विनाश करो. ते पार्श्वजिन
केहेवा ठे ? तो के (सयलजुवणच्चियचलणो के०) सकल एतु जुवन जे
जगत् तेणें, आहिं जुवनशब्दें करीने त्रिजुवनमां रहेनारा जनो ग्रहण
करवा, तेणें अर्चित एटले पूजित ठे चरण जेनां एवा ठे ॥ २१ ॥

हवे ते पार्श्वजिन केहेवा ठे ? तेनो अतिशय, आ गाथायें करी कहे ठे.

उवसग्गंते कमठा, सुरम्मि जाणाउं जो न संचलिउं ॥

सुर नर किन्नर जुवइहिं, संथुउं जयउ पासजिणो ॥ २२ ॥

अर्थ:- (उवसग्गंते के०) उपसर्गकारक एवो (कमठासुरम्मि के०)
कमठासुर ठेते पण (जो के०) जे जगवान् (जाणाउं के) पड्जीव नि
काय हितचिंतनरूप एवा ध्यानयकी (नसंचलिउं के०) चलायमान थ
या नहीं. अर्थात् दोऊ पाम्यानही. बली ते केहेवा ठे ? तो के (सुर
के०) देवो, (नर के०) मनुष्य, (किन्नर के०) किन्नर, (जुवइहिं के०)
युवती एटले ते सर्वनी स्त्रीयो तेणें (संथुउं के०) रूडे प्रकारें एटले त्रिधा
शुद्धियें करीने स्तुति करेला एवा (पासजिणो के०) श्रीपार्श्वजिन ते
(जयउ के०) जयतु एटले उत्कर्षें जयवृद्धिने पासो ॥ २२ ॥

इअस्स मअयारे, अठारस अकरेहिं जो मंतो ॥

जो जाणइ सो जायइ, परम पयठं फुडं पासं ॥ २३ ॥

अर्थ:- (एअस्स के०) आ स्तोत्रना (मअयारे के०) मध्यमें विपे

मंत्रा अहोरोयं करी "नमिऊणपासविसहरवसहजिणफुसिंगं" ॥ (अष्टा
स्तवत्करेहिं के०) अहार अहोरोयं करीने (जो के०) जे चिंतामणिनामा
गुण (मंत्रो के०) मंत्र ठे, तेने (जो के०) जे (जाणइ के०) गुरु उपदे
शयकी जाणे ठे, (सो के०) ने, तेवा मंत्रं करीने (पासं के०) पार्श्वनाथने
(तायइ के०) श्रीमंत्रमय पार्श्वप्रचुनुं ध्यान करे ठे, ते केहवा श्री पार्श्व
नाथ ठे ? तो के (फुडं के) प्रगटध्यान स्वरूपें करीने (परम के०) उ
त्कृष्ट गुरु (पयसं के०) पद जे स्थानक तेने विषे रहेनारा ठे ॥ २३ ॥

पासइ समरण जो कुणइ, संतुठे हियएण ॥ अहुत

र सय वाहि जय, नासइ तस्स दूरेण ॥ २४ ॥

इति श्रीमहाजयहरनामकं पंचमस्मरणं संपूर्णम् ॥ ५ ॥

अर्थः—(जो के०) जे जीवो, (संतुठेहियएण के०) संतुष्ट हृदयें क
रीने (पासइ के०) श्रीपार्श्वनाथनुं (समरण के०) स्मरण जे ठे, तेने
(कुणइ के०) करे ठे, (तस्स के०) ते जीवोना (अहुत्तरसय के०) एक
शो ने आठ एवा (वाहि के०) व्याधि संबंधि जे (जय के०) जय, ते (दू
रेण के०) दूर प्रत्ये (नासइ के०) नासे ठे ॥ २४ ॥ इति नमि० ॥ ५ ॥

॥ अथ ॥

॥ श्री अजितशान्तिस्तवननामः षष्ठस्मरणस्य प्रारंभः ॥

अजिअं जिअ सव जयं, संतिं च पसंत सव गय पावं ॥ जय

गुरु संति गुणकरे, देवि जिणवरे पणिवयामि ॥ १ ॥ गाढा ॥

अर्थः—जगवान् गर्जस्य ठते तेमनी विजया देवी माताने पोताना स्वा
मी जितशत्रु राजाये श्रुतकीनाने विषे न जीती, माटें (अजियं के०)
अजितनाथ नामा वीजा तीर्थकर, (च के०) वली (जिअसवजयं के)
जीखुं ठे, इह लोकादिक सप्तविध सर्व जय जेणें एवा, (संतिं के०)
श्रीशान्तिनाथ जगवान् ते, जे वखत गर्जमां हुता, ते समय पण जगत
ना अशिवोनी उपशान्तिने करता हवा, अने हमणां पण जे स्मरणयकी
जीवने शान्तिने करे ठे. ते शान्तिनामक शोखमा तीर्थकर केहेवा ठे ? तो
के (पसंत के०) अपुनर्जाविं करी निवृत्त थया ठे (सव के०)

सर्व एवा (गय के०) रोग अने (पाव के०) पाप एटले अशुभ कर्म जे मनां एवा ठे, ते (दोष के०) वेद पण (जिणवर के०) जिनवर तेने (पणिवयासि के०) प्रणिपतामि एटले ननस्कार करुं तुं. ते वेदु जिनवर केहेवा ठे? तो के (जय के०) जगत् जे देशनाई प्राणिवर्ग तेना (गुरु के०) तत्त्वोपदेष्टा एवा ठे, अथवा जगतना (गुरु के०) महोटा एवा तथा (मति के०) कषायनो अज्ञाव, तथा (गुण के०) ज्ञानादिक गुण तेने (करे के०) करे ठे, अथवा शांतिरूप गुणना करनार ठे ॥ १ ॥ आ, गाथानामक ठंद जाणवो. आ सर्वस्तोत्रना ठंदनुं लक्षण ठंदोरलाकरनामक ग्रंथशी जाणवुं ॥

ववगय मंगुल जावे, तेहं विजल तव निम्मल सहावे ॥

निरुवम महप्पजावे, थोसामि सुदिठ सप्पावे ॥१॥ गाढा ॥

अर्थ:—(ववगय के०) व्यपगत एटले गयो ठे (मंगुलजावे के०) अशोजन जाव जेमनो एवा, आ कळुं एवुं ववगयमंगुलजावत्व, तेनेविषे विशेषणद्वारायें करीने हेतु कहे ठे, ते जेम के:—(विजल के०) विस्तीर्ण ते बाह्याज्यंतरं द्वादशविध एवुं (तव के०) तप तेणें करीने (निम्मलस हावे के०) निःकर्मा, ठे, स्वसत्तायें करी स्वज्ञाव जेमनो एवा, ते पूर्वनी गाथा मां कह्या जे श्री अजितनाथ तथा शांतिनाथ, ते वेहुनी हुं नंदिषेणनामा सूरि, (थोसामि के०) स्तुति करुं तुं. हवे ते वेहु जिन केहेवा ठे? तो के (निरुवम के०) निरुपम, उपमातीत ठे, (महप्पजावे के०) महान् एटले महोटा ठे प्रजाव एटले शक्ति जेनी एवा ठे. अथवा निरुपम एटले महोटा एवो ठे प्रजाव ते माहात्म्य जेनुं एवा ठे. वली केहेवा ठे? तो के (सुदिठ के०) रूडे प्रकारें करी, अर्थात् केवलज्ञान अने केवल दर्शन करी दीठा ठे (सप्पावे के०) विद्यमान जीवाजीवादिक जावो जेमणें एवा ठे. आहिं 'तेहं' ए जे पाठठे, ते अप्रामाणिक ठे; कारण के तेनुं प्रावाहि कर्तवें करीने आगमन ठे, तथापि ते पाठ सर्वजनो जणे ठे, तेथी अहिं लख्यो ठे ॥ २ ॥ आ पण, गाथानामा ठंद जाणवो.

सव डुक्क प्पसंतीणं, सव पाव प्पसंतिणं ॥ सथा अजिय संतीणं, एमो अजिय संतिणं ॥ ३ ॥ सिलोगो ॥

अर्थः—(सब के०) सर्व एवा जे जन्मजरादि विद्यमान कर्म, तेथकी उपनां जे (दुःख के०) दुःखतेनी (प्संतीणं के०) प्रशांति थइ ठे जेउने एवा ठे, अथवा सर्व योग्य जंतुठना दुःखनी प्रशांति करी ठे मजेणें ए-
वा ठे, तथा (सब के०) सर्व एवां जे प्राणातिपातादिक (पाव के०) पापकर्मों ठे, तेनी (प्संतीणं के०) प्रशांति थइ ठे जेमने एवा ठे, तथा बली (अजिअ के०) रागादिकें करी नथी पराजव पामेलो एवो (संति णं के०) शांति पटले उपशम ठे जेमनो एवा, (अजिअसंतिणं के०) श्रीअजितनाथजी तथा शांतिनाथजी तेमने (सया के०) सदा निरंतर (नमो के०) नमस्कार थाउं ॥३॥ आ गाथानो श्लोकनामा ठंद जाणवो॥

अजिअ जिण सुह प्पवत्तणं, तव पुरिसुत्तम
नाम कित्तणं ॥ तह य धिइ मइ प्पवत्तणं, तव
य जिणुत्तम संति कित्तणं ॥ ४ ॥ मागहिया ॥

अर्थः—(अजिअजिण के०) हे अजितजिन! तथा (पुरिसुत्तम के०) पुरुष जे मर्त्यलोक तेने विपे उत्तम पटले श्रेष्ठ तेना संबोधननेविये हे पुरुषोत्तम! (तव के०) तमारं (नामकित्तणं के०) नामनुं जे कीर्तन, ते (सुहप्पवत्तणं के०) स्वर्गापवर्ग लक्षण जे सुख, तेनुं प्रवर्त्तन करनारं एवुं वत्तं ठे. (तहय के०) तथा बली (धिइ के०) धृति ते चित्तनी स्व स्थतारूप समाधि तथा (मइ के०) मति जे बुद्धि तेनुं (प्पवत्तणं के०) प्रवर्त्तन पटले प्रकपें करिने वर्त्तन करनारं ठे, तथा (जिणुत्तम के०) जिन जे सामान्य केवली, तेने विपे श्रेष्ठ एवा हे (संति के०) श्री शांतिनाथ! (तवय के०) बली तमारा नामनुं जे (कित्तणं के०) कीर्तन ठे, ते पण पूर्वोक्तगुणयुक्त ठे. कोइ ठेकारणें 'पवत्तण' एवो पाठ ठे, तेनो अर्थ पण तेमज जाणवो ॥ ४ ॥ आ गाथानो, मागधिका नामा ठंद जाणवो.

किरिया विद्धि संचिअं कम्म किलेस विमुक्त यरं, अ
जिअं निचिअं च गुणेहिं महामुणि सिद्धि गयं ॥ अजि
अस्स य संति महामुणिणोवि अ संतिकरं, सपयं म
म निधुइ कारणयं च नमंसणयं ॥ ५ ॥ आखिणाणयं ॥

अर्थः—(किरियाविहि के०) कायिक अधिकरणीयादिक पञ्चीश क्रिया, तेना विधि एटले जेद, तेणें करि (संचिअ के०) संचित करेलां एटले एकठां करेलां एवां जे (कम्म के०) ज्ञानावरणादिक आठ कर्म, तथा (किलेस के०) कषाय तेथकी (विमुक्कयरं के०) मूकावनारा ठे, एटले तेथकी अत्यंत अज्ञावना करावनारा ठे. अहीं किलेस ते कषाय तेनुं पण कर्मेने विषे अंतर्गतपणुं ठे, तथापि संसारना कारणेनेविषे कषायनुं मुख्यत्वप णुं ठे, एवुं सूचन करावाने कषायनुं जूडु ग्रहण कखुं ठे, तथा (अजिअं के०) तीर्थांतरीय एवा अन्यदर्शनीयो जे ईश्वरादिक देवो ठे, तेने वांदवानुं जे पुण्य, तेणें नथी जीत्या जेह एवा ठे. (च के०) वली केहवा ठे ? तो के (गुणेहिं के०) सम्यग् ज्ञान, दर्शन, चारित्रादिक गुणें करीने (निचियं के) निचित एटले व्याप्त एवा ठे. उपलक्षणथी ए गुणेनी प्राप्ति पण ज गवानेने नमस्कार करवाथकी होय ठे. वली केहवा ठे ? तो के (महामु णि के०) महोटा मुनियो जे ऋषियो तेमनी (सिद्धि के०) अणिमादिक आठ सिधियो जे ठे, तेने (गयं के०) गत एटले प्राप्त थया एवा ठे, उपलक्षण थकीते अणिमादिक आठ सिद्धियोनी प्राप्ति पण जगवंतने नमस्कार करवा थकी थाय ठे, एवा (अजिअस्स के०) अजित नामें वीजा तीर्थकर तेमने अने (य के०) वली जे विघोपशांतिने करे ठे, एवा (संति के०) श्री शांतिनाथ नामा शोलमा तीर्थकर, (महामुणिणोविअ के०) जे महामुनि ठे, तेमने अ थवा महामुनियोने शांतिना करनार श्रीशांतिनाथ तेमने जे (नमंसणयं के०) विशिष्ट प्रणमन करवुं, ते (मम के०) मुऊने (सययं के०) निरंतर, (संति करं के०) विघोपशांति करवानुं अने (च के०) वली (निबुड के०) निर्वृत्ति जे मोक्षसुख तेनुं प्रशस्त, (कारणयंच के०) कारण, (जवतु के०) हो. अहीं जवतु ए पद अध्याहारथी लेवुं. कारण के ए पदमां जे ठेवुं कारणकं, त्यां क जे ठे, ते नमनप्रशंसाने विषे ठे ॥५॥ आ, आलिंगनकनामा ठंद ठे ॥

पुरिसा जइ डुक्कवारणं, जइ अ विमग्गह सुक्क
कारणं ॥ अजिअं संतिं च जावउं, अजयक
रे सरणं पवज्झहा ॥ ६ ॥ मागहिआ ॥

अर्थ:- (पुरिसा के) हे मनुष्यो ! (जड़ के) यदि एटले जो तमें (झुलवारण के) दुःखनुं प्रतिपेधन करुं, तेने (विमग्गहके) विमार्गयथ, एटले खोलो ठो, अर्थात् शोधवांठो ठो, अने (अ के) वली (जड़ के) यदि एटले जो (मुक्तकारण के) सुखनुं कारण एटले हेतु तेने पण विमग्गह एटले खोलो ठो, शोधो ठो, तो (अजित के) श्रीअजितनाथनुं (च के) तथा (संति के) श्रीशान्तिनाथ तेमनुं (सरण के) शरण जे प्राण तेने (जावळ के) जाव जक्तियें करीने, परंतु ज्वयें करीने नहीं एवं सूचन करवाने अर्थ जावळ ए शब्द ग्रहण कस्यो ठे. (पवझहा के) प्राप्त थाळ. ए वेहु तीर्थकर केहेवा ठे ? तो के (अजय के) निर्जय तेने (करे के) करे एवा ठे ॥ ६ ॥ आ, मागधिका नामा उंद जाणवो ॥

एम वेहु तीर्थकरनी स्तवना करीने हवे अनुक्रमें एकेक तीर्थकरनी स्तुति करे ठे. तेमां पण प्रथम श्रीअजितनाथने स्तवे ठे.

अरइ रइ तिमिर विरहिअ सुवरय जर मरणं, सुर
असुर गरुड जुयग वइ पयय पणिवइअं॥ अजिअ मह
मविअ सुनय नय निजण मज्जयकरं, सरण मुअसरिअ
जुवि दिविज महिअं सययमुवणमे ॥ ७ ॥ संगययं

अर्थ:- (अरइ के) संयमने विपे अरति अने (रइ के) असंयमने विपे रति एटले समाधि तथा (तिमिर के) अज्ञान, तेणें करी (विरहिअ के) विरहित एवा, अथवा अरति ते मोहनीयउदयथकी उपन्यो जे चित्तोद्भेग अने रति ते मोहनीयोदयथकी उपनी जे चित्ताजिरति, ते वेहु सम्पक् ज्ञानने आछादन करनारी ठे, ते रूप तिमिर जे अंधकार, तेणें करी विरहित ठे, अने वली (सुवरयजरमरण के) उपरत एटले निवृत्ति पाम्यां ठे जरा अने मरण जेनां अथवा (उवरयजरं के) उपरत ठे जरा जेने तथा वली (अरण के) नयी रण ते युद्धादिक क्लेश जेने एवा, वली (सुर के) वैमानिक देवो, (असुर के) ज्वनपति, (गरुड के) सुवर्णकुमार, (जुयग के) नागकुमार, तेना (वइ के) पति जे इंद्रो उपलक्षणथकी अन्य देवोना पण इंद्रो खेवा. तेमणें (पय

य के०) रुडे प्रकारें जेम आय तेम (पणिवड्य के०) प्रतिपत्ति एउम
नमस्कार कस्यो ठे जेने एवा. अथवा (सुग के०) तेमानिक. (ससुर के०)
जवनपति, (गरुड के०) ज्योतिषी, (जुयगा के०) जुज जे गुरु तेने विषे, या
नाम चाखे एवा जे व्यंतग, ते वनचर संझायें करीने तेनुं स्तवणुं ठे, ग के०
माटे तेमना (वड के०) पति तेमणें (पययं के०) गुरुतायें करीने (पणिव
इयं के०) प्रतिपत्ति कसुं ठे जेमने एवा ठे, वली केववा ठे? तो के
(अविश्र के०) अपिच एटले सर्वे समीचीन एवां अन्य विशेषणायें चुक
एवा तथा (सुनय के०) शोजन एवा जे अनेकांतरूप नेगमादिक नय
तेमनुं (नय के०) प्रतीतितुं पामनुं, तेने विषे (निगण के०) निगुण
काह्या ठे, तथा (अजयकरं के०) निर्जयपणाना करनार अथवा नय
रहित सुखना आपनारा, एवा जिनना (सरण के०) शरणने (उवस
रिथ के०) उपसृत्य एटले शरणतायें करी प्रतिपादन करीने (जुवि के०)
जुविज जे मनुष्यो, (दिविज के०) देवो तेमणें (महियं के०) पूजित ठे
एवा, (अजिअं के०) श्रीअजितनाथने (सययं के०) सततं एटले निरंतर
(अहं के०) हुं स्तवन करनारो (उवणमे के०) उपनमे एटले सामीप्यं
करीने नमस्कार करुं तुं ॥ ७ ॥ आ, संगतनामा ठंड जाणवो.

हवे शांतिजिनने स्तवे ठे.

तं च जिणुत्तम सुत्तम नित्तम सत्तधरं,
अज्जाव मद्दव खंति विमुत्ति समाहि
निहिं ॥ संतिकरं पणमामि दसुत्तम
तिब्बयरं संतिमुणी मम संति समा
हिवरं दिसउं ॥ ८ ॥ सोवाणयं ॥

अर्थ:-हुं (तं के०) ते जगत्प्रसिद्ध एवा (संतीमुणी के०) शांतिनामें
जे मुनि, तेने (पणमामि के०) श्रद्धापूर्वक प्रणाम करुं तुं. (च के०)
च ठे ते पादपूर्णार्थ ठे, ते शांतिमुनि केहवा ठे? तोके (जिण के०)
सामान्य केवली तेने विषे (उत्तम के०) तीर्थकरपणायें करीने श्रेष्ठ ठे,
अने (उत्तम के०) प्रधान (नित्तम के०) निस्तम एटले अज्ञानरहित ठे,

अथवा निस्तम एटले कांक्षारहित ठे, तथा (सत्तधरं के०) सत्र एटले जावयइ तेने धारण करनारा ठे, बली (अल्लव के०) आर्जव, ते निर्मायि कपणुं (मद्व के०) माद्व, ते निरहंकारता, (खंति के०) क्षमा, (विमुक्ति के०) निर्लोजता तथा (समाहि के०) समाधि तेमना (निहिं के०) निधि एवा ठे, तथा (संतिकरं के०) शांतिक जे विपत्तिनो उपशम, तेने रं एटले थापे ठे एवा, बली केहेवा ठे? तो के (दमुत्तम के०) दम जे इन्द्रिय दमन एटले इन्द्रियनो जय, तेणेंकरीने उत्तम एटले प्रधान ठे, बली (ति-छयरं के०) तीर्थ करावानुं ठे शीख जेनुं तेने तीर्थकर कहियें. एवा ते (मम के) मुजने (संति के०) शांति अने (समाहिवरं के०) प्रधान समाधि जे चित्तनी स्वस्थता, तेहीज वर एटले वांछितपणुं तेने (दिसठ के०) द्यो, थापो ॥ ८ ॥ आ, सोपानफनामा ठंद जाणवो.

ह्वे श्री अजितनाथने गाथायुग्में करीने स्तवे ठे.

सावन्नि पुव पन्निवं च वर दन्नि मन्त्रय पसन्न विन्नि
न्न संघियं, थिर सरिन्न वणं, मयगल्ल लीलायमा
ए वर गंधदन्नि पन्नाण पन्निंयं संथवारिदं ॥ दन्नि
दन्नि वाहुं धंत कण्णग रुअग निरुवदय पिंजरं, पवर
लक्खणो वचिय सोम चारु रुवं, सुइ सुइ मणाजिरा
म परम रमणिअ वर देव इण्डहि निनाय महुर
यर सुदगिरं ॥ ९ ॥ वेहल ॥

अर्थः—(सावन्नि के०) धावस्ति शब्दें करीने अर्ही अयोध्या ग्रहण करवी, तेविषे आगमनुं प्रमाण ठे, ते जेम केः—“इत्थाग जूमिठंदा, सावन्नि विणिंयं कोसलपुरं च” माटे ते अयोध्याने विषे (पुवपन्निवं के०) पुवें ए-टले दीक्षा ग्रहणथी पहेखां पार्थिव एटले राजा दत्ता, अथवा पूव कहेली एवी अयोध्या तेना पार्थिव एटले राजा, (च के०) चकार पादपूर्णापं ठे. बली (यर के०) थ्रेष्ट एवो जे (दन्निमन्त्रय के०) वनहन्ती तेनुं मस्तक तेना सरखुं (पसन्न के०) प्रदाम्त एटले प्रदाम्ता करवा योग्य अने (विन्नि द के०) विस्तीर्ण एवुं ठे शरीरनुं (संघियं के०) शुद्धसंस्थान जेमनुं

એવા છે તથા (ચિર કે०) સ્થિર કઠિન (સરિઠ કે०) સરખું અવિષ
 મ એવું (વઠું કે०) વક્ષ એટલે હૃદય છે જેમનું, અથવા (ચિર કે०)
 નિશ્ચલ એવું (સિરિઠ કે०) શ્રીવત્સનામા લક્ષણવિશેષ તે છે (વઠું કે०)
 વક્ષઃસ્થલને વિષે જેને એવા, તથા (મયગલ કે०) મદોન્મત્ત અને
 (લીલાયમાણ કે०) લીલા કરતો એવો (વર કે०) પ્રધાન (ગંધહૃદિ
 કે०) ગંધહસ્તી તેનું જે (પઢાણ કે०) પ્રસ્થાન એટલે ગમન તેની પેરે
 (પઠિચ્ચ કે०) પદસંક્રમણ એટલે ગતિ છે જેમની એવા, તથા (સંથવારિહં કે०)
 સંસ્તવ જે સ્તુતિ તે વર્ણન કરવું, તેને અર્હ એટલે યોગ્ય તથા (હૃદિહૃદ કે०)
 હસ્તીનો હસ્ત જે શુંઢાદંરુ તેના સરખા સરલ તથા લાંવા છે (વાહું કે०)
 વાહુ જેના એવા, તથા (ધંત કે०) ધમેલું એવું જે (કણગ કે०) કનક
 એટલે સુવર્ણ તેનું (રુચ્ચગ કે०) રુચક એટલે જાજન અથવા આજરણ
 વિશેષ તેના સરખું (નિરુવહ્ય કે०) નિરુપહત એટલે નિષ્કલંક એવો
 (પિંજરં કે०) પીતવર્ણ છે જેનો એવા, તથા (પવર કે०) પ્રવર એટલે
 શ્રેષ્ઠ એવા શંખ, ચક્ર, અંકુશાદિક (લક્ષણ કે०) લક્ષણો તેણે કરીને
 (ઉવચિય કે०) સહિત છે વ્યાસ છે, તથા (સોમ કે०) સૌમ્યાકાર
 એવું અને દેખનારાને (ચારુ કે०) મનોહર સુખદાયક છે (રૂવં કે०) રૂપ
 જેમનું એવા, તથા (સુહ કે०) શ્રુતિ જે કાન, તેને (સુહ કે०) સુખ
 ની દાયક તથા (મણ કે०) મનને (અજિરામ કે०) મનોહર આલ્હા
 દકારી (પરમ કે०) અત્યંત (રમણિજ્ઞ કે०) રમણિક, અથવા (પર
 કે०) ઉત્કૃષ્ટ છે (મા કે०) લક્ષ્મી જેને એવા શ્રીમંત જનો તેને, અથવા
 (પર કે०) દૂર છે (મા કે०) લક્ષ્મી જેને એવા દરિદ્રી જનો, તે વે
 હુને (રમણિજ્ઞ કે०) રમારુનાર એટલે સંતોષ પમારુનાર એવી, તથા (વ
 ર કે०) શ્રેષ્ઠ એવી (દેવહુહિ કે०) દેવહુહિ તેનો (નિનાય કે०) શબ્દ
 તેના સરખી (મહુરયરસુહ કે०) મધુર તર શુચ્ચ કલ્યાણકારિણી એવી છે
 (ગિરં કે०) વાણી જેમની એવા છે ॥ ૯ ॥ આ, વેષ્ટકનામા ઠંદ જાણવો.

અજિચ્ચં જિઆરિગણં, જિચ્ચસવજ્જયં જવો
 દરિહં ॥ પણમામિ અહં પયર્હ, પાવં પસમેહ
 મે જ્જયવં ॥ ૧૦ ॥ રાસાલુહર્હ ॥ યુગ્મં ॥

अर्थः—(जिथारिगणं के०) जीत्या ठे, अष्टकर्मरूप शत्रुना समूह जे
 णं, तथा (जिथसत्तजनं के०) जीत्या ठे सर्वजन जेणं. एम ए पदना अ-
 र्थ. पूवें गयेला पदनी परें करवो. तथा तेना पुनरुक्तिदोष परिहारने अर्थ
 ग्राम पण अर्थ करवो, ते जेम के—(जिय के०) जीव ते अर्ही पंचेंद्रि-
 य जीव सेवा तेने (सब के०) धव्य एटले सांजलवा योग्य ठे (जय के०)
 जग एटले जाग्य जेमनुं एवा, तथा (जयीहरितं के०) जय एटले सं-
 सार तेनो छेप जे प्रवाह तेना रिपु एटले शत्रु ठे. अर्थात् संसारतुं छे
 दकपणं ठे जेमने एवा (अजित्यं के०) श्रीअजितनाथ, ते प्रत्ये (पयउं
 के०) प्रयतः एटले मन, वचन अने कायायें करी उपयुक्त एवो ठतो
 (अर्हं के०) हुं (पणमामि के०) प्रणाम करुं तुं. अने (जयवं के०)
 ते जगवान् (मे के०) महारुं (पावं के०) पाप जे ठे, तेने (पसमेउ
 के०) प्रशमनु एटले प्रकपे करी शमावो, कारण के पापदाय ठतेज मो-
 द ठे, ते बिना नथी ॥ १० ॥ आ रासासुब्धकनामा वंद जाणवो.

द्वे वे गाथायें करी श्रीशान्तिजिनने स्तवे ठे.

कुरु जणवय दृष्टिणाउर, नरीसरो पढमं तउं महा च
 कवटि जोए महप्पजावो, जो वावत्तरि पुर वर सह
 स्स वर नगर निगम जणवय वई, वत्तीसा राय वर
 सहसाणुयाय मग्गो ॥ चउदस वर रयण नव महानि
 दि चउसठि सहस्स पवर जुवईण सुंदरवइ, चुलसी
 द्य गय रह सय सहस्स सामी, वणवइ गाम कोदि
 सामी आसिज्जो जारदम्मि जयवं ॥ ११ ॥ वेहउं ॥

अर्थः—(कुरु के०) कुरुनामें (जणवय के०) जनपद एटले देश, ते
 ने विपे (दृष्टिणाउर के०) दृष्टिनापुर नगर, तेना (नरीसरो के०) रा-
 जा ते (पढमं के०) प्रथम थया (तउं के०) तेवार पठी (महा के०)
 महोटा (चकवटि के०) चक्रवर्ती तेनो (जोए के०) जोग जे राज्य, तेने
 विपे वर्त्तता द्वा, एटले ठ खंरुना राज्यना जोग जोगव्या (महप्पजावो

के०) महोटा जेनो प्रजाव एटले महिमा ठे, उत्सवोयें करी आत्माने प्रीति करनारी ठे, वली केहेवा ठे ? तो के (जो वावत्तरिपुरवरसहस्स के०) जे बहोतेर हजार एवा पुरवर ते, जे घोयें करीने श्रेष्ठ तेने पुरवर कहियें तथा (वरनगर के०) श्रेष्ठ नगर जे गजपुरादि, जेमां कर नहीं, ते नगर कहियें अने (निगम के०) ज्यां महोटा रुद्धिवंत वणिकू व्यवसाय कर नारानी छुकानो होय ते, तथा (जणवय के०) जनपद ते देशविशेष जाणवा तेना (वई के०) अधिपति स्वामी, अथवा प्रकारांतरें वत्रीश स हस्स पुरवर, नगर, निगम, जनपद, तेना स्वामी एवा, अने (वत्तीसारायव रसहसा के०) वत्रीश हजार एवा जे रायवर एटले मुकुटवद्ध राजा ते वत्रीश हजार देशना नायकें (अणुयायमग्नो के०) अनुयात मार्ग ठे जेमनो एटले ते वत्रीश हजार देशना मुकुटवद्ध वत्रीश हजार राजा ते सर्व श्रीशांतिनाथ नामा चक्रवर्त्तीनी पठवाडे चालनारा ठे. वली केहेवा ठे ? तो के (चउदस के०) चउद ठे (वर के०) श्रेष्ठ एवा (रयण के०) रत्न जेने एवा, तथा (नवमहानिहि के०) नव महोटा निधि एटले निधान जंमार अखूट ठे जेने, वली (चउसठिसहस्स के०) चोशठ हजार (पवर के०) प्रवर एटले श्रेष्ठ एवी (जुवईण के०) युवती जे स्त्री तेना (सुंदरवइ के०) सुंदर पति एटले जर्तार ठे, वली (चुलसी के०) चोराशी (सयसहस्स के०) शत सहस्स एटले चोराशी शो हजार अर्थात् चोराशी लाख (हय के०) घोमा तथा चोराशी लाख (गय के०) गज ते हस्ती तथा चोराशी लाख (रह के०) रथ, तेना (सामी के०) स्वामी अधिपति जाणवा. वली कोइ ठेकाणें अठार कोड घोडा पण कहा ठे तथा वली (ठषवइगामकोमि के०) ठरुं कोरु गाम तेना (सामी के०) स्वामी एवा (जयवं के०) जगवान् (जारहम्मि के०) जरतक्षेत्रने विषे (आसि जो के०) होता हवा ॥ ११ ॥ आ वेष्टकनामा छंद जाणवो.

तं संतिं संतिकरं, संतिष्णं सवजया ॥ संतिं शुणामि
जिणं, संतिं वेहेउ मे ॥ १२ ॥ रासानंदियं ॥ युग्मम् ॥

अर्थ:—(तं के०) ते पूर्वोक्त (संतिं के०) मूर्त्तिमान् उपशमरूप एवा तथा (संतिकरं के०) स्व एटले पोताना अंतिक जे समीप ते मोक्ष

लक्षण, तेने (२ के०) आपनार एवा, अने (संतिषं के०) रुडे प्रकारें तलु ठे (सब के०) सर्वोयें (जया के०) मृत्यु जेयकी, अर्थात् जेयकी सर्व मृत्युजय तरे ठे एवा, (संति के०) श्रीशान्तिनाथ (जिणं के०) तीर्थकर तेने (शुणामि के०) स्तुति करुं हुं. श्या माटें स्तुति करुं हुं? तो के (मे के०) महारा उपसर्गनी (संति के०) शान्ति तेने (वेहेउं के०) विधातुं पटले करवाने अर्थे स्तुति करुं हुं ॥२१॥ आ, रासानंदित वंद ठे.

वली अजितनाथने स्तवे ठे.

इक्काग विदेह नरीसर, नर वसहा मुणि वसहा ॥
नव सारय ससि सकलाणण, विगय तमा विहुअ
रया ॥ अजि उत्तम तेअ गुणेहिं, महा मुणि अ
मिअ वलाविउल कुला ॥ पणमामि ते जव जय
मूरण, जग सरणा मम सरणं ॥ १३ ॥ चित्तलेहा ॥

अर्थ:- (इक्काग के०) इक्ष्वाकुकुलवंशमां उत्पन्न यया माटें हे इक्काग कुलवंश्य ! तथा (विदेह के०) विदेहनामा देश तेना (नरीसर के०) नरेश्वर पटले राजा माटे हे विदेहनरेश्वर ! तथा (नर के०) मनुष्य तेमां (वसहा के०) वृषज पटले श्रेष्ठ माटें हे नरवृषज ! तथा (मुणिवसहा के०) मुनिमांहे एक अद्वितीय पटले मुनिधर्ममां धोरी, अथवा मुनीन्द्रोनी सजा तेने विपे ठे नवो स्तव जेमनो एवा, तेना संबोधने हे मुनिवृषज ! तथा (नव के०) नवो उग्यो एवो जे (सारय के०) शारद पटले शरद् शत्रु संवंधी (ससि के०) चंद्रमा तेनी पेरें (सकल के०) शोचावन्त ठे (थाणण के०) थानन पटले मुख जेमनुं माटे हे नवशारदशशिसकला नन ! वली (विगयतमा के०) गयुं ठे तम ते अज्ञानरूप अंधकार जेना यकी माटे हे विगततम ! तथा (विहुअरया के०) विघुत पटले गयुं ठे फेळ्युं ठे निकाचित कर्मरूप रज जेणें माटें हे विघुतरज ! तथा (अजित के०) रागादिकें न जीताय माटें हे अजित ! तथा (गुणेहिं के०) वाए अच्यंतर एवा गुणोयें करी (उत्तम के०) श्रेष्ठ ठे, (तिअ के०) तेज जेमनुं एवा माटें हे उत्तमतेज ! तथा (महामुणि के०) महातपस्वीयो जे महोटा

मुनियो ठे, तेउंथी पण (अमिथ के०) प्रमाण यद न शके एवं ठे (वक्ता के०) सामर्थ्य जेमनुं एटले अपरिमितवत्त ने जेमनुं एवा माटे दे न्हा मुन्यमितवत्त ! तथा (विज्जलकुला के०) विपुल एटले विन्तीर्ण ठे एव एटले वंश जेमनो माटे दे विपुलकुल ! तथा (जवजय के०) संसारुं जय, तेने (मूरण के०) जांजनार माटे दे जवजयमूरण ! तथा (जग सरणा के०) जगतूना शरण एटले रक्षण करनार माटे दे जगठरण ! तमे (मम के०) महारा पण (सरण के०) रक्षण करनारा ठो, अथवा (अमम के०) ममत्वरहित ठो, माटे दे अमम (ति पणमामि के०) तमो ने हुं प्रणाम करुं हुं ॥१३॥ चित्रलेखाग्रंद. हवे शांतिजिनने स्तवे ठे.

देव दाणविंद चंद सूर वंद हठ तुठ जिठ परम ॥
 लठ रूव धंत रूप पट्ट सेय सुद्ध निद्ध धवल ॥
 दंत पंति संति सत्ति कित्ति मुत्ति जुत्ति गुत्ति पवर ॥
 दित्त तेअ वंद धेअ सब लोअ जाविअ पपजाव ॥
 णेअ पइसमे समाहिं ॥ १४ ॥ नारायण ॥

अर्थः—(देव के०) सुर, (दाणव के०) असुर, तेना (इंद के०) इंद्र, तथा (चंद के०) चंद्रमा अने (सूर के०) सूर्य, तेमने (वंद के०) वंद्यमान ठे पग जेना, तथा (हठ के०) आरोग्यवंत (तुठ के०) प्रमोदवंत (जिठ के०) प्रशंसा करवा योग्य (परमलठ के०) अत्यंत कांतियुक्त ठे (रूव के०) रूप जेमनुं, तथा (धंत के०) धमेलुं एवुं (रूप के०) रूपुं, तेनो (पट्ट के०) पाटो, तेनी पेरें (सेय के०) श्वेत ते घन (सुद्ध के०) निर्मल (निद्ध के०) स्निग्ध अरूद्ध एवी (धवल के०) उज्ज्वल ठे (दंतपंति के०) दां तनी पंक्ति जेमनी, तथा (सत्ति के०) शक्ति ते पराक्रम जो सर्व देवता एकठा मले, तो पण परमेश्वरनी पगनी टचली आंगुली चलावी न शके, अथवा मेरु पर्वतने टचली आंगुलीयें करी उपाडे, एटली शक्ति ठे, (कित्ति के०) कीर्त्ति ठे समुद्रांत जेहनी (मुत्ति के०) मुक्ति ते निर्वोजता (जुत्ति के०) युक्ति ते न्यायोपेत वचन, (गुत्ति के०) गुप्ति ते त्रण प्रसिद्ध ठे, तेणें करीने (पवर के०) श्रेष्ठ ठे तथा (दित्ततेअ के०) दीप्त ठे तेजनुं (वंद के०)

मंद जेमनुं अथवा (बंदधेय के०) मुग्धैर्वादिक्कें बांदवा योग्य ठे गणधराहि
 कने ध्यान करवा योग्य ठे, अथवा बांदवा योग्य जे महामुनियो तेमने
 ध्यान करवा योग्य मरण करवा योग्य एवा ठे, तथा (सब के०) सर्व ग
 वा जे (सोअ के०) लोक तेणें (जाविअ के०) जावित ठे, अथवुद्ध ठे, जा
 गोखो ठे (प्यत्ताव के०) प्रजाव जेमनो तेणें करी (गिअ के०) हेव एट्खे
 जाणवा योग्य एवा (संति के०) हे श्रीशांतिनाथ ! तमे (मे के०) मुजने
 (समाहि के०) समाधिने (पइस के०) प्रदिश एट्खे आपो ॥ १४ ॥ आ,
 नाराचक नामा छंद जाणवो ॥

हवे गाथायुग्में करीने अजितनाथने स्तवे ठे.

विमल ससि कलाइरेअ सोमं, वितिमिर सूर
 कराइरेअ तेअं ॥ तिअस वइ गणाइरेअ रूवं,
 धरणिधर प्पवराइरेअ सारं ॥ १५ ॥ कुसुमलया ॥

अर्थः—(विमल के०) निर्मल एवी (ससिकला के०) चंद्रमानी कला ते
 थकी (अइरेअ के०) अतिरेक ते अधिक ठे (सोमं के०) सौम्यता जेनी
 तथा (वितिमिर के०) गयो ठे मेघनो अंधकार जेथकी एवा (सूरकर
 के०) सूर्यनांकिरणो, ते थकी पण (अइरेअ के०) अधिक ठे (तेअं
 के०) तेज जेनु एवा ठे, तथा (तिअसवइ के०) त्रिदश जे देवता तेमना
 पति जे इंद्र तेमना (गण के०) समूह, ते थकी पण (अइरेअ के०) अधि
 क ठे (रूवं के०) रूप जेनुं, जेमाटे सयं देवता मली पोत्तानुं रूप एकअ
 करी परमेश्वरनी टचली अंगुली पासें मृके, तो पण सुवर्ण अने प्रांयाना
 रूपमां जेटखो तफावत होय. तेटखो तफावत त्यां देखाय, एवुं तीर्थकर
 नुं रूप बखाण्युं ठे, तथा (धरणिधर के०) पर्वतो तेमांहे (प्पवर के०) प्र
 धान श्रेष्ठ एवो जे मेरुपर्वत, तेथकी पण (अइरेअ के०) अधिक ठे (सारं
 के०) सूर्य एट्खे धेर्य जेमनुं एवा ठे ॥ १५ ॥ आ, कुसुमलता नामा छंद
 जाणवो ॥ आ श्लोक तथा आवता श्लोकनो संबंध एकत्र ठे ॥

सत्ते अ सया अजिअं, सारीरे अ वळे अजि
 अं ॥ तव संजमे अ अजिअं, एस थुणामि

જિણં અજિચ્છં ॥ ૧૬ ॥ જુઞ્જગપરિરંગિનિચ્છં ॥

અર્થ:-તથા (સત્તે કે૦) સત્ત્વને વિષે (સયા કે૦) નિમ્નર (અજિચ્છ કે૦) અજિત છે એટલે નહીં પરાન્નવને પામેલા એવા છે. ચકાર પાદપૂર્ણ થયે છે. તથા (અ કે૦) વલી (સારીરે કે૦) દેહસંબંધી જે (વલ્લે કે૦) વલ જે સામર્થ્ય તેને વિષે પણ (અજિચ્છં કે૦) વીજા પુરુષોથી ન જીતી શકાય એવા છે તથા (તવ કે૦) વાર પ્રકારનું તપ (અ કે૦) વસી (ને જમે કે૦) સત્તર પ્રકારનો સંયમ તેનો સમૂહ તેણે કરીને પણ (અજિચ્છં કે૦) વીજા પુરુષોથી ન જીતાય એવા, (અજિચ્છં કે૦) શ્રીઅજિતનાથનામેં (જિણં કે૦) જિનવર તેમની (એસ કે૦) આ (યુણામિ કે૦) સ્તુતિ કરું તું ॥ ૧૬ ॥ આ જુજગપરિરંગિતનામા ઘંડ જાણવો ॥

હવે વિમલસસી इत्यादિક કહેલા અર્થને ઝગ્યંતરેં કરીને કહે છે.

સોમ ગુણેહિં પાવઙ્ ન તં, નવ સરય સસી ॥ તેઞ્ચ ગુ
ણેહિં પાવઙ્ ન તં, નવ સરય રવી ॥ રૂવ ગુણેહિં પા
વઙ્ ન તં, તિચ્ચસ ગણ વઙ્ ॥ સાર ગુણેહિં પાવઙ્ ન
તં, ધરણિ ધર વઙ્ ॥ ૧૭ ॥ ચિહ્નિચ્ચયં ॥

અર્થ:-(સોમગુણેહિં કે૦) સૌમ્ય જે શાંતિગુણ તેણે કરીને (નવ કે૦) નવો ઉદયમાન થયેલો (સરય કે૦) શરદ કાલ સંબંધી જે (સસી કે૦) ચંદ્રમા તે પણ (તં કે૦) તે અજિતનાથના સૌમ્યગુણને એટલે સરસી સૌમ્યતા પ્રત્યેં (નપાવઙ્ કે૦) પામી ન શકે તથા (તેઞ્ચગુણેહિં કે૦) તેજ એટલે શરીરની કાંતિના ગુણે કરીને (નવસરયરવી કે૦) નવો ઊગેલો એવો જે શરદ કાલનો સૂર્ય, એટલે શરદ ઋતુમાં આકાશ નિર્મલ હોવાથી સૂર્યનું તેજ શ્રેષ્ઠ હોય છે, તે પણ (તં કે૦) તે શ્રીઅજિતનાથના કાંતિગુણ પ્રત્યેં તુલનાને (નપાવઙ્ કે૦) પામી ન શકે. તથા (રૂવ ગુણેહિં કે૦) રૂપગુણે કરીને (તિચ્ચસગણવઙ્ કે૦) ત્રિદશ જે દેવતા તેના ગણ જે સમૂહ, તેના પતિ જે ઇંદ્ર, તે પણ (તં કે૦) તે શ્રીઅજિતનાથનુ અનુપમાનરૂપત્વ છે, માટેં રૂપગુણની તુલનાપ્રત્યેં (નપાવઙ્ કે૦) પામી ન શકે, તથા (સારગુણેહિં કે૦) સ્થિરતાના ગુણોયેં કરીને (ધરણિધર કે૦)

પર્વતો તેનો (વર્દ કે) પતિ એવો જે કનકાચલ ઘટલે મેરુપર્વત, તે પણ (તં કે) તે જગવંતના સ્થિરતાગુણે કરીને તુલનાપ્રત્યે (ન પાવડ કે) પામી શકે નહીં. અર્થાત્ એ પૂર્વે ક સર્વ પદાર્થો જગવંતના ગુણની વરાવરી કરી શકતા નથી ॥ ૧૭ ॥ આ, લિખિતક નામા છંદ જાણવો.

હવે શ્રી શાંતિનાથજીને સ્તવે ઠે.

તિલ્લવર પવત્તયં તમ રય રહિયં, ધીર જણ થુઅ ચિઅ
ચુઅ કલિ કલુસં ॥ સંતિ સુદ પ્પવત્તયં તિગરણ પયર્ડ,
સંતિ મહં મહામુણિં સરણ મુવણમે ॥ ૧૮ ॥ લલિઅયં ॥

અર્થ:- (તિલ્લવર કે) શ્રેષ્ઠ તીર્થ જે ચતુર્વિધ સંઘ અથવા પ્રથમ ગણધર તેના (પવત્તયં કે) પ્રવર્તક અથવા તીર્થમાં વર ઘટલે શ્રેષ્ઠ એવો જે ધર્મ તેને તીર્થવર કહિયે તે ધર્મરૂપ તીર્થના પ્રવર્તક એવા તથા (તમ કે) અજ્ઞાન(રય કે) રજ તે વધ્યમાન કર્મ, ઉપલક્ષણથી બંધાતું એવું જે કર્મ, તેણે કરી (રહિયં કે) રહિત એવા તથા (ધીર કે) બુદ્ધિયે કરી શોભે, તેને ધીર કહિયે, એવા (જણ કે) જન જે ઠે, તેમણે (થુઅ કે) ઘાણીયે કરી સ્તુતિ કહ્યા અને (અચિઅ કે) ફૂલે કરી અર્ચન કહ્યા એવા તથા (ચુઅ કે) ઠાંમયું એ (કલિ કે) વેર અથવા કલહ તૈનું (કલુસં કે) કાલુપ્ય ઘટલે પાપ જેણે એવા તથા (સંતિ કે) મોક્ષ, તૈનું જે (સુદ કે) સુખ તેને અર્થે (પ્પવત્તયં કે) પ્રવર્તતા એવા જે સાધુ તેને દં ઘટલે પાલન કરનાર અથવા મોક્ષસુખના પ્રવર્તક ઘટલે કરનાર એવા (મહામુણિંસંતિ કે) મહોટા મુનિ જે શ્રીશાંતિનાથજી તે પ્રત્યે (તિગરણ કે) મન, વચન અને કાયા તેણે કરી (પયર્ડ કે) પવિત્ર વસ્ત્રો એવો (અહં કે) હું (સરણ કે) શરણપ્રત્યે (મુવણમે કે) ઉપનમે ઘટલે જાડું તું ॥ ૧૮ ॥ આ લલિતક નામા છંદ જાણવો ॥

હવે પ્રણ શ્લોકે કરી શ્રી અજિતનાથજીને સ્તવે ઠે.

વિણર્ણય સિરિ રહ અંજલિ રિસિગણ સંયુઅં થિ
મિઅં ॥ વિબુદ્ધાદિવ ધણ વડ નર વડ થુય મદિ અન્નિ
અં વહુસો ॥ અહ રુગાય સરય દિવાયર સમદિઅ

सप्पन्नं तवसा ॥ गयणांगण विचरणं समुद्रं चार
ण वंदिञ्चं सिरसा ॥ १९ ॥ किसलयमाला ॥

अर्थ:- (विणर्जण्य के०) विनयें करी नत एटले नम्या एवा (सिरि के०) मस्तक तेने विपे (रइ के०) रची ठे, जोमी ठे (अंजलि के०) कर्म-पुट जेणें एवा (रिसिगण के०) रूपियोना समूह तेमणें (संशुचं के०) रुडे प्रकारें स्तुति करी ठे जेमनी एवा तथा (शिमिचं के०) स्तिमित एटले तरंग रहित एवो जे समुद्र तेनी पेटें निश्चल ठे. कारण के कर्म कृत उंच नीच पणानो अज्ञाव ठे. तथा (विबुहाहिव के०) विबुधाधिप एटले विबुध जे देवता तेमनाअधिप जे इंद्रो तथा (धणवइ के०) धनपति जे धनद कुवेर लोकपाल, उपलक्षणथी वीजा पण सर्व लोकपाल जे ठे, तेमणें तथा (नरवइ के०) नरपति जे राजाउ चक्रवर्ती तेमणें (बहुसो के०) ब्राणी वार (शुय के०) वाणीयें करी स्तव्या, (महिअ के०) प्रणामादिकें करी पूजन कख्या एवा तथा (अच्चिअं के०) पुष्पादिकें करी अर्चित कख्या एटले पूज्या एवा तथा (तवसा के०) तपें करीने (अइरुगय के०) अचिरोऊत एटले तत्कालनो उदय थयेलो एवो (सरय के०) शरदू ऋतुनो (दिवायर के०) दिवाकर एटले सूर्य, तेथकी पण (समहिअ के०) समधिक एटले अत्यंत अधिक ठे (सप्पन्नं के०) पोतानी प्रज्ञा एटले कांति जेमनी एवा तथा (गयणांगण के०) गगनांगण जे आकाश, तेने विपे (विचरण के०) विचरण एटले विचरबुं, चालबुं, तेणें करीने (समुद्रं के०) समुद्रित एटले एक ठा थयेला एवा (चारण के०) जंघाचारणादिक मुनियो, तेमणें (सिरसा के०) मस्तकें करीने (वंदिञ्चं के०) वंदन कखुं ठे जेमने एवा ठे ॥ १९ ॥ आ, किसलयमाला नामा बंद जाणवो ॥

असुर गरुल परिवंदिञ्चं, किन्नरोरग एमंसिञ्चं ॥ देवको
मिसय संशुचं, समण संघ परिवंदियं ॥ २० ॥ सुमुहं ॥

अर्थ:- बली केहेवा ठे ? तो के (असुर के०) असुर कुमार, (गरुल के०) सुवर्णकुमार, उपलक्षणथी वीजा पण सर्व निकायना जवनपति देवो जे ठे, ते पण देवां. तेमणें (परिवंदिञ्चं के०) समस्त प्रकारें वंदन कख्या एवा

नया (किङ्करोरग के०) किङ्कर अने उरग जे व्यंतरविशेष, तेमणें (लभं गित्यं के०) नमस्कार कस्यो ते जेमने एवा तथा (देव के०) वैमानिक देवो तेमना (कोमिसय के०) कोटिगत गटखे शेंकना गमे कोटियो तेमणें (संयुज्यं के०) स्तुति करी ते जेमनी एवा. तथा (समणसंघ के०) यतिना संघ अथवा ध्रमण गटखे चतुर्विध मंघ, तणें (परिवर्द्धित्यं के०) परि समंतात् गटखे चोतरपानायें करीने वंदन कसुं तें जेमने एवा ते ॥ २० ॥
आ, सुमुच्यनामा छंद जाणवो ॥

अजयं अणहं, अरयं अरुयं ॥ अजियं अ
जिअं, पयउं पणमे ॥ २१ ॥ विद्वद्विखसिअं ॥

अर्थ:-पत्नी केहेवा ते ? तो के (अजयं के०) सात प्रकारना जयें करी रहित एवा, तथा (अणहं के०) अनघं गटखे जेने अघ जे पाप, ते अ गटखे नथी तेने अनघ कहियें एवा, तथा (अरयं के०) अरत गटखे पैरागपणायें करीने विषयासक्तपणुं नथी अथवा अरत गटखे मैथुन रहित ते एवा, तथा (अरुयं के०) अरुज गटखे रोगरहित ते, तथा (अजियं के०) याह अने अन्यंतर वैरीयोयें जेने पराजय पमाड्या नथी एवा (अजिअं के०) श्रीअजितनाथ तेने (पयउं के०) सादरपणे (पणमे के०) प्रणाम करुं तुं ॥ २१ ॥ आ, विद्वद्विखसित नामा छंद जाणवो ॥

हवे चार श्लोकें करीने शांतिनाथजीने स्तवे ठे.

आगया वर विमाण, दिव कणग रह तुरय पहकर सण्हिं
हुजिअं ॥ ससंजमो अरण, खुजिअं लुजिअं चल कुंडलें
गय तिरीड सोदंत मजलि माला ॥ २२ ॥ वेहज ॥

अर्थ:- (आगया के०) आगता गटखे आव्या जे सुरसमुदाय श्री शांतिनाथजी समीपें ते केवी रीतें आव्या ते ? तो के (वरविमाण के०) श्रेष्ठ विमान तथा (दिव के०) मनोहर एवा(कणगरह के०) कनकमयरथ, (तुरय के०) तुरंग तेना (पहकर के०) समूह तेना (सण्हिं के०) शेंकना यें करीने (हुजिअं के०) शीघ्र उतावला वेगें तथा (ससंजम के०)

ससंजम एटले सत्वर (उच्चरण के०) आकाशकी उतरवुं, तेणें करीने (स्फुजित के०) स्फुजित एटले संचलित ठते (बुलित के०) लोलायमान अरहां परहां हालतां (चल के०) चंचल एवां (कुंमल के०) काननां आचरण तथा (अंगय के०) अंगद जे बाजुबंध (तिरीरु के०) किरि ट जे मुकुट तेणें करी (सोहंत के०) शोभायमान, अइ एवी ठे (मज लिमाला के०) मस्तकनी माला जेमनी एवा देवो ठे ॥ ११ ॥ आ, वेष्ट कनामा छंद जाणवो.

जं सुरसंधा सासुरसंधा, वेर विजत्ता जत्ति सुजुत्ता ॥
 आयर जूसिय संजम पिंडिय, सुहु सुविम्हिय
 सब बलोधा ॥ उत्तम कंचण रयण रूपविय, ज्ञासुर
 जूसण ज्ञासुरियंगा ॥ गाय समोणय जत्ति वसागय,
 पंजलि पोसिय सीस पणामा ॥ १३ ॥ रयणमाला ॥

अर्थ:—(जं के०) जे जगवंतनी समीपें (सुरसंधा के०) वैमानिकदेवस मूह आव्या ठे. ते केहेवा ठे? तो के (सासुरसंधा के०) असुर जे जवन पत्यादिक देव तेना संघ जे समूह तेणें करी सहित एवा ठे, तथा (वेर विजत्ता के०) वैरविमुक्ता वैररहित ठे तथा (जत्तिसुजुत्ता के०) सज्ज कियें करी बहुमानें करीने सहित एवा तथा (आयर के०) बाह्योपचार रूप आदर तेणें करी (जूसिय के०) जूपित एटले शोजित तथा (संजम के०) उतावळें करी (पिंडिय के०) एकठा मल्या एवा (सुहु के०) सुष्ट एटले अतिशयें करी (सुविम्हिय के०) सुविस्मित जेम होय, तेनी पेरें (सब के०) सर्व जे (वल के०) गजतुरंगमादिक कटक, तेनो (उधा के०) समूह तथा (उत्तम के०) श्रेष्ठ एवुं जे (कंचण के०) सुवर्ण अ- ने (रयण के०) रत्न तेणें करीने (परविय के०) प्रकृष्ट रूपयुक्त कल्यां एवा (ज्ञासुर के०) दीप्तिमंत जलहलतां जे (जूसण के०) जुजबंध क- टकादि आचरणो तेणें करी (ज्ञासुरिय के०) देदीप्यमान ठे (अंगा के०) अंगो जेमनां एवा, तथा (गाय के०) गात्र ते शरीर, तेणें करीने (समोणय के०) समोन्नत एटले समवनत ते सम्यक् प्रकारें नम्रीज्जत

यया थका तथा (जत्तिवसागय के०) जत्तिने वशें आवेला एटले जत्तिनी आधीनताने प्राप्त यया थका (पंजखि के०) चे हाथ लघाटें लगामीने (पेसिय के०) प्रेशित एटले कखो ठे (सीसपणामा के०) मस्तकें करीने प्रणाम जेणें एवा ठे ॥ २३ ॥ आ रजमालानामा छंद जाणवो.

वंदिऊण थोऊण तो जिणं, तिगुणमेव य पुणो
प याहिणं ॥ पणमिऊण य जिणं सुरासुरा, पमु-
इआ सजवणाइं तो गया ॥ २४ ॥ खित्तयं ॥

अर्थ:-एवी रीतें (वंदिऊण के०) वंदन करीने (तो के०) तेवार पठी (य के०) वली (तिगुणमेव के०) त्रण वारज करी ठे (पयाहिणं के०) प्रदक्षिणा जेने अर्थात् त्रण प्रदक्षिणायें करीने उपासित एवा देवो ते, (जिणं के०) श्रीशांतिजिन, ते प्रत्यें (य के०) वली (थोऊण के०) वाणीयें करी स्तुति करीने (पुणो के०) फरीने पोताना स्थानकप्रत्यें जवाने अवस रें (जिणं के०) श्रीशांतिजिनप्रत्यें (पणमिऊण के०) प्रणाम करीने एटले नमस्कार करीने (सुरासुरा के०) सुर थने असुर जे देवो ठे, ते (पमुइआ के०) प्रमुदिता एटले हर्षित थया थका (सजवणाइं के०) पोताना जब न जे सौधर्मादिक ते प्रत्यें (तो के०) ते स्थानकथकी (गया के०) गता एटले जाता ह्या ॥ २४ ॥ आ क्षित्तकनामा छंद जाणवो.

तं महासुणि महंपि पंजली, राग दोस जय
मोह वज्जिअं ॥ देव दाणव नरिंद वंदिअं, सं
तिमुत्तम महातवं नमे ॥ २५ ॥ खित्तयं ॥

अर्थ:- (तं के०) ते (संति के०) श्रीशांतिजिन तेने (थहंपि के०) हुं पण (पंजली के०) पंजखि एटले जोड्या ठे हाथ जेणें एवो ठतो (नमे के०) नमस्कार करुं हुं, ते शांतिजिन केहेवा ठे? तो के (महा (सुणि के०) महोटा मुनियो ठे शिष्य जेमना एवा ठे तथा (राग के०) माया छोरूप राग, थने (दोस के०) क्रोध, मान रूप द्वेष, (जय के०) जीति ते उद्देग. (मोह के०) अज्ञान, तेणें करी (वज्जिअं के०) वर्जित ठे.

तथा (देवदाणवनरिंद के०) देव, दानव अने नरेंद्र, नेमणें (वंदिअ के०) वंदित ठे एटले बांया एवा ठे, अथवा देव, दानव अने नरेंद्र तथा तदा श्रित लोकोने (वंदि के०) वंदीखानारूप जे संसार, तेने (अं के०) वं ए एले खंन करे एवा ठे. तथा (उत्तम के०) प्रधान एवुं (महानवं के०) महोदुं ठे तप जेमनुं एवा ठे ॥ १५ ॥ आ, दिसक नामा वंद ठे.

हवे अजितनाथने चार श्लोकें करीने स्तवे ठे.

अंवरंतर विआरणिआहिं, ललिअ हंस बहु गामि
णिआहिं ॥ पीणसोणिथण सालिणीआहिं, सकल
कमल दल लोअणिआहिं ॥ १६ ॥ दीवयं ॥

अर्थः—आ आगलना ठंदोमां कहेसे एवा प्रकारनी देवांगनाउयें जेम नां चरणारविंदनुं वंदन कखुं ठे तेम उतां पण जेमनुं मन किंचित् पण वि कारने पाम्युं नहीं, एवा जे श्रीअजिनाथ जगवान्, तेमने हुं नमस्कार करुं हुं. हवे ते देवांगनाउ केहवीयो ठे ? तो के (अंवरंतर के०) आका शमार्गना अंतरालने वीषे (विआरणिआहिं के०) विचरवानुं ठे शील जे मनुं तथा (ललिअ के०) रमणीय एवी जे (हंसवहुं के०) हंसवधू जे हंसी तेनी पेरें (गामिणिआहिं के०) गमन करवानुं ठे शील जेमनुं, तथा (पी ण के०) पुष्ट एवो जे (सोणि के०) कटिप्रदेश तथा (थण के०) स्तन ते उ रोज तेणें करीने (सालिणिआहिं के०) शोचती एवी तथा (सकल के०) संपूर्ण (कमल के०) पद्म तेनां (दल के०) पत्रो, ते समान ठे (लो अणिआहिं के०) लोचन जेमनां एवीयो ठे ॥ १६ ॥ आ दीपकवंद ठे.

पीण निरंतर अणजर विणमिअ गायलआहिं ॥
मणि कंचण पसिढिल मेहल सोहिअ सोणितमा
हिं ॥ वर खिंखिणि नेजर सतिलय वलय विजूस
णिआहिं ॥ रइ कर चजर मणोहर सुंदर दंसणि
आहिं ॥ १७ ॥ चीत्तखरा ॥

अर्थः—वली ते देवसुंदरीयो केहवीयो ठे ? तो के (पीण के०) महो

या अने कामुक पुरुषना हृदयने आह्लाद कारक गवा अने (निरंतर के०)
 निर्व्यवधानपणुं ठे ए हेतु माटें निचिरु गाढ गवा (धण के०) स्तन जे पयो
 धर तेनो (नर के०) चार तेणें करीने (विणमिश्र के०) विशेषे करीने
 नमंला ठे (गाथलआहिं के०) गात्रो जेमनां अर्धात् सुकृमारपणुं
 तथा तनुपणुं ठे माटें सतावल्लीनी परें अत्यंत नमंलां ठे शरिर जेमनां
 एवीयो. तथा (मणि के०) मणियो, माणको अने (कंचण के०) सुवर्ण,
 तेनी करेली एवी अने (पसिदिल के०) प्रकपें करी शिथिल एवी जे
 (मेहल के०) मेखला, तेणें करीने (सोहिअ के०) शोजित ठे (सोणि
 तनाहिं के०) कटिनो प्रदेश जेमनो एवीयो तथा (वर के०) श्रेष्ठ
 एवी (विखिणि के०) किंकिणी अने (नेउर के०) नेपुर वली (सति
 लय के०) मनोहर तिलक तथा (वलय के०) कंकण, एवां जे आभूषण
 तेणें करीने (विभूषणियाहिं के०) विशेषें करीने सुशोजित एवीयो तथा
 (रङ्गर के०) रतिकर पटले प्रीति करनार गवुं तथा (चउरमणोहर के०)
 चतुर पुरुषना मनने हरण करनारुं गवुं (सुंदरदंसणियाहिं के०) सुंदर
 ठे दर्शन जेमनुं एवी देवीयो॥ठे ॥ २९ ॥ आ, चित्राकरानामा छंद जाणवो.

देव सुंदरीहिं पाय वंदिआहिं वंदिया य जरस्स ते
 सुविक्रमा कमा अप्पणो निमालएहिं मंडणोइण
 पगारएहिं केहिं केहिंवि अवंग तिलय पत्तलेह ना
 मएहिं चिह्नएहिं संगयं गयाहिं जति संनिविठ वंद
 णागयाहिं हुंति ते वंदिआ पुणो पुणो ॥ ३० ॥ नारायण ॥

अर्थ:- (पायवंदिआहिं के०) पोताना शरीरने विपे पहेरेलां नूपणोनां
 अथवा शरीरनां पाद जे किरणो तेना वृंद जे समूह ते ठे जेमने एवीयो
 देवांगनाठ ठे. तेमणें (वंदिया के०) वंदन कस्यां (य के०) च पादपूर्णार्थ
 ठे. ते शुं वंदन कस्यां ठे ? तो के (जरस्स के०) जे जगवंतना (ते के०) तो
 पटले ते प्रसिद्ध एवां अने (सुविक्रमा के०) रुकुं ठे पराक्रम जेतुं अथवा
 गति जेमनी एवां (कमा के०) चरणारविंद, तेने वंदन कस्यां. ते चरणारविंद
 शेणें करी वंदन कस्यां ? तो के (अप्पणोनिमालएहिं के०) पोतानां लला

टोयें करीने. ते देवीयो केदेवीयो न? तो के जेगना जमीने विणे (संगम के०)
 आनृपण तेनी (उद्गम के०) रचना तेना (पमागहि के०) प्रकार
 ते (केहिंकेहिंवि के०) केदवा केदवा आपुन प्रमाणे? ते कहे ठे. (अंग
 के०) आपांग जे नेत्र तेना प्रांतमां जे अंजननी रचना गणा (तिलक
 के०) तिलक एटले टीलां. (पनसेद के०) पत्रलेख ते कम्पुस्कारिकनां
 शरीरने विणे करेलां जे टवकां इत्यादिक (नामगहि के०) नाम ते जेनां
 एवा (चिह्नागहि के०) देदीप्यमान संनननी रचनायें करी (संगम के०)
 संगत एटले मद्या (अंगग्राहि के०) शरीरना अवयव जेमना एही देवांगना
 उ ते (नत्तिसन्निविह के०) नक्तियें करीने व्यामयकी (वंदना के०) वंदन
 ने माटें (आगयाहि के०) आचेदीयो एवीयो न. ते देवीयोयें (ते के०)
 ते पूर्वोक्त तमारां चरणारविंद श्रद्धातिशयें करीने (पुणोपुणो के०) वारं
 वार (वंदिया के०) वंदन करेलां एवां (हुंति के०) ठे. अर्थात् तमा
 रां चरणारविंदने श्रद्धातिशययकी (देवमुंदरीहि के०) देवांगनाउ वा
 रं वार वंदन करे ठे ॥ १७ ॥ आ, नाराचकनामा वंद जाणवो.

तमहं जिणचंदं, अजिअं जिअ मोहं ॥ धुय सव
 किलेसं, पयउं पणमामि ॥ १८ ॥ नंदिअयं ॥

अर्थ:- (तं के०) ते पूर्वोक्त (जिणचंदं के०) जिनोमध्यें चंद्रमा
 समान एवा तथा (जिअमोहंके०) जीत्यो ठे मोह एटले अज्ञान जेम
 णें एवा तथा (धुअ के०) टाढ्या ठे (सव के०) समग्र एवा जे कर्मज
 नित शारीरिक अने मानसिक (किलेसं के०) क्लेश जेमणें एवा (अजि
 अं के०) श्रीअजितनाथनामा वीजा तीर्थकर तेने (पयउं के०) प्रयत्न
 ते मन, वचन अने कायाना उद्यमें करी युक्त थको एवो (अहं के०) हुं
 पण (पणमामि के०) प्रणमन करुं हुं, एटले नमस्कार करुं हुं ॥ १८ ॥
 आ, नंदितक नामा वंद जाणवो ॥

हवे गाथायुग्में करीने शांतिनाथने स्तवे ठे.

धुअ वंदिअस्सा रिसी गण देवगणेहिं, तो देव व
 हूहिं पयउं पणमिअस्सा ॥ जस्स जगुत्तम सासण

यस्सा, जत्ति वसागय पिंमिअयाहिं देव वर ठरसा बहु-
याहिं सुर वर रइ गुण पंडियआहिं ॥ ३० ॥ जासुरयं ॥

अर्थः—श्रीशांतिनाथ जे तेनां चरणारविंदने देवनर्त्तकियो जे ठे, तेणें नृत्य करी वंदन कस्यां, तेने हुं पण नमस्कार करुं हुं. ते शांतिनाथ केहेवा ठे? तो के (रिसीगण के०) रुपियोना समूह तथा (देवगणेंहिं के०) देवता उंना समूह, तेणें (धुअवंदिअस्सा के०) स्तुति करेला अने वंदन करेला ए वा अने (तोके०) तदनंतर (देववहूहिं के०) देववहू जे ठे तेमणें (पयउ के०) प्रयत्नकी (पणमिअस्सा के०) प्रणाम करेला एवा (जस्सजयुत्तमसासणय स्सा के०) जेयकी जगत मुक्ति पामवाने शक्तिमान थाय ठे माटे उत्तम ठे शासन जेमनुं एवा ठे. हवे ते देवनर्त्तकीयो केहवी ठे? तो के (जत्तिवसा गय के०) जत्तिवसे करीने देवलोकयकी जे आबवुं तेणें करीने (पिंमि अयाहिं के०) एकठ्ठी मलेली एवीयो अने (देववर के०) नर्त्तक वादक देवो अने नृत्यकुशल एवी (ठरसा के०) अप्सराउं तेमना (बहुयाहिं के०) घ णाउंयें मलेली एवीयो अने (सुरवररइ के०) देवताउंने जेयकी प्रीति थाय एवा (गुण के०) गुणोने विपे (पंमिअयाहिं के०) पंमि अटखे काही एवीयो ठे ॥ ३० ॥ आ, जासुरकनामा ग्रंद जाणयो.

वंस सह तंति ताल मेखिए तिउकरा जिराम सह
मीसए कए अ सुइ समाणणे अ सुइ सज्जा गीअ
पाय जाल घंठिआहिं ॥ वलय मेहला कलाव ने
उराजिराम सह मीसए कए अ देव नट्टिआहिं हा
व जाव विज्रम प्पगारएहिं ॥ नच्चिऊण अंगं द्वार
एहिं वंदिआ य जस्स ते सुविक्रमा कमा तयं तिळो
य सव सत्त संति कारयं ॥ पसंत सव पाव दोसमे
स हं नमामि संति सुत्तमं जिणं ॥ ३१ ॥ नारायणं ॥

अर्थः—हवे ते देवनर्त्तकीयोयें केवा प्रकारनां गीत, नृत्य करते छते प्र जुना चरणनुं वंदन कछुं? ते केहेवे. (वंससह के०) वांसनो शब्द अटखे

वेणुध्वनि, (तंति के०) वीणा, (ताल के०) चपटी पटहादिक तेणें (मेखि ए के०) मले, एटले एकीकृत थये ठते (च के०) वली (तिउरकर के०) त्रि पुष्करनामा वाजित्रविशेष तेना (अजिराम के०) मनोहर एवा (सद् के०) शब्दो तेणें करीने (मीसए के०) मिश्रित (कए के०) करे ठते, तथा वली (सुइ के०) श्रुति जे कान तेनुं (समाणणे के०) समानन एटले ते सर्व शब्द सांजलवाने विषे काननुं समान करवुं, ते करे थके (सुद्ध के०) अनुनासिकादि दोष रहित एवो (सज्जा के०) पडज ते मयुर, केका, शंखादिकना ध्वनिविशेषें करीने अथवा सज्जा एटले अधिक गुणयुक्त एवुं जे (गीय के०) गीत तेणें करीने सहित एवी जे (पायजाल के०) पगने विषे जालना आकार वाली एवी (घंटिआहिं के०) घंटिका एटले घू घरीयो तेणें करीने उपलक्षित ठते तथा (वलय के०) सोनानां वलियां कंकण, (मेहला के०) मेखला ते कडनु आचरण, (कलाव के०) अलंकार विशेष, (नेउर के०) नेफुर तेमनो (अजिराम के०) मनोहर एवो जे (सद् के०) शब्द तेणें करी (मीसएकए के०) मिश्रित करे ठते, (अ के०) वली (हाव के०) बहु कामविकार, (जाव के०) अल्प विकार अत्रिप्राय, (विप्रम के०) वित्रम एटले विलास तेमना (प्पगारए हिं के०) प्रकारो ठे जेमने विषे एवा (अंगहारएहिं के०) जला अंगना विक्षेपें करीने (देवनट्टिआहिं के०) देवनर्त्तकीयो जे देवांगनाउं तेमणें पूर्वोक्त प्रकारें (नच्चिऊण के०) नृत्यें करीने, (सुविक्रमा के०) सुविक्रमा एटले उत्तम जेमनुं पराक्रम ठे एवा (जस्स के०) जे श्रीशांतिनाथजीना (ते के०) ते जगद्धिदित पराक्रमें करी सहित एवा (कमा के०) चरणो तेने (वंदिआय के०) वंदन कस्यां ठे. एमां चकार पादपूर्णार्थ ठे. एवा (तयं के०) ते (तिलोय के०) त्रिभुवनना (सवसत्त के०) सर्व सत्त्व एटले प्राणीयो तेमने (संतिकारयं के०) शांतिना करनार एवा अने (पसंत के०) प्रशांत थया ठे (सवपावदोस के०) सर्व पाप तथा रागादिक दोष जेथकी एवा (उत्तमं के०) उत्तम जे (संतिं के०) श्रीशांति नांमा (जि एं के०) जिन तेप्रत्यें (एस के०) आ प्रत्यद्, (हं के०) हुं (नमा मि के०) नमस्कार करुं हुं ॥ ३१ ॥ आ, नाराचकनामा ठंद जाणवो.

हवे त्रण श्लोकें करी अजितनाथ अने शांतिनाथने स्तवे ठे.
 उत्त चामर पमाग जूव जव मंकिआ, ऊय वर मगर
 तुरय सिरिवठ सुखंगणा ॥ दीव समुद्र मंदर दिसा
 गय सोहिआ, सठिअ वसह सीह रहचक्रवरंकिया
 ॥ पाठांतर ॥ सिरिवठ सुखंगणा ॥ ३२ ॥ ललिययं ॥

अर्थ:—(उत्त के०) उत्त, (चामर के०) चामर, (पमाग के०) पता
 का, (जूव के०) घूप, (जव के०) यव, एवां लक्षणोयें करीने (मंकि
 आ के०) मंकि सुशोजित एवा तथा (ऊयवर के०) सिंहादि रूपोपलक्षित
 ध्वजवर, (मगर के०) मगरमत्स्य, जलजंतु, (तुरय के०) अश्व, (सिरि
 वठ के०) श्रीवत्स ते उत्तम पुरुषोना वक्षःस्थलमां होय ठे, अने पगमां
 पण थवानो संजव ठे. (सुखंगणा के०) ते सर्व शोभायमान ठे खांठन जे
 मने एवा तथा (दीव के०) द्वीप ते जंबूद्वीपादिक, (समुद्र के०) समुद्र,
 ते लवणोदधि प्रमुख, (मंदर के०) मेरु पर्वत अथवा प्रासाद पण जाणवो.
 (दिसागय के०) दिग्गज, जे प्रधान हस्ती, एवा लक्षणें करी एटखे आकारें
 करीने (सोहिआ के०) शोजित एवा ठे तथा (सठिअ के०) स्वस्तिक,
 (वसह के०) वृषज, (सीह के०) सिंह, (रह के०) रथ (चक्र के०) चक्र
 (वर के०) श्रेष्ठ तैयें करी (अंकियाके०) अंकित एटखे चिन्हित एवां. पाठां
 तरें (सिरि के०) लक्ष्मी, (वठ के०) वृद्ध, ते कल्पवृक्षादिक तेना (सुखंगणा
 के०) जहां शोचन खांठनो ठे एटखे लक्षणो ठे, श्रीशांतिनाथना हाथ प
 गादिक अंगोने विषे एवा ठे ॥ ३२ ॥ आ, ललितकनामा छंद जाणवो.

सदाव लछा सम प्पइछा, अदोस छछा गुणेहिं
 जिछा ॥ पसाय सिछा तवेण पुछा, सिरीहिं इछा
 रिसीहिं जुछा ॥ ३३ ॥ वाणवासिया ॥

अर्थ:—वली केहेवा ठे ? तो के (सदाव के०) सदावें करीने (लछा के०)
 ललित एटखे शोभायमान ठे, तथा (समप्पइछा के०) समा ते अस्थपुट
 एटखे विपमोन्नत रहित एवी जूमिकाने विषे प्रतिष्ठित एटखे रखा ठे अ
 थवा असम एटखे निरुपम ठे प्रतिमा जेमनी एवा ठे तथा (अदोसछछा

કે૦) રાગાદિક લોપેં કરી અટુટ છે. એટલે રાગાદિક વિકારેં કરી રહ્યા છે, તથા (ગુણેહિં કે૦) ક્રૂમાંજનત્વ રક્ષાદિક જે ગુણ, તેણેં કરીને (જિહ્વા કે૦) જ્યેષ્ઠ એટલે મહોટા છે, અથવા ગુણ જે સમ્યક્ જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર લક્ષણ તેણેં કરીને જ્યેષ્ઠ એટલે વૃદ્ધ છે. તથા (પમાય કે૦) પ્રસાદ જે અનુગ્રહ અથવા રાગાદિકનો ક્ષય તેથી જે નિર્મલપણું તેણેં કરી (મિત્રા કે૦) શ્રેષ્ઠ છે તથા (તવેણપુઠા કે૦) વાર પ્રકારના તપેં કરીને પુષ્ટ છે. તથા (સિરીહિં કે૦) શ્રી જે લક્ષ્મી તેણેં કરીને (ઘઠા કે૦) ઘટ્ટ છે, અથવા લક્ષ્મીનામક દેવીયેં જેને પૂજ્યા છે એવા છે. તથા (રિસીહિં કે૦) રૂપિ જે મુનિયો, તેમણેં (જુઠા કે૦) જુઠા એટલે નિરંતર સંવ્યા છે જેમને એવા છે ॥ ૩૩ આ વાનવાસિકા નામાઘંદ જાણવો.

તે તવેણ ધુય સઘ પાવયા, સઘ લોચ્ચ હિચ્ચ મૂલ
પાવયા ॥ સંયુયા અજિચ્ચસંતિ પાયયા, હુંતુ
મે સિવ સુહાણ દાયયા ॥ ૩૪ ॥ અપરાંતિકા ॥

અર્થ:- (તે કે૦) તે પૂર્વે વર્ણન કર્યા એવા તથા (તવેણ કે૦) તપેં કરીને (ધુય કે૦) ટાલ્યું છે અથવા ચક્ષીજૂત કણું છે (સઘ કે૦) સર્વ એવું જે શુભાશુભ કર્મ રૂપ (પાવયા કે૦) પાપ જેમણેં એવા, બલી કેહેવા છે? તો કે (સઘલોચ્ચ કે૦) સર્વ લોક તેને (હિચ્ચ કે૦) હિત કારક એવો જે મોક્ષ, તેનું (મૂલ કે૦) મૂલ કારણ જે જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર તેને (પાવયા કે૦) પ્રાપ્ત એટલે પમારુનારા છે, તથા જેને (સંયુયા કે૦) પૂર્વોક્ત પ્રકારેં શં, એટલે સુખ તેને અર્થે સ્તવન કણું છે જેમનું એવા જે (અજિચ્ચસંતિપાયયા કે૦) શ્રી અજિતશાંતિપાદ આહીં પાદ શબ્દ પૂજ્યવાચક છે તે પૂજ્ય, (મે કે૦) મને (સિવસુહાણદાયયા કે૦) શિવ સુખના દેનાર એવા (હુંતુ કે૦) થાઉં ॥ ૩૪ ॥ આ, અપરાંતિકા નામા ઘંદ જાણવો ॥

एवं तव बल विजलं, थुच्चं मए अजिच्च
संति जिण जुच्चलं ॥ ववगय कम्म रय मलं,
गइं गयं सासयं विजलं ॥ ३५ ॥ गाहा ॥

અર્થ:- (મર્યું કે) ન પ્રકારે (તવચલચિત્તલં કે) તપોવ્રત્તે કરીને વિપુલ વિસ્તીર્ણ વિદ્યાલ મર્યું અને (વચગય કે) મર્યું છે (કમ્મરયમલં કે) કર્મરૂપ રજ અને મલ જેમને મર્યું તથા (સાસચં કે) શાશ્વતી મર્યી તથા (ચિત્તલં કે) વિપુલ વિસ્તીર્ણ છે સુચ જેને વિષે મર્યી (મર્યું કે) ગતિ જે તેને (મર્યું કે) ગત મર્યું પ્રાપ્ત થયું, મર્યું (અજિત્યસંતિ જિગ્જુષ્યલં કે) અજિતશાંતિજિનયુગલ મર્યું ધીજા અને શોભમા સીર્ષકરનું મર્યું તેને (મર્યું કે) મર્યું, (ધુત્યં કે) સ્તુતિ કર્યું છે ॥ ૩૫ ॥ આ, ગાથા નામક ઇંદ જાણવો.

તં વદુ ગુણપ્પસાયં, મુક્ક મુદ્દેણ પરમેણ અવિસાયં ॥ નાસેઝ
મે વિસાયં, કુણઝ અ પરિસાવિ અ પસાયં ॥ ૩૬ ॥ ગાદ્યા ॥

અર્થ:- વલી (તં કે) તે પૂર્વોક્ત જિનયુગલ કેદરું છે? તો કે (વદુ ગુણપ્પસાયં કે) જ્ઞાનાદિક અનેક ગુણોનો છે પ્રસાદ જેમને મર્યું તથા (પર મેણ કે) પરમ હલ્લુટ્ટ મર્યા (મુક્કમુદ્દેણ કે) મોક્ષમુલ જે તેણે કરી (અવિસાયં કે) નથી વિપાદ જેમને મર્યું જિનયુગલ, તે (મિ કે) મ હારા (વિસાયં કે) વિપાદ જે છે તેને (નાસેઝ કે) નાશને (કુણઝ કે) કરો, (અ કે) વલી (પરિસાવિ કે) આ પ્રસ્તુત સ્તવ સાંજલનારી જે વિદ્વાનોની સજા તે પણ મદારી હપર ગુણનું મદ્દેણ અને વોપનો લ્યાગ તે રૂપ, (પસાયં કે) પ્રસાદને કરો ॥ ૩૬ ॥ આ પણ ગાથાઈંદ જાણવો.

હુવે સ્તવનના થંતમાં મંગલશબ્દોયેં કરીને પ્રણિધાન કહે છે.
તં મોણઝ અ નંદિં, પાવેઝ અ નંદિસેણ મજિનંદિં ॥ પરિસાવિ
ય મુદ્દ નંદિં, મમ ય દિસઝ સંજમે નંદિં ॥ ૩૭ ॥ ગાદ્યા ॥

અર્થ:- (તં કે) તે અજિતશાંતિયુગલ તે, મને (મોણઝ કે) મોદ મર્યું હર્ષ તેને થો, આપો (અ કે) અને સર્વ લોકોને (નંદિં કે) સમાધિને (પાવેઝ કે) પ્રાપ્ત કરો. (અ કે) વલી આ સ્તવન કરનાર જે (નંદિસેણ કે) નંદિપેણ કવિ, તેને (અજિનંદિં કે) (સર્વ પ્રકારે સમૃદ્ધિ સાનંદને પમાનો. (ય કે) તથા (પરિસાવિ કે) આ સ્તવન સાંજલનાર જે શ્રોતા જનોની પર્યદા,

तेने पण (सुहृन्दिं के०) सुखवृद्धिने (दिमउ के०) आणो. (ग के०)
वली (मम के०) मुक्तने (संजमे के०) सनर प्रकारनो जे मंगम तेने विषे
(नंदिं के०) आनंदने (दिसउ के०) आणो ॥ ३३ ॥ आनाया वंद ते

अहीयां केटलाएक वरु पुरुष एम कहे ठे के श्रीजगज्जननी मुक्तये श्री
अजित,अने शांति चोमासुं रखा इता,पठी ते वदे तीर्थकरना पूर्वानिसुख देगं
थयां. तिहां एकदा श्रीनेमिनाथना गणधर, श्रीनंदिषेण सूरि तीर्थयात्रायें
आव्या थका श्रीअजित शांतिस्तवननी रचना कीथी, ते आहीं सुधी जाणवी.

हवे एना माहात्म्यनी आगली गाथाउं अनेरा बहुश्रुतें

कीथी ठे, ते वखाणीये ठेयें.

पस्किअ चाउम्मासे, संवठरिए अवस्स जणिअवो ॥ सो

अवो सवेहिं, उवसग्ग निवारणो एसो ॥ ३८ ॥ गाथा ॥

अर्थ:—(पस्किअ के०) पांखीना पस्किमणाने विषे तथा (चाउम्मासे
के०) चोमासाना पस्किमणाने विषे तथा (संवठरिए के०) संवत्सरीना प
स्किमणानी रात्रिने विषे (अवस्स के०) निश्चें (जणिअवो के०)जणवो, ते
एक जणें जणेलो एवो जे आ स्तव, तेने (सवेहिं के०) सर्व संघें (सोअवो
के०) सांजलवो. कारण के सर्वजनो जो एकज अवसरें एकठा पाठ जणे तो
तेमां कोलाहल थवानो संजव ठे माटें एकज जणें जणवो अने बीजा सर्व
संघ जनोयें सांजलवो. (एसो के०) ए स्तव जे ठे ते, (उवसग्गनिवारणो
के०) उपसर्ग जे विघ्न, तेनुं निवारण करनारो ठे ॥ ३८ ॥ गाथावंद.

जो पढइ जो अ निसुणइ, उज्जळ कालंपि

अजिअ संति थयं ॥ न हु हुंति तस्स रोगा,

पुवुप्पन्ना विना संति ॥ ३९ ॥ गाथा ॥

अर्थ:—(जो के०) जे कोइ पुरुष, (अजिअसंतिथयं के०) श्रीअजि
तनाथ अने श्रीशांतिनाथ तेना स्तवनने (उज्जळकालंपि के०) प्रातःकाल
तथा सायंकाल अने अपि शब्द थकी जणे काल देवा तेने विषे (पढइ
के०) जणे ठे, तथा (जोअ के०) जे वली (निसुणइ के०) निरंतर अ
वण करे ठे, तो (तस्स के०) ते पठन करनार अने सांजलनार पुरुषने

(रोगाः के०) रोगो जे ठे ते, (नहुहुंति के०) निश्चै होता नथी अने (पु
बुप्पन्ना के०) पूर्वोत्पन्न थयेला एवा जे रोगो, ते पण (विनासंति के०)
विशेषे करीने नाश पामे ठे ॥ ३९ ॥ आ पण गाथाछंद जाणवो.

जइ इच्छ परम पयं, अहवा किंति सुविच्छं सुवणे ॥ ता
तेलुकुधरणे, जिण वयणे आयरं कुणह ॥ ४० ॥ गाथा ॥

अर्थः—(जइ के०) यदि एटले जो (परमपयं के०) परमपद जे मो
दा, तेनी (इच्छ के०) इच्छा करो ठो, (अहवा के०) अथवा (सुवणे
के०) त्रण सुवनने विषे (सुविच्छं के०) सुविस्तृत एटले विस्तार पामे
ली एवी (किंति के०) कीर्ति, तेनी इच्छा करो ठो, (ता के०) तो (ते
लुकुधरणे के०) त्रण लोकना उद्धार करनारां एवां (जिणवयणे के०)
जिनवचनो जे ठे, तेने विषे (आयरं के०) आदर सत्कार तेने (कुणह
के०) करो ॥४०॥ आ, गाथाछंद ठे ॥ इति अजितशान्तिस्तवः समाप्तः ॥६॥

॥ अथ ॥

॥ जक्तामरनामक सप्तम स्वरण प्रारंभः ॥

तेमां प्रथम वे काव्ये करीने देवतासु नमस्कारात्मक मंगल करे ठे.

जक्तामरप्रणतमोक्षिमणिप्रज्ञाणा, सुद्योतकं द
खितपापतमोवितानम् ॥ सम्यक् प्रणम्य जिन
पादयुगं यगादा, वालंबनं जवजले पततां जना
नाम् ॥ १ ॥ यः संस्तुतः सकलबाह्मयतत्त्वो
धा, इक्षतबुद्धिपटुभिः सुरलोकनाथैः ॥ स्तोत्रे
ज्जगत्रितयचित्तरुदारे, स्तोप्ये किलाहमपि
तं प्रथमं जिनेजम् ॥ २ ॥

अर्थः—(जक्तामर के०) जकिमंत एवा अमर जे देवतासु तेना (प्रण
त के०) नमोला एवा जे (मोक्ष के०) मुकुट, तेने विषे रद्दखा जे (म
णि के०) मणियो, तेनी (प्रज्ञाणा के०) कांतियोने (सुद्योतकं के०) प्रका

શ કરનારું એવું, તથા (દલિત કેળ) દલન કરી નાશ્યો ઠે (પાપ કેળ
 પાપરૂપ જે (તમો કેળ) અંધકાર તેનો (વિતાનં કેળ) સમૂહ જેણે
 તથા (જવજલે કેળ) સંસારસમુદ્રને વિષે (પતતાં કેળ) પડેલા એ
 (જનાનાં કેળ) જવ્યજનોને (યુગાદૌ કેળ) યુગને આદેં એટલે ત્રીજા આ
 ના અંતમાં (આલંબનં કેળ) આલંબન તે આધારચૂત આશ્રયરૂપ એ
 (જિનપાદયુગં કેળ) શ્રી તીર્થકરનું પાદયુગ, તેને મન, વચન તથા કાયા
 યેં કરી (સમ્યક્ કેળ) રૂઢે પ્રકારેં (પ્રણમ્ય કેળ) નમસ્કાર કરીને ॥ ૧ ॥
 (યઃ કેળ) જે જગવાન્ તે, (સકલ કેળ) સમસ્ત એવું (વાઙ્મય કેળ)
 શાસ્ત્ર તેનું (તત્ત્વ કેળ) રહસ્ય તેના (વોધાત્ કે) જાણવાથકી (ઉ
 ચ્ચૂત કેળ) ઉત્પન્ન થઈ એવી જે નિપુણ (બુદ્ધિ કેળ) બુદ્ધિ તેણેં કરી (પટુજિ
 કેળ) કુશલ એવા (સુરલોકનાથૈઃ કેળ) દેવલોકનાનાથ જે ઇંદ્રો, તેણેં
 (જગત્રિતય કેળ) ત્રણ જગતના જે પ્રાણી તેનાં (ચિત્તહરૈઃ કેળ) ચિત્ત
 ને હરણ કરનારાં એવાં તથા (ઉદારૈઃ કેળ) અર્થથકી અને શબ્દથકી ઉ
 દાર એવાં નિર્દોષ (સ્તોત્રૈઃ કેળ) સ્તોત્રોયેં કરીને (સંસ્તુતુઃ કેળ) સ્તુતિ
 કરેલા ઠે. (તં કેળ) તે ચોવિશ જિનની અપેક્ષાયેં સર્વ જિનોમાં (પ્રથમ
 કેળ) આય એવા (જિનેંદ્ર કેળ) સામાન્ય કેવલીમાં ઇંદ્ર સરિલા શ્રી કૃષ્ણ
 સ્વામી તેને (અહમપિ કેળ) હું પણ (કિલ કેળ) નિશ્ચેં કરી (સ્તોષ્યે
 કેળ) સ્તુતિ કરીશ ॥ ૨ ॥ આ, સર્વ સ્તોત્રના વસંતતિલકાઢંદ ઠે.

હવે સ્તોત્રકર્તા શ્રી માનતુંગાચાર્ય, પોતાના ઉચ્ચતપણાનો ત્યાગ કરે ઠે.

બુદ્ધ્યા વિનાપિ વિબુધાર્ચિતપાદપીઠ, સ્તોતું સમુદ્ય
 તમતિર્વિગતત્રપોઽહમ્ ॥ વાલં વિહાય જલસંસ્થિ
 તમિહવિંવ, મન્યઃ કઙ્ઠતિ જનઃસહસા ગ્રહીતુમ્ ॥૩॥

અર્થઃ—(વિબુધ કેળ) દેવતાઉં અથવા પંક્તિો તેણેં (અર્ચિતકેળ) અ
 ર્ચન એટલે પૂજન કરેલું એવું ઠે (પાદપીઠ કેળ) પાદાસન એટલે પગ રાખ
 વાનું આસન જેનું, તેના સંવોધનને વિષે હે વિબુધાર્ચિતપાદપીઠ! (બુદ્ધ્યા
 વિનાપિ કેળ) બુદ્ધિવિના પણ એટલે પાંક્તિય વિના પણ (વિગતત્રપઃ કેળ)
 વિશેષેં કરીને ગઈ ઠે ત્રપા એટલે લજ્જા જેની અર્થાત્ અશક્ય વસ્તુને વિષે

प्रयत्ननघकी गतलज्जा उतो (स्तोतुं के०) स्तुति करवानी (समुद्यतमतिः के०) रुद्धे प्रकारें प्रयत्नवती करेली ठे बुद्धि जेनी अर्थात् उद्यमवती यह ठे बुद्धि जेनी एवो (अहं के०) हुं हुं. अर्हीं दृष्टांत कहे ठे. ते जेम के (जलसंस्थितं के०) जलने विषे रुद्धे प्रकारें रखां एटखे प्रतिबिंबित थयेसुं एवुं जे (ईष्टुविषं के०) चंडमानुं प्रतिबिंब तेने (सहसा के०) तत्काल (प्रहीतुं के०) प्रदण करवाने (घालविदाय के०) घालक बिना एटखे घालक भूकीने (अन्यः के०) धीजो (कः के०) कयो (जनः के०) मनुष्य. (इष्टति के०) इष्टा करे ठे ? अर्थात् घालक बिना धीजो कोइ पण बुद्धिमान् जन, जलप्रतिबिंबत चंडने प्रदण करवाने इष्टतो नथी. तेम हुं पण तमारुं स्तोत्र करवाने घालकनी परें अशक्य उतो पण स्तुति करवाने अजिलाप करुं हुं. माटें मने गतलज्जा घालकज जाणवो ॥ ३ ॥

दृवे जगवान्नी स्तुति करवामां धीजार्जनी दुष्करता देखाढे ठे.

वक्तुं गुणान् गुणसमुद्र ! शशांककांतान्, कस्ते क्षमः
सुरगुरुप्रतिमोपि बुद्ध्या ॥ कल्पांतकालपवनोद्भूत
नक्रचक्रं, कोवा तरीतुमजमं बुनिधिं जुजाज्याम् ॥ ४ ॥

अर्थः—(गुणसमुद्र के०) गुणसमुद्र एटखे हे गुणरत्नाकर ! (ति के०) त मारा (शशांककांतान् के०) शशांक जे चंडमा, तेना सरखा मनोहर उज्ज्वल एवा (गुणान् के०) गुणो जे ठे तेने (वक्तुं के०) कहेवाने वर्णन करवाने (बुद्ध्या के०) बुद्धियें करीने (सुरगुरुप्रतिमोपि के०) बृहस्पति समान एवो पण (कः के०) कयो पुरुष, (क्षमः के०) समर्थ थाय ठे ? अर्थात् कोइ पण समर्थ थतो नथी. अर्हीं दृष्टांत कहे ठे, के जेम (कल्पांतकाल के०) प्रलयकाल जे संसारकाल, तेनो (पवन के०) वायु, तेणें करी (उद्भूत के०) उद्भवा एटखे उठली रहेखा एवा ठे (नक्रचक्रं के०) नक्र चक्र एटखे मगरमत्स्यना समूह जेने विषे एवो जे (अं बुनिधिं के०) समुद्र तेने (जुजाज्यां के०) ये हाथें करीने (अखं के०) परिपूर्ण (तरीतुं के०) तरवाने (कः के०) कोण (वा के०) वा ते दृष्टांतना अर्थमां ठे (क्षमः के०) समर्थ थाय ? अर्थात् ष्ठादश समुद्रने ये हाथे करी तरवाने कोइ पण समर्थ थ

तो नश्री. तेम तमारी स्तुति करवाने बुद्धियें करी बृहस्पति समान पुण
पण समर्थ थतो नश्री ॥ ४ ॥

हवे स्तवन रचनाने विषे प्रयत्न करवानुं कारण कहे ठे.

सोऽहं तथापि तव ऋक्तिवशान्मुनीश, कर्तुं स्तवं वि
गतशक्तिरपि प्रवृत्तः ॥ प्रीत्यात्मवीर्यमविचार्य मृगो
मृगेंद्रं, नाज्येति किं निजशिशोः परिपालनार्थम् ॥ ५ ॥

अर्थः—(मुनि के०) मुनि जे मुमुक्षु तेमना (ईश के०) खामी, तेने
मुनीश कहियें तेना संबोधनने विषे हे मुनीश ! हुं तमारुं स्तोत्र करवाने
असमर्थ हुं. (तथापि के०) तो पण (तव के०) तमारा (ऋक्तिवशात् के०)
ऋक्तिना वशथकी एटले ऋक्तिवशपणायें करी अखतंत्र ठतो (विगतश
क्तिरपि के०) गइ ठे शक्ति जेनी अर्थात् स्तोत्र करवामां दीण ठे शक्ति
जेनी एवो ठतो पण (सः के०) ते पूर्वोक्त बुद्धिवृद्धिवर्जित एवो (अहं
के०) हुं मानतुंगनामा आचार्य, ते (स्तवं के०) तमारी स्तुति तेने (कर्तुं
के०) करवाने (प्रवृत्तः के०) प्रवृत्त थयो हुं. त्यां उपमान कहे ठे.
जेम (मृगः के०) हरिण ते, (प्रीत्या के०) स्नेहें करीनें (आत्मवीर्य
के०) पोतानुं बल तेने (अविचार्य के०) नहिं विचारीने (निजशिशोः
के०) पोताना बालकना (परिपालनार्थं के०) रक्षण करवाने अर्थें
(मृगेंद्र के०) सिंहप्रत्यें (किं के०) शुं (नाज्येति के०) सन्मुख युद्ध
मार्ते न जाय ? अर्थात् जायज ठे. तेम कवि कहे ठे के हुं पण तमारी
ऋक्तिवशें करीने स्तुति करवाना सामर्थ्यने न विचारतोथको पण तमा
री स्तुति करवाने प्रवर्त्तेलो हुं ॥ ५ ॥

हवे कवि स्तोत्र करवाने असमर्थ ठतो पण स्तोत्र करवाने
वाचालपणानुं कारण कहे ठे.

अल्पश्रुतं श्रुतवतां परिहासधाम, त्वङ्गक्तिरेव
मुखरीकुरुते वलान्माम् ॥ यत्कोकिलः किल मधौ
मधुरं विरौति, तच्चारुचूतकलिकानिकरैकहेतुः ॥ ६ ॥

અર્થ:-(અલ્પશ્રુતં કે૦) અલ્પ છે શ્રુત એટલે શાસ્ત્રજ્ઞાન અવધારણ જેનું એકારણ માટે (શ્રુતવતાં કે૦) શ્રુતજ્ઞાનવંત એવા પુરુષો એટલે વહુશ્રુત જનો તેમને (પરિહાસધામ કે૦) હાસ્ય કરવાનું સ્થાનકરૂપ એવો (માં કે૦) મને (ત્વજ્ઞકિરેવ કે૦) તમારી જાક્તિજ (વલાત્ કે૦) વલાત્કારથકી સ્તોત્ર ફરવાને (મુઝરીકુરુતે કે૦) વાચાલ કરે છે. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. (યત્ કે૦) જે કારણ માટે (મથો કે૦) ચેત્ર માસને વિષે (કોફિલઃ કે૦) કો કિલ જે છે, (કિલ કે૦) સત્ત (મધુરં કે૦) મનોહ્રમધુર સ્વરને (વિરોતિ કે૦) જલ્પે છે, વોલે છે (તત્ કે૦) તે વોલવાને (ચારુચૂતકલિકા કે૦) મનોહ્રર યવી આઝકલિકા તેનો (નિકર કે૦) સમૂહ, તેજ (એકહેતુઃ કે૦) એક કારણ છે, તેમ મને તમારી જાક્તિજ એક કારણ છે ॥ ૬ ॥

હવે સ્તવન રચનામાં જે ગુણ છે, તે કહે છે.

ત્વત્સંસ્તવેન જવસંતતિસન્નિવંદં, પાપં ક્ષણાત્કલ્પ
મુપેતિ શરીરજ્ઞાજામ્ ॥ આક્રાંતલોકમલિનીલમશે
પમાશુ, સૂર્યોશુન્નિન્નમિવ શાર્વરમંધકારમ્ ॥ ૭ ॥

અર્થ:-હે જિન ! (શરીરજ્ઞાજાં કે૦) દેહને જજનારા એટલે દેહધારી જે જીવો છે, તેનું (જવસંતતિસન્નિવંદં કે૦) જવજે જન્મ, જરા અને મરણ રૂપ સંસાર તેની પરંપરાયે કરી બંધાયેલું એવું જે (પાપં કે૦) પાપ તે, (ત્વત્સંસ્તવેન કે૦) તમારા રૂના સ્તવને કરીને (ક્ષણાત્ કે૦) ઘડીના વઘા જાગે કરીને (ક્ષયં કે૦) ક્ષયને (મુપેતિ કે૦) પામે છે. કોની પેઠે પામે છે? તો કે (આક્રાંતલોકં કે૦) લોકમાં વ્યાપી રહેલો એવો અને (અલિ કે૦) જમરાના સરસો (નીલં કે૦) શ્યામ કાલો અને (શાર્વરં કે૦) થંધારીરાત્રિયકી ઉત્પન્ન થયો એવો જે (અશેષં કે૦) સમસ્ત (અંધકારં કે૦) અંધકાર જે છે તે, (આશુ કે૦) શીઘ્ર (શ્વ કે૦) જેમ (સૂર્યાશુ કે૦) સૂર્યના અંશુ જે ફિરણો તેનો જે પ્રકાશ તેણે કરીને (જિન્નં કે૦) નાશ પામેલો હોય છે, તેની પેઠે જાણી લેવું. એટલે તિમિર નાશમાં જેમ સૂર્ય પ્રકાશ કારણ છે, તેમ પાપક્ષયમાં તમારો સ્તવ છે ॥ ૭ ॥

हवे स्तवनारंज सामर्थ्येन दह करनो मतां कहे ठे.
मत्वेति नाथ ! तव संस्तवनं मयेद, मारज्यने त
नुधियापि तव प्रजावात ॥ चेतोहरिण्यनि मतां
नलिनीदलेषु, मुक्ताफलद्युतिमुपैति ननुदविंदुः ॥ ७ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (इति के०) ए पूर्वोक्त प्रकारें पापनुं हर
ण करनारा एवा आ स्तोत्रने (मत्वा के०) मानीनें (तनुधियापि के०) में
दबुझिवालो एवो पण (मया के०) हुं जे तुं, तेणें (तव के०) तमारं (जे
के०) आ (संस्तवनं के०) स्तवन जे ठे, ते करवाने (आरंज्यते के०) आ
रंज कराय ठे. ते (तव के०) तमारा (प्रजावात के०) प्रजावयकी (सतां
के०) संत पुरुषो एटले सज्जन पुरुषोनां (चेतः के०) चित्तने (हरिण्यति
के०) हरण करशे, परंतु खल पुरुषोनां (चित्तने) हरण नहिं करे, एवी सू
चना करवाने अर्थें (सतां) ए पद ग्रहण कछुं ठे. तिहां उपमान कहे ठे,
ते जेम केः—(नलिनीदलेषु के०) कमलपत्रने विपे पडेलो एवो जे (उदविं
दुः के०) उदकनो विंदु, ते कमलना प्रजावें करीने (मुक्ताफलद्युतिं के०)
मुक्ताफलनी द्युति एटले कांति तेना जेवी शोचाने (ननु के०) निश्चें (उ
पैति के०) पामे ठे, तेम तमारा प्रजावय्यी आ महारं करेखुं जे स्तवन, ते
सत्कविविरचित काव्यनी ठायाने पामशे ॥ ७ ॥

हवे सर्वज्ञ एवा जगवाननुं स्तवन, ते तो सकलदोष हरणकारक हो,
परंतु ते श्रीसर्वज्ञसंबंधिनी कथा पण सकलदुरित हरे ठे, ते कहे ठे.

आस्तां तव स्तवनमस्तसमस्तदोषं, त्वत्संकथापि
जगतां दुरितानि हन्ति ॥ दूरे सहस्रधिरणः कुरुते
प्रज्ञैव, पद्माकरेषु जलजानि विकाशजांजि ॥ ८ ॥

अर्थः—हे देव ! (अस्त के) नाश पाम्या ठे (समस्तदोषं के०) समग्र
दोष जेथकी एखुं (तव के०) तमारं (स्तवनं के०) स्तवन जे ठे, ते (आस्तां
के०) दूर रहो, परंतु (त्वत्संकथापि के०) तमारी मांत्र आ जव तथा पर
जवना चरित्रनी कथा जे करवी, ते पण (जगतां के०) जगन्निवासी लो

કોનાં (હુરિતાનિ કેળ) પાપ જે છે, તેમને (હંતિ કેળ) હણે છે, તિહાં ઉપમા કહે છે, કે (સહસ્રકિરણઃ કેળ) સૂર્ય જે છે, તે તો (દૂરે કેળ) દૂર રહો, પરંતુ તેની (પ્રજૈવ કેળ) પ્રજા જે છે, તેજ (પદ્માકરેણ કેળ) પદ્મના આકર, ઘટલે સમૂહ છે જેમાં ઇવાં સરોવરાદિક તેને વિષે રહેલાં ઇવાં જે (જલજાનિ કેળ) કમલો તેને (વિકાશજાંજિ કેળ) વિકસર ઘટલે પ્રકાશને ઝજનારાં ઘવાંને (કુરુતે કેળ) કરે છે. અર્થાત્ સૂર્યેંદય થયાથી પૂર્વે પ્રવર્તનારી ઇવી સૂર્યની પ્રજાજ જેવારેં કમલને વિકસર કરનારી થાય છે, તેવારેં સૂર્ય પોતેં તેનો વિકાશ કરે, તેમાં તો શુંજ કહેવું ? તેમ અહિંયાં પણ જગવંતની કથાજ જેવારેં હુરિતનાશિની છે, તો જગવંતનું સ્તોત્ર હુરિત નિવારણ કરે, તેમાં તો શુંજ કહેવું ? ॥ ૯ ॥

હવે જગવંતના ગુણની સ્તુતિનુ ફલ કહે છે.

નાત્યજ્ઞુતં જુવનજૂપણજૂત ! નાથ, જૂતેર્ગુણૈવિ
જવંતમજિપ્રવંતઃ ॥ તુલ્યા જવંતિ જવતોનનુ તેન
કિં વા, જૂત્યાશ્રિતં યદ્દહ નાત્મસમં કરોતિ ॥ ૧૦ ॥

અર્થઃ—(જુવનજૂપણજૂત કેળ) હે જગતને વિષે જૂપણરૂપ ! અર્થાત્ હે જગદાચરણસમાન ! (જૂતેઃ કેળ) સત્ય ઘટલે અસત્ય નહિં ઇવા તમારા (ગુણેઃ કેળ) ગુણોયેં કરીને (જુવિ કેળ) જગતને વિષે (જવંતં કેળ) તમોને (અજિપ્રવંતઃ કેળ) સ્તુતિ કરનારા ઇવા જે જનો છે, તે જનો, રૂપેં તથા ગુણેં કરીને (જવતઃ કેળ) તમારી (તુલ્યાઃ કેળ) તુલ્ય ઘટલે સમાન (જવંતિ કેળ) થાય છે. તેમાં (નથ્યજ્ઞુતં કેળ) અતિ આશ્ચર્ય નથી. (નનુ કેળ) પ્રશ્નમાં, (નાથ કેળ) હે નાથ ! (યઃ કેળ) જે કોઈ ધનવાન સ્વામી, (દ્દહકેળ) આ લોકને વિષે પોતાને (આશ્રિતં કેળ) આશ્રય કરીને રહ્યો ઇવો જે સેવક, તેને (જૂત્યા કેળ) સંપત્તિયેં કરીને, (લક્ષ્મીયેં કરીને) મહત્વેં કરીને, (આત્મસમં કેળ) પોતાની તુલ્ય (ન કરોતિ કેળ) નહીં કરે, તો (વા કેળ) અથવા (તિન કેળ) તેસ્વામીયેં કરીને (કિં કેળ) શું ? અર્થાત્ કાંઈંજ નહીં. તેમ સ્તવનકર્તા કહે છે, કે હું પણ તમારી સ્તુતિ કરતો ઊતો તમારી પેઠેં તીર્થંકર નામકર્મને સંપાદન કરનારો થાઈશ ॥ ૧૦ ॥

હવે જગવદર્શનનું કામ કર્યું છે.

દૃષ્ટા જ્યંતમનિમેષવિલોકનીયં, નાન્યત્ર તોપમુપ
યાતિ જનસ્ય ચક્ષુઃ॥પીત્વા પયઃશશિકરચુનિહ્વય
સિંધોઃ, દ્ધારં જલં જલનિધેરશિતું કઙ્કેન ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:-હે નાથ ! (અનિમેષવિલોકનીયં કે०) મિયોન્મિપરદિતપણે કરીને જોવા યોગ્ય, એટલે દર્શન કરવા યોગ્ય ગવા (જવંતં કે०) તમોને (દૃષ્ટા કે०) જોઈને (જનસ્ય કે०) તે જોનારા લોકોનાં (ચક્ષુઃ કે०) ચક્ષુડે જે છે, તે (અન્યત્ર કે०) તમારાથી વ્યતિરિક્ત જે અન્ય દેવો છે, તેને વિષે (તોપં કે०) સંતોષને (નુપયાતિ કે०) ન પામે છે, અર્થાત્ અનિમેષદૃષ્ટિયેં કરીને તમારા દર્શન કરનારા એવા જે જગ્ય જનો, તે તમારે વિષેજ પ્રીતિને પામે છે, પરંતુ અન્ય હરિહરાદિક દેવોને વિષે પ્રીતિ પામતા નથી. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. કે (શશિ કે०) ચંદ્રમા તેનાં (કર કે०) કિરણો તેની (યુતિ કે०) કાંતિ તેના સરખી ઝજ્જલ છે કાંતિ જેની એવા જે (હુગ્ધસિંધોઃ કે०) ક્ષીરસમુદ્ર તેનું (પયઃકે०) પાણી. તેને (પીત્વાકે०) પાન કરીને (કઃ કે०) કયો પુરુષ, (જલનિધેઃ કે०) લવણસમુદ્ર જે છે, તેનું (દ્ધારં જલં કે०) ન પીવા યોગ્ય એવું અસ્વાદિમ સ્વાદ પાણી તેને (અશિતું કે०) પાન કરવાને (ક્ષેત્તુ કે०) ક્ષ્ટા કરે? અર્થાત્ ક્ષીરસમુદ્રના પાણીસદૃશ એવું જે તમારું દર્શન, તેને ત્યાગ કરીને લવણસમુદ્રના પાણી તુલ્ય એવું જે અન્ય દેવોનું દર્શન, તેને કોણ કરે? અર્થાત્ કોઈ નજ કરે ॥૧૧॥

હવે જગવાનના રૂપનું વર્ણન કરે છે.

યૈઃ શાંતરાગરુચિન્નિઃ પરમાણુન્નિસ્ત્વં, નિર્માપિતલ્લિ
જુવનૈકલલામજૂત! ॥ તાવંતેવ ચક્ષુ તેપ્યણવઃ પૃ
થિવ્યાં, યત્તે સમાનમપરં નદિ રૂપમસ્તિ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:-(ત્રિજુવન કે०) ત્રણ જુવનને વિષે (એક કે०) અદ્વિતીય એટલે એકજ (લલામજૂત કે०) સુંદરજૂત તેના સંવોધનને વિષે હે ત્રિજુવનૈકલલામજૂત ! (યૈઃ કે०)જે (શાંત કે०) શાંતનામા જે નવમો રસ, તેનો(રાગ કે०) જાવ તેની (રુચિન્નિઃ કે०) ઢાયા છે જેમને વિષે એવા (પરમાણુન્નિઃ કે०)

परमाणुर्लये करीने (निर्मापितः के०) निर्माण करेला ग्वा शरीरवाला
(त्वं के०) नमें हो. अने (तेषि के०) ते पण (श्रगत्रः के०) परमाणुर्ल
(पृथिव्यां के०) जगतने विषे (तावन्तपत्र के०) जगवत्तिर्मितमात्रज ठे, एट
ले ते रागद्वेषनी शान्तरूप परमाणुर्ल पण (स्वयु के०) निश्चें जगतमां तेट
खाज ठे, तेने विषे हेतु कहे ठे. (यत् के०) जे कारण माटें (पृथिव्यां के०)
पृथिवीने विषे (ते के०) तमारा (समानं के०) सरखुं (अपरं के०)
वीजुं फोड (रूपं के०) रूप (नदि के०) नदि (अस्ति के०) ठे ॥ १२ ॥

एवे प्रजुना मुखनुं वर्णन करे ठे.

चक्रं क ते सुरनरोरगनेत्रहारि, निःशेषनिर्जितजग
त्रितयोपमानम् ॥ विंशं कलंकमखिनं क निशाकर
स्य, चक्रासरे जवति पांशुपलाशकटपम् ॥ १३ ॥

अर्थः—हे नाथ! (सुर के०) देवताळ, (नर के०) मनुष्यो, (उरग के०)
जुवनपति अथवा नागकुमार प्रमुख जे देवो तेनां (नेत्र के०) चक्र, तेने (हा
रि के०) हरण करवानुं ठे शील जेनुं एवुं ठे. वली केदुनुं ठे? तो के (नि-
शेष के०) समस्त एवां जे (जगत्रितयोपमानं के०) त्रण जुवनने विषे
जेनी उपमा देवाय एवा कमल, चंद्र, दर्पणादि पदार्थों ते सर्पना सौंदर्य
ने (निर्जित के०) निःशेषपणायें करीने जीत्युं ठे जेणें एवुं (ते के०)
तमारं (चक्रं के०) मुख, ते (क के०) कयां? अने (कलंकमखिनं के०)
छांठनें करी मखिन तथा (यत् के०) जे (वासरे के०) दिवसने विषे
(पांशुपलाशकटपं के०) खाखराना जाळुं पांदरु जेवुं पीजुं पनी जाय,
तेना सरखुं (जवति के०) थाय ठे. एवुं (निशाकरस्य के०) चंद्रमा तेनुं
(विंश के०) विंश ते (क के०) कयां? अर्थात् तमारा मुखनुं अने
चंद्रविषनुं उपमेयत्व धटतुं नथी ॥ १३ ॥

एवे जगदजुणोनी व्याप्ति कहे ठे.

संपूर्णमंजलशशांककलाकलाप, शुभ्रागुणास्त्रि
जुवनं तव लंघयंति।।ये संधितास्त्रिजगदीश्वरः।।
यमेकं, कस्तान्निवारयति संचरतोयथेष्टम् ॥ १४ ॥

અર્થ:- (ત્રિજગદીશ્વર કે0) ત્રણ જગતના ઉશ્વર એટલે કે ત્રિજગદીશ્વર ! (સંપૂર્ણમંડલ કે0) સંપૂર્ણ તે મંડલ જેનું એમાં જે પ્રણિયાના (ગુણ કે0) ચંદ્રમા તેની (કલા કે0) કલા તેનો (કલાપ કે0) મનુદ તેના સરસ્વા (ગુણા: કે0) ગુણ એટલે જગજ્વલ એવા (નદ કે0) સમાગ (ગુણા: કે0) ગુણો તે (ત્રિદુવન કે0) ત્રણ દુવનને (લંબંતિ કે0) હલંબન કરે છે, એટલે તમારા જે જ્ઞાન, દર્શનાદિક ગુણો તે, તે ત્રણ દુવનથી ઉપરાંત છે, વલી (એ કે0) જે ગુણો (એક કે0) અઠિતીય એ તે (નાથ કે0) ત્રણ દુવનના સ્વામી એવા જગવંતને (સંશ્રિતા: કે0) આશ્રય કરી રહેલા છે તે ગુણો, (ચથેષ્ટ કે0) સ્વેચ્છાયેં ચયાનિપ્રાયેં (સંચરત: કે0) સર્વત્ર પ્રકારેં અસ્વલનપણે સંચરતા એટલે વિચરતા એવા છે (તાન્ કે0) તે ગુણોને (ક: કે0) કયો પુરુષ. (નિવાસ્યતિ કે0) નિવારણ કરી શકે? અર્થાત્ કોઈ પણ નિવારણ કરી શકે નહિ ॥ ૧૪ ॥

હવે જગવાનનું ચથાર્થ નામપણું કહે છે.

ચિત્રં કિમત્ર યદિ તે ત્રિદશાંગનાત્રિ, નીતં મનાગપિ
મનોન વિકારમાર્ગમ્ ॥ કલ્પાંતકાલમરુતા ચલિતા
ચલેન, કિં મંદરાદિશિખરં ચલિતં કદાચિત્ ॥ ૧૫ ॥

અર્થ:-હે પ્રજો! ઠઠ્ઠસ્થ અવસ્થાયેં વિચરતા એવા તમોને (યદિ કે0) જો (ત્રિદશ કે0) દેવતાઈ તેની (અંગનાત્રિ: કે0) સ્ત્રીયો જે તેણેં (તે કે0) તમારું (મન: કે0) મન જે છે તે (મનાગપિ કે0) કિંચિત્ માત્ર પણ (વિકારમાર્ગ કે0) વિકારના સ્થાનકપ્રત્યેં (ન નીતં કે0) ન પમાડ્યું એટલે તમારું મન, જોજને ન પમાડ્યું તો (અત્ર કે0) એ ઠેકાણેં (ચિત્રં કે0) આશ્ચર્ય (કિં કે0) શું? અર્થાત્ એમાં કાંઈ પણ આશ્ચર્ય નથી. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. કે (ચલિતાચલેન કે0) ચલાયમાન કસ્યા છે અચલ એટલે મહોટા મહોટા પર્વતો જેણેં એવો જે (કલ્પાંતકાલમરુતા કે0) કલ્પાંત કાલનો વાયુ એટલે પ્રલયકાલનો વાયરો તે વાયુયેં કરીને (કદાચિત્ કે0) ક્યારેં પણ (મંદરાદિશિખરં કે0) મંદરાચલ એટલે મેરુપર્વત તેનું જે શિખર, તે (કિં કે0) શું (ચલિતં કે0) ચલાયમાન થાય? અર્થાત્ પ્રલય કાલના પવનેં સર્વ પર્વતોને તો ચલાય માન કસ્યા, પરંતુ મેરુપર્વતને

चलायमान न कथ्यो. तेम देवतानी स्त्रीयोयें पण वीजा हरिहरादिक देवोने तो चलायमान कथ्या; परंतु तमोने कोज पमाकी शकीयो नही॥१५॥

हवे जगवानने दीपनी उपमानी व्यर्थता कहे ठे.

निर्धूमवर्त्तिरपवर्जिततैलपूरः कृत्स्नं जगन्नयमिदं
प्रकटीकरोपि ॥ गम्यो न जातु मरुता चलताचला
नां, दीपोऽपरस्त्वमसि नाथ ! जगत्प्रकाशः ॥ १६ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (त्वं के०) तमें (अपरः के०) विलक्षण ए
वो वीजो (जगत्प्रकाशः के०) जगत्प्रकाशक रूप (दीपः के०) दीपक
(असि के०) ठो. ते केवी रीतें ठो ? त्यां कहे ठे. (निर्धूमवर्त्तिः के०) नि
गंत एटले गयो ठे हेपरूप धूम्र अने वर्त्ति एटले कामवशतारूप वाद्य
जेथकी एवा अपूर्वदीपक तमें ठो. अने वीजा लौकिक दीपक जे ठे. ते तो
धूम्र अने वत्ती तेणें करी सहित होय ठे, वली तमें केद्वा दीपक ठो ?
तो के (अपवर्जिततैलपूरः के०) अपवर्जित थयो ठे स्नेह प्रकाशरूप तैलनो
पूर जेथकी एवा दीपक ठो अने वीजा लौकिक दीपक तो तैलपूरें करी
सहित होय ठे. वली तमें केद्वा दीपक ठो ? तो के (इदं के०) आ (कृ-
त्स्नं के०) समग्र (जगन्नयं के०) न्न जगतने (प्रकटीकरोपि के०) प्रगट
करो ठो, एटले केवलज्ञानरूप उद्योतें करी प्रकाश करां ठो, अने लौकि
क दीपक तो केवल गृहमात्रनेज प्रकाशकारक ठे. वली नमें दीपक जे
ठो, ते केद्वा ठो ? तो के (अचलानां के०) पथेतोने (चलता के०) चलायमा
न करतो एवो (मरुता के०) घायरो जे ठे, तेणें करीने (जातु के०) क्या
रें पण (गम्यः के०) जावा योग्य (न के०) नहिं ठो, अने लौकिक दीप
क जे ठे, ते तो पवनथकी जावा योग्य ठे ॥ १६ ॥

हवे प्रभुने सूर्यसाथें उपमानी व्यर्थता कहे ठे,

नास्तं कदाचिदुपयासि न राहुगम्यः, स्पष्टीकरोपि
सहसा युगपज्जगंति ॥ नांजोधरोदरनिरुद्धमहाप्रजा
वः, सूर्यातिशायिमहिमासि सुनीज, लोके ॥ १७ ॥

અર્થ:—(મુનીંદ્ર કેળ) હે મુનીંદ્ર! તમો (લોકે કેળ) જગતને વિષે (સૂર્યાતિશાયિમહિમા કેળ) સૂર્યથકી અધિક મહિમાવાલા એવા (અસિ કેળ) ઢો. તે કેવી રીતે સૂર્યાતિશાયિ ઢો? તો કે (કદાચિત કેળ) ક્યારેં પ-
 ણ (અસ્તં કેળ) અસ્તપણાને (નજપયાસિ કેળ) નથી પામતા એવા ઢો. અ-
 ને સૂર્ય તો અસ્ત પામે ઢે. તથા વહ્ની તમે (નરાહુગમ્ય: કેળ) રાહુયેં ગ-
 સિત હોતા નથી અને સૂર્ય તો રાહુગ્રસ્ત થાય ઢે વહ્ની તમે તો (યુગપત કેળ) સમકાલેં (જગંતિ કેળ) ત્રણ જગતને (સહસા કેળ) સાથેંજ (સ્પૃષ્ઠી કરોષિ કેળ) પ્રકાશ કરો ઢો, અને સૂર્ય તો એક જંબૂદ્વીપનેજ પ્રકાશ કરે ઢે. તથા તમો તો (અંજોધર કેળ) જ્ઞાનાવરણાદિક પાંચ આવરણરૂપ મેઘ તેનો (ઉદર કેળ) મધ્યજાગ તેથકી (નિરુદ્ધ કેળ) રોકાયો ઢે (મહાપ્રજાવ: કેળ) મહોટો મહિમા જેનો એવા (ન કેળ) નથી અને સૂર્ય તો મેઘના વાદલાંનો મધ્યજાગ જે મેઘઘટા, તેણેં રોકાય એવો ઢે ॥ ૧૭ ॥

હવે વિશેષેં કરી ચંદ્રોપમાન વ્યર્થ કરતો ઢતો કહે ઢે.

નિત્યોદયં દલિતમોહમહાંધકારં, ગમ્યં ન રાહુવદન
 સ્ય ન વારિદાનામ્ ॥ વિત્રાજતે તવ મુખાબ્જમનલપ
 કાંતિ, વિદ્યોતયજ્જગદપૂર્વશશાંકવિંવમ્ ॥ ૧૮ ॥

અર્થ:—હે નાથ! (તવ કેળ) તમારું (મુખાબ્જં કેળ) મુખરૂપ કમલ જે ઢે તે, (અપૂર્વ કેળ) વિલક્ષણ એવું (શશાંક કેળ) ચંદ્રમા તેના (વિંવં કેળ) વિંવરૂપ (વિત્રાજતે કેળ) શોષે ઢે. તે કેવી રીતે? તો કે તમારું મુખરૂપ કમલ તો (નિત્યોદયં કેળ) નિરંતર ઉદય પામેલું ઢે અને ચંદ્રવિંવ જે ઢે, તે તો નિરંતર ઉદય થવાવાલું થતું નથી. તથા વહ્ની તમારું મુખાબ્જ કેહવું ઢે? તો કે (દલિતમોહમહાંધકારં કેળ) મોહ એટલે અજ્ઞાનરૂપ મહોટા અંધ કારને દહી નાખ્યો ઢે જેણેં એવું, અને ચંદ્રવિંવ તેવા ગુણવાલું નથી તે તો માત્ર અંધકારનોજ નાશ કરે ઢે. તથા વહ્ની તમારું મુખકમલ તો, ડુર્વાદિ જે કુતર્ક કરનારા વાદિયો તજૂપ (રાહુવદનસ્ય કેળ) રાહુનું જે મુખ તેને (નગમ્યં કેળ) ગ્રસવા યોગ્ય નથી અને ચંદ્રને તો રાહુનું મુખ ગ્રસે ઢે. તથા વહ્ની તમારું મુખકમલ તો (અનલ્પકાંતિ કેળ) અલ્પકાંતિવાલું નથી થતું અને ચંદ્રવિંવ તો અલ્પકાંતિવાલું પણ ક્યારેંક થાય ઢે. તથા વહ્ની

तमारं मुखाब्ज तो (नवारिदानां के०) मेघोने आवादन करवाने अशक्य
 ठे अने चंद्रविंवे तो मेघ आवादन करवाने शक्तिमंत ठे अने तमारं
 मुखकमल तो (जगत् के०) त्रण जगतने (विद्योतयत् के०) प्रकाश करे ठे
 अने चंद्रविंवे तो एक जंबुद्धीपनेज मात्र प्रकाश करे ठे, माटें हे प्रजो!
 अपूर्वशशांकविंवेपणुं ते तमारा मुखकमलने योग्यज ठे ॥ १७ ॥

हवे प्रजुना मुखेंडुपासैं सूर्य, चंद्रमा पण निःप्रयोजन
 बाला ठे, एवुं देखाडे ठे.

किं शर्वरीषु शशिनाह्नि विवस्वता वा, युष्मन्मुखेंडु
 दक्षितेषु तमस्सु नाथ! ॥ निष्पन्नशालिवनशालिनि
 जीवलोके, कार्यं कियज्जलधरैर्जलनारनमैः ॥ १८ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हेनाथ! (युष्मन्मुखेंडु के०) तमारा मुखरूप इंडु
 जे चंद्रमा तेणें (तमस्सु के०) अज्ञानरूप जे अधकारो ते (दक्षितेषु के०) द
 क्षन करे ठते पठी (शर्वरीषु के०) रात्रियोने विपे उदय यनारा एवा
 (शशिना के०) चंद्रमा तेणें करीने (किं के०) शुं कार्यं यवानुं ठे?
 (वा के०) अथवा (अह्नि के०) दिवसने विपे उदय यनारा एवा
 (विवस्वता के०) सूर्य करीने (किं के०) शुं कार्यं यवानुं ठे? त्यां हृष्टां
 त कहे ठे, केजेम (निष्पन्न के०) पाकेलां एवां जे (शालिवन के०) शा
 लिनां वन, तेणें करी (शालिनि के०) शोभायमान थयेला एवा (जीवलो
 के के०) मृत्युलोक तेने विपे (जलनारनमैः के०) जलनो जे नार तेणें क
 री नन्न थयेला एवा (जलधरैः के०) मेघोयें करी (कियत्कार्य के०)
 शुं प्रयोजन? अर्थात् कांइ पण कार्यसिद्धि नहिं ॥ १८ ॥

हवे ज्ञानधारायें करी अन्यदेवोने तिरस्कार करतो ठतो कहे ठे.

ज्ञानं यथा त्वयि विजाति कृतावकाशं, नैवं तथा ह
 रिहरादिषु नायकेषु ॥ तेजः स्फुरन्मणिषु याति यथा
 महत्त्वं, नैवं तु काचशकले किरणाकुलेपि ॥ १९ ॥

अर्थः—हे नाथ! (कृतावकाशं के०) अनंत पर्यायात्मक जे पदार्थों, ते
 ने विपे कर्यो ठे अथवाकाश एतले प्रकाश जेणें एवुं (ज्ञानं के०) केवल

श्वरमनंतमननंकेतुम् ॥ योगीश्वरं विदितयोगपते
कमेकं. ज्ञानस्वरूपममलं प्रवदन्ति मनः ॥ ७४ ॥

अर्थः—हे प्रजो! (त्वां के०) तमोने (मनः के०) मनं पुनो जे ने. ते (प्र
दंति के०) आ प्रमाणं कहे ते. जे तमें (१) (अनन्य के०) कय रहित तो एटले
सदास्थिरैकस्वभावी तो. वली (२) (विजुं के०) परम गेश्यां करीने जिणे
शोजो तो, अथवा कर्मोन्मूलन समर्थ तो. (३) (अनित्य के०) चित्त
थइ शकै नहीं एवा महिमावंत तो, अथवा तमानं स्वल्प कोट्यी कला
य नहीं एवा तो. (४) (असंख्य के०) गुणोनी संख्या रहित तो, एटले
तमारा गुणोनी संख्या थइ शके नहीं एवा तो. अथवा संख्या एटले तुल्य
ते जेने (अ के०) नथी एवा तो (५) (आद्य के०) लोकत्रष्टि हेतु पणायें
करी आद्यमां तो, अथवा आद्य तीर्थकर तो. अथवा पंच परमेश्वर्य
आद्य तो. (६) (ब्रह्माणं के०) अनंत आनंदें करी सर्वयकी अधिक वृद्धि
वाला तो, माटें ब्रह्म तो, निवृत्तिरूप तो. (७) (ईश्वरं के०) ईश्वरशील
तो, सर्व देवना ईश्वर तो. (८) (अनंतं के०) ज्ञानदर्शनना योगयी अनंत
तो, अथवा अंत रहित तो. (९) (अनंगकेतुं के०) कामदेवने ठेदवा पणायें
करीने केतु तो. एटले जेम जगतनो नाश करवाने केतु जे पूंठकीयो तारो ते
कारणभूत ठे, तेम तमें पण कंदर्पना नाश करवाने कारणभूत तो. (१०)
(योगीश्वरं के०) योगी एटले मन, वचन थने कायारूप व्यापारने जीतनारा
एवा जे सामान्यकेवली तेना ईश्वर तो. (११) (विदितयोगं के०) विदित ए
टले ज्ञात ठे, अवगत ठे ज्ञान, दर्शन, चारित्ररूप योग हस्तामलकवत् जेने
अथवा ज्ञानी पुरुषोयें तमाराथकी अष्टविध योग जाण्यो ठे एवा तो, तथा (१२)
(अनेकं के०) ज्ञानें करी सर्वगत होवाथी सर्वव्यापक तो, माटें पर्यायथी
अनेक तो, (१३) (एकं के०) अद्वितीय उत्तमोत्तम तो, अथवा जीव द्रव्या
पेक्षायें द्रव्यथकी एक तो अने अनन्य स्वरूपपणुं ठे. (१४) (ज्ञानस्वरूपं
के०) द्वायिक केवलज्ञान रूपत्व तो, माटें द्वायिक स्वरूपी तो. (१५)
(अमलं के०) अष्टादश दोषरूप पापमल रहित तो ॥ ७४ ॥

हवे बीजो अर्थ करी बीजा देवने नामें जिननी स्तुति करे ठे.

बुधस्त्वमेव विबुधार्चितबुधबोधात्, त्वं शंकरोसि

शुवनत्रयशंकरत्वात् ॥ धातासि धीर ! शिवमार्गविधे
विधानात्, व्यक्तं त्वमेव जगवन् ! पुरुषोत्तमोऽसि ॥ १५ ॥

अर्थः—हे नाथ ! (विबुधार्चितबुद्धिबोधात् के०) देवताज्ये अर्चित एतले
पूजित कस्यो ते केवलज्ञाननो बोध जेमनो माटे (त्वमेव के०) तमेंज (बुद्धः
के०) बुद्ध देवता ठो, एतले ज्ञानतत्त्वी ठो तथा (शुवनत्रयशंकरत्वात् के०)
त्रण शुवनने सुखना करनार होवाधी (त्वं के०) तमें (शंकरोसि के०)
शंकर देवता ठो. अन्यपक्षमां जे शंकर देवता ठे ते तो नम्र, कपाली,
जेरव, संहारक, तेणें करीने ते यथार्थनामा शंकर नथी. तथा (धीर के०)
हे धीर ! तमेंज (शिवमार्ग के०) मोक्षमार्ग तेनो (विधेः के०) रत्नत्रय
योगरूप क्रिया तेना (विधानात् के०) निःपादन करवायकी (धाताके०)
विधाता एतले संपन्न (असि के०) ठो. अर्थात् तमेंज ब्रह्मदेव ठो, अन्य
पक्षमां जे ब्रह्मा ठे. ते तो जरु ठे, अने तेणें तो वेदोपदेशयकी नरक
पथ उघाड्यो ठे, ते माटे यथार्थ ते ब्रह्मा नथी. बली (जगवन् के०) हे
जगवन् ! (त्वमेव के०) तमेंज (व्यक्त के०) प्रगटपणे (पुरुषोत्तम के०) पुरुषो
त्तम ते नारायण देव, (असि के०) ठो. अन्यपक्षमां जे पुरुषोत्तम कृष्ण
ठे, ते तो सर्वत्र कपटवशयकी यथार्थ पुरुषोत्तम नथी ॥ १५ ॥

हवे बली फरीने जिनने नमस्कार करतो ठतो कहे ठे.

तुज्यं नमस्त्रिशुवनार्तिहराय नाथ, तुज्यं नमः क्षि
तितलामलचूपणाय ॥ तुज्यं नमस्त्रिजगतः परमेश्व
राय, तुज्यं नमोजिन ! ज्वोदधिशोषणाय ॥ १६ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (त्रिशुवनार्तिहराय के०) त्रण शुवननी
आर्त्ति जे पीना तेने हरण करनारा एवा (तुज्यं के०) तमोने (नमः के०)
नमस्कार हो. तथा (क्षितितल के०) पृथिवीतल तेने बिपे (अमल के०)
निर्मल (चूपणाय के०) अलंकाररूप ठो अथवा पृथिवीतल जे पाताल
अने अमल जे स्वर्ग तेना चूपणरूप एवा (तुज्यं के०) तमोने (नमः
के०) नमस्कार हो. तथा (त्रिजगतः के०) त्रण जगतना (परमेश्वराय
के०) प्रकृष्ट प्रभु एवा (तुज्यं के०) तमोने (नमः के०) नमस्कार हो.

તથા (જિન કે૦) હે શ્રીવીતરાગ ! (જવોદધિ કે૦) સંસારરૂપ સમુદ્ર, તેને (શોષણાય કે૦) શોષણ કરનારા એવા (તુજ્યં કે૦) તમોને (નમઃ કે૦) નમસ્કાર હો. અહીંયાં તુજ્યં એ એક વચન ગ્રહણ કહ્યું છે, તે સર્વ અન્ય દેવોના નિષેધ સૂચનાર્થ કહ્યું છે ॥ ૨૬ ॥

હવે નિંદાસ્તુતિ કહે છે.

કોવિસ્મયોઽત્ર યદિ નામ ગુણૈરશોષૈ, સ્ત્વં સંશ્રિતો
નિરવકાશતયા મુનીશ ! ॥ દોષૈરુપાત્તવિવિધાશ્રયજા
તર્ગૈઃ, સ્વપ્નાંતરેપિ ન કદાચિદ્દપીક્ષિતોસિ ॥ ૨૭ ॥

અર્થ:- (મુનીશ કે૦) હે મુનિયોના ઈશ્વર ! (નામ કે૦) નામ એ પદ જે છે, તે કોમલામંત્રણમાં છે. (યદિ કે૦) યદિશબ્દ અંગીકારાર્થમાં છે. (ત્વં કે૦) તમે (અશોષૈઃ કે૦) સમગ્ર એવા (ગુણૈઃ કે૦) ગુણોયેં (નિરવકાશતયા કે૦) નિરંતરપણે (સંશ્રિતઃ કે૦) રૂઝા પ્રકારેં આશ્રય કરાવેલા તો (અત્ર કે૦) એને વિષે (કોવિસ્મયઃ કે૦) શું આશ્ચર્ય ? અર્થાત્ કાંઈ નહિં. અને (ઉપાત્ત કે૦) ગ્રહણ કરેલા એવા જે (વિવિધાશ્રય કે૦) વિવિધ આશ્રયો, તેણેં કરીને (જાત કે૦) ઉત્પન્ન થયા એવા (ગર્ગૈઃ કે૦) ગર્વરૂપ અવગુણ તેના (દોષૈઃ કે૦) દોષોયેં કરીને સહિત એવા જનોયેં તમો (સ્વપ્નાંતરેપિ કે૦) સ્વપ્નાંતરને વિષે પણ (કદાચિદ્દપિ કે૦) ક્યારેં પણ (નદીક્ષિતોસિ કે૦) જોયેલા નથી ॥ ૨૭ ॥

હવે કેટલાએક પ્રાતિહાર્યને પ્રગટ કરતો જિનની સ્તુતિ કરે છે.

ઉચ્ચૈરશોકતરુસંશ્રિતમુન્મયૂર્લુ, માજ્ઞાતિ રૂપમમ
લં જવતોનિતાંતમ્ ॥ સ્પષ્ટોદ્વસત્કિરણમસ્તતમો
વિતાનં, વિવં રવેશ્વિ પયોધરપાર્શ્વવર્તિ ॥ ૨૮ ॥

અર્થ:- હે જિન ! આઠ પ્રાતિહાર્યમાંહેલો પ્રથમ પ્રાતિહાર્ય, (ઉચ્ચૈરશોકતરુ કે૦) પ્રજુના અંગથકી વાર ગુણો ઝંચો એવો જે અશોકવૃક્ષ તેને વિષે (સંશ્રિતં કે૦) આશ્રય કરીને રહેલું અર્થાત્ અશોકની નીચેં વેઠેલા તો, તે સમયેં (મુન્મયૂર્લુ કે૦) ઝંચા છે અધિક છે મયૂર્લુ એટલે કિરણો જેનાં એવું (જવતઃ કે૦) તમારું (રૂપ કે૦) શરીર તે (નિતાંતં

કે૦) અત્યંત (અમલ કે૦) નિર્મલ (આજ્ઞાતિ કે૦) શોભે છે. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. કે. (સ્પષ્ટોત્તસત્કિરણ કે૦) પ્રગટ ઇંચાં ગયેલાં છે કિરણો જેનાં ઇંચું (રંપે: કે૦) મૂર્ય જે તેનું (વિંચં કે૦) વિંચ જે છે, તે (પયોધર કે૦) મેગ, તેના (પાર્શ્વજસિ કે૦) પાર્શ્વમાં વર્તેનું ઘટલે પાલે રણું થકું (હ્રવ કે૦) જેમ હોય નહિં? ઘટલે સૂર્ય પોતાનાં પ્રકાશિત કિરણો વડે કરીને (અસ્તતમોવિતાનં કે૦) અંધકારના સમૂદ્રને અસ્ત કરી નાશીને ઘટલે નાશ કરીને શોજાને પામે છે, તેમ તમે અશોકકૃદાની નીચેંં વેળા ચકા શોજાને પામો છો ॥૨૬॥

હવે વહી પણ જગદંતના શરીરનું વર્ણન કરે છે.

સિંહાસને મણિમયૂલશિસ્વાવિચિત્રે, વિભ્રાજતે તવ
વપુઃ કનકાવદાતમ્ ॥ વિંચં વિચદ્વિલસદંશુલતા
વિતાનં, તુંગોદયાઙિશિરસીવ સદ્સરશ્મેઃ ॥ ૨૭ ॥

અર્થ:—હે દેવ! (મણિ કે૦) મણિયો તેનાં (મયૂલ કે૦) કિરણો, તેની (શિલા કે૦) પંક્તિયો, તેણે કરીને (વિચિત્રે કે૦) ચિત્ર વિચિત્ર ઇંચું (સિંહાસને કે૦) સિંહોપલક્ષિત આસન, તેને વિપે (કનક કે૦) સુવર્ણ તેના સરણું (અવદાતં કે૦) મનોહર ઇંચું (તવ કે૦) તમારું વપુઃ કે૦) શરીર, તે (વિભ્રાજતે કે૦) વિશેષેં કરી શોભે છે. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે:—(તુંગં કે૦) ઇંચો ઇંચો જે (ઉદયાઙિ કે૦) ઉદયાચ્છ પર્વત તેના (શિરસિ કે૦) શિર ઉપર જે (વિચત્ કે૦) આકાશ તેને વિપે જેનાં (વિલસત્ કે૦) ઉદ્યોત માન (અંશુ કે૦) કિરણો તેની (લતા કે૦) શાખાઈ તેનો (વિતાનં કે૦) સમૂદ્ર છે જેને ઇંચો (સદ્સરશ્મેઃ કે૦) સૂર્ય જે તેનું (વિંચં કે૦) વિંચ તે (હ્રવ કે૦) જેમ શોજાને પામે છે, તેમ પ્રજનું શરીર સિંહાસન ઉપર શોજાને પામે છે ॥ ૨૭ ॥

હવે ફરી પણ પ્રકારાંતરેં જગવાનના શરીરનું વર્ણન કરે છે.

કુંદાવદાતચલચામરચારુશોજં, વિભ્રાજતે તવ વપુઃ
કલધૌતકાંતમ્ ॥ ઉદયઞ્ચાંકશુચિર્નિર્ઝરવારિધાર,
સુદૈસ્તટં સુરગિરેશિવ શાતકૌંજમ્ ॥ ૩૦ ॥

अर्थः—हे नाथ ! (कुंद के०) मोचरानां पुष्पतेना सरस्यं (अवदात के०) व
 उज्ज्वल अने (चल के०) चंचल एटले इंद्रादिकें जीजिषां एवां जे (चामर के०) च
 चामरो तेणें करीने (चारुशोभं के०) मनोहर ठे शोभा जेनी एवु. अने (अश्व
 धौतकांतं के०) सुवर्णना सरस्यं मनोहर एवुं (तव के०) तमारं (वसुः के०)
 शरीर, ते (विभ्राजते के०) विशेषें करी शोभे ठे, त्यां दृष्टानं कहे ठे. (उ
 यत् के०) उदय पामेलो एवो (शशांक के०) चंद्रमा तेना सरस्यं (शुचि
 के०) निर्मल अने (निर्जर के०) निर्जरणानी (वारिधारं के०) जल
 धारा जेने विषे वही रइ ठे एवुं (शातकौंजं के०) सुवर्णमय जे (सुरगिरेः
 के०) मेरुपर्वत तेनुं (उच्चैः के०) उंचुं एवुं (तटं के०) तट एटले शिखर ते
 जेम शोभे ठे (इव के०) तेनी पेरे तमारं शरीर पण शोभे ठे ॥ ३० ॥

हवे वत्रत्रयनामा प्रातिहार्यने वर्णन करतो ठतो कहे ठे.

वत्रत्रयं तव विज्ञाति शशांककांत, मुच्चैःस्थितं स्थ
 गितज्ञानुकरप्रतापम् ॥ मुक्ताफलप्रकरजालविवृ
 ष्टशोभं, प्रख्यापयत्रिजगतः परमेश्वरत्वम् ॥ ३१ ॥

अर्थः—हे प्रजो ! (शशांककांतं के०) चंद्रमाना सरस्यं मनोहर एवुं
 (उच्चैःस्थितं के०) तमारी उपर रहुं अने (स्थगितज्ञानुकरप्रतापं के०) ठां
 की दीधो ठे सूर्यना किरणोनो प्रताप जेणें एवुं तथा (मुक्ताफल के०) मो
 ती तेना (प्रकर के०) समूह तेनी (जाल के०) रचना, तेणें करीने (विवृ
 ष्टशोभं के०) विशेषें करी वृद्धि पामी ठे शोभा जेनी एवुं, (त्रिजगतः
 के०) त्रण जगत् जे ठे तेनुं (परमेश्वरत्वं के०) परमेश्वरपणुं तेने (प्र
 ख्यापयत् के०) प्रकषें करीने जणावनाहं एवुं (तव के०) तमारं (वत्र
 त्रयं के०) वत्रत्रय जे ठे, ते (विज्ञाति के०) शोभे ठे एटले तमोने ठ
 त्रातिवत्र एवां त्रण वत्र जे धराय ठे, ते त्रण जगतनुं प्रभुत्व प्रख्यापन
 करे ठे. तिहां एक वत्रें करी पाताल लोकनुं प्रभुत्व सूचन करायठे, वी
 जा वत्रें करी मृत्युलोकनुं स्वामित्व सूचन कराय ठे, अने त्रीजा वत्रें क
 री देवलोकनुं स्वामित्व सूचन कराय ठे ॥ ३१ ॥

हवे अतिशय क्षारायें जिनने स्तुति करतो ठतो कहे ठे.

उन्निजहेमनवपंकजपुंजकांति, पर्युल्लसन्नखमयूख

शिखाजिरामौ ॥ पादौ पदानि तव यत्र जिनेंज !

धत्तः, पद्मानि तत्र विबुधाः परिकल्पयन्ति ॥३१॥

अर्थः—(जिनेंज के०) हे जिनेंज ! (उन्निज के०) विकसित (हेम के०) सुवर्णनां (नव के०) नवसंख्या ठे जेनी अथवा नवीन एवां (पंकज के०) कमल, तेना (पुंज के०) समूह तेनी (कांति के०) श्रुति तेणें करिने (पर्युल्लसत् के०) चारे तरफ उठलतां एवां, (नखमयूख के०) परमे श्वरना पगना नख तेनां जे किरणो तेनी (शिखा के०) प्रकाशपंक्ति जे ने आसमंतात् जागमां फेली रही ठे तेणें करिने (अजिरामौ के०) म नोहर एवां (तव के०) तमारां (पादौ के०) चरणो ते, (यत्र के०) जे जूमिनेविपे (पदानि के०) गमननां स्थानकप्रत्ये (धत्तः के०) धारण करे ठे. (तत्र के०) ते स्थलने विपे (विबुधाः के०) देवताळ (पद्मानि के०) कमलोंने (परिकल्पयन्ति के०) रचना करे ठे. एटले बे फ मल चरणनी नीचें अने सातकमल मार्गमां रचे ठे. अहीं नख कमलनी कांति दर्पण सदृश ठे, अने देवताळयें रचेलां एवां सुवर्णकमलनी कांति पीत ठे, ते वेहुना मलवार्थी चरणोनो विचित्र वर्ण थयो ॥ ३१ ॥

हवे एक अतिशयें करिने बीजाळने उद्देश करता उपसंहार करे ठे.

इत्थं यथा तव विभूतिरभूज्जिनेंज !, धर्मोपदेशनवि

धो न तथा परस्य ॥ यादृक् प्रजा दिनकृतः प्रहृतांध

कारा, तादृक्तोयद्गणस्य विकाशिनोपि ॥ ३३ ॥

अर्थः—(जिनेंज के०) हे सामान्य केवलीने विपे इंद्र तुल्य ! दुर्गतियें परता प्राणीनें धरी राखे एवो जे श्रुत चारित्र्य लक्षण (धर्म के०) धर्म, ते धर्मना (उपदेशनविधौ के०) उपदेश विधिने विपे एटले उपदेश करवाना समयने विपे, (इत्थं के०) ए पूर्वे कही एवी (तव के०) तमारी (विभूतिः के०) अतिशयनी संपदा ते, (यथा के०) जे प्रकारें (अभूत् के०)

થઈ (તથા કેળ) તેવી (પરસ્ય કેળ) વીજા જે હરિહરાદિક દેવો છે, તેની (ન કેળ) નથી થતી. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. કે જેમ (પ્રહત કેળ) પ્રકર્ષે કરી હાણ્યો છે (અંધકારા કેળ) અંધકાર જેણે એવી (દિનકૃતઃ કેળ) સૂર્ય જે તેની (યાદૂકપ્રજ્ઞા કેળ) જેવી કાંતિ છે, (તાદૃક્ કેળ) તેવી કાંતિ, (વિકાશિનોપિ કેળ) પ્રકાશિત થયેલા એવા (ગ્રહગણસ્ય કેળ) જૌમાદિક જે ગ્રહ ના સમૂહ તેની પ્રજ્ઞા (કુતઃ કેળ) ક્યાંથી હોય ? એટલે સર્વથા નજ હોય. અર્થાત્ દેશના સમયે જે અશોક વૃદ્ધાદિક આઠ મહા પ્રાતિહાર્ય તથા ચોત્રિશ અતિશયવાલી એવી તમારી જે સમૃદ્ધિ છે, તેવી હરિહર બ્રહ્મા દિકની ક્યાંથી હોય ? કારણ કે એમને સરાગપણાને લીધે કર્મદાયણું નથી તે કર્મદાય વિના ઉત્તમોત્તમતાને પમાય નહીં. અને ઉત્તમોત્તમતા વિના પ્રાતિહાર્યાદિક સમૃદ્ધિનો અજાવજ હોય છે ॥ ૩૩ ॥

હવે જિનને ગજજયહર દર્શાવતો ઠતો કહે છે.

શ્ચ્યોતન્મદાવિલવિલોલકપોલમૂલ, મત્તઞ્રમદૂઞ્રમ
રનાદવિવૃદ્ધકોપમ્ ॥ ઐરાવતાન્નમિન્નમુદ્ધતમાપતંતં,
દૃષ્ટ્વા જયં જવતિ નો જવદાશ્રિતાનામ્ ॥ ૩૪ ॥

અર્થ:-હે નાથ ! (શ્ચ્યોતત્ કેળ) ઝરતો એવો (મદ કેળ) મદ તેણે કરીને (આવિલ કેળ) કલુષ થયેલા એવા અને (વિલોલ કેળ) ચંચલ એવા જે (કપોલમૂલ કેળ) ગંભીરસ્થલ જે ગંભીરપ્રદેશ તેણે કરીને (મત્ત કેળ)મદોન્મત્ત થયેલો એવો અને (ઞ્રમત્ કેળ) અહિં તહિં ઞ્રમણ કરનારા એવા જે (ઞ્રમ ર કેળ) ઞ્રમરાઈ તેના (નાદ કેળ) ઝંકારશબ્દ તેણે કરીને (વિવૃદ્ધકોપ કેળ) વૃદ્ધિ પામ્યો છે ક્રોધ જેને એવો અને (ઐરાવતાન્ન કેળ) ઐરાવત હાથીના સરસીઠે આજ્ઞા એટલે કાંતિ જેની એવો અને (ઉદ્ધતં કેળ) અવિની ત એટલે અંકુશાદિક શસ્ત્રને અવગણના કરતો એવો જે (ઇન્ન કેળ) હસ્તી, તેને (આપતંતં કેળ) સન્મુખ આવતા એવાને (દૃષ્ટ્વા કેળ) જોઈને (જવત્ કેળ) તમારા (આશ્રિતાનાં કેળ) આશ્રય કરીને રહેલા એવા જનોને અર્થાત્ તમારા જન્મ જનો જે છે તેને, (જયં કેળ) જયજે છે, તે (નોજવતિ કેળ) નથી યતું ॥૩૪॥

हृद्ये सिंहजयापहारी जगवानने दर्शावतो ठतो कहे ठे.
निम्नेजकुंजगलज्ज्वलशोणिताक्त, मुक्ताफलप्रक
रूपितजूमिजागः ॥ वक्रक्रमः क्रमगतं हरिणाधि
पोऽपि, नाक्रामति क्रमयुगाचलसंश्रितं ते ॥ ३५ ॥

अर्थः—(निम्न के०) जेदन करेला एवा जे (इजकुंज के०) हस्तीनां कुं
जरपल, तेंघकी (गलत् के०) नीचें खर्या, पढ्या एवा (उज्ज्वल के०) उ
ज्ज्वल ते रक्त श्वेत वर्ण युक्त एवा (शोणिताक्त के०) रुधिर व्याप्त पट
से छोटीपी गुरनायेला एवा (मुक्ताफलप्रकर के०) मुक्ताफलना समूह
तेणें करीने (रूपित के०) शोचाव्यो ठे (जूमिजागः के०) पृथिवीनो जाग
जेणें तथा (वक्रक्रमः के०) कीलित ठे क्रम पटसे पाद जेना एवो (हरि
णाधिपोऽपि के०) अरण्य पशुजनों अधिप जे सिंह ते पण (ते के०) तमा
रा (क्रमयुगाचल के०) चरणयुगरूप पर्यंत तेने (संश्रितं के०) आश्रय क
रीने रह्यो एवो पुरुष, जो ते सिंहुनी (क्रम के०) फाल तेने विपे (गतं
के०) प्राप्त थया होय तो पण तेने ते सिंह (नाक्रामति के०) प्रहार क
रवाने दोस्तो नथी, पटसे हे प्रजो ! तमारा आश्रित जनोने पूर्वोक्त वि
शेषणवालो सिंह पण पराजय करतो नथी ॥ ३५ ॥

हृद्ये दावानल जपने दखन करतो ठतो स्तवे ठे.

कल्पांतकालपवनोद्धतवन्दिक्ल्पं, दावानलं ज्व
लितमुज्ज्वलमुत्फुल्लिगम् ॥ विश्वं जिघत्सुमिव संसृ
खमापतंतं, त्वन्नामकीर्तनजलं शमयत्यशेषम्॥३६॥

अर्थः—हे कर्मकाननाम्ने ! (कल्पांतकाल के०) प्रलय कालनो जे (पवन
के०) वापरो तेनी सहायतायें करीने (उद्धत के०) जोरमां आवी गयेलो
एवो जे (वन्दि के०) अग्नि तेना (क्ल्पं के०) सदृश एवो थ्यने (ज्वलितं
के०) जाज्वल्यमान थयेलो थ्यने (उज्ज्वलं के०) उज्ज्वल थ्यने (उत्फुलिं
गं के०) उंचा गया ठे तणखा जेना एवो तथा (अशेषं के०) समस्त (वि
श्वं के०) जगत् तेने (जिघत्सुमिव के०) जाणें गली जवाने इष्टा
करतो होय नही ? एवो जे (दावानलं के०) वनमां लागेलो अग्नि ते

अचानक (संमुखं के०) सन्मुख (आपन्नं के०) आधी प्राण ययो तेन (त्वन्नामकीर्तनजलं के०) तमारा नामनुं जे कीर्तन करवुं, ते रूप तय ते (अशेषं के०) निरवशेष एवा अग्निने (शमयति के०) शांत करी मुके ठे. एउसे विश्वने वाली नाखवानी इवा करनागे एवो जे दावाग्नि, ते पण नमारा नाम स्मरणरूप जलें करीने शांतताने पाये ठे. एवो तमारा कीर्तननो प्रभाव ठे, तेवारें तमारी आज्ञादिक पालवाधी शुं सर्वोत्कृष्टता प्राप्त न आय? ॥३६॥

हवे उरगजय निवारण करतो ठतो कहे ठे.

रक्तेक्षणं समदकोकिलकंठनीलं, क्रोधोद्धतं फणिन
मुत्फणमापतंतम् ॥ आक्रामतिक्रमयुगेन निरस्त
शंक, स्त्वन्नामनागदमनी हृदि यस्य पुंसः ॥ ३७ ॥

अर्थ:- (रक्तेक्षणं के०) रातां ठे नेत्र जेनां एवो अने (समद के०) मदोन्सत्त एवो तथा (कोकिल के०) कोकिल तेनो (कंठ के०) कंठ तेना सरखो (नीलं के०) श्यामवर्णवालो एवो अने (क्रोधोद्धतं के०) क्रोधें करीने उद्धत थयेलो तथा (उत्फणं के०) उंची करेली ठे फणा जे ऐं एवो जे (फणिनं के०) सर्प ते (आपतंतं के०) उतावलो सन्मुख आवतो होय तेने पण (निरस्तशंकः के०) शंका रहित थयो थको पो ताना (क्रमयुगेन के०) चरणयुगलें करीने (आक्रामति के०) उल्लंघन करे ठे. ते कयो पुरुष उल्लंघन करे ठे? तो के (यस्य के०) जे (पुंसः के०) पुरुषना (हृदि के०) हृदयने विषे (त्वन्नाम के०) तमारा नाम रूप जे (नागदमनी के०) नागदमनीनामें औपधि चरेली ठे, ते तमारा नामरूप नागदमनी औषधियें करीने ऊग्र सर्पना जयथकी पण निःशंकित आय ठे ॥ ३७ ॥

हवे रणजयापहरण करतो ठतो कहे ठे.

वल्गुत्तुरंगगजगर्जितघ्नीमनाद, माजौ वलं वल
वतामपिपन्नूतीनाम् ॥ उद्यद्दिवाकरमयूखशिखाप
विद्धं, त्वत्कीर्तनात्तमश्वाशु त्रिदामुपैति ॥ ३८ ॥

अर्थ:- जे (आजौ के०) संग्रामने विषे (वल्गुत् के०) युद्ध करता

एवा (तुरंग के०) घोडा ते जेने विपे दोनी रखा ठे अने (गज के०) हस्ती तेनी (गर्जित के०) गर्जना तेणें करी (जीम के०) जयंकर ठे (नादं के०) शब्दो जेने विपे एवुं (बलवतामपिभूपतीनां के०) अतिशय बलवान् राजाउं तेनुं पण (बलं के०) सैन्य ते (त्वत्कीर्तनात् के०) तमारा नामना कीर्तनयकी (आशु के०) शीघ्र (जिदां के०) जेदने (उपैति के०) पामे ठे, एटले तरत नाशी जाय ठे, ते कोनी पेठें ? तो के (उद्यद्वाकर के०) उदय थयेलो एवो जे सूर्य, तेनां (मयूख के०) किरणो तेनी (शिखा के०) शिखाउं तेणें करीने (अपविर्ण के०) उद्दिप्त एटले जेदन थयेलुं एवुं (तमः के०) अंधकार तेज (श्व के०) जेम होय नहीं ? अर्थात् सूर्यकिरणोयें करीने जेम अंधकार नाश पामे ठे, तेम तमारा नाम ग्रहण प्रजावयकी शत्रुनुं सैन्य संग्रामने विपे पलायन थाय ठे ॥ ३७ ॥ हवे बली पण प्रकारांतरें करीने संग्रामजयने निरास करतो ठतो कहे ठे.

कुंताग्रजिन्नगजशोणित वारिवाह, वेगावतारतरणा
तुरयोधजीमे ॥ युधे जयं विजितडुर्जयजेयपक्षा,
स्वत्पादपंकजवनाश्रयिणो खजंते ॥ ३८ ॥

अर्थ:- (कुंत के०) घरठी, तेमना (अग्र के०) अग्रभाग जे अणी तेणें करी (जिन्न के०) जेदेला एवा (गज के०) हस्ती तेना (शोणित के०) रुधिररूप (वारिवाह के०) जलना प्रवाह तेने विपे जे (वेगाव तार के०) उतावळुं प्रवेश थवुं एटले रुधिररूप पाणीमां तणाइ जवाने तैयार थयेला तेमांथी (तरणातुर के०) फरी पाठा तरी नीकलवाने था तुर थयेला एवा जे (योध के०) सुजटो तेणें करीने (जीमे के०) जयं कर देखालुं एवुं (युद्ध के०) युद्ध तेने विपे पण (स्वत्पाद के०) तमारा चरणारविंद ते रूप जे (पंकजवन के०) कमलवन तेने (आश्रयिणः के०) आश्रय करीने रखा एवा जे पुरुष, (डुर्जय के०) नहीं जीताय एवा जे (जेयपक्षाः के०) शत्रुना वर्गों ते जेमणें (विजित के०) जीत्या ठे एवा ठता (जयं के०) जयने (खजंते के०) पामे ठे ॥ ३८ ॥

हवे समुद्रजय निरास करतो ठतो कहे ठे.

अंजोनिधो दुजितजीपणनकचक्र, पाठीनपीठजय

दोह्याणवाडवाग्नौ ॥ रंगनरंगशिखरस्थितयान पात्रा.

स्नासं विहाय जवतः स्मरणाद्व्रजंति ॥ ४० ॥

अर्थः—(कृजित के०) होज पमाड्या ठे (जीपण के०) मदाजयंकर एवा (नक्रचक्रपाठीनपीठ के०) नक्र चक्र अने पानीनपीठ एटले मस्य विशेष जीव जेने विपे एवा तथा (जयद के०) जय उत्पन्न करनागे एवा उल्वण के०) जयंकर ठे (वारुवाग्नौ के०) वारुवाग्नि जेने विपे एवा (अंजोनिधौ के०) समुद्रने विपे (रंगत् के०) उल्लसता एवा (तरंग के०) तरंगो तेनां (शिखर के०) शृंगो तेनी उपर (स्थित के०) रक्षुं ठे (यानपात्रा के०) वह्माण जेमनुं एवा पुरुषो जे ठे, ते (जवतः के०) तमारा (स्मरणात् के०) स्मरणथकी (त्रासं के०) त्रासने (विहाय के०) त्याग करीने समुद्र पारने (व्रजंति के०) पामे ठे. एटले इच्छित छीपांतरने विपे पहांचे ठे ॥ ४० ॥

हवे रोगजयने निवारण करतो ठतो स्तवे ठे.

उद्धूतजीषणजलोदरजारजुग्नाः, शोच्यां दशामुपग
ताश्च्युतजीविताशाः ॥ त्वत्पादपंकजरजोऽमृतदिग्ध
देहा, मर्त्या जवंति मकरध्वजतुल्यरूपाः ॥ ४१ ॥

अर्थः—हे जगन्नाथ ! (उद्धूत के०) उत्पन्न थयो एवो (जीपण के०) जयंकर (जलोदर के०) जलयुक्त होय ठे उदर जेणें करीने तेने जलोदर रोग कहियें अने ते जलोदर रोगना (जार के०) जारें करीने (जुग्नाः के०) वक्र थया एवा अने (च्युतजीविताशाः के०) त्याग करी ठे जीवितनी आशा जेमणें एवा अने (शोच्यां दशामुपगताः के०) शोक करवा योग्य एवी दशाने प्राप्त थवा अने (त्वत्पादपंकजरजोऽमृतदिग्धदेहाः के०) तमारां चरणकमलनुं जे रज ते रूप जे अमृत तेणें करी लिस ठे अंग जेमनां एवा (मर्त्याः के०) जीवो जे ठे ते, (मकरध्वजतुल्यरूपाः के०) काम देवसमान ठे रूप जेनुं एवा (जवंति के०) होय ठे. अर्थात् जेम अमृत लिसदेही पुरुष सकल शारीरिक रोगनाशें करीने कामदेव समान आय ठे. तेम तमारा चरणारविंदनी रजें करी लिस अंग ठे जेनां एवा जीव पण सकल रोगक्षयें करीने कामदेव तुल्यरूपवाला आय ठे ॥ ४१ ॥

हवे निगमादि बंधननुं जय टालतो ठतो कहे ठे.

आपादकंठमुरुशृंखलवेष्टितांगा, गाढं बृहन्निगम
कोटिनिघृष्टजंघाः ॥ त्वन्नाममंत्रमनिशं मनुजाःस्म
रन्तः, सद्यः स्वयं विगतबंधजया जवंति ॥ ४२ ॥

अर्थः—हे कर्मबंधनरहित ! (आपादकंठं के०) जेना पगथी मांमीने ग
ला पर्यंत (मुरुशृंखल के०) महोटी शृंखलाळ तेणें करी (वेष्टितांगा के०)
वेष्टित ठे एटले निबद्ध ठे सर्व अंगो जेमनां एवा अने (गाढं के०) अ
त्यंत (बृहन्निगमकोटि के०) महोटी वेनीयो तेनी कोटियो जे जीणी अणी
यो तेणें करीने (निघृष्टजंघाः के०) निःशेषपणायें करीने घसाती ठे जंघाळ जेम
नी एवा दुःखित घयेला पुरुषो ठतां (त्वन्नाम के०) तमारुं जे नाम ते रू
म (मंत्र के०) मंत्र जे ठे, तेने (अनिशं के०) रात्रि दिवस अर्थात् निरंतर
(स्मरन्तः के०) स्मरण करता एवा (मनुजाः के०) मनुष्यो, ते (सद्यः
के०) तत्काळ (स्वयं के०) पोतानी मेळें (विगतबंधजयाः के०) विशेषें
करीने गयुं ठे बंधनजय जेमनुं एवा (जवंति के०) थाय ठे ॥ ४२ ॥

हवे पूर्वोक्त सर्व जयने त्याग करतो ठतो संक्षेपथी कहे ठे.

मत्तद्विप्रेन्द्रमृगराजदवानलाहि, संग्रामवारिधिमहो
दरबंधनोद्वम् ॥ तस्याशु नाशमुपयाति जयं जिये
व, यस्तावकं स्तवमिमं मतिमानधीते ॥ ४३ ॥

अर्थः—हे प्रजो ! (यः के०) जे (मतिमान् के०) बुद्धिमान् पुरुष,
(तावकं के०) तमारुं (इमं के०) आ (स्तवं के०) स्तवन जे ठे तेने
(अधीते के०) जणें ठे, (तस्य के०) ते पुरुषने (मत्त के०) मदोन्मत्त
एवो (द्विप्रेन्द्र के०) महान् हस्ती अने (मृगराज के०) सिंह, तथा (द
वानल के०) वनाग्नि तथा (अहि के०) सर्प अने (संग्राम के०) सं
ग्राम, अने (वारिधि के०) समुद्र, तथा (महोदर के०) जलोदरादि रो
ग, अने (बंधन के०) बंधीखानुं ए आठ वानां ते थकी (उधं के०) उ
त्पन्न थयुं एवुं जे (जयं के०) जय ते (जियेव के०) चीकें करीनेज जे
म होय नाहिं ? तेम (आशु के०) शीघ्र उतावळुं (नाशं के०) नाशने

(उपयाति के०) पामे ठे. अर्थात् आ तमारा स्तोत्रना पाठ करनारने पूर्वोक्त आठ प्रकारना जयनो नाश थाय ठे ॥ ४३ ॥

हवे स्तवनप्रज्ञाव सर्वस्वने कहे ठे.

स्तोत्रस्वजं तव जिनेन्द्र ? गुणैर्निवद्धां, जक्त्या मया
रुचिरवर्णविचित्रपुष्पाम् ॥ धत्ते जनो यद्दृष्टं कंठगता
मजस्त्रं, तं मानतुंगमवशा समुपैति लक्ष्मीः ॥ ४४ ॥
इति जक्तामर नामकस्तोत्रं सप्तमस्मरणम् ॥ ७ ॥

अर्थः—(जिनेन्द्र के०) हे जिनेन्द्र ! (तव के०) तमारी (इह के०) आलो कने अपे (यः के०) जे (जनः के०) पुरुष, (स्तोत्रस्वजं के०) स्तोत्र तेज पद सं दर्जितपणें करीने जाणे मालाज होय नहिं ? ते स्तोत्ररूप पुष्पमालाने (कंठगतां के०) पोतानां कंठने विषे (अजस्त्रं के०) निरंतर (धत्ते के०) धारण करे ठे, (तं के०) ते (मान के०) चित्तनी उन्नति तेणें करीने (तुंगं के०) अत्यंत उन्नत थयेलो एवो पुरुष अथवा स्तोत्रना कर्ता श्री मानतुंगाचार्य जे ठे ते (अवशा के०) अस्वतंत्र एवी जे (लक्ष्मीः के०) स्वर्गपवर्ग अने सत्काव्यरूप लक्ष्मी तेने, (समुपैति के०) पामे ठे. हवे ते स्तोत्र रूपस्वज केहवी ठे ? तो के मानतुंगाचार्यनामक एवो (मया के०) हुं जे तेणें (जक्त्या के०) जक्ति जे श्रद्धा, अथवा पुष्पमालापद्धें जक्ति जे विचित्र रचना तेणें करीने अने (गुणैः के०) प्रभुना गुणें करीने अथवा पुष्पमालापद्धें गुण जे सूत्र तेणें करीने (निवद्धां के०) बांधेली ठे, गुंयेली ठे. वली कहेवी ठे तो के (रुचिर के०) मनोहर एवां (वर्ण के०) वाचन अक्षर तेज ठे (विचित्रपुष्पां के०) चित्र विचित्र पुष्पो जेने विषे अने पुष्पमाला पद्धमां मनोहर ठे वर्ण जेना एवां विचित्रपुष्पो ठे जेमां एवी ठे. आ स्तोत्रना अंतमां पुष्पस्वज शब्द जे ठे ते अजीष्ट शकुनपणायें करी महोत्सवनां आनंदनो कारणज्यूत ठे अने लक्ष्मी शब्द जे ठे, ते मांगव्यवाची ठे, तेणें करी आ स्तोत्रना पाठ करनार तथा श्रवण करनार पुरुषने आ स्तोत्रनी समाप्ति पर्यंत कव्याण परंपरा थारो, एवो ज्ञाव ठे ॥ ४४ ॥ इति जक्तामर स्तोत्रनामक सप्तमस्मरणस्य वाचावबोधः समाप्तः ॥ ७ ॥

॥ अथ ॥

॥ श्री कल्याणमंदिरस्तोत्रनामक अष्टमस्मरणं विख्यते ॥

॥ अमंततिलकावृत्तम् ॥

कल्याणमंदिरमुदारमवधजेदि. जीताजयप्रदम
निदितमंधिपद्म ॥ संसारसागरनिमज्जादशेषजंतु,
पोतायमानमजिनम्य जिनेश्वरस्य ॥ १ ॥ यस्य स्व
यं सुरगुरुगारिमांगुराशेः, स्तोतुं सुविस्तृतमतिर्न
विजुर्विधानुम् ॥ तीर्थेश्वरस्य कमठस्मयधुमकेतो, स्त
स्यादमेप किञ्च संस्तवनं करिष्ये ॥ २ ॥ युग्मम् ॥

अर्थः—(एषः के०) आ प्रत्यहं भूर्ध एषो (अहं के०) हुं सिद्धसेन विवा
करनामा आचार्य ते (तस्य के०) ते श्रीपार्श्वनाथ (तीर्थेश्वरस्य के०)
तीर्थ जे चतुर्विध संघ तेना ईश्वर तेनुं (विल के०) निधे (संस्तवनं के०)
स्तवन जे तेने (करिष्ये के०) करीश, हवे ते श्रीपार्श्वनाथ तीर्थेश्वर केह
पा ठे? तो के (कमठ के०) दश जन्मनो ठे पैरनाथ जेने एषो जे कमठ
नामा दैत्य तेनो (गम्य के०) अहंकार तेने धिपे (धूमकेतोः के०) पूठमी
या तारा सरखा ठे एटखे कमठ दैत्यनो गर्व नाश करवाने धूमकेतु सह
श ठे, बली केहवा ठे? तो के (सुविस्तृतमतिः के०) विस्तार पामी ठे शु
द्धि जेनी एषो (स्वयं के०) पोतें (सुरगुरुः के०) वृद्धस्पति जे ठे, ते पण
(यस्य के०) जे श्रीपार्श्वनाथना (गारिमा के०) महिमा जे तेनो (अंगुरा
शेः के०) समुद्र तेनुं जे (स्तोत्रं के०) स्तवन तेने (विधानुं के०) करवाने
(नविजुः के०) समर्थ यतो नथी, एवा श्रीपार्श्वनाथनी हुं स्तवना करवाने
क्यांथी समर्थ याठं? तथापि स्तवना करुं हुं. ते शुं करीने स्तवना करुं
हुं? तो के (जिनेश्वरस्य के०) ते श्रीजिनेश्वर तेना (अंधिपद्म के०)
चरणकमल तेने (अजिनम्य के०) नमस्कार करीने स्तवना करुं हुं. हवे
ते चरणकमल केहवुं ठे? तो के (कल्याणमंदिरं के०) कल्याण एटखे
मांगलिक तेनुं मंदिर एटखे घर ठे, बली केहवुं ठे? तो के (उदारं के०)

महोदं हे, अथवा जन्म जीवोना मनोजाति अर्ग देवाने उदर ते. मया
 वली केहेवुं ठे? तो के (अन्य के०) जाण ते पाव येने (देहि के०) त्र
 नारुं ठे, ते साठे अवयवेदि ठे: वली केहेवुं ठे? तो के (नीय के०) समार
 ज्यें त्रास पामता जे जीवो, तेने (अन्य के०) मोक्ष येने (प्रद के०) प्र
 पें करीने देनारुं एवुं ठे, वली केहेवुं ठे? तो के (अनिदिन के०) निदा गहि
 त ठे अर्थात् जेने विषे आणुमात्र पण दोषनो संभव नथी, वली केहेवुं ठे
 तो के (संसारसागर के०) संसाररूप जे समुद्र तेने विषे (निमज्जतु के०)
 वृक्ता एवा जे (अशेषजंतु के०) समग्र प्राणीयो तेने (पोनायमान के०)
 वहाण सरखु एवुं जिनेश्वरनुं चरणकमल ठे. आ स्तोत्रना श्लोक सर्व
 वसंततिलकावृत्ते जाणवा. आ वे श्लोकनो एकठो अर्थ वखाण्यो ॥ २ ॥

हवे जगवाननी सर्व प्रकारें विशेषें करीने स्तुति करवाने तो हुं समर्थ
 नथी, परंतु सामान्यें करीने पण प्रभुनी स्तुति करवाने हुं असमर्थ हुं,
 एम देखाडे ठे.

सामान्यतोऽपि तव वर्णयितुं स्वरूप, मस्मादृशाः क
 थमधीश ! ज्वंत्यधीशाः॥ धृष्टोपि कौशिकशिशुर्यदि
 वा दिवांधो, रूपं प्ररूपयति किं किल धर्मरश्मेः ॥ ३ ॥

अर्थः—(अधीश के०) हे स्वामिन् ! (अस्मादृशाः के०) महारा सरखा
 मंदमति पुरुषो जे ठे, ते (सामान्यतोपि के०) सामान्यपणे एटले विशे
 षविरहितत्वे करीने पण (तव के०) तमारुं (स्वरूप के०) स्वरूप जे ठे
 तेने (वर्णयितुं के०) वर्णन करवाने (कथं के०) केम (अधीशाः के०)
 समर्थ (ज्वंति के०) थाय ठे? अर्थात् थाता नथी. त्यां दृष्टांत कहे ठे,
 ते जेम केः—(यदिवा के०) जो पण (कौशिकशिशुः के०) धूरुनो बाल
 क, ते (धर्मरश्मेः के०) सूर्यविंवना (रूपं के०) स्वरूपने (किं के०) शुं
 (प्ररूपयति के०) कहि शके? (किल के०) निश्चें. अर्थात् नथी कही श
 कतो. हवे ते कौशिकशिशु केहवो ठे? तो के (धृष्टोपि के०) दृढ हृदय
 पणायें करीने प्रगल्भ ठे तो पण (दिवांधःके०) दिवसने विषे अंध ठे॥३॥
 हवे हुं तो मंदमति हुं, तेथी महारामां स्तुति करवानुं सामर्थ्य न होय
 ते योग्यज ठे, परंतु केवलज्ञानी पुरुषो, केवलज्ञानें करीने सर्व जाणता
 ठता पण जिनगुणोने केहवाने समर्थ थाता नथी, ते कहे ठे.

मोहक्षयादनुजवन्नपि नाथ ! मर्त्यो, नूनं गुणान् गण
यितुं न तव क्षमेत ॥ कल्पांतवांतपयसः प्रकटोऽपि
यस्मा, न्मीयेत केन जलधेर्ननु रत्नराशिः ॥ ४ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (मोहक्षयात् के०) मोहनीयादिक कर्म
ना क्षय्यकी अथवा अज्ञानक्षय्यकी (अनुजवन्नपि के०) गुणोने अनुजव
करतो एटखे तमारा गुणोने जाणतो ठतो पण (मर्त्यः के०) मनुष्य जे ठे
ते, (नूनं के०) निश्चै (तव के०) तमारा (गुणान् के०) गुणो जे ठे तेने
(गणयितुं के०) गणवाने एटखे संख्या करवाने (न क्षमेत के०) न सम
र्थ थाय. त्यां दृष्टांत कहे ठे, ते जेम केः—(ननु के०) आशंकाने विपे (यस्मा
त् के०) जे कारण माटें (कल्पांत के०) प्रलयकालने विपे (वांत के०) विक्षि
प्त थयुं ठे (पयसः के०) जल जेने विपे एवो (जलधेः के०) समुद्र जे ठे
तेनो (प्रकटोऽपि के०) प्रत्यक्ष एवो पण (रत्नराशिः के०) रत्ननो समूह ते
(केन के०) कया पुरुषें (मीयेत के०) भापी शकाय ? अर्थात् कोईची प
ण माप करी शकाय नहिं ॥ ४ ॥

हवे जो पण जगवानना गुणो तो असंख्य ठे, ते कहेवाने अशक्य हुं,
तो पण जक्तिवशयकी स्वशक्त्यनुसारें हुं स्तुति करूं.

अच्युद्यतोऽस्मि तव नाथ ! जडाशयोऽपि, कर्तुं स्तवं लसद्
संख्यगुणाकरस्य ॥ वालोऽपि किं न निजबाहुयुगं
वितत्य, विस्तीर्णतां कथयति स्वधियांबुराशेः ॥ ५ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! हुं (जडाशयोऽपि के०) जडअंतःकरणवा
लो वा जमना सरखा अजिप्राय वालो हुं तो पण (तव के०) तमारें (स्तवं
के०) स्तवन जे ठे तेने (कर्तुं के०) करवाने (अच्युद्यतोऽस्मि के०) उद्यम
मुक्त थयो हुं, एटखे सावधान थयो हुं. ते तमें केहवा ठो? तो के (लसद्
के०) देदीप्यमान एवा जे (असंख्यगुण के०) अनंतगुणो तेनो (आकरस्य
के०) निधानरूप ठो. तेज अर्थने दृष्टांतें करीने दृढ करे ठे. (वालोपि के०)
वालक पण (निजबाहुयुगं के०) पोताना वे हाथने (वितत्य के०) विस्ता
रीने (स्वधिया के०) पोतानी बुद्धियें करीने (अंबुराशेः के०) समुद्र जे ठे

तेनी (विस्तीर्णतां के०) विस्तारता वे ते नेने (कि के०) हुं (न कथयति के०) नहिं कहे ते.यावाति कहे ते.ज.ग.द.ले जेम बायक पोताना ये सायन सारीने समुद्रनो विस्तार कहे ते.जे समुद्र आदलो मदीनाते.नेम बायक नी पेरें हुं पण तसारं स्तवन करवाने कय्यो ते उयम तेने एया हुं ॥१॥

फरी पूर्वं कहेला वे अजोकोनाज अर्थने दृढ कर्ता ततो कहे वे.

ये योगिनामपि न यांति गुणास्तवेश, वक्तुं कथं न्रव
ति तेषु समावकाशः॥ जाता तदेवमसमीक्षितकारि
तेयं, जटपंति वा निजगिरा ननु पक्षिणोऽपि ॥६॥

अर्थः—(ईश के०) हे स्वामिन् ! (ये के०) जे (तव के०) तमारा (गुणाः के०) गुणो जे ठे, ते (योगिनामपि के०) रत्नत्रयरूप योगाराधने करीने समुत्पन्न ठे ज्ञान जेमने एवा योगींद्र पुरुषोनें पण (वक्तु के०) कहेवाने (न यांति के०) आवी शकता नथी तो (तेषु के०) ते गुणोने विषे (मम के०) महारी (अवकाशः के०) बोलवानी शक्ति ते (कथं के०) केम (न्रवति के०) होय? (तत् के०) ते कारण माटे (एवं के०) ए प्रकारें (इयं के०) आ प्रस्तुतस्तुतिविषय ते (असमीक्षितकारिता के०) अविचार्यकारिता (जाता के०) थइ. केम के? अनवकाशने विषे जे स्तुति करवी ते अविचार्यकारीज कहेवाय ठे. आहिं दृष्टांत कहे ठे. (वा के०) अथवा (ननु के०) निश्चें (पक्षिणोऽपि के०) पक्षियो पण यद्यपि मनुष्य वाणीयें करी बोलवाने असमर्थ ठे तो पण (निजगिरा के०) पोतानी जेवी तेवी वाणीयें करीने (जटपंति के०) अर्थात् बोलैज ठे? तेम हुं पण स्तुति करवाने प्रवर्त्यो हुं ॥ ६ ॥

हवे जगवत्स्तोत्रनुं तथा जगवन्नामग्रहणनुं माहात्म्य कहे ठे.

आस्तामर्चित्यमहिमा जिन संस्तवस्ते, नामापि पा
ति न्रवतो न्रवतोजगंति ॥ तीव्रातपोपहतपांथजना
न्निदाधे, प्रीणाति पद्मसरसः सरसोनिवोऽपि ॥ ७ ॥

अर्थः—(जिन के०) हे जिनेश्वर ! (अर्चित्यमहिमा के०) नथी चिंतन करवा योग्य महिमा जेनो एवो (ते के०) तमारो (संस्तवः के०) स्तव

जे ठेने तो (ध्रान्तां के०) दूर रहो, परंतु (जवनः के०) तमारे (नामापि के०) श्रीपार्श्वनाथ एवं नाम जे ठे ने पण (जवनः के०) संसारथकी (ज गति के०) ग्रण जगतने (पाति के०) रहण करे ठे. त्यां दृष्टांत कहे ठे. (पद्मसरसः के०) वमलोपलक्षित एवा तलावनुं जे पाणी ते तो (ध्रान्तां के०) दूर रहो. परंतु ते पद्मसरोवरनो (सरसः के०) सुंदर ठमो जलशीकर शुभः एवो (अनिलोऽपि के०) वायरो पण (निदाघे के०) प्रीप्सयालने विपे (तीव्र के०) आकरो एवो (आतप के०) तनको तेंगें करीने (उपहत के०) दृष्टाणा एवा (पांयजनान् के०) पथिक जनोने (प्रीणाति के०) संतोष करे ठे. अर्थात् पद्मसरोवरनो वायरो पण पथिकोने प्रसन्न करे ठे, तेवारें जलनुं तो शुंज कहेयुं ? तेम हे प्रजो ! तमारे नाम पण ग्रण जगतने पवित्र करे ठे, तेवारें तमारा स्तोत्र नी तो शीज वार्त्ता कहेयी ? ॥ ७ ॥

एवे स्वामीना ध्याननुं माहात्म्य कहे ठे.

हृद्वर्त्तिनि त्वयि विजो! शिथिलीज्वंति, जंतोः क्षणेन
निविडा अपि कर्मबंधाः ॥ सद्योज्जंगममयाइव म
ध्यजाग, मध्यागते वनशिखंडिनि चंदनस्य ॥ ८ ॥

अर्थः—(विजो के०) हे स्वामिन् ! (त्वयि के०) तमो (हृद्वर्त्तिनि के०) हृदयने विपे वर्त्तते ठते (जंतोः के०) प्राणीना (निविडाअपि के०) दृढ एवा पण (कर्मबंधाः के०) कर्मना जे बंधो ते पण (क्षणेन के०) क्षणमात्रें करी ने (शिथिलीज्वंति के०) शिथिल थइ जाय ठे, एटखे निविदताने ठोकीने शिथिलताने नजे ठे. अर्थात् दृष्टांत कहे ठे. ते जेम केः—(वनशिखंडिनि के०) वननो मयुर ते (मध्यजागं के०) वनना मध्यजागप्रत्यें (मध्यागते के०) आवे ठते (चंदनस्य के०) चंदनना वृक्षना जे (उज्जंगममयाइव के०) सर्प मयबंधनो जे ठे ते जेम (सद्यः के०) तत्काल शिथिल थइ जाय ठे, तेनी पेरें जाणी लेंवुं. एटखे जेम वनमयुर वनना मध्यजागें आवे ठते चंदनवृक्षनां सर्पवेष्टन शिथिल थइ जाय ठे, तेम तमें पण प्राणीना दृढ कर्मबंध पण शिथिल थइ जाय ठे ॥ ८ ॥

હવે સ્વામીના દર્શનનું માહાત્મ્ય કહે છે.

મુચ્યંતેવ મનુજાઃ સહસા જિનેન્દ્ર , રૌદ્રેરુપઙ્ગવશ
તૈસ્ત્વયિ વીક્ષિતેપિ ॥ ગોસ્વામિનિ સ્ફુરિતતેજસિ
દૃષ્ટમાત્રે, ચૌરૈરિવાશુ પશવઃ પ્રપલાયમાનૈઃ ॥ ૯ ॥

અર્થ:- (જિનેન્દ્ર કેળ) હે સામાન્ય કેવલીના ઇન્દ્ર ! (ત્વયિ કેળ) તમો (વી
ક્ષિપિતે કેળ) જોયે ઠતે પણ (મનુજાઃ કેળ) મનુષ્યો (સહસા કેળ) શીઘ્ર
પણે કરીને (રૌદ્રેઃ કેળ) ઝયાનક વીહામણા એવા (ઉપઙ્ગવશતૈઃ કેળ)
ઉપઙ્ગવોના જે શંકમા તેથકી (મુચ્યંતેવ કેળ) મુકાઈ જાય ઠેજ. આહીં
દૃષ્ટાંત કહે છે. જેમ કે:- (સ્ફુરિતતેજસિ કેળ) દેવીપ્યમાન છે તેજ જેનું એ
ટલે જગત્માં પ્રકાશ કરવે કરીને વિસ્તૃત છે તેજ જેનું એવો (ગોસ્વામિનિ
કેળ) ગો જે કિરણો તેનો સ્વામી જે સૂર્ય અથવા ગો જે પૃથિવી તેનો સ્વા
મી જે રાજા તે પણ સ્ફુરિત છે પ્રતાપ જેમનો એવો છે, અથવા ગો એટલે
પશુર્લે તેનો સ્વામી જે ગોવાલીયો તે પણ વલરૂપ સ્ફુરિત છે તેજ જેનું એ
વો છે. એવા એ ત્રણ જે છે તે, (દૃષ્ટમાત્રે કેળ) દૃષ્ટમાત્રે એટલે જોવાયે થકે
(પ્રપલાયમાનૈઃ કેળ) પલાયન કરતા નાસતા એવા (ચૌરૈઃ કેળ) ચોરો થકી
(શ્વ કેળ) જેમ (આશુ કેળ) શીઘ્ર ઉતાવલા (પશવઃ કેળ) પશુર્લે જે ગો
મહિષ્યાદિ ચોપગાં જનાવરો જેમ મૂકાય છે, તેમ જીવો પણ તમો જોવાયે
થકે શંકમો ઉપઙ્ગવોથકી મૂકાય છે. એ તાત્પર્ય છે ॥ ૯ ॥

હવે સ્વામીના ધ્યાનનું માહાત્મ્ય કહે છે.

ત્વં તારકોજિન ! કથં જીવિનાં તણ્વ, ત્વામુદ્ઘંતિ હ
દયેન યજ્ઞતરંતઃ ॥ યદ્વા દૃતિસ્તરતિ યજ્ઞલમેષનૂ
ન, મંતર્ગતસ્ય મરુતઃ સ કિલાનુજાવઃ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:- (જિન કેળ) હે જિનેશ્વર ! (ત્વં કેળ) તમે (જીવિનાં કેળ) સંસારી
જીવોના (કથં કેળ) કેમ (તારકઃ કેળ) તારક ઠો? (યત કેળ) જે કારણ
માટે ઉલટા (તણ્વ કેળ) તે સંસારી જીવોજ (યજ્ઞતરંતઃ કેળ) સંસાર સ
મુદ્ધને ઉતરતા ઠતા (હૃદયેન કેળ) હૃદયે કરીને (ત્વાં કેળ) તમોને (ય

छहंति के०) वहन करे ठे, माटें तमें केवी रीतें संसारी जीवोना तारक ठो? कारण के बाह्य बाहकमां बाहने तारकपणानो असंभव ठे, जेम नाव ठे ते पोताना मध्यमां रहेला पुरुषोने तारे ठे परंतु नावमां रहेला पुरुषो कांइ नावने तारता नथी, तेम जव्य जीवो पण तमोने पोताना हृदयमां राखीने तारे ठे, परंतु तमें ते जव्य जीवोने तारो, ते तो महोदुःखाश्चर्यठे. हवे एवा तर्कनुं समाधान करे ठे, के हे प्रजो! तमेंज जव्योने तारो ठो. ते (यद्वा के०) युक्त ठे. अहीं दृष्टांत कहे ठे (यत् के०) जे कारणमाटे जेम (हृतिः के०) चर्ममयपात्र एटले चामरानी मसक जे ठे ते (नूनं के०) निश्चें (जलं के०) नद्यादिकना पाणी प्रलें (तरति के०) तरे ठे (सप्य के०) ते आ प्रत्यक्ष (अंतर्गतस्य के०) ते मसकनी मध्यवर्ति यें आंव्यो एवो जे (मरुतः के०) पवन तेनोज (किल के०) निश्चें (अनुजावः के०) प्रजाव ठे. एटले चर्मनी मसकना मध्यगत जे वायु ठे ते जेम मसकनो तारक ठे, तेम जव्य जीवोना हृदयस्थ तमें ठो, माटें तमें पण जव्योना तारक ठो, एमां शुं अयुक्त ठे? ॥ १० ॥

हवे त्रण श्लोकें करीने जगवंतनुं राग छेप विरहितपणुं देखाडे ठे.

यस्मिन् हरप्रभृतयोऽपि हतप्रजावाः, सोऽपि त्वया
रतिपतिःक्षपितः क्षणेन ॥ विध्यापिता हुतजुजः पय
साथ येन, पीतं न किं तदपि दुर्दरवाडवेन ॥ ११ ॥

अर्थः—(यस्मिन् के०) जे कामदेवने विपे (हरप्रभृतयोऽपि के०) हर हरि विरंचि प्रमुख पण (हतप्रजावाः के०) हृणाणो ठे प्रजाव जेमनो ए वा थाय ठे. अर्थात् जे कामदेवें हरहृद्यादिक देवोने जीत्या ठे, (सोऽपि रतिपतिः के०) ते कामदेव पण (त्वया के०) तमोयें (क्षणेन के०) क्षण मात्रें करीने (क्षपितः के०) क्षय पमाड्यो. ए अर्थ बखो. परंतु दृष्टांत विना प्रतीत थाय नहीं माटे आहीं दृष्टांत कहे ठे (अथ के०) अथ पद दृष्टांत उपन्यासायं ठे. (येन के०) जे (पयसा के०) जलें (हुतजुजः के०) अग्नियो (विध्यापिताः के०) वृजावी दीधा (तदपि के०) तो पण ते पाणी जे ठे ते (दुर्दरवाडवेन के०) दुस्सहवग्वानलें (किं न पीतं के०) शुं न पीधुं? अर्थात् पीधुंज. एटले जे जलें अन्य अग्नियो वृजा

व्यापुं पण समुद्रगत ते जल, ते चमत्तानये जीवन् नम, जेमान ते का
मदेयं हृदयादिक जीवा, तेन कामने तमोने जीवो ते, या प्रजाव
यके श्रीगार्धनाचनी मूर्ति प्रगट पड, ते ज्ञान नरपत्र प्रसिद्ध ते ॥ ११ ॥

स्वामिन्ननव्यगरिमाणामपि प्रवत्रा, स्वां जंतवः कव
महो हृदये दधानाः ॥ जन्मोदधिं लघुनरंत्यनिज्ञाव
वेन, चिंत्यो न हंत महतां यदि वा प्रज्ञावः ॥ १२ ॥

अर्थः—(स्वामिन् के०) हे स्वामिन् ! तमोने (प्रपराः के०) नामी
पणायें करी पास्या एवा (जंतवः के०) प्राणीयो (अनव्यगरिमाणमपि
के०) घणुं महोटापणुं ठे जेमनुं एवा पण (स्वां के०) तमोने (हृदये
के०) हृदयने विषे (दधानाः के०) धारण करता थका (अहो के०)
आश्चर्ये (अतिलाघवेन के०) थोमा पण चारना अजावें करीने (जन्मो
दधिं के०) जवसमुद्रने (लघु के०) शीघ्रपणें जेम होय तेम (कयं
के०) केम (तरंति के०) तरे ठे ? अर्थात् अत्यंत चारें करीने युक्त एवा
तमें ठो तेने हृदयने विषे धारण करता ठता जाणे थोमा पण चारें करीने
रहितज होय नहिं ? एवा थका संसार समुद्रथकी जव्यजीवो केम तरे ठे ?
केम के जे अतिचार युक्त होय, ते तो तरवाने असमर्थ होय ठे, अहीं (य
दिवा के०) समाधान अर्थमां ठे माटें समाधान कहे ठे, (हंत के०) निश्चें
(महतां के०) त्रण जगत्मां उत्तम महोटा पुरुषोनो ए (प्रज्ञाव के०)
महिमाज ठे, माटें एमां (न चिंत्यः के०) चिंतवन करवा योग्य कांड पण
नथी, कारण के अत्यंत चार युक्त एवा जीवोने पण पोताना प्रज्ञावथी
जाणे सर्वथा चार रहितज होय नहिं ? तेवी रीतें महोटा पुरुषो करे ठे,
माटें तमो जव्य जीवोने तारो ठो, तेमां आश्चर्य नथी ? ॥ १२ ॥

क्रोधस्त्वया यदि विज्ञो ! प्रथमं निरस्तो, ध्वस्तास्तदा व
त कथं किल कर्मचौराः ॥ श्लोषत्यमुत्र यदि वा शिशिरा
पि लोके, नीलजुमाणिविपिनानि न किं हिमानी ॥ १३ ॥

अर्थः—(विज्ञो के०) हे स्वामिन् ! (त्वया के०) तमोयें (यदि के०)
ज्यारें (क्रोधः के०) क्रोध जे ठे, ते (प्रथमं के०) प्रथमज (निरस्तः
के०) परास्त कस्यो एटले डुर कीधो, (तदा के०) त्यारें पठी क्रोध विना

(વત કે૦) આશ્ચર્ય ટે કે (કર્મચોરા: કે૦) કર્મરૂપ જે ચોરો છે, તે (કથં ધ્વસ્તા: કે૦) કેવી રીતે હણ્યા? (કિલ કે૦) નિશ્ચે. અર્થાત્ તમે ક્રોધ વિનાજ કર્મ ચોરોને હણ્યા એ મહોદ્ધ આશ્ચર્ય? (યદિવા કે૦) સમાધાન અર્થમાં જેમ કે:- (અમુત્ર કે૦) આ (લોકે કે૦) લોકને વિષે (શિશિરા પિ કે૦) શીતલ એવી પણ (હિમાની કે૦) હિમસંહતિ જે વરફ તે (નીલ ઝુમાણિ કે૦) નીલાં છે વૃક્ષો જેને વિષે યવાં (વિપિનાનિ કે૦) વન જે તેને (કિં કે૦) શું (ન છોપતિ કે૦) ન વાલે છે? અર્થાત્ વાલે છેજ. ઇટલે જે શીતલ એવી હિમસંહતિ છે, તે નીલાં વૃક્ષનાં વનોને દહન કરે છે, તેમ ક્રોધ રહિત એવા તમો પણ કર્મચોરોને હણો છો, તે યુક્તજ છે ॥ ૧૩ ॥

હવે યોગિયોયેં ધ્યાન કરવા યોગ્ય એક જિનસ્વરૂપને કહે છે.

ત્વાં યોગિનો જિન ! સદા પરમાત્મરૂપ, મન્વેપયંતિ હૃદ
યાંબુજકોશદેશે ॥ પૂતસ્ય નિર્મલરુચેર્યદિવા કિમન્ય,
દદ્ધસ્ય સંજવિ પદં નનુ કર્ણિકાયા: ॥ ૧૪ ॥

અર્થ:- (જિન કે૦) હૈ જિન ! (યોગિન: કે૦) મહર્ષિયો જે છે તે (હૃદયાંબુજકોશદેશે કે૦) હૃદયરૂપ જે કમલ તેના કોશ ઇટલે કલી તે ના મધ્યપ્રદેશને વિષે (પરમાત્મરૂપ કે૦) સિદ્ધસ્વરૂપ એવા (ત્વાં કે૦) ત મોને (સદા કે૦) નીરંતર (મન્વેપયંતિ કે૦) જ્ઞાનચક્રુયે કરીને જોવે છે, એ અર્થ યુક્ત છે. (યદિવા કે૦) અથવા જેમ (નનુ કે૦) નિશ્ચે (નિર્મલરુ ચે: કે૦) નિર્મલ છે રુચિ ઇટલે કાંતિ જેમની એવું થને (પૂતસ્ય કે૦) પ વિત્ર એવું (અદ્ધસ્ય કે૦) કમલનું વીજ જે છે તેનું (કર્ણિકાયા: કે૦) કર્ણિકાથકી (અન્યત્ કે૦) વીજું ઇટલે કમલમધ્યપ્રદેશ ટાલીને વીજું (પ દં કે૦) સ્થાનક (કિં સંજવિ કે૦) શું સંજવે છે? ના સંજવતું નથી. ત્યા રેં શું સંજવે છે? તો કે કમલની કર્ણિકાજ સંજવે છે? તેમ તમે પણ નિર્મલરુચિ યુક્ત તથા સકલ કર્મમલના અપગમયકી પવિત્ર થયેલા એવા છો. એ માટેં તમારું પણ યોગીંજોના હૃદયકમલકર્ણિકારૂપસ્થાનકને વિષે રહેવું થાય છે, તે યોગ્યજ છે ॥ ૧૪ ॥

હવે તમારા ધ્યાન કરનારા પણ તમારી જિવાજ થાય છે તે કહે છે.

ધ્યાનાજ્ઞિનેશ ! જવતોજવિન દાણેન, દેહં વિદાય

परमात्मदशां व्रजन्ति ॥ नीवानल्लावण्यं नायमपान्य
लोके, चामीकरत्वमनिगदिय धातुजेदाः ॥ १४ ॥

अर्थः—(जिनेश के०) हे जिनेश ! (जजिनः के०) तज्य प्राणीयो जे ठे ते (जयतः के०) तमारा (ध्यानान के०) ध्यानयकी ध्यायना म्य
णथकी (कणोन के०) एक कणमात्रे करीने (देहं के०) शरीरने (वि
हाय के०) त्याग करीने (परमात्मदशां के०) सिद्धावस्थाने (व्रजन्ति के०)
पामे ठे. कहेलुं ठे के. “ वीतरागं यतोऽध्यायन, वीतरागोऽवेद्मरी ॥
ईद्विका त्रमरीजीता, ध्यायंती त्रमरी यथा ॥ १ ॥ ” एनो अर्थ एम ठे जे
वीतरागनुं ध्यान करतो व्रतो जीव, वीतरागरूप थाय ठे, केनी पत्ते? नां के
त्रमरीथकी वीक पामती एवी जे ईद्व. ते त्रमरीनुं ध्यान करती व्रतीज त्र
मरीरूप थाय ठे. अहिं दृष्टांत कहे ठे. ते जेम केः—(लोके के०) लोकने
विषे (धातुजेदाः के०) मृत्तिकापापाण विशेषो जे ठे ते (तीवानल्लाव के०)
प्रबलअग्निथकी (उपलजावं के०) पापाणजाव जे ठे, तेने (अपास्य के०)
टाढीने (अचिरात् के०) थोमा समयमां (चामीकरत्वमिव के०) सुवर्ण
पणानेज जेम (व्रजन्ति के०) पामे ठे, तेम प्राणीयो जे ठे, ते तमारा
ध्यानयकी देहने त्याग करीने सिद्धावस्थाने पामे ठे ॥ १५ ॥

अंतःसदैव जिन ! यस्य विज्ञाव्यसेत्वं, जव्यैः कथं
तदपि नाशयसे शरीरम ॥ एतत्स्वरूपमथ मध्यवि
वर्तिनो हि, यद्विग्रहं प्रशमयन्ति महानुजावाः ॥ १६ ॥

अर्थः—(जिन के०) हे जिन ! (जव्यैः के०) जव्य प्राणीयो जे ठे, ते
माणें (यस्य के०) जे देह तेना (अंतः के०) मध्यजाग एटले जे हृदय
तेने विषे (सदैव के०) निरंतर (त्वं के०) तमो (विज्ञाव्यसे के०) वि
शेषें करी विचाराउं ठो, चिंतवन थाउं ठो, (तदपि के०) तो पण तमें ते ज
व्यना (शरीरं के०) शरीर जे तेने (कथं के०) केम (नाशयसे के०) दुर क
रो ठो? अर्थात् ते जव्य जीवोने मुक्ति पमासीने शरीर रहित करो ठो, माटे
जे स्थानमां जव्य जीव तमोने चिंतवन करे ठे ते स्थान तमारे नाश करुं
योग्य नहीं. आहीं दृष्टांत कहे ठे, जेम केः—(अथ के०) अथ शब्द अर्थ उ-

अन्तर्गतने भाटें ठे. (महानुजाया: के०) महोदो ठे प्रजाव जेमनो पवा (म
अविचरित: के०) मध्यस्थ अपहृतापी पुरुष जे ठे तेनुं (मृतत्वस्थ के०)
मृगज मरुप ठे, मृदले मजाव ठे के (यत् के०) जे कारण भाटें (विमहं
के०) कल्याण जे भाटोमांहे घना क्लेश, तेनो परस्पर विवाद तेने (प्रशमयं
ति के०) उपशमावे ठे. तेम तमें पण शरीर अने जीवनो परस्पर विमह
दासवाने शरीरनो नाश करो ठो, ते (हि के०) निश्चं युक्तज ठे ॥ १६ ॥

आत्मा मनीषिजिरयं त्वदजेदबुद्ध्या, ध्यातो जिनेन्द्र !

जयतीह जयत्प्राजयः॥ पानीयमप्यमृतमित्यनुचित्य

मानं, किं नाम नो विपविकारमपाकरोति ॥ १७ ॥

अर्थ:- (जिनेन्द्र के०) हे जिनेन्द्र ! (मनीषिजि: के०) पंक्ति जे ठे तेम
गे (अयं के०) आ (आत्मा के०) जीव ते, (त्वदजेदबुद्ध्या के०) तमारी
साथें अजेदबुद्धियें करीने (ध्यात: के०) ध्यान कर्यो ठतो (जयत्प्राजय:
के०) तमारा सरग्यो ठे महिमा जेनो पयो (इह के०) आ संसारनेविषे
(जयति के०) थाप ठे. त्यां दृष्टांत कहे ठे. जेम के:- (नाम के०) नामशब्द
फोमलामंघ्रणमां ठे. अथवा प्रसिद्ध अर्थमां ठे. (पानीयमपि के०) जल जे
ठे. ते पण (अमृतं के०) अमृत ठे (इति के०) ए प्रकारें (अनुचित्यमानं
के०) चिंतन कलुं ठतुं अथवा मणिमंत्रादिकें करी संस्कारित कलुं ठतुं
(विपकारं के०) विपना विकारने (किं के०) शुं (नोध्यपाकरोति के०)
नथी दूर करतुं ? अर्थात् अमृत बुद्धियें चिंतवन कलुं अथवा मंत्रित क
लुं पवुं जल पण अमृत तुल्य थइने विपविकारने टाखेज ठे ॥ १७ ॥

हृत्वे अन्यदर्शनीयोयें पण नामांतर कल्पनायें करीने तमो श्रीवीत
रागदेवज ध्यान करेला ठो, ते कहे ठे.

त्वामेव वीततमसं परवादिनोपि, नूनं विज्ञो ! हरिह
रादिधिया प्रपन्नाः॥ किं काचकामलिजिरीश ! सितो
पिशंखो, नो गृह्यते विविधवर्णविपर्ययेण ॥ १८ ॥

अर्थ:- (विज्ञो के०) हे स्वामिन् ! (नूनं के०) निश्चं (परवादिनोपि

કે૦) પરતીર્થિક પણ (હરિહરાદિધ્યા કે૦) વિષ્ણુ, મહેશ્વર અને બ્રહ્માત્રિ
કની બુદ્ધિયેં કરીને (ત્વામેવ કે૦) તમોનેંજ (પ્રપન્નાઃ કે૦) આશ્રય કરીને
રહેલા છે, અર્થાત્ અન્યદર્શની જે શેવ, સાંખ્ય, નેયાયિકાદિકો જે છે, તે પણ
નામાંતર પરાવર્તેં કરીને તમારુંજ આરાધન કરે છે. તે તમેં કહેવા ઠો? તો
કે (વીતતમસં કે૦) અજ્ઞાન રહિત ઠો. આહીં દૃષ્ટાંત કહે છે, કે (દૈશ કે૦)
હે દૈશ ! (કાચકામલિન્નિઃ કે૦) કાચકામલિનામેં રોગ છે જેની આંખમાં
એવા પુરુષો જે છે, તેણેં (સિતોપિ કે૦) શ્વેત એવો પણ (શંખઃ કે૦) શંખ જે
છે, તે વિવિધવર્ણવિપર્યયેણ કે૦) નીલ, પીતાદિક વિવિધ પ્રકારના વર્ણપરાવ
ર્તેં કરીને (કિં નો ગૃહ્યતે કે૦) શું નથી ગ્રહણ કરાતો? એટલે ગ્રહણ કરા
યજ છે. અર્થાત્ જેમ કમલના રોગવાલો પુરુષ ઉજ્જ્વલ શંખને પણ જૂદા
જૂદા વર્ણેં કરી જૂવે છે, તેમ અન્યતીર્થી પુરુષોયેં પણ વીતરાગ એવા જે તમો
તે આ હરિ, આ હર, આ બ્રહ્મા, એવી બુદ્ધિયેં કરીને આરાધન કરાઉં ઠો! ૧૭॥
હવે આઠ કાવ્યોયેં કરી આઠ મહાપ્રાતિહાર્ય સૂચનદ્વારા જગવાનની

સ્તુતિ કરે છે, તેમાં પ્રથમ અશોકવૃદ્ધાતિશયને કહે છે.

ધર્મોપદેશસમયે સવિધાનુજાવા, દાસ્તાં જનો જવ
તિ તે તરુરપ્યશોકઃ ॥ અચ્યુજ્જતે દિનપતૌ સમહીરુ
હોપિ, કિં વા વિવોધસુપયાતિ ન જીવલોકઃ ॥ ૧૮ ॥

અર્થઃ—હે સ્વામિન્ ! (ધર્મોપદેશસમયે કે૦) ધર્મદેશનાના અવસરને વિ
ષે (તે કે૦) તમારા (સવિધાનુજાવાત્ કે૦) સમીપના પ્રજાવચ્ચકી (જનઃ
કે૦) લોક જે છે તે તો (દાસ્તાં કે૦) દૂર રહો, પરંતુ (તરુરપિ કે૦)
વૃદ્ધ જે છે તે પણ (અશોકઃ કે૦) શોક રહિત (જવતિ કે૦) થાય છે.
હવે એજ વાતને દૃષ્ટાંતેં કરીને સમર્થન કરે છે. (વા કે૦) અથવા (દિનપતૌ
કે૦) સૂર્ય જે છે તે (અચ્યુજ્જતે કે૦) ઉદય પામે થકે (સમહીરુહોપિ કે૦)
વૃદ્ધાદિકેં સહિત એવો પણ (જીવલોકઃ કે૦) જીવલોક જે સમસ્ત જગત્
તે (વિવોધં કે૦) વિકાશત્વને (કિં કે૦) શું (ન ઉપયાતિ કે૦) ન
પામે ? અર્થાત્ પામેજ છે, એટલે જેમ સૂર્યોદય થયાથી કેવલ લોકજ નિ
દ્રાનો ત્યાગ કરીને વિવોધને પામે છે એટલુંજ નહીં પરંતુ વનસ્પતિ જે
છે તે પણ પત્રસંકોચાદિ લક્ષણ નિદ્રાનો ત્યાગ કરીને વિકાશ પાળાને

पामे ठे, तेम तमारा समीपकी केवल जविक लोकज अशोक थाय ठे एटलुंज नही, परंतु वृक्ष पण अशोक थाय ठे ॥ १९ ॥

हवे सुरकृत पुष्पवृष्टिलक्षण द्वितीय प्रातिहार्यातिशय कहे ठे.

चित्रं विज्ञो ! कथमवाङ्मुखतंतमेव, विष्वक् पतत्य
विरला सुरपुष्पवृष्टिः ॥ त्वज्जोचरे सुमनसां यदि वा
मुनीश, गच्छन्ति नूनमधएव हि बंधनानि ॥ २० ॥

अर्थः—(विज्ञो के०) हे स्वामिन् ! अविरला के०) निरंतर (सुरपुष्पवृष्टिः के०) देवताउंचें करेली जे पुष्पनी वृष्टि ते (विष्वक् के०) चारे तरफ (अवाङ् के०) नीचु ठे (मुख के०) मुख जेनुं एवुं जे (वृंत के०) घीट ते (एव के०) जेम होय तेमज (कथं के०) केम (पतति के०) आकाशकी जूमिने विपे पडे ठे. ए (चित्रं के०) आश्चर्य ठे. हवे (य दिवा के०) एनुं वृष्टांतें करी समाधान करे ठे. अथवा (मुनीश के०) हे मुनीश ! (त्वज्जोचरे के०) तमो प्रत्यक्ष ठे तमारा समीपने विपे (सुमनसां के०) शोभायमान ठे मन जेमनां एवा जव्यजनो तथा देवताउंचें ते उंचां (बंधनानि के०) निगमादिक बाह्य बंधन अने जेहादिक अन्यंतर बंधन ते (नूनं के०) निश्चें (हि के०) यस्मात् जे कारणमाटें (अथएव के०) नीचेंज (गच्छन्ति के०) जाय ठे. अर्थात् तमारा समीपें सुमनस जे फूल तेनां घीट जे बंधन ते अधोमुख थाय ठे, अने सुमनस जे जव्यजीव, तेनां बाह्यान्यंतर बंधन पण नीचां थाय ठे ॥ २० ॥

हवे दिव्यध्वनिखण तृतीय प्रातिहार्यातिशय कहे ठे.

स्थाने गञ्जीरहृदयोदधिसंजवायाः, पीयूषतां तव
गिरः समुद्रीरयन्ति ॥ पीत्वा यतः परमसंमदसंगजा
जो, जव्या व्रजन्ति तरसाऽप्यजरामरत्वम् ॥ २१ ॥

अर्थः—हे स्वामिन् ! (गञ्जीर के०) गंजीर एवो जे (हृदयोदधि के०) हृदयरूप समुद्र तेयकी (संजवायाः के०) उपनी एवी जे (तव के०) त मारी (गिरः के०) बाणी तेना (पीयुषतां के०) अमृतत्वने श्रोताउंचें (समुद्रीर

યંતિ કે૦) કહે છે, તે (સ્થાને કે૦) યુક્તજ છે. કારણ કે અમૃતની ઉત્પત્તિ તો સમુદ્રથકીજ છે. અને આ વાણીરૂપ અમૃતની ઉત્પત્તિ તો હે પ્રજો! તમારા હૃદયરૂપસમુદ્રથકી થાય છે. હવે એ વાણીને અમૃતપાનું કેમ થદે? ત્યાં કહે છે. (યતઃ કે૦) જે કારણમાટે (પરમ કે૦) ઉત્કૃષ્ટ (સંમદ કે૦) હર્ષ તેનો (સંગ કે૦) સંયોગ તેના (જાજઃ કે૦) જનનાર એવા (જવ્યાઃ કે૦) જવ્ય પ્રાણીયો જે છે. તે તમારી વાણીને (પીત્વા કે૦) પાન કરીને ઇટલે કળેંડ્રિયેં કરી આદર સહિત સાંજલીને (તરસાપિ કે૦) શીઘ્રપણે ઇટલે વેગેં કરીને પણ (અજરામરત્વં કે૦) અજરામરપણાને (વ્રજંતિ કે૦) પામે છે. અર્થાત્ જેમ અમૃતપાન જે કરે છે, તે અજરામર થાય છે, તેમ તમારી વાણીના શ્રવણથકી પણ અજરામરપણું પ્રાપ્ત થાય છે, માટે તમારી વાણીને અમૃતપણું કહ્યું, તે યોગ્યજ છે ॥ ૨૧ ॥

હવે ચામરલક્ષણ ચોથો. પ્રાતિહાર્યાતિશય કહે છે.

સ્વામિન્ ! સુદૂરમવનમ્ય સમુત્પતંતો, મન્યે વદંતિ શુ
ચયઃ સુરચામરૌઘાઃ ॥ યેઽસ્મૈ નતિં વિદધતે મુનિપુંગ
વાય, તે નૂનમૂર્ધ્વગતયઃ સ્વદુ શુરુજ્ઞાવાઃ ॥ ૨૨ ॥

અર્થઃ—વહ્ની સ્તુતિ કરતો ઢતો કહે છે, કે (સ્વામિન્ કે૦) હે સ્વામિન્ ! હું (મન્યે કે૦) એમ માનું હું જે (શુચયઃ કે૦) પવિત્ર એવા (સુરચામરૌઘાઃ કે૦) દેવતાઝંચેં વીંજેલા એવા જે ચામરોના સમૂહ, તે (સુદૂરં કે૦) અત્યંતપણે (અવનમ્ય કે૦) નીચા નમીને ફરી (સમુત્પતંતઃ કે૦) ઝંચા ઝલતા ઢતા આ પ્રકારેં (વદંતિ કે૦) કહે છે. કે (યે કે૦) જે મનુષ્યો (અસ્મૈ કે૦) આ પ્રત્યક્ષ એવા (મુનિપુંગવાય કે૦) મુનિયોને વિષે પ્રધાન જે શ્રી પાર્શ્વ નાથ સ્વામી તેને (નતિં કે૦) નમસ્કાર તેને (વિદધતે કે૦) કરે છે, (તે કે૦) તે મનુષ્યો (સ્વદુ કે૦) વાક્યાલંકારમાં છે (નૂનં કે૦) નિશ્ચેં (ઊર્ધ્વગતયઃ કે૦) ઝંચી છે ગતિ જેની એવા થાય છે. તથા (શુરુજ્ઞાવાઃ કે૦) શુરુ છે જ્ઞાવ જેમનો એવા થાય છે. અર્થાત્ ચામરો કહે છે કે અમો પણ પ્રજા આગલ નીચાં નમીને પઠી ઝંચાં ચમીયેં ટૈયેં, તેમ વીજા પણ જે પ્રજાને નમસ્કાર કરનારા જવ્ય જીવો છે, તે ઊર્ધ્વગતિને પામશે ॥ ૨૨ ॥

हृद्ये पांचमो सिंहासननामा प्रातिहार्यातिशय कहे ठे.
श्यामं गंजीरगिरमुज्ज्वलहेमरत्न, सिंहासनस्थमिदं
ज्व्यशिखंडिनस्त्वाम् ॥ आलोकयंति रत्नसेन नदंत
मुग्धे, श्यामीकराडिशिरसीव नवांबुवाहम् ॥ १३ ॥

अर्थ:-हे स्वामिन् ! आ संसारक्षेत्रने विपे (ज्व्यशिखंडिनः के०)
ज्व्यरूप शिखंडी जे मोर ठे. ते (इह के०) आ समवसरणनेविपे (त्वां
के०) तमोने (उज्ज्वल के०) निर्मल देदीप्यमान (हेमरत्न के०) सु
वर्ण तथा रत्न तेंणे मिश्रित एवा (सिंहासनस्थं के०) सिंहासनने वि
पे घेता थका अने (श्यामं के०) श्यामवर्णयुक्त तथा (गंजीरगिरं के०)
गंजीर ठे वाणी जेमनी एवा तमोने (रत्नसेन के०) उत्सुकपणायें
करीने (आलोकयंति के०) जोवे ठे, तै केवी रीतें जोवे ठे? तो के
(श्यामीकराडि के०) मेरुपर्यंतना (शिरसि के०) शिखर तेने विपे (उ
द्यः के०) उंचे स्वरें करी (नदंतं के०) शब्द करतो एटखे गर्जना करतो
एवो (नवांबुवाहं के०) नवीन मेघनेज (इव के०) जेम. अर्थात् अहिं
मेरुपर्यंतने स्थानकें सिंहासन जाणवुं, अने मेघने स्थानकें प्रचुतुं श्याम
शरीर जाणवुं तथा गर्जनाने स्थानकें प्रचुनी वाणी समजवी ॥ १३ ॥

हृद्ये जामंरुलाख्यनामा उद्यो प्रातिहार्यातिशय कहे ठे,
उज्ज्वता तव शितियुतिमंरुलेन, लुप्तवदविरशो
कतरुर्वज्र ॥ सान्निध्यतोऽपि यदि वा तव वीतराग,
नीरागतां व्रजति कोन सचेतनोपि ॥ १४ ॥

अर्थ:-हे स्वामिन् ! (तव के०) तमारुं (उज्ज्वताके०) उंचुं जातुं एवुं
अथवा प्रसरतुं एवुं (शितियुतिमंरुलेन के०) श्याम जे प्रजा तेनुं जे मं
रुल अर्थात् जामंरुल. तेंणे करीने (लुप्त के०) लोपाणी ठे एटखे आ
छादित थड ठे (वद के०) पानमानी (व्रजिः के०) व्रजि एटखे कांति
अर्थात् रक्तता जेनी एवो (अशोकतरुः के०) अशोकवृक्ष ते (वज्रव
के०) होतो हवो. ए अर्थ युक्तज ठे, केम के? (यदिवा के०) अथवा
(वीतराग के०) गयो ठे राग अने रूप जेथकी एवा हे वीतराग!

(तव के०) तमारा (साक्षिजनोपि के०) साक्षिजनकी पण एतत्तु
 मां वचनश्रवण तथा तमारा स्पर्शजन तो दूर रह्यो, परंतु तमारा साक्षि
 ध्ययकी पण (सचेतसोपि के०) चेतनाये करी महित एवो पण एतत्तु
 चेतन अशोक तो दूर रह्यो, पण चेतना सहित जे होय ते पण (कःके०)
 कोण (नीरागतां के०) नीरागनाने एतत्तु निर्गमत्वने गमगमन (न के०)
 नहिं (व्रजति के०) पामे? अर्थात् तमारा सांनिध्यकी तीव्र शक्त नी
 रागीज थाय ॥ २४ ॥

हवे देवहुंहुजिन्नरुण सातमा प्रातिहार्यातिशयने कहे ठे.

जोजोः प्रमादमवधूय जजध्वमेन, मागत्य निर्वृति
 पुरिं प्रति सार्थवाहम् ॥ एतन्निवेदयति देव जग
 त्रयाय, मन्ये नदन्नजिनजः सुरहुंहुजिस्ते ॥ २५ ॥

अर्थः—(मन्ये के०) हुं एम मानुं तुं के, (देव के०) हे देव! (ते
 के०) तमारो (सुरहुंहुजिः के०) देवहुंहुजि जे ठे, ते (अजिनजः के०)
 आकाशने अजिव्यापीने (नदन् के०) शब्दायमान थयो ठतो (जगत्रया
 य के०) त्रण जगत्ने (एतत् के०) आ प्रकारें निवेदयति के०) निवेदन
 करे ठे, जेम केः—(जोजोः के०) हे जगत्रयजनो! तमें (प्रमादं के०) आ
 लस तेने (अवधूय के०) त्याग करीने आगत्य के०) आवीने (एनं
 के०) ए जे श्रीपार्श्वप्रभु तेने (जजध्वं के०) जजो. ते केवा पार्श्वप्रभु
 ठे? तो के (निर्वृतिपुरिंप्रति के०) निर्वृतिपुरि जे मोक्षपुरि ते प्रत्यं (सा
 र्थवाहं के०) मार्गवाहक एवा ठे. अर्थात् ते सुरहुंहुजि कहे ठे के हे लोको!
 तमें प्रमाद दूर करीने मोक्षदायक एवा पार्श्वप्रभुने जजो ॥ २५ ॥

हवे उत्रत्रयनामक आठमा प्रातिहार्यातिशयने कहे ठे.

उद्योतितेषु ज्वता जुवनेषु नाथ, तारान्वितो विधुर
 यं विहताधिकारः ॥ मुक्ताकलापकलितोच्चसितात
 पत्र, व्याजात्रिधा धृततनुर्ध्रुवमन्युपेतः ॥ २६ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे खामिन्! (अयं के०) आ तमारा उपर जे
 त्रण उत्र ठे, ते त्रण उत्र नथी, परंतु शुं ठे? तो के (मुक्ता के०) मोती

तेना (कलाप के०) समूह, तेणें करी (कथित के०) सहित अने (उद्धृति के०) उद्धृति एवा जे (आतपत्र के०) ग्रण ठत्र तेना (व्याजात् के०) मीशें करीने (तारान्वितः के०) तारामंडल सहित ठतो (ध्रुवं के०) निश्चययकी (त्रिधा के०) ग्रण प्रकारं (धृततनुः के०) धारण कलुं ठे शरीर जेणें एवो (विधुः के०) चंद्रमा जे ठे, ते तमारी सेवाकर घाने अर्थ जाणियें (अच्युपेतः के०) तमारी पासें आव्यो होय नहूँ ? ते चंद्रमा केदुवो धको आव्यो ठे ? तो के (विद्वताधिकारः के०) विशेषें करी ने ह्णाणो ठे जगतने विपे विद्योत करवारूप अधिकार गटले व्यापार जेनो एवो ठे. ते व्यापार शा वास्ते ह्णाणो ? तो के (जवता के०) तमोयें (जुवनेपु के०) ग्रण जुवन जे ठे ते (ज्योतिषेपु के०) प्रकाशित करे ठे ते गटले तमें जगतनो प्रकाश कस्यो, तेवारें चंद्रमाने प्रकाश करवानो अधिकार विफलीजते घयो ॥ २६ ॥

हवे रत्नादिनिर्मित वप्रत्रयने विपे मध्यस्थायिणं तथा देवेंद्रघंघ
त्व एवा लोकोत्तर अतिशयद्वयने काव्यद्वयं करीने कहे ठे.

स्वेन प्रपूरितजगत्रयपिंनितेन, कांतिप्रताप
यशसामिव संचयेन ॥ माणिक्यहेमरजतप्रवि
निर्मितेन, साखत्रयेण जगवन्नजितोविज्ञासि ॥ २७ ॥

अर्थः—(जगवन् के०) हे जगवन् ! तमें (अजितः के०) चारे पासें (मा
णिक्य के०) नील रत्न अने (हेम के०) सुवर्ण तथा (रजत के०) रूपुं, ते
णें करीने (प्रविनीर्मितेन के०) प्रकर्षें करीने वीनिर्मित करेलो एवो जे(सा
खत्रयेण के०) ग्रण गढ, त्रिगडो गढ तेणें करीने (विज्ञासि के०) शोचो
ठो, घिराजो ठो, गटले एक गढ रत्नमय, वीजो सुवर्ण मय, अने वीजो रौप्य
मय, एवा ग्रण गढें करीने तमें शोचो ठो, ते केनी पेठें शोचो ठो ? तेनी
उपर कवि उत्प्रेक्षा करे ठे, ते जेम केः—(स्वेन के०) पोतानां गटले प्रजु
नां (प्रपूरित के०) प्रकर्षें करीने पूरुं ठे (जगत्रय के०) ग्रण जगत् जेणें
तेणें करी (पिंनितेन के०) पिंमीजत यज्ञे रत्नां एवा (कांति के०)
शरीरनो वर्ण अने (प्रताप के०) प्रताप तथा (यशसां के०) यश तेमना
(संचयेन के०) संचयें करीनेज गटले समूहें करीनेज (द्रव के०) जा

ણીયેં હોય નહીં? અર્થાત્ કાંતિ, પ્રતાપ અને યશ તેના સમૂદ્દેજ જાણે શોભે. કેમ કે? નીલરત્નના ગઢને પ્રજ્ઞના શ્યામવર્ણની સદૃશતા છે તથા સુવર્ણના ગઢને જગવાનના પ્રતાપની સદૃશતા છે, તથા રૂપાના ગઢને જગવાનના યશની સદૃશતા છે, માટેં એ ઉત્પ્રેક્ષા કરી, તે યોગ્યજ છે ॥ ૨૭ ॥

દિવ્યસૃજોજિન! નમત્રિદશાધિપાના, મુત્સૃજ્ય રત્ન
રચિતાનપિ મૌલિવંધાન્ ॥ પાદૌ શ્રયંતિ જવતો યદિ
વા પરત્ર, ત્વત્સંગમે સુમનસો ન રમંતેવ ॥ ૨૮ ॥

અર્થ:—(જિન કેળ) હૈ જિન! (દિવ્યસૃજ: કેળ) મનોહર એવી જે પુષ્પની માલાઈ છે તે (નમત્રિદશાધિપાનાં કેળ) તમારા ચરણને વિષે નમેલા એવા જે દેવેંદ્રો તેમના (રત્નરચિતાનપિ કેળ) વૈરુચ્ય મણિરત્નોયેં રચિત એવા પણ (મૌલિવંધાન્ કેળ) મુકુટો જે છે તેને (મુત્સૃજ્ય કેળ) ત્યાગ કરીને (જવતો કેળ) તમારા (પાદૌ કેળ) ચરણારવિંદને (શ્રયંતિ કેળ) આશ્રય કરે છે, એટલે ઇંદ્રોના મુકુટમાં રહેલીયો જે પુષ્પમાલાઈ છે, તે મુકુટનો ત્યાગ કરીને જગવાનના ચરણારવિંદમાં પડે છે. આહીં દૃષ્ટાંત કહે છે.—(યદિવા કેળ) અથવા (સુમનસ: કેળ) પંક્તિ અથવા દેવતાઈ જે છે, તે (ત્વત્સંગમે કેળ) તમારા સંગમ થતે (પરત્ર કેળ) અન્યસ્થાનકેં (ન રમંતેવ કેળ) નથીજ રમતા. કારણ કે તેઈ તમારા સંગ થતેજ આનંદ પામે છે, તેમ પુષ્પતું નામ પણ સુમનસ છે માટેં પુષ્પમાલાયેં જે તમારા ચરણારવિંદનો આશ્રય કહ્યો છે, તે યુક્તજ છે ॥ ૨૮ ॥

હવે જિનોક્ત માર્ગને જે આશ્રય કરીને રહ્યા છે, તેને જિન તારે છે, તે કહે છે.

ત્વં નાથ! જન્મજલધેર્વિપરાદ્મુખોપિ, યત્તારયસ્યસુ
મતો નિજપૃષ્ઠલગ્નાન્ ॥ યુક્તં દિ પાર્થિવનિપસ્ય સત
સ્તવૈવ, ચિત્રં વિજો! યદસિ કર્મવિપાકશૂન્ય: ॥ ૨૯ ॥

અર્થ:—(ત્વં કેળ) તમેં (નાથ કેળ) હૈ સ્વામિન્! (જન્મજલધે: કેળ) જન્મસમુદ્રથકી (વિપરાદ્મુખોપિ કેળ) વિશેષેં કરી પરાદ્મુખ થયેલા ઓ ઠતા પણ (નિજપૃષ્ઠલગ્નાન્ કેળ) તમારી પોતાની વાંસે વલગેલા એવા (અસુમત: કેળ) ગ્રાણીયો જે છે, તેને (યત્ કેળ) જે કારણ માટેં

(तारयसि के०) तारो ठो, ते (पार्थिवनिपस्य के०) विश्वना स्वामी अ
ने (सतः के०) मुझ एवा (तवैव के०) तमोनेज (हि के०) निश्चै (यु
क्तं के०) युक्त ठे. त्यां दृष्टांत कहे ठे. जेम पार्थिव जे पृथिविनी मृत्तिका
तेघकी उत्पन्न घयेलो एवो (निप के०) घट ठेते पण पाणी उपर रहो
वतो तेना पृष्ठदेशमां सागेला जनोने तारे ठे, तेम तमें पण पार्थिवनिप
ठो माटें तमारी पूवें बलगेला जनोने संसारसमुद्रयकी तारो ठो, ते यु
क्तज ठे. परंतु आर्हियां (चित्रं के०) एक आश्चर्य ठे, ते शुं आश्चर्य ठे?
तोके (यत् के०) जे कारण माटें (विज्ञो के०) हे स्वामिन् ! तमो (कर्म
विपाकशून्यः के०) ज्ञानावरणादिक आठ कर्मना विपाक जे फल तेथी
शून्यः एटखे रहित (अस्ति के०) ठो अने पार्थिवनिप जे माटीमय घट ठे
ते तो कुंजकारादिकृत पचनादिक क्रियायें करी युक्त ठे, तेथी ते कर्मवि
पाकशून्य नथी, माटें एटखुंज तमारामां आश्चर्य ठे ॥ १९ ॥

हवे विरोधालंकारगर्जित एवा जिनना अचिंत्यस्वरूपने कहे ठे.

विश्वेश्वरोऽपि जनपालक दुर्गतस्त्वं, किं वाक्षरप्रकृ
तिरप्यलिपिस्त्वमीश ॥ अज्ञानवत्यपि सदैव कथंचि
देव, ज्ञानं त्वधिस्फुरति विश्वविकाशदेतुः ॥ २० ॥

अर्थः—(जनपालक के०) जन जे लोक तेनुं पालन करे, तेने जनपा
लक कहियें. तेना संबोधनमां हे जनपालक ! (त्वं के०) तमें (विश्वेश्वरो
पि के०) विश्व जे त्रण जगत तेना ईश्वर ठो तो पण (दुर्गतः के०) दरिडी
ठो. अर्ही जे विश्वनो ईश्वर होय ते दरिडी केम होय? ए विरोधालंकार
ठे, ते विरोधनो परिहार करे ठे, के तमें विश्वेश्वर ठो, तो पण (दुर्गतः के०)
दुःखें करीने ज्ञात ठो जाणवा योग्य ठो. अथवा “जनपालकदुर्गतः” ए
शब्दनां आबी रीतें पद काहाकीने अर्थ करवो, जेम केः—(जनप के०) हे
जनप ! तमें (अलक के०) केश तेणें करी (दुर्गतः के०) दरिडी ठो, एट
खे तमारे दीक्षाग्रहणानंतर केशवृत्तिनो अज्ञाव ठे (वा के०) अथवा
पक्षांतरे (त्वं के०) तमें (ईश के०) हे स्वामिन् ! (किं के०) शुं (अक्षरप्रकृ
तिरपि के०) अक्षर एटखे मोह स्वजावी ठो, तो पण (अलिपिः के०)
ब्राह्मी आदिक लिपियें करी रहित वत्तो ठो, एटखे जे अक्षर स्वजावी

હોય, તેનો વિપિચ્છ હોય, એ પણ વિગેષ ને, ને વિનિવર્તો પરિણામ કોને
(અદ્વર કે૦) સિય ને નિશ્ચય છે (પ્રકૃતિ: કે૦) સ્વભાવ જેનો ને અદ્વ
રપ્રકૃતિ કહિયે. અર્થાત્ શાશ્વતરૂપ નો. જાણવા અદ્વર ને મોહ નેત્ર ને
પ્રકૃતિ ઇટલે સ્વભાવ જેનો ઇવા તથા (અવિગિ: કે૦) નથી કર્મસ્થ એ
જેને ઇવા તમે ઓ તથા (અજ્ઞાનવત્ત્વિ કે૦) અજ્ઞાનવાસા ઇવા પણ (ત
યિ કે૦) તમારે વિષે નિશ્ચેયકી (વિશ્વવિકાશદેતુ: કે૦) ત્રણ જગતને પ્ર
કાશ કરવાનું દેતુચૂત ઇવું જે (જ્ઞાન કે૦) જ્ઞાન ને (મદેય કે૦) નિરંત
(કથંચિત્ કે૦) કેમજ (ઇવ કે૦) નિશ્ચે (સ્ફુર્તિ કે૦) સ્ફુરે છે? ઇટલે
જે અજ્ઞાનવાન્ હોય, તેને જ્ઞાન સ્ફુરે નહીં, એ વિગેષ છે. તે વિગેષના
પરિહારને માટે કહે છે. અજ્ઞાન અને અવતિ એ બે પદ જુદાં કરીને અર્થ
કરવો, ત્યારે (અજ્ઞાન કે૦) જ્ઞાન રહિત ઇવા જે મૂર્ખજન તેને (અવતિ કે૦)
સમ્યક્ બોધ કરે ઠટે (ત્વયિ કે૦) તમારે વિષે જ્ઞાન સ્ફુરે છે ॥ ૩૦ ॥

હવે જે જિનની અવજ્ઞા કરે છે, તેને તે અવજ્ઞા અનર્થને
માટે જાય છે, તે ત્રણ કાવ્યેં કરી કહે છે.

પ્રાગ્જ્ઞારસંજ્ઞતનર્જાસિ રજાસિ રોષા, હઠાપિતાનિ
કમઠેન શઠેન યાનિ॥ ઘાયાપિ તૈસ્તવ ન નાથ ! હતા
હતાશો, યસ્તસ્ત્વમીનિરયમેવ પરં હરાત્મા ॥ ૩૧ ॥

અર્થ:—(નાથ કે૦) હે નાથ ! (કમઠેન કે૦) કમઠાસુર જે તેણે (રો
ષાત્ કે૦) કોપથકી ઇટલે કપાયના ઉદયથકી (યાનિ કે૦) જે રજાસિ
કે૦) રજો, તમારા ઉદ્દેશેં કરીને (હઠાપિતાનિ કે૦) હઠામીયો (તૈ: કે૦)
તે રજોયેં કરીને (તવ કે૦) તમારી (ઘાયાપિ કે૦) શરીરની ઘાયા ઇટલે
કાંતિ તે પણ (ન હતા કે૦) ન હણાળી, તે રજ કેવીયો છે? તો કે (પ્રા
ગ્જ્ઞાર કે૦) અધિકપણાયેં કરીને (સંજ્ઞત કે૦) જસ્યાં છે વ્યાપ્યાં છે (નર્જા
સિ કે૦) આકાશો જેણેં ઇવી છે. હવે તે કમઠાસુર કેહવો છે? તો કે (શઠે
ન કે૦) મૂર્ખ ઇવો છે. (પરં કે૦) પરંતુ (હતાશ:કે૦) હણાળી છે આશા જેની
ઇવો (હરાત્મા કે૦) હુષ્ટ છે આત્મા જેનો ઇવો (અયમેવ કે૦) એજ કમઠાસુર
તે પોતેંજ (અમીનિ: કે૦) એજ રજોયેં કરીને (યસ્ત: કે૦) વ્યાપ્ત થયો.
અર્થાત્ રજ જે પાપરૂપ કર્મ તેણેં કરીને પોતેંજ વ્યાપ્ત થયો ॥ ૩૧ ॥

यज्जलज्जितघनोघमदन्नजीमं, अश्रयत्तस्मिन्सुख
मांसलघोरधारम् ॥ दैत्येन मुक्तमथ छस्तरवारि
दध्रे, तेनेव तस्य जिन ! छस्तरवारिकृत्यम् ॥ ३२ ॥

अर्थः—(जिन के०) हे जिन ! (दैत्येन के०) कमठासुर जे ठे तेणें
(छस्तर के०) दुःखें तरवा योग्य पटले अस्सल एवुं (वारि के०) पाणी
ते (यत् के०) जे कारणें उपसर्ग करवाने माटें तमारा उपर (मुक्तं के०)
मूक्युं वर्षाव्युं, (अथ के०) पटलायकी अन्तर हवे (तेनेव के०) तेज
पाणीयें (तस्य के०) ते कमठासुरने (छस्तरवारिकृत्यं के०) झूकी तरवा
रनुं कार्य (दध्रे के०) कीधुं पटले माठी तरवारें करी जेम ठेदन जेदन
थाय तेम संसारनें विपे ठेदन जेदनादिक लक्षण जे कार्य ते कसुं, अर्थात्
जगवाननी उपर जलप्रक्षेप जे कस्यो, ते सांसारिक दुःखहेतु ठे माटें
छस्तर तरवारी पेरें कमठासुरने पोतानेज ठेदन जेदन बधादिकनो हेतु
थयो, हवे ते छस्तर पाणी वर्षाव्युं ते केहवुं ठे ? तो के (गळीत् के०)
गळीना करतो अने (उज्जित के०) प्रचल चलवत एवो ठे (घनोघं के०)
मेघनो समूह जेने विपे एवुं ठे, तथा बली केहेवुं ठे ? तो के (अदन्नजीमं
के०) घणुं जयंकर एवुं ठे, बली केहेवुं ठे ? तो के (अश्रयत् के०) आका
शकी पकती एवी (तस्मिन् के०) विजली ठे जेने विपे एवुं ठे. बली के-
हेवुं ठे ? तो के (सुख के०) मुशखना सरखी (मांसल के०) पुष्ट ठे अने (घोर
के०) बीहामणी जयंकर एवी ठे (धारं के०) धारा जेने विपे एवुं ठे ॥ ३२ ॥

ध्वस्तोर्ध्वकेशविकृताकृतिमर्त्यमुंड, प्रालंबजृम्भय
दवक्रविनिर्यदग्निः ॥ प्रेतवजः प्रति ज्वंतमपीरितो
यः, सोऽस्याऽज्वत्प्रतिज्वं ज्वडःखहेतु ॥ ३३ ॥

अर्थः—हे स्वामिन् ! कमठनामा दैत्य जे ठे, तेणें (यः के०) जे (प्रेत
वजः के०) दैत्यनो समूह (ज्वंतं के०) तमारी (प्रति के०) प्रत्ये (इरितः
के०) प्रेत्यो (सः के०) ते दैत्यसमूह (अग्नि के०) पण (अस्य के०)
ए कमठासुरनेज (प्रतिज्वं के०) ज्व ज्वने विपे (ज्वडःख हेतुः के०)
संसारनां जे दुःख तेनुं कारण (अजयत् के०) होतो हवो. हवे ते दैत्य-

સમૂહ કેહવો છે? તો કે (ધ્વસ્ત કે૦) નીચે પડ્યા એવા જે (જર્થકેશ કે૦) ઉપરના કેશ તેણે કરીને (વિકૃતાકૃતિ કે૦) વિરૂપ થઈ છે આકૃતિયો જેની એવાં જે (મર્ત્યમુંદ કે૦) મનુષ્યનાં માથાં તેનું (પ્રાલંબ કે૦) ખૂલતું એટલે હૃદય પર્યંત અવલંબિત થાય એવું જે કુમણું તેને (જૃત કે૦) ધારણ કરે છે, એવો પ્રેતવ્રજ છે, વલી કેહવો છે? તો કે (જયદ કે૦) જયને દેનારાં એવાં જે (વક્ત્ર કે૦) મુખ તેથી (વિનિર્યદશ્નિઃ કે૦) નિકલેલ છે અગ્નિ જેને એવો પ્રેતવ્રજ છે ॥ ૩૩ ॥

હવે જે પ્રાણી જિનનું આરાધન કરે છે, તેની પ્રશંસા કરે છે.
 ધન્યાસ્તેવ જુવનાધિપ! યે ત્રિસંધ્ય, મારાધયંતિ વિ
 ધિવદ્વિધુતાન્યકૃત્યાઃ ॥ જત્ત્યોદ્વસત્પુલકપદ્મલદે
 હદેશાઃ, પાદદ્વયં તવ વિજો! જુવિ જન્મજાજઃ ॥ ૩૪ ॥

અર્થ:—(જુવનાધિપ કે૦) હે ત્રણ જગત્ના અધિપતિ! તથા (વિજો કે૦) હે સ્વામિન્! (તણવ કે૦) તેજ જનો (ધન્યાઃ કે૦) ધન્ય છે એટલે પ્રશંસનીય છે, તે કયા જનો ધન્ય છે? તો કે (યે કે૦) જે (જન્મજાજઃ કે૦) જન્મ જનો (જુવિ કે૦) પૃથિવીને વિષે (વિધિવત્ કે૦) વિધિપૂર્વક એટલે જલે પ્રકારે કરી (ત્રિસંધ્ય કે૦) ત્રણે કાલે (તવ કે૦) તમારું (પાદદ્વયં કે૦) ચરણયુગલ જે છે, તેને (આરાધયંતિ કે૦) આરાધન કરે છે એટલે સેવે છે, તે જન ધન્ય જાણવા. તે કેવા જનો છે? તો કે (વિધુતાન્યકૃત્યાઃ કે૦) વિશેષે કરી ટાલ્યાં છે અન્યકૃત્યો એટલે વીજાં કાર્યો જેમણે એવા છે, વલી કેહવા છે? તો કે (જત્ત્યોદ્વસત્ કે૦) જત્તિયેં કરી ઉદ્ઘાસ પામતો એવો જે (પુલક કે૦) રોમાંચ તેણે કરી (પદ્મલ કે૦) વ્યાસ છે (દેહદેશાઃ કે૦) શરીરના જાગ જેમના એવા ઠ ॥ ૩૪ ॥

હવે આઠ કાવ્યેં કરીને ગ્રંથકર્તા પોતાની વિજ્ઞાસિને કહે છે.

અસ્મિન્નપારજવવારિનિધૌ મુનીશ!, મન્યે ન મે શ્ર
 વણગોચરતાં ગતોઽસિ ॥ આકર્ણિતે તુ તવ ગોત્રપવિ
 ત્રમંત્રે, કિં વા વિપદ્વિષધરી સવિધં સમેતિ ॥ ૩૫ ॥

અર્થ:—(મુનીશ કે૦) હે મુનીશ! (મન્યે કે૦) હું એમ માનું છું, કે

(अस्मिन् के०) आ (अपारजववारिनिधौ के०) नथी पार जेनो एवो जे संसाररूप पाणीनो समुद्र, तेने विपे तमें (मे के०) महारा (श्रवण गोचरतां के०) कानना विषय ते प्रत्यं (न गतः के०) न प्राप्त थयेला एवा (असि के०) ठो, पटले में आ संसार समुद्रने विपे तमोने कोइ वारें पण सांजल्या नथी. एज वातने समर्थन करे ठे, ते जेम के:- (वा के०) अथवा जो (तव के०) तमारा (गोत्रपवित्रमंत्रे के०) नामरूप जे पवित्र मंत्र ते (आकर्णिते तु के०) श्रवण करे ठेते पण (विपक्षिपथरी के०) आ पदारूप जे सर्पिणी ठे ते (किं के०) शुं (सविधं के०) समीप. (समे ति के०) आवे ? अर्थात् तमारु नाम सांजल्या पटी तो आपदा आवे नही अने मने तो आ संसाररूप आपत्तियो आवेखी ठे, तेथी एम मानुं हुं, के में पूर्पजवोने विपे क्यारें पण तमारु नाम सांजल्युं नथी ॥ ३५ ॥

जन्मांतरेपि तव पादयुगं न देव !, मन्ये मया महि
तमहितदानदक्षम् ॥ तेनेह जन्मनि मुनीश ! पराज
वानां, जातोनिकेतनमहं मथिताशयानाम् ॥ ३६ ॥

अर्थ:- (देव के०) हे देव ! (मन्ये के०) हुं मानुं हुं, संजावना करुं हुं के (मया के०) में (जन्मांतरेपि के०) जन्मांतरने विपे पण (तव के०) तमारु (पादयुगं के०) चरणयुगल जे ठे तेने (न महितं के०) नथी पूज्युं, ते चरणयुगल केद्वयुं ठे ? तो के (इहित के०) वांछित तेनुं जे (दान के०) देवुं तेने विपे (दक्षं के०) चतुर एवुं ठे, हवे तेज कहे ठे. जे (मुनीश के०) हे मुनीश ! (तेन के०) तेकारण माटें (थहं के०) हुं (इह के०) आ (जन्मनि के०) जन्मने विपे (मथिताशयानां के०) मथन, कस्यो ठे चित्तनो आशय जेमणें एवा (पराजवानां के०) पराजवो जे तेमनुं (निकेतनं के०) स्थानक (जातः के०) थयो, अर्थात् तमारा चरणारविंदनो पूजक, पराजवनुं स्थानक होतो नथी, परंतु में पूर्प जवोने विपे तमारां चरणारविंद क्यारें पण पूज्यां नथी, एम जासे ठे ॥ ३६ ॥

नूनं न मोहतिमिरावृतलोचनेन, पूर्वं विज्ञो ! सकृ
दपि प्रविशोक्तोऽसि ॥ मर्माविधो विधुरयंति हि मा
मनर्थाः, प्रोद्यत्प्रबंधगतयः कथमन्यथैते ॥ ३७ ॥

अर्थ:- (विज्ञो के०) हे स्वामिन् ! (नूनं के०) निश्च मे (प्र० के०) प्रथम (सकृदपि के०) एक बार पण तमो (न के०) नहीं (प्रचिखोकि तोऽसि के०) जोयेला ठो, ते हुं केह्यो ? तो के (मादृतिमिगावृत्तजाननं के०) मोहरूप तिमिर जे अंधकार तेणें आवृत्त अयां ठे नेत्र जेनां एवो हुं. शा माटें नथी जोया ? तो के (हि के०) जे कारण माटें (अन्यथा के०) जो तमारुं दर्शन कछुं हत तो (गते के०) आ, (अनर्थाः के०) अनर्थरूप कष्टो (मां के०) मुजने (कथं के०) केम ? (विधुरयंति के०) पीडे ठे, अर्थात् पूर्वे जो तमारुं दर्शन अयुं हत, तो आ अनयां मुने पि रत नहीं. हवे ते अनर्थो केहवा ठे ? तो के (मर्माविधः के०) मर्मस्या नने जेदनारा ठे तथा वली केहवा ठे ? तो के (प्रोद्यत्प्रबंधगतयः के०) प्रकपें करी प्राप्त थइ ठे सविस्तर कर्मप्रबंध तेनी प्रवृत्ति जेने एवाठे ॥ ३७ ॥

आकर्णितोऽपि महितोऽपि निरीक्षितोऽपि, नूनं न चेतसि मया विधृतोऽसि ज्ञक्त्या॥जातोऽस्मि तेन जनवांधव ! दुःख पात्रं, यस्मात्क्रियाः प्रतिफलंति न जावशून्याः ॥ ३८ ॥

अर्थ:- (जनवांधव के०) जन जे लोक तेना वांधव एटले हितकर्ता अर्थात् हे जनहितकारिन् ! (मया के०) हुं जे तेणें कोइ जवने विपे तमो (आकर्णितोऽपि के०) सांचळ्या पण तथा (महितोऽपि के०) पू ज्या पण तथा (निरीक्षितोऽपि के०) दीठा पण परंतु (नूनं के०) निश्चें (ज्ञक्त्या के०) ज्ञक्तियें करीने (चेतसि के०) चित्तने विपे (नविधृतोऽसि के०) धारण करेला नथी. (तेन के०) ते कारण माटें (दुःखपात्रं के०) दुःखनुं पात्र, हुं (जातोऽस्मि के०) उत्पन्न अयेलो हुं. (यस्मात् के०) जे कारण माटें (क्रियाः के०) आकर्णितादिक क्रियाउ जे ठे, ते (जावशून्याः के०) जावें करि रहित एवी ठती (न के०) नहीं (प्रति फलंति के०) विशिष्टफल देवावाली आय ठे ॥ ३८ ॥

त्वं नाथ ! दुःखजनवत्सल ! हे शरण्य ! कारुण्यपुण्यव सते ! वशिनां वरेण्य ! ॥ ज्ञक्त्या नते मयि महेश ! दयां विधाय, दुःखांकुरोद्दलनतत्परतां विधेहि ॥ ३९ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे स्वामिन्! (दुःखिजनवत्सल के०) दुःख ठे जेने ते दुःखी कहियें, अने दुःखी एवा जे जनो तेने विपे वत्सल एटले कृपापर तेना संबोधनमां हे दुःखिजनवत्सल! (हिशरण्य के०) शरणें आवेला प्राणीने हितकारक तेना संबोधनमां हे शरण्य! तथा (कारुण्यपुण्यवसते के०) कारुण्य जे दयापणुं तेनी पुण्य एटले पवित्र वसति एटले स्थानक तेना संबोधनने बीपे हे कारुण्यपुण्यवसते! अथवा कारुण्य जे दया अने पुण्य जे धर्म अर्थात् दया धर्मनी वसति एटले घर एवा तथा (वशिनां वरेण्य के०) वश ठे इन्द्रियो जेमने एवा जितेंद्रिय पुरुषोमां वरेण्य एटले श्रेष्ठ तेना संबोधनने विपे हे वशिनां वरेण्य! तथा (महेश के०) महोटा एवा ईश जे स्वामी तेने महेश कहियें तेना संबोधनने विपे हे महेश! (जक्त्या के०) जक्तितें करीने (नते के०) नमस्कार कस्यो ठे जेणें एवा (मयि के०) मारै विपे (दयां के०) कृपा जे तेने (विधाय के०) करीने (दुःखांकुर के०) दुःखनो अंकुर जे उत्पत्तिस्थानक, तेनुं (उदजन के०) खं मन तेने विपे (तत्परतां के०) तत्परणुं तेने (विघेहि के०) करो ॥ ३९ ॥

निःसंख्यसारशरणं शरणं शरण्य, मासाद्य सादि
तरिपुप्रथितावदातम् ॥ त्वत्पादपंकजमपि प्रणिधा
नबंध्यो, बध्योऽस्मि चेद्भुवनपावन! हा हतोऽस्मि ॥ ४० ॥

अर्थः—हे स्वामिन्! तथा (भुवनपावन के०) हे त्रण जगत्ने पवित्र करनार! (त्वत्पादपंकजं के०) तमारा चरणारविंदना (शरणं के०) शरण तेने (आसाद्य के०) पामीने (अपि के०) पण (प्रणिधानबंध्यः के०) प्रणिधान जे तमारं ध्यान करवुं, तेणें करीने बांजियो थयो एटले शून्य थयो एवो (अस्मि चेत् के०) जो हुं हुं, तो (बध्यः के०) रागादि क शत्रुयें करी हणवा योग्य हुं, ए कारण माटें (हा के०) हा! इति खेदे (हतोस्मि के०) डुंदवं मारेखो ठठं. हवे तमारं पादपंकज केहवुं ठे? तो के (निःसंख्य के०) असंख्य एटले अनंत एवुं जे (सार के०) बल तेनुं (शरणं के०) घर एवुं ठे तथा (शरण्यं के०) शरण करवा योग्य ठे, बली केहेवुं ठे? तो के (सादित के०) दय पमाख्या ठे (रिपु के०)

गमायिक बेरी जेणे, तेने करीने (प्रविष्ट के०) प्रविष्ट ते (प्रविष्ट के०) प्रताय जेनो एवं ते ॥ ४० ॥

देवेंद्रवंध ! विदिताखिवस्तुसार ! संसारसार !

विजो ! जुवनाविनाथ ॥ त्रायस्व देव ! करुणाश्रु

मां पुनीहि, सीदंतमय जयदव्यसनानांशुराशे ॥ ४१ ॥

अर्थ:- (देवेंद्र के०) देवतानो जे इंद्र तेणे (वंध के०) मगल कर्या जो
 ग्य तत्संबोधने हे देवेंद्रवंध ! वही (विदिता के०) जाणुं ते (प्रविष्ट
 के०) समग्र (वस्तु के०) वस्तुनुं (सार के०) रक्ष्य जेणे, तेना संशोधन
 मां हे विदिताखिवस्तुसार ! तथा (संसारसार के०) हे संसारसमुद्र
 थकी तारनार ! (विजो के०) हे समर्थ ! तथा (जुवनाविनाथ के०) हे
 त्रिजुवनना नाथ ! तथा (देव के०) हे देव ! तथा (करुणाश्रु के०)
 करुणाना उह, उपलक्षणार्थी हे करुणाना समुद्र ! (त्राय के०) हमारां
 (सीदंत के०) सीदातो विपादने प्राप्त थयो एवो (मां के०) मुजने
 (जयद के०) जयनो देनारो एवो (व्यसनानांशुराशे के०) व्यसननो जे
 समुद्र तेथकी (त्रायस्व के०) रक्षण करो अने (पुनीहि के०) पापनो
 नाश करी पवित्र करो ॥ ४१ ॥

यद्यस्ति नाथ ! जवदंत्रिसरोरुहाणां, जक्तेः फलं कि

मपि संततिसंचितायाः ॥ तन्मे त्वदेकशरणस्य शर

ण्य! ज्यूयाः, स्वामी त्वमेव जुवनेऽत्र जवांतरेऽपि ॥ ४२ ॥

अर्थ:- (नाथ के०) हे नाथ ! (यदि के०) जो (जवदंत्रिसरोरुहा
 णां के०) तमारां चरणारविंदसंवंधी (जक्तेः के०) जक्तिनुं (किमपि
 के०) कांइ पण (फलं के०) फल (अस्ति के०) ठे (तत् के०) तो (शरण
 के०) हे शरणागतवत्सल ! (त्वदेकशरणस्य के०) जेने तमारुज एक
 शरण ठे एवा (मे के०) मने (अत्र के०) आ (जुवने के०) लोकने
 विषे तथा (जवांतरेऽपि के०) जवांतरने विषे (त्वमेव के०) तमेज (स्वा
 मी के०) स्वामी (ज्यूयाः के०) थारु. हवे पूर्वोक्त जक्ति केहवी ठे ?
 तो के (संततिसंचितायाः के०) निरंतर संताननी परंपरायें संचेली

एतत्से वृत्तिगत थइ एवी ठे. तथा आहिं चरणनुं तो युगल ठे तथापि
 “अंगिसरोरुहाणां” ए वहु वचन खल्युं ठे ते पुण्यत्वज्ञापनने माटे ठे ॥४२॥
 हवे कवि स्तवननो उपसंहार करतो ठतो तथा पोताना नाम

ने प्रकाश करतो ठतो कहे ठे.

इष्टं समाहितधियो विधिवज्जिनेन्द्र, सांजोहसत्पुल
 कंकचुकितांगजागाः ॥ त्वद्विनिर्मलमुखांबुजवत्
 लक्ष्मा, ये संस्तवं तव विज्ञो रचयंति जव्याः ॥ ४३ ॥
 जननयनकुमुदचंद्र, प्रजास्वराः स्वर्गसंपदो जुक्त्वा ॥
 ते विगलितमलनिचया, अचिरान्मोक्षं प्रपद्यते
 ॥ ४४ ॥ युग्मम् ॥ इति श्रीकल्याणमंदिरनामक
 अष्टमस्मरणं समाप्तम् ॥ ८ ॥

अर्थः—(जिनेन्द्र के०) हे जिनेन्द्र ! तथा (विज्ञो के०) हे स्वामिन् !
 तथा (जननयनकुमुदचंद्र के०) जन जे मनुष्य तेना नेत्ररूप जे चंद्रविक !
 सि कमल, तेने बिपे चंद्रमा समान तेना संबोधनने बिपे हे जननयनकु
 मुदचंद्र ! अहिं अज्यंतरमां कवियें श्रीसिद्धसेन दिवाकराचार्यें दीक्षा समय
 मां गुरुयें दीधला कुमुदचंद्र एवा पोताना नामनुं पण सूचन कल्युं ठे. (ये
 के०) जे (जव्याः के०) जव्यप्राणीयो (इष्टं के०) एम पूर्वोक्त प्रकारें (विधि
 वत् के०) विधिपूर्वक, (तव के०) तमारा (संस्तवं के०) स्तोत्रने (रचयंति
 के०) रचे ठे (ते के०) जव्यप्राणीयो, (अचिरात् के०) थोनाएक कालमां
 (मोक्षं के०) अत्यंतज्ञान, दर्शन, चारित्र, वीर्य, स्वरूप निःश्रेयसने (प्रपद्यं
 ते के०) पामे ठे. शुं करीने पामे ठे ? तो के (स्वर्गसंपदः के०) देवलोक
 नी संपदा सुखने (जुक्त्वा के०) जोगवीने, ते केवी स्वर्ग संपदा ? तो के
 (प्रजास्वराः के०) प्रकर्ष एटले अत्यंत जास्वर नाम देदीप्यमान एवीयो,
 तथा ते जव्यो केहवा ठे ? तो के (समाहितधियः के०) समाधिवाली ध्या
 नयुक्त निश्चल ठे बुद्धि जेनी एवा ठे, बली केहवा ठे ? तो के (सांजोह
 सत् के०) आकरो, उल्लास पामतो एवो (पुलक के०) रोमांच तेणें (कं
 चुकित के०) कंचुकें करी सहित ठे (अंगजागाः के०) शरीरनो देश

जेनो एवा, वली केहेवा ठे? तो के (त्वद्विंश के०) तमारुं जे प्रतिवि
तेतुं (निर्मल के०) मलरहित एवुं जे (मुखांबुज के०) मुखकमल तेने
विषे (वरुलक्षाः के०) बांध्युं ठे लक्षाः एटले ध्यान जेमणें एवा, तथा व
ली केहेवा ठे? तो के (विगलित के०) विशेषें करीने गली गयो ठे (म
लनिचयाः के०) कर्मरजोलक्षण मलसमूह जेमनो एवा ठे. अर्थात् आ
प्रकारना कहेला एवा, जे जव्यप्राणीयो तमारुं संस्तवन करे ठे. ते स्व
र्गलोकमां देवताउं अइने त्यां स्वर्ग सुखोने जोगवी फरी मनुष्य जव पामीने
थोराक कालमां शिवसुखने पामे ठे ॥ आ स्तोत्रमां प्रायः दरेक श्लोकमां
मंत्रो ठे, परंतु रूमी रीतें आहीं कहेला नथी, माटें ते गुरुना आम्नायथी जा
एवा ॥ ४४ ॥ इति श्री कल्याणमंदिरनामकं अष्टमं स्मरणं संपूर्णम् ॥ ७ ॥

॥ अथ ॥

॥ बृहद्भांतिस्तवनामकं नवमस्मरणं प्रारभ्यते ॥
जो जो जव्याः शृणुत वचनं प्रस्तुतं सर्वमे
तत्, येयात्रायां त्रिचुवनगुरोराहतां जक्तिजा
जां ॥ तेषां शांतिर्जवतु जवतामर्हदादिप्रजावा,
दारोग्यश्रीधृतिमतिकरी क्लेशविध्वंसहेतुः ॥ १ ॥

अर्थः—(जोजोजव्याःके०) जोजो ए संबोधनें करी हे जव्याः एटले हे
मुक्तियोग्य प्राणीयो! तमो (प्रस्तुतं के०) प्रस्ताव एटले अवसरने योग्य
एवुं अने (सर्व के०) साखंत एवुं तथा (एतत् के०) आ समीपतरवर्ति
एवुं (वचनं के०) वचन जे तेने (शृणुत के०) सांजलो. ते समीपतरवर्ति
एवुं कयुं वाक्य? तो के (आर्हतां के०) अर्हत जे बीतराग ते ठे देव
जेने एवा (तेषां के०) प्रसिद्ध (जवतां के०) तमें ते तमारी (शांतिः के०)
शांति, (जवतु के०) हो. ते शांति शेषें करीने थाय? तो के (अर्हदादिप्र
जावात् के०) अर्हत्, सिद्ध, आचार्य, उपाध्याय साधु, तेमना माहात्म्य
थकी, वली ते केहेवा तमो जव्य प्राणीयो के जेने शांति थाय? तो के (ये
के०) जे जव्यप्राणीयो (त्रिचुवनगुरोः के०) त्रिचुवनना गुरु जे जगवान् ते

मनी (यात्रायां के०) यात्राने विषे (जक्तिजाजः के०) जक्तिना जजना रा ठे. ते जव्य प्राणीयोने शांति थाय. हवे ते शांति केहेवी ठे? तो के(आ शोग्यश्रीधृतिमतिकरी के०) आरोग्य. श्री, धृति अने मति, ए चार वानां ने करनारी एवी ठे, तथा बली (क्लेशविध्यंसहेतुः के०) क्लेशना विध्यंस नी कारणभूत ठे ॥ १ ॥

बली पण कहे ठे.

॥ गद्य ॥ ओ ओ जव्यलोका इह हि भरतेरावतविदेह संजवानां समस्ततीर्थकृतां जन्मन्यासनप्रकंपानंतर मवधिना विज्ञाय सौधर्माधिपतिः सुधोपाघंटाचाल नानंतरं सकलसुराऽसुरैः सह समागत्य सविनय मर्दन्नद्वारकं गृहीत्वा गत्वा कनकाजिभृंगे विहित जन्माजिपेकः शांतिमुद्धोपयति यथा ततोऽहं कृ तानुकारमिति कृत्वा महाजनो येन गतः स पंथाः इति जव्यजनैः सह समेत्य स्नात्रपीठे स्नात्रं विधाय शांतिमुद्धोपयामि तत्पूजायात्रास्नात्रादिमहोत्सवा नंतरमिति कृत्वा कर्णं दत्वा निशम्यतां निशम्यतां स्वाहा ॐ पुण्याहं पुण्याहं प्रीयंतां प्रीयंतां जगवंतोऽ हंतः सर्वज्ञाः सर्वदर्शिनस्त्रिलोकनायास्त्रिलोकमहि तास्त्रिलोकपूज्यास्त्रिलोकेश्वरास्त्रिलोकोद्योतकराः ॥

अर्थः—(ओओजव्यलोकाः के०) हे जव्यलोको! (हि के०) जेकारण माटे (इह के०) आ (भरतेरावतविदेह के०) भरत, ऐरावत अने म हाविदेह तेने विषे (संजवानां के०) उत्पन्न थया एवा (समस्ततीर्थकृ तां के०) समग्र तीर्थकरो जेठे तेमना (जन्मनि के०) जन्म समयने विषे (आसन के०) सौधर्माधिपतिनां आसन, (प्रकंप के०) प्रकंपित थयां तेनी (अनंतरं के०) पठी (अवधिना के०) अवधिज्ञाने करीने

(વિજ્ઞાન કે૦) જિનજન્મને જાણીને (સુસંગમ્ય કે૦) સુસંગમ્યના પંથ
ના (નાલનાનંતર કે૦) નાલના પટલે ઝગમગા પડી (સૌખ્યોપનિષદ કે૦)
સૌધમેંદ્ર જે છે તે, (સમગ્ર કે૦) સમગ્ર (નુર કે૦) રંગના. (અમુર કે૦)
પાતાલવાસી દેવો નેના (ઉદ્ધમદ કે૦) ઉદ્ધમની સાથે પટલે અનુસૂરે
યેં શુકલ થતો (સમાગત્ય કે૦) ત્યાં આવીને (મચિનય કે૦) ચિનય કે મુ
તિ તેણે કરીને (અર્હજ્ઞદારક કે૦) અર્હનરૂપ જ્ઞદારક નેને (મુદ્દીના કે૦)
કરસંપુટમાં ગ્રહણ કરીને (કનકાદિચંદ્ર કે૦) મંગલવર્તના જિવર ઉપર
(ગત્વા કે૦) જઇને (વિદ્ધિત કે૦) નિર્માણ કર્યો છે (જન્માન્તિપેક કે૦)
સ્નાત્ર મહોત્સવ જેણે એવો થતો તે સ્નાત્રની સમાપ્તિ થયે છે શાંતિમુદ
ધોપયતિ કે૦) મહોટા એવા શબ્દ કરીને શાંતિને પવન કરે છે (તતઃ
કે૦) તે કારણ માટે (અર્હ કે૦) હું પણ (કૃતાનુકાર કે૦) તેમજ અનુકૃ
તિ (યથા કે૦) જેમ થાય, (ઇતિ કે૦) એ પ્રકારે (કૃત્વા કે૦) કરીને ત
થા વિચારીને, શું વિચારીને? તો કે (મહાજનઃ કે૦) ઇંદ્રાદિક દેવ સમૂ
હ (યેન કે૦) જે માર્ગે (ગતઃ કે૦) પ્રવર્ત્યો (સઃ કે૦) તેજ (પંથાઃ કે૦)
માર્ગે તેને આપેણે પણ અનુસરવું. અર્થાત્ આપેણે પણ દેવસમૂહને કશું તે
મ કરવું. (ઇતિ કે૦) એ કારણ માટે (જવ્યજનોઃ કે૦) જવ્ય પ્રાણીયો જિ
નાલયને વિપે (સહ સમેત્ય કે૦) રૂમી રીતેં એકઠા મલી સાથેં આવીને,
(સ્નાત્રપીઠે કે૦) સ્નાત્ર પીઠને વિપે (સ્નાત્ર વિધાય કે૦) શ્રીજિનનો સ્નાત્ર
કરાવીને (શાંતિ કે૦) શાંતિના પાઠને હું જે (ઉદ્ધોપયામિ કે૦) ઉદ્ધોપયા
કરું હું તે (તત્પૂજાયાત્રાસ્નાત્રાદિમહોત્સવાનંતર કે૦) તેની પૂજા, યાત્રા,
સ્નાત્રાદિ, મહોત્સવાનંતર (ઇતિકૃત્વા કે૦) એ પ્રકારે કરીને શાંતિના મહો
ત્સવની ઉદ્ધોપણાને હે જવ્યજનો! તમો (કર્ણ દત્વા કે૦) સાંજલવા માટે
કાનને સાવધાન કરીને (નિશમ્યતાં નિશમ્યતાં સ્વાહા કે૦) સાંજલો સા
જલો. સ્વાહા એ મંત્રાદ્ધર પૂર્વક અર્હિં ઠિરુક્તિ છે, તે અત્યાદર રૂપાપનને
માટે છે. (ઈં કે૦) ઈંકાર જે છે, તે પંચ પરમેષ્ઠિવાચક મંગલને માટેં ઉચ્ચારણ
કરીને કહે છે, કે હે જવ્યપ્રાણીયો! (પુણ્યાહં પુણ્યાહં કે૦) આજ પુણ્યનો
દિવસ છે, પુણ્યનો દિવસ છે, તથા (જગવંતઃ કે૦) સમગ્ર ऐश्वर્યયુક્ત એવાં
(અર્હંતઃ કે૦) તીર્થકરો તે (પ્રીયંતાં પ્રીયંતાં કે૦) અતિસંતુષ્ટ થાઉં, અતિસં
તુષ્ટ થાઉં. તે અર્હંત જગવાન્ કહેવા છે? તો કે (સર્વજ્ઞાઃ કે૦) સચરાચર

जगत् जे तेने केवलज्ञाने करीने जाणे एवा ठे. वली केहवा ठे? तो के (सर्वदर्शिनः के०) केवल दर्शने करीने सर्वने जोवे ठे, तथा (त्रिलोकनाथाः के०) लोकत्रय जे स्वर्ग, मृत्यु अने पाताल, तेना नाथ एवा, तथा (त्रिलोकमहिताः के०) पूर्वोक्त त्रण लोकें करी अर्चित एवा, अने वली (त्रिलोकपूज्याः के०) त्रण लोकने पूजन करवा योग्य एवा, तथा (त्रिलोकेश्वराः के०) त्रण लोकना ईश्वर एवा, तथा (त्रिलोकोद्योतकराः के०) अज्ञानतिमिरनाशकत्वं करी त्रण लोकना प्रकाशकारक ठे.

ॐ ऋषभ अजित संजव अजिनंदन सुमति पद्मप्रज
सुपार्श्व चंद्रप्रज सुविधि शीतल श्रेयांस वासुपूज्य
विमल अनंत धर्म शांति कुंतु अर महि सुनिसुव्रत
नमि नेमि पार्श्व वर्द्धमानांता जिनाः शांताःशांतिकरा
जवंतु स्वाहा ॐ मुनयो मुनिप्रवरा रिपुविजयह
र्जिष्कांतारेषु दुर्गमार्गेषु रक्षंतु वो नित्यं स्वाहा ॥

अर्थः—वली ते केहवा ठे? तो के (शांताः के०) क्रोधादिकना अज्ञाय
थकी उपशांत थयेला एवा तथा (जिनाः के०) रागादिकना जय कर
नारा एवा श्री ऋषभदेवजी जेमां आदि ठे तथा (वर्द्धमानांताः के०)
श्रीवीरस्वामी ठे अंतमां जेने एता चोवीश तीर्थकरो ते (शांतिकराः के०)
शांतिना करनारा एवा (जवंतु के०) हो. (ॐ के०) ॐ कार मंगलार्थ
वाचक जाणवो. तथा (मुनिप्रवराः के०) मुनियोने विपे श्रेष्ठ एवा (मु
नयः के०) साधुर्ल जे ठे ते (रिपुविजय के०) शत्रुकृत पराजय, तथा
(दुर्जिष्ठा के०) दुष्काल तथा (कांतारेषु के०) चोर कंटकादिकें दूषि
तमार्गने विपे तथा (दुर्गमार्गेषु के०) अरण्यमार्गने विपे (यः के०)
तमोने (नित्यं के०) निरंतर (रक्षंतु के०) रक्षण करो ॥

ॐ ह्रीं श्री घृति मति कीर्ति कांति बुद्धि लक्ष्मी
मेधा विद्यासाधनप्रवेशननिवेशनेषु सुगृहीत
नामानो जयंतु ते जिनेजाः ॥

અર્થ:- (ઈ કે૦) ઈંકાર પરમાત્માવાચક પ્રણવ વીજ છે, (ઈં કે૦) ઈંકાર માયાવીજ તે વશ કરનાર છે, (ઈં કે૦) ઈંકાર લક્ષ્મીવીજ તે ડ્રવ્યાગમન કારણ છે, તથા (ધૃતિ કે૦) ધૈર્ય, (મતિ કે૦) બુદ્ધિ, કીર્તિ કે૦) યશ, (કાંતિ કે૦) શોભા, (બુદ્ધિ કે૦) વર્તમાનં ઉપજતી સાંપ્રતદર્શિની બુદ્ધિ, (લક્ષ્મી કે૦) ધનાદિ સંપત્તિ, (મેધા કે૦) ધારણ કરવાની બુદ્ધિ, (વિદ્યાસાધન કે૦) ચૌદ વિદ્યાનું સાધન, તથા (પ્રવેશન કે૦) ગ્રહપ્રવેશ તથા (નિવેશનકે૦) નિવેશન જે મુકામ તેને વિષે (સુગ્રહીતના માન: કે૦) શોભન ગ્રહવા યોગ્ય છે નામ જેમનું એવા (તે કે૦) તે પૂર્વોક્ત (જિનેંદ્રા: કે૦) તીર્થકરો તે સદૈવ (જયંતુ કે૦) જયવંતા વર્તો ॥

ઈં રોહિણી પ્રજ્ઞપ્તિ વજ્રશૃંખલા વજ્રાંકુશી અપ્રતિ
ચક્રા પુરુષદત્તા કાલી માહાકાલી ગૌરી ગાંધારી
સર્વાસ્ત્રા મહાજ્વાલા માનવી વૈરુટ્યા અહુતા માનસી
મહામાનસી ષોરુશ વિદ્યાદેવ્યો રક્તંતુ વો નિત્યં
સ્વાહા ॥ ઈં આચાર્યોપાધ્યાયપ્રજ્ઞપ્તિ ચાતુર્વર્ણ્યસ્ય ॥
શ્રી શ્રમણસંઘસ્ય શાંતિર્જવતુ તુષ્ટિર્જવતુ પુષ્ટિર્જવતુ ॥

અર્થ:- વલી રોહિણીથી આરંજીને મૂલમાં લેખેલી એવી મહામાનસી દેવી પર્યંત (ષોરુશ કે૦) શોભ એવી (વિદ્યાદેવ્ય: કે૦) વિદ્યાધિષ્ઠાત્રી દેવીઓ (વ: કે૦) તમોને (નિત્યં કે૦) નિરંતર (રક્તંતુ સ્વાહા કે૦) રક્ષણ કરો. એ ટેકાણે (સ્વાહા કે૦) સ્વાહા જણવું. કારણ કે તે વૃદ્ધનો આશ્રાય છે. કોઈ ટેકાણે ઈંસ્વાહા એવો પણ પાઠ છે. વલી આદિ (ઈં કે૦) ઈંકાર તે મંગલાર્થ વોલવો. પઠી (આચાર્યોપાધ્યાયપ્રજ્ઞપ્તિ કે૦) આચાર્ય અને ઉપાધ્યાય પ્રમુખ (ચાતુર્વર્ણ્યસ્ય કે૦) આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ, સાધ્વી, એ ચાર પ્રકારવાલા એવા (શ્રીશ્રમણસંઘસ્ય કે૦) સુશોજિત એવા શ્રમણ જે શ્રીવીર જગવાન્ તેના સંઘને (શાંતિર્જવતુ કે૦) શાંતિ હો, (તુષ્ટિર્જવતુ કે૦) તુષ્ટિ થાઉં (પુષ્ટિર્જવતુ કે૦) ધર્મની પુષ્ટિ થાઉં ॥

ઈં ગ્રહાશ્રંઙ સૂર્યાંગારક વૃહસ્પતિ શુક્ર શનૈશ્વર
રાહુ કેતુ સહિતા: સલોકપાલા: સોમ યમ વરુણ કુ

वेर वासवादित्य स्कंद विनायकोपेताः ये चान्येऽपि
ग्रामनगर क्षेत्र देवतादयस्ते सर्वे प्रीयंता प्रीयंतां
अक्षीणकोशकोष्ठागारा नरपतयश्च जवंतु स्वाहा ॥

अर्थः—हवे वली पण पूर्वोक्त श्रीसंघने (ॐ ग्रहाः के०) नव ग्रहो जे ठे तेनां नाम कहे ठे. चंद्र, सूर्य, अंगारक, बुध, बृहस्पति, शुक्र, शनैश्वर, राहु अने केतु (सहिताः के०) परस्पर मढ्या ते सोम, यम, वरुण अने कुबेर ए (सलोकपालाः के०) चार लोकपालें सहित तथा वासव ते इंद्र, आदित्य ते वार प्रकारना सूर्य, स्कंद अने विनायक जे गणेश, तेणेंकरी (उपेताः के०) मढ्या एवा सर्व देवताळ (ये च अन्येपि के०) वली अनेरा पण जे ग्राम, नगर, क्षेत्रना (देवतादयस्ते सर्वे के०) देवतादिक ठे ते सर्वे (प्रीयंतां प्रीयंतां के०) प्रसन्न थाळ, प्रसन्न थाळ, तथा (अक्षीण के०) नष्टी कर्य पान्या एवा (कोश के०) जंगार जेना तथा (कोष्ठागाराः के०) धान्यनां गृह जेसनां एवा (नरपतयः के०) राजाळ जे ठे ते प्रसन्न (जवंतु के०) थाळ, (स्वाहा के०) स्वाहानो अर्थ पूर्ववत् जाणवो ॥

ॐ पुत्र मित्र भ्रातृ कलत्र सुहृद् स्वजन सं
बंधि बंधुवर्गसहिता नित्यं चामोद प्रमोद
कारिणः अस्मिंश्च जूर्मरुत्तायतनानि वसिसाधु
साध्वी श्रावकश्राविकाणां रोगोपसर्गव्याधि
दुःखदुर्निद्वेदोर्मनस्योपशमनाय शान्तिर्भवतु ॥

अर्थः—पुत्र एटले सुत, मित्र एटले हितकारक, भ्रातृ एटले सहोदर कलत्र एटले स्त्री, सुहृद् एटले समान वयवाला, स्वजन एटले ज्ञाति, संबंधी एटले श्वशुरपदवाला, बंधुवर्ग एटले सगोत्रीय ते (सहिताः के०) परस्पर मढ्या, एवा ते सर्वे (नित्यं के०) निरंतर (च के०) वली चामोद एटले हर्ष अने प्रमोद एटले चित्तप्रसन्नता तेने कारिणः एटले करनारा हो, तथा (अस्मिन् के०) आ मृत्युलोकने विपे (जूर्मरुत्तायतन के०) पृथिवीमां पोताना स्थानकोने विपे (निवास के०) निवास करनारा एवा साधु, साध्वी, श्रावक अने श्राविका तेमना रोग, उपसर्ग, व्याधि, दुःख, दुर्नि

क्ष अने दुर्मनपाणुं तेमना (उग्रशमनाय के०) उग्रशमने अवे शान्ति
जे ठे, ते (जवतु के०) हो.

ॐ तुष्टि पुष्टि रुद्धि वृद्धि मांगल्योत्सवाः सदा प्रादुर्जनानि पा
पानि शाम्यंतु दुरितानि शत्रवः पराङ्मुखा जवंतु स्वाहा ॥

अर्थ—(ॐ के०) ॐ कार जे ठे ते मंगलार्थज ठे (तुष्टि के०) संतोष,
(पुष्टि के०) शरीरादि तोष, अथवा पुरुषार्थसाधन सामर्थ्य, (रुद्धि के०) संप
त्ति, एटले धनधान्यादिबाहुल्य, (वृद्धि के०) पुत्रपौत्रादिक परिवारनां वि
स्तार, (मांगल्य के०) कल्याण अने (उत्सवाः के०) पुत्रजन्म विवाहादि
महोत्सव ते सर्व थाऊं, तथा (सदा के०) निरंतर (प्रादुर्जनानिके०) उत्पन्न थ
यां एवां जे (पापनि के०) पापो, ते (शाम्यंतु के०) शान्तिने पामो. (दुरिता
नि के०) अशुभफलागमरूप ते पण शान्तिने पामो, अने तमारा (शत्रवः
के०) वैरीयो जे ठे, ते सर्व (पराङ्मुखाः के०) अबहुं ठे मुख जेमनुं एवा
जवंतु के०) थाऊं, (स्वाहा के०) सुष्टु एटले रूकुं आह एटले कहे ठे ॥

हवे शान्तिने माटें श्री शान्तिनाथने नमस्कार करतो ठतो कहे ठे.

श्रीमते शान्तिनाथाय, नमः शान्तिविधायिने ॥

त्रैलोक्यस्यामराधीश, मुकुटाञ्ज्यर्चितांघ्रये ॥ १ ॥

अर्थ—(शान्तिनाथाय के०) श्रीशान्तिनाथने (नमः के०) नमस्कार
थाऊं, ते श्रीशान्तिनाथ केहवा ठे ? तो के (श्रीमते के०) समवसरणादि
रुद्धि ते ठे जेने एवा अने वली केहवा ठे ? तो के (शान्तिविधायिने के०)
शान्ति जे दुःख दुरितोपसर्गनिवृत्तिरूप, तेने करनारा एवा, ते कोने करना
रा ? तो के (त्रैलोक्यस्य के०) त्रणे लोकने, तथा वली ते केहवा ठे ? तो
के (अमराधीश के०) चोशठ इंद्रो तेमना (मुकुट के०) मुकुट तेमणें
(अञ्ज्यर्चित के०) पूजित ठे (अंघ्रये के०) चरण जेमनुं एवा ठे ॥ १ ॥

शान्तिः शान्तिकरः श्रीमान्, शान्तिं दिशतु मे गुरुः ॥

शान्तिरेव सदा तेषां, येषां शान्तिर्गृहे गृहे ॥ २ ॥

अर्थ—(शान्तिकरः के०) शान्तिने करनार एवा (शान्तिः के०) श्रीशान्ति

नाथ. (मि के०) मने (शान्ति के०) दुःखदुरिनोपशान्तिने (दिनातु के०)
प्रापो. कारण के (तेपां के०) जमना (एहे के०) घरने धिपे (गुरुः के०)
धधार्थोपदेशना करनार एवा (श्रीमान् के०) मुशोजित एवा (शान्तिः
के०) श्रीशान्तिनाथनामा जे जिन तेनुं पूजन घाय ठे, (तेपां के०) ते
मना (एहे के०) घरने धिपे (सदा के०) निरंतर (शान्तिरेव के०)
शान्तिज प्राय ठे ॥ २ ॥

हवे श्री शान्तिनाथना केवल नामग्रहण मात्रनुं माहात्म्य कहे ठे.

उन्मृष्टरिष्टदृष्ट, ग्रहगतिदुःस्वप्नजनिमित्तादि ॥

संपादितद्वितसंप, नामग्रहणं जयति शान्तिः ॥ ३ ॥

अर्थः—(शान्तिः के०) श्रीशान्तिनाथनुं (नामग्रहणं के०) नामग्रहण पण
(जयति के०) उल्लेख यत्ते ठे. सेवातत्पर सेवकोने सुखश्रेयस्कारक एवुं
घने ठे. हवे ते नामग्रहण केद्वुं ठे? तो के (उन्मृष्ट के०) दूर कलां ठे
(रिष्टदृष्टग्रहगति के०) उपद्रव तथा दुष्ट एवी श्रृंगारकादि ग्रहनी गति,
तथा (दुःस्वप्नजनिमित्तादि के०) खर, उंट, महिपादिकुं देखवुं तथा ऊह,
नदी, समुद्रादिमां परवुं तथा स्वशिरनुं परवुं, इत्यादिक दुःस्वप्न जे दुखोनां
कारण ठे तेने, अने पली केद्वुं ठे? तो के (संपादित के०) संपादन
करी ठे (द्वितसंपत् के०) द्वितनी संपत्ति जेणें एवुं ठे ॥ ३ ॥

हवे शान्तिनो उद्घोषविशेष कहे ठे

श्रीसंघजगज्जनपद, राजाधिपराज्यसन्निवेशानाम् ॥

गोष्ठिकपुरमुख्यानां, व्याहरणैर्व्याहरेष्वांतिम् ॥ ४ ॥

अर्थः—(श्रीसंघजगज्जनपदराजाधिपराज्यसन्निवेशानां के०) ए सर्वना
(व्याहरणैः के०) नामग्रहणें करीने तथा (गोष्ठिकपुरमुख्यानां के०) गो
ष्ठिकपुरप्रमुख जे नगरना मुख्य पुरुष तेना पण (व्याहरणैः के०) उपक
रण नामसंग्रह तेणें करीने एतखे ए सहुना नाम छद् लक्ष्ने (शान्ति
के०) शान्ति जे तेने (व्याहरेत् के०) उंचे स्वरें करीने उद्घोषणा करे॥४॥

हवे पूर्वे कहेला श्लोकमां नामग्रहण करीने उद्घोष करवो एम
जे कह्युं, तेहीज नामो कहे ठे.

श्रीश्रमणसंघस्य शांतिर्भवतु, श्रीपौरजनस्य शांति
र्भवतु, श्रीजनपदानां शांतिर्भवतु, श्रीराजाधिपानां
शांतिर्भवतु, श्रीराजसन्निवेशानां शांतिर्भवतु, श्री
गोष्ठिकानां शांतिर्भवतु, श्रीपुरमुख्याणां शांतिर्भव
तु, श्रीब्रह्मलोकस्य शांतिर्भवतु, ॐ स्वाहा ॐ
स्वाहा ॐ श्रीपार्श्वनाथाय स्वाहा ॥

अर्थः—सुशोचित एवा श्रमणसंघनी विघ्ननिवृत्तिरूप शांति थाउं, तथा
पुरने विषे वसनारां लोकोनी विघ्नोपशमरूप शांति थाउं. तथा जनपद
जे देश तेनी विघ्नोपशमरूप शांति थाउं. तथा राजा अने अधिपति
तेनी शांति थाउं, तथा राजाना उपदेशनस्थानक जे सन्निवेश, तेनी विघ्नोप
शमरूप शांति थाउं, तथा गोष्ठिकानां एटले धर्मसन्नास्यजनो तेमनी कषायो
दयोपशमरूप शांति थाउं, तथा पुरना मुख्य जे पुरुषो तेमनी विघ्नोपशमरूप
शांति थाउं. ब्रह्मलोक जे ठे तेनी विघ्नोपशमरूप शांति थाउं. पहेली वार
नुं ॐ स्वाहा ए पद जे ठे, ते मंगलार्थ ठे, तथा बीजी वारनुं ॐ स्वाहा जे पद
ठे, ते रूडे प्रकारें देवोने कहे ठे, तथा (ॐ श्रीपार्श्वनाथाय स्वाहा के०)
कुंकुम, चंदन, विलेपन, पुष्प, अक्षत, धूप, दीपादिक, पूजानां उपकरण
श्रीपार्श्वनाथने संतोपने माटें थाउं ॥

हवे ते शांतिपाठ कइ वखतें जणवो ? ते कहे ठे.

एषा शांतिप्रतिष्ठा यात्रास्नात्राद्यवसानेषु शांतिकलशं
गृहीत्वा कुंकुमचंदनकर्पूरागरुधूपवासकुसुमांजलिस
मेतः स्नात्रचतुष्क्रियायां श्रीसंघसमेतः शुचिशुचिवपुः
पुष्पवस्त्रचंदनाभरणालंकृतः पुष्पमालां कंठे कृत्वा
शांतिमुद्घोषयित्वा शांतिपानीयं मस्तके दातव्यमिति ॥

अर्थः—(एषा के०) आ (शांतिः के०) शांतिपाठ, ते (प्रतिष्ठा के०)

प्रतिष्ठाना तथा (यात्रा के०) यात्राना तथा (स्नात्र के०) स्नात्रना (अथ स्नानेपु के०) अथस्नान जे अंत तेने विषे जणवो. तथाः (आदि के०) आदि शब्दें करी पाक्षिक, सांवत्सरिक प्रतिक्रमणना अंतमां अवश्य पाठ करवो, तथा बीजा पण धर्मकायोंनी समाप्तिमां मंगलार्थ ते शांतिपाठ अवश्य उद्घोषण करवा योग्य ठे. हवे ते केहवी रीतें उद्घोषण करवुं? ते कहे ठे. कोइ पण विशिष्टगुणवान् श्रावक, उजो यज्ञे (शांतिकलश के०) शांतिने माटे शुद्धजलें जरखा शांतिकलशने मावा हाथने विषे (गृहीत्वा के०) ग्रहण करीने तेनी उपर दक्षिण कर स्थापन करीने (कुंकुमचंदनकर्पूरागरु धूपवासकुसुमांजलिसमेतः के०) कुंकुम, चंदन, कर्पूर, अगरु धूप, वास, कुसुमांजलि, तैणें समेत एटले युक्त ठतो (स्नात्रचतुष्पिकायां के०) स्नात्र संनपमां (श्रीसंघसमेतः के०) चतुर्विध संघयुक्त ठतो (शुचिशुचिवपुः के०) बाह्यान्तर मखिनतारहित ठे वपु एटले शरीर जेनुं एवो (पुष्प के०) पुष्प, (वस्त्र के०) पवित्र देवपूजायोग्य जे वस्त्र, तथा (चंदन के०) चंदन, (आचरण के०) बलयमुद्रिकादिक, तैमणें (अलंकृतः के०) सुशो जित ठतो (पुष्पमालां के०) पुष्पनी जे माला तेने (कंठे के०) पोताना कंठने विषे (कृत्वा के०) करीने एटले धारण करीने (शांतिमुद्घोषयित्वा के०) महोटा शब्दें शांतिने उद्घोष करीने. पठी ते महान् पुरुषें तथा बीजाज्यें (शांतिपानीय के०) शांतिकलशनुं जे जल तेने (मस्तके के०) मस्तक नेविषे (दातव्य के०) क्षेपण करवुं. (इति के०) इति ए समाप्तिना अर्थमां ठे.

हवे फरीने जव्यजनो स्नात्रप्रांतमां शुं करे ठे? ते कहे ठे.

नृत्यंति नित्यं मणिपुष्पवर्प, सृजंति गायंति
च मंगलानि ॥ स्तोत्राणि गोत्राणि पठंति मं
त्रान्, कट्याण्नाजो हि जिनाजिपेके ॥ १ ॥

अर्थः—(जिनाजिपेके के०) जिनना अजिपेकने विषे एटले स्नात्रमहो स्तवने विषे जे जव्यजनो (नित्यं के०) निरंतर (नृत्यंति के०) नृत्य करे ठे, (मणि के०) रत्न, उपलक्षणथी मोतीयो अने (पुष्पवर्प के०) पंच वर्ण युक्त फूलो तैमनी वृष्टिने (सृजंति के०) करे ठे. (च के०) वली (मंगलानि के०) मंगल एवां एवां गीत अने धवख तेने (गायंति के०)

ગાન કરે છે, તથા (સ્તોત્રાણિગોત્રાણિ કેળ) સ્તોત્ર જે તેમને તથા ગોત્ર જે તીર્થકરના વંશ તેમને (પતંતિ કેળ) પતન કરે છે, વહી (મંત્રાન્ કેળ) મંત્ર ગર્જિત એવા પાત્રોને પતન કરે છે, અને વહી વીજા જનોયં પતન કરેલા એવા મંત્રોને સાંજલે છે, તે જલ્ય જીવો, (કલ્યાણનાજ : કેળ) કલ્યાણને જનનારા એવા થાય છે. (હિ કેળ) નિશ્ચં ॥ ૨ ॥

હવે આ ઠેકાણે આશીર્વાદ કહે છે.

શિવમસ્તુ સર્વજગતઃ, પરહિતનિરતા ઞવંતુ જૂતગણાઃ ॥

દોષાઃ પ્રયાંતુ નાશં, સર્વત્ર સુખીઞવંતુ લોકાઃ ॥ ૭ ॥

અર્થઃ—(સર્વજગતઃ કેળ) સમગ્ર જગત્ જે તેનું (શિવમસ્તુ કેળ) કલ્યાણ થાઉં, તથા (જૂતગણાઃ કેળ) પ્રાણિસમૂહ જે છે, તે (પરહિતનિરતાઃ કેળ) પરહિત કરવામાં પ્રીતિયુક્ત (ઞવંતુ કેળ) સાવધાન થાઉં, તથા (દોષાઃ કેળ) દોષ જે આધિ, વ્યાધિ, દુઃખ દુર્મનપણું તે (નાશં કેળ) વિશેષે કરીને નાશને (પ્રયાંતુ કેળ) પામો, તથા (સર્વત્ર કેળ) સર્વસ્થાનકને વિષે (લોકાઃ કેળ) સમગ્રલોકો, (સુખીઞવંતુ કેળ) સુખી થાઉં ॥૭॥

અહં તિઠ્યરમાયા, સિવા દેવી તુમ્હ નયરનિવાસિની ॥ અ

મ્હ સિવં તુમ્હ સિવં, અસિવોવસમં સિવં ઞવતુ ॥ સ્વાહા ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—(અહં કેળ) હું, (તિઠ્યરમાયા કેળ) તીર્થકર જે શ્રી નેમિનાથ તેમની માતા, જે (સિવાદેવી કેળ) શિવા દેવી તું, તે કેવી તું? તો કે (તુમ્હ કેળ) તમારા (નયર કેળ) નગરને વિષે (નિવાસિની કેળ) નિવાસ કરનારી તું, ઇટલે સાન્નિધ્યકારી તું. એ કારણ માટે (અહ્ય કેળ) અમારું (સિવં કેળ) કલ્યાણ હો, અને (તુમ્હ કેળ) નામોચ્ચારમાત્રે કરી તમારું (સિવં કેળ)કલ્યાણ હો. (અસિવોવસમં કેળ) અશિવનો છે ઉપશમ જેમાં એવું (સિવં કેળ)કલ્યાણ (ઞવતુ કેળ) હો. સ્વાહા એ પદનો અર્થ પૂર્વવત્ જાણવો ॥૩॥

ઉપસર્ગાઃ ક્યં યાંતિ, ઢિઘંતે મિઘવલ્લયઃ ॥

મનઃ પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે ॥ ૪ ॥

અર્થઃ—(જિનેશ્વરે કેળ) જિનેશ્વર તે (પૂજ્યમાને કેળ) પૂજ્યે ઠતે (વિઘ્ન વલ્લયઃ કેળ) વિઘ્નની વલ્લિયો જે છે, તે ઢિઘંતે કેળ) ઠેદાય છે, અને (મનઃ

के०) मन जे ठे. ते (प्रसन्नतां के०) प्रसन्नताने (गति के०) पामे ठे, अ
ने (उपसर्गाः के०) उपसर्गों (क्षयं यांति के०) क्षयने पामे ठे ॥ ४ ॥

सर्वमंगलमांगल्यं, सर्वकल्याणकारणम् ॥ प्रधानं
सर्वधर्माणां, जैनं जयति शासनम् ॥ ५ ॥ इति ॥ ९ ॥

अर्थः—(सर्वमंगल के०) सर्वे लौकिक मंगलपदार्थ तेने विषे (मांगल्यं
के०) मंगल करनारुं तथा (सर्वकल्याणकारणं के०) संपूर्ण आरोग्यतानुं
कारण, (सर्वधर्माणां के०) सर्वधर्मोंने विषे (प्रधानं के०) श्रेष्ठ एवं (ज
नं के०) जिनसंग्रंथि (शासनं के०) शासन ते (जयति के०) सर्वोत्कृष्ट
घत्ते ठे ॥ ५ ॥ इति बृहद्वांतिनामकं नवमस्करणं समाप्तम् ॥ ९ ॥

॥ अथ प्रत्याख्यानाधिकारप्रारंभः ॥

हवे गुरुवंदनाना अधिकारमध्यें पञ्चकाण घणा विस्तार जणी कक्षां
नहीं, ते जणी हमणां बखाणीयें ठेयें. ते पञ्चकाण वे जेदें ठे, एक मूल
गुण पञ्चकाण, वीजु उत्तरगुण पञ्चकाण. तिहां मूलगुण पञ्चकाण बह्नी
वे जेदें ठे, एक देशयी, वीजुं सर्वयी, तेमां सर्वयी मूलगुण पञ्चकाण जे
पंच महाव्रतरूप, ते तो साधुने होय, अने देशयी मूलगुण पञ्चकाण पंच
आणुव्रतरूप आवकने होय, तेमज उत्तरगुण पञ्चकाण पण देशयी अने
सर्वयी एवा वे जेदें ठे, तिहां साधुने सर्वयी उत्तरगुण पञ्चकाण जे ठे, ते
पिंनविगुळि, पांच समिति, वार जावना, वार प्रकारनुं तप, चार प्रतिमा
अग्निग्रह, ए आदें देइने अनेक प्रकारें ठे, तथा आवकने देशयी उत्तर
गुण पञ्चकाण जे ठे, ते सात शिद्धाव्रत प्रमुखरूप ठे.

हवे पहेलुं पन्निक्कमणुं करतां ठ मासी तपना काउस्सगमांहे जे आज
अमुक पञ्चकाण करशुं, पठी चौद नियम यथाशक्तियें खेइ गुरुमुखें पञ्च
काण उचरे, अने जो गुरु प्रत्यक्ष न होय तो स्थापनाचार्य समक्ष, अथ
वा देवपूजा करे, तेवारें देवनी समक्ष पञ्चकाण उचरे, अने जो प्रजातनुं
पन्निक्कमणुं गुरु मांगले, पोशाखें न कीधुं होय, तो उपाशरे जइ गुरुने पगे
वे वांदणां दइ गुरुमुखें अथवा गुरुने आदेशे कोइ साधुने मुखें पञ्चकाण करे.

अर्हीयां गुरु अने पञ्चकाणना लेनार आवक आश्री चार जांगा उप
जे ठे, ते कहे ठे. एक तो गुरु पण पञ्चकाणनो जाण, अने आवक पण

पञ्चस्काणनो जाण, ए प्रथम जांगो गुरु जाणवो. वीजो गुरु जाण अने
 श्रावक अजाण होय, तेवारे गुरु नेने पञ्चस्काणनं स्वल्प संदेशे मनसा
 ने करावे, तेथी ए जांगो पण गुरु जाणवो. वीजो गुरु अजाण ठे. एण एण
 स्काणनो करनार श्रावक जाण ठे, माटे ए जांगो पण गुरु जाणवो, चोरो
 गुरु अजाण अने श्रावक पण अजाण. ए जांगो अगुरु जाणवो.

हवे ते पञ्चस्काण संक्षेपी जोड्यें तो जण जेदे ठे, एक अक्षापञ्चस्काण,
 वीजुं सांकेतिक पञ्चस्काण अने वीजुं अजिग्रह पञ्चस्काण. हवे तिहां अ
 स्का एटले काल तेनुं पञ्चस्काण. ते पोरिसी. साह्योरिसी. पुग्मिह अवह.
 पक्षकपण, मासकपणादिक, ए सर्व अक्षापञ्चस्काणमां कहेवाय. तथा वी
 जुं सांकेतिक पञ्चस्काण, ते जिहां संकेत कीधो होय, जेम गंठसहियं मु
 ठिसहियं, वींटीसहियं प्रमुख एटले ए पञ्चस्काण वीजा पञ्चस्काणनी वच्चे
 थाय ठे. जेम के कोइ एक श्रावकें पोरिसी प्रमुख पञ्चस्काण कीधुं होय, प
 ठी क्षेत्रादिकें गयो, अथवा घेर वेठांज पोरिसी पूर्ण थइ, परंतु हजी जोज
 ननी सामग्री तैयार थइ नथी, तेवारे विचारे जे एटलो काल वचमां अप
 चस्काणी पणे श्रावकने रहेतुं नहीं? माटे अंगुष्ठसहियं पञ्चस्कामि एटले
 ज्यां सुधी मुठिमां अंगुठो राखु तुं, तिहां सुधी महारे वली पण पञ्चस्काण
 नी सीमा ठे, एमज वीजी मूठि बांधी राखे, तेने मुठिसहियं पञ्चस्कामि क
 हियें. वीजुं गांठ बांधवी ते गंठसहियं कहियें, चोथुं घरसहियं, पांचमुं अं
 गना परसेवानो विंडु निकले, त्यां सुधी, ते सेउसहियं कहियें. ठहुं उस्सास
 सहित, सातमुं पाणीना विंडुआ जाजनादिकें शूके त्यां सुधी ते थिबुकसहियं
 कहियें, तथा आठमुं दीवाप्रमुखनी ज्योतिसहित ते, जोइसहियं कहियें. ए
 पञ्चस्काण जेम वीजा पञ्चस्काणनी वच्चे थाय ठे, तेस जो वीजा पोरिसीयादिक
 पञ्चस्काण न करे, अने केवल एवो अजिग्रहज करे, के गांठ प्रमुख न ठोरु,
 तिहां सुधी महारे अमुक पञ्चस्काण ठे, एम अजिग्रहने विषे पण ए पञ्च
 स्काण थाय ठे, तथा साधुने पण कोइक स्थानकें सांख्य्यादिकें. गुरु आ
 दिक आव्या नथी, अथवा सागारिकादिकनुं कांइ कारण होय, तो पण
 अजिग्रहें सांकेतिक पञ्चस्काण थाय ठे. एने सांकेतिक पञ्चस्काण कहियें.
 अने वीजुं अजिग्रह प्रत्याख्यान ते विगय, नीवी, आयंवल, प्रमुख कर
 वां, ए सर्व अजिग्रह प्रत्याख्यान जाणवां.

हवे विस्तारें जोड़यें, तो साधुने अने आचकने उनरगुण पञ्चकाण दश जेदें ठे, एक नवकारसहिअ. चीजुं पोरिस्ती. चीजुं पुरिमह, चोथुं एकासण, पांच मुं एकलगाणं. ठहुं विगइ. सातमुं आयंघिल. आठमुं उपवास, नवमुं दिवस परिम. दशमुं अजिघट. ए दश पञ्चकाण तथा तेने लगता चीजा पञ्चकाणना विचार अने आगारनी युक्ति कहियें तैयें. चीजी पञ्चकाण संबंधि स विस्तर बातो प्रवचनसारोद्धार तथा चीजा ग्रंथांतरथी जाणवी.

॥ प्रथम नमुकारसहियनुं पञ्चकाण ॥

जगए सूर नमुकारसहिअं पञ्चकामि चउघिहंपि
आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नवणा
जोगेणं सहसागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १ ॥

अर्थः—(जगएसूरे के०) सूर्यना उदयथी मांसीने वे घनी प्रमाण एट खे रात्रिजोजननो दोष निवारवाने अर्थे, वे घनी पठी (नमुकारसहिअं के०) नवकार कहिने पाठं तिहां सुधी (पञ्चकामि के०) पञ्चकाण कहं हुं, एटले नियम छठं हुं. अर्होपां नवकार कहिने पञ्चकाण पारवुं ठे, माटें ए पञ्चकाणनु नाम नवकारसी कहेवाय ठे, तथा गुरु पञ्चकाइ कहे, अने शिष्य पञ्चकामि कहे, एम सर्व पञ्चकाणोने धिपे जाणी लेवुं. ए नवकारसीनुं पञ्चकाण वे घनी प्रमाण काल पर्यंत चउविहारज होय, एवो आम्नाय ठे, एटले रात्रिना चार पहोर जे रात्रिजोजननो नियम कखो हतो, तेना तीरण रूप एटले शिक्षारूप ए पञ्चकाण ठे, अर्हो कोइ पूठे जे नवकारसीनुं मान तो एक मुहूर्त्तज लीधुं ठे, तेने बढले जो मुहूर्त्तछयादिक लीधां होय, तो शी हरकत ठे? कारण के ते काल पण पोरिस्ती ना कालथी अद्वय ठे. हवे तेने एम केद्वुं जे सर्वथी स्तोक काल अद्वापञ्चकाणनो एक मुहूर्त्त ज ठे माटें एक मुहूर्त्तज लेवो. ए नवकारसी पञ्चकाण सूर्योदय पहेंलां करवु अने पंचपरमेष्ठि नमस्कारें करी पारवुं, अन्यथा जंगदोष लागे. ए नवकारसी कम्हा पठी आगले पोरसियादिक थाय, परंतु नवकारसी धि ना पोरसीयादिक न थाय. तथा कोइ कहेशे के सायंकाल पर्यंतमां गमे ते वखत नवकार कहिने पारीयें, अथवा एक घनी पठी नवकार कहिने पारीयें, तो पञ्चकाण पहेंचे किंवा न पहेंचे? तेने कहियें के नव

कारसी ए शब्दनो अर्थज आवो ठे, के वे घनी वीत्यां नवकार जणीयें त्यारेंज प्होचे, परंतु बीजे वखतें न प्होचे, ए पच्चरकाणमां वे घनी सुधी चउबिहार होय, माटें वे घनी वीत्या पठी नवकार गणे, तो प्होंचे, पण वे घनी वीत्यानी अगाउ नवकार गणे, तो न प्होंचे. तथा जो दिवस उग्याथी पहेलां वे घनी नी अंदर अने पाठली वे घनीनी पठी जमे, तो तेने रात्रिजोजननो दोप लागे.

हवे शानुं पच्चरकाण करे? ते कहे ठे. (चउबिहंपिआहारं के०) चारप्र कारनो आहार न करवो, तेनुं पच्चरकाण करे, ते आहारनां नाम कहे ठे.

एक (असणं के०) अशन एटले शालि, ज्वार, गोधूम, वंटी प्रमुख तथा सर्व जातिना उदन एटले जात तथा मग, मठ अने तूर प्रमुख सर्व कठोल तथा सायुआदिक सर्व जातना लोट, तथा मोदकादिक सर्व जातिनां पकान्न, तथा सूरणादिक सर्व जातिनां कंद, तथा मांडा प्रमुख सर्व जातिनी केलवेली वस्तु, ए सर्वने अशन कहिये. तेमज वेशण, वरियाली, धाणा, सूआ आदिक एने पण अशनज कहियें.

बीजुं (पाणं के०) पाणी ते कांजी, यव, चोखा अने काकनी प्रमुख नां धोयण तथा नदी प्रमुख सर्व जलाशयनां पाणी, ए सर्व पाणी कही यें. तथा शाकरवाणी, डादवाणी, आंबिलवाणी अने शेलडीरस प्रमुख ए सर्व, यद्यपि पाणीमांहे आवे ठे. तथापि एने व्यवहारथी अशनज कहियें.

त्रीजुं (खाइमं के०) खादिम ते खारेक, वदाम, शिंगोमां, खजूर, कोप रां, डाद, तथा अखोरादिक सर्व जातिनो मेवो, तथा काकनी, आंवां, फणस अने नालियेर प्रमुख सर्व जातनां फल, तथा शेकेलां धान्य, ते जेवां के:-धाणी, पहुआप्रमुख तथा पापरु प्रमुख सर्व खादिम कहियें.

चोथुं (साइमं के०) खादिम ते दंतकाष्ठ, शुंठ, हरडे, पींपरी, मरी, अजमो, जायफल, कसेलो, काथो, खसखस, जेठीमध, तज, तमालपत्र, ए लची, लविंग, जावंत्री, सोपारी, पान, वीरुलवण, आजो, अजमोद, कलिं जण, पिंपलीमूल, चिणिकवाव, कचूरो, मोथ, कांटासेलीयो, कपूर, संचल, वेदेडां, आमलां, हिंगलाष्टक, हिंग, त्रिविंसो, पुष्करमूल, जवासामूल, बावची वाउलठाल, धवठाल, खेरठाल, खिजमाठाल, पान, पंचकूल, तुलसी, जीरं, ए जीराने पच्चरकाणजाण्य तथा प्रवचनसारोकारमां खादिम कथुं ठे, अने

સીકરપટ્ટિનાંદે આદિમ કાનું છે. તથા અજમાને પણ કેટલા એક મગધિમ કહે છે. તથા કોતપત્ર. કોતકમ્પી. આમગંગત્રી, સિંચુપત્ર. શ્યાંબા મોટલી પ્રમુખને આદિમ કહિયે. ૫ ચાર પ્રકારના આહાર કથા.

૬૬૫ ધનાદાર વસ્તુ કહિયે એવે. તેમાં સિંચકાનાં પાંચ ગ્રંથ. તે મૂલ, જાલ, પત્ર. ફૂલ, ફલ. તથા મોમૂત્ર. ગણો, કદુ. કરિયાનું. અતિવિપ. મુરદ, નાગ. દુસદર. મોદિળી. ઇપ્સેટ. વજ. ત્રિફલા. ધમાસો. નાહી. આસંધિ, સિંગી, મૂલીયો. મુગલ. ઘોળી. ઘદરી. ગંધેમૂલ. કરીમૂલ પુષ્પાન. થાત્રી, મજીઠ, ઘોલ ઘીત. કુંઆર, ચિત્રો, કુંદન, તમાકુ. ધાઉસગાલ પ્રમુખ અનિષ્ટ આદવાસી વસ્તુ તથા આદ વિના રોગાદિક કારણે ચતુર્વિધ આદવાસી કહેવે. અપિણ પ્રમુખ પણ પમજ જાણવાં. ૬૬૬ જે વસ્તુ રાતાં ધવાં જીવને અરુચિ ઇપ્સેટ, અલસામણા લાગે. તે સર્વ ધનાદાર વસ્તુ જાણથી. ૫ વસ્તુ અર્દીયાં પ્રસંગે લાગે. એમ ૫ પૂર્વોક્ત ચારે પ્રકારના આદવાસો હું નિયમ લઉં છું. ૬૬૭ ૫ નિયમજંગ ધવાના જીવને લીધે અર્દીયાં નોવારસીના પચસ્કાણને વિષે જે આગાર મોકલાં મૂકે છે. તે કહે છે.

૧ (અસહજાનૌગેણ કે.૦) અન્યધનાનોગાત્ ૬૬૮ વિસરવા થકી તે અર્દીયાં પચસ્કાણનો ઉપયોગ વિસરવાથકી અજાણપણે અનુપયોગે કોઈ વસ્તુ મુખમાં પ્રવેશ કરવાથી પચસ્કાણ ગ્રંથ ન થાય, પરંતુ વચમાં પચસ્કાણ સાંજે, તેવારે તરત મુખથી લ્યાગ કરે, ધૂંકી નાસે તો પચસ્કાણ ન જાંગે, અથવા અજાણપણે મુખથકી ફેલું ઇતલું પઠી કાસાંતરે સાંજનું, અથવા તુરત સાંજનું, તો પણ પચસ્કાણ ન જાંગે, પણ શુદ્ધ વ્યવહાર માટેં ફરી નિઃશંક ન થાય, તેમાટેં યથાયોગ્ય પ્રાયશ્ચિત્ત લેવું, ૫ રીતે સર્વ આગારોને વિષે જાણી લેવું.

૨ (સહસાગારેણ કે.૦) જે પચસ્કાણ કહ્યું છે તેનો ઉપયોગ તો વિસર્યો નથી, પણ કાર્ય કરવામાં પ્રવર્તતાં યોગ્ય લક્ષણ સહસાત્કાર ૬૬૯ સ્વનાવેજ મુખમધ્યે પ્રવેશ થાય, જેમ દધિ મથતાં ઠાંટો ઝડી મુખમાં પડે, અથવા ગાય, ઝંશ પ્રમુખ દોહોતાં ધવાં તથા ઘૂતાદિક મથતાં તથા ઘૂતાદિક વનો તોલ કરતાં અવાનક ઠાંટો મુખમાં પડે, અથવા ચણવિદાર ઉપવાસેં વર્ષાકાલે મેથના ઠાંટા મુખમાં પડે, તેથી પચસ્કાણ ગ્રંથ ન થાય. ૫ રીતે ઉક્ત જે પ્રકારના આગારેં કરી (વોસિરામિ કે.૦) જે ધમી મુખી ચારે આદવાસેં વોસિરાવું છું, ૬૬૯ અપચસ્કાણી આત્માને ઠાંડું છે. અર્દીયાં 'વોસિરે' ૫ ગુરુનું વચન છે, અને 'વોસિરામિ' ૫ શિષ્યનું વચન છે ॥ ૧ ॥

॥ अथ नमुकारसहितं मुठिसहितं पञ्चस्कान् ॥
 उग्गाए सूर नमुकारसहितं मुठिसहितं पञ्चस्कान्
 चउविदं पि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं ॥
 अन्नवणा जोगेणं सहसागारेणं महत्तरागारेणं स
 समादिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ २ ॥

अर्थः—एना अर्थमां (मुठिसहितं के०) मूत्रि सहित, एटले ज्यां सुधी
 मूत्रि होय, त्यां लगे पञ्चस्काण अने नोकार गणी मूत्रि मांफली मुठुं, तेगरे पञ्च
 स्काण मोकलुं थाय. एना आगारेनो अर्थ वीजा पञ्चस्काणोधी जाणवा ॥ २ ॥

॥ अथ पोरिसि साहूपोरिसिनुं पञ्चस्काण ॥

॥ उग्गाए सूर नमुकारसहितं पोरिसिं साहूपोरिसिं
 मुठिसहितं पञ्चस्काइ॥ उग्गाए सूर चउविदं पि आहा
 रं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नवणाजोगेणं स
 हसागारेणं पठन्नकालेणं दिसामोदेणं साहुवयणेणं
 महत्तरागारेणं सवसमादिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ ३ ॥

अर्थः—(पोरिसिं के०) प्रहर दिवस सुधी अने (साहूपोरिसिं के०) सा
 र्कूपोरिसि एटले अर्क प्रहर सहित एक प्रहर अर्थात् दोढ प्रहर सुधी
 (पञ्चस्काइ के०) नियम लहुं तुं. इहां पुरुष प्रमाण शरीरनी ठाया ज्यां हो
 य, पण अधिक न्यून न होय तेने पोरिसि कहियें, अथवा पुरुष जमणे
 काने सूर्यनुं विंव राखीने, दक्षिणायनना प्रथम दिवसें ढीचणीनी ठाया जे
 वखतें बे पगलां होय, ते वखतें पोरिसी थाय. जे माटें श्री उत्तराध्ययन
 मां कहुं ठे के ॥ आसाढि पुष्णिमाए, दुपया पोसे चउप्पया चित्ता ॥ आ
 सुए एसु मासेसु, तिपया हवइ पोरिसि ॥ १ ॥ हवे हानि वृद्धि ते आ प्र
 माणें जाणवी, ते जेम केः—अंगुलं सत्त रत्तेणं, पस्केणं तु दु अंगुलं ॥ व-
 क्कए हाय एवावि, मासेण चउरंगुलं ॥ १ ॥ अर्थः—वार अंगुलनुं एक पगलुं
 कहियें. हवे पुरुषें उन्नो रही जमणे काने सूर्यमंडलनुं विंव राखीने ढीच
 णीनी ठाया जोवी. तिहां आषाढी पूर्णिमायें कर्कसंक्रांतिना प्रथम दिवसें जे

वखत ते ठाया वे पगप्रमाण होय ते वखत पोरिसि कहीये. तेवार पठी महीना पर्यंत मास मासनी संक्रांतियें चार चार आंगुल वधारता जइयें, तेवारें पोप मासनी मकर संक्रांतियें चार पगनी ठायायें पोरिसी थाय. तेवार पठी वली मास मासनी संक्रांतियें चार चार आंगुलनी हानि करियें, तो फरी आपाढ महीने वे पगनी ठाया थाय, तेमज आश्विन अने चैत्रमासें त्रण त्रण पगनी ठाया जाणवी, तथा तेवीज रीतें अपाढनी संक्रांति थकी सात दिवसें एक अंगुल अने पखवाडे वे अंगुल ठायानी वृद्धि करवी, अने पो पमासनी संक्रांतियेकी सात दिवसें एक अंगुल अने पखवाडीये वे अंगुल ठायानी हानि करवी, तेम महिने चार अंगुलनी हानि वृद्धि करवी, एटले पोरिसी एक ग्रहरनी यइ. अने मुठिसहिअनो अर्थ तो पूर्वे लख्यो ठे,

(असर्णपाणखाइमंसाइमं के०) अशन, पान, खादिम अने स्वादिम, ए चार प्रकारना आहारनो नियम कहे हुं. हवे आगार कहे ठे; एक (अष्टमणानोगेण के०) अनाजोगें ते अजाणते विसारवा थकी, बीजो (सहसागारेण के०) सहसात्कारें. बीजो (पञ्चकालेण के०) कालनी प्रपन्नता ते मेघादि, ग्रहादि, दिग्दाह, रजोवृष्टि तथा पर्वत अने वादल प्रमुखें करी सूर्य ढंकाइ जाय तें फरी वखतनी बराबर खबर न पडे एवां अजाण पणायें करी अधूरी पोरिसियें पण पोरिसि पूर्ण यइ, एवुं समजी ने पञ्चस्काण पाखवामां आवे. तो तेथी जंग नहीं, अने कदापि ए रीतें अधूरी पोरिसियें जमवा वेठा एटलामां तावको जोयो, अने जाण्युं जे हजी सवार ठे, पोरिसिनो वखत पूर्ण थयो नथी, तेवारें जे मुखमां कोलीयो होय, ते राखमां परठवीने बेसी रहे, अने यावत् पोरिसि पूर्ण थया पठी जमवा वेसे, तो पञ्चस्काण जंगे नहीं.

चोथो (दिसामोहेण के०) दिशिने मूढपणे एटले दिशिविपर्यास थ याथी अजाणते पूर्वेने पश्चिम अने पश्चिमेने पूर्व करी जाणे. एम अजाणतां वहेलुं पलाय तो पञ्चस्काण जंग नहीं, अने थोरु जम्या पठी कोइ ना कदाथी जाणवामां आवे तो मुखमांनो कोलीयो थुंकी नाखे. ए रीतें दिहुमोह टल्या पठी, थरु जम्यो बेसी रहे तो जंग नहीं.

पांचमो (साधुवयणेण के०) 'उच्चाग पोरिसि' एवा साधुना वचनें करी पोरिसि जणी, सांजलीने पाले, तो पञ्चस्काण जंग नहीं, पठी ज्यारें जाणवामां

આવે કે સાધુ તો ઠ ઘડીની પોરિસી જાણે છે, તેવારેં પૂર્વલી રીતેં તેમજ વે સી રહે, તો પચ્ચસ્કાણ જાણે નહીં. એ પાઠલા વે આગાર ત્રમતાનાં છે.

ઠંઠું (સવસમાહિવત્તિયાગારેણં કેળ) સર્વ પ્રકારેં શરીરમાં અસમાધિ રહે, એટલે પચ્ચસ્કાણ કસ્યા પઠી તીવ્ર શૂલાદિક રોગ ઉપને થકે અથવા સર્પાદિકેં મર્યો હોય, તે વેદનાથી જીવ આર્તિમાં પડે, અથવા જેવારેં અ-કસ્માત્ કષ્ટ થાય, તેવારેં સર્વ ઇંદ્રિયોની સમાધિને અર્થેં અપૂર્ણ પચ્ચસ્કાણે પળ પથ્ય ઔષધાદિક લેવાં પડે તો તેથી પચ્ચસ્કાણ જંગ ન થાય, અને સમાધિ થયા પઠી તેમજ પાઠલો વિધિ કરે. ઇહાં પળ ગુરુ વોસિરે, કહે અને શિષ્ય જે પચ્ચસ્કાણનો કરનાર તે વોસિરામિ કહે.

એ પચ્ચસ્કાણમાં મુઠ્ઠિસહિઅં સાથેં લીધું છે, તેથી મહત્તરાગારેણં એ આગાર વધ્યો છે, તેનો અર્થ આમ છે, કે (મહત્તર કેળ) મહોટે કાર્યેં એટલે જેટલો પચ્ચસ્કાણમાં નિર્જીરાનો લાજ થાય છે, તે કરતાં પળ અ-ત્યંત મહોટો નિર્જીરાનો લાજ જે કાર્યમાં થતો હોય, અર્થાત્ કોઈ ગ્લાન, પ્રાસાદ, સંઘ અથવા દેવના વૈયાવચ્ચને અર્થેં કોઈ વીજા પુરુષથી તે કાર્ય ન થઈ શકતું હોય, ત્યારેં ગુરુ તથા સંઘના આદેશથી મુઠ્ઠિસહિઅંનો વજ ત પૂર્ણ થયા વિના પળ જો પાલવામાં આવે, તો પચ્ચસ્કાણજંગ ન થાય. અને તે કાર્ય પૂર્ણ થયા પઠી પાઠલોજ વિધિ સમજવો ॥ ૩ ॥

॥ અથ પુરિમઢ અવઢનું પચ્ચસ્કાણ ॥

॥ સૂરે ઝગ્ગએ નમુકારસહિઅં પુરિમઢં મુઠ્ઠિસહિઅં પચ્ચસ્કાઈ. સૂરે ઝગ્ગએ ચઝઘિદંપિ આદારં અસણં પાણં શ્વાઈમં સાઈમં અન્નઢણાજોગેણં સહસાગરેણં પઢન્નકાલેણં દિસામોદેણં સાહુવયણેણં મહત્તરાગારેણં સવસમાહિવત્તિયાગારેણં વીસિરે ॥ ૪ ॥

અર્થ:-(સૂરેઝગ્ગએ કેળ) સૂર્યના ઉદયથી માંનીને (પુરિમઢં કેળ) પડે, લા પ્રહર સુધી પુરિમાઈ કહિયેં, અને જો અવઢનું પચ્ચસ્કાણ લેવું હોય, તો ઉપર સૂત્રમાં અવઢનું નામ કહિયેં. અવઢ એટલે ત્રીજા પ્રહર સુધી અશનાદિ કે ચાર આદાર પચ્ચસ્કું ટું, એના આગારોના અર્થ પ્રથમ લખાઈ ગયા છે ॥૪॥

॥ अथ विगड निविगडनुं पञ्चकाण ॥

॥ विगडुं निविगडुं पञ्चकामि अन्नवणान्नोगेणं
सहसागारेणं खेवाखेवेणं गिहत्तसंसंठेणं उक्कि
त्तविवेगेणं पटुच्च मक्खिण्णं पारिछावणियागारेणं
महत्तरागारेणं सघसमाद्वित्तियागारेणं वोसिरे ॥५॥

अर्थः—जीजन फरतां जे धकी कामादिक उन्मादरूप विकार थाय, तेने विगड कहियें, ते विगड सवें मली दश ठे. तेमां मांस, मदिरा, माखण अने मध, ए चार तो अजइयज ठे. बाकी नइय विगड व प्रकारनां ठे. एक दूध, घीजुं हर्दी, घ्रीजुं घृत, चोथुं तेल, पांचमो गोल अने ठठुं पकाय. ए व प्रकार नी विगडमांथी एक पण विगडनुं जे पञ्चकाण करवुं, तेने विगडुं पञ्चकाण कहियें, अने समस्त विगडनुं जे पञ्चकाण करवुं तेने (निविगडुं पञ्चकामि के०) निवि पञ्चकुं तुं. एट्ठे निविनुं पञ्चकाण कहियें.

त्यां श्रायकने निविमांहे निविआता लीधा कइपे नही, जो खागठ तप मांछुं होय, तो तेमांहे अण दिवस पठी निवियाता लीधा कइपे.

तथा साधुने तो एक निविमांहे निवियाता लीधा कइपे ठे, अने विगड आता तथा जो निवियातानो नियम लीये तो, तेवारें श्रायंघिल पञ्चके, तेथी श्रायंघिलमांहे जे कइपे, ते वस्तु टाळीने धीजी सवें वस्तुनो नियम लीये. ह्ये पञ्चकाण जंगना जयथी जे आगार मोकळां मूके ठे, ते कहे ठे.

एक अन्नवणान्नोगेणं. धीजो सहसागारेणं. ए बेना अर्थ लखाइ गया ठे. घ्रीजुं (खेवाखेवेणं के०) खेपाखेप ते आधी रीतें के घृत प्रमुख जे विगडनो नियम साधुने होय तेवी घृतादिक विगडथी एहस्थनो हाथ खरका येखो होय, पठी तेने लूठी नाग्यो होय, तेवा हाथथी अथवा खरडायेला चाटु वाने खुंठीने ते चाटुवाधी बहोरावे अथवा पीरसे, तो पञ्चकाण जंग न थाय.

चोथुं (गिहत्तसंसंठेणं के०) एहस्थनुं जे वाटकी प्रमुख जाजन ते विगड प्रमुखें खरड्युं होय, तेवा जाजनथी जे एहस्थ अन्न आपे, ते अन्न विगड प्रमुखें मिश्र होय, अने जो ते अन्न जमे. तो पञ्चकाण जांगे नही. पांचमुं (उक्कित्तविवेगेणं के०) गाढी विगड जे गोल पकान्नादिक ठे तेना

कटका रोटली जग नारी। ऊरी पत्नी जगदी वरदा कन्या होय। की न
टली प्रमुख क्षेत्रां पञ्चस्कान जंग न नाम.

वहुं (प्रमुखमस्तिगणं के०) रोटका प्रमुखने जगारेक सुंदरता गल्ल
ने अर्थ मोण दीनुं होय, अथवा जगारेक हात नीगरी। कीनी होय, न
रेचवाली रोटली प्रमुख तथा पुनखादिक क्षेत्रां पञ्चस्कान जंग न नाम.

सातमुं पारिष्ठावणियागारेणं, आनमुं महत्तरागारेणं, नागुं सप्तमम
वत्तियागारेणं, ए त्रण आगारनो अर्थ, बीजा पञ्चस्कानोदी जगवो ॥५॥

॥ अथ वेआसणां तथा एकासणांनुं पञ्चस्कान ॥

जगए सूरें नमुकारसद्विद्यं पोरिसिं साहपोरिसिं पु
रिमहं मुठिसद्विद्यं पञ्चस्काइ॥जगए सूरें चनद्विहंपि
आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नवणाजोगे
णं सहसागारेणं पञ्चकालेणं दिसामोदेणं साहुवय
णेणं महत्तरागारेणं सवसमाद्विवत्तियागारेणं वेआ
सणं पञ्चस्काइ. तिविहंपि आहारं असणं खाइमं
साइमं अन्नवणाजोगेणं सहसागारेणं सागारियागा
रेणं आजटणपसारेणं गुरुअञ्जुछाणेणं पारिष्ठावणि
यागारेणं महत्तरागारेणं सवसमाद्विवत्तियागारेणं
पाणस्स लेवेण वा अलेवेण वा अठेण वा बहुलेवे
ण वा ससिठेण वा असिठेण वा वोसिरो॥एकासणां
नुं पञ्चस्काण करवुं होय तो वे आसणांने ठामें एका
सणं पञ्चस्काइ एवो पाठ कहेवो ॥ इति ॥ ६ ॥ ७ ॥

अर्थः—जगए सूरें इत्यादिकनो अर्थ प्रथमनां पञ्चस्काणोमां लखाइ
गयो ठे. अने ज्यां एक वार (असणं के०) जोजन करवुं तेने एकासणं
कहियें; अथवा ज्यां एकज आसन ठे ते एकासणं कहेवाय ठे, अने वे वार
अशन एटले जोजन करीयें, तेने वेआसणं कहियें, ते (पञ्चस्कासि के०)

पञ्चकुं तुं, एटले नियम लेउं तुं. इहां जो डुविहंपि आहारं करे तो वे आहार ते एक अशन अने बीजुं खादिम ठांढे, एटले जम्या पठी एक पाणी अने बीजुं सोपारी प्रमुख खादिम वस्तु लीये, तेवारें असणं खाइमंनो पाठ कहियें, अने जो तिबिहंपि आहारं करे, तो त्रण आहार ते अशन, खादिम अने खादिम, ए त्रण आहारुं पञ्चस्काण करे, अने जम्या पठी एक पाणी मोकळुं राखे, तेवारें असणं खाइमं साइमंनो पाठ कहियें. तथा च उबिहंपि आहारं करे तो जम्या पठी चारे प्रकारना आहारनो त्याग करे. हवे एनां आगार कहे ठे. त्यां एक अन्नव्रणानोगेणं अने बीजो सहसागराणं, ए वे आगारना अर्थ तो प्रथम लखाइ गया ठे.

बीजुं (सागारियागारेणं के०) साधु जमवा वेठा पठी त्यां कोइ सागारिक जे गृहस्थ ते आच्यो, पठी ते चाढ्यो जतो होय तो क्षण एक सबूर करे, बेसी रहे, अने जो तेने त्यां स्थिर रहेतो जाणे, अने गृहस्थनी नजर पडे तो साधु त्यांधी उठीने धीजे स्थानकें जइ आहारलीये. केम के गृहस्थनी देखतां जमे तो प्रवचनोपघातादिक महादोष सिद्धांतमां कहा ठे, ते लागे. ए साधु आश्री कळुं, अने गृहस्थ आश्री तो गृहस्थ एकासणुं करवा वेठा पठी जेनी दृष्टि पकतां अन्न पचे नहीं, एवा कोइ पुरुषनी दृष्टि पडे, अथवा सर्प आवे, चोर आवे, वंदीवान आवी उजो रहे, अकस्मात् अग्नि लागे, घर पनवा मांडे तथा अकस्मात् पाणीनो रेल आवे, इत्यादिक कारणें ते स्थानकधी उठीने धीजे स्थानकें जइ एकासणुं करतां पञ्चस्काण जांगे नहीं

चोथुं (आलट्टणपसारणं के०) जमवा वेठा पठी हाथ पग जंघादिक अंगोपांग पसारतां तथा संकोचतां कांइ आसन चलायमाम थाय तो पञ्चस्काण जंग न थाय. पांचमुं (गुरुअशुष्माणेणं के०) पञ्चस्काणें जमवा वेठां ठतां गुरु जे आचार्य, उपाध्याय तथा साधु ते आवे थके तेमनो विनय सा चववाने थयें वे पगने ठामें राखी उठवुं पडे. तो पञ्चस्काण जंग न थाय,

ठठुं (पारिष्ठावणियागारेणं के०) विधियें निर्दोषपणे ग्रहण करेळुं अने विधियें वेहेंची आप्युं जे अन्न तेने साधुयें विधियें चुक्त कल्यां थकां कांहिं जगळुं एवुं पारिष्ठापन योग्य जे अधिक अन्न ते स्निग्ध अन्नने परठवतां जीव विराधनादि घणा दोष उपजे ठे, एवुं जाणीने तेवुं अन्न तथा विगयादिकने गुरुनी आज्ञायें एकासणादिकधी मांमीने उपवास पर्यंत पच

स्काण वालाने ते वधेला आहारने जमतां पच्चस्काण जंग न थाय, पण एटलुं विशेष जे चउविहार उपवासमांहे पाणीनुं पारिछावणियागारेणं य, अने तिविहार उपवासना पच्चस्काणें अन्नादिकनुं पारिछावाणं थाय. ए आगार यतिने होय पण श्रावकने न होय, तथापि त्रूटे माटें गृहस्थने एकज पाठ संलग्न कहेतां दोष नथी. सातमुं रागारेणं, अने आठमुं सबसमाहिवत्तियागारेणं एना अर्थ लखाइ गया.

हवे पाणस्सना आगार कहियें ठैयें. जो तिविहारें तथा चउविहारें एकासणुं प्रमुख पच्चस्काण कखुं होय, तो अवश्य पाणस्सना आगार यें, तथा जो डुविहारें करी एकासणुं प्रमुख पच्चस्काण कखुं होय, अने ते मां अचित्त जोजी अचित्तपाणी पीवामां लीये, तो पण पाणस्सना आगार कहियें. अने डुविहार पच्चस्काणमांहे सचित्त आहार लीये, तथा सचित्त पाणी पीये, तेवारें पाणस्सना आगार न कहियें. (पाणस्स के०) पाणी, ते पाणी केहवुं? तो के (लेवेणवा के०) जे अन्नादिकें करी जाजनादिक खरमाय ते लेपकृत आचाम्ल, तथा उंसामण गलीने पीये. आदिशब्द थकी डादादिक आम्लकादिक पानकादिक जाणवां. ते पीवाथकी पच्चस्काण जंग न थाय.

वीजुं (अलेवेणवा के०) अलेपकृत पाणी ते सौवीर, कांजी, धोयण, आदिशब्दथकी गमुलजरवाणी प्रमुखने पीये तो पच्चस्काण न जांगे.

त्रीजुं (अठेणवा के०) अठ ते ऊछजल तथा वीजां पण निर्मल उकाळ्या पाणी, नीतखुं फलादिकनुं धोयण प्रमुख तेने पीये तो पच्चस्काण जंग न थाय,

चोथुं (बहुलेवेणवा के०) बहुलेप एटले मोहोलुं चोखा प्रमुखनुं धोवण तेने गलीने पीये, तो पच्चस्काण न जांगे,

पांचमुं (ससिठेणवा के०) सिठसहित अन्नादिक दाणाना स्वाद विना धोवण तथा दाथरादिकनुं धोवण तेने गलीने पीये, तो पच्चस्काण न जांगे.

ठहुं (असिठेणवा के०) सिठरहित कणक प्रमुखें हाथ खरड्यो होय, तेनुं धोवण गलीने पीये, तो पच्चस्काण जांगे नहीं, ए ठ आगार पाणीना कह्या, ते टाढी वीजा पाणीने (वोसिरामि के०) वोसिरावुं तुं ॥ ६ ॥ ७ ॥

हवे एकलछाणानुं पच्चस्काण पण एकासणा प्रमाणें ठे, परंतु तेमां सात आगार ठे, माटें एक आउटणपसारेणं ए आगार न कहेवो ॥ ८ ॥

॥ अथ आयंविषयं पञ्चकाण विन्यते ॥

उग्गए सरे नमुक्कारसदिअं पोरिसिं साहपोरिसिं मुठिसदि
अं पञ्चकाइ. उग्गए सरे चउविहंपि आहारं असणं पाणं
खाइमं साइमं अन्नवणान्नोगेणं सहसागारेणं पवन्नकाळे
णं दिसामोदेणं साहुचयणेणं महत्तरागारेणं सवसमादिव
त्तियागारेणं आयंविषयं पञ्चकाइ. अन्नवणान्नोगेणं सहसा
गारेणं खेवाखेवेणं गिहवसंसंछेणं उक्खित्तविवेगेणं पारिछा
वणियागारेणं महत्तरागारेणं सवसमादिवत्तियागारेणं ए
गासणं पञ्चकाइ, तिविहंपि आहारं असणं खाइमं साइ
मं अन्नवणान्नोगेणं सहसागारेणं सागारियागारेणं आ
उट्ठणपसारेणं गुरुअञ्जुछाणेणं पारिछावणियागारेणं मह
त्तरागारेणं सवसमादिवत्तियागारेणं पाणस्स खेवेण वा
अखेवेण वा अठ्ठेण वा बहुखेवेण वा ससिठ्ठेण वा असि
ठ्ठेण वा वोसिरे ॥ इति आयंविषयं पञ्चकाण समाप्त ॥ ९ ॥

अर्थः—(आयंविषयं पञ्चकाइ के०) आयंविषयं पञ्चकुं बुं. एक अन्नवणान्न
नोगेणं धीजुं सहसागारेणं ए वे आगारना अर्थं आगल खखाइ गया ठे.

धीजुं (खेवाखेवेणं के०) तेमां जे विगय तथा शाकादिकने सस्नेहलें
आंगुली तथा जाजनादिक खरब्बुं होय, तेने लेप कहियें, पठी तेनेज धणी
सारी रीतें छुंठी नाखीने जेमां विगयादिकना अवयव कांइ एण देखाय
नहीं एवुं कखुं होय, तेने अलेप कहियें. एवां लेप अलेपवालां जाजन होय
अथवा हाथ लेपालेपवाला होय, एवा कांइ लेप अलेपवाला जाजनें तथा
हाथे पीरसवाथकी पञ्चकाण जंग न थाय. एने लेपालेप आगार कहियें.

चोथुं (गिहवसंसंछेणं के०) गृहस्थें पोताने अर्थें हाथ तथा चाटुआ
दिकने विगयें करी खरब्बा होय, तेवा हाथे अथवा चाटुवादिकें अन्न
आपे, ते अन्न जमतां थकां आयंविषयं जंग न थाय, पांचमुं (उक्खित्तविवेगेणं

के०) गाढी विगय जे गोख पकायादिक ते तेने गोटली उपर मकीने करी परहि करी होय, तेवी गोटली निवि आंघिलसां लेनां पचस्काण जंग न थाय.

ठहुं (पारिष्ठावणियागारेणं के०) परववतो आहार लेनां एटखे कोइ सा धुयें अधिक बढोखुं होय पठी ते तेने परवववानुं होय, ते परववतां तेने घणीज अजयणा लागे, अने तेज विगइ प्रमुखनुं पोताने पचस्काण पण होय, अथवा पोतें उपवासादिक तप कखुं होय, तेस ठतां पण, गुरुनी आ झायें तेवा आहारने क्षेत्राथकी पण जंग न थाय.

सातमुं (महत्तरागारेणं के०) महोटी निर्झगने लाजें पचस्काण जागे नहीं. आठमुं (सवसमाहिवत्तियागारेणं के०) सर्व प्रकारें शरीर अस माधियें पचस्काण जागे नहीं, वोसिरामि एनो अर्थ सुदज ठे ॥ ए ॥

॥ अथ चउविहार उपवासनुं पचस्काण ॥

॥ सूर उगए अजत्तठ पचस्काइ चउविहंपि आहार असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नवणाजोगेणं सहसा गारेणं पारिष्ठावणियागारेणं महत्तरागारेणं सवसमा हिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १० ॥

अर्थ:-सूर्यना उदयथी मांकीने (अजत्तठपचस्कामि के०) अजत्तार्थ एट ले जात पाणीनो नियम लहुं तुं, (चउविहंपि आहारं के०) चारे आहारनो नियम लहुं तुं, ते चार आहारनां नाम कहे ठे. एक अशन, बीजो पान, त्री खादिम, अने चोथो खादिम, हवे एना आगार कहे ठे. एक अन्न चोगेणं, बीजो सहसागारेणं, त्रीजो पारिष्ठावणियागारेणं, चोथो गारेणं, अने पांचमो सवसमाहिवत्तियागारेणं, एना अर्थ लखाइ गया ठे

तथापि पारिष्ठावणियागारेणनुं विशेष एटखुं ठे के, पाणी अने ए वे वानां कोइ परववतो होय तो गुरुनी आझायें आहार कीधो कढे पण एकलो आहारज कोइ परववतो होय तो ते आहार कीधो कढे नहीं केस के? चउविहार पाणीनो नियम ठे, अने पाणी विना मुख शुद्ध न य माटें पाणी अने आहार ए वे वानां कोइ परववतो होय तो चउविहार उपवासमां लीधा कढे, अने तिविहार उपवासमां तो पाणी मोकखुं ठे, एकलो आहार कोइ परववतो होय तो पण गुरुनी आझायें लीधो कढे ॥ १० ॥

॥ अथ त्रिविहार उपवासनुं पञ्चस्काण ॥

॥ सूरै उग्गए अजत्तठं पञ्चस्काइ त्रिविहंपि आहारं अ
सणं खाइमं साइमं अन्नवण्णजोगेणं सहसागारेणं पा
रिठावणियागारेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागा
रेणं पाणहार पोरिसिं साहूपोरिसिं मुठिसहिअं घरस
हिअं पञ्चस्काइ. उग्गए सूरै पुरिमहं अवहं पञ्चस्काइ.
अन्नवण्णजोगेणं सहसागारेणं पञ्चनकालेणं दिसामोहे
णं साहुवयणेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं
पाणस्स लेवेण वा अलेवेण वा अत्तेण बहुलेवेण वा
ससित्तेण वा असित्तेण वा वोसिरे ॥ इति ॥ ११ ॥

अर्थः—(सूरैउग्गए के०) सूर्यना उदयथी आरंजीने (अजत्तठं के०)
अजत्तकार्य एटले उपवास प्रत्ये (पञ्चस्कामि के०) पञ्चकुं तुं, ए त्रिविहा
रमां एक पाणीनो आहार मोकलो, वाकीना (असर्प के०) अशन अने
(खाइमं के०) खादिम, तथा (साइमं के०) स्वादिम ए (त्रिविहंपिआहारं
के०) व्रण आहार न करवा, तेनो नियम खउं तुं. हवे एना आगार कहे ठे.
एक अन्नवण्णजोगेणं, वीजो सहसागारेणं, व्रीजो पारिठावणियागारेणं,
चोथो महत्तरागारेणं, पांचमो सबसमाहिवत्तियागारेणं. एनाअर्थसखाणाठे
ए पञ्चस्काणमां (पाणहार के०) पाणीनो आहार मोकलो ठे तेनो
अवधि तथा आगार कहे ठे. (उग्गएसूरै के०) सूर्यना उदयथी प्रारंजी
ने (पोरिसिं के०) प्रहर खगें (साहूपोरिसिं के०) ऋद्ध प्रहर खगें (मुठि
सहिअं के०) नोकार गणी मूठि मोकली मूके तेवारें पञ्चस्काण मोककुं
थाय. (घरसहिअं के०) पोताने घर जई नवकार गणी पञ्चस्काण पारं
(उग्गएसूरै के०) सूर्योदयथी प्रारंजीने (पुरिमह के०) वे प्रहर खगें
(अवह के०) अवह खगें (पञ्चस्कामि के०) पञ्चकुं तुं. हवे पाणी न
पीवाना वखत मुधीना आगार कहे ठे. एक अन्नवण्णानागेणं, वीजो सह
सागारेणं, व्रीजो पञ्चनकालेणं, चोथो दिसामोहेणं, पांचमो साहुवयणेणं,
ठठो महत्तरागारेणं, सातमो सबसमाहिवत्तियागारेणं. एनाअर्थ सखाणा ठे.

હવે (પાણસ્ત કે૦) પાણી પીવાના ઠ આગાર છે, તે કહે છે, (લેવેણ વા કે૦) લેપજલ તે खजूरનું તથા આઠણ, વીજું (અલેવેણવા કે૦) અલેપ જલ તે ધોયણ પ્રમુખ, ત્રીજું (અઢેણવા કે૦) નિર્મલ ઝણ પાણી, ચોથું (બહુલેવેણવા કે૦) મહોલું તાંદૂલનું ધોઅણ પ્રમુખ, પાંચમું (સસિઢેણવા કે૦) સીથ સહિત પીઠનું ધોયણ, ઠઠું (અસિઢેણવા કે૦) સીથરહિત ફાસુ જલ ઇટલાં ટાલી વાકીનાં પાણીને (વોસિરામિ કે૦) વોસિરાવું હું ॥૧૧॥

॥ અથ ચઢઢ ઢઢ જત્તાદિકનું પચ્ચસ્કાણ આવી રીતે કહેવું ॥

સૂરે ઝગ્ગાં ચઢઢજત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્. સૂરે ઝગ્ગાં
 ઇ ઢઢજત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્, સૂરે ઝગ્ગાં અઠમ
 જત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્. ઇત્યાદિપ્રકારે આગાર સ-
 હિત કહેવું. એના અર્થ સુલજ છે ॥ ૧૨ ॥

હવે ઇ પચ્ચસ્કાણને પ્રસંગે દશ વિગયમાંહેલા ઢ જક્ક વિગય છે, તે પ્ર ત્યેકના પાંચ પાંચ નિવિયાતા કરતાં ત્રીશ નિવિયાતા થાય છે. તે કહે છે.

પ્રથમ દૂધ વિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. ત્યાં એક જે દૂધ ઘણું હોય, અને ચોખા થોડા હોય, તેને પેયા કહે છે, વીજો ખાટી ઠાશ સહિત જે દૂધ અર્થાત્ દૂધમાં ખટાશ નાખી પચાવીયેં અથવા ત્રણ દિવસની પ્રસૂત ગાયનું દૂધ ઝકાલીયેં તેને હુઝ્ઝી કહે છે. ત્રીજું ડ્રાક્ક ટોપરાદિક નાખીને રાંધેલું જે દૂધ, તેને પયસામી કહે છે. ચોથું ચોખાનો થોડો લોટ નાખીને રાં ધેલું જે દૂધ, તેને અવલેહી કહે છે. પાંચમો ચોખા ઘણા અને દૂધ થોડુ, ઇ રી તે જે રાંધેલું હોય તેને ધીર કહે છે. જેદાંતરેં વલી એના પણ જેદ થાય છે

હવે દહીંનાં પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક દહીંને ઘોલીને અથવા ઝ કાલીને તેમાં વઢાં નાખે, તેને ઘોલવઢાં કહે છે. વીજું દહીં ઘોલીને વલ્લ માંથી ગાલીયેં તેને મથ્યું અથવા ઠાણું દહીં કહે છે. ત્રીજું દહીંને હાથ થી મથન કરી તેમાં ઘાંડ અથવા સાકર જેલીયેં તેને શિખરણી અથવા શિખંરુ કહે છે. ચોથું દહીં અને રાંધેલા ચોખા એકઠા કરીયેં તેને કરવો કહે છે. પાંચમું ઘૂણ નાખીને જે દહીં મથન કરેલું હોય તેને સલવણ કહે છે.

હવે ઘૂતના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક ઔપધિયેં કરી પકાવેલું ઘૂત તેને ઘૂત કહે છે. વીજું ઘૂતની કીટી જે મેલ થાય છે તે વઘારિ પ્રમુખ, ત્રીજું

જે પૃતમાં કોઈ ઓપધિ પચાવ્યું હોય તેના ઉપરની તરીનું પૃત, ચંદ્રાદિકસહિત તેને પચોપધિ પૃત કહે છે. ચોથું પચાવ્યું તપ્તનાં વધેલું પૃત તેને નિગ્રંજ ન કહે છે. છઠ્ઠું ગ્રાણ ઘાણ તથા પત્રીનું રહેલું પૃત અથવા સીરાદિક ઉપરનું પૃત જાલવું. પાંચમું દહીંની તરીમાં ગઢુંનો લોટ નાચીને જે તાવડે તપાધીયે. તેને ધિસંદાણ કહે છે. ઇના પણ જૈદાંતર જેવ ઘણા થાય છે.

દુયે તેલના પાંચ નિવિયાના કહે છે. એક તિલકુટી તે ઘાળીમાંહે તિલ પીસેલાની સામી તેમાંહે ચંદ્રાદિક નાચે તે. ઘીજી તેલની મલી, ત્રીજી લાદાદિક ડગ્યેં કરી પચાવેલું તેલ. ચોથું પાકેલા ઓપધની તરી. પાંચમું ઘાણ પઠારાવેલું ઘણેલું તેલ, ઇના પણ જૈદાંતરે જેવ ઘણા થાય છે.

દુયે ગોલ ધિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક શ્રઘ્લોં કાઢેલો શેલની નો રસ, ઘીનું ગોલવાણું. ગોલની રાય, ગોલના પાળીમાં લોટ નાચે તે, ત્રીજો શાકરની જાત, ચોથો ચાંરની જાત સર્વે જાણવી, પાંચમો ગોલની પાતી જાણવી. ઇના પણ જૈદાંતરે જેવ ઘણા થાય છે.

દુયે કટાધિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. જો એક સ્વાજાંવડે કમાઈ ન રાઈ ગઈ હોય તો તેથી ઘીનું ચાણું નિવિયાતું થાય છે, પણ તેમાં માત્ર ઘીનું પૃત નાચવું ન જોઈયે, તેજ પૃત વડે પચાવીયે, તેને પ્રથમ નિવિયાતો કહીયે. ઘીનું પચાવી ઉપર એક નાચીયે એમ ગ્રાણ ઘાણ ઉપરાંત તેજ પૃતમાં જે ચોથો પચાવીયે, તે ઘીજો નિવિયાતો જાણવો. ત્રીજો ગોલધાળી, ગોલપાપની પ્રમુખનો નિવિયાતો જાણવો. ચોથો પાળી, ગોલ, પૃત, એકઠાં હકાલી પઠી તે પાળીમાં લોટ નાચી રાંધેલી લાપશી કરીયે, તે નિવિયાતો જાણવો. પાંચમો નિવિયાતે કરી ચોપડી કાઢાડેલા તાવમાની ઉપર પુરુલા પ્રમુખ કરે, તે પાંચમો નિવિયાતો જાણવો. ઇના પણ જૈદાંતર ઘણા થાય છે.

॥ અથ ઠઠ અઠમાદિક તપ કરે અને વીજા દિવસાદિકે પાળી વાવ રવું હોય, ત્યારે પાણદારનું પચ્ચસ્કાણ કરે, તે કહે છે.

॥ પાણદાર પોરિસિં મુંઠિસહિચં પચ્ચસ્કાઈ. અન્નઘ્ણા
જોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સઘસમાદિવત્તિયા
ગારેણં પાણસ્સ લેવેણ વા અલેવેણ વા અઘેણ વા વહુ
લેવેણ વા સસિઘેણ વા અસિઘેણ વા વોસિરે ॥ ૧૩ ॥

હવે (પાણસ્સ કે૦) પાણી પીવાના ઠ આગાર છે, તે કહે છે, (લેવેણ
વા કે૦) લેપજલ તે સ્વજૂરનું તથા આઠણ, વીજું (અલેવેણવા કે૦) અલેપ
જલ તે ધોયણ પ્રમુખ, ત્રીજું (અઢેણવા કે૦) નિર્મલ ઝળ્ળ પાણી, ચોથું
(વહુલેવેણવા કે૦) રુહોલું તાંદૂલનું ધોઆણ પ્રમુખ, પાંચમું (સસિઢેણવા
કે૦) સીથ સહિત પીઠનું ધોયણ, ઠઠું (અસિઢેણવા કે૦) સીથરહિત ફાસ
જલ ઇટલાં ટાલી ઘાકીનાં પાણીને (વોસિરામિ કે૦) વોસિરાવું હું ॥૨૧॥

॥ અથ ચઝઢ ઠઠ જત્તાદિકનું પચ્ચસ્કાણ આવી રીતે કહેવું ॥

સૂરે ઝગ્ગાં ચઝઢજત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્. સૂરે ઝગ્ગ
ં ઠઠજત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્, સૂરે ઝગ્ગાં અઠમ
જત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્. ઇત્યાદિપ્રકારે આગાર સ-
હિત કહેવું. એના અર્થ સુલજ્ઞ છે ॥ ૨૨ ॥

હવે એ પચ્ચસ્કાણને પ્રસંગે દશ વિગયમાંહેલા ઠ જઢ વિગય છે, તે પ્ર-
ત્યેકના પાંચ પાંચ નિવિયાતા કરતાં ત્રીશ નિવિયાતા થાય છે. તે કહે છે.

પ્રથમ દૂધ વિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. ત્યાં એક જે દૂધ ઘણું હોય,
અને ચોખા થોમ્મા હોય, તેને પેયા કહે છે, વીજોં ઘાટી ઠાશ સહિત જે
દૂધ અર્થાત્ દૂધમાં ઘટાશ નાહી પચાવીયેં અથવા ત્રણ દિવસની પ્રસૂત
ગાયનું દૂધ ઝકાલીયેં તેને ડુઝઢી કહે છે. ત્રીજું ડાઢ ટોપરાદિક નાહીને
રાંધેલું જે દૂધ, તેને પયસામી કહે છે. ચોથું ચોખાનો થોમ્મા લોટ નાહીને રાં-
ધેલું જે દૂધ, તેને અવલેહી કહે છે. પાંચમો ચોખા ઘણા અને દૂધ થોમ્મા, એ રી-
તે જે રાંધેલું હોય તેને સીર કહે છે. જેદાંતરેં વલી એના પણ જેદ થાય છે

હવે દહીંનાં પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક દહીંને ઘોલીને અથવા ઝ-
કાલીને તેમાં વડાં નાહે, તેને ઘોલવડાં કહે છે. વીજું દહીં ઘોલીને વજ્જ
માંથી ગાલીયેં તેને મથ્યું અથવા ઠાણું દહીં કહે છે. ત્રીજું દહીંને હાથ
થી મથન કરી તેમાં ઘાંડ અથવા સાકર જેલીયેં તેને શિખરણી અથવા
શિખંર કહે છે. ચોથું દહીં અને રાંધેલા ચોખા એકઠા કરીયેં તેને કરવો કહે
છે. પાંચમું લૂણ નાહીને જે દહીં મથન કરેલું હોય તેને સલવણ કહે છે.

હવે ઘૂતના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક ઓપધિયેં કરી પકાવેલું ઘૂત તેને
પકઘૂત કહે છે. વીજું ઘૂતની કીટી જે મેલ થાય છે તે વઘારિ પ્રમુખ, ત્રીજું

તે પૂતળાં કોઈ ઓપધિ પકાવું હોય તેના ઉપરની તરીનું પૂત. ચંદ્રાદિકસ
હિત તેને પકોપધિ પૂત કહે છે. ઓંનું પકાવ તપ્તતાં વધેનું પૂત તેને નિગ્રંજ
ન કહે છે. પદસં ગ્રણ ધાણ તદ્યા પત્રીનું રહેલું પૂત અથવા સીરાદિક ઉપ
રનું પૂત જાણવું. પાંચમું દહીંની તરીમાં ગઢુંનો છોટ નાચીને જે તાવડે ત
પાવીયે. તેને ત્રિમંદળ કહે છે. યના પણ જેદાંતર જેવ ધણા થાય છે.

દશે તેલના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક તિલકુટી તે ધાળીમાંહે તિ
લ પીસેલાની તારી તેમાંહે ચંદ્રાદિક નાચે તે. ધીંજી તેલની મહી, ત્રીજી
લાદાદિક ડાચેં ફારી પકાયેલું તેલ. ઓંનું પાકેલા ઓપધની તરી. પાંચ
મું ધાણ પદગાદેનું ઘસેલું તેલ, યના પણ જેદાંતરે જેવ ધણા થાય છે.

દશે ગોલ વિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક અઠ્ઠો ફાટેલો શેલની
નો રત્ન, ધીંજું ગોલધાણું. ગોલની રાય, ગોલના પાળીમાં છોટ નાચે તે,
ત્રીજો શાકરની જાન, ચોથો ચાંકની જાત સર્પ જાણવી, પાંચમો ગોલની
પાતી જાણવી. યના પણ જેદાંતરે જેવ ધણા થાય છે.

દશે કદાવિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. જો એક રાજાંવડે કદાહ ન
રાહ ગદ્દ હોય તો તેધી ધીંજું સ્વાનું નિવિયાતું થાય છે, પણ તેમાં માત્ર ધીંજું
પૂત નાચવું ન જોઈયે. તેજ પૂત થડે પકાવીયે, તેને પ્રથમ નિવિયાતો કહીયે.
ધીંજું પકની ઉપર એક નાચીયે એમ ગ્રણ ધાણ ઉપરાંત તેજ પૂતમાં જે ઘો
ઘો પકાવીયે, તે ધીંજો નિવિયાતો જાણવો. ત્રીજો ગોલધાળી, ગોલપાપની
પ્રમુગ્ધનો નિવિયાતો જાણવો. ચોથો પાળી, ગોલ, પૂત, એકલાં ડકાલી
પત્રી તે પાળીમાં છોટ નાચી રાંધેલી લાપડી કરીયે, તે નિવિયાતો જાણ
વો. પાંચમો નિવિયાતે કરી ચોપડી કાદાડેલા તાવકાની ઉપર પુરુસા પ્ર
મુલ્લ કરે, તે પાંચમો નિવિયાતો જાણવો. યના પણ જેદાંતર ધણા થાય છે.

॥ અથ ઠઠ અઠ્ઠમાદિક તપ કરે અને ધીંજા દિવસાદિકે પાળી વાવ
રહું હોય, ત્યારે પાણદારનું પચસ્કાણ કરે, તે કહે છે.

॥ પાણદાર પોરિસિં મુંઠિસહિઅં પચસ્કાહ. અન્નઠણા
ઝોંગેણં સદસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સધસમાદિવત્તિયા
ગારેણં પાણસ્સ લેવેણ વા અલેવેણ વા અઠેણ વા વહુ
લેવેણ વા સસિઠેણ વા અસિઠેણ વા વોસિરે ॥ इति ॥ ૨૩ ॥

॥ अथ गंतमहिषं आदि अतिशयोक्तुं पञ्चस्काण ॥

॥ गंतमहिषं वेदमहिषं दिवमहिषं शिवमहिषं
मुठिसहिषं पञ्चस्काण्. अन्नतृणान्नोगेणं सद्मसागारे
णं महत्तरागारेणं सधसमाहिवत्तियागारेणं वीसिरे ॥१५॥

॥ अथ चउदनियम धारनारने देसावगासिकनु पञ्चस्काण ॥

देसावगासियं उवन्नोग परिन्नोगं पञ्चस्काण् अन्नतृणान्नोगेणं सद्मसा
गारेणं महत्तरागारेणं सधसमाहिवत्तियागारेणं वीसिरे ॥इति॥१५॥

अर्थः—(देसावगासिअं के०) दिशिना अवकाशनुं व्रत अथवा वस्त्रा नि
यम आश्री तो (देस के०) योक्तामां अवकाश आणे, तेने देशावकाशिक
व्रत कहियें. एटले इहां जे एकली दिशितुंज पञ्चस्काण करे, तेवारें उवन्नोग
परिन्नोगनो पाठ न कहियें तेने देसावगासिअं पञ्चस्कामिज कहियें. (उव
न्नोग के०) एकवार नोगवीयें एवा आहार तथा विलेपनादिक तेने उप
न्नोग कहियें. अने (परिन्नोगं के०) वारंवार नोगवियें एवी वस्तु जे आ
चरण वस्त्रादिक तेनुं प्रमाण करे, एटले जे चौद नियम संज्ञारे, तेने ए
उपन्नोग परिन्नोगनो पाठ कहियें, एना आगारोनो अर्थ मुलज ठे ॥ १५ ॥

॥ अथ चउदनियमनी गाथा कहे ठे ॥

॥ सचित्तद्व विगई, वाणह तंबोल वठ कुसुमेसु ॥

वाहण सयण विलेवण, वंज दिसि न्हाण जत्तेसु ॥१॥

अर्थः—पहेलुं (सचित्त के०) पाणी, फल, बीज, दातण, कण प्रमुख
सचित्त चीजनुं प्रमाण करे. बीजु (द्व के०) जे वस्तुनो निन्न स्वाद
ते अव्य कहियें, तेनुं मान करे, बीजुं (विगई के०) घृत प्रमुख ठे विगय
मां जेटली खावाने मोकली राखवी होय, तेनुं मान करे, उपरांत निषेध
करे. चोथुं (वाणह के०) उपानह ते पगरखानुं मान करे. पांचमुं (तं
बोल के०) पान सोपारी प्रमुख सर्वने तंबोल कहियें, तेनुं मान करे. वठुं
(वठ के०) वस्त्र जे पोताना शरीरें वापरवानां वस्त्र होय, तेनुं मान करे.
सातमुं (कुसुमेसु के०) फुलनुं मन करे. आठमुं (वाहण के०) वाहन ते
अश्व, पालखी, मोली, गागां प्रमुख जे वाहन, तेनुं मान करे. नवमुं (स

यण के०) शय्या तथा आसन प्रमुखतुं मान करे, दशमुं (विलेपण के०) चंदन तेल प्रमुख विलेपन करवानी वस्तुतुं मान करे. अगीयारमुं (वंज के०) ब्रह्मचर्य पालवाने मैथुननी मर्यादा करे. वारमुं (दिसि के०) दि शिविदिशितुं मान करे. तेरमुं (न्हाण के०) स्नान कंकोमी प्रमुखें नातुं, तथा अंधोलीतुं मान करे. चौदमुं (जत्तेसु के०) जात पाणीतुं मान करे. आहिंयां बीजा पण नियम ठे, ते प्रसंगें खखीयें ठेयें, पत्तरमुं पृथ्वीकाय आश्री माटी, मीतुं, खडी प्रमुख पोताने निमित्तें वावरे, तो तेतुं प्रमाण करे. शोलमुं श्रप्पकाय आश्री पाणी पीवामां अथवा न्हावा प्रमुखमां वापरवामां आवे, तेतुं प्रमाण करे. सत्तरमुं तेजकाय आश्री पोताना शरी रना जोगोपजोगमां चूला, चाडी, शघमी, अंगीठी प्रमुखतुं रांध्युं, नीपज्युं, तपाव्युं, शेक्युं, तेतुं प्रमाण करे. अठारमुं वायुकायआश्री पंखा, हिंचोला, पन्दा तथा लुगनादिकथी पवन करवानुं प्रमाण करे. उंगणीशमुं वनस्प तिकाय आश्री लीलां फल, फूल, शाक, दातण प्रमुख खावानुं तथा वा वरवानुं प्रमाणकरे. बीशमुं व्रतकाय जे त्रास पामे एवा जीव ते कीनी कीना, विंठी, गाय मत्स्य, पक्षी, मनुष्य, देव नरकादिक मांहेला कोइ जी वने बिना अपराधें संकल्प करी मांरुं नहीं. तेनो नियम करे. एकवीशमुं अस्ति ते तरवार, जालां, तीर, तुरी, कोश, कोदाल, पावना, घंटी प्रमुख जीवघात करनारी वस्तुनो नियम करे. बावीशमुं मसी ते शाइना खनीया, कलम प्रमुख वापरवानुं प्रमाण करे. त्रेवीशमुं कृपि ते जमीन खोदवादिक घर हाट क्षेत्र प्रमुख तलाव कूपादिकने खोदवा, तथा तेना शस्त्रनो निय म करे, ए चौदे नियमादिक त्रेवीश बोख जे ठे, ते जेवी रीतें पोताथी पले तेवी रीतें अवश्य पाले ॥ १ ॥

॥ अथ सांजनां पञ्चस्काण ॥

॥ वेआसण, एकासण, निविगइ, आयंघिल, उपवास, ठठ अछमादि त प करनार ऊण्णजल वावरे, ते सांजे पाणहारुं पञ्चस्काण सीये ते कहे ठे.

॥ अथ पाणहार दिवसचरिमतुं पञ्चस्काण ॥

॥ पाणहार दिवसचरिमं पञ्चस्काइ अन्नवण्णाजोगेणं सहसागारेणं महत्तरागारेणं सधसमादिवत्तियागारेणं चोसिरे ॥ इति ॥ १६ ॥

॥ अथ रात्रं चतुर्विहार आरम्भं, तेन पञ्चस्काण ॥

॥ दिवसचरिमं पञ्चस्काइ चतुर्विहंपि आहारं असणं
पाणं खाइमं साइमं अन्नवण्णाजोगेणं सहसागारेणं
महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ १७ ॥

अर्थः—(दिवसचरिमं के०) दिवसना तेदानीं मांढीने नवो मयं उगे
त्यां सुधी (पञ्चस्कामि के०) पञ्चकुं तुं. (चतुर्विहंपि आहारं के०) चतुर्वि
हार ते चार प्रकारना आहारने पञ्चकुं तुं. शेग अर्थ सुद्धन ते ॥ १७ ॥

॥ अथ रात्रं त्रिविहार ते एक पाणी मोकखुं राखे, तेन पञ्चस्काण ॥

॥ दिवसचरिमं पञ्चस्काइ त्रिविहंपि आहारं असणं
खाइमं साइमं अन्नवण्णाजोगेणं सहसागारेणं महत्त
रागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ १८ ॥

॥ अथ रात्रं द्विविहार ते पाणी अने खादिम मोकखुं राखे, तेन पञ्चस्काण ॥

॥ दिवसचरिमं पञ्चस्काइ द्विविहंपि आहारं असणं खा
इमं साइमं अन्नवण्णाजोगेणं सहसागारेणं महत्तरागारे
णं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १९ ॥

॥ अथ पञ्चस्काणना आगारनी गाथा ॥

दोचेव नमुक्कारे, आगारा वचेव पोरिसिए ॥ सतेवय पुरिमहे
एकासणगंमि अछेव ॥ १ ॥ सत्तेगछाणेसु अ, अछेवय अंवि
लंमि आगारा ॥ पंचेव य जत्तछे, वप्पाणे चरिमचत्तारि ॥ २ ॥
पंचचउरो अज्जिगहे, निवीए अछनव आगारा ॥ अप्पाउ
रणे पंचचउ हवंति सेसेसु चत्तारि ॥ ४ ॥

॥ हवे ठ प्रकारें पञ्चस्काण शुरू आय ठे, ते कहे ठे. ॥

॥ फासिअं, पालिअं, सोहिअं, तीरिअं, किट्ठिअं, आराहि
अं, जंच न आराहिअं, तस्स मिठामि उक्कडं ॥ इति ॥

अर्थः—पञ्चरत्नाण्येवं कर्तुं, उचित वेषायें जे प्राप्त थयुं, तेने फासिअं कहियें. पञ्चरत्नाण्ये वारं वार उपयोग देइने संचारवुं, तेने पालिअं कहियें. प्रथम गुरुने आहार पाणी देइ आकतुं भोजन करवुं, तथा अतिचार न ल गामवो तेने शोजित कहियें. (तीरिअं के०) पञ्चरत्नाण्ये पूगा पठी पण थो मो अधिक काल थये पालवुं, निर्मल करवुं. (किट्ठिअं के०) भोजन वे लायें अमुक माद्वारे पञ्चरत्नाण्ये, एम संचारवु. (आराहिअं के०) पञ्चरत्नाण्ये जे रीतें कीधुं, ते रीतें आराधवुं. ए ठ मुधी जाणवी. (जंचनाराहिअं के०) जे में पञ्चरत्नाण्ये न आराध्युं होय, अतिचार लगाइया होय. (तस्तमिअमिअ पणं के०) ते महानं पाप मिथ्या चाळ. एवा पञ्चरत्नाण्येने विपेज विवेकी पुरु पें उद्यम करवो: केम के? शुद्ध धर्मनें प्रजायें जीव मोक्ष प्रमुखनां सुख पामे.

॥ अथ साधुजीने चांद प्रकारना दाननी निमंत्रणा करवी, ते कहेवे ॥

॥ पञ्चरत्नाण्ये कल्या पठी ये ढांचण अने मस्तक चूमियें लगानी, नावे हाथे मुखें मुहपत्ती देइ जमणो हाथ गुरुने पणें लगानी आवी रीतें कहे.

॥ इवाकारि जगवन् पसाय करी फासुअं एसणि
जोणं असणं पाणं खाइमं साइमेणं वठ पडिगद्द कं
वड पायपुठणेणं पाडिहारिअ पीठ फलग सिद्धा सं
थारणं उंसह जेसजोणं जयवं अणुगद्दो कायवो ॥

अर्थः—इवाकारि जगवन्, पसाय करी प्राशुक एटले अचित्त(एसणि जोणं के०) ऐपणिक ते सुजतो एटले जे साधुने कल्पे, एवो आधाकर्मादिक दोषें रहित अशन. पाणी, (खाइमं के०) सुखनी, (साइमं के०) श्रुं, हलदर प्रमुख (वठ के०) वख ते चोलपटादिक, (पडिगद्द के०) पडगा दिक पात्रां प्रमुख, (कंवल के०) कांवली, (पायपुठणेणं के०) वेसवानुं पोठणं, (पाडिहारि के०) अणवहोरी वस्तु जे गृहस्थनी थकां वाव रीने पठी गृहस्थने पाठी अपाय ठे, तेवी वस्तु (पीठ के०) वाजोठ, (फलग के०) पाटीयुं, (सिद्धा के०) वस्ति, एटले रहेवानो उपाश्रय, (संथारणं के०) पाट अथवा नाज प्रमुख, वली (उंसह के०) औपध जे काथ, चूर्ण, गोली प्रमुख एकज वस्तु होय ते (जेसजोणं के०) त्रिगद्द,

त्रिफला प्रमुख, ए पूर्वोक्त वस्तुयें करी (जयवं के०) हे जगवन् गुरुजी !
(अणुगहोकायवो के०) अनुग्रह करवो, एतले जे जोश्यें ते बहोरजो.

॥ अथ पञ्चस्काण पारवानो विधि ॥

॥ प्रथम इरियावहियाए पम्किस्सीयें.यावत् जगचिंतामणिनुं चैत्यवन्दन
जयवीयराय सुधी करवुं. पठी मन्हजिणाणंनी सद्याय कही, मुहपत्ती पडि
लेहवी.इठामिण्डठाकाणपञ्चस्काण पारुं,यथाशक्ति इठामिण्डठाकाण पञ्चस्का
ण पाखुं, तहत्ति एम कही जमणो हाथ कटासणां चरवला उपर थापी
एक नवकार गणी पञ्चस्काण कखुं होय ते कही पारवुं, ते लखीयें ठैयें.

॥ जग्गए सूरें नमुक्कारसहिअं पोरिसिं साहूपोरिसिं गंठसहिअं मुठि
सहिअं पञ्चस्काण कखुं चउविहार आंविद,नीवी,एकासणुं वेआसणुं कखुं
तिविहार पञ्चस्काण फासिअं,पालिअं,सोहिअं, तीरिअं, किटिअं,आराहि
अं जं च न आराहिअं तस्स मिठामि डुक्कं एम कही एक नवकार गणवो.

॥ अथ सामायिक लेवानो विधि ॥

॥ प्रथम उंचें आसनें पुस्तक प्रमुख मूकीनें श्रावक, श्राविका कटासणुं,
मुहपत्ती चरवलो देइ,शुद्ध वस्त्र जग्या पुंजी,कटासणा उपर वेसी,मुहपत्ती
कावा हाथमां मुखपासें राखी,जमणो हाथ थापनाजी सन्मुख राखी, एक
नवकार गणी पंचिंदिय कही,इठामि खमासमण देइ इरियावहिया, तस्स
उत्तरी, अन्नठ उससिएणं कही, एक लोगस्सनो अथवा चार नवकारनो
काउस्सग करी,पारी, प्रगट लोगस्स कही,खमासमण देइ, इठाकारेण सं
दिसह जगवन्,सामायिक मुहपत्ती पम्किलेहुं? इठं एम कहि मुहपत्ती तथा
अंगनी पम्किलेहणना पचास वोल कही,मुहपत्ती पम्किलेहियें. पठी खमास
मण देइ.इठाकारेण संदिसह जगवन्!सामायिक संदिसाहुं? इठं. वली ख
मासमण देइ.इठाणसामायिक गाउं? इठं. एम कही वे हाथ जोडी एक
नवकार गणी,इठाकारी जगवन्, पसाय करी सामायिक दंरुकउच्चरावोजी.
तेवारें वमिल करेसी जंते कहे. पठी खमासमण देइ इठाण वेसणे संदिसा
हुं? ॥ इठं खमाण॥इठाण॥ वेसणे गाउं? खमाण॥ इठं इठाण ॥ सद्याय सं
दिसाहुं ॥ इठं खमाण ॥ इठाण ॥ सज्जाय करुं ॥ इठं ॥ एम कही त्रण
नवकार गणवा, पठी वे दसी सज्जाय धर्म ध्यान करवुं ॥ इति ॥

॥ अथ सामायिक पारवानो विधि ॥

॥ ग्वमासमण देइ इरियावहि पम्किमवाधी जावत् लोगस्स सुधी क
ही ग्वमाणाइवाणा मुहपत्ती पम्किहेहुं कही, मुहपत्ती पडिलेहि. ग्वमासमण
देइ ॥ इवाणा सामायिक पारं. यथाशक्ति वली खमासमण देइ. इवाण ॥ सा
मायिक पासुं; तद्वत्ति कही, पठी जमणो हाथ चरवला उपर अथवा कटा
सणां उपर थापी, एक नवकार गणी, सामाश्चयजुत्तो कहियें. पठी जमणो
हाथ थापना सन्मुख सबलो राखीने एक नवकार गणी ऊठवुं ॥ इति ॥

॥ अथ पम्किहेहण करवानो विधि ॥

॥ नवकार पंचिदिय कही इरियावहि पम्किमी स्थापना होय तो नव
कार पंचिदिय न कहें. पठी तस्स उत्तरी कही, एक लोगस्स अथवा चार
नवकारनो काउस्सगग करी, प्रगट लोगस्स कही उने पगें वेसी मुहपत्ती,
कटासणुं, चवलो, उत्तरासण, धोतीयुं, कंदोरो, आदें पम्किहेहवां, पठी काजो का
हानी, जीव कलेवर सच्चित्त आदें जोवुं. पठी काजो काहानुनार थापनाजी
सन्मुख उजो रही इरियावहि पम्किमे, पठी काजो परठववा जग्या शोधी
ग्रण वार अणुजाणह जस्सगो कही, काजो परठवे, पठी ग्रण वार वोसिरे
कहे ॥ इति पम्किहेहण करवानो विधि ॥

॥ अथ देव वांदवानो विधि ॥

॥ प्रथम इरियावहि पम्किमवाधी मांमीने जावत् लोगस्स कही, पठी
उत्तरासण नाखीने चेत्यवंदन नमुत्तुणं कही, आजवमखंडा सुधी अज्झंजय
धीथराय कहे. वली वीजुं चेत्यवंदन करी, नमुत्तुणं कही जावत् चार थोयो
कहियें, वली नमुत्तुणं कही जावत् वीजी चार थोयो कहियें ठेयें, त्यां सुधी
वधुं कहेहुं, पठी नमुत्तुणं तथा वे जावंती कही, एटले जावंति चेइयाइं
तथा जावंत केवि साहु ए वे कही. उवसगगहरं अथवा स्तवन कही अ
ज्झं जयवीयराय आजव मखंमासुधी कही, पठी चेत्यवंदन कही नमुत्तुणं
कही संपूर्ण जयवीयराय कहेवा. प्रजाते देव वांदवा तेमां मन्द जिणाणं नी स
ज्जाय कहेवी, अने मघ्यान्हें तथा सांजे देव वांदे तेमां सज्जाय न कहेवी ॥ इति

॥ अथ देवसि प्रतिक्रमण विधि प्रारंभः ॥

॥ प्रथम सामायिक खीजें. पठी पाणी वावखुं होय तो मुहपत्ती पम्कि

हवी,अने आहार वावम्यो होय तो वांदणां वे देवां,ग्यां बीजा वांदणामा
 आवसीयाण,ए पाठ न कहेवो,यथाशक्ति पञ्चगकाण करवुं,समागमण देव
 इवाकारेण कही, वडेरा अथवा पोते चैत्यवंदन कहीने पठी. जंकिनिनमु
 तुणं कही,उजा यइने अरिहंतचेइयाणं कहीने एक नवकारनोकाउस्सग
 करी नमोऽर्हतं कहीने प्रथम थोय कहेवी,पठी लोगस्स,सवल्लोण,अरिहंत
 चेइयाणं कहीने एक नवकारनो काउस्सग पारीने बीजी थोय कहेवी,
 पठी पुस्करवरदी कही,सुअस्स जगवउं करेमि काउस्सगं वंदणं एक नव
 कारनो काउस्सग पारी बीजी थोय कहेवी. पठी सिद्धाणं बुद्धाणं कही
 वेयावच्च गराणं करेमि काउस्सगं अन्नं कही,एक नवकारनो काउस्सग
 पारी,नमोऽर्हतं कही,चोथी थोइ कहेवी,पठी वेसी हाथ जोडी नमुत्तुणं क
 हेवुं. पठी चार खमासमण देवा पूर्वक जगवान्, आचार्य, उपाध्याय सर्व
 साधु प्रत्ये थोत्त वंदन करियें.पठी इवाकारेण ॥ देवसि प्रतिक्रमाणे गा
 उं, एम कही, जमणो हाथ चवला कटासणा उपर थापीने इत्तं सबसवि
 देवसिअं कहेवुं पठी उजा थइ करेमि जंते इवामि गामि काउस्सगं जो
 में देवसिउं तस्सउत्तरीं कही,पठी आठ गाथानो काउस्सग करवो. आ
 ठ गाथा न आवडे तो आठ नवकारनो काउस्सग करवो,ते पारीने,पठी
 लोगस्स कहेवो.पठी वेसीने बीजा आवश्यकनी मुहपत्ती पनी लेहीने
 वांदणां वे देवां,पठी उजा थइने इवाकां देवसिअ आलोउं इत्तं आलो
 एमि जो मे देवसिउं कहीने,पठी सात लाख कहेवा.पठी अठार पाप स्था
 नक आलोइने सबस्सवि देवसिअ कहीने वेसवुं.वेसीने एक नवकारणी
 पठी करेमि जंते इवामि पक्कमिउं कहीने,वंदितु कहेवुं,पठी वांदणां वे
 देवां. पठी अप्पुठिउंहं अप्पितर देवसिअ खामीने वांदणां वे देवां. पठी उ
 जा थइ आयरिय उवञ्चाए कहीने,करेमि जंते इवामि गामि काउस्सगं
 जो मे देवसिउं तस्सउत्तरीं कही,पठी वे लोगस्सनो अथवा आठ नवका
 रनो काउस्सग करी लोगस्स प्रगट कहेवो,पठी सबलोए,अरिहंत चेइया
 णं,वंदणवत्तिआए कही,एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग
 पारीने,पुस्करवरदीं सुअस्स जगवउं करेमि वंदणं एक लोगस्स अथवा
 चार नवकारनो काउस्सग पारीने, सिद्धाणं बुद्धाणं कही सुअदेवयाए
 करेमि काउस्सगं एक नवकारनो काउस्सग पारी नमोऽर्हतं कही,

पुरुषं मुञ्चदेवयानी पहेली थोय कहेवी. अने स्त्रीयें कमलदलनी पहेली
घोय कहेवी. पठी वित्तदेवयाण करेमि काउस्सगंगं कही एक नवकारनो
काउस्सग पारी नमोऽर्हत् कही क्षेत्र देवयानी वीजी थोय स्त्रीयें तथा
पुरुषं घत्तेयें कहेवी. पठी प्रगट एक नवकार गणी वेसीने, ठछा आवश्यकनी
मुद्दपत्ती पम्निसेहि, वे वांदणां आपीयें, पठी सामायिक चउविसठो, वंदनक,
पम्निक्कमाणं, काउस्सग अने पञ्चरंकाण ए ठ आवश्यक संजारवां. पठी इन्ना
मि अणुसंति कही नमो खमासमणणं कही, नमोऽर्हत् कहीने पुरुष, नमो
स्तु वर्त्तमानाय कहे, अने स्त्री संसार दावानी प्रण गाथा कहे. पठी नमुहु
णं कही स्तवन कहेवुं. पठी चरकनक कही जगवान् आदें वांदवा. पठी जम
णो हाथ उपधी उपर थापी अह्माइज्जेसु कहेवुं. पठी देवसिअ पायच्चित्तनो
काउस्सग चार लोगस्सनो अथवा शोल नवकारनो करवो. पठी ते काउ
स्सग पारी, प्रगट लोगस्स कही, वेसीने खमासमण वे देइ सझायनो आ
देश मागी एक नवकार गणी, सझाय कहीयें, पठी वली एक नवकार गणी
यें, पठी डुरकरकठं कम्मरकठेनो काउसग चार लोगस्सनो संपूर्ण अथ
वा शोल नवकारनो करवो. एक वडेरें अथवा पोतें पारीने नमोऽर्हत् कही
सधुशांति कहेवी, पठी प्रगट लोगस्स कहेवो, पठी इरियावही तस्स उत्तरी
कही एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग करी प्रगट लोग
स्स कहेवो. पठी चउक्कसाय कही, नमुहुणं, जावंति वे कही, उवसगहरं, जय
वीयराय कही, मुद्दपत्ती पम्निसेहवी. इन्नामिणं॥ इन्नाकाणं॥ सामायिक पारं. य
थाशक्ति इन्नामिणं॥ इन्नाकाणं॥ सामायिक पाखुं तहत्ति कही, पठी जमणोहा
थ उपधी उपर थापी एक नवकार गणीने सामाअवयजुत्तो कहेवो. पठी
थापना होय तो एक नवकार गणी उठे ॥ ए देवसि प्रतिक्रमणनो विधि
कह्यो, वाकी अंतरविधि वडेरायी समजवो॥ इति देवसि प्रतिक्रमण विधि ॥

॥ अथ राह प्रतिक्रमण विधि ॥

॥ प्रथम पूर्वली रीतें सामायिक लीजें, पठी कुसुमिण डुसुमिणनो काउ
स्सग चार लोगस्सनो अथवा शोल नवकारनो करी, पारी, प्रगट लोगस्स
कहेवो, पठी खमासमण देइ जगचिंतामणिनुं चैत्यवंदन जयवीयराय सुधी
करवुं. पठी चार खमासमण पूर्वक जगवान्, आचार्य, उपाध्याय, सर्व साधु
प्रत्यें वांदवा, खमासमण वे देइ, सझायनो आदेश मागी एक नवकार ग

णीने जरहेसरनी सझाय कर्दीने फरी एक नवकार गणवो. पठी इवका
 सुहराइनो पाठ कहेवो. पठी इवका०राइ प्रतिक्रमणे गाउं कर्दीने जमणो
 हाथ उपधी उपर थापीने इहं सवस्सवि गइय छुचिंतिय०कही ॥ नमु
 णं तथा करेमि जंते कही. इवामि गमि काउस्सगं० जोमगइयो नस्सउ
 त्तरी कही एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग पारी प्रगट
 लोगस्स कही, सवलोए अरिहंत०कही. एक लोगस्स अथवा चार नवकार
 नो काउस्सग पारी पुरकरवरदी०सुच्चस्स०वंदण कही, अतिचारनी आठ
 गाथानो अथवा आठ नवकारनो काउस्सग पारी, सिद्धाणं वुद्धाणं कही
 ने, त्रीजा आवश्यकनी मुहपत्ती पक्खिही वांदणां वे देवां. त्यांथी ते अपुठि
 जे खामि वांदणां वे दीजें, त्यां सुधी देवसीनी रीतें जाणवुं. पण जे गामें दे
 वसिअं आवे ते ते गामें राइयं कहेवुं. पठी आयरिअ उवझाए०करेमि जं
 ते इवामि गमि काउस्सगं तस्स उत्तरी कही, तप चिंतामणि करतां न
 आवडे तो चार लोगस्सनो अथवा शोल नवकारनो काउस्सग करवो. ते
 पारी प्रगट लोगस्स कही, पठी ठछा आवश्यकनी मुहपत्ती पक्खिहीने वां
 दणां वे देवां, ते पठी तीर्थवंदन करवुं, पठी यथाशक्तियें पच्चस्काण करवुं. पठी
 इवकारेण संदिसह जगवन्! सामायिक, चउविसवो, वंदनक, पक्किमणं, का
 उस्सग अने पच्चस्काण ए ठ आवश्यक संचारवां. पच्चस्काण कखुं होयतो
 कखुं ठे जी. कहेवुं, अने धाखुं होय तो धाखुं ठे जी? एम कहेवुं. पठी इवामो
 अणुसंघिं नमो खमासमणणं०नमोऽर्हत्त०, विशाल लोचन, नमुहुणं, अरिहं
 तचेइयाणं एटलां कही एक नवकारनो काउस्सग पारीने नमोऽर्हत्त० क
 ही कल्याणकंदनी प्रथम थोइ कहेवी. पठी लोगस्स, पुरकरवरदि, सिद्धाणं वु
 द्धाणं, कही अनुक्रमें चार थोयो कहीयें ठैयें त्यां सुधी सर्व कहेवुं. पठी न
 मुहुणं कही, जगवान् आदि चारने चार खमासमणे वांदवा. पठी जमणो
 हाथ उपधी उपर थापी अट्टाइज्जेसु कहेवुं. पठी श्रीसीमंधर स्वामीनुं चैत्य
 वंदन, स्तवन, जयवीयराय, काउस्सग थोय पर्यंत करवुं. पठी खमासमण पूर्व
 क श्रीसिद्धाचलजीनुं चैत्यवंदन, स्तवन, जयवीयराय, काउस्सग थोय
 सुधी करवुं. पठी सामायिक पारवाना विधिनी रीतें सामायिक पारवा सु
 धी कहेवुं ॥ इति ॥

॥ अथ पक्किप्रतिक्रमणनो विधि लिख्यते ॥

॥ देवसि प्रतिक्रमणमां वंदितुं कहियें ठैयें त्यां सुधी सर्व कहेवुं, पण चैत्य

येदन सकलाऽर्दतनुं कहेवुं ने थोयो स्नातस्यानी कहेवी. पठी ग्वमाममाण
 देइने इछाकारेण संदिसह जगवन्. देवसिअ आलोइअं पम्किंता इछा
 का० पस्कि मुहपत्ती पडिसेहुं. एम कही मुहपत्ती पम्किंदिहियें. पठी वांदाणां
 वे दीजें.पठी इछाका०संवुद्धा खामणेणं अपुछिउंहुं अप्रितर पस्किअं खा
 मेउं इछ खामेमि पस्किअं पन्नरसदिवसाणं पन्नरसराइआणं जंकिंचि अप
 त्तिअ० कही इछाका० कही पस्किअं आलोएमि इछं आलोएमि जो मे प
 स्किउं अइआरोकउं कही इछाका०कही पस्कि अतिचार आलोउं,एम कहीने
 अतिचार कहियें. पठी एवंकारें आवक तणे धमें श्रीसमकित मूल वा
 र व्रत एकशो चोवीश अतिचारमांहे जे कोइ अतिहार पद्द, दिवसमांहे
 सूद्ध, वादर जाणतां अजाणतां हुउं होय, ते सवि हुं मनें, वचनं काया
 ये करी मिछामि छुक्कनं. सबस्सवि,पस्किअ, छुच्चित्तिअ,छुप्पासिअ, छुच्चि
 अ, इछाकारेण संदिसह जगवन्,तस्स मिछा मि छुक्कडं. इछाकारि जगवन्
 पसाउं करी पस्कि तपःप्रसाद करोजी. एम उच्चार करीने आवी रीतें क
 हियें. चउठेणं एक उपवास, वे आयंविअ व्रण निवि, चार एकासणां, आठ
 धियासणा, वे हजार सद्याय,यथाशक्ति तप करी प्रवेश कखो होय तो पइ
 छि कहियें. अने करवो होय तो तहत्ति कहियें. तथा न करवो होय तो अण
 थोव्या रहियें. पठी वे वांदाणां दीजें; पठी इछाका० पत्तेय खामणेणं अपु
 छिउंहुं अप्रितर पस्किअं खामेउं इछं खामेमि पस्किअं पन्नरस दिवसाणं
 पन्नरस राइआणं जंकिंचि अपत्तिअ० पठी वादणं वे दीजें,पठी देवसिअं
 आलोइअ पम्किंता इछाकारेण संदिसह जगवन्, पस्किअं पम्किअं समं
 पम्किमामि इछं एम कही करेमि जंते सामाअं कही,इछामि पम्किमिउं
 जो मे पस्किउं कहा पठी ग्वमासमाण देइ इछाकारेण कही पस्किसूत्र पहुं,
 एम कही व्रण नवकार गणी साधु होय तो पस्किसूत्र कहे, अने साधु न
 होय तो व्रण नवकार गणीने आवक वंदिनुं कहे,तिहां प्रथम सुअदेवयानी
 थोय कहेवी. पठी हेठा वेसी जमणो ढीचण उजो राखी एक नवकार
 गणी करेमि जंते इछामि पम्किमिउं कही, वंदिनु, कहेवुं. पठी करेमि जं
 ते.इछामि ठामि काउस्सगं,जो मे पस्किउं,तस्स उत्तरी, अन्नउ०कहीने वार
 खोगस्सनो काउस्सग करवो. ते खोगस्स चंदेसु निम्मखयरा सुधी कहेवा,
 अथवा अमतालीश नवकारनो काउस्सग करीने पारवो. पारीने.प्रगट खो

गस्स केहवो. पठी मुहपत्ती पडिलेहीने, वांदणां वे दीजें. पठी इवाका०
समास खामणेंणं अपुठिउहं अप्रितर पक्कियं खामेउं इउं खामेमि पक्कियं
एक परकाणं पन्नरस दिवसाणं पन्नरस राइआणं जं किंनि अपनियं० कही
पठी खमासमाण देइने इवाका० कही, पक्कि खामणा खामुं? एम कहीने
खामणां चार खामवां. पठी देवसि प्रतिक्रमणमां वंदितु कया पठी वांद
णां वे देइने त्यांथी सामायिक पारियें, त्यां मुधी देवसिनी पेंतें जाणवुं;
पण सुअदेवयानी थोयोने ठेकाणें ज्ञानादिकनी थोयो कहेवी, स्तवन अ
जितशांतितुं कहेवुं, सधायने ठेकाणें उवसग्गहरं तथा संसारदावानी
चार थोयो कहेवी.अने लघुशांतिते ठेकाणें महोटी शांति कहेवी ॥इति॥

॥ अथ चउम्मासी प्रतिक्रमणविधि ॥

॥ ए उपर लखेला पक्किना विधि प्रमाणेज ठे, पण एटलो विशेष जे
वार लोगस्सना काउस्सग्गने ठेकाणें वीश लोगस्सनो काउस्सग्ग करवो,
अने परकीना आगारने ठेकाणें चोमासीना कहेवा. तथा तपने ठेकाणें ठ
ठेणं, वे उपवास, चार आंबिल, ठ निवी, आठ एकासणां, शोल वीआस
णां, चार हजार सज्जाय, ए रीतें कहेवुं॥इति चउम्मासी प्रतिक्रमणविधि ॥

॥ अथ सांवत्सरी प्रतिक्रमणविधि ॥

॥ ए पण उपर लखेला परकीना विधि प्रमाणें ठे, तथापि वार लोग
स्सना काउस्सग्गने ठेकाणें चाळीश लोगस्स अथवा एकशो ने शाठ नवका
रनो काउस्सग्ग करवो, अने तपने ठेकाणें अठ्ठम जत्तं एटले त्रण उपवा
स, ठ आंबिल, नव निवि, वार एकासणां, चोवीश वेआसणां, अने ठ ह
जार सज्जाय, ए रीतें कहेवुं तथा परकीना आगारने ठेकाणें संवत्सरीना
आगार कहेवा ॥ इति सांवत्सरी प्रतिक्रमणविधि: ॥

॥ हवे ठ आवश्यकनां नाम कहे ठे ॥

॥ एक करेमि जंतें ए सामायिकनामा पहेलु आवश्यक, वीजुं चउविसहो
नामा आवश्यक, त्रीजुं मुहपत्ती पडिलेहीने वांदणां वे देवां, ते वंदनावश्यक
चोथुं 'देवसियं आलोइ' ए सूत्रकही यावत् अपुठिउं खामीयें, ते पक्किमणा
आवश्यक, पांचमुं वे वादणां देइने आयरिय उवधायना त्रण काउस्सग्ग
कीधे काउस्सग्ग नामें आवश्यक थाय. ठहुं पच्चरकाणनुं संज्जारवुं. ते पच्च
रकाणनामा आवश्यक, ए ठ आवश्यकनां नामा कयां. अहीं परकी, चोमा

સી અને સંવત્સરી એ પશ્ચિમીનામાં ચોથા આવશ્યકમાંહે અંતર્જૂત થાય છે.

॥ હવે એ ઠ આવશ્યકના સંદેષે અર્થ કહે છે ॥

॥ જે અવશ્ય કરવું તેહને આવશ્યક કહીયે, અને સર્વજીવો સાર્યે જે સમતાજાવ તથા સર્વ સાવચ વ્યાપારથી વિરમવું, તેને સામાયિક કહીયે, “સમં આયાતિ સામાયિકં” इति वचनात्. વીજું ચોવીશ જિનના સ્તવનથી દર્શન મોહનીયકર્મનો ક્યોપશમ થઈને સમકેત શુદ્ધ થાય, તે ચત્ત વિસ્ત્રો. વીજું ગુરુવંદનથી જ્ઞાન, દર્શન નિર્મલ થાય, તે વંદનાવશ્યક. ચોથું પશ્ચિમીનાથી આવકને એકશો ને ચોવીશ અતિચારની આલોચના થાય. પાંચમું કાલસ્તગથી સવલ કપાયનું જીતવું થાય, અને જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રાદિકની શુદ્ધિ થાય. ઠહું પચ્ચક્ષાણ આવશ્યકથી તપ પચ્ચક્ષાણનું સંત્રારવું, તથા પચ્ચક્ષાણનું લેવું થાય. એ ઠ આવશ્યકના સંદેષે અર્થ કહ્યા, વિસ્તારે અર્થ ધ્યાંતરથી જાણવા.

હવે એ ઠ આવશ્યકે સાત નય ફલાવીયં ઠેયં.

॥ ત્યાં પ્રથમ સામાયિક આવશ્યકે સાત નય ફલાવે છે ॥

૧ નેગમનયે એકજીવ અથવા ઘણા જીવ તેને સામાયિક કહીયે, અને મોહના કારણે તેથી મોહ પળ કહીયે; કેમ કે? કારણે કાર્યોપચાર છે માટે. ૨ સંપ્રહનયે જીવનો ગુણ તેજ સામાયિક, તદન્નેદ આત્મા એ આત્મા જે આત્મા, તેજ સામાયિક. ૩ વ્યવહારનયે સમતા અને યદાર્યે પ્રવર્તે, તેવારે સામાયિકવંત આત્મા જાણવો. ॥ શુસૂત્રનયે ઉપયોગરહિત ઘાલ યલા હોય, તે સમયનો જે સામાયિકવંત આત્મા તે સ્થૂલ શુસૂત્રનયનો મત છે, અને ઉપયોગયુક્ત ઘાલ યલાવંતને તે સમય જે સામાયિક કહેવું, તે સૂક્ષ્મ શુસૂત્રનું મત જાણવું. ૫ શબ્દનયે પાંચ સમિતિ તથા ગ્રણ ગુતિ પાલે, અને સાવચથી નિવર્તે, ક્રોધાદિકનો ત્યાગ કરે. તેવારે તે આત્માને સામાયિક માને છે. ૬ સમજિરુદ નયમતે તો જીવને અપ્રમાદિ ચકા જે જે ગુણ ઉત્પન્ન થાય છે તે તે ગુણને વાચ્યનેદે કરી એ નય ત્રિસ સામાયિક માને છે. ૭ એવંજૂતનયમતે ત્રિવિધ ત્રિવિધે મન, વચન, કાયા ના અશુરુ જાવ જે સાવચયોગ, તેને નિપેધીને જે નિશ્ચય શુદ્ધસ્વનાય તે સામાયિક જાણવો.

॥ હવે ત્રીજા ચતુર્વિસત્ત્વો નામા આવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે છે.

૧ નૈગમનયમતે અનુપયોગી સર્વ ડબ્બાત્માની સ્તુતિ કીધે મોક્ષ હોય તે સામાન્ય નૈગમનું મત છે, અને અરિહંતના ચાર નિર્દોષાને સ્તવને મોક્ષ માનવો અથવા ચતુર્વિસત્ત્વો માનવો, તે વિશેષ નૈગમનું મત છે. ૨ સંગ્રહનયનેમતે આત્માનું સ્તવન કીધે મોક્ષપ્રાપ્તિ છે. ૩ વ્યવહારનયમતે જૂત જાવિ જે ચોવીશ જિનમાંહે વ્યક્ત ગુણ છે, માટે તેહની સ્તવનાયે મોક્ષ હોય. ૪ ઋજુસૂત્રનયમતે વર્તમાનકાલે ચોવીશ જિનનાં કીર્તન, વંદન, પૂજન, જે સમય કરવાં તે સમય, મોક્ષનું કારણ છે, એ સ્થૂલ ઋજુસૂત્રનું મત, તથા ચોવીશ જિન જે સમય, મોક્ષે ગયા, તે સમયનું જે કાલદ્રવ્ય, તે સૂક્ષ્મ ઋજુસૂત્રનું મત છે. ૫ શબ્દનયમતે સમવસરણે વિરાજમાન અરિહંતને અથવા સિદ્ધ અવસ્થા પામ્યા તેહને પણ જાવિજિન કહિયેં માટે તેની સ્તવનાયે ચતુર્વિસત્ત્વો જાણવો. ૬ સમન્નિરુદ્ધ નયમતે જે જીવ મોક્ષના પર્યાય અનુજવે, તેહની સ્તવના કરવે ચતુર્વિસત્ત્વો જાણવો. ૭ એવં જૂતનય મતે અરિહંતપણું તીર્થંકરની ઋદ્ધિ જોગવી, સંસારથી નીકલી આ ઘાતિ ચાર કર્મ ક્ષય કરી સિદ્ધશિલાઉપર રહ્યા, તેમની સ્તુતિયેં મોક્ષ છે.

॥ હવે ત્રીજા વંદનાવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે છે ॥

૧ નૈગમ અને સંગ્રહ, એ બે નયને મતે સર્વ જીવમાંહે જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રાદિકની સત્તા છે માટે જીવને વાંદવાથીજ મોક્ષ હોય, એ વિનયવાદીનું મત છે. ૨ વ્યવહારનયમતે જેહમાં સાધુની આચારણા દેખીયેં, તેહને વાંદવા. તે વંદન છે. ૪ ઋજુસૂત્રનયમતે તો જે કાયાયેં કરી ચારિત્ર પાલે, તે વાંદવા યોગ્ય. એ સ્થૂલ ઋજુસૂત્રનું મત છે, અને જે સમય શ્રુતજ્ઞાન સહિત ક્રિયા પાલે, તે સમય વાંદવાથી મોક્ષપ્રાપ્તિ થાય, એ સૂક્ષ્મ ઋજુસૂત્રનું મત છે. ૫ શબ્દાદિક ત્રણ નયમતે તો શુદ્ધ જ્ઞાન. દર્શનના અનુજવ કરનારને વાંદવાથી મોક્ષપ્રાપ્તિ છે.

॥ હવે ચોથા પ્રતિક્રમણાવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે છે ॥

૧ નૈગમ તથા સંગ્રહને મતે જે જીવ, તે પન્નિક્કમણું. ૨ વ્યવહારનય મતે પન્નિક્કમણાની ક્રિયા કરતો હોય, તે જીવને પન્નિક્કમણું કહિયેં ૪ ઋજુસૂત્રનયમતે ઉપયોગ વિના જે સમય દ્રવ્ય પન્નિક્કમણું કરવું, તે સ્થૂલ ઋજુસૂત્રમતે પન્નિક્કમણું છે, અને ઉપયોગસહિત જે સમયેં પન્નિક્કમણાની

क्रिया करवा, ते सूक्ष्म श्नुसूत्रनयमते पञ्चिमाणुं जाणवुं. ५ शब्दादिक प्रणे नयमते जे शुद्ध ज्ञान, दर्शन, तेज पञ्चिमाणुं जाणवुं.

॥ हवे पांचमां काठस्सग्गनामा आवश्यक उपर सात नय फलावे ठे ॥

१ नैगम तथा संग्रहनयमते जीव ते काठस्सग्ग. ३ व्यवहारनयमते शुद्ध क्रियायें काया स्थिर मुद्रायें राखवी, तेने काठस्सग्ग कहे ठे. ४ श्नुसूत्रनयमते जे समयें उपयोग विना काठस्सग्ग करवो, ते स्थूल श्नुसूत्रनुं मत ठे, अने जे समयें उपयोगसहित काठस्सग्ग करवो. ते सूक्ष्म श्नुसूत्रनुं मत ठे. ५ शब्दादिक प्रणे नयमते जे ज्ञान तेहीज काठस्सग्ग जाणवो.

॥ हवे ठा पच्चरकाण आवश्यक उपर सात नय फलावे ठे ॥

१ नैगम तथा संग्रहनयमते जे आत्मा तेज पच्चरकाण. ३ व्यवहार नयमते अशनादिक चारनुं लोकसाजें जे पच्चरकाण करवुं, तेने पच्चरकाण कहेवुं. ४ श्नुसूत्रनयमते जे उपयोग विना पच्चरकाण लेवुं, ते स्थूल श्नुसूत्रना मतें पच्चरकाण ठे, तथा उपयोगसहित शुद्ध पच्चरकाण, ते सूक्ष्म श्नुसूत्रना मतें पच्चरकाण ठे. ५ शब्दादिक प्रणे नयमते तो ज्ञान, दर्शनरूप परिणाम, तेने पच्चरकाण कहियें.

॥ हवे ए पचावश्यकें कालादिक पांच कारण उतारे ठे ॥

१ जे कालें ठ आवश्यकनी क्रिया करवाची ठ आवश्यक निपजे, ते प्रथम कालकारण. २ जीवने पञ्चिमाणुं करवानो स्वभाव ठे. माटेज पञ्चिमाणुं करे ठे. ते बीजुं स्वभावकारण. ३ जेथकी आवश्यक कार्य थाय, ते बीजुं निश्चयकारण, एटले ए ठ आवश्यक निश्चय थवानां होय तो थाय. ४ पुण्यपापादिक ते कर्म कहेवाय ठे, ते अहीं मोहादिक कर्मनो हयोपशम होय तो ठ आवश्यकनो उदय आवे ते चोथुं कर्मनामा कारण. ५ ते वधां कारण मले पण ए ठ आवश्यक मांदे जे उयम फोर ववो, ते उद्यमनामा पांचमुं कारण ठे.

॥ हवे ठ आवश्यकें उत्पाद, व्यय अने धुवनुं छार देखाडे ठे ॥

१ सामायिक करवाची सावययोगची विरमवा पणानो गुण उपजे, च उविसठाची सम्यक्त्वगुण उपजे, वंदनाची विनयगुण उपजे, पञ्चिमाणाची पापची उपरांतो थवारूप गुण उपजे, काठस्सग्गची ज्ञान दर्शन रूप शुद्धगुण उपजे, पच्चरकाणची आश्रय निरोधगुण उपजे, ए व्यवहारनयें करी गु

ણનું ઉત્પાદકપણું દેખાડ્યું. ૧. એ ઠણે આવશ્યકથી અશુભકર્મનો નાશ થાય છે, તે માટે અહિં અશુભ કર્મનો વ્યય જાણવો. ૩. એ ઠણે આવશ્યકથી જીવ નિર્મલસ્વજાવમાંહે ધ્રુવપણું જાણવું.

॥ હવે પદાવશ્યકેં હેય, જ્ઞેય અને ઉપાદેય દેખાડે છે ॥

૧ ઠ આવશ્યકને વીધે જે નય નિદેશાનું જ્ઞાન તે જ્ઞેય છે. એટલે જાણવા યોગ્ય છે. કેમ કે? દ્વપક શ્રેણી ચઢાવાને અનુપયોગી છે, કામ નાવે માટે. ૨ નામ, સ્થાપના અને દ્રવ્ય, એ ત્રણ નિદેશા મોદાર્થેં હેય છે, એટલે ઠાંરવા યોગ્ય છે, ૩ ચોથો જાવનિદેશો તે મોદાર્થેં ઉપાદેય છે, માટે તે આદરવા યોગ્ય છે.

॥ હવે ઠ આવશ્યકેં ષડ્દ્રવ્યનો વ્યવહાર આત્મા સાથેં અશુદ્ધનિશ્ચયનયમતે યુક્તિ દેખાડે છે.

॥ જે વેલાયેં જીવ ચાલે, તેવારેં ધર્માસ્તિકાય પોતાની સાથેં વાંધ્યો, આયત કીધો, પણ વીજાં દ્રવ્ય ઘૂટાં છે. એમ અધર્માસ્તિકાય, આકાશ તથા કાલ અને પુજ્જલ જાણવા. પણ શુદ્ધ નિશ્ચયનયમતે તો આત્મા વંધાય, ઠોમાય નહીં, પુજ્જલ, વંધાય ઠોમાય છે.

હવે એ ઠ આવશ્યકમાંહે કયું કયું આવશ્યક, નવતત્ત્વમાંહેલા કયા કયા તત્ત્વમાં છે ? તે દેખાડવાનું દ્વાર કહે છે.

॥ સામાયિકમાંહે જે શુજ્ઞાશ્રવ થાય, તેહનો સંવર તત્ત્વમાંહે અંતર્જાવ થાય છે, માટે સામાયિક સંવરતત્ત્વ છે. ચઢવિસઠ્ઠો તે મોદતત્ત્વમાં અંતર્જૂત છે, તથા વંદના, પદ્મિકણું, કાઝસ્સગ્ગ અને પચ્ચક્કાણ, એ ચાર આવશ્યકયથપિ શુજ્ઞાશ્રવમધ્યે છે, તથાપિ વિશેષેં આત્માની પરિણતિયેં પદાવશ્યક સાશવતા નિર્જારાતત્ત્વમાંહે અંતર્જૂત થાય છે.

॥ હવે ઠ એ આવશ્યકેં સત્તત્ત્વંગી કહે છે ॥

૧ સામાયિક સંવરરૂપેં અસ્તિ છે, ચઢવિસઠ્ઠો કિર્ત્તનરૂપેં અસ્તિ છે, વાંદણાં ગુણવંત પ્રતિપત્તિરૂપેં અસ્તિ છે, પદ્મિકમણું આલોચણારૂપેં અસ્તિ છે, કાઝસ્સગ્ગ, જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર, આરાધનરૂપેં સ્યાત્ અસ્તિ છે, અને પચ્ચક્કાણ તે વ્રત ધારણરૂપેં અસ્તિ છે, એ પૂર્વોક્ત ગુણરૂપ પદાવશ્યક સ્યાત્ અસ્તિરૂપેં છે, એ પ્રથમ ત્રંગ જાણવો.

૨ એ પનાવશ્યક અશુભ વંધપણે નથી, માટે એમાં અશુભ વંધની ના સ્તિ છે, તેથી સ્યાત્ નાસ્તિપણું, એ વીજો જંગ જાણવો.

૩ એ પનાવશ્યક સ્વીકૃતિ એટલે પોતાને ડબ્બ, ક્ષેત્ર, કાલજાવે અસ્તિ રૂપે છે, તે અસ્તિ જાંગો છે, અને ઘડીજ ડબ્બ તે પરડબ્બનાં ડબ્બ, ક્ષેત્ર, કાલ જાવપણે નથી, તે નાસ્તિનામેં જાંગો છે, માટે જે સમયે અસ્તિ છે તે સમયે જ નાસ્તિ જંગ પણ છે; એ સ્યાત્ અસ્તિ નાસ્તિ નામેં ત્રીજો જંગ જાણવો;

૪ એ પૂર્વોક્ત ત્રિજંગીયેં કરી ઠ આવશ્યકનું સ્વરૂપ જાણીયેં, પણ એ સમય સમકાલેં કહેવાય નહીં, કેમ કે? વચનનું તો ક્રમેં પ્રવર્તન છે, તેથી એક સમયમાં સર્વ ધર્મે કહેવાય નહીં, માટે એ અવકલ્પ નામા ચોથો જંગ જાણવો.

૫ એ પનાવશ્યકમાંહે એક સમયને વિષે અસ્તિપણાના અનંતા ધર્મ રહ્યા છે, તે જાણે જાણે, પણ એક સમયેં કહેવાય નહીં, કેમ કે એક અક્ષરનો ઉચ્ચાર કરતાં પણ અસંખ્યાતા સમય લાગે છે; માટે એ સ્યાત્ અસ્તિ અવકલ્પ એવે નામેં પાંચમો જંગ જાણવો.

૬ એ પનાવશ્યકમાંહે એક સમયને વિષે નાસ્તિપણાના અનંતા ધર્મ રહ્યા છે, તે જાણે જાણે, પણ એક સમયમાંહે વચનેં કરી કહ્યા જાય નહીં. માટે એ સ્યાત્ નાસ્તિ અવકલ્પ નામા ઠાઠો જંગ જાણવો.

૭ એ પનાવશ્યકમાં પોતાના રૂપેં અસ્તિપણે એક સમયને વિષે અનંતા ધર્મ છે, અને પરરૂપેં નાસ્તિપણે પણ અનંતાધર્મ એક સમયને વિષે છે, પણ તે એક સમયેં વચનેં કરી કહ્યા જાય નહીં; માટે એ સ્યાત્ અસ્તિ, સ્યાત્ નાસ્તિ યુગપત્ અવકલ્પ નામા સાતમો જંગ જાણવો.

હવે એ પ્રત્યેક આવશ્યકે ચાર નામાદિક નિરૂપા તથા ક્ષેત્ર અને કાલ એ ઠ વાનાં જૂદાં જૂદાં વિવરીને કહે છે.

॥ ત્યાં પ્રથમ સામાયિકાવશ્યકે ઠ વાનાં કહે છે ॥

૧ સામાયિક ગૃહનું નામ. તે નામ સામાયિક, ૨ સામાયિકની ક્રિયા, રચના, વિશેષ, સૂત્રની સ્થાપના, તે સ્થાપના સામાયિક એ બે જોડે છે. ૩ સૂત્રના શુરૂ અક્ષરનો ઉચ્ચાર તે ડબ્બ સામાયિક. ૪ સંકલ્પ વિકલ્પ રહિત શુભ જાવના જે આત્માના અધ્યવસાય તેહને જાવસામાયિક કહિયેં. ૫ જે ક્ષેત્ર સામાયિક કરિયેં, તે ક્ષેત્ર સામાયિક. ૬ અને એનો અંતરમુદ્ગત પ્રમાણ કાલ, તે કાલસામાયિક.

॥ હવે ચતુવિસઘા નામા ત્રીજા આવશ્યક ઉપર ઠ વાનાં ॥

૧ રૂપજાદિક ચોવીશ જિનનાં નામ તે નામ ચતુવિસઘો કહીયે. જી નની કાષ્ઠમય ચિત્રિત પુતલી તથા પિત્તલાદિકની મૂર્તિ તે સ્થાપના નામા ચતુવિસઘો, તેના વે જ્ઞેદ ઠે. ૨ એક જે સ્થાપનાના અંગોપાંગ તાદૃશ દેસ્યાય તે સજ્ઞાવસ્થાપના જાણવી, અને ત્રીજી શંકા પ્રમુગ્ધે જે ગુરુની સ્થાપના કરીયે, તે અસદ્જ્ઞાવસ્થાપના. ૩ એ વે જ્ઞેદે સ્થાપના ચતુવિસઘો જાણવો. ૪ જીવજિન તે દ્રવ્ય ચતુવિસઘો કહીયે. ૫ સમવસરણસ્થ જિન તે જાવ ચતુવિસઘો. ૬ જે ક્ષેત્રે તે ક્ષેત્ર ચતુવિસઘો. ૭ જે કાલે તે કાલ ચતુવિસઘો.

॥ હવે વંદનાવશ્યક નામા ત્રીજાં આવશ્યક ઉપર ઠ વાનાં ॥

૧ વાંદણાં એહવું નામ, તે નામ વાંદણું. ૨ કોણક વાંદણાને કાષ્ઠ ત્રિજાદિકને વિષે સ્થાપે, જે આ મેં વાંદણું સ્થાપ્યું ઠે, તે સ્થાપના વાંદણું. ૩ આવર્ત વાર તથા પચ્ચીશ આવશ્યકાદિક શુરૂ ઉપયોગ વિના કરવાં, તે દ્રવ્યવંદન કહીયે. ૪ જાવપૂર્વક ઉપયોગ સહિત વાંદવું, તે જાવવંદન. ૫ જે ક્ષેત્રે વાંદવું, તે ક્ષેત્રવંદન. ૬ જે કાલે વાંદવું, તે કાલવંદન.

॥ હવે પન્નિક્રમણાં આવશ્યક ઉપર ઠ વાનાં ॥

૧ પન્નિક્રમણ એવું નામ, તે નામ પન્નિક્રમણું. ૨ જીવાજીવનિ ઇચ્છાયે કાષ્ઠાદિક સ્થાપીયે, તે સ્થાપનાપન્નિક્રમણું. ૩ જે ઉપયોગ વિના કરવું, તે દ્રવ્ય પન્નિક્રમણું. ૪ જાવથી ઉપયોગ સહિત કરવું, તે જાવ પન્નિક્રમણું. ૫ જે ક્ષેત્રે પન્નિક્રમણું કરવું. તે ક્ષેત્રપન્નિક્રમણું. ૬ જે કાલે પન્નિક્રમણું કરવું, તે કાલ પન્નિક્રમણું. ૭ પન્નિક્રમણાની પરંજ કાઉસ્સગ્ગ તથા પચ્ચસ્કાણ એ વન્ને આવશ્યકના નામાદિક ઠ એ વોલ જાણી લેવાં.

અથ વરી નીતિ લઘુનીત્યાદિ પરઠવણ, યોગ્ય જગ્યા પ્રતિલેષણ નિમિત્તે પોસહમાં ચોવીશ મંરુલ કરવાં, તે કહે ઠે. ત્યાં પ્રથમ સંચારા પાસેની જગ્યાયે.

૧ આઘાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૨ આઘાડે આસન્ને પાસવણે અણહિયાસે. ૩ આઘાડે મજ્ઞે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૪ આઘાડે મજ્ઞે પાસવણે અણહિયાસે. ૫ આઘાડે દૂરે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૬ આઘાડે દૂરે પાસવણે અણહિયાસે.

॥ હવે ઉપાશ્રયના વારણાંના માંહેની તરફનાં ॥

૧ આઘાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૨ આઘાડે આસન્ને પા

सवणे अहियासे. ३ आघाडे मळे उच्चारें पासवणे अहियासे. ४ आघाडे मळे पासवणे अहियासे. ५ आघाडे दूरे उच्चारें पासवणे अहियासे. ६ आघाडे दूरे पासवणे अहियासे.

॥ हवे उपाश्रयनां चारणां वाहिर नजिक रद्दीने करे ॥

१ अणाघाडे आसन्ने उच्चारें पासवणे अणहियासे. २ अणाघाडे आसन्ने पासवणे अणहियासे. ३ अणाघाडे मळे उच्चारें पासवणे अणहियासे. ४ अणाघाडे मळे पासवणे अणहियासे. ५ अणाघाडे दूरे उच्चारें पासवणे अणहियासे. ६ अणाघाडे दूरे पासवणे अणहियासे.

॥ हवे उपाश्रयणी शो हाथ आशरें दूरें रहे, ते करवां ॥

१ अणाघाडे आसन्ने उच्चारें पासवणे अहियासे. २ अणाघाडे आसन्ने पासवणे अहियासे. ३ अणाघाडे मध्ये उच्चारें पासवणे अहियासे. ४ अणाघाडे मध्ये पासवणे अहियासे. ५ अणाघाडे दूरे उच्चारें पासवणे अहियासे. ६ अणाघाडे दूरे पासवणे अहियासे ॥ इति मंजुल बोल चोवीस समाप्त ॥

अथ

श्री देवेंद्रसूरिविरचितं चेत्यवन्दनादिज्ञाप्यत्रयं
वाखावबोधसहितं प्रारब्धते ॥

तत्र प्रथमं

श्री चेत्यवन्दनज्ञाप्यप्रारंभोऽयं,

ग्रंथकर्त्ता मंगलाचरण माटे गाथा कहे ठे.

वंदितु वंदणिजे, सवे चिह्वंदणाइ सुवियारं ॥

बहु-वित्ति-ज्ञास-चुणी, मुयाणुसारेण बुढामि ॥१॥

वाखावबोध कर्त्तानुं मंगलाचरण कहे ठे.

प्रणम्य प्रणतानंद, कारकं विघ्नवारकम् ॥ श्रीमद्भिजयदेवाहं,
वसद्धावण्यधारकम् ॥ १ ॥ मेरुधीरं स्फुरधीरं, गंजरीरं, नीर-
धीशवत् ॥ ज्ञाप्यत्रयार्थ बोधाय, बाखवोधो बिधीयते ॥ २ ॥

अर्थ:- (वंदणिये के०) वंदनीयान् एतत्वे वांढवा योग्य एवा जे (सवे के०) सर्वे श्रीतीर्थकर देव अथवा श्रीअरिहंतादिक (सवे के०) सर्वे

પાંચે પરમેષ્ઠી ભેગને (વંદિતુ કે૦) મંદિત્વા મટલે વાંદીતે (વિદ્યવંદના કે૦) ચૈત્યવંદનાદિક મટલે ચૈત્યવંદન તથા આધિજગત્તરી પુસ્તકને અને પચ્ચસ્કાણ પણ સેવાં. તે રૂપ (સુવિચાર કે૦) સુવિચારે મટલે રૂપા વિચાર પ્રત્યે (વહુ કે૦) ઘણા મવા જે (વિનિ કે૦) ઘનિ. (જામ કે૦) જાણ્ય અને (તુલી કે૦) તૂળિ તથા નિર્ચુત્તિ પ્રમુખ સેવાં મહાપ (મુગા જુસારેણ કે૦) શ્રુતને અનુસારે કરીને (મુજામિ કે૦) કહીશ. પરંતુ મ હારી મતિકલ્પનાયે નહીં કહીશ. મટલે ધર્મરૂચિ જીવોને પંનાંમી મમ્મ ત ચૈત્યવંદનાદિકનો વિધિ કહીશ. કારણ કે સમકેતનું વીજ તો શુરૂ દેવ, શુરૂ ગુરુ અને શુરૂ ધર્મનું સ્વરૂપ જાણવું, અને સદહવું તે તે માટે અઘાર દોષ રહિત, નિષ્કલંક મવા જે શ્રીઅરિહંત દેવ છે, તે શુરૂ દેવ છે તેના સ્થાપનાદિક ચારે નિદેષા વાંદવા યોગ્ય છે, તો હ્યાં ચૈત્યજ વ્દેં શ્રીઅરિહંત તથા શ્રીઅરિહંતની પ્રતિમા તેની જે વંદના કરવી, તે વિધિસહિત કરવી તે વિધિ કહીશ ॥ ઇતિ ॥ ૧ ॥

હવે તે ચૈત્યવંદનનો વિધિ મૂલ તો ચોવીશ દ્વારેં સચવાય છે, તે ચોવીશના વલી ઉત્તર જેદ ૨૦૭૪ થાય છે. માટેં ચોવીશ દ્વારનાં નામ, પ્રત્યેક દ્વારના ઉત્તરજેદની સંખ્યા સહિત ચાર ગાથાયેં કરી કહે છે.

દહતિગ અહિગમ-પણગં, હુદિસિ તિહુગ્ગહ તિહા ઝ વંદણ
યા ॥ પણિવાય-નમુકારા, વણા સોલ-સય-સીયાલા ॥ ૧ ॥ હ
ગસીહ સયં તુ પયા, સગ-નઝહ સંપયાઝ પણ દંમ્મા ॥ વાર
અહિગાર ચઝવં, દણિજ્જ, સરણિજ્જ ચઝહ જિણા ॥ ૨ ॥ ચ
ઝરો થુહ નિમિત્તઠ, વારહ હેઝઅ સોલ આગારા ॥ ગુણ
વીસ દોસઝસ્સ, ગ્ગ માણ થુત્તં ચ સગવેલા ॥ ૩ ॥ દસ આ
સાયણ ચાઝં, સઘે ચિહ્વંદણાં ઠાણાં ॥ ચઝવીસ હવારે
હિં, હસહસ્સા હુંતિ ચઝ સયરા ॥ ૪ ॥ ઇતિદારગાહા ॥

અર્થ:-પ્રથમ દેવ વાંદતાં નૈષેધિક આદિક (દહતિગ કે૦) દશ ત્રિક સાચવવા જોશ્યેં, તેનું દ્વાર કહીશ, વીજું (અહિગમપણગં કે૦) અજિગમ પંચક મટલે પાંચ અજિગમનું દ્વાર કહીશ. ત્રીજું દેવ વંદન કરતાં સ્ત્રીને કયી દશાયેં અને પુરુષને કયી દશાયેં ઝજા રહેવું જોશ્યેં, તે (હુદિસિ કે૦)

छिदिशि एटले वे दिशाउनुं छार कहीश, चोथुं जघन्य, मध्यम अने उत्कृष्ट एवा (तिउगगह के०) त्रण प्रकारना अवग्रहनुं छार कहीश, पांचमुं (तिहा उवंदणया के०) त्रिधातुवंदनया एटले त्रण प्रकारें वली चैत्यवंदना करवी. तेनुं छार कहीश, ठुं पंचांग एटले पांच अंगें (पणिवाय के०) प्रणिपात करवो, तेनुं छार कहीश, सातमुं (नमुकारा के०) नमस्कार करवानुं छार कहीश, आठमुं देववंदनना अधिकारें जे नवकार प्रमुख नव सूत्रां आवे ठे, तेना (वणा के०) वर्ण एटले अक्षर ते (सोलसयसीयाला के०) शोलशें ने सुस्तालीश थाय. तेने गणी देखामवानुं छार कहीश ॥ २ ॥

नवमुं देववंदनना अधिकारें नवकार प्रमुख नव सूत्रानां (इगसीइसयं के०) एकसोने एक्यासी (तु के०) वली (पया के०) पदो थाय ठे, ते देखामवानुं छार कहीश, दशमुं एज नवसूत्रानां (सगनउइ के०) ससनव ति एटले सत्ताणुं (संपयाउ के) शंपदाउं थाय ठे, ते देखामवानुं छार कहीश, अगीथारमुं नमुनुणादिक (पणदंडा के०) पांच दंरुकनुं छार कहीश, बारमुं चैत्यवंदनने विपे पांच दंरुकमां (वारथहिगार के०) बार अधिकार आवेठे, तेनुं छार कहीश, तेरमुं (चउवंदणिङ्गा के०) चार वांदवा योग्य तेनुं छार कहीश, चौदमुं उपद्रव टालवा निमित्तें एक (सरणिङ्गा के०) स्मरण करवा योग्य जे सम्यग्दृष्टि देवो तेमनुं छार कहीश, पन्धरमुं नामस्या पनादिक (चउहजिणा के०) चार प्रकारना जिननुं छार कहीश ॥ ३ ॥

शोलमुं (चउरोधुइ के०) चार स्तुति कहेवानुं छार कहीश, सत्तरमुं देव वांदवामां पापक्षपणादिक (निमित्तछ के०) निमित्त थाठ ठे, तेनुं छार कहीश, (अ के०) वली उंगणीशमुं अपवादें काठस्सग्गना (सोलसथागारा के०) शोल थागारनुं छार कहीश, बीशमुं काठस्सग्गमां (गुणवीसदोस के०) उंगणीश दोष उपजे तेनुं छार कहीश, एकवीशमुं (उस्सग्गमाण के०) का उस्सग्गना प्रमाणनुं छार कहीश, बावीशमुं श्रीवीतरागनुं (युत्तं के०) स्तवन केवा प्रकारें करवुं ? तेनुं छार कहीश, त्रेवीशमुं (अ के०) वली दिन प्रत्ये चैत्यवंदन (सगवेला के०) सात बेला करवुं तेनुं छार कहीश ॥४॥

चोवीसमुं देववंदन करतां देरासरमां तांबूल प्रमुख (दसथासायणचाउ के०) दश थाशातनानो त्याग करवो, तेनुं छार कहीश, एम (सवे के०) सवे

(चिश्चंदणाङ्गणाङ् के०) चैत्यवंदननां स्थानक ते (चउवीसडुवारेहि के०) चोवीशें द्वारें केरीनें(डुसहस्सा के०)वे हजारनी ऊपर(चउसयरा के०) चुम्बो तेर (हुंति के०)थाय ॥५॥ (दारगाहा के०) ए द्वारनी गाथाउ चार जाणवी॥

चोवीश द्वारनां उत्तरजेदसहित यंत्रनी स्थापना.

अंक मुलद्वारनां नाम. उत्तरजेदनी संख्या. सरवालो.

१ नैषेधिकादिक दशत्रिकनुं द्वार.	३०	३०
२ पांच अजिगम साचववानुं द्वार.	५	३५
३ देववांदतां स्त्री पुरुषने उच्चारहेवानीवेदिशाउनुं द्वार.	२	३७
४ जघन्य, मध्यमादि त्रण अवग्रहनुं द्वार.	३	४०
५ त्रण प्रकारें वंदना करवी तेनुं द्वार.	३	४३
६ प्रणिपात पंचांगें करवानुं द्वार.	१	४४
७ नमस्कार करवानुं द्वार.	१	४५
८ नवकार प्रमुख नवसूत्रानां वर्णोनुं द्वार.	१६४७	१६९२
९ नवकार प्रमुख नव सूत्रानां पदसंख्यानुं द्वार	१८१	१८७३
१० नवकार प्रमुख नवसूत्रानी संपदानुं द्वार.	९७	१९७०
११ नमोत्तुणादि पांच दंडकनुं द्वार.	५	१९७५
१२ देव वांदवाना वार अधिकारनुं द्वार	१२	१९८७
१३ चार शुद्ध कहेवानुं द्वार.	४	१९९१
१४ स्मरण करवा योग्यनुं द्वार.	१	१९९२
१५ नामादि चार प्रकारे जिननुं द्वार.	४	१९९६
१६ चार शुद्ध कहेवानुं द्वार.	४	२०००
१७ देव वांदवाना आठ निमित्तनुं द्वार.	८	२००८
१८ देव वांदवाना वार हेतुनुं द्वार.	१२	२०२०
१९ काउस्सगना शोल आगारनुं द्वार.	१६	२०३६
२० काउस्सगना उंगणीश दोपनुं द्वार.	१९	२०५५
२१ काउस्सगना प्रमाणनुं द्वार.	१	२०५६
२२ स्तवन केम करवुं? तेनुं द्वार.	१	२०५७
२३ सात वार चैत्यवंदन करवानुं द्वार.	७	२०६४
२४ दश आशातना त्यागवानुं द्वार.	१०	२०७४

हवे ए चोवीशे छारना उत्तर जेदनुं स्वरूप अनुक्रमें देखामतो यको प्रथम दश त्रिकोनुं छार कहेतो ठतो वे गाथायें करी दश त्रिकोना नाम कहे ठे.

तिन्नि निसिद्दी तिन्निउ, पयाहिणा तिन्नि चेव य पणामा ॥

तिविहा पूया य तद्दा, अवठ-तिय-जावणं चेव ॥ ६ ॥

तिदिसि-निरक्कण-विरई, पयजूमि-पमज्जाणं च तिरुत्तो ॥

वन्नाइ-तियं मुद्दा, तियं च तिविहं च पणिहाणं ॥ ७ ॥

अर्थः—प्रथम देरासरें जातां (तिन्निनिसिद्दी के०) त्रणवार नेपिधिकी कहेवी, वीजुं देरासरें (तिन्निउ के०) त्रण वली (पयाहिणा के०) प्रद क्षिणा देवी, व्रीजी (तिन्नि के०) त्रण वार (चेवय के०) ए निर्धार वाच क शब्द ठे (पणामा के०) प्रणाम करीयें, चोथो (तिविहा के०) त्रण प्रकारनी अंगपूजादिक (पूया के०) पूजा करवी, पांचमी (य के०) वली (तद्दा के०) तथा प्रजुनी पिंडस्थावस्थादिक (अवठतियजावणं के०) अवस्थाग्रयणं जाववुं जाणवुं, (चेव के०) निश्चें ॥

ठठी चार दिशिमांथी मात्र जगवान् जे दिशियें वेठेला होय तेज एक दिशिनी सामुं जोवुं अने शेष (तिदिसिनिरक्कणविरई के०) त्रण दि शिनी सन्मुख जोवानुं विरमण करवुं, सातमी (पयजूमिपमज्जाणं के०) पग भूकवानी जूमितुं प्रमार्ज्जन ते (च के०) वली (तिरुत्तो के०) त्र ण वार करवुं, आठमी (वन्नाइतियं के०) वर्णादिकना आलंबन त्रण कहेशे (च के०) वली नवमी (मुदतियं के०) त्रण मुद्दा कहेशे, दशमी (तिविहं के०) त्रण प्रकारें (च के०) वली (पणिहाणं के०) प्रणिधा न कहेशे, जे त्रण घोलनो समुदाय तेने त्रिक कहीयें ए दश त्रिकनां नाम कहां ॥ ७ ॥

हवेप्रथम निसिद्दी त्रण कये कये स्थानकें करवी? ते कहे ठे.

घर-जिणहर-जिण-पूया, वावारच्चायळ निसिद्दि-तिगं ॥

अग्ग-द्वारे मज्जे, तइया चिइ-वंदणा-समए ॥ ८ ॥

अर्थः—जे सावय व्यापारनो मन, वचन अने कायायें करी निपेध करवो तेने निसिद्दी कहीयें, ते एक पोताना (घर के०) घरनां वीजी (जिणह

र के०) जिनघर ते देरासरनां, वीजी (जिनपूजा के०) श्रीजिनभरनी पूजानां जे (वावार के०) व्यापार मटले ग. व्रणना जे व्यापार तेने (वा यल के०) त्यागवाथकी (निसिहीतिगं के०) नैपिधिकीत्रिक वाप ते मां प्रथम निसिहि ते पोताना घर, द्वाट, परिवारादिक संबंधी जे मावय व्यापार ते सर्व निवर्त्ताववा माटे श्रीजिनमंदिरने (अग्रदारे के०) अग्र द्वारे कहे. एटले देरासरनां मूल वारणे दरवाजामां पेसतांज कहे, पण इहां श्रीजिनघरने पूंजवा समारवा संबंधि तथा पूजा संबंधि सर्व व्यापार आदरे, तथा वीजी निसिही ते जिनघरसंबंधी व्यापारकी निवर्त्तवा रूप देरासरनी (मळे के०) मध्य गंजारामां पेसतां कहे, तिहां देरासर पड्या आखड्यानी चिंतानो तथा देरासरमां पूंजवादिकनो त्याग करीने डव्यपूजादिकनो प्रारंभ करे, एम सर्व प्रकारनी पूजा विधिसहित साचवी रखा पठी (तइयाके०) वीजी निसिही जे जिनपूजा संबंधि व्यापारना त्याग रूप ठे ते. जिनपूजा व्यापार त्याग तो (चैत्यवंदणासमए के०) चैत्य वंदन करवाना अवसरें कहे, इहां डव्यपूजा व्यापार सर्व निवर्त्तावीने कैवल्य जावपूजारूप चैत्यवंदन स्तवनादिकनो एकाग्र चित्तें करी पाठ करे, ए रीतें व्रण निसिही साचवे.

अथवा मन, वचन अने कायायें करी घरसंबंधी व्यापार निषेधवा रूप व्रण निसिही देरासरना अग्रद्वारमां कहेवी, अने तेज प्रमाणें मना दिक व्रणे योगें देरासर संबंधी व्यापार त्यागवा आश्रयी व्रण निसिही गंजारामां कहेवी, तथा वली चैत्यवंदनादि कहेवाने अवसरें पण मन वचन कायायें करी जिनपूजा व्यापार त्यागरूप व्रण निसिही कहेवी, ए रीतें दरेक वखतें मन, वचन अने कायाना योगें करी व्रण व्रण निसिही कहेवी, अथवा दरेक वखतें एकज निसिही कहेवी. परंतु घर संबंधी देरा संबंधी अने जिनपूजा संबंधी व्यापार निषेध करीयें ठेयें, एम समजीनें देरासरमां पेसतांज व्रणे निसिही कही देवी नहीं. ए तात्पर्य ठे. ए प्रथम निसिहीत्रिक कछुं ॥ ८ ॥

हवे वीजुं प्रदक्षिणात्रिकुं नाम प्रथम सामान्यें ठही गाथामां कहेलुं ठे, तेनो प्रगट अर्थ ठे, माटे जूंडु वखाणुं नथी. तथापि चैत्यना दक्षिण जागथी व्रण प्रदक्षिणा देवी, एटले संसारना जवत्रमण टालवा रूप जाव

नाचें श्रीप्रतिमाजी महाराजनी जमणी घाजुयी अनुक्रमें ज्ञान, दर्शन अने चारित्र्यनी आराधना रूप त्रण फेरा फरवा. ए घीजुं प्रदक्षिणात्रिक कष्टुं.

हवे घीजुं प्रणामत्रिक कहे ठे.

अंजलि-बंधो अक्षो, एउं अ पंचंगउं अ तिपणामा ॥

सव्व वा तिवारं, सिराइनमणे पणाम-तियं ॥ ९ ॥

अर्थः—श्रीजिन प्रतिमा देखी वे हाथ जोमी निहाडे खगामी प्रणाम करीयें ते प्रथम (अंजलिबंधो के०) अंजलिबंध प्रणाम कहीयें, तथा क दिदेशयी उपरहुं अर्धुं शरीर तेने खगारेक नमामी प्रणाम करीयें, अथ वा ऊर्वादि स्थानकें शयां थकां कांझक शिर नमामीयें, तथा शिर करादि कें करी झूमिका पादादिकहुं फरसहुं ते एक अंगथी मांकीने चार अंग पर्यंत नमानहुं ते घीजो (अक्षोणउं के०) अक्षोविनत प्रणाम कहीयें, तथा (अ के०) वली वे जानु, वे कर अने पांचमुं उत्तमांग ते मस्तक, ए पांच अंग नमामी खमासमण आपीयें, ते घीजुं (पंचंगउं के०) पंचांग प्रणाम जाणवो. ए (तिपणामा के०) त्रण प्रणाम जाणवा.

(वा के०) अथवा (सव्व के०) सर्वत्र प्रणाम करवास्तमये (तिवारं के०) त्रण वार (सिराइनमणे के०) मस्तकादिक नमानवे करी एटखे शिर, कर, अंजली प्रमुखें करी जे त्रण वार नमन आवर्त्त करहुं ते (पणामतियं के०) प्रणामत्रिक जाणवुं. ए घीजुं प्रणामत्रिक कष्टुं ॥ ९ ॥

हवे चोथुं पूजात्रिक कहे ठे.

अंगगजावभेया, पुष्पाहार शुद्धिं पूयतिगं ॥

पंचोवयारा अछो, वयार सव्वोवयारा वा ॥ १० ॥

अर्थः—(अंगग के०) अंगने अग्र एटखे पहेली अंगपूजा अने वीजी आगल ढोवारूप अग्रपूजा, तथा वीजी चैत्यवंदनरूप (जाव के०) जावपूजा ए त्रण (जेया के०) जेदथकी अनुक्रमें (पुष्पाहारशुद्धिं के०) पुष्पाहारस्तुतिजिः एटखे पहेली पुष्प केसरादिके अने वीजी आहार फला दि ढोकनें तथा वीजी स्तुति करवे करीने (पूयतिगं के०) पूजा त्रिक थाय ठे.

तेमां प्रथम अंगपूजा ते श्रीवीतरागनी पूजा अथवा मनःशुद्धि, वचनशुद्धि, कायशुद्धि, वस्त्रशुद्धि, नीतिवुं धनपूजाना उपकरणनी शुद्धि, वृमिशुद्धि, ए सातवाना शुरू करी वस्त्र निर्मल सुपोत धोतीयां पुष्प पदरे, अने जेनो आठपसो मुखकोश आय एद्वी एक सार्सी उन्नयसंगनी धरे, ए वी रीतें पुरुषें पूजा अथवरें ते वस्त्र राखवां अने स्त्रीनं नो विशेष वस्त्रादिकनी शोभा जोइयें तथापि हमणां संग्रदायें त्रण वस्त्र पदेरी पूजा करे, ए रीतें वस्त्र पदेरी आशातना टालतो यको प्रथम पुंजाणीयें करी श्रीजिन विंवनें पूजे, पूंजवाथी मांकी पर्वनेविपे त्रण, पांच, सात, कुसुमांजलि प्रक्षेप करे. न्हवण. अंगलूहणां धरतो, विक्षेपन, जूपण, अंगीरचन, पुष्प च कावतो जिनहस्तमां नारिकेरादिक, धूपाक्षेप, सुगंधवासक्षेपणादिक करतो पूजा करे. ए सर्व अंगपूजा जाणवी.

वीजी अग्रपूजा; तेमां धूप, दीप, नैवेद्यादि शब्दें आहार ढोकन पुष्प प्रकर, गंधिम, वेढिम पूरिम, संघातिमादि जेदें जल, लवणोत्तारण, आरती, मंगलदीपक, अष्टमंगलचरण, ए सर्व वीजी अग्रपूजा जाणवी.

त्रीजी जावपूजामध्ये स्तुति, गीत, गान, नाटक, छत्र, चामर, विंजवादि तथा देवद्रव्य वधारवा प्रमुख सर्व जावपूजा जाणवी. ए पूजात्रिक कहुं. अथवा करवा, कराववा अने अनुमोदवा रूप ए पण त्रिविध पूजा जाणवी.

अथवा एक विघ्नोपशामिनी, वीजी अष्ट्युदयसाधनी, त्रीजी निवृत्तिदायिनी, ए पूजात्रिक जाणवुं. यदुक्तं ॥ विघ्नोवसायिगेगा, अष्ट्युदयसाहणि जवे वीया ॥ निवृत्तिकरणी तस्या, फलयाउ जहव नामेहिं ॥ १ ॥ इत्यावश्यकनिर्युक्तिवचनात् ॥

(वा के०) अथवा (पंचोवयारा के०) पंचोपचारा पूजा ते १ गंध, २ माल्य, ३ अधिवास, ४ धूप, ५ दीप. अथवा १ कुसुम, २ अक्षत, ३ गंध, ४ धूप, ५ दीप ए पांच प्रकारें पण प्रथम अंगपूजा जाणवी.

वीजी (अष्टोवयार के०) अष्टोपचार एटले १ कुसुम २ रक्कह ३ गंध ४ पर्झव ५ धूप ६ नैवेज्जा ७ जल ८ फलेहि पुणो ॥ अष्टविह कम्म महणी, अष्टुवयारा हवइ पूया ॥ १ ॥ इति आवश्यकनिर्युक्तिवचनं ए आठ प्रकारें पूजा जाणवी.

त्रीजी (सवोवयारा के०) सवोपचारा ए सवोपचार पणे पूजा प्रते

नाम मात्रादिक सर्वे लोकोपचार विनय ते सर्वपूजा जाणवी. अथवा जे
 चली वस्तु मळे तेणें करीने पूजा करवी, ते सर्वोपचारपूजा जाणवी. तिहां
 १ न्दण, २ विलेपन, ३ देवदुप्यवळ, तथा चक्षुयुगल, ॥ वासपूजा, ५
 फूलपगर, ६ फूलमाल, ७ वृतां फूल, ८ चूर्णघनसारादि, तथा आंगी रचनादि,
 ९ ध्वजारोपण, १० आचरण, ११ फूलधर, १२ फूलनो मेघ, १३ अष्टमंगल
 रचना, १४ धूप दीप आरती मंगल दीपादिक नेवेद्य ठोकन, १५ गीतगान,
 १६ नाटक, १७ वाजित्र. ए सत्तर प्रकारें पूजा, तथा वली २१ प्रकारें पूजा,
 तेनां नाम कहे ठे. १ स्नात्र, २ विलेपन, ३ जूपण, ४ फल, ५ वास, ६ धूप, ७
 दीप, ८ फूल, ९ तंडुल, १० पत्र, ११ पुगी, १२ नेवेद्य, १३ जल, १४
 यत्र, १५ ठत्र, १६ चामर, १७ वाजित्र, १८ गीत, १९ नृत्य, २० स्तुति,
 २१ देवद्वयकोशवृद्धि, एवं एकवीश जेद, तथा एकशे आठ प्रकारादि
 ए सर्वे घट्टविध पूजा जाणवी. ए रीतें पंचोपचार अष्टोपचार अने सर्वो
 पचार मली व्रण जेदें पूजा जाणवी. ए चोथुं पूजात्रिक कणुं ॥ १० ॥

एवे पांचमुं, अवस्थात्रिक कहे ठे:-

जाविळ अवहतिं, पिंडव पयव रूवरहियत्तं ॥

उठमव केवलित्तं, सिद्धत्तं चैव तस्सज्जे ॥ ११ ॥

अर्थ:-हे जव्यजीव! तूं (जाविळ के०) जाव्य. श्रीजगवंतनी (अव
 हतिं के०) व्रण अवस्था प्रत्ये एटले व्रण अवस्थानी जावना जावि
 यें, ते कहे ठे. प्रथम (पिंडव के०) पिंमस्यावस्था जावीयें बीजी (पय
 व के०) पदस्थ अवस्था जावीयें, बीजी (रूवरहियत्तं के०) रूपवरहितत्वं
 एटले रूपरहित एवी रूपातीत अवस्था जावीयें, तिहां जे पिंमस्यावस्था
 ते (उठमव के०) उठस्यावस्थायें जावियें, तीर्थकर पदनां पिंड जे शरीर
 तीर्थकर नामकर्मयोग्य ठे, ते पिंमस्यावस्था ठे अने पदस्यावस्था ते
 (केवलित्तं के०) केवलज्ञान अवस्थायें जावीयें एटले केवल ज्ञान पा
 म्या पठी प्रभुपदस्थ थया ते, तथा रूपातीतावस्था ते (सिद्धत्तं के०)
 सिद्धत्वं एटले सिद्धपणानी अवस्थायें जाववी, कारण के सिद्धपणुं जे ठे,
 ते रूपथकी अतित ठे, माटे सिद्धरूपपणुं जावतां रूपातीत जावना कही

યે. એ (ચેવ કે૦) નિશ્ચે (તસ્મિન્ને કે૦) તે પિંડચારિક ગ્રણ અવસ્થા
નો અર્થ જાણવો ॥ ૧૧ ॥

॥ હવે એ ગ્રણે અવસ્થા ક્યાં ક્યાં જાવવી ? તેનાં નામ કહે તે.

एहवणच्चगेहिं ठजम, ठवठ पडिहार गेहिं केवलियं ॥

पलियं कुस्सग्गेहिय, जिणस्स भाविज्ज सिद्धत्तं ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:—(એહવણચ્ચગેહિં કે૦) સ્વપનાર્ચકે: એટલે ન્હવણ, પગ્ગાલ, અ
ર્ચાદિ પૂજાના અવસરે, પૂજા કરનારા પૂજક પુરુષોયે (જિણસ્સ કે૦)
શ્રીજિનેશ્વરની (ઠજમઠવઠ કે૦) ઠગ્ગસ્યાવસ્થાને જાવવી, તે ઠગ્ગ
સ્થાવસ્થાના ગ્રણ જોદ છે, એક જન્માવસ્થા, વીજી રાજ્યાવસ્થા અને વી
જી શ્રમણાવસ્થા, તેમાં પ્રજુને ન્હવણ અર્ચાદિક પ્રદાલન કરતાં જન્મા
વસ્થા જાવવી, અને મેરુપર્વતની ઉપર જે જન્મ મહોત્સવ જાવવો તે
પણ જન્માવસ્થાજ જાણવી.

તથા માલાધારાદિ, પુષ્પ, કેશર, ચંદન અને અલંકારાદિ ચઢાવતાં
રાજ્યાવસ્થા જાવવી. વલી જગવંતને અપગત શિરકેશ, શીર્ષ, શ્મશ્રુ કૂર્ચ
રહિત એવા મુખ મસ્તકાદિક દેહીને શ્રમણાવસ્થાની જાવના જાવવી. એ
પ્રથમ ઠગ્ગસ્યાવસ્થા ગ્રણ જોદે વિવરીને કહી.

તથા કિંકલી, કુસુમવૃષ્ટિ અને દિવ્યધ્વનિ પ્રમુખ (પડિહારગેહિં કે૦)
આઠ મહાપ્રાતિહાર્યે કરીને એટલે પ્રાતિહાર્ય યુક્ત જગવાનને દેહીને વીજી
પદસ્થાવસ્થા એટલે (કેવલિયં કે૦) કેવલી પણાની અવસ્થા જાવીયે.

તથા (પલિયં કે૦) પર્યંકાસને કરી સહિત એટલે પલોંઠી વાલીને
વેઠા એવા (કુસ્સગ્ગેહિં કે૦) કાહસ્સગ્ગીયાને આકારે (ય કે૦)
વલી (જિણસ્સ કે૦) જિનનું બિંવ દેખવે કરીને (સિદ્ધત્તં કે૦) સિ
દ્ધત્ત્વ એટલે સિદ્ધપણાની અવસ્થા અર્થાત્ રૂપાતીતપણાની અવસ્થા
પ્રત્યે (જાવિજ્જ કે૦) જાવવી. કેમ કે ? કેટલાએક તીર્થકરો પર્યંકા
સને કાહસ્સગ્ગ મુદ્દાર્યે મુક્તિ ગયા છે મારે જ્યોતિરૂપ અવગાહના જા
વવી. આ ગાથામાં જાવિજ્જ એ ક્રિયાપદ સર્વત્ર સંગત કરવું, એ પાંચમું
અવસ્થાત્રિક કહ્યું ॥ ૧૨ ॥

હવે તું પ્રણે દિશિ જોવાથી નિવર્તવાનું ત્રિક કહે છે.

ઠઠાદો તિરિચ્ચાણં, તિદિસાણ નિરક્કણં ચણ્ણહવા ॥

પઠિમ દાહિણ વામણ, જિણ મુદ્દ ત્ત્ત દિઠ્ઠિ જુઠ્ઠ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:-શ્રીજિનપ્રતિમા ગુહારતાં પ્રજુ ઉપર ઇકાંત ધ્યાન રાખવા નિમિત્તે એક (ઠઠા કેળ) ઊર્ધ્વદિશિ, વીજી (અદો કેળ) અધોદિશિ અને ત્રીજી (તિરિચ્ચાણં કેળ) તીર્થ દિશિ, તે આશું અવશું એ (તિદિસાણ કેળ) પ્રણ દિશિનું (નિરક્કણં કેળ) જોવું (ચણ્ણ કેળ) ઠાંગવું એટલે વર્જન કરવું. (અદવા કેળ) અથવા (પઠિમ કેળ) પાઠલી પૂંઠની દિશિયેં (દાહિણ કેળ) જમણી દિશિયેં તથા (વામણ કેળ) માધી દિશિયેં એટલે જે દિશાયેં શ્રીજગવંતની પ્રતિમા હોય, તે દિશિ ટાલીને શેષ પૂંઠની ઘાજુ તથા જમણી ઘાજુ અને માધી ઘાજુ, એ પ્રણ દિશાયેં જોવાનું વર્જન કરવું, માત્ર (જિણમુદ્દ કેળ) શ્રી જિનેશ્વરના મુઘ્ઘનેશિપે પોતાની (દિઠ્ઠિ કેળ) દૃષ્ટિને (ત્ત્ત કેળ) ન્યસ્ત એટલે સ્થાપી રાખેલી હોય, તેણે કરી (જુઠ્ઠ કેળ) યુક્ત એટલે સહિત એવો થકો વંદન કરે. એટલે જિનપ્રતિમા ઉપર પોતાનાં લોચન થાપી ઇકાગ્ર મન કરે, પરંતુ આશું અવશું અરહું પરહું જૂવે નહીં. એ તું પ્રણ દિશિ નિરક્કણ વર્ણવાનું ત્રિક કણું ॥ ૧૩ ॥

હવે સાતમું પદજૂમિપ્રમાર્જનત્રિક કહે છે, તે આવી રીતે કે:-શ્રીજિન વંદનાયેં ઇરિયાવહિ પન્નિકમતાં તથા ચેત્યવંદન કરતાં જીવયલને અર્થે રૂઢે પ્રકારે દૃષ્ટિવઢે જોડેને પદ સ્થાપવાની જૂમિ પ્રણ વાર પૂંજવી. તિહાં અદ્દસ્ય હોય તો વઘાંચલેં કરી પૂંજે, અને સાધુ હોય તો રજોદરણેં કરી પૂંજે. એ સાતમું ત્રિક થયું.

હવે આઠમું આલંબનત્રિક અને નવમું મુદ્દાત્રિકનું સ્વરૂપ કહે છે.

વન્નતિયં વન્નઠ્ઠા, લંબણમાલંબણં તુ પડિમાઈ ॥

જોગ જિણ મુત્તસુત્તી, મુદ્દાજેણ મુદ્દતિયં ॥ ૧૪ ॥

અર્થ:-(વન્નતિયં કેળ) વર્ણત્રિક એટલે વર્ણત્રિક તે, કણું તે કહે છે. (વન્નઠ્ઠાલંબણં કેળ) વર્ણાર્થાલંબન એટલે એક વર્ણાલંબન, વીજું અર્થાલંબન, તિહાં નમોહુંણાદિક સૂત્ર જણતાં તેમાં આવેલા જે હલવા નારે અક્ષર તે

न्यूनाधिकरहित पणो यथाश्चिन बोधवां. तथा संग्रहा प्रमुखं वगावा नि
तन राखवुं. ते प्रथम वर्णाखंडन जाणवुं, अने जे नमोवुण प्रमुख मुखो
अणतां तेना अर्थ हृदयमां जाववा, ते वीजुं अर्थाखंडन जाणवुं. तथा
(आखंडनं तु के०) आखंडन ते वली शुं कहीयें? तोंके (प्रतिमादि के०)
प्रतिमादि एटले जिनप्रतिमा तथा आदिशब्दयकी जाव अरिहंतादिकनुं
तथा स्थापनादिकनुं पण ग्रहण करवुं. तेनुं जे स्वरूप आखंडन धारवुं, ते
वीजुं प्रतिमाखंडन जाणवुं, ए आगमुं आखंडनत्रिक कहुं.

हवे नवमुं मुद्रात्रिक कहे ठे. एक (जोग के०) योगमुद्रा, वीजी
(जिण के०) जिनमुद्रा अने वीजी (मुत्तमुत्ती के०) मुक्ताशुक्ति मुद्रा
ए (मुद्धानेएण के०) योग मुद्रादिकना जेदें करीने (मुदितियं के०) मु
द्रात्रिक जाणवुं ॥ १४ ॥

हवे प्रथम योगमुद्रानुं स्वरूप कहे ठे:-

अनुसंतरिअंगुलि, कोसागारेहिं दोहिं हवेहिं ॥

पिटोवरि कुप्परि सं, ठिएहिं तह जोगमुदत्ति ॥ १५ ॥

अर्थ:- (अनुसंतरिअंगुलि के०) अन्योन्यांतरितांगुलि एटले वे हाथ
नी दशे अंगुलिने अन्योन्य ते मांहोमांहे अंतरित करीठे जिहां एवी अने
(कोसागारेहिं के०) कमलना डोडाने आकारें जोडीने कीधा एवा (दो
हिं हवेहिं के०) वे हाथे करीने, ते वेहु हाथ केहवा ? तो के (पिटोवरि के०)
पेट उपरें (कुप्परि के०) कोणी ते (संछिएहिं के०) संस्थित एटले रही ठे
जेनी एवा प्रकारें रहेवे करी (जोगमुदत्ति के०) योगमुद्रा इति एटले
योग मुद्रा एम होय. ए पहेली योगमुद्रानुं स्वरूप कहुं ॥ १५ ॥

हवे वीजी जिनमुद्रानुं लक्षण कहे ठे.

चत्तारि अंगुलाइं, पुरउं ऊणाइं जठ पडिमउं ॥

पायाणं उस्सग्गो, एसा पुण होइ जिणमुदा ॥ १६ ॥

अर्थ:- (जठ के०) यत्र एटले जिहां (पायाणं के०) पगना जे (पुरउं
के०) आगलना अंगुलिनी वाजु तरफना पहोचाने मांहोमांहे (चत्तारि
अंगुलाइं के०) चार आंगुलनो आंतरो राख्यो होय, अने पगना (पडिमउं

के०) पाठलनी पानीनी घाजुना जागमां मांहेमांहे चार आंगुलथी कांइक (काण्ड के०) काणो आंतरो राख्यो होय. ए रीतें पग राखीने (उस्सगो के०) काउस्सग करीयें (एसा के०) ए प्रकारें (पुण के०) वली (जिणमुद्दा के०) जिनमुद्दा (होइ के०) होय ॥ १६ ॥

हवे वीजी मुकाशुक्तिमुद्दा कहे ठे.

मुत्ता सुत्ती मुद्दा, जव समा दोवि गप्पिआ द्वा ॥

ते पुण निलाम्देसे, लग्गा अन्ने अलग्गा ति ॥ १७ ॥

अर्थः—(जव के०) जिहां (दोवि के०) वेहुए पण (द्वा के०) हाथ ते (समा के०) सरखा घरावर (गप्पिआ के०) गर्जित पणे राखी (ते के०) ते वे हस्त (पुण के०) वली (निलाम्देसे के०) ललाटना देश एटले ललाटनां मध्य जागने विपे (लग्गा के०) लग्गाड्या होय, वली (अन्ने के०) अन्य एटले बीजा केटलाएक आचार्यों कहे ठे के (अलग्गाति के०) अलगान्या होय एटले ललाटदेशथी दूर राख्या होय. इति एटले ए प्रकारें (मुत्तासुत्तीमुद्दा के०) मुक्ताशुक्तिनामे मुद्दा कहीयें. एमां अंगु खिनां विड विना जेम मोतीना ठीपनो जोमो मखेलो होय, तेवा आकारें हाथ राखवा, ए मुद्दाहुं ए लक्षण ठे ॥ १७ ॥

हवे ए ग्रण मुद्दा मांहेली कइ मुद्दायें क्रिया करवी. ते कहे ठे.

पंचंगो पणिवाउं, थयपाढो होइ जोगमुद्दाए ॥

वंदण जिणमुद्दाए, पणिहाणं मुत्तसुत्तीए ॥ १८ ॥

अर्थः—एक इहामि खमासमणनो पाठ तेने (पंचंगो पणिवाउं के०) पंचांग प्रणिपात कहीयें. बीजो (थयपाढो के०) स्तवपाठ ते श्रीजिने श्रवना गुणनी स्तुति जे स्तवनादिकनो पाठ करवो ते (जोगमुद्दाए के०) योगमुद्दायें करीने (होइ के०) होय, तथा (वंदण के०) वांद णा देवां श्रने काउस्सग जे अरिहंतचेइयाणं इत्यादि सर्व (जिणमुद्दा ए के०) जिनमुद्दायें करीने थाय, तथा जावंति चेइआइं, जावंत. केवि साहु श्रने जयवीयराय ए ग्रणे (पणिहाणं के०) प्रणिधान संज्ञामां थावे. पण इहां ते संग्रहायगत एकज जयवीयरायने कहीयें ठेयें, ते (मुत्तसुत्तीए के०) मुक्ताशुक्ति मुद्दायें कहीयें ॥ १८ ॥ इहां श्रीसंघाचार

જાણ્યમધ્યે મુક્તાશુક્તિ મુદ્રાયેં સ્ત્રીને સ્તનાદિક અવયવો પ્રગટ દેતાપ
તેમ ન થવું જોઈયે, એવા હેતુ માટે સ્ત્રીને ડંચાલલાટદેશેં હાથ લગાડના
કહ્યા નથી. એ નવમું મુદ્રાત્રિક કહ્યું ॥

હવે દશમા પ્રણિધાનત્રિકનું સ્વરૂપ કહે છે.

પણિહાણતિગં ચેશ્ય, મુણિવંદણ-પઢણા-સરૂવં વા ॥

મણ-વય-કાણગત્તં, સેસ-તિયઢો ડ પયડુત્તિ ॥ ૧૯ ॥ દારાં ॥ ૨ ॥

અર્થ:- (પણિહાણતિગં કેળ) પ્રણિધાનત્રિક, તે કયું? તે કહે છે. તિ
હાં જાવંતિ ચેશ્યાં એ ગાથા (ચેશ્ય કેળ) ચૈત્યવાંદવા રૂપ તે પ્રથમ
પ્રણિધાન જાણવું. તથા જાવંત કેવિ સાહુ એ ગાથા (મુણિવંદણ કેળ)
મુનિ વાંદવા રૂપ, તે વીજું પ્રણિધાન જાણવું. તથા જયવીયરાય આ જવ
મલ્લંકા પર્યંત એ ગાથા (પઢણાસરૂવં કેળ) પ્રાર્થનાસ્વરૂપ તે ત્રીજું પ્રણિ
ધાન જાણવું. (વા કેળ) અથવા એક (મણ કેળ) મનનું વીજું (વય
કેળ) વચનનું અને ત્રીજું (કાય કેળ) કાયાનું (ણગત્તં કેળ) એકત્વ
એટલે એકાગ્ર પણું તે પણ પ્રણિધાનત્રિક કહીયેં. ઇહાં શિષ્ય પૂછે છે કે
ચૈત્યવંદનાયેં પ્રણિધાન આવે છે, અને વીજી શેષ વંદના તો પ્રણિધાન
વિનાજ થાય છે, તિહાં એ બોલ સચવાતા નથી તે કેમ? તેને ગુરુ કહે
છે, કે તિહાં મન, વચન અને કાયાની એકાગ્રતા છે એ મુખ્ય પ્રણિધાન
છે એ દશમું પ્રણિધાન ત્રિક કહ્યું.

હવે (સેસ કેળ) શેષ રહ્યા જે (તિય કેળ) ત્રિક એટલે આહીં ગાથાયેં
કરી જેનું સ્વરૂપ નહીં વચાણ્યું એવું વીજું અને સાતમું ત્રિક, તેનો (અઢો
કેળ) અર્થ તે (તુ કેળ) વલી (પયડુત્તિ કેળ) પ્રકટ છે, માટે તેનું સ્વરૂ
પ મૂલ ગાથામાં લખ્યું નથી, એમ જાણવું. તથાપિ વાલાવબોધકર્તાયેં તે
ત્રિકોના અનુક્રમે સંક્ષેપ અર્થ તે તે સ્થાનકે લખ્યા છે, એટલે દશત્રિકનું
એ પ્રથમ મૂલ દ્વાર થયું અને ઉત્તર બોલ ત્રીશ થયા ॥ ૧૯

હવે વીજું પાંચ પ્રકારના અગ્નિગમનું દ્વાર કહે છે.

સચિત્ત દ્વ મુજ્ઞણ, મચિત્ત મણુજ્ઞણં મણેગત્તં ॥ ઇગ

સાદિ ઉત્તરાસં, ગ અંજલિ સિરસિ જિણ દિઠે ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:- ચૈત્યાદિકને ત્રિપે પ્રવેશ કરવાનો વિધિ તેને અગ્નિગમ કહીયેં. તે

पांच प्रकारें ठे. सिद्धां देहरे जातां (सचित्तद्वयं के०) सचित्तद्रव्य जे पोताना
अंगे आश्रित कुसुमादिक, फलादिक, होय, तेनुं (उज्झाणं के०) ठांगुं, ते प्रथ
म अजिगम, तथा (अचिन्तं के०) अचित्त पदार्थ जे इन्द्रियनाणादिक तथा
आत्तरणादिक वस्त्रादिक वस्तु तेनुं (अणुज्झाणं के०) अणुठांगुं एटले
पोतानी पासें राखवानी अनुहा ते वीजो अजिगम. तथा (मणोगत्तं के०)
मननुं एकामपणुं करवुं, ते वीजो अजिगम. तथा (इगसानि के०) एकप
णुं वस्त्र वेहु वेडापें सहित होय तेनो (उत्तरासंग के०) उत्तरासंग करवो,
ते चोथो अजिगम. तथा (जिणदिष्ठे के०) श्रीजिनेश्वरने दूरथकी नजरें
दीठे थके (अंजलि के०) वे हाथ जोनीने (सिरसि के०) मस्तकने बिपे खगा
रवा एटले अंजलिघरू प्रणाम करवो, ते पांचमो अजिगम जाणवो ॥२०॥

इय पंचविहाजिगमो, अहवा मुञ्चंति रायचिन्हाइ ॥ खगं
वत्तोवाणह, मउडं चमरे अ पंचमए ॥ २१ ॥ दारं ॥ २ ॥

अर्थ:- (इय के०) पूर्वेली गाथामां कहा जे (पंचविहाजिगमो के०)
पांच प्रकारें अजिगम ते देव तथा गुरु पासें आवतां साचववा (अहवा
के०) अथवा वंदना करनार आवक जो पोतें राजादिक होय तो ते ए पांच
अजिगम साचवे, अने वली वीजां (रायचिन्हाइ के०) राजानां पांच चि
न्ह ठे ते प्रत्ये (मुञ्चंति के०) मूके एटले ठांडे तेनां नाम कहे ठे, एक
(खगं के०) खग, वीजुं (उत्त के०) उत्र, वीजुं (उवाणह के०) उपा
नह, एटले पगनी मोजडी, चोथो माथानुं (मउडं के०) मुकुट अने (पंचमए
के०) पांचमुं (चमरेअ के०) चामर, ए पण पांच अजिगम जाणवा ॥२१॥
एटले पांच अजिगमनुं वीजुं छार पूर्ण थयुं ॥ उत्तर बोख पांत्रीश थया ॥
॥ हवे वे दिशिनुं वीजुं छार, तथा त्रण अवग्रहनुं चोथुं छार कहे ठे ॥

वंदंति जिणे दाहिण, दिसिछिआ पुरिस वा
मदिसि नारी ॥ दारं ॥ ३ ॥ नवकर जहन्नु सछि,
करजिछ मकुग्गहो सेसो ॥ २२ ॥ दारं ॥ ४ ॥

अर्थ:- (जिणे के०) श्रीजिनने (दाहिण दिसिछिआ के०) दक्षिणदिशि
स्थिता एटले मूल नायकनी जमणी दिशाचें रह्या थका (पुरिस के०) पुरुषो

(वंदंति के०) वांटे एटले चैत्यवंदना करे, अने मूल नायकने (वामदिशि के०) मावे पासं रही थकी (नारी के०) श्री जनवांटे, एटले चैत्यवंदना करे. इहां चैत्यवंदना पूजाना अधिकार माटे प्रसंगश्री जमणी पासं दीपक थापवो, अने मावी पासं धूपादिक नाणुं, फलादिक, जिन आगलें तथा हस्तें आपीयें. ए वे दिशिनुं त्रीजुं द्वार थयुं. अने उत्तर बोल सामग्रीश थया.

हवे त्रण अवग्रहनुंचोथुं द्वार कहे ठे. तिहां जगवंतथकी (नवकार के०) नव हाथ वेगला रहीने चैत्यवंदना करवी, ते प्रथम (जहन्नु के०) जघन्य थ वग्रह जाणवो, तथा जगवंतथकी (सठिकर के०) पठिकर एटले शाठ हाथ वेगला रहीने चैत्यवंदना करवी, ते बीजो (जिष्ठ के०) ज्येष्ठ एटले उत्कृष्ट थ वग्रह जाणवो, अने (सेसो के०) शेष जे नव हाथथी उपर अने शाठ हाथनी मांहेली कोरें एटली वेगलाईयें रही चैत्यवंदना करवी, ते सर्व त्रीजुं (मद्युग्ग हो के०) मध्यम अवग्रह जाणवो. तथा केटला एक आचार्य वार प्रकारना थ वग्रह कहे ठे के ॥ उक्कोस सठि पन्ना, चत्ता तीसा दसठ पणदसगं ॥ दस नव ति डु एगळुं, जिणुगहं वारस विजेयं ॥ १ ॥ एटले ६०, ५०, ४०, ३०, २०, १५, १०, ९, ३, २, १, ० ॥ ए वार अवग्रह थया एटले अर्द्धा हाथथी मांकीने शाठ हा थ पर्यंत श्रीजिनगृहें तथा गृहचैत्यादिकें श्वासोद्वासादि आशातना वर्जवा निमित्तें ए अवग्रह जाणवां ॥ २१ ॥ ए चोथुं त्रण अवग्रहनुं द्वार कहुं, इहां सुधी सर्व मली उत्तर बोल ४० थया ॥ २२ ॥

हवे त्रण प्रकारें चैत्यवंदना करवी, तेनुं पांचमुं द्वार कहे ठे

नमुक्कारेण जहन्ना, चिश्वंदण मच्च दंरु थुइ जुअला ॥

पण दंरु थुइ चउक्कग, थय पणिदाणेहिं उक्कोसा ॥ २३ ॥

अर्थः—(नमुक्कारेण के०) एक नमस्कार श्लोकादिक रूप तथा नमो अरिहंताणं कहीनिं अथवा हाथ जोमी मस्तक नमामवे करी अथवा नमो जिनाय कही नमवे करी अथवा एक श्लोकादि केहेवे करी अथवा हमणां देहरे चैत्यवंदन कहियें ठैयें, इत्यादि रूपें सर्व प्रथम (जहन्ना के०) ज घन्य (चिश्वंदण के०) चैत्यवंदन जाणवुं. तथा (दंडथुइजुअला के०) दंडक युगल ते अरिहंत चेइयाणंनुं युगल तथा स्तुतियुगल ते चार थुइ एटले एक नमस्कार श्लोकादिरूप कही, शक्रस्तव कही, उच्चा थइ, अरि

हंत चेष्टपाणं कही काठस्सग करी, शुद्ध कहेथी, ते वीजी (मद्य के०)
मध्यम चैत्यवन्दना जाणवी. तथा (पणदंरु के०) पांच नमोष्णुणा रूप
पांच दंरुके करी अने (घुइचउकग के०) स्तुतिचतुष्क एटले थाठ शुइयें
करीने. (यय के०) स्तवने करीने तथा जावन्ति चेष्टथाइ, जावन्त केवि
साहु अने जयवीरगाय, म ग्रण (पणिहाणेहि के०) प्रणिधाने करीने वीजी
(उकोसा के०) उत्कृष्ट चैत्यवन्दना जाणवी ॥ २३ ॥

अन्ने विंति गेणं, सकञ्चएणं जह्म वंदणया ॥ तहुग तिगे
ए मज्जा, उकोसा चउहि पंचहि वा ॥ २४ ॥ दारं ॥ ५ ॥

अर्थ:- (अन्ने के०) अन्य एटले वीजा वली केटला एक आचार्य एम
(विंति के०) वुवन्ति एटले कहे ठे के (इगेणं के०) एकेन एटले एक (सकञ्च
एणं के०) शक्रस्तवें करीने देव वादीयें ते (जह्म के०) जघन्य (वंद
णया के०) चैत्यवन्दना जाणवी. अने (तहुगतिगेण के०) तद्द्विकत्रि
केण एटले तेहीज वे तथा ग्रण शक्रस्तवें करी (मद्या के०) मध्यम चैत्य
वन्दना जाणवी. तथा (चउहि के०) चार शक्रस्तवें करी (वा के०) अ
घवा (पंचहि के०) पांच शक्रस्तवें करीने प्रणिधान युक्त करीयें ते (उ
कोसा के०) उत्कृष्ट चैत्यवन्दना जाणवी, अने जाप्यादिकने विपे स्तुती
युगल कहां ठे, ते ग्रण शुइ स्तुतिरूप एक गणीयें ठेयें. अने चोथी शुइ
शिष्टारूप समकेतदृष्टिनी सहायरूप जूदी गणी ते माटें स्तुति युगल
कहे ठे, तेनो विचार आवश्यकवृत्तियकी जाणवो ॥ २४ ॥ एटले ग्रण
त्रेदें चैत्यवन्दनानुं पांचमुं छार कहुं. सर्व मली उत्तर धोल त्रेंतालीश थया ॥

हवे ठहुं प्रणिपातछार तथा सातमुं नमस्कार छार कहे ठे.

पणिवाउ पंचंगो, दो जाणू करइगुत्तमंगं च ॥ दारं ॥ ६ ॥ सुम
हव नमुकारा, इग इग तिग जाव अछसयं ॥ २५ ॥ दारं ॥ ७ ॥

अर्थ:- जिहां प्रकपें करी जकि बहुमानपूर्वक नमवुं तेने (पणिवाउ
के०) प्रणिपात कहीयें ते (पंचंगो के०) पांच अंग जूमियें लगामवा
रूप जाणवो, तेनां नाम कहे ठे (दोजाणू के०) वे जानु, एटले वे
दीचण, अने (करइग के०) वे हाथ, (च के०) वली पांचमुं

दीना सुग्रससगवर्त लगे २१६, तथा सिद्धाणां बुद्धाणां नेत्यादिनां
संतिगराणां, सम्मदिष्टि समाहिगराणां लगे २१७, ए सर्व मल्ली पांच रेक
ना २१०० अक्षर यथा, तथा २११२ अक्षर जावनि वेठ जाडे, जावन क
वि साहु अने जयत्रीयराय सेवणा आनय मनीसा लगे ए वण (पणिधानसु
के०) प्रणीधानने विपे जाणवा, ए रीते ए नव सूत्रांना अक्षरां एकठा करि
त्यारे (अष्टरुक्त के०) अष्टरुक्त एटले वीजी वार अण उवासा एता (३
आ के०) वर्ण एटले अक्षर ते सर्व मल्ली (सोलसयत्रीयाला के०) शं
लशे ने सुमतालीश आय ॥ २७ ॥

हवे पदसंख्या कहे ठे.

नव वत्तीस तिन्तीसा, तिचत्त अडवीस सोल वीसपया ॥

मंगल इरिया सक, वयाइसु इगसीइ सयं ॥ २८ ॥

अर्थ:-नवकारनां (नव के०) नव पद ठे, इरियावहिनां (वत्तीस
के०) वत्रीश पद, नमोबुणंनां (तिन्तीसा के०) तेत्रीश पद, अरिहंतचे
इयाणंना (तिचत्त के०) त्रेंतालीश पद, लोगस्सनां (अरुवीस के०)
अष्टावीश पद, पुस्करवदीनां (सोल के०) शोल पद, सिद्धाणांबुद्धाणांनां
(वीसपया के०) वीश पद, एम (मंगल के०) नवकार, (इरिया के०)
इरियावहि अने (सक्रवयाइसु के०) शक्रस्तवादिक पांचे दंरुक ए सात
सूत्रांने विपे सर्व मल्ली (इगसीइसयं के०) एकशे ने एक्याशी पंदनी संख्या
जाणवी. अने प्रणीपातनां पद तो वांदणां जेलां गुरु वंदनमां कहेसे. तथा
प्रणिधानत्रिकनी पद संपदा अनुक्रमें ठे, तेमाटे न कळुं “ वारिज्जाइ ” इ
त्यादि गाथा जक्तिनी योजना ठे, ते इहां गणी नही ॥ २८ ॥

हवे संपदानी संख्या कहे ठे.

अठठ नवठय अठ वी,स सोलसय वीस वीसामा ॥

कमसो मंगल इरिया, सक्रवयाइसु सगनउई ॥ २९ ॥

अर्थ:-प्रथम नवकारनी (अठ के०) आठ संपदा, तथा इरियावहिनी
(अठ के०) आठ संपदा, तथा नमोबुणंनी (नव के०) नव संपदा, तथा अरिहंत

चेष्टाणुंनी (अष्ठ के०) आठ संपदा, (य के०) बली लोगस्सनी (अष्टावीस के०) अष्टावीस संपदा, तथा पुस्करवरदीनी (सोलस के०) शोलस संपदा, (य के०) बली सिद्धाणुबुद्धाणुंनी (बीस के०) बीस संपदा जाणवी. ए खगारेक रहेवानुं स्थान तथा अर्थनो (बीसामा के०) बीसामो लेवानुं स्थान तेने संपदा कहीयें. ते (कमसो के०) अनुक्रमें (मंगल के०) नवकारने विपे, (इरिया के०) इरियावहिनेविपे अने (सकय याईसु के०) शक्रस्तवादिक पांच दंभकनेविपे ए सय मली सात सूत्रांने विपे सय संपदा (सगनजई के०) ससनवती एटखे सत्ताणुं थाय ॥ २९ ॥

हवे नवकारना अक्षर तथा पद अने संपदा विवरी देखाडे ठे.

वसुष्ठसठि नव पय, नवकारे अष्ठ संपया तव॥सग संपय पय तुह्ला, सतरस्कर अष्ठमी डुपया ॥३०॥ “नवस्करअष्ठमी डुपयवठी” इत्यन्ये

अर्थः—(नवकारे के०) नवकारने विपे (वसुष्ठसठि के०) अमशठ वर्ष होय, तथा नमोअरिहंताणं आदिक (पय के०) पद तें (नव के०) नव होय, अने (संन्या के०) संपदा तो (अष्ठ के०) आठ होय, (तठ के०) तिहां ते आठ संपदामांहे प्रथमनी “ सबपावप्पणा सणो ” सुधीनी जे (सगसंपय के०) सात संपदा ठे, ते तो (पयतुह्ला के०) पदने तुल्य जाणवि एटखे जेटला पद तेटली संपदा पण जाणवी. तथा (अष्ठमी के०) आठमी संपदा तो “मंगलाणं चसवेसिं” पढमं हवइ मंगलं ए वे पदने एकठां कहीयें माटे ए (डुपया के०) वे पदनी जाणवी, तथा अन्य केटलाण्क आचार्य एम कहे ठे, के “पढमं हवइ मंगलं ” ए (नवस्करअष्ठमी के०) नव अक्षरनी आठमी संपदा तथा “ एतोपंच नमुकारो, सबपावप्पणासणो ” ए (डुपय के०) वे पदनी अने शोल अक्षरनी (ठळी के०) ठळी संपदा जाणवी ॥ ३० ॥

हवे प्रणिपात खमासमणना अक्षर तथा पद अने संपदा विवरी देखाडे ठे.

पणिवाय अस्कराई, अष्टावीसं तहाय इरियाए ॥ नव

नठ अ मस्कर सयं, डुतीस पय संपया अष्ठ ॥ ३१ ॥

अर्थः—(पणिवाय के०)प्रणिपात दंडकने विपे (अष्टावीसं के०) अष्टावीस

(अस्कराई के०) अक्षर ठे, (तहाय के०) तथाच एटले तेमज वली
 (इरियाए के०) इरियावहिने विषे (नवनउअमस्करसयं के०) नवनव
 ति अक्षरशतं एटले नवाणुयें अधिक एकशो अक्षर जाणवा अर्थात् एक
 शो ने नवाणुं अक्षर जाणवा, तथा (दुतीस के०) ठत्रीश (पय के०) पद
 जाणवां अने (संपया के०) संपदा (अठ के०) आठ जाणवी ॥ ३१ ॥

ए आठ संपदाना पदनी संख्या तथा संपदाना आदि पद कहे ठे.

डुग डुग इग चउ इग पण, इगार ढग इरिय संपयाइ पया ॥

इठा इरि गम पाणा, जे मे एगिंदि अजि तस्स ॥ ३२ ॥

अर्थः—पहेली संपदा (डुग के०) वे पदनी, वीजी संपदा पण (डुग
 के०) वे पदनी, त्रीजी (इग के०) एकपदनी, चौथी (चउ के०) चार
 पदनी, पांचमी (इग के०) एकपदनी, ठछी (पण के०) पांच पदनी, सातमी
 (इगार के०) अगीयारपदनी, आठमी (ढग के०) ठ पदनी जाणवी ॥

हवे ए (इरिय के०) इरियावहीनी सर्व (संपया के०) संपदाना (आ
 इपया के०) आदिपद एटले प्रथमना पद जे संपदाना धुरियां ते कहे ठे.
 तिहां प्रथम (इठा के०) इठामि ए पहेली संपदानुं पहेलुं पद, (इरिके०)
 इरियावहियाए ए वीजी संपदानुं पहेलुं पद, (गम के०) गमणागमणे ए
 त्रीजी संपदानुं पहेलुं पद, (पाणा के०) पाणक्रमणे ए चौथी संपदानुं प
 हेलुं पद, (जेमे के०) जेमेजीवाविराहिया ए पांचमी संपदानुं पहेलुं पद,
 (एगिंदि के०) एगिंदिया ए ठछी संपदानुं पहेलुं पद, (अजि के०) अ
 जिहया ए सातमी संपदानुं पहेलुं पद, (तस के०) तस्सउत्तरी करणेणं
 ए आठमी संपदानुं पहेलुं पद जाणवुं ॥ ३२ ॥

॥ हवे ए इरियावहिनी आठ संपदानां नाम कहे ठे ॥

अप्पुवगमो निमित्तं, उहे अरहेउ संगहे पंच ॥

जीवविराहण पडि, क्रमण जेयउतिनि चूलाए ॥ ३३ ॥

अर्थः—अन्युपगम एटले अंगीकार करवुं ते आहीं पापना हयनुं जे
 आलोचना लक्षण कार्य तेनो अंगीकार करवो ते स्वरूप एटला माटे इठामि
 पक्कमिउं ए वे पदनी प्रथम (अप्पुवगमो के०) अन्युपगम संपदाजाणवी.

२ ते अंगीकार कृत वस्तुने उपजाववाना कारण रूप इरियावहियाण विराहणाण वे पदनी वीजी (निमित्तं के०) निमित्त संपदा जाणवी.

३ सामान्य प्रकारें प्रायश्चित्त उपजाववा रूप गमणागमणे ए एक पदनी वीजी (उद्दे के०) उध एटले सामान्य हेतु संपदा जाणवी. ग जीव हिंसा उपजाववानो सामान्य हेतु गमनागमन ठे.

४ जीवहिंसाना विशेष हेतु रूप एटले विशेषपणे प्राण वीजादिक आक्रमण रूप ते पाणकमणे, वीयकमणे, हरियकमणे, उंसा उर्तिंग पण ग दगमट्टीमकना संताणा संकमणे, ए चार पदनी चोथी (इअरहेउके०) इतरहेतु एटले विशेष हेतु संपदा जाणवी. जे सामान्यची इतर ते विशेष प होय; माटे विशेष हेतु एवुं नाम जाणवुं.

५ समस्त जीवना परिताप रूप जीवविराधना संग्रह रूप ते जे मे जी वा विराहिया ए एकपदनी (पंच के०) पांचमी (संगहे के०) संग्रह संपदा.

६ एकेंद्रियादिक पांच जीवने देखाडवा रूप जीवजेद ५६३ प्रमुख कथन रूप एगिंदिया, वेइंदिया, तेइंदिया, चउरिंदिया, पंचिंदिया, ए पांच पदनी ठाठी (जीव के०) जीव संपदा जाणवी.

७ ते जीवादिक जेदने परितापना विराधना रूप ते अजिह्याची मां नीने तस्त मिष्टामि डुकुनं खगें अगीयार पदनी सातमी (विराहण के०) विराधना संपदा जाणवी.

८ प्रायश्चित्तविशोधनकरण रूप ते तस्तउत्तरी करणेणंची मां नीने ठा मि काठस्तगं खगें ठ पदनी आठमी (पक्रिमण के०) प्रतिक्रमण संपदा.

(जियठ के०) ए जेदथकी. ए मांहे प्रथमनी पांच संपदा ते इरियाव हिनी मूख संपदा जाणवी, अने पाठवनी (तिस्त्रि के०) त्रण संपदा ते इ रिया वहिनी (चूलाए के०) चूलिकारूप जाणवी ॥ ३३ ॥

हवे नमुहुणंनी प्रत्येक संपदाना पदनी संख्या तथा आदिपद कहे ठे. उति चउ पण पण पणड, चउ तिपय सकथय संपयाइपया ॥

नमु आइग पुरिसो, लोग अजय धम्मऽप्प जिण सधं ॥ ३४ ॥

अर्थ:-पहेली (डु के०) वे पदनी, वीजी (ति के०) त्रण पदनी, वीजी (चउ के०) चार पदनी, चोथी (पण के०) पांच पदनी, पांचमी (पण

के०) पांच पदनी, ठही (पण के०) पांच पदनी, सामनी (हु के०) पांच पदनी, आठमी (चउ के०) चार पदनी अने नवमी (निपय के०) त्रण पदनी ए (सव के०) नमुहुणंने विषे संपदानां पद कणां, ते सर्व सही तंत्रीज जाणवां.

हवे नमुहुणंनी (संपया के०) संपदाना (आइगणा के०) आदिना एटले पहेला धुरियांनां पद कहे ठे. (नमु के०) नमोहुणं ए पदेही (संपदानुं प्रथम पद जाणवुं, (आइग के०) आइगराणं ए वीजी संपदानुं प्रथम पद, (पुरिसो के०) पुरिसुत्तमाणं ए वीजी संपदानुं प्रथम पद, (लोण के०) लो सुत्तमाणं ए चोथी संपदानुं प्रथम पद, (अजय के०) अजयदयाणं ए पांचमी संपदानुं प्रथम पद, (धम्म के०) धम्मदयाणं ए ठही संपदानुं प्रथम पद, (अप्प के०) अप्पकिह्यवरनाणदंसणधराणं ए सातमी संपदानुं प्रथम पद, (जिण के०) जिणाणं जावयाणं ए आठमी संपदानुं प्रथम पद, अने (सव के०) सवहुणं सवदरिसिणं ए नवमी संपदानुं प्रथम पद.

हवे ए शक्रस्तवनी नव संपदाउनां नाम कहे ठे.

थोअव संपया उह, ईयरहेऊ वउंग तहेऊ ॥ सविसेसु
वउंग सरूव, हेउ नियसमफलय मुके ॥ ३५ ॥

अर्थः—श्रीअरिहंत जगवंत ते विवेकी जनोयें स्तववा योग्य ठे एटला माटे नमुहुणं अरिहंताणं, जगवताणं ए वे पदनी पहेली (थोअव संपया के०) स्तोतव्य संपदा जाणवी. पठी ते स्तववा योग्यनुं सामान्य हेतु कहेवा माटे आइगराणंथी मांनीने सयंसंबुझाणं लगें त्रण पदनी वीजी (उह के०) उह एटले सामान्यहेतु संपदा जाणवी. पठी ए वीजी संपदाना अर्थने विशेषें दीपावे तेमाटे सामान्यहेतुथी (ईयरहेऊ के०) इत रहेतु ते विशेषहेतुरूप वीजी संपदा जाणवी, पठी आद्य संपदाना अर्थने विशेषे दीपावे एटले सामान्य स्तवनानो उपयोग तेनुं कहेवुं ते चोथी (उवउंग के०) उपयोग संपदा जाणवी. पठी ए उपयोग संपदा नाज अर्थ ने हेतु सझावें करी दीपावे ते पांचमी (तहेऊ के०) तह हेतु संपदा जाणवी, अथवा उपयोग हेतु संपदा जाणवी, पठी एउ उपयोग हेतु संपदाना अर्थ गुण दीपाववा निमित्तें अर्थ विशेषें जणावे एटले कारण सहित स्तववा योग्यनुं स्वरूप कहेवुं ते ठही (सविसेसुवउंग के०)

सविशेष उपयोग हेतु संपदा जाणवी.पठी यथार्थ पोताना स्वरूपनुं हेतु प्रकटार्थ देखावडा रूप सातमी (सरुवहेड के०) स्वरूप हेतु संपदा जाणवी, तथा पोताने समान फलदायक प्रकटार्थ रूप एटसे स्तवना करता रने आपतुल्य करे पधी परम फलदायिनी एटसे पोतानी समान परने फलनुं करण एटला माटे आठमी (नियसमफलस के०) निज समफलदनामे संपदा जाणवी. तथा मोक्ष स्वरूप प्रकटार्थ रूप मोक्षपदनुं स्वरूप, एटला माटे नवमी (सुखे के०) मोक्षा संपदा जाणवी. जे माटे कणुं ठे के " सब भूआइं पढमो, धीउं सिवमयल माइ आलावो ॥ तइल नमोजिणाणं जिय जयाणं तद्धिदिछो ॥ १ ॥ इत्यावश्यके ॥ ३५ ॥

हवे नमोभुणंना अक्षरादिकनी एकंदर सरवाले संख्या कहे ठे.

दो सगनऊआ वणा, नवसं पय तितीस सकथए ॥

चेइयथयठ संपय,तिचत्त पय वण डसयगुणतीसा ॥ ३६ ॥

अर्थ:- (सकथए के०) शक्रस्तव जे नमोभुणं तेने विपे सर्व मल्लीने (दोसगनऊआ के०) वशेने सत्ताणुं (वणा के०) वर्ण जाणवा अने (नवसं पय के०) नव संपदा जाणवी, तथा (पयतितीस के०) पद तेत्रीश जाणवां.

हवे (चेइयथय के०) चैत्यस्तव एटसे अरिहंत चेइयाणं विपे सर्व मल्ली (अठसंपय के०) आठ संपदा जाणवी अने (तिचत्तपय के०) तें ताळीश पद जाणवां, तथा (वण के०) वर्ण एटसे अक्षर ते (डसयगुणतीसा के०) वशे ने उगणत्रीश जाणवा ॥ ३६ ॥

हवे चैत्यस्तव जे अरिहंत चेइयाणं तेनी प्रत्येक संपदाना पदनुं मान तथा प्रत्येक संपदाना आदिपद एटसे धुरियां कहेठे.

ड ठ सग नव तिय ठ चउ,ठप्पय चिइ संपया पया पढमा ॥

अरिहं वंदण सि-शा, अन्न सुहुम एव जा ताव ॥ ३७ ॥

अर्थ:- पहेली (ड के०) वे पदनी, धीजी (ठ के०) ठ पदनी, त्रीजी (सग के०) सात पदनी, चौथी (नव के०) नव पदनी, पांचमी (तिय के०) त्रण पदनी, ठठी (ठ के०) ठ पदनी, सातमी (चउ के०) चार पदनी, आठमी (ठप्पय के०) ठ पदनी जाणवी.

हवे ए (चिह्न के०) चैत्यस्तवनी प्रत्येक (संपदा के०) संपदानां (पद मा के०) प्रथमना एटले आदिनां धुरीयांनां (पदा के०) पद कहे ने. नि हां (अरिहं के०) अरिहंत चैद्याणां ए पदेवी संपदानुं प्रथम पद (वंदन के०) वंदणवन्तियाण ए वीजी संपदानुं प्रथम पद (निष्ठाण के०) निष्ठाण ए वीजी संपदानुं प्रथम पद, (अन्न के०) अन्नव्रतसमिपणं ए चोथी संपदानुं प्रथम पद, (सुदुम के०) सुदुमेहिं अंगसंचालेहिं ए पांचमी संपदानुं प्रथम पद, (एव के०) एवमाश्नेहिं आगारेहिं ए ठठी संपदानुं प्रथम पद, (जा के०) जाव अरिहंताणं ए सातमी संपदानुं प्रथम पद, (ताव के०) तावकायं ए आठमी संपदानुं प्रथम पद ॥ ३५ ॥

हवे ए चैत्यस्तवनी संपदाउनां नाम कहे ठे.

अपुवगमो निमित्तं, हेउ इग बहु वयंत आगारा ॥

आगंतुग आगारा, उरसग्गावहि सरूवठ ॥ ३६ ॥

अर्थः—जे अंगीकार करवुं तेने अच्युपगम कहीयें माटे इहां अरिहंत वांदवानी अंगीकाररूप प्रथम (अपुवगमो के०) अच्युपगम संपदा जाणवी, तथा काउस्सग कया निमित्तें करी करीयें? ते वीजी (निमित्त के०) निमित्त संपदा जाणवी. तथा श्रद्धादिक हेतु वधते वधते करी करियें, केम के श्रद्धादिक कारण विना निष्फल थाय माटें वीजी (हेउ के०) हेतु संपदा जाणवी. तथा आगार राख्या विना निरतिचारपणे काउस्सग न थाय, एटला माटें आगार राखवानी अन्नव्रतसमीपणं इत्यादि उद्वासादिकने करवे करी चोथी (इगवयंत के०) एकवचनांत आगार संपदा जाणवी. तथा “सुदुमेहिं अंगसंचालेहिं” एटले सूक्ष्मनेत्रादिकफुरकवादि मात्र आदिकें करी पांचमी (बहुवयंत आगारा के०) बहुवचनांत आगार संपदा जाणवी. इहां आगारा पद वेहुने जोरवुं, तथा एक सहज वीजो अद्वयवाहुद्वय एटले एवमाश्नेहिं एणे करी अग्निस्पर्श, पंचेंद्रिय वेदन, चौ रादिज्ञय, सर्पादि, कदाचित् आवी मले तो इत्यादि आगार कहां, माटें बहुहेतु आगंतुक जावरूप अथवा अग्न्यादिक उपघात रूप ठठी (आगंतुग आगारा के०) आगंतुकागार संपदा जाणवी. तथा जाव अरिहंताणं इत्यादिक काउस्सगनो अवधि मर्यादा रूप जे संपदा, ते सात

मी (उस्तगावहि के०) कायोत्सर्गावधि संपदा जाणवी, तथा कायोत्सर्गनुं यथावस्या रूप स्वरूप ते आठमी (सरूब के०) स्वरूप संपदा जाणवी. ए (अछ के०) आठ संपदानां नाम कहां ॥ ३७ ॥

हवे नामस्तव एटले लोगस्तादिकने विपे पद आदिकनी संख्यादिक कहे ठे.

नामययाइसु संपय, पयसम अम्बीस सोल वीस कमा ॥

अडुरुत्त वष दो सठ, डसय सोलठ नउअ सयं ॥ ३९ ॥

अर्थ:- (नामययाइसु के०) नामस्तवादिकने विपे एटले नामस्तव ते लोगस्त तथा आदिशब्दथकी पुस्करवरदी ते श्रुतस्तव जाणवुं अने सिद्धस्तव ते सिद्धाणं बुद्धाणं जाणवुं. ए त्रण सूत्रने विपे (पयसम के०) पद समान (संपय के०) संपदा जाणवी. एटले जेटलां ए सूत्रोनां पद ठे, तेटलां विशामानां स्थानक जाणवां. तिहां लोगस्तनां पद पण (अम्बीस के०) अछावीश अने संपदा पण अछावीश जाणवी. अने पुस्कर वरदीनां पद पण (सोल के०) शोल अने संपदा पण शोल जाणवी. तथा सिद्धाणं बुद्धाणंना पद पण (वीस के०) वीश अने संपदा पण वीश जाणवी. ए (कमा के०) अनुक्रमे संपदा तथा पद कहेवां, तथा लोगस्तने विपे (अडुरुत्त के०) वीजी वार अणउच्चत्या एवा, (दोसठ के०) वशे ने शाठ (वष के०) वर्ण एटले अक्षर जाणवा. तथा पुस्करवरदीना सुथस्त जगवठ पर्यंत (डसयसोल के०) वशे ने शोल अक्षर जाणवा, अने सिद्धाणं बुद्धाणंना करेमि काठस्तगं पर्यंत (अछनउअसयं के०) एकशे ने अछाणुं अक्षर जाणवा ॥ ३९ ॥

पणिदाण डवन्नसयं, कमेण सग ति चउवीस तित्तीसा ॥ गुणतीस अछवीसा, चउतीसिगतीस वार गुरु वषा ॥ ४० ॥ दारं ॥ ४१ ॥ २०

अर्थ:- हवे जावंतिचेइयाइ तथा जावंत केवि साहु अने सेवणा आ जवमगंवा सगें जयवीयराय, ए त्रण (पणिदाण के०) पणिधान सूत्र ठे, तेने विपे (डवन्नसयं के०) एकशे ने वावन अक्षर जाणवा.

हवे (कमेण के०) अनुक्रमे संयोगीया गुरु एटले नारे अक्षर सयं सु.

त्रांना कहे ठे. तिहां प्रथम नवकारने विषे जा. प्रा. व. इ. वा. व. ए. ए.
(सग के०) सात अक्षर गुरु पटले चारे जाणवा.

तथा खमासमाणने विषे हा. जा. व. ए (ति के०) त्रण अक्षर गुरु
जाणवा. तथा इरियावहिने विषे हा. क. क. क. क. नि. दि. क. नि. दि.
द. स्स, छा. क. स्स, त. त्रि, त. द्वी. म्म. ग्या. हा. म्म. गं. ए (चउ
वीस के०) चोवीश अक्षर गुरु जाणवा.

तथा नमुहणने विषे हु. व. ऊ. त. त्रि, त. ज्ञा. सु. ग. म्म. म्म.
म्म. म्म. म्म. क. टी. प्प. द. त्रा. ऊ. ता. व. नु. व. स्क. वा. नि. कि.
त्ता. ऊ. स्सं. द. वे. ए (तितीसा के०) तेत्रीश अक्षर गुरु जाणवा. कंट
ला एक वउमाणं पदना ठकारने गुरु कहेता नथी अने कंटलाएक द व.
म्म. ए त्रणने गुरु गणीने तेत्रीश गुरु अक्षर करे. तिहां चूत्तिकानी गाथा
गुरु नथी गणता. इत्यादिक बहु मतांतर ठे, पण इहां तो संप्रदायागत
एक टकार चारे गणीयें ठेयें.

तथा अरिहंत चेइयाणं रूप चैत्यस्तवने विषे स्स, गं. ति, ति, का.
त्ति, म्मा, ति, ति, ग. ति, ऊ. प्पे, द. स्स, ग. त्र, व. रु. गे, त. वा.
छि, गे ज्ञि, स्स, गे, का, प्पा, ए (गुणतीश के०) उगणतीश अक्षर गुरु ठे.

तथा लोगस्सरूप नामस्तवने विषे स्स, ज्ञा, म्म, व. त. स्सं. प्प, प्प.
प्फ, ज्ञं, ज्ञं, म्मं, लिं, व. छ, ऊ, व. ति, स्स, त. ऊ, ग. त. म्म, चं.
ऊ, छि, व. ए (अठवीसा के०) अठावीश अक्षर गुरु जाणवा.

तथा पुस्करवरदीरूप श्रुत स्तवने विषे स्क, द्वे, म्मा, ऊं, स्स, स्स, स्स,
प्फो, स्स, स्स, द्वा, स्क, स्स, चि, स्स, म्म, स्स, प्र, ऊं, त्र, त्र, स्स,
प्रू, चि, व. छि, क. चा, म्मो, द. म्मु, त. द. स्स, ए (चउतीस के०)
चोत्रीश अक्षर गुरु जाणवा.

तथा सिद्धाणं बुद्धाणंरूप सिद्ध स्तवने विषे ऊ. ऊ. ग. व. ऊ. को.
का, स्स, द्द, स्स, जिं, र्का, स्स, म्म, क. टिं, छ, ता, छ, वी, छ, छि, छा,
ऊ, छि, च, म्म, दि, छि, स्स, गं, ए (इगतीस के०) एकत्रीश अक्षर गुरु ठे.

तथा प्रणिधान त्रिकनेविषे द्वे, वा, व. वे, गा, द्द, छि, ऊ, चा, व.
व, ए (वार गुरुवसा के०) वार गुरुवर्ण एटले चारे अक्षर जाणवा ॥

पदसंख्या. पदसंख्या अने संपदा मल्ली ग्रण छार कहां, तेनी
माथें पुर्वे कहेलां सात छार मेलवतां मूल दश छार कहेयाणां, अने उ
ठर जेद १९७० घया. ए सूत्रांना अर्थ सर्वे श्रीआवश्यकनिर्युक्तिनी वृत्ति
थी जाणजो. इहां घणो ग्रंथ वधे माटे अर्थ लख्यो नथी ॥ ४० ॥

ए आठमो, नवमो अने दशमो मल्ली ग्रणो छारना यंत्रनी स्थापना.

सूत्र.	सूत्रांना नाम.	पदसंख्या.	संपदा	सर्वाकार.	गुरुअ.	लघुअ.
नवकार.	पंचमंगलसूत्र०	९	८	६८	७	६१
इष्टामिग्वमासम०	प्रणिपातद्योतसूत्र		०	२८	३	२५
इरियावहि.	पडिकमणसूत्र.	३२	८	१९९	२४	१७५
नमोद्युणं.	शक्रस्तव.	३३	९	२९७	३३	२६४
अरिहंतचेइयाणं.	चैत्यस्तवाप्ययन.	४३	८	२२९	२९	२००
लोगस्त.	नामस्तव.	२८	२८	२६०	२८	२३२
पुस्करवरदीवहे.	श्रुतस्तव.	१६	१६	२१६	३४	१०२
सिद्धाणंयुद्धाणं.	सिद्धस्तव.	२०	२०	१९८	३१	१६७
जायंतिकेइयाणं.	प्रणिधानत्रिक.	अनुक्रमें.	अनु०			
जायंतिकेविसादु.					
जयवीरराय.			१५२	१२	१४०

सर्वमल्ली सरवाले.... १८१ ९७ १६४७ २०१ १४४६

इरियावहिनीसंपदा	संपदानां पद.	धुरियांनां पद.
१ अज्युपगमसंपदा.	२	इष्टामि.
२ निमित्तसंपदा.	२	इरियावहियाण.
३ उघसंपदा.	१	गमणागमणे.
४ इतरहेतुसंपदा.	४	पाणक्रमणे.
५ संग्रहसंपदा.	१	जेमेजीवाविराहिया.
६ जीवसंपदा.	५	गर्गिंदिया.
७ विराधनासंपदा.	११	अजिह्या.
८ पडिकमणसंपदा.	६	तस्स उत्तरि.

चैत्यस्तवनीसंपदा.	संपदानांपदसंख्या.	धुरियांनां पद.
१ अच्युपगमसंपदा.	१	अरिहंतचेइयाणं.
२ निमित्तसंपदा.	६	वंदणवत्तिआए.
३ हेतुसंपदा.	७	सिद्धाए.
४ एकवचनांतसंपदा.	ए	अन्नवजससीएणं.
५ बहुवचनांतसंपदा.	३	सुद्धमेहिंअंगसंचालेहिं.
६ आगंतुगागारसंपदा.	६	एवमाइएहिंआगारेहिं.
७ कायोत्सर्गावधिसंपदा.	४	जावअरिहंताणं.
८ स्वरूपसंपदा.	६	तावकायं.

शक्रस्तवनी संपदा.	संपदानां पद.	धुरियांनां पद.
१ स्तोतव्य संपदा.	१	नमोवुणं.
२ उंघसंपदा.	३	आइगराणं.
३ इतरहेतुसंपदा.	४	पुरिसुत्तमाणं.
४ उपयोगसंपदा.	५	लोगुत्तमाणं.
५ तरेतुसंपदा.	५	अन्नयदयाणं.
६ सविशेषोपयोगसंपदा.	५	धम्मदेसियाणं.
७ स्वरूपहेतुसंपदा.	१	अप्पमिहयवर०
८ निजसमफलदसंपदा.	४	सव्वन्नूणं०
९ मोक्षसंपदा.	३	जिणाणंजावयाणं.

हवे अगीयारसुं पांच दंडकनुं द्वार अने वारसुं पांच दंरुकने
विपे देव वांदवाना जे वार अधिकार ठे, तेनुं द्वार कहे ठे.

पणदंडा सकवय, चेइअ नाम सुअ सिइवय इव ॥दरं॥११॥
दो इग दो दो पंच य, अहिगारा वारस कमेण ॥ ४१ ॥

अर्थ:- (पणदंमा के०) पांच दंरुकनां नाम कहे ठे. तेमां पहेलुं न
मोवुणंने (सकवय के०) शक्रस्तव दंरुक कहियें. वीजुं अरिहंत चेइ
याणंने (चेइअ के०) चैत्यस्तव दंरुक कहियें. त्रीजुं लोगगस्सने (नाम
के०) नामस्तव दंरुक कहियें. चोशुं पुस्करवरदीने (सुअ के०) श्रुतस्तव

दंरु कहीयें. पांचमुं सिद्धाणंबुद्धाणंने (सिद्धव्य के०) सिद्धस्तव दंरु क कहीयें. ए पांच दंरुकना नामनुं अगीयारमुं छार कह्युं. सर्व मली उ तर बोल १७७५ यया ॥

हवे (इव के०) ए पांच दंरुकने विपे देव वांदवाना वार अधिकार ठे, तेमनुं वारनुं छार कहे ठे.

तिहां प्रथम शक्रस्तव मध्ये (दो के०) वे अधिकार ठे, तथा वीजा अरिहंतचेइयाणंरूप चैत्यस्तवमध्ये (इग के०) एक अधिकार ठे, तथा व्रीजा नामस्तव एटले लोगस्सने विपे (दो के०) वे अधिकार ठे, तथा चोथा श्रुतस्तव मध्ये (दो के०) वे अधिकार ठे, पांचमा सिद्धस्तवमध्ये (पंचव्य के०) पांच अधिकार ठे. ए (कमेण के०) अनुक्रमें कहेवा. सर्व मली चैत्यवन्दनने विपे (वारसअहिगारा के०) वार अधिकारो ठे. ॥ ४१ ॥

हवे ए वार अधिकारनां धुरियानां पद एटले आद्यनां पद कहे ठे.

नमु जेइअ अरिहं, लोग सब पुरक तम सिद्ध जो देवा ॥

उयिं चत्ता वेअ्रा, वच्चग अहिगार पढम पया ॥ ४२ ॥

अर्थः—(नमु के०) नमोबुद्धं ए पहेला अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं. (जेइअ के०) जेअ अइआ सिद्धा ए वीजा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं. तथा (अरिहं के०) अरिहंत चेइयाणं ए व्रीजा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं. (लोग के०) लोगस्स उल्लोयगरे ए चोथा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं. (सब के०) सबलोए अरिहंत चेइयाणं ए पांचमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (पुरक के०) पुरकरवरदीवहे ए ठाा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (तम के०) तमतिमिर पकल बिज्जसणस्स ए सातमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (सिद्ध के०) सिद्धाणं बुद्धाणं ए आठमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (जोदेवा के०) जो देवाणविदेवो ए नवमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (उयिं के०) उयित सेलसिद्धरे ए दशमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं (चत्ता के०) चत्तारि अछ दस दोय, ए अगीयारमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (वेअ्रावच्चग के०) वेअ्रावच्चगराणं ए वारमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं ए वार (अहिगार के०) अधिकारोना (पद मपया के०) पहेलां पद एटले आदिनां पद धुरियां जाणवां ॥ ४२ ॥

ए वार अधिकार माहेला कया अधिकारें कोने वांदवा? ते कहे ठे.

पढम अहिगारे वंदे, जावजिणे वीयएउ दवजिणे ॥

इगचेइय ठवणजिणे, तइय चउढंमि नामजिणे ॥४३॥

अर्थ:-નમુહુણંથી માંનીને જિયજયાણં પર્યંત (પઢમઅહિગારે કે૦) પ હેલા અધિકારને વિષે જે તીર્થંકર થયા, કેવલજ્ઞાન પામ્યા છે. એવા (જાવ જિણે કે૦) જાવજિનને ઇટલે જાવતીર્થંકરને (વંદે કે૦) હું વાંડું તું, તથા જે અઈઆ સિદ્ધા એ ગાથાયેં (વીયએઉ કે૦) વીજો અધિકાર છે, તેને વિષે વલી જે આગલ થાશે એવા (દવજિણે કે૦) દ્રવ્યજિનને હું વાંડું તું. એ વે અધિકાર નમુહુણંના જાણવા. તથા (તઇય કે૦) ત્રીજા અધિકારેં (ઇગચે ઇય ઠવણજિણે કે૦) એક ચૈત્યના સ્થાપનાજિનને હું વાંડું તું, ઇટલે એક દેરાસર માંહેલી સર્વ પ્રતિમાર્જને વંદન કરવું એ અરિહંત ચેડ્યાણંને પાઠેં જાણવો. એ સૂત્રાંમાં એકજ અધિકાર છે. તથા લોગસ્સ ડજ્ઞોયગરે રૂપ (ચઉઢંમિ કે૦) ચોથા અધિકારને વિષે (નામજિણે કે૦) શ્રીકૃષ્ણાદિક નામ જિનને હું વાંડું તું ॥ ૪૩ ॥

તિહુઅણ ઠવણજિણે પુણ,પંચમએ વિહરમાણ જિણ ઠઠે ॥

સત્તમએ સુયનાણં, અઠમએ સવ્વ સિદ્ધ ચુઈ ॥ ૪૪ ॥

અર્થ:-(પુણ કે૦) વલી સવ્વલોએ અરિહંતચેડ્યાણંરૂપ (પંચમએ કે૦) પાં ચમા અધિકારને વિષે સ્વર્ગ, મૃત્યુ અને પાતાલ રૂપ (તિહુઅણ કે૦) ત્રણ જીવનને વિષે જે શાશ્વતા અને અશાશ્વતા એવા (ઠવણજિણે કે૦) સ્થાપના જિન છે તે પ્રત્યેં હું વાંડું. તથા પુસ્કરવરદીવહેની પહેલી ગાથા રૂપ(ઠઠે કે) ઠઠા અધિકારને વિષે અઢી દ્વીપમધ્યેં શ્રીસીમંધર સ્વામ્યાદિ (વિહરમાણ-જિણ કે૦) વિચરતા જાવ જિનપ્રત્યેં વાંડું તું. તથા તમતિમિરપમ્મલ શ્દાંથી માંનીને સુઅસ્સ જગવર્ણં પર્યંત (સત્તમએ કે૦) સાતમા અધિકારને વિષે (સુઅનાણં કે૦) શ્રીશ્રુતજ્ઞાનપ્રત્યેં હું વાંડું. તથા સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં એ ગાથા રૂપ (અઠમએ કે૦) આઠમા અધિકારને વિષે તીર્થં અતીર્થાંદિક પઢ્ઢર જેદ વાલા એવા (સવ્વસિદ્ધચુઈ કે૦) સર્વ સિદ્ધની સ્તુતિ જાણવી ॥ ૪૪ ॥

तिष्ठाहिव वीरथुइ. नवमे दसमे य उज्जयंत थुई ॥ अष्ठवा
याइ इगदिसि, सुदिष्टि सुर समरणा चरिमे ॥ ४५ ॥

अर्थः—तथा जो देवाणविदेवो अने इक्कोवि नमुकारो ए वे गाथा रूप
(नवमे के०) नवमा अधिकारने विपे आ वर्त्तमान (तिष्ठाहिव के०) तीर्थना
अधिपति ठाकुर जे श्री (वीर के०) वीर जगवान् तेनी (थुइ के०) स्तु
ति जाणवी. तथा उज्जितसेलसिहरे ए गाथा रूप (दसमे के०) दशमा
अधिकारने विपे (अ के) वली (उज्जयंत के०) श्रीरेवतकाचल' एवं
तेने विपे श्रीनेमिनाथ जगवाननी (थुई के०) स्तुति जाणवी. तथा “च
त्तारि अष्ठदस दोय बंदिया” ए गाथा रूप (इगदिसि के०) अगीयारमा
अधिकारने विपे (अष्ठवायाइ के०) अष्टपादादिकने विपे श्रीजरतेश्वरें
करावेली चोवीश जिन प्रतिमानी स्तुति जाणवी. तथा वेयावच्चगराणं ए
गाथारूप (चरिमे के०) ठेला धारमा अधिकारने विपे (सुदिष्टि के०) सम्य
गृहष्टि (सुर के०) देवताने (समरणा के०) मरवारूप स्तुति जाणवी ॥४५॥

आ ठेकाणें अगीयारमा अधिकारने विपे चत्तारि अष्ठदस इत्यादि गा
थामां घणां प्रकारें देव बांधा ठे ते मांहेला केटला एक इहां लखीयें ठेयें.
संज्ञवादिक चारजिन दक्षिणदिशें, तथा सुपाश्चादिक आठ जिन पश्चिमदि
शें, तथा धर्मादि दशजिन उत्तरदिशें, तथा श्रीरूपज अने अजित ए वे
जिन पूर्वदिशें. एवं चोवीश जिन बांधा ठे, तथा बीजे अर्थें प्रथमना चार
ने आठ गुणा करीयें, तेवारें धत्रीश थाय. अने बचला दशने वे गुणा क
रियें, त्वारें बीश थाय, ए वे आंक मेलवीयें तेवारें बावन थाय, ते. बावन
चैत्य, नंदीश्वरछीपें ठे, तेने बांधा ठे.

तथा श्रीजे अर्थें (चित्त के०) ठांम्या ठे (अरि के०) वेरी जेणें ए
वा अष्ठदस पटले अठार अने वे पाठला मेलवीयें त्वारें बीश तीर्थकर
थाय ते श्रीसमेतशिखरें सिद्ध थाया तेने बांधा. अथवा विचरता जिन
उत्कृष्टे कालें एक समयें जन्मथी बीश होय तेमने बांधा.

तथा चोये अर्थें आठने दश अठार थाय, तेनी साथें बीशनो चोथो
जाग पांच थाय, ते मेलवीयें, तेवारें त्रेवीश थाया. ते एक श्रीनेमीश्वर जि
ना त्रेवीश जिन श्रीशत्रुंजयें समवसखा ठे, माटें तेने बांधा.

પાંચમે અર્થે દશને આઠ ગુણા કરીયે, તેવારે પંચી થાય, તેને વમણ કરતાં એકશો ને સાઠ થાય, તે ઉત્કૃષ્ટકાલે પાંચ મહાવિદેહે વિચરે, તેને વાંચા.

ઠઠે અર્થે આઠ અને દશ મલી અઢાર થાય, તેને ચાર ગુણા કરતાં વહોતેર થાય. એ ત્રેકાલિક ત્રણ ચોવીશી જગતાદિક કેત્રની વાંદી.

સાતમે અર્થે ચારને આઠ યુક્ત કરીયે, તેવારે વાર થાય તેને દશ ગુણા કરીયે, તેવારે એકશોને વીશ થાય, તેને વમણ કરતાં વશે ને ચાલીશ થાય તે જરતાદિક દશ કેત્રની દશ ચોવીશી વાંદી.

આઠમે અર્થે મૂલ ચાર ઠે, તથા વલી આઠને આઠ ગુણા કરતાં ચોશઠ થાય, તથા દશને દશ ગુણા કરતાં એકશો થાય. તેની સાથે પાઠલા વે મેલવતાં ૧૭૦ જિન થાય. તે ઉત્કૃષ્ટ કાલે વિચરતા જિનને વાંચા.

નવમે અર્થે અનુત્તર, ઐવેયક, વિમાનવાસી અને જ્યોતિર્ષી એ ચાર સ્થા નક ઝર્ધલોકે ઠે તિહાનાં ચૈત્ય તથા આઠ વ્યંતરનિકાય, દશ જવનપતિ, એ અધોલોકનાં ચૈત્ય તથા મનુષ્યલોકમાં તો શાશ્વતી અને અશાશ્વતી પ્રતિમા એ ત્રણ લોકનાં ચૈત્ય વાંચાં. એવી રીતે એ ગાથા મધ્યે સર્વ તીર્થ વંદના લક્ષણ અર્થ ઘણા ઠે, તે સર્વ વસુદેવ હિંન્ન પ્રમુખ ગ્રંથોથી જોઈ લે વા. અહીંયાં વિસ્તાર ઘણો થાય માટે લખ્યા નથી ॥ ૪૫ ॥

નવ અહિગારા ફહ લલિ, અવિઠરા વિત્તિઆઈ આણુસારા ॥

તિષ્ઠિ સુયપરંપરયા. વીયઝ દસમો ફગારસમો ॥ ૪૬ ॥

અર્થ:—(ફહ કે૦) એ વાર અધિકારમાંથી પહેલો, ત્રીજો, ચોથો, પાંચમો, ઠઠો, સાતમો, આઠમો, નવમો, અને વારમો, એ (નવ અહિગારા કે૦) નવ અધિકાર તે (લલિઅવિઠરા કે૦) લલિતવિસ્તરા નામે જાણ્ય ની (વિત્તિઆઈ કે૦) વૃત્તિ આદિકના (આણુસારા કે૦) અનુસારથી જાણવા. અને (વીયઝ કે૦) વીજો અધિકાર, જે અઈઆ સિદ્ધા તથા (દસમો કે૦) દશમો અધિકાર ઝજિંતસેલ એ ગાથોક્ત તથા (ફગાર સમો કે૦) અગીયારમો અધિકાર ચત્તારિ અઠદસ એ ગાથોક્ત એટલે જે અઈઆ, ઝઘંત અને ચત્તારિ, એ (તિષ્ઠિ કે૦) ત્રણ અધિકાર, તે (સુયપરંપરયા કે૦) શ્રુતની પરંપરાથી એટલે જેમ સિદ્ધાંતનું વ્યાખ્યાન ઠે, તેમ તથા ગીતાર્થ સંપ્રદાયથી જાણવા ॥ ૪૬ ॥

आवस्सय चुणीए, जं जणियं सेसया जहिवाए ॥
तेणं उद्यंताइवि, अहिगारा सुयमया चेव ॥ ४७ ॥

अर्थः—(जं के०) जेम (आवस्सयचुणीए के०) आवश्यक सूत्रनी चूर्णीने विपे तथा प्रतिक्रमण चूर्णीमध्ये (जणियं के०) कहुं ठे. जे उर्धि तादिक (सेसया के०) शेष अधिकार ते (जहिवाए के०) यथेष्टायें जाणवा. (तेणं के०) ते कारण माटें ए (उद्यंताइवि के०) उद्यंतसेलसिहरे इत्यादिक गाथायें जे पण (अहिगारा के०) अधिकारो ते सर्व (सुयमया के०) श्रुतमय जाणवा. (चेव के०) चकार पादपूर्णार्थ ठे अने एव शब्द निश्चयवाचक ठे ॥ ४७ ॥

वीजं सुयव्याइ, अठ्ठं वन्निजं तहिं चेव ॥ सक
जयते पडिजं, दवारिहवसरि पयडठो ॥ ४८ ॥

अर्थः—अने “जे अइआसिद्धा जे जविस्संति” इत्यादि गाथायें जे उच्च जिव वंदन रूप (वीजं के०) बीजो अधिकार ते पण (सुयव्याइ के०) श्रुतस्तवादि एटले श्रुतस्तवनी आदिमां आवेदी पुस्करवरदी नामनी गाथाने विपे ठे ते (अठ्ठं के०) अर्थथकी तो (तहिं के०) ते श्रुतस्तव मांहेज (चेव के०) निश्चै श्रीआवश्यकचूर्णीने विपे (वन्निजं के०) वर्णितो एटले वर्णव्यो ठे. जेम के उक्कोसेणं सत्तरिएणंजिणयर सयं जह्म एणं वीसं तिष्ठयराए, एताय एगकालेणं जयंति अइआ अणागया अणंता ते तिष्ठयरा नमंसंति ॥ ए पाठ ठे. अही कोइ शंका करे के त्यां जळे तेम जणो, परंतु आंही लखेला पाठें करीने शुं ? तो त्यां कहे ठे, के (सकठ घंते के०) शक्रस्तवना अंतने विपे जे (पडिजं के०) पठितः एटले कह्यो ठे अर्थात् पूर्वाचार्योयें शक्रस्तवना अंतमां स्थापन करेलो ठे, ते (दवारिहवसरि के०) उच्चअरिहंत वांदवाना अवसरें एटले जाव अरिहंत वंदना नंतर उच्च अरिहंत वंदनानुं अनुक्रमें प्राप्तपणुं ठे, माटें ए आद्य अधिकार मां पण नवमी संपदाने विपे कांइक जणवाथकी तेनुं विस्तारार्थपणुं ठे तेम (पयडठो के०) प्रकटार्थो एटले प्रगटार्थ जाणवो माटे ए पण श्रुतमय जाणवो. आ प्रकारें निर्युक्ति अने चूर्णीनां वचन ते प्रमाणज ठे, जे माटें कहुं ठे ॥ ४८ ॥

અસદાશ્નણ વજ્ઞં, ગીઅત્ત અવારિચ્ચંતિ મજ્ઞાના આ
યરણા વિહુ આણ, તિ વયણલં સુ વહુ મન્નંતિ ॥૪૯॥

અર્થ:-જે આચારણા (આણવજ્ઞં કે૦) અનવચ્ચ દોય ણટલે પાપ
હિત હોય, અને વલી તે (ગીઅત્તઅવારિચ્ચં કે૦) ગીનાયે અવાગ્તિ દોય
ણટલે વીજા કોઈ ગીતાર્થ પુરુષે તેને વારી નહીં દોય (હિતિ કે૦) ણવા
(મઘજ્ઞા કે૦) મધ્યસ્થ રાગ ઠેપ રહિત (અસદાશ્ન કે૦) અશ્ન પંક્તિ
ત, ગીતાર્થ, પુરુષો તેણે જે આચર્યો હોય તો તેવા ગીતાર્થની કરેલી
જે (આયરણાવિ કે૦) આચારણા તે પણ (હુ કે૦) નિશ્ચં શ્રીજગવંતની
(આણ કે૦) આજ્ઞાજ કહીયે (હિતિ વયણલં કે૦) ણવું વચન ઠે, તે
માટે (સુ કે૦) સુષ્ટુ ણટલે જલા અથવા સુવિહિત અશ્ન ગીતાર્થની ક
રેલી આચરણાને પણ (વહુમન્નંતિ કે૦) ગીતાર્થ જન ઘણું માને ॥ ૪૯ ॥
એ વાર અધિકારનું વારમું દ્વાર કહ્યું, હહાં સુધી ઉત્તર વોલ ૧૯૭૭ થયા ॥
હવે ચાર વાંદવા યોગ્યનું તેરમું આદે દેશને વીજાં પણ દ્વાર કહે ઠે.

ચત્ત વંદણિજ્ઞા જિણ મુણિ, સુય સિદ્ધા ॥ દારં ॥ ૧૩ ॥

હહ સુરાશ્ સરણિજ્ઞા ॥ દારં ॥ ૧૪ ॥ ચત્તહ

જિણા નામ ઠવણ, દવ્વ જાવ જિણ જ્ઞેણં ॥ ૫૦ ॥

અર્થ:- (ચત્તવંદણિજ્ઞા કે૦) ચાર વંદનીયક ણટલે ચાર વાંદવા યોગ્ય
કહ્યા ઠે, તે કયા કયા? તેનાં નામ કહે ઠે. એક (જિણ કે૦) જિન તીર્થક
ર અરિહંત, વીજા (મુણિ કે૦) મુનિરાજ સાધુ, ત્રીજો (સુય કે૦) શ્રુત
સિદ્ધાંત પ્રવચન અને ચોથા (સિદ્ધા કે૦) સિદ્ધ જગવાન જે મોક્ષ
પ્રાપ્ત થયા તે જાણવા. એ ચાર વંદનીકેનું તેરમું દ્વાર કહ્યું. ઉત્તર વોલ
૧૯૯૧ થયા ॥ ૧૩ ॥

હવે એક સ્મરવા યોગ્યનું ચૌદમું દ્વાર કહે ઠે. (હહ કે૦) એ શ્રીજિન
શાસનમાંહે સમ્યગ્દૃષ્ટિ અધિષ્ઠાયિક (સુરાશ્ કે૦) દેવતાપ્રમુખ (સર
ણિજ્ઞા કે૦) સ્મરણીય ઠે ણટલે સ્મરવા યોગ્ય જાણવા. એ સ્મરવા યોગ્ય
નું ચૌદમું દ્વાર કહ્યું. ઉત્તર વોલ ૧૯૯૨ થયા ॥ ૧૪ ॥

हृद्ये चार प्रकारना जिननुं पन्नरमुं छार कहे ठे.

(चन्द्रजिणा के०) चार प्रकारना जिन कथा ठे ते कहे ठे. एक (नाम के०) नामजिन. धीजा (व्यण के०) स्थापना जिन, ग्रीजा (द्व के०) इन्द्रजिन. चोथा (जाव के०) जावजिन ए चार (जिणजेणं के०) जिनना भेद करीने चार जिन जाणवा ॥ ५० ॥

हृद्ये ए चार प्रकारना जिननुं स्वरूप चार निदेशे कहे ठे.

नामजिणा जिणनामा, व्यणजिणा पुण जिणंद पमिमाउं ॥ दव जिणा जिणजीया, जावजिणा समवसरणत्त ॥ ५१ ॥ दारं ॥ १५ ॥

अर्थ:-प्रथम (जिणनामा के०) श्रीरूपनादिक जिननां जे नाम ठे ते. मने ते ते नामें बोलावीये ठेयें तेने (नामजिणा के०) नाम यकी जिन कहियें, (पुण के०) यली धीजा (जिणंदपमिमाउं के०) श्रीजिनंझनी जे शाश्वती अशाश्वती प्रतिमाउं ठे तथा पगलां ठे ते सर्वेने (व्यणजिणा के०) स्थापना जिन कहियें, ग्रीजा जेणे तीर्थकर नाम कर्म धांप्युं ठे ए या श्रीरूप,श्रेणिकादिक ए सर्वे तथा जे तेज जयमां तीर्थकर पदवी पामशे पण दीक्षा लक्ष्ने ज्यां सुधी केवलज्ञान नथी पाम्या त्यां सुधी तेपण (जिणजीया के०) जिनना जीव कहेवाय, तेने (दवजिणा के०) इन्द्रियकी जिन कहियें. चोथा जे केवल ज्ञान पामीने (समवसरणत्ता के०) श्रीसमवसरणने विषे स्थित थया, वेठा थका धर्मापदेश थापे तेने (जावजिणा के०) जावथकी जिन जाणवा ॥ ५१ ॥ (दारं के०) ए चार प्रकारे जिन ना नामनुं पन्नरमुं छार कथुं. उत्तर घोल १९७६ थया ॥

हृद्ये चार थोयोनुं शोलमुं छार कहे ठे.

अहिगय जिण पढमयुई, वीया सधाण तइअ नाणस्स ॥

वेयावच्च गराणत्त, उवलंगत्त चत्त थुई ॥ ५२ ॥ दारं ॥ १६ ॥

अर्थ:-जेनी आगल देव वांदीयें एवी जे नामे मूलनायकनी प्रतिमा होय एटले प्रस्तुत अंगीकृत्यो जे चोवीश जिन मांहेखो कोइ श्रीरूपना ठिक एक जिन तेने (अहिगयजिण के०) अधिकृतजिन कहियें तेनी (पढमयुई के०) प्रथम स्तुति ते एक जिननीज जाणवी. तथा (वीया

के०) वीजी स्तुति तो (सद्वाण के०) सर्व तीर्थकरोंकी साधारण तन्त्रि रूप जाणवी. तथा (तद्व्य के०) श्रीजी स्तुति ने (नागस के०) ज्ञान नी एटले श्रुत सिद्धांत प्रवचननी जाणवी. तथा श्रीजिनजासनना ग्ग वाला (वेयावच्चगराण के०) वेयावत्त्यना कर्त्तार ग्गवा सम्यग्दृष्टि देवता उनी (तु के०) वली (उवउगहं के०) उपयोग मनःस्मरणने अर्थ (चउ व्थुई के०) चौथी स्तुति जाणवी ॥ ५२ ॥ ए चार शुद्धुं शोलमुं हार कह्युं ॥ उत्तर बोल २००० थया ॥

हवे आठ निमित्तनुं सत्तरमुं हार कहे ठे.

पाव खवणठ इरिआई, वंदणवत्तिआइ ठ निमित्ता ॥ पवयण सुर सरणठं, उस्सग्गो इअ निमित्तठं ॥ ५३ ॥ दारं ॥ १७ ॥

अर्थः—गमनागमनथी उपना जे (पाव के०) पाप ते (खवणठ के०) खपाववाने अर्थ (इरिआई के०) इरियावहि प्रथम पम्भिकमवी ते प्रथम निमित्त जाणवुं. तथा श्रीतीर्थकरने (वंदणवत्तिआइ के०) वंदणवत्ति यादि (ठ के०) ठ (निमित्ता के०) निमित्तें काउस्सग्ग करवो, जेम के प्रथम वंदणवत्तिआए एटले श्रीजिनराजने वांदवाथी जे लाज थाय, ते काउस्सग्गमां मुजने लाज थारुं. वीजो पूअणवत्तिआए एटले केशर चं दनादिक धूप प्रमुखें परमेश्वरने पूजवाथी जे लाज थाय, ते मुजने काउ स्सग्गमां लाज थारुं. त्रीजो सक्कारवत्तिआए एटले सत्कार ते श्रीजिनेश्व रने आचरणादि चढाववाथी जे लाज थाय, ते मुजने काउस्सग्गमां लाज थारुं. चौथो सम्माणवत्तिआए एटले सन्मान ते श्रीजिनना स्तवनगुण कहेवाथी जे लाज थाय, ते मुजने काउस्सग्गमां लाज थारुं, पांचमो वो हिवाज वत्तिआए एटले आगले जवें समकेतनो लाज थाय, ते निमित्तें काउस्सग्ग करुं. ठहुं निरुवसग्ग एटले निरुपसर्ग ते जन्म जरा मरणादि उपसर्ग टालवा निमित्तें काउस्सग्ग करुं. ए ठ निमित्त अने एक प्रथम कह्युं एवं सात थयां. तथा आठमुं (पवयणसुर के०) प्रवचनना अधिष्ठा यक सुर एटले देवता तेने (सरणठं के०) स्मरणने अर्थ (उस्सग्गो के०) एक नवकारनो काउस्सग्ग चैत्यवंदनने विषे करवो (इअ के०) ए (नि

निमित्त के०) निमित्त आठ जाणवां. ते देववन्दनने विषे होय. ए आठ निमित्तनुं सत्तरमुं द्वार पूर्ण थयुं. उत्तर वोल १००० थया ॥ ५३ ॥

हवे वार हेतुनुं अठारमुं द्वार कहे ठे.

चउ तस्स उत्तरीकरण, पमुद्द सखाइ आय पण हेउ ॥ वेया वच्चगरताइ, तिन्नि इअ हेउ वारसंगं ॥ ५४ ॥ दारं ॥ १८ ॥

अर्थः—तिहां प्रथम देव वांदतां पाप टले ठे (तस्स के०) ते पाप टा लवाना (उत्तरीकरण के०) उत्तरीकरण (पमुद्द के०) प्रमुख (चउ के०) चार ठे. ते कहे ठे. एक तस्सउत्तरी करणेणं एटले पापने आलोववे करीने अर्थात् पापकर्म नीर्घातन करवे करी, वीजो पायधित्तकरणेणं एटले अजिह्या पदयी उपन्थुं जे प्रायश्चित्त ते लेवे करी, वीजो विसोहिकरणेणं एटले राग छेपनुं टालवुं अतिचार टालवानी विशुद्धि करवे करी, चो थो विसद्धी करणेणं एटले माया मात्सर्यादि वर्जवे करी मन वचन का यानी निःशब्दत्व त्रिकाल अतीत अनागत वर्तमानने विषे अरिहंतादि क पद पद साथे पापकर्म टालवे काउस्सगानुं फल आपे ए चार उत्तरी करणादि निमित्त कथां तथा (सखाइया के०) श्रद्धादिक (य के०) वल्ली (पणहेउ के०) पांच हेतु ठे तेनां नाम कहे ठे, सखाए, मेहाए धिईए, धारणाए, अणुप्पेहाए एटले एक श्रद्धा, वीजी मेधा एटले बुद्धि, वीजी धृ ति एटले चित्तस्वस्थता, चोथी धारणा ते यथा किंचित् शिद्धा ग्रहणता पांचमी अनुपेक्षा ते तदेकाग्रता, ए सर्व पांचे वानां वधते थके पांचहेतु जाणवा तथा (वेयावच्चगरताइ के०) वेयावच्चकरत्वादिक वेयावच्चगराणं संतिगराणं, सम्महिठिसमाहिगराणं ए (तिन्नि के०) त्रण हेतु करे, ते कहे ठे. एक वेयावच्चकर सम्यग्दृष्टि देव, वीजो संतिगराणं एटले सम्यग्दृष्टिने रोगादिकनी शांति करवे करीने, वीजो समाहिगराणं एटले सम्यग्दृष्टिने समाधि उपजाववे करीने ए त्रण हेतुयें देव संचारवा एटले चार उत्तरीकरण तथा पांच श्रद्धादिक थने त्रण वेयावच्चकर (इअ के०) ए (वारसंगं के०) द्वादशकं एटले वार (हेउ के०) हेतु देववन्दनने विषे जाणवा एटले वार हेतुनुं अठारमुं द्वार पूर्ण थयुं थने उत्तर वोल २०२० थया ॥ ५४ ॥

हवे शोल आगारनुं उंगणीशमुं द्वार कहे वे.

अन्नवयाइ वारस, आगारा एवमाइया चउरो ॥ अगणि
पणिंदि विंदण, बोही खोन्नाइ रुकोय ॥ ५५ ॥ द्वारं ॥ १९ ॥

अर्थः—(अन्नवयाइ वारस आगारा के०) अन्नवयादि वार आगार एट
ले अन्नवउससिएणंथी मांकीने सुहुमेहिंदिठिसंचालेहिं पर्यंत वार आगार
जाणवां. तेनां नाम कहे वे. पहेलो उंचो आस लेवे, वीजुं नीचो आस
लेवे, वीजुं खांसी ऊधस आवे, चोथुं ठीक आवे, पांचमुं वगासुं आवे, ठुं
उरुकार ते ऊर्ध्ववात आवे, सातमुं अधोवात आवे, आठमुं नमरि आवे, नवमुं
वमन पित्त मूर्छा आवे, दशमुं सूक्ष्म अंगस्फुरकणथी, अगीयारमुं खलसिंघाण
नामक मेल संचारथी, वारमुं दृष्टि प्रमुख संचारथी काउस्सग न जांगे.

तथा (एवमाइया चउरो के०) एवमादिक चार आगार कहे वे एक
(अगणि के०) अग्निनो उपडव उपने अके तिहांथी पूंजतो अलगो जाय
अथवा दीवा प्रमुखनी उजेई यातां तथा अग्निनो स्पर्श अतो होय तेवारं
काउस्सगमांहे कपमाथी शरीर ढांके, अथवा पूंजतो अलगो जइ रहे,
वीजुं (पणिंदिविंदण के०) पंचेंद्रियविंदन पंचेंद्रियनुं वेदन अतुं होय अ
थवा मूषकादिक पंचेंद्रिय जीव, ते स्थापनाचार्य अने पोतानी वचमां
जाता होय, तेवारं पूंजतो अलगो जइ रहे, तो काउस्सगजंग न आय.
वीजुं (बोहीखोन्नाइ के०) बोधिक्कोन्नादि ते जिहां राजा अथवा चो
रादिक मनुष्य तेना पराजवें करी पठी धर्मेनी क्कोन्नाणाय माटे काउ
स्सगमांहे तिहांथी अलगो जइ रहे तो काउत्सग जंग न आय, चोथुं
(रुकोअ के०) रुक ते साप प्रमुखना रुकना जयें करी अथवा साप प्र
मुख पासें आवतो होय तो तेना जयथी अलगुं जवुं पडे, तेथी काउ
स्सग जंग न आय, ए शोल आगारनुं उंगणीशमुं द्वार अथुं. उत्तर
बोल २०३६ अथा ॥ ५५ ॥

हवे काउस्सगना उंगणीश दोष त्यागवा, तेनां नामनुं वीशमुं द्वार कहे वे.

घोडग लय खंन्नाई, माळु धी निअल सवरि खलिण वहु ॥

लंवुत्तर अण संजइ, जमुहंगुलि वायस कविठे ॥ ५६ ॥

अर्थः—प्रथम घोडानी परें एक पग उंचो राखे, बांको, पग राखे, ते (घोडा के०) घोडक दोप, धीजो जेगवापरथी बेलनी कंफे तेम शरीर मे भूणावे, ते (सय के०) सता दोप, धीजो यांजा प्रमुखने उगिग रहे, ते (मेजादे के०) स्तनादि दोप, चोथो मेडा उपरने माखे माथुं लगावी रहे ते (माख के०) माख दोप, पांचमो गागानी ऊधिनी परें थंगुला तथा पानी मेलवी पग राखे, ते (उखी के०) उधि दोप, उछो नेउसमां पग नाग्यानी परें पग मोकला राखे, ते (नियल के०) निगल दोप, सानमो नागी जिल्लदीनी परें शुद्धस्थानकें हाथ राखे ते (सघरि के०) हाथरि दोप, आठमो घोडाना चोकगानी परें हाथ रजोहरणें राखे, ते (खलिण के०) खलिण दोप, नवमुं नवपरिणीत बहूनी परें माथुं नीशुं राखे ते (बहू के०) बभूदोप, दशमो नाजिनी उपरें थने ढीचणथी नी चे जानुं उपरें लांघुं बन्न राखे ते (लंघुत्तर के०) लंघुत्तर दोप, ए दोप पति आश्रयी जाणवो, केमके कुटीची चार थंगुल नीचें थने ढीचणथी चार थंगुल उपर रतिने चोखपट पहेरवो कखो ठे. थगीवारमुं डास म साना जयें अथवा अज्ञानथी लज्जाथी स्त्रीनी परें ह्युं डांकी राखे, हृदय आछादे, ते (थण के०) स्तनदोप, धारमो शीतादिकने जयें साधवीनी परें बेहु खंजा डांकी राखे एटले समग्र शरीर आछादी राखे ते (संजइ के०) संयतिदोप, तेरमो आछावो गणवाने थयें संख्या करवाने थंगुली तथा पांपणना चाला करे, ते (जमुहंगुलि के०) जमुहंगुली दोप, चउद मो वायसनी परें आंखना मोला फेरवे, ते (वायस के०) वायस दोप, पंदरमो पहेरेलां बन्न ते सूका तथा प्रस्वेदें करी मखिन थवाना जयने लीधे कोठनी परें लुगरुं गोपवी राखे ते (कविष्ठे के०) कपिष्ठ दोप ॥५६॥

सिरकंप मूथ वारुणि, पेहत्ति चइल्ला दोस उस्सग्गे ॥ लंघुत्तर

थण संजइ, न दोस समणीण सवहु सहीण ॥५७ दारं २१

अर्थः—शोलमो यहावेशितनी परें माथुं भूणावे, ते (सिरकंप के०) शिरःकंपदोप, सत्तरमो मुंगानी परें हू हू करे, ते (मूथ के०) मूकदोप, अठारमो आछावो गणतो थको मदिरानी परें बन्धमाट करे, ते (वारुणि के०) मदिरा दोप, उगणीशमो वानरनी परें अरहुं परहुं जोवे, उष्ट पुट

चलावे, ते (पेहू के०) प्रेय्य दोष (इति के०) ए प्रकारं ए उगणीश दोष ते (उस्सग्गो के०) काउस्सग्गने विणे जाणवा. तेने (चउक्क के०) ठांडे. ए उगणीश दोषमां केटलाएक जमूद् अने अंगुली वे जुदा दोष करे ठे, तेवारें वीश थाय, तथा एक (लंबुत्तर के०) लंबुत्तर, वीजो (अण के०) स्तन अने वीजो (संजइ के०) संयति ए अण (दोस के०) दोष ते (समणीण के०) श्रमणीने (न के०) न होय, केम के गनुं वच्चावत शरीर होय, पण एटलुं विशेष जे साध्वी प्रतिक्रमणादि क्रिया करते मस्तक उघाडुं राखे एटले शोल दोष साधवीने लागे, अने ए अण दोषने (वहु के०) वधू दोषें करी (स के०) सहित करियें तेवारें लंबुत्तरादि चार दोष थाय. ते (सहणीण के०) श्राविकानें न होय, शेष पंदर दोष श्राविकाने लागे ए सर्व दोष टाळीने काउस्सग्ग करवो एटले काउस्सग्गना दोषनुं वीशमुं द्वार अयुं. उत्तर बोल २०५५ अथा ॥ ५७ ॥

ह्वेकाउस्सग्गना प्रमाणनुं एकवीशमुं द्वार तथा स्तवननुं वावीशमुं द्वार कहेठे

इरि उस्सग्ग पमाणं, पणवीसुस्सास अठ सेसेसु ॥ दारं ॥ ५१ ॥

गंजीर महुर सदं, महच्चुत्तं ह्वइ थुत्तं ॥ ५८ ॥ दारं ॥ ५२ ॥

अर्थः—(इरिउस्सग्ग के०) इरियावहिना काउस्सग्गनुं (पमाणं के०) प्रमाण (पणवीसुस्सास के०) पच्चीश श्वासोद्वासनुं जाणवुं. एटले संप्रदायें “चंदेसु निम्मलयरा” पर्यंत यावत् पच्चीश पदनुं काउस्सग्ग कराव ठे, अने (सेसेसु के०) शेष काउस्सग्ग जे देव वांदता स्तुति काउस्सग्ग ते (अठ के०) आठ श्वासोद्वास प्रमाण जाणवो. केम के संप्रदायें एक नवकारनी संपदा आठ ठे माटें. ए काउस्सग्ग प्रमाणनुं एकवीशमुं द्वार अयुं. उत्तर बोल २०५६ अथा.

ह्वे श्रीवीतरागनु स्तवन केहवा प्रकारें कहेवुं ? तेनु वावीशमुं द्वार कहे ठे, (गंजीर के०) मेघनी पेरें गंजीर अने (महुरसदं के०) महुर शब्द ठे जिहां अने वली (महच्चुत्तं के०) महाअर्थयुक्त चक्ति, ज्ञान, वैराग्य अने आत्मानंदादि दशायुक्त एवुं श्रीवीतरागनुं (थुत्त के०) स्तुत एटले स्तवन (ह्वइ के०) होय. ए स्तवन जणवानुं वावीशमुं द्वार अयुं. उत्तर बोल २०५७ अथा ॥ ५८ ॥

हवे चैत्यवन्दन एक दिवसमां केटलीवार करुं ? तेनुं त्रेवीशमुं द्वार कहे ठे
पडिक्रमणे चेइय जिमाण, चरिम पन्क्रिमण सुअण पडिवो
हे ॥ चिइचंदण इअ जइणो, सत्तउ वेला अहोरस्ते ॥ ५ए ॥

अर्थः—एक (पन्क्रिमणे के०) प्रजातने पन्क्रिमणे पञ्चरूपाण करतां
देव वांदवाने विषे विशाललोचन कही चैत्यवन्दन करे, वीजुं (चेइअ
के०) चैत्यगृहमां जगवंत आगले चैत्यवन्दन करे, वीजुं (जिमाण के०)
जमती वखत पञ्चरूपाण पारे, तेवारें चैत्यवन्दन करे, चोथुं (चरिम के०) ठेहे
लो जमीने उठ्या पठी एटलेआहार करी रखा पठी दिवसचरिम पञ्चरूपाण
करतां चैत्यवन्दन करे, पांचमुं (पन्क्रिमण के०) संध्याने पन्क्रिमणे न
मोस्तु वर्द्धमानादि चैत्यवन्दन करे, ठहुं (सुअण के०) सूती वखतें शयन
संधारा पोरिसी जणावतां चैत्यवन्दन करे, सातमुं (पन्क्रिमणे के०) पां
ठली रात्रे जाग्या पठी कुसुमिण दुसुमिणकाउस्सग कख्या पठी किरियानी
वेलायें चैत्यवन्दन करे, (इअ के०) ए कख्या जे (सत्तउवेला के०) सात
वखतना (चिइचंदण के०) चैत्यवन्दन करवां ते (अहोरस्ते के०) एक अ
होरात्रमध्ये (जइणो के०) यतिने होय ॥ ५ए ॥

हवे श्रावकने एक अहोरात्रमां केटलां चैत्यवन्दन होय ? ते कहे ठे.

पन्क्रिमिउ गिहिणोवि हु, सगवेला पंचवेल इअरस्स ॥

पूआसु ति संजासु अ, होइ ति वेला जहन्नेणं ॥ ६० ॥

अर्थः—एक प्रजाते अने वीजो सांजे ए वे वार (पन्क्रिमिउ के०)
पन्क्रिमणुं करता एवा (गिहिणोवि के०) गृहस्थने पण (हु के०) निश्चै
यतिनी पेरें (सगवेला के०) सात वार चैत्यवन्दन थाय. तथा जे एक वार
पडिक्रमणुं करता होय एवा गृहस्थने (पंचवेल के०) पांचवार चैत्यवन्द
न थाय, तेमां एक पोरिसि सांजसतां, एक क्रिया करतां अने त्रणवार दे
व वांदता मली पांच थाय. अने तेथी (इअरस्स के०) इतर एटले जे
पन्क्रिमणुं नथी करता एवा गृहस्थने तो प्रजात, सांज अने मध्यान्हे ए
(तिसंजासुअ के०) त्रण संध्यायें (पूआसु के०) पूजाने विषे (जहन्ने
णं के०) ए जघन्यथी पण गृहस्थने माटें (तिवेला के०) त्रणवार चे

त्यवंदना (हो० के०) होय. ए सात प्रकारना चैत्यवंदननुं करीशुं द्वार
पूर्ण अयुं. उत्तर बोल २०६४ अथा ॥ ६० ॥

हवे ए पूर्वोक्त सर्व बोल जो आशातनानो परिहार करे, तो सफस
थाय, माटे शोवीशमुं दश आशातनानुं द्वार कहे ते.

तंबोल पाण जोयण, वाणह मेहुन्न सुअण निठवण ॥

मुत्तुच्चारं जूअं, वळे जिणनाह जगई ए ॥ ६१ ॥

अर्थ:-प्रथम आशातना शब्दनो अर्थ करे ते. जे ज्ञान, दर्शन अने
चारित्रनो आय एटले लाज तेनी शातना एटले खंमना करवी, तेने आशा
तना कहीयें ते जिनघरमां न करवी ते आशातना जघन्यथी दश प्रकारें
ठे, तेनां नाम कहे ठे. प्रथम (तंबोल के०) तांबूल ते सोपारी, नागरव
ह्वीना पान अने पंचसुगंधादिकनुं, खावुं, वीजी (पाण के०) पाणी पीवुं,
त्रीजी (जोयण के०) जोजन करवुं, चोथी (उवाणह के०) उपानह
एटले मोजमी पगरखादिक पहेरवां, पांचमी (मेहुन्न के०) मैथुन ते का
मचेष्टा करवी, ठठी (सुअण के०) सुवुं ते शयन करवुं, सातमी (निठव
ण के०) थूंकवुं, श्लेष्म नाखवुं आठमी (मुत्त के०) मात्रा एटले लघु
नीत करवी, नवमी (उच्चारं के०) उच्चार ते वमीनीतिनुं करवुं, दशमी
(जूअं के०) जूवटे रमवुं, ए दश आशातना ते (जिणनाह के०) जिन
नाथ एटले जगवानना देरासरनी (जगईए के०) जगतीनेविषे एटले देरा
सरनी कोटमीमांहे पेसतां ए दशवानां (वळे के०) वर्जवां ए जघन्यथी
दश आशातना महोटी ठे, तेनां नाम कहां ॥ ६१ ॥

हवे उत्कृष्टथी चोराशी आशातना लजवी जोइयें तेनां नाम इहां प्रसंगें
लखीयें ठैयें. १ खेलश्लेष्म, २ द्यूतादिक्रीडा, ३ कलह, ४ धनुर्वेदादिक क
ला. ५ कोगला नाखवा, ६ तांबूल पूगीफल पत्रादि जक्षण, ७ तांबुल
खावाना कूचा, तथा उज्जार नाखवो, ८ गालो देवी; विरुद्ध बोलवुं,
ए लघुनीत वमीनीत करवी, वातनिर्गमनादि पवित्र करणादि, १० शरीर
धोवन, ११ केश समारवा, १२ नख समारवा, १३ रुधिरादि नाखवा,
१४ शेकेला धान्य प्रमुख खावां, १५ त्वचाचाठादिक नाखवां, १६ औषधा
दिकें करी पित्त वमन करे, १७ वमन करे, १८ दंतधावनादिकरे, १९ वीसा

मण करावे, २० घकरी, गज, अने अश्वदिकनुं वसन बंधन करे, २१ दांत, २२ आंग, २३ नख, २४ गंठस्यल, २५ नासिका, २६ कान, २७ मस्तकादिक, ते सर्वतो मेल ठांडे, २८ सूवे, २९ मंत्र जूतादि ग्रह तथा राजादि कार्यना आलोच विचार करे, ३० धृऊ पुरुषनो समुदाय तिहां आबी मले, ३१ नामां लेखां करे, ३२ धनना जाग प्रमुख मांहोमांहें वहेंचे, ३३ पोतानुं अव्यजंमार करी तिहां थापे, ३४ पग उपर पग चमावीने वेसे, ३५ ठाणां थापे, ३६ वस्त्र सुकवे, ३७ दाख ढंढणीयादिक जगवे, ३८ पा पन शाखेवां करे, ३९ वनीआदि देश कचर चीजनी प्रमुख सर्व शाक जाति जगवे, ४० राजादिकना जयथी देरासर मध्यें नासीने ठुपी रहे, ४१ शोकादिकें रुदन आक्रंद करे, ४२ स्त्री, जक्त, राज्य, देशादिकनी विकया करे, ४३ शर, वाण, तथा बीजा पण अधिकरण शस्त्र घडे, ४४ गाय, बलद, प्रमुख थापे, ४५ टाढें पीड्यो अग्नि सेवे, ४६ अन्नादिकनुं रांधवुं करे, ४७ नाणादिक पारखे, ४८ अविधियें निसिद्दी कक्षा विना प्रवेश करे, ४९ उत्र, ५० उपानह, ५१ शस्त्र, ५२ चामर न मूके. एटले ए चार वानां साथें खड्ग प्रवेश करे, ५३ मननी एकाग्रता न करे, ५४ अज्यंग एटले शरीरें तैलादिक चोपडे, ५५ सचित्त पुष्पफलादिक न मूके, ५६ अजीव वस्तु जे हार मुद्रादिक वस्त्रादिक ते वाहेर मूकी कुशोभावंत थड देरासरमां प्रवेश करे, ५७ जगवंत दीठे अंजलि न जोडे, ५८ एक शाटक उत्तरासंग न करे ५९ मुकुट मस्तकें धरे, ६० मैली पाघनी उपर वस्त्र वो कानी घोस पेच प्रमुख न ठोडे, ६१ कुसुमना सेहरा, ठोगां प्रमुख माथाची न मूके, ६२ होड पाके, ६३ गेनीदडे रमत करे, ६४ प्राहुणादिकने जु हार करे, ६५ जानू चेष्टा, गाल; काख धूठ वजावे, ६६ रेकार तुकारादि तिरस्कारनां वचन बोले, ६७ लेवा देवा आश्रयी धरणुं मांडे, ६८ रण संग्राम करे. ६९ वाख वृष्टा होय ते समा करे जूथ्या करे, माथुं खणे, ७० पलांठी पग बांधे, ७१ चांखनीयें चडे, ७२ पग पसारी वेसे, ७३ पुरु पुढी देवरावे, ७४ पगनो मेल जाटके, ७५ वस्त्रादिक जाटके, ७६ माकन धुकादिक वीणे, तथा तेने त्यांज नाखे, ७७ मैथुनक्रीडा करे, ७८ जमण करे, ७९ व्यापार क्रयविक्रय करे, ८० वेडुं करे, ८१ शय्या समारे, ८२ गुह्य लिंगादिक उघाडे, तथा समारे, ८३ वाहुयुद्ध करे तथा कुक्कादिकना

शुरू करावे, ०४ वर्षाकाळादिकने विषे प्रणास्त्रीची पाणी संपन्न अंगोष्ठ खान करे, तथा पाणी पीवाना जाजन मुक्के, ए उत्कृष्टची चौराशी आशा तना जिन जुवनमां वर्जवी.

हवे मध्यम वहेतालीश आशातना वर्जवी तेनां नाम कहे ठे. १ मूत्र, २ पुरीष, ३ पाणी, ४ उपानह, ५ शयन, ६ अशन, ७ स्त्रीप्रसंग, ८ तंत्रास ए थुंकवुं, १० जूवटुं रमवुं, ११ जूवटादिकनुं जोवुं, १२ पलांगी वाखवी, १३ पग पसारवा, १४ परस्पर विवाद, १५ परिहास, १६ मत्सर, १७ सिंहासन परिजोग, १८ केश शरीर विज्ञूपा, १९ ठत्र, २० खट्ट, २१ मुकुट, २२ चामरनुं राखवुं २३ धरणुं करवुं, २४ हास्यादि विलास परि हास, २५ विटसाथें प्रसंग करवो, २६ मुखकोश न करवो, २७ मलिन शरीर राखे, २८ मलिन वस्त्र पहेरे, २९ अविधियें पूजा करे, ३० मननुं एकाग्रपणुं न करे, ३१ सचित्त डव्य वाहिर न मूकी आवे, ३२ उत्तरो संग न करे, ३३ अंजलि न करे, ३४ अनिष्ट, ३५ हीन, कुसुमादि पूजा पकरण राखे, ३६ अनादर करे, ३७ जिनेश्वरना प्रत्यनीकने वारे नही, ३८ चैत्यडव्य खाय, ३९ चैत्यडव्यनी उपेक्षा करे, ४० ठती सामर्थ्य पूजावंदनादिकें मंदता करे, ४१ देवडव्यादि जडक साथें व्यापार मित्रास सगाइ करे, ४२ तेहवा वडेरांनी मुख्यता करे, तथा तेनी आझायें प्रवर्त्ते, ए वहेतालीश मध्यम आशातना वर्जवी. एटले ए चोवीशमुं आशातनां द्वार थयुं ॥ उत्तर वोल २०७४ पूर्ण थया ॥

हवे देव वांदवानो विधि कहे ठे.

इरि नमुक्कार नमुहुण, अरिहंत शुई लोग सब थुइ पुरक ॥

थुइ सिंहा वेच्या थुइ, नमुह जावंति थय जयवी ॥ ६७ ॥

अर्थः—प्रथम (इरि के०) इरियावहि संपूर्ण पक्रिमि पठी चैत्यवंदननो आदेश मागी (नमुक्कार के०) नमस्कार कही पठी (नमुहुण के०) नमु हुण कहे. पठी उजो थइ (अरिहंत के०) अरिहंत चेश्याणं कही काउ स्सग करी एक तीर्थकरनी (थुई के०) स्तुति कहे. पठी (लोग के०) लोगस्स कहीयें पठी (सबथुइ के०) सबलोए अरिहंत चेश्याणं कही काउस्सग करी सर्व तीर्थकरनी वीजी स्तुति कहियें, पठी (पुरक

के०) पुरकरवरदी कही काउस्सग करी श्री सिद्धांतनी त्रीजी (यु० के०) स्तुति कहेवी पठी (सिद्धा के०) सिद्धाणं बुद्धाणं (वेद्या के०) वेद्याव चगराणं इत्यादिक कही काउस्सग करी अधिष्ठायिक देवोनी चोथी (यु० के०) स्तुति कही पठी नीचें वेसीने (नमुनु के०) नमुनुणं शंपूर्ण क हीने (जावंति के०) जावंति चेइयाइं जावंत केवि साहु कही नमोईत सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुन्यः कही (यय के०) स्तवन कहीने, संपूर्ण (जयवी के०) जयवीयराय कहीयें. ए देव वांदवानो विधि कखो ॥ ६१ ॥

ह्वे यद्यपि कोइ प्राणी एटला घोळ तथा एवो विधि न जाणतो होय तो पण आ कहेला आठ घोळ तेमां होय तेने जक्तिवंत कहीयें. जेमाटे सं घोध प्रकरणमध्ये कसुं ठे ॥ जत्ति घहुमाणोवण, संजलण आसायणाइ परिहारो ॥ परिणीय संगवज्जण, सइ सामछे तउज्जणणं ॥१॥ विहिजुंजण मस्स वण, मवही वायाण विहि पडिसेहो ॥ सिद्धाए इय अरुगुण, जुत्तो संपुण विहिजुत्तो ॥ २ ॥

ए वे गाथानो जावार्थे कहे ठे. एक जक्ति ते अंतरंग राग, वीजुं घहु मान ते घाल लोकोपचार विनयादि गुण. त्रीजो वर्णवाद यशोवादनुं घो लजुं. चोथो आशातनादिकनो परिहार, पांचमो तेमना प्रत्यनीकनी साथें संग वर्ज्जवो, ठठो ठती सामर्थ्ये विघ्ननुं टाखवुं, सातमो आगलाने विधि मां जोरुवुं, आठमो अवर्णवाद न सांजलवापूर्वक अविधिनो निपेध क रवो अने विधिनो प्रतिसेवन करवो, एवा आठ गुण विशुद्धयुक्त ते सर्वो पाधि विशुद्ध संपूर्ण विधि युक्त कहीयें ॥ २ ॥

सद्योवाहि विसुद्धं, एवं जो वंदए सया देवे ॥

देविंदविंद महिअं, परमपयं पावइ लहुसो ॥६३॥

अर्थः—एम (सद्योवाहि विसुद्धं के०) सर्वोपाधि विशुद्ध जेम होय (एवं के०) एम एटले सर्व श्रीजिनधर्म संबंधिनी चिंता तेणे करी निर्दोष प्रकारें शुद्ध श्रद्धायें करी (जो के०) जे जव्य प्राणी (देवे के०) श्रीदे वाधिदेवने (सया के०) सदा सर्वदा (वंदए के०) वांदे ते जव्य प्राणी जवन्नयरूप पद जिहां नथी एवो (परमपयं के०) परमपद एटले मोक्ष रूप पद ते प्रत्ये (लहुसो के०) शीघ्र उतावलो (पावइ के०) पामे. ते

परम पद कवेनं ते? नो के (त्रिविध के०) वेदना इह वेदना (त्रिविध के०)
 समुद्र एतत्ते इत्येते समुद्रं जने (मन्त्रिनं के०) जन्मिनं एतन्मन्त्रिनं
 वे. एसां ग्रन्थकर्ता श्रीदेवेंद्रमूर्तिगोपातान् नाम पद मन्त्रमन्त्र ए ए धीव
 त्यवन्दन ज्ञाप्यन्तु नार्तिक संकेपनी कर्तुं. जने विष्णुमूर्ति. नो श्रीगणेश
 कनिर्युक्ति तथा प्रवचनसागोष्ठारनी प्रत्याविकर्षी ज्ञाप्यन्. इति अन्तः ॥
 इति श्रीदेववन्दनज्ञाप्यं बालावबोधसहितं संपूर्णम् ॥ ३३ ॥

हवे ए श्रीदेवाधिदेवने विधि वंदनाना फलना कहेसायासा ते श्रीगुरु
 ते माटे तेमने पण जक्ति विनये करी विधि पूर्वक वंदना कर्त्तवा वकी
 सकल आगमनां रहस्य पामीयें. ए श्रीगुरुने वंदनानां पण जणां फल
 आगममांहे कहां ते ॥ यदुक्तं ॥ वंदणएणं जंते जीवे किं जणइ. गोयमा
 वंदणएणं जीवे नीयागोयं खवेइ. उवागायं शिवंभइ. साहसगंनणं अण
 मिलेहियं आणाफलं निवित्तेइ दाहिण जावच जणय इति ॥ तेणे प्रसंगे
 आव्योजे गुरुवंदनाधिकार ते हवे कहे ते.

अथ

बालावबोध सहित श्रीगुरुवंदन ज्ञाप्य प्रारंभः

गुरुवंदण मह तिविहं, तं फिट्टा वोभ वारसावत्तं ॥

सिर नमणाइसु पढमं, पुण खमासमण डुगित्रीअं ॥१॥

अर्थः—(अह के०) अथ शब्द ते मंगलादिकारें ठे, तथा प्रथम
 प्रारंभने कारणे अथ शब्दें करी चैत्यवंदनज्ञाप्य कहा पठी हवे गुरुवंदन
 ज्ञाप्य कह्यीयें ठैयें. (तं के०) ते (गुरुवंदणं के०) गुरुवंदन (तिविहं
 के०) त्रण प्रकारें ठे तेमां पहेलुं (फिट्टा के०) फेटा वंदन, वीजुं (वोभ
 के०) थोन्नवंदन, वीजुं (वारसावत्तं के०) द्वादशावत्तं वंदन, तिहां
 (सिरनमणा इसु के०) मस्तक नमस्कारादिकने विपे आदि शब्द थकी
 अंजलिकरण ते हाथ जोरुवादिक जाणवा. ते (पढमं के०) पहेलुं फेटा
 वंदन जाणवुं. तथा (पुणखमासमणडुगि के०) पूर्ण पंचांग वे खमास-
 मणा देवे करीने एटले वे हाथ, वे गोठण अने एक मस्तक ए पांच अंग
 नमाववा रूप ते (वीयं के०) वीजुं थोन्नवंदन जाणवुं ॥ १ ॥

इहां शिष्य पुढे के थोजवन्दनं तथा छादशावर्त वंदने प्रथम एक बार बांदीने फरी धीजी बार शे हेतुयें बांदीयें ठेयें? त्यां आचार्य उत्तर आपे ठे.

जह दूळ रायाणं, नमिउं कळं निवेइउं पठा ॥

वीसज्जिउंवि वंदिअ, गहइ एमेव इउं डुगं॥१॥

अर्थ:- (जहदूळ के०) जेम इतपुरुष ठे ते (रायाणं के०) राजाने. (नमिउं के०) नमिने (कळंनिवेइउं के०) कार्य निवेदन करे वली (पठा के०) पाठो राजायें (वीसज्जिउंवि के०) विसज्यां थको पण (वंदिअ के०) बांदीने (गहइ के०) जाय (एमेव के०) एनी पेरें (इउं के०) इहां गुरुवन्दनने विपे पण वंदननुं (डुगं के०) छिक जाणवुं ॥ १ ॥ अने छादशावर्त वंदनं तो बेहु बांदणे मलीने आवश्यक आवर्त्तादि घोस नीप जे ठे, ते माटे बेहु बांदणानी जोनीयें एकज वंदन कहेवाय ठे ॥

हवे बांदणां देवानुं कारण शुं ? ते कहे ठे.

आयरस्सउ मूलं विणउं सो गुणवउं अ पडिवत्ती ॥

सा य विहि वंदणाउं, विही इमो वारसावत्ते ॥ २ ॥

अर्थ:- जे माटे श्रीसर्वज्ञप्रणीत जे (आयरस्स के०) आचार तेनो (उ के०) वली (मूलं के०) मूल जे ठे, ते (विणउं के०) विनय ठे (सोके०) ते विनय केवी रीतें होय ? ते कहे ठे. (गुणवउं के०) गुणवंत गुरुनी (अ के०) वली (पडिवत्ती के०) प्रतिपत्ति एटले सेवा करवी जाणवी (सा के०) ते जक्ति (च के०) वली (विहिवंदणाउं के०) विधियें करीने बांदवायकि थाय ते (विही के०) विधि (इमो के०) आ आगल (वारसावत्ते के०) छादशावर्त वंदनने विपे कहेसे ॥ २ ॥

हवे ए त्रीजुं छादशावर्त वंदन केम होय ? ते कहे ठे.

तश्यं तु वंदण डुगे, तव मिहो आइमं सयल संघे ॥

वीयं तु दंसणीण य, पयछिआणं च तश्यं तु ॥ ४ ॥

अर्थ:- (तश्यं के०) त्रीजुं छादशावर्त वंदन ते (तु के०) वली (वंदणडुगे के०) वे बांदणां देवे करीने होय, एटले वे बांदणां देवे करी था य, इहां वंदण शब्द वंदनवाचक जाणवो. (तव के०) ते पूर्वोक्त त्रण बांदणां

मां (आइमं के०) आदिम एटले पहेलुं फेटावंदन जे ठे ते साधु, सात्री, श्रावक अने श्राविकारूप चतुर्विध (सयदसंधे के०) समस्तश्रीसंगे मली (मिहो के०) मिथो एटले मांहोमांहे परस्पर तेवा तेवा अवसने विषे करवुं होय त्यारें थाय, अने (वीयं के०) वीजुं जे थोचवंदन ठे, ते (तु के०) निश्चें वली सुसाधु एवा (दंसणीण के०) दर्शनीयनेज अर्थे होय, एटले एक गहगत, बीजो अनुयोगी, त्रीजो अनियतवासी, चोथो गुरुसेवी, पांचमो आयुक्त जे संयममार्गमां सावधान एवा गुणवंत यतिने ए वांदणुं देवाय, तथा (य के०) चकारथी, तथा विधिविशिष्ट कार्यने विषे लिंगमात्रधारी पण जो सम्यक्त्वदर्शनवंत होय, तो ते पण थोचवंदने वंदनीय होय. तथा (तइयं के०) त्रीजुं द्वादशावर्त्त वंदन जे ठे ते (तु के०) वली आचार्य, उपाध्याय, गुणवंत गीतार्थादिक एवा (पयठिआणं के०) पदप्रतिष्ठित जे होय तेमने (च के०) निश्चें होय ॥ ४ ॥

हवे ए वांदणानां पांच नाम ठे, ते कहे ठे.

वंदण चिइ किइ कम्मं, पुआकम्मं च विणयकम्मं च ॥

कायवं कस्स व के, ए वावि काहेव कइ खुत्तो ॥ ५ ॥

अर्थः—एक (वंदण के०) वंदन कर्म अने अजिवादन स्तुतिरूप, अर्द्धावन तकाय करवी, ते शरीर मस्तकादिकें अवनत तथा कर्मथकी जलां कर्म बंधाय एटला माटें बीजुं (चिइ के०) चितिकर्म, त्रीजुं (किइकम्मं के०) कृतिकर्म वांदणुं, (च के०) वली जलां मन, वचन अने कायानी चेष्टानुं जे कर्म करवुं, ते माटें चोथुं (पूआकम्मं के०) पूजाकर्म कहियें, तथा विनयनुं करवुं तेमाटें पांचमुं (विणयकम्मं के०) विनयकर्म कहियें, ए पांच प्रकारें वंदन (च के०) वली (कायवं के०) करवुं एटले पांच प्रकारें वांदणां देवां ते (कस्स के०) केने अर्थे देवां? (व के०) वली (केणवावि के०) केहने वादणां देवां? अपि शब्द निश्चयार्थमां ठे. (काहेव के०) केवारें वांदणां देवां? (कइखुत्तो के०) केटली वार वांदणां आपीयें? ॥५॥

कइजणायं कइसिरं, कइहि व आवस्सएहिं परिसुद्धं॥

कइदोसविप्पमुक्कं, किइकम्मं कीस किरईवा ॥ ६ ॥

अर्थः—वांदणाने विषे (कइजणायं के०) केटला अवनत करवा, (क

इसिरं के०) केटली वार मस्तक नमामुं, (कइहि के०) केटला (व के०) वली (आवस्सएहि के०) आवश्यकें करीने (परिसुख के०) प रिशुख थको तथा (कइहोसविप्पमुं के०) केटला दोपें करी विप्रमुक्त एटले रहित थके (कीस के०) किशामाटें (किरई के०) करी (किइक म्मं के०) कृतिकर्म वांदणां दिजें? वा शब्द पुनर्वाचक ठे ॥ ६ ॥ ए पां चमी अने ठही चे गाथा आवश्यक निर्युक्तिमां कही ठे ते इहां कही ॥

हवे त्रण गाथायें करी वंदनानां वावीश छार कहे ठे.

मूलदार गाहा ॥ पण नाम पणाहरणा, अजुग्गपण जुग्गप ण चउअदाया ॥ चउदाय पणनिसेहा, चउअणिसेहठ कार णया ॥ ७ ॥ आवस्सय मुहणंतय, तणुपेह पणिस दोस व तीसा ॥ ८ ॥ गुण गुरु ठवण डग्गह, डववीसकर गुरु पणीसा ॥ ९ ॥ पय अम्वन्न ठाणा, ठ गुरु वयणा, आसायण ति तीसं ॥ डविहि डवीसदारेहिं, चउसया वाणउइठाणा ॥ १० ॥

अर्थ:- (मूलदारगाहा के०) मूलछारनी गाथाउं जाणवी. पहेलुं वांदणां नां (पणनाम के०) पांच नाम कहेशे, वीजुं वांदणां नां (पणाहरणा के०) पांच आहरण एटले वांदणां नां पांच उदाहरण दृष्टांत डव्य अने जावथी कहेशे; वीजुं वांदणां देवाने (अजुग्गपण के०) अयोग्य एवा पांच पास हादिक कहेशे, चोथुं वांदणां देवाने (जुग्गपणके०) योग्य एवा आचार्या दिक पांच कहेशे, पांचमुं जेनी पास वांदणां न देवरावीयें एवा (चउअ दाया के०) चार जण वांदणां ना अदाता कहेशे, ठहुं जेनी पास वांद णां देवरावीयें एवा (चउदाय के०) चार वांदणां ना दातार कहेशे, सा तमु (पणनिसेहा के०) पांच स्थानकें वांदणानो निपेध करवो एटले वांद णां न देवां ते कहेशे, आठमुं (चउअणिसेह के०) चार स्थानकें वांदणां नो अनिपेध करवो एटले चार स्थानकें वांदणां देवां ते कहेशे, नवमुं वांदणां देवानां (अछकारणया के०) आठ कारण कहेशे ॥ ७ ॥

दशमुं वांदणाने विपे (आवस्सय के०) आवश्यक सावधानां, अग्यारमुं (मुहणंतय के०) भुवनंतक एटले मुहपत्तिनी पणिसेदणा करवी, बारमुं (तणुपेह के०) शरीरनी पणिसेदणा करवी, ए त्रणे वानां (पणिस के०)

पञ्चीश पञ्चीश करवां ते कहेशे. पणिम शब्द सर्वाने ज्ञानता. त्रयमुं वादणां देतां (दोसवत्तीसा के०) वञ्चीश दोष दाखवा ते कहेशे. चोदमुं वादणां देतां (ठगुण के०) ठ गुण उपजे ते कहेशे. पञ्चरमुं वादणां देतां देतां वादणां गुरु न होय तेवारें सज्ञाव अने असज्ञाव रूप (गुरुवयणा के०) गुरुनी व्यापना करवी ते कहेशे, शोलमुं वादणां देतां (दुग्गद के०) वे अवयव साचववा, ते कहेशे, सत्तरमुं वादणांना सूत्रने विपे (दुग्गीसकर के०) वशे ते ठवीश अक्षर ठे, तेम (गुरुपणीसा के०) गुरु अक्षर पञ्चीश ठे ते कहेशे ॥

अठारमुं वादणांना सूत्राने विपे (पयअरुवत्र के०) पद अष्टावन ठे ते कहेशे, उगणीशमुं वादणां देतां शिष्यने प्रश्न पूढवाळकाण वीशामांना (ठगणा के०) ठ स्थानक ठे ते कहेशे, वीशमुं वादणां देतां प्रश्नोत्तर रूप (ठगुरुवयणा के०) ठ गुरुनां वचन ठे, ते कहेशे, एकवीशमुं वादणां देतां गुरुनी (आसायणतित्तीसं के०) तेव्रीश आशातना न करवी तेनां नाम कहेशे, वावीशमुं वादणाने विपे (दुविहि के०) वे प्रकारनो विधि कहेशे. एम वादणाना (दुवीसदारेहिं के०) वावीशद्वारें करीने सर्व मली (चउसयावाणउड्ठाणा के०) चारशेने वाणुं स्थानक आय ॥ ए ॥

अंक	मूलधारनां नाम.	उत्तर शेद	शर वालो	अंक	मूलधारनां नाम.	उत्तर शेद	शर वालो.
१	वंदननाम,	५	५	१२	शरीरपक्विलेहण.	२५	१२०
२	दृष्टांत.	५	१०	१३	वादणांना दोष.	३२	१५२
३	वादवानेअयोग्य.	५	१५	१४	वादणांना गुण.	६	१५८
४	वादवानेयोग्य	५	२०	१५	गुरु स्थापना.	१	१५९
५	वादणांना अदाता.	४	२४	१६	अवग्रह.	२	१६१
६	वादणांना दाता.	४	२८	१७	अक्षरनी संख्या.	२२६	३८७
७	निषेधनां स्थानक.	५	३३	१८	पदनी संख्या.	५८	४४५
८	अनिषेधनांस्थानक.	४	३७	१९	स्थानक.	६	४५१
९	वादणांनां कारण.	८	४५	२०	वादणांमांगुरुवचन.	६	४५७
१०	आवश्यक.	२५	७०	२१	गुरुनी आशातना.	३३	४९०
११	मुहपत्तिपक्विलेहण.	२५	९५	२२	विधि.	२	४९२

हृवे पूर्वोक्त षात्रीश छारमां पदेसुं पांच नामनुं छार कहे ठे.

पदिदार गाढा ॥ वंदणयं चिइकम्मं, किइकम्मं विणयकम्म पुअ
कम्मं ॥ गुरु वंदण पण नामा, दधे जावे उहोदण ॥१०॥ दारं ॥१॥

अर्थ:- (पदिदारगाढा के०) प्रतिधारनी गाथा कहे ठे. प्रथम (वंदणयं
के०) वंदनकर्म ते अजिवादन स्तुति रूप जाणवुं. वीजुं (चिइकम्मं के०)
चितिकर्म ते रजोहरणादि उपकरण विधि सहितपणे कुशलकर्मनुं करवुं जा
णवुं. वीजुं (किइकम्मं के०) कृतिकर्म ते शरीर मस्तकादिकं अवनमन क
रवुं. चोथुं (पुअकम्मं के०) पूजाकर्म ते प्रशस्त मन, वचन अने काय
चिष्टा रूप जाणवुं. पांचमुं (विणयकम्म के०) विनयकर्म ते पूर्वोक्त चार
प्रकारें विशेष उद्यमपणुं जाणवुं. ण (गुरुवंदण के०) गुरु वांदणानां (प
णनामा के०) पांच नाम ते वंदनानां पर्याय जाणवा. ए (दधेजावे
के०) एक अव्ययकी वांदणां अने वीजां जावयकी वांदणां एम (उह
के०) वे प्रकारें (उहोदण के०) उवेन एटसे सामान्यप्रकारें जाणवां ॥१०॥

हृवे पांच दृष्टांतोनुं वीजुं छार कहे ठे.

सीयलय खुडए वीर, कन्ह सेवग ड पालए संवे ॥

पंचेए दिठंता, किइकम्मे दध जावेहिं ॥११॥ दारं ॥१॥

अर्थ:- प्रथम वंदन कर्मउपर अव्यवंदन अने जाववंदन आश्रयी (सीय
लय के०) शीतलाचार्यनो दृष्टांत, वीजा चितिकर्म उपर (खुडए के०)
खुडकाचार्यनो दृष्टांत जाणवो. वीजा कृतिकर्म उपर (वीरकन्ह के०)
वीरा शालवीनो अने कृष्ण महाराजनो दृष्टांत जाणवो. चोथा पूजाकर्म
उपर (सेवग ड के०) राजाना वे सेवकोनो दृष्टांत जाणवो. पांचमा विनयकर्म
उपर (पालए संवे के०) श्रीकृष्णमहाराजना पुत्र पालक अने साम्यनो
दृष्टांत जाणवो (ए के०) ए (पंचे के०) पांच (दिठंता के०) दृष्टांत ते
(किइकम्मे के०) कृतिकर्म एटसे वांदणाने विपे (दधजावेहिं के०) अव्य
जावें करीने जाणवा ॥११॥ हृवे ए पांचे दृष्टांतोनी कथा कहे ठे.

दृष्टिणाउर नयरना वज्रसिंह राजानी सौजाग्यमंजरी राणीने शीतलना
मा पुत्र हतो, अने शृंगारमंजरी नामे पुत्री हती. कंचनपुर नगरें विक

मत्सेन राजाने परमार्थी. अनुक्रमें शीतलपुत्र राजा यथा. तैसे धर्मयोग
सूरि पासंथी दीक्षा लीधी, पत्नी विज्ञान विस्तार गीतार्थ वृद्ध. आचार्य
पास्या. हवे तेनी जगिनीने चार पुत्र सकलकलामां निपुण योग राजा
तेमनी माता निरंतर पोताना पुत्र आगल जाइनी प्रशंसा करे अने क
हे के धन्य कृतपुण्य पृथिवीमांहे एक तमाने मातुल ने. के जेणे रात्र
चार ठांसी दीक्षा लीधी? पत्नी प्रशंसा सांजली ते चारे पुत्र संवेग पण
पास्या. पत्नी स्वविरपासें दीक्षा लई बहुश्रुत यद् गुरुने पत्नी पोताना मा
मा शीतलाचार्यने एक पुरे आव्या सांजली तेने वांदवाने अये गया. तिहा
जातां विकाल बेलायें गाम बाहेर एक देवलमां रखां. मांहे पसतां एक
श्रावकने जणाव्युं के अमारा मातुलने कहेजो जे जाणेज साधु आव्या
ठे. हवे ते चारे जाणेजने रातें शुजध्यानशी केवलज्ञान उपज्युं. प्रजातें ते
मनुं अनागमन जाणी मातुल आव्या, तेहने अनादर करता जाणी कपा
य दंडकमां आवते दंरुक थापी इरिया पथिका प्रतिक्रमी डव्यशी वंदनक की
धुं, तेवारें ते बोल्या अहो डव्यवंदने कपाय कंरुक वधते बांध्या, परंतु जा
ववंदने कपायोपशान्तियें बांदो, ते सांजली मामोजी बोल्या तमें केम जा
एयुं? तेवारें जाणेज बोल्या के अमें अप्रतिपाती ज्ञानें करी जाएयुं. ते सां
जली मामोजी मनमां विचारवा लाग्या के अहो में केवलीनी आशातना
करी, एम विचारी कपायस्थानकथी निवर्त्या अने ते चारे केवलीने बांदवा
लाग्या, अनुक्रमें चोथा केवलीने बांदतां मामाने पण केवलज्ञान उपनुं. ए शी
तलाचार्यने प्रथम डव्यवंदन पढी जाववंदनकर्म थयुं. ए प्रथम उदाहरण ॥

हवे बीजा चितिकर्म उपर कुल्लकनो दृष्टांत कहे ठे. जेस एक कुल्लक
जला लक्षणवालांने, आचार्यें अंत समयें पोताने पदें स्थाप्यो, गीतार्थ
साधु पासं जणे, ते पण विशेषशी जक्ति साचवे. एकदा समयें मोहनीय
कर्मना उदयशी जगपरिणामी थयो; पढी साधु जिद्दायें गये थके बाहेर
जूमिनेविषे निकल्यो पढी एक वनने विषे एक दिशें जातां थकां, तिलक,
अशोक चंपकादि विविधवृद्ध तिहां हता तेम ठतां एक शमी एटले खी-
जमीनो वृद्ध तेनुं कोशक पूजन करतो हतो ते देखी पूजक प्रत्यें पूव्युंके
तमे ए कंटक वृद्धानें केम पूजो ठो? तेणे कछुं के अमारा वसिलोयें पूवें
ए वृद्धाने पूज्युं ठे माटें अमें पण पूजीये ठैयें. ते वचन सांजलीने कुल्लकें

विचारुं जे आ शमी एटले जाखगंना वृक्ष सरिखो हुं हुं; तेने उत्तम वृक्ष समान गुणवन्त लोक पूजे ठे. अने महारामां श्रमणपणुं नथी; मात्र नजोदरणादि चित्तिकर्मगुणें करी मुक्तने पूजे ठे, एम विचारी. पात्रो आधी-माधुनी, पातें आसोयणा लट्ठे, उजमाख थयो एम एने पुर्वे अव्य चित्त, कर्म हतुं. पठी जावचित्तिकर्म उत्पन्न थयुं. ए वीजुं उदाहरण जाणवुं.

हवे व्रीजा कृतिकर्म उपर वीरा शाखवी अने श्रीकृष्णनुं उदाहरण कहे ठे. श्रीनेमिनाथ जगवान् छारिकायें समोसखा तेवारें श्रीकृष्ण सर्वसाधुउत्तें द्वादशावर्त घांद्णे बांधा. एने जावकृतिकर्म कहीये, अने श्रीकृष्णने रुहु मनावधानें अर्थे वीरा शाखवीयें पण बांधा एने अव्यकृतिकर्म कहीयें. एना संबंधनो विस्तार आवश्यकवृत्तिथी जाणवो. ए व्रीजुं उदाहरण जाणवुं.

हवे चोथा पूजाकर्म उपर वे सेवकनो दृष्टांत कहे ठे. जेम एक राजा ना वे सेवक हता ते गामनी सीमा निमित्तें विवाद करता राजपंथें जातां हता, मार्गमां साधु देखीने प्रशस्त मन, वचन अने कायायें करी एकें क ह्युं के "साधो दृष्ट ध्रुवा सिद्धि" एटले साधु दिठे ठते निश्चयें कार्यसिद्धि थाय, एमां संशय नथी, एम कही एकाम चित्तें साधुने बांधा. अने वीजे सेव के उलटी हांसी रूपें व्यवहार मात्रें तेने श्रवणमन कसुं. पठी राजछारें गये थकें पहेला सेवकनो जय थयो. अने वीजानो पराजय थयो एम एकनें अव्यथी पूजाकर्म अने वीजानें जावथी पूजाकर्म थयुं; ए चोथुं उदाहरण.

हवे पांचमा विनयकर्मने त्रिपे पालक श्रव्य अने सांवनो दृष्टांत कहे ठे. श्रीनेमिनाथ जगवान् छारिका नगरीयें समोसखा, तेवारें श्रीकृष्ण घोड्या के जे श्रीनेमीश्वर जगवाननें सर्वथी पहेलुं जई वंदन करशे, तेने महारो पट् तुरंगमविशेष आपीश, ते सांजली तुरंगमने लोचें प्रथम रात्रि ठतां पण पालकें आधीने बांधा, ते अव्यथकी वंदन जाणवुं. अने त्यां सां व कुमारें जावथकी बांधा ठे, ते जाववंदन जाणवुं. ए पांचमुं उदाहरण कसुं. ए पांच दृष्टांतनुं वीजुं छार थयुं, उत्तर बोख दश थया ॥ ११ ॥

हवे पासठाटिक पांच अवंदनीयनुं व्रीजुं छार कहे ठे.

पासठो उस्सन्नो, कुसील संसत्तज अदावंदो ॥ डग डग
ति डगणग विहा, अवंदणिजा जिण मयंमि ॥ १२ ॥ दारां ॥ ३ ॥

अर्थ:-जे ज्ञान, दर्शन अने चारित्रनी पासं रहे ते प्रथम (पासवो के०) पासवो जाणवो तथा जे साधु सामाचारीने विषे प्रमाद करे ते बीजो (उस्सवो के०) उस्सवो जाणवो. तथा जे ज्ञान, दर्शन अने चारित्रनी विरधना करे ते बीजो (कुशील के०) कुशीलीयो जाणवो. तथा जे वैरागी मले तो तेनी साथें पोतें पण वैरागी जेवो वनी वेसे अने जो अनाचारी मले तो तेनी साथें पोतें पण अनाचारी वनी वेसे, ते चोथो (संसत्तउ के०) संसक्त जाणवो तथा जे श्रीतीर्थकरनी आझा विना पोतानी इठायें प्रवर्त्ते, पोतानी इठायें प्ररूपणा करे, ते पांचमो (अथाठंदो के०) यथाठंदो जाणवो. ए पोताने ठंदे प्रवर्त्ते माटे एने ठंदो कहीयें. तिहां एक देशथी बीजो सर्वथी मली (दुग के०) वे जेद पासवना, तथा एक देशथी बीजो सर्वथी मली (रुग के०) वे जेद उस्सन्नना, तथा ज्ञानकुशील, दर्शनकुशील अने चारित्रकुशील मली (ति के०) त्रण जेद कुशीलीयाना, तथा संक्लिष्ट चित्त अने असंक्लिष्ट चित्त मली (दुग के०) वे जेद संसक्तना, तथा (अणेगविहा के०) अनेक प्रकार, ठंदाना जाणवा, एटले यथाठंदा अनेक जेदना थाय ठे ए पासवनादिक पांच जे कह्या ते (जिणमयंमि के०) श्रीजिनमतने विषे (अवंदणिज्जा के०) अवंदनीय जाणवा ॥ १२ ॥

हवे ए पांचेनुं कांश्क विशेष स्वरूप लखीयें ठैयें. तिहां मिथ्यात्वादिक बंध हेतुरूप पास तेने विषे जे रहे, तेने पासवो कहीयें. अथवा ज्ञानादिकने पोतानी पासं करी मिथ्यात्वादिक पासमां रहे एटले ज्ञानादिकने पासं राखे पण सेवे नही, अथवा पासनी परें पोतानुं पासुं मलिन राखे ते पासवो कहीयें. तेना वे जेद ठे:-एक देशपासवो अने बीजो सर्वपासवो. तेमां जे कारणविना शय्यांतर पिंरु, अज्याहत एटले साहामो आण्यो पिंरु, राज्यपिंरु, नित्यपिंड अने अग्रपिंरुादिक जुंजे. तथा गाम, देश, कुल आवकनी ममता मांडे, जेम के “आ महारा वासित जाव्या ठे” ते कुलादिकनी निश्रायें विचरे, तथा गुर्वादिकने जे विशेष चक्तियोग्य रहस्यज्ञूत थापना कुल ठे, ते कुलमांहे निष्कारणे प्रवेश करे, तथा “नित्यप्रत्यें तमने एटलुं देइयुं तमें नित्य आवजो” एवी रीतनी जे निमंत्रणा करे तेनी पासं ते पिंरु लीये तेने नित्य पिंरु कहीये. तथा जाजनमांहेथी वापस्या विना उंदन चक्तादिकनी शिखा उपरितन जाग लक्षण लीये, ते

ने अग्रपिंक कहियें. केटसाणक एम कहे ठे के कारण विना प्रधान सरस आहार लीये तेने अग्रपिंक कहियें. तथा घहेंतालीश दोष आहारना न राखे, वारं वार आहार लीये तथा जमणवार, विवाह अने प्राहुणामां शि खंमि जोतो फरे, आहारनी लालचें मुखें कहे. तिहां निमित्त दोष न होय, सूजतो होय ते माटे. तथा सूर्य आयमता उगतार्थी मांमी जमे, मांक लीये आहार न करे, सन्नधि राखे, पोतानी निश्चायें श्रोपधादिक अलगुं गृहस्थने घरे मूकावे, द्रव्यादिक सहित विचरे, तथा ज्ञानद्रव्यादिक मिपें करी स्वनिश्चायें ज्ञानादि जंमारनां नाम लेई, पुस्तकादि संग्रहे, द्रव्यादि सहित विचरे, मुखें कहे अमं निर्यथ ठैयें पूर्व साधु समान गर्व राखे. इत्यादिक अनेक प्रकारें साधु लक्षणार्थी विपरीत होय ते देश पासवो जाणवो.

तथा जे सर्वथा ज्ञान, दर्शन अने चारीत्रार्थी अलगो रहे, केवल लिं गधारी, वेपकिंमक, गृहस्थाचार धारी होय, ते सर्वार्थी पासवो जाणवो.

बीजो जे क्रियामार्गने विपे शिथिलता करे, अथवा खेद पामे तेने उ स्सन्नो कहियें; तेना वे जेद ठे. एक देशार्थी अवसन्नो अने बीजो सर्वार्थी अवसन्नो. तिहां जे आवश्यक, प्रतिक्रमण, देववंदनादि, सज्जाय ते पठन पाठ नादि, पडिलेहण, मुखवस्त्रिका, वस्त्रपात्रादि, जिह्वा तें गोचरी काळादि, ध्यान ते धर्मेध्यानादि, अजकार्य ते तप नियम अजिग्रहादि, आगमन ते बाहेरार्थी उपाश्रयमां प्रवेशलक्षण, निसिंहिया ते पग पूंजवादि निर्गमन ते प्रयोजनविना उपाश्रयार्थी बाहेर निकलवा लक्षण, स्थान ते कायोत्सर्गादि, निपीदन ते वेसवुं, लुपटण ते त्वग्वर्तन पटखे शयन इत्यादिक, दश विध चक्रवाल साधु समाचारी, तथा उंघ पद विज्ञाग सामाचारी प्रमुख विधि संयुक्त न करे. अथवा उंठी अधिकी करे अथवा कपाय कंकक सहित करे, अथवा राजवेठनी परें करे जय मानीने करे तथा गुर्वादिकना वचन सांजखे, डुमणो यइने वचन खंमन करे, आक्रोश करे, इत्यादिक लक्षणें करी देश अवसन्नो जाणवो.

अने सर्वार्थकी अवसन्नो तो चोमासा विना शेषकाळें पाठ, धाजोठ, निष्कारण संथारे, सेवे, स्थापना पिंक जमे. संथारो पाथखो राखे, प्राज्ञ-तिकादि दोष जमे. इत्यादिक लक्षणें सर्व अवसन्नो जाणवो.

त्रीजो जेनुं कुत्तित, निंदनीय मातुं शीख पटखे आचार होय, तेने कु

શીલ કહીયેં. તેના ત્રણ જોડ છે. જ્ઞાનકુશીલ, ચરિત્રકુશીલ અને ચારિત્રકુશીલ. તિહાં જ્ઞાનકુશીલ તે અકાલ, અપિતૃપ, અપરહુમાન, પુરનિન્દવતા, યોગ ઉપધાન હીન સૂત્ર, અર્થ અને તદુત્તર હીન, ઇત્યાદિક યાજ્ઞનાયુક્ત થકો જ્ઞાન જાણે તથા આજીવિકાદેતેં પતન પાતન મંત્રલાવવા, ઇચ્છવું, લગ્નાવવું, જંમાર કરાવવા, નંદી સમારવનાદિ માર્યના અપદેશ વગા, તથા આજીવિકા હેતેં ધર્મકથા કહે, જાણે, ઘરઘર ધર્મ મંત્રલાવવા જાય, પોતાના થવાને હેતેં સ્ત્રીબાલકાદિકને જાણાવે, અનેગ જ્ઞાનના તંડા ઉલ્લેખે જ્ઞાનને ઉલ્લેખે, લેખવાં, લગ્નાવવાં, કથાવિક્રય પુસ્તકાદિકોનો કરાવે, ઇત્યાદિક લક્ષણેં જ્ઞાનકુશીલ જાણવો.

ત્રીજો દર્શનકુશીલ તે શંકા કાંઠા વિચિકિત્સા વ્યાપન્ન, દર્શનનિન્દવ, અહાઠંદા, કુશીલિયા વેપવિંકવનાદિક સાથેં પરિચય કરે, ઇત્યે તેની સાથેં આલાપ સંલાપ પઠનાદિક કરે, તે દર્શનકુશીલ જાણવો.

ત્રીજો ચારિત્રકુશીલ તે જ્યોતિષ, નિમિત્ત, અક્ષરકર્મ, યંત્ર, મંત્ર, જૂત કર્મ, વલિપિંક, ડાનાદિ, સૌજાગ્ય દોર્જાગ્યકારી, જરી, મૂલી, વીચારોહણાદિક, પાદલેપ, આંખ અંજન, ચૂર્ણ, સ્વપ્નવિદ્યા, ત્રિપુટીદાન પ્રમુખ, અતીત અનાગત વર્તમાન નિમિત્તકથન, પોતાની જાતિ કુલ વિજ્ઞાનાદિક સ્વાર્થકાર્યેં પ્રકાશ કરે, નલ, કેશ, શરીર, શોજા કરે, વસ્ત્ર પાત્ર દંડાદિક વહુમૂલ્યવાલા સુંદર સુકોમલની વાંઠા કરે, શિષ્યાદિક પરિગ્રહની વિશેષ તીવ્રતા ધરે, નિષ્કારણ અપવાદ પદ સદૂપણ માર્ગ પ્રકાશે, તથા સેવે, ઇત્યાદિક લક્ષણેં ચારિત્રકુશીલ જાણવો.

ચોથો સંસક્ત, તે પાસઠા અથવા સંવિજ્ઞાદિક જન જેવાની સાથેં મલે ત્યાં તેવો થઈ પ્રવર્તે, અથવા મૂલોત્તર ગુણ દોષ સર્વેં એકઠા પ્રવર્ત્તાવે, જેમ ગાયની આગલ સુંકલો મૂક્યો હોય તેમાં સરસ, નીરસ, કપાશિયા, ખોલ, ઘૂત, ડુગ્ધાદિક એકતું મેલ્યું હોય તો તે સર્વને એકઠાંજ ખાઈ જાય પણ તેતું વિવેચન ન કરે. તેમ જ પણ ગુણ અને દોષ સર્વને એકઠા પ્રવર્ત્તાવી દેખાડે તેને સંસક્તો કહીયેં, તે એક સંક્લિષ્ટચિત્ત સંસક્તો અને ત્રીજો અસંક્લિષ્ટચિત્તસંસક્તો એવા બે જોડેં જાણવો.

તિહાં જે પ્રાણાતિપાતાદિક પાંચ આશ્રવનો સેવનાર, રુઝિગારવ, રસ ગારવ અને શાતાગારવ જ ત્રણ ગારવેં કરી સહિત, સ્ત્રીગૃહાદિક સેવનને

विपे प्रसक्त, अध्यानशील, परगुणमत्सरी, इत्यादि गुण युक्त ते संक्लिष्ट चित्तसंसक्तो जाणवो. तथा पोताना आत्माने जेवारें जेवो प्रसंग मळे ते वारें तेवो थाय एटले प्रियधर्मी साधु मळे तेवारें साधुना आचार पाळे अने अप्रियधर्मी पासवो मळे तेवारें तेवो थाय लिंगूना पाणीनी पेरें त रुप थड जाय ते असंक्लिष्टचित्तसंसक्तो जाणवो. इति ॥

पांचमो यथाछंदो ते यथा रुचियें प्रवर्त्ते, यथा तथा लवे, उत्सूत्र जाये, पोताना स्वार्थना उपदेश आपे, स्वमति विकटिप्त करे, परजातिने विपे प्रवर्त्ते, पारकी तांत करे, उपकारी धर्माचार्यादिकनी हेलना करे, आचार्य उपाध्यायना अर्पणवाद बोले, जेनाथी ज्ञानादिक पामे तेवा बहुश्रुतनी निंदा करे, गारव प्रतिबंधी होय, कारणविना विगय खाय, इत्यादिक अनेक जेदें यथाछंदो जाणवो. ए पांचेनां विशेष लक्षण श्रीप्रवचनसारो छारवृत्ति तथा आवश्यकवृत्ति तथा उपदेशमालावृत्ति प्रमुख ग्रंथोथी जा एवा. ए पांचेने अवंदनीय जाणवा. एमने वांदवाथी कर्मनिर्झारा न थाय, केवल क्लेश अने कर्मबंध उपजे तथापि ए कहेलां लक्षणवालो जो ज्ञान, दर्शन अने चारित्रना सहाय कारणे सेव्यो होय तो वंदनीय जाण वो. जे माटे श्रीआगममाहे कथुं ठे के पासठादिक चारित्रना असंजवी होय पण दर्शनना असंजवी न होय ते कारणे ते सेव्य जाणवो पण इ हां तो चारीत्रीयो वंदनीय कहो ठे ते अधिकार माटे चारित्रवंत ते बं द्य ठे अन्यथा जो अचारित्रीयाने बंध कहीयें तो जेटला तेना प्रमादनां स्थानक ठे ते सर्व अनुमोदनीय थाय तेथी तेने वांदतो थको प्रवचन बाधाकारी थाय. ए रीतें वांदणां देवाने पासठादिक पांच अयोग्य तेमनुं श्रीजुं छार कथुं. उत्तर बोल पन्नर यथा ॥ ११ ॥

हवे पांच वांदवाने योग्य तेमनुं चोथुं छार कहे ठे.

आयरिअ उवज्राए, पवत्ति थेरे तहेव रायणिए ॥ किइ
कम्मनिज्जारछा, कायव मिमेसि पंचन्हं ॥ १३ ॥ दारं ॥ ४ ॥

अर्थ: पहेला ज्ञानादिक पांच आचारें करी युक्त ते (आयरिय के०)
श्रीआचार्य कहीयें, बीजा (उवज्राए के०) श्रीउपाध्यायजी, बीजा जे
तप संयमने विपे प्रवर्त्तवि, गछनी चिंता करे ते (पवत्ति के०) प्रवर्त्तक

कहीयें, चौथा जे चारित्र्यी पक्कता होन तेने प्रतिपत्ति आनीये सत्ता
 ठेकाणें आणे तेने (चरे के०) चिचि कहीयें (गंदरा के०) तेंप पर
 ले तेमज वली पांचमा गहने अर्थें देवत्र जोडा माने विद्या करे, सूत्र
 अर्थना जाण तेने (रायणिण के०) रत्नाधिक गणापि कहीयें, (जे
 सिपंचन्हं के०) ए कथा जे आचार्यादिक पांच जण तेने (किङ्कम
 के०) कृतिकर्म एटले वादणानुं कर्म (कायवं के०) करवुं एटले वादणां दे
 वां ते केवल (निज्जरहा के०) कर्मनिज्जराने अर्थें जाणवुं ॥ १३ ॥ ए
 आचार्यादिक पांचनुं कांडक विशेष स्वरूप नीचें लखीयें तेंयें.

आचार्य ते सूत्र अने अर्थ उजयना वेत्ता, प्रशस्त समस्त लक्षणें लक्षि
 त, प्रतिरूपादि गुणयुक्त शरीर होय, जाति कुल गांजीय धैर्यादि अनेक
 गुणमणियुक्त, आठ प्रकारनी गणिसंपदायें करी युक्त, पंचाचार पादक,
 पलाववाने समर्थ, ठत्रीश ठत्रीशी गुणें करी विराजमान, आर्य पुरुषें
 सेववा योग्य, गहमूलस्तंजचूत गहचिंतारहित अर्थनापी, एटले जेमां
 गहचिंता न उपजे एवा अर्थ जापे एवा गुण युक्त ते आचार्य जाणवा.

तथा उपाध्याय ते जेनी पासें अगीयार अंग, वार उपांग, चरणसित्तिरी,
 करणसित्तिरी जणीयें, आचार्यने युवराज समान, ज्ञान, दर्शन अने चारित्र
 रूप रत्नत्रयी युक्त, सूत्र अर्थना जाण, आचार्यने हितचिंतक, ते उपाध्याय

तथा प्रवर्तक ते यथोचितप्रशस्त योग जे तप संयम तेनेविपे साधुसमुदा
 यने प्रवर्तवि, गहने योगदेम करवानी योग्यतानी संचालना करनार जाणवा.

तथा थिविर ते ज्ञानादिकगुणोने विपे सीदाता साधुने इहलोक तथा
 परलोकना अपाय दृष्टांत देखामी संयममार्गमां स्थिर करे, ते स्थविर
 त्रण प्रकारें ठे. एक शाठवर्षना ते वयःस्थविर, बीजा बीश वरसदीक्षा प
 र्याय जेने थया होय ते पर्यायस्थविर, त्रीजा जे निशीथादिक छेदग्रंथना
 रहस्य जाणे, जघन्यथी समवायांगादि श्रुत जाणे, ते श्रुत स्थविर पण
 इहांतो जेने आचार्यादिकें स्थविर कीधा होय ते स्थविर जाणवा.

तथा रत्नाधिक ते गहने कायें शिष्य उपधि प्रमुख लाजनें अर्थें विहारक
 रणशील सूत्रार्थवेत्ता एनुं गणावहेदक एवुं पण नाम कहीयें एवा गुणवंत
 ते पर्यायें ज्येष्ठ अथवा लघु होय तो पण तेने रत्नाधिक कहीयें. एटले पां
 च वंदनिकनुं चोथुं द्वार थयुं. उत्तर बोल बीश थया ॥

हये नाग जण पावें पांदगां न देवराव्यां तेनुं पांचसुं छार तथा नाग ज
ण पावें प्रायः वांदणां देवराव्यां. तेनुं उहुं छार. ए वे छार सायें कहे ठे.

माय पिछ्र जिह जाया, अठमावि तदेयसवगयणिम् ॥ किह्क
म्म न कारिळा, अठसमणाई कुणांति पुणो ॥१४॥ दारं ॥७॥६॥

अर्थः—एक (माय के०) पोतानी भाता. वीजो (पिच्र के०) पोतानी
पिता. वीजो (जिहजाया के०) पोतानी ह्येष्ट जाद. एटसे महोदो जाद.
चोचो (अठमावि के०) वयादिकें खनु होय एटसे यय प्रमुर्ने तो ययपि
पोतायी न्हानो होय नो पाण (तदेय के०) नेनज म प्रगेनी परे ते (सवराय
णिम् के०) सधेरजाधिक एटसे सयजा परायें करी ज्येष्ट होय ज्ञान, दरी
म अने चारिचें करी अधिक होय ए चारनी पावें प्रायः (किह्कम्म के०) वां
दणां देवराव्यातुं (न कारिळा के०) न करावे. ए विधि साधुने जाणवो. अने
एटसे पावें तो घंदन देवरावे. ए पांचसुं छार यनुं. उत्तर पोख चोचीश यया॥

तथा (अठसमणाई के०) चार भ्रमणादिक. एटसे साधु, साध्वी. आ
यक अने श्राविका ए चार जण ते कृतिचर्मने (पुणो के०) वली (कुण
ति के०) करे एटसे ए चार जन वांदगां आपे. ए उहुं वांदणां देया योग्य
चार जण तेनुं छार यनुं. उत्तर पोख अछायीश यया ॥ १४ ॥

हये पांच स्थानकें वांदणां न देवांतेनुं सातसुं छार कहे ठे.

विस्किन्न पराहुत्त, पमत्त मा कयाइ वेदिळा॥ आहारं

नीहारं, कुणमाणे काठ कामे छ ॥ १५ ॥ दारं ॥७॥

अर्थः—एक (विस्किन्न के०) विस्किन्न गुरुपके एटसे जेवारें धर्मकया
करपामां व्यग्रचिच होय, वीजो कार्यादिकें करीने (पराहुत्ते के०) पर,
रुमुख होय एटसे संमुख वेठा न होय पण उपरांगा वेठा होय, वीजुं
(पमत्ते के०) प्रमादी यका होय एटसे क्रोधादिकें थयवा संयारवादिकें
प्रमाद सेवता होय, निझालु थका होय, चोथुं (आहारं के०) आहार
पांचसुं (नीहारं के०) नीहार एटसे खपुनीति थयवा वनीनीति
प्रत्यें (कुणमाणे के०) करता होय, थयवा (काठ के०) करवानी
(कामे के०) कामना एटसे वांठना करता होय (छ के०) वली करवा

जता होय एटले स्थानके (कयाह के०) केवारे पण गुरुजे (मा री
जा के०) वांदवा नही. आदीं मासन्द निर्गवान्द वे ॥ १५ ॥
सातमुं द्वार थयुं. उत्तर वोळ तेप्रीश थया ॥ ३३ ॥

हवे चार स्थानके वांदणां देवां, तेनुं आठमुं द्वार कहे वे.

पसंते आसण्णे अ, उवसंते उवठिए ॥ अणुन्नवि तु
मेहावी, किष्कम्मं पउज्जई ॥ १६ ॥ द्वारं ॥ ८ ॥

अर्थः—एक (पसंते के०) प्रशांतचित्त व्याकेपरहित गुरु होय. वीजुं
(आसण्णे के०) आसनस्य एटले पोताने आसने वेगा होय. (अ के०)
वली वीजुं (उवसंते के०) उपशांतचित्त एटले क्रोधादिकें रहित होया
चोथुं (उवठिए के०) उपस्थित होय एटले वंदेण इत्यादिक कदेवानें सं
मुख उजमाल थया होय, एवा गुरुआदिकने वांदणां देवानी (अणुन्नवि
के०) अनुज्ञा मागीने (तु के०) वली वांदणां देवाना विधिना जाण एवा
(मेहावी के०) मेधावी एटले पंन्तजनो ते (किष्कम्मं के०) कृतिकर्म
एटले वांदणां देवाप्रत्ये (पउज्जई के०) प्रयुंजे एटले उद्यम करे ॥ १६ ॥
ए आठमुं द्वार थयुं. उत्तर वोळ सामग्रीश थया ॥

हवे आठ कारणे वांदणां देवां, तेनुं नवमुं द्वार कहे वे.

पडिक्कमणे सज्जाए, काउस्सग्गे वराह पाहुणए ॥ आलो
यणसंवरणे, उत्तमठे य वंदणयं ॥ १७ ॥ द्वारं ॥ ९ ॥

अर्थः—एक (पडिक्कमणे के०) प्रतिक्रमणने विषे सामान्य प्रकारें वां
दणां देवाय, वीजा (सज्जाए के०) स्वाध्यायवाचनादि लक्षण तथा स
ज्जाय पढाववाने विषे विधिवांदणां देवाय, वीजा (काउस्सग्गे के०) पञ्च
स्काण करवाना कायोत्सर्गने विषे एटले आचाम्लादियोगादि पारणे परि
मितविगय विसर्जामणी विगयपरिजोगनी आज्ञा रूपें वांदणां देवाय, चो
था (अवराह के०) अपराध एटले गुरुनो विनय उलंघवा रूप पोतानो
अपराध खमावतां वांदणां देवाय, पांचमा (पाहुणए के०) प्राहुणो
महोदो यति आवे तेवारे तेमने वांदणां देवाय एटले महोदोता समागमने
वांदणां देवाय. ठठा गुरुनी पासें (आलोयण के०) आलोचना ले
वाने अर्थे एटले आलोचना विहारादि समाचारीपदजिन्न हुंते थके वांद

णां देवाय, सातमा पञ्चस्काण करतां अथवा भासखमणादिक विशेष तप
रूप (संवरणे के०) संवरने विपे वांदणां देवाय आठमा (उत्तमठे के०) उ
त्तमाथें एटले अंतसमये अनशन करवाने विपे संलेपणाने विपे (य के०)
वल्ली वांदणां देवाय, अथवा वांदनुं थाय. ए आठ कारणे (वंदणयं के०)
वांदणां देवाय, तेनुं नवमुं छार थयुं. उत्तर वोख पिस्तालीश थया ॥१७॥
हवे अवश्य साचववा माटे आवश्यक कहीयें, ते वांदणां देतां पच्चीश

आवश्यक सचवाय, तेनुं दशमुं छार कहे ठे

दोवणय महाजाय, आवत्ता वार चउसिरतिगुत्तं ॥

उपवेसिग निस्कमणं, पणवीसावसय किङ्कम्मे ॥१८॥

अर्थः—(दोवणयं के०) वे अवनत वांदणाने विपे जाणवां एटले वे
वार उपरितन शरीर जाग नमावो तिहां एक तो जेवारें “छामि खमा
समणो वंदितं जावणिज्जाए निसीहिआए” एम कहीने नमे तेवारें वंदेणनी
अणुजाणह एटले आझा मागतो शरीरनो उपरितन जाग नमाडे त्यारे गुरु
वंदेण कहे. एएक. अवनत थयुं, एम वीजी वार वांदणां देतां वीजुं अवनत
थाय. ए वे अवनत रूप वे आवश्यक थयां.

तथा (अहाजाय के०) एक यथाजात एटले जे रूपें वीक्षानो जन्म
थयो हतो अर्थात् रजोहरण, मुहपत्ति चोलपट्टमात्रपणे श्रमण थयो हतो
तेटसाज जेला थई हाथ जोडे अथवा योनिथी वालक निकलते जेम रचितकर
संपुट होय तेम करसंपुट कख्या हाथ जोडेखाने लखाटे लगाडे ते यथाजात
कहीयें एम वे अवनत अने वीजुं यथाजात मली व्रण आवश्यक थयां.

हवे शरीरना व्यापार रूप (वार के०) वार (आवत्ता के०) आव
र्त्त सूत्राभिधान गर्जित कायव्यापारविशेष जाणवां. तेमां प्रथम वांदणे
ठ आवर्त्त थाय, ते आवी रीतिः—प्रथम व्रण आवर्त्त तो “अहो ”
“ काय ” “ काय ” ए वे वे अक्षरें नीपजे एटले पोताना हाथनां तलां वे
उंधा गुरु चरणे लगाडे तथा उत्तान हाथें पोतानो लखाटदेश फरसे अने
“ १ अहो २ काय ३ काय संफासं ” कहेतो मस्तक नमाडे तेवार पठी
“ खमणिज्जोथी मांणीने वझंतो ” पर्यंत यावत् कर संपुटे कहीने वल्ली
व्रण आवर्त्त व्रण व्रण अक्षरना कहे तेमां एक अक्षर गुरुचरणे हाथ

લગામનાં કહેલી જો અક્ષર નનાન કારે તથાજે વિજામા આપ કહે અને
જો અક્ષર લલાતદેશે હાથ લગામનાં કહે, જેમ “જ ના જે” “ત
ણિ” “હાં ન જે” એવા ત્રણ આવર્ત ત્રણ ત્રણ અક્ષરના કહેતાં થાય
મિ સ્વમાસમણો કહી વીજી વાર મસ્તક નમાવે. એ રીતે એ પ્રથમ વાંદળ
ઠ આવર્ત થયાં તેમ વલી વીજે વાંદળે પણ એજ રીતે ઠ આવર્ત થાય.
વે વાર મલી વાર આવર્ત રૂપ વાર આવશ્યક થાય. મને મલી પંદર થયાં.

તથા (ચતુસિર કેળ) ચતુઃશિરઃ એટલે ચાર વાર શિર નમાવું તિહાં
પહેલે વાંદળે વે વાર મસ્તક નમાવું અને વીજે વાંદળે પણ વે વાર મસ્તક
નમાવું મલી ચાર વાર શિર નમન થાય. એવું જંગળીશ આવશ્યક થયાં.

તથા (તિગુત્ત કેળ) ત્રણ ગુપ્તિ તે મન, વચન અને કાયા એ ત્રણ
ને અન્યવ્યાપારથી ગોપવી રાખે એ ત્રણને દ્રવ્યથી તથા જાવથી અચત્વાયં
ન પ્રવર્તવે, એવું વાવીશ આવશ્યક થયાં.

તથા (હુપવેસ કેળ) દ્વિપ્રવેશ એટલે વે વાર આવશ્યકે વે વાર ગુરની
આજ્ઞા માગી અવગ્રહમાંહે પ્રવેશ કરવા રૂપ વે આવશ્યક અને (શ્વ
નિક્રમણ કેળ) એક વાર અવગ્રહથી વાહેર નિકલે એટલે પહેલે વાંદળે
આજ્ઞા માગી નિસીહિ કહેતો પગ પૂંજતો થકો એકવાર અવગ્રહ માંહે
પ્રવેશ કરે અને પઠી આવસ્તિયાએ કહેતો પાઠલ પૂંજતો એકવાર પહેલે
વાંદળે અવગ્રહથી વાહેર નિકલે, અને વીજા વાંદળામાં પ્રવેશ કરે પણ ફ
રી પાઠો વાહેર નિકલે નહીં માટે વે વાર પેસવું અને એકવાર નિકલવું
મલી ત્રણ આવશ્યક થયાં તે પૂર્વોક્ત વાવીશ સાથે મેલવતાં (પણવીસા
કેળ) પચ્ચીશ (આવસય કેળ) આવશ્યક તે (કિશ્કમ્મે કેળ) કૃતિકર્મ
એટલે વાંદળાંને વિષે થાય ॥ ૧૭ ॥

કિશ્ કમ્મંપિ કુણંતો, ન હોશ્ કિશ્કમ્મ નિજ્જરા જાગી ॥

પણવી સામન્નયરં, સાહુ ઠાણં વિરાહંતો ॥ ૧૯ ॥ દારં ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:- હવે એ (પણવીસાં કેળ) પચ્ચીશ આવશ્યક જે છે, તેમાં (અ
ન્નયરં કેળ) અનેરું એક પણ (ઠાણં કેળ) સ્થાનક પ્રત્યે (વિરાહંતો કેળ)
વિરાધતો એવો જે (સાહુ કેળ) સાધુ તેમજ સાધવી શ્રાવક, શ્રાવિકા હોય,
તે (કિશ્કમ્મંપિકુણંતો કેળ) કૃતિકર્મને કરતો ઠતો પણ એટલે વાંદળાં

देनो दनो पाण (किष्कम्भ के०) कृतिकर्म थकी जे कर्मपरिशादनरूप (नि
झाग के०) निर्झाग थाय तेनो (जागी के०) संवितामी (न होइ के०)
न थाय एटले ते पांदणानुं जे निर्झारा रूप फल, ते न पामे ॥ १९ ॥ ए
दशमुं छार थयुं उत्तर घोस सिक्तेर थया ॥

यंत्र स्थापना.

अवन्त नमयुं.	यथाजान मुजा.	आवर्त्त.	शिरो नमन.	गुप्ति.	प्रवेश.	निकलवुं.
२	१	१२	४	३	२	१

हवे मुद्पत्तिनी पधीश पन्निसेहणानुं अगीयारमुं छार कहे ठे.

दिठि पन्निसेह एगा, ठ उट्टपप्फोम तिग ति अंतरिआ ॥

अस्कोम पमळाणया, नवनव मुद्पत्ति पणवीसा ॥ २० ॥

अर्थ:-प्रथम मुद्पत्तिने पहेले पातें सुप्र अने धीजे पातें अर्थ तेनुं
तत्त्व, सम्पत् प्रकारें हृदयने धिये धरं एमचित्तीयने मुद्पत्ति उखेली तेना
पेहु पासां सर्वत्र दृष्टियें करी जोयां ते (दिठिपन्निसेह के०) दृष्टि पडिले
हणा (एगा के०) एक जाणवी. तेवार पठी (ठ के०) ठ (उट्टपप्फोम के०)
उंचा पखोमा करवा एटले मुद्पत्तिने फेरवी ये हाथें साहीने एकेका हाथें
नचावया रूप ग्रण ग्रण उंचा पखोमा करवा तिहां भावे हाथें करतां स
म्यक्त्व मोहनीय, मिश्रमोहनीय अने मिष्यात्वमोहनीय ए ग्रण मोहनीय
परिदरुं एम चित्तीयें तथा जमणे हाथे करतां कामराग, स्नेहराग अने
दृष्टिराग, ए ग्रण राग परिदरुं. एम चित्तीयें ए ठ खंखेरवा रूप ठ पन्निसेह
णा थइ तेनी साथें प्रथमनी एक दृष्टि पन्निसेहणा मेलवीयें तेवारें सात थाय.

तेवार पठी (तिग के०) ग्रण (अस्कोम के०) अस्कोमा अने (ति के०)
ग्रण (पमळाणया के०) प्रमाळ्ळना एटले पूंजवुं ते अनुक्रमे एक धीजा
केडे ग्रणवार (अंतरिआ के०) एकेकने अंतरे करवा एटले मुद्पत्तियें
एक पन् वाळी मुद्पत्तिना ग्रण बधूटक करी जमणा हाथनी अंगुलीना
आंतरानी वचमां जरावीने ग्रण अस्कोमा पसली जरीयें ग्रणवार मुद्
पत्ति उंची राखी भावा हाथना तखाने अण खागते खंखेरीयें पण हाथने
तखे खगानीयें नहीं पठी ग्रण प्रमाळ्ळना पशलीमांहेथी घसी काहा

હીયેં એમ એકેકને આંતરે ત્રણવાર ત્રણ ત્રણ અસ્કોદા કરવા અને ત્રણ વાર ત્રણ પ્રમાર્જના કરવી. એવી રીતેં ત્રણ વાર કરતાં (નવ કેળ) નવ અસ્કોદા યંચેરવા રૂપ થાય. અને (નવ કેળ) નવ પસ્કોદા પ્રમાર્જના એટલે પૂંજવા રૂપ થાય. મલી અઢાર પન્હિલેહણા થાય તેની સાથેં પૂર્વેક સાત મેલવીયેં, તેવારેં સર્વ મલી (મુહપત્તિ કેળ) મુહપત્તિની પન્હિલેહણા (પળવીસા કેળ) પચ્ચીશ થાય ॥ ૨૦ ॥ હવે અઢાર પન્હિલેહણા કરતાં એકેકા ત્રિકેં શું શું મનમાં ચિંતવિયેં? તે કહે ઢે.

પહેલા ત્રણ અસ્કોદામાં સુદેવ, સુગુરુ અને સુધર્મ, એ ત્રણ તત્ત્વ આદરું, પઠી ત્રણ પ્રમાર્જનામાં કુદેવ, કુગુરુ અને કુધર્મ, એ ત્રણ પરિહરું, વીજા ત્રણ અસ્કોદામાં જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર, એ ત્રણ આદરું, પઠી ત્રણ પ્રમાર્જનામાં જ્ઞાનવિરાધના દર્શનવિરાધના અને ચારિત્રવિરાધના એ ત્રણ પરિહરું, ત્રીજા ત્રણ અસ્કોદામાં મનોગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ અને કાયગુપ્તિ એ ત્રણ ગુપ્તિ આદરું, પઠી ત્રણ પ્રમાર્જનામાં મનોદંરુ, વચનદંરુ, અને કાય દંરુ, એ ત્રણ દંરુ પરિહરું, એવી રીતેં મનમાં ચિંતવવું, એ ક્રિયા કરવાની મુહ પત્તિ એક વેંતને ચાર અંગુલ આત્મ પ્રમાણની જોડ્યેં અને રજોહરણ તથા ચરવલો વત્રીશ અંગુલનો જોડ્યેં તેમાં ચોવીશ અંગુલની ઢાંની અને આઠ અંગુલની દશી જોડ્યેં અથવા ન્યૂનાધિક કરી હોય તો પણ સરલાલે વત્રીશ અંગુલ જોડ્યેં, એ પચ્ચીશ પઢિલેહણા સ્ત્રી પુરુષ વેહુયેં કરવી. એ અગીઆરમુ દ્વાર થયું, અને ઉત્તર વોલ પચ્ચાણું થયા ॥

હવે શરીરની પચ્ચીશ પઢિલેહણાનું વારમું દ્વાર કહે ઢે.

પાયાહિણેણ તિઅ તિઅ, વામેઅર વાહુ સીસ મુહ હિય
એ ॥ અંસુટ્ટાહો પિઠે, ચઝ ઢપ્પય દેહ પળવીસા ॥ ૨૧ ॥

અર્થ:- (પાયાહિણેણ કેળ) પ્રદક્ષિણાયેં એટલે પ્રદક્ષિણાવર્તેં કરી એક (વામ કેળ) માવે (વાહુ કેળ) વાહુયેં અને વીજું (શ્ચર કેળ) શ્ચર તે જમણે વાહુયેં તથા ત્રીજું (સીસ કેળ) મસ્તકેં, ચોથું (મુહ કેળ) મુખેં અને પાંચમું (હિય કેળ) હીયાને વિપે એ પાંચ ઠામે (તિઅતિઅ કેળ) ત્રણ ત્રણ વાર પન્હિલેહણા કરવી એટલે મુહપત્તિને વધૂટકની પેરેં ગ્રહણ કરીને વા મહુજાદિક પાંચ સ્થાનકેં ફેરવવી તેવારેં પત્તર પન્હિલેહણ થાય, અને (અં

सुहाहो के०) अंसुद्ध एटले वे खंजानी उपर अने ते वे खंजानी अहो एट
ले नीचें काखमां पिछ (के०) पिछ एटले वांसानी बाजुयें (चउ के०)
चार पन्डिलेहण करवी एटले वे खंजा उपर अने वे काखने विपे. एमज
(ठप्पय के०) ठ पन्डिलेहण वे पगनी उपर करवी तेमां त्रण वाम पगे अने
त्रण दक्षिण पगे करतां ठ थाय, एवी रीतें सर्व मली (देह के०) शरीरनी
पन्डिलेहणा (पणवीसा के०) पच्चीश थाय ॥ २१ ॥

इहां यद्यपि श्रीआवश्यक वृत्ति तथा प्रवचनसारोद्धारादिकें पन्डिलेहणा
नो विशेष विचार कह्यो नथी तो पण इहां परंपराधी संप्रदाय समाचारीयें
स्त्रीनुं शरीर वस्त्रें आवृत होय माटें एने शरीरनी पन्डिलेहणा पच्चीशमां
धी त्रण मस्तकनी, त्रण हृदयनी अने वे पासाना खंजानी चार, एवं दश
पन्डिलेहणा न होय शेष पत्रर होय तथा वली साध्वीने तो उघाडे माथे
क्रिया करवानो व्यवहार ठे माटें तेने मस्तकनी त्रण पन्डिलेहणा होय
शेष सात न होय बाकी अठार पन्डिलेहणा होय.

ए पन्डिलेहणा जे ठे, ते यद्यपि जीवरक्षानी कारणजून जव्य जीवनें
ठे एम तीर्थकरनी आह्वा ठे तो पण मनरूप मांकवाने नियंत्रवा सारु
धोल धारीयें ते यद्यपि आवश्यकवृत्ति तथा प्रवचनसारोद्धारादि ग्रंथें कहुं
नथी तोपण अल्पमतिने मन स्थिर राखवा माटें “ सुत्तठ तत्तदिद्धि ”
इत्यादि पांच गाथानुं कुलक कहुं ठे, ते इहां वांदणामां अधिकार नथी
तोपण ते पांच गाथानो अर्थ लखीयें ठेयें.

जमणा फेरथी मुहपत्तिने वधूटकनी पेरें ग्रहण करीने पन्डिलेहण करी
यें ते कहे ठे. डावा हाथनी जुजायें. त्रण वार पुंजीयें त्यां हास्य, रति
अने श्रति, ए त्रण परिहरूं. एम चितवीयें. जमणा हाथनी जुजायें त्रण
वार पुंजीयें त्यां जय, शोक अने दुगंठा, ए त्रण परिहरूं, एम चितवीयें.
मस्तक त्रण वार पुंजीयें तेमां कृष्ण, नील अने कापोत ए त्रण माठी
लेख्या ठांडुं, एम चितवीयें. मुखनी त्रण पन्डिलेहण करीयें त्यां रुद्धिगारव,
रसगारव अने शातागारव, ए त्रण परिहरूं, एम चितवीयें. हृदयनी त्रण
पन्डिलेहणा करीयें त्यां मायाशस्य, नियाणाशस्य अने मिथ्यात्वशस्य ए त्रण
शस्य ठांडुं, एम चितवीयें. नावा खंजा अने जमणा खंजानी नीचें उपर
वेपासानी पन्डिलेहणा चार करीयें त्यां क्रोध, मान, माया अने लोभ ए चार

कपायने नाहुं एव चीतरीये. जने जमने एव अनुकले जत पस्विल्लना करीये. निदा अनुकले एवरीकाय, जयकाय, जमकाय, जयकाय, जमकाय, जयकाय, जमकाय, एव काय जीवनी मदा करे, एव चीतरीये ॥

तथा बली पस्विल्लना अधिकार माटे नम, पात्र, पाट, पात्रोत्र, पात्रावाला, पाटला, पाटली, रथापनाना कता, दाकणां. जने जमने प्रमृगनी प चीश पडिल्लेहण तथा कणदोरा, मांसा जने मांसीनी दश पस्विल्लना तथा थापनानी तेर, पायानी तेर इत्यादिक सर्व परंपरागतें जाणवी ॥

आवस्सएसु जह जह, कुणाइ पयत्तं अहीण महरित्तं ॥

तिविह करणोवउत्तो, तह तह से निज्जारा होई ॥ ३२ ॥

अर्थः—ए (आवस्सएसु के०) आवश्यकने विषे तथा मुद्दपनि जने शरीरनी पस्विल्लेहणने विषे (जहजह के०) जेम जेम उजमाल चित्त यको (पयत्तं के०) प्रयत्न एटले उद्यमप्रत्ये (अहीण के०) हीन हीन परंतु जेम कह्यो ठे तेमज करे, पण तेथकी उठो करे नही तेमज (अहरित्तं के०) अतिरिक्त ते तेथकी जूदो एटले जेम हीन न करे, तेम अधिक पण न करे एवी रीतें नली बुझियें सहित यको (तिविहकरण के०) त्रिविध करण ते मन, वचन जने काया, ए त्रण करणे करी (उवउत्तो के०) उपयुक्त यको एटले शुरू उपयोगी थयो यको एकाग्रचित्त ठतो (कुणाइ के०) करे (तहतह के०) तेम तेम (से के०) ते उद्यम करनार पुरुषने (निज्जारा होई के०) विशेषें कमोनी निज्जारा थाय जने जो अविधियें प्रतिलेखना दिक करे तो ते ठ कायनो विराधक कह्यो ठे. एटले पस्विल्लेहणानुं वारसुं द्वार थयुं. उत्तर वोल एकशो बीश थया ॥ ३२ ॥

हवे चार गाथायें करी वत्रीश दोष त्यागवानुं तेरसुं द्वार कहे ठे.

दोस अण्णाहिअ अहिअ, पविअ परिपिंडिअं च ठो लगई ॥ अंकुस कञ्ज रिंगिअ, महुवत्तं मणपउठं ॥ ३३ ॥ वेइयबअ जयंतं, जय गारव मित्त कारणा तिन्नं ॥ पडिणीय रुठ तज्जिअ, सठ हिलिअ विप लिय चिअयं ॥ ३४ ॥ दिठमदिठं सिंगं, कर तम्मो

अण अणि ५ णाणि ५ ॥ ऊणं उत्तर चूलिअ, मूअं
ढदर चुडलिअं च ॥ १५ ॥ वत्तीस दोस परिमुद्धं,
किइक्कम्मं जो पजंजई गुरुणं ॥ सो पावइ निषाणं,
अचिरेण विमाणवासं वा ॥ १६ ॥ दारं ॥ १३ ॥

अर्थः—जे अनादार पणे संज्रांत थको वांदे, ते पहेलो (अणाद्विय के०) अनादृत (दोस के०) दोप. तथा जे जाल्यादिकें करी धीजो थको स्तब्ध पाणु राखतो वांदे, अथवा अव्य जावादिक चउजंगीयें करी स्तब्ध थको वांदे ते धीजो (पट्टिय के०) स्तब्ध दोप. तथा जे वांदणां आपतो जासु तनी परें तुरत नासे, अथवा वांदणां देतो अरहो परहो फरे ते धीजो (अपविद्ध के०) अपविद्ध दोप. तथा जे घणा साधु प्रत्यें एकज वांदणे वांदे अथवा आचरत, ज्यंजन, अने आलाप ए सर्वे एकठा फरे, ते चोथो (परिपिंडिय के०) परिपिंडित दोप. (च के०) बली जे तीकनी परें उठल तो पटले उपनी उपनी विसंपुल वांदे, ते पांचमो (दोलगई के०) दोल गति दोप. तथा जे अंकुशनी परें रजोदरणने वे हाथे महीने वांदे ते ठो (अंकुस के०) अंकुश दोप. तथा जे काठवानीपरें रिंगतो रिंगतो वांदे, ते सातमो (कठजरिंगिय के०) कठजरिंगित दोप. तथा जे उजो थइ वेसीने जलमांहेला माठवानी परें एकने वांदीने उतावलो ठपी फरी धीजाने वांदे, अथवा पाठ प्रठन्न करे अथवा रेचकावतें अनुलोम प्रति लोम वांदे, ते आठमो (मनुव्रत के०) मत्स्योद्धत दोप. तथा कोइ साधु पोताथी एकादं गुणें हीन होय ते दोपने मनमां चिंतवतो ईर्ष्यासहित थको वांदे, ते नवमो (मणपठ के०) मनःप्रजुष्ट दोप जाणवो ॥ १३ ॥

तथा जे वे ढींचणनी उपर तथा हेठे हाथ राखीने अथवा वे हाथ वि चालें वे ढींचण राखीने अथवा वे हाथनी वचमां एक ढींचण राखीने अथवा खोले हाथ मूकीने वांदे, ते दशमो (विश्ववद्ध के०) वेदिकावद्ध दोप जाणवो. तथा ए कांश्क थमने जजशे पटले विद्यामंत्रादिक शीख वशे इत्यादिक लालचनी बुद्धियें वांदे, अथवा नही वांदीश तो रीश करशे एवुं जाणीने वांदे, ते अगीयारमो (जयंत के०) जयंत दोप जाणवो.

તથા એમને નહીં વાંદીશ તો મુજને મનાવિકની પાતિર કારીગરને, અથવા શાપાદિક આક્રોશ કરશે, ક્યાદિક તથે કરી વાંદે, તે વારમો (તપ કે૦) જયદોષ જાણવો. તથા જો હું ખલી મીને વાંદીશ તો મારે એમ જાણશે જે એ સામાચારીમાં કુશલ છે, માતો છે, વિવિધવીણ છે, ભૂતી રીતે જાણપણના મારવે કરી વાંદે. તે તેમમો (મામ્બ કે૦) મામ્બ દોષ જાણવો. તથા એમની સાથે મદારે પૂર્વે મિત્રાદ છે, એવું જાણી મિત્રાદિક ની અનુવૃત્તિયે વાંદે, તે ચોદમો (મિત્ર કે૦) મિત્રદોષ જાણવો. તથા જે જ્ઞાનદર્શનાદિક કારણ વિના વીજા અન્ય કારણ જે વસ્ત્રાદિક પદાદિક મુજને દેશે, એમ ઉદ્દેશીને જે વાંદે, તે પત્રમો (કારણ કે૦) કારણ દોષ જાણવો. તથા જે ચોરની પરં ઠાનો રહ્યો થકો વાંદે એટલે પરથી પોતાની આત્માને ઠાનો રાખે, રહે કોઈ મુજને ઊંઘથી લેશે તો મદારી લઘુતા થશે, એવી રીતે પોતાને ટુપાવતો વાંદે, તે શોલમો (તિલ કે૦) સ્તૈન્યદોષ જાણવો. તથા આહારાદિકની વેલાયે પ્રત્યનીકપણે અનવસરે વાંદે, તે સત્તરમો (પન્નિણીય કે૦) પ્રત્યનીક દોષ જાણવો. તથા કોયે ધમધમ્યો થકો વંદના કરે, અથવા ક્રોધાંતપ્રત્યે વાંદે, તે અઢારમો (રુઠ કે૦) રુઠદોષ જાણવો. તથા જે ઘણીયે વાર વાંચ્યા, તો પણ પ્રસન્ન થતા નથી તેમ કોપમાં પણ થતા નથી કાઠની પરં દેખાય છે, એમ તર્જાના કરતો વાંદે, અથવા તર્જાની અંગુલિયાદિકે તર્જાના દેતો થકો વાંદે, એટલે કહેકે એને રૂપેથી શું? અને તુઠેથી પણ શું? એમ તર્જાતો થકો વાંદે, તે ઊંગણીશમો (તર્જાય કે૦) તર્જાત દોષ જાણવો. તથા જે માયાદિક કપટે કરી વાંદે, અથવા ગ્લાનાદિક વ્યપદેશ કરી સમ્યક્પ્રકારે ન વાંદે, તે વીશમો (સઠ કે૦) શઠ દોષ જાણવો. તથા હે ગણિ ! હે વાચક ! તમને વાંદવાથી શું ફલ થાય ? એવી રીતે જાત્યાદિકની હેલના કરતો થકો વાંદે, તે એકવીશમો (હિલિય કે૦) હિલિત દોષ જાણવો. તથા અર્ઘ્યા વાંદણાં દેશને વચમાં વલી દેશકથાદિક વિકથાઉં કરતો કરતો અજિયાને વાંદે, તે વાવીશમો (વિપલિયચિઅયં કે૦) વિપલિતચિત્તકં એટલે વિપલિતચિત્ત દોષ જાણવો ॥ ૨૪ ॥

જે મુંગો રહી ઠાનો માનો વેસે તેને કોઈ વીજો જાણી જાય જે આ ઠાનો વેસી રહ્યો છે તો વાંદે તથા કોઈ અપરતું વચમાં અંતર ઠટે ન વાંદે, એ

म दीतुं अणदीतुं करे, एटले कोइयें दीतुं कोइयें न दीतुं एम दाजतोथको
अंधारामां वांदणां आपे, ते त्रेवीशमो (दिष्ठमदिष्ठं के०) दृष्टादृष्ट दोष जा
णवो. तथा जे पोताना मस्तकने एक देशें करी एटले मस्तकतुं एक पासुं
गुरुने पगे लगाडे तथा मुद्राहीनपणे धर्मोपकरणादिक विपरीत पणे रा
खतो ठतो वांदे, ते चोवीशमो (सिंगं के०) शृंग दोष जाणवो. तथा जे
राजादिकना कर वेठनी पेरें जाणीने वांदे, पण कर्मनिर्झाराने अर्थें वांदे न
ही, ते पच्चीशमो (कर के०) करदोष जाणवो. तथा जे गुरुने वांदणां दिधां
बिना लुटको नथी, केवारें एथी लुटशुं ? एम चिंतवतो वांदे, ते ठवीशमो (त
म्मोश्चण के०) तन्मोचन दोष जाणवो. तथा सत्तावीशमा आश्लिष्टाना
श्लिष्टदोषनी चउजंगी थाय ते आवी रीतें के, हाथें करी रजोहरण अने
मस्तक फरसे ए प्रथम जांगो ते शुद्ध जाणवो तथा रजोहरणने हाथ लगाडे
पण मस्तकें हाथ न लगाडे. ए बीजो जांगो, तथा मस्तकें हाथ लगाडे पण
रजोहरणे हाथ न लगाडे ते त्रीजो जांगो, तथा रजोहरण अने मस्तक
वेहुने हाथ फरसे नही एटले लगाडे नहिं आभेपे नही, ते चोथो जंग
जाणवो. ए चार जागामां प्रथम जांगो शुद्ध ठे अने पाठला त्रण जांगा
अशुद्ध दोषावतार जाणवा ए त्रण जांगे करी वंदन करे ते सत्तावीशमो (अ
णिद्धणाखिद्धं के०) आश्लिष्टानाश्लिष्ट दोष जाणवो. तथा जे आवश्यक
कादिकें पाठ आलावा असंपूर्ण कहेतो थको वांदे, ते अष्टावीशमो (ऊणं
के०) ऊण दोष जाणवो. तथा जे वांदणे वांदीने पठी महोटे शब्दें करी
'मन्त्रएण वंदाभि' एम कहे, ते उणणत्रीशमो (उत्तरचूलिअ के०) उत्तरचू
लिका दोष जाणवो. तथा जे आलाप आवर्त्तादिकने मूकनी परें अणठ
घरतो वांदे, ते त्रीशमो (मृशं के०) मूकदोष जाणवो. तथा जे आला
वाने अत्यंत महोटे खरे उधार करतो वांदे, ते एकत्रीशमो (ढहुर के०)
ढहुर दोष जाणवो. तथा जे अंबुअमानी परें रजोहरण वेहडे ग्रहण करी
रजोहरणने जमाडतो थको वांदणां आपे, ते (च के०) वल्ली वत्रीशमो
(चुमलियं के०) चुमलिक दोष जाणवो ॥ २५ ॥

ए पूर्वोक्त (वत्तीसदोस के०) वत्रीश दोष तेणे करीने रहित थको
(परिसुद्धं के०) परिशुद्ध निर्दोषपणे (किष्कम्भं के०) कृतिकर्म जे वांद
णां तेने (गुरुणं के०) गुरुना चरणप्रत्ये (जो के०) जे प्रव्यप्राणी (पठंजइ

तथा एमने नही बांदीश तो मुजने मन्नाधिकारी वादिर कारी मरुत. अथ
वा शापादिक आक्रोश करे, इत्यादिक जयें करी वांदे, ते गारमो (गार
के०) जयदोष जाणवो. तथा जो हुं जरी गीनें बांदीश तो गार एम
जाणवो जे ए. सामाचारीमां कुशल ठे. मातो ठे. विभिप्रलीण ठे. एवी
रीतें जाणपणाना गारवें करी वांदे. ते तैरमो (गारव के०) गारव दोष
जाणवो. तथा एमनी माथें महारे पुर्वे मित्राद् ठे. एवं जाणी मित्रादिक
नी अनुवृत्तियें वांदे, ते चौदमो (मित्त के०) मित्रदोष जाणवो. तथा
जे ज्ञानदर्शनादिक कारण विना बीजा अन्य कारण जे वस्त्रादिक पदा
दिक मुजने देशे, एम उद्देशीने जे वांदे, ते पञ्चरमो (कारण के०) कारण
दोष जाणवो. तथा जे चोरनी परें ठानो रह्यो थको वांदे एटले पर्यी
पोतानी आत्माने ठानो राखे, रखे कोइ मुजने उलखी देशे तो महारी
लघुता थरो, एवी रीतें पोतानें ठुपावतो वांदे, ते शोलमो (तिन्न के०)
स्तैन्यदोष जाणवो. तथा आहारादिकनी वेलायें प्रत्यनीकपणे अनवसरें
वांदे, ते सत्तरमो (परिणीय के०) प्रत्यनीक दोष जाणवो. तथा क्रोधें
धमधम्यो थको वंदना करे, अथवा क्रोधांतप्रत्यें वांदे, ते अठारमो
(रुठ के०) रुष्टदोष जाणवो. तथा जे घणीये चार बांध्या, तो पण प्रसन्न
थता नथी तेम कोपमां पण थता नथी काष्टनी परें देखाय ठे, एम तर्ज
ना करतो वांदे, अथवा तर्जनी अंगुलियादिकें तर्जना देतो थको वांदे, एटले
कहे के एने रूपेथी शुं? अने तुठेथी पण शुं? एम तर्जतो थको वांदे, ते
उंगणीशमो (तर्जिय के०) तर्जित दोष जाणवो. तथा जे मायादिक कपटें
करी वांदे, अथवा ग्लानादिक व्यपदेश करी सम्यक्प्रकारें न वांदे, ते
वीशमो (सष्ठ के०) शठ दोष जाणवो. तथा हे गणि ! हे वाचक ! तमने
वांदवाथी शुं फल थाय ? एवी रीतें जाल्यादिकनी हेलना करतो थको
वांदे, ते एकवीशमो (हिलिय के०) हिलित दोष जाणवो. तथा अर्द्धा
वांदणां देइने वचमां वली देशकथादिक विकथाउं करतो करतो अजि
याने वांदे, ते बावीशमो (विपलियचिअयं के०) विपलितचित्तकं एटले
विपलितचित्त दोष जाणवो ॥ ३४ ॥

जे मुंगो रही ठानो मानो वेसे तेने कोइ बीजो जाणी जाय जे आ ठा
नो वेसी रह्यो ठे तो वांदे तथा कोइ अपरनुं वचमां अंतर ठते न वांदे, ए

ग दीतुं आणदीतुं करे, एटसे कोइयें दीतुं कोइयें न दीतुं एम लाजतोथको
 अंधारामां बांदणां आपे, ते त्रेवीशमो (विष्णुमण्डितं के०) दृष्टादृष्ट दोष जा
 णवो. तथा जे पोताना मस्तकने एक देशें करी एटसे मस्तकनुं एक पासुं
 गुम्ने पगे लगाडे तथा मुझादीनपणे धर्मोपकरणादिक विपरीत पणे रा
 ख्वां ठनो बांदे, ते चोवीशमो (सिंगं के०) शृंग दोष जाणवो. तथा जे
 राजादिकाना कर घेउनी पेरें जाणीने बांदे, पण कर्मनिर्झराने अर्थ बांदे न
 ह्मी, ते पर्वीशमो (कर के०) करदोष जाणवो. तथा जे गुरुने बांदणां दिधां
 धिना लुटको नथी, केवारे एथी लुटशुं ? एम चित्तव्रतो बांदे, ते वरीशमो (त
 म्मोश्चन के०) तन्मोचन दोष जाणवो. तथा सत्तावीशमा आश्रिष्टाना
 श्रिष्टदोषनी चतुर्जंगी घाय ते आधी रीतें के, हाथें करी रजोहरण अने
 मस्तक फरसे ग प्रथम जांगो ते शुरू जाणवो तथा रजोहरणने हाथ लगाडे
 पण मस्तकें हाथ न लगाडे. ग बीजो जांगो, तथा मस्तकें हाथ लगाडे पण
 रजोहरण हाथ न लगाडे ते त्रीजो जांगो, तथा रजोहरण अने मस्तक
 घेहुने हाथ फरसे नही एटसे लगाडे नहि आश्रिष्टे नही, ते चौथो जंग
 जाणवो. ग चार जागामां प्रथम जांगो शुरू ठे अने पाठला प्रण जांगा
 अशुरू दोषावतार जाणवा ए प्रण जांगे करी वंदन करे ते सत्तावीशमो (अ
 णिरूणाखिरुं के०) आश्रिष्टानाश्रिष्ट दोष जाणवो. तथा जे आवश्यक
 पादिकें पाठ आलावा असंपूर्ण कहेतो थको बांदे, ते अष्टावीशमो (ऊणं
 के०) ऊण दोष जाणवो. तथा जे बांदणे बांदीने पठी महोटे शब्दें करी
 'महणण घंदामि' एम कहे, ते उगणत्रीशमो (उत्तरचूलिअ के०) उत्तरचू
 लिका दोष जाणवो. तथा जे आलाप आवर्त्तादिकने मूकनी परें अणउ
 घरतो बांदे, ते त्रीशमो (मूथं के०) मूकदोष जाणवो. तथा जे आला
 वाने अत्यंत महोटे स्वरे उच्चार करतो बांदे, ते एकत्रीशमो (दहुर के०)
 दहुर दोष जाणवो. तथा जे अंबुथमाना परें रजोहरण ठेहडे ग्रहण करी
 रजोहरणने जमाडतो थको बांदणां आपे, ते (च के०) वली वत्रीशमो
 (चुरुखियं के०) चुरुलिक दोष जाणवो ॥ २५ ॥

ग पुर्वोक्त (वत्तीसदोस के०) वत्रीश दोष तेणे करीने रहित थको
 (परिमुखं के०) परिशुरू निर्दोषपणे (किङ्कमं के०) कृतिकर्म जे बांद
 णां तेने (गुरुणं के०) गुरुना चरणप्रत्यें (जो के०) जे नव्यप्राणी (पंजंज

के०) प्रयुंजे, एटले आपे ठे (सो के०) ते प्राणी (अचिरेण के०) योमा
कालमां (निव्वाणं के०) निर्वाण एटले कर्मरूप दावानलनो उपशम जे मोक्ष
ते प्रत्ये (पावइ के०) पामे (वा के०) अथवा (विमाणवासं के०)
वैमानिक देवपणाना वासप्रत्ये पामे ॥ १६ ॥ एटले ए तेरमुं वत्रीश दोप
नुं छार पूरुं थयुं, उत्तर वोळ १५१ थया ॥

हवे वांदणां देतां ठ गुण उपजे, तेनुं चौदमुं छार कहे ठे.

इह ठच्च गुणा विणु, वयारमाणाइजंग गुरुपूआ ॥ तिठ
यराणाय आणा, सुअधम्माराहणा किरिया ॥ १७ ॥ दारं ॥ १४ ॥

अर्थ:- (इह के०) ए वांदणाने विषे (ठच्च के०) ठ वली (गुणा
के०) गुण उपजे ते कहे ठे. तेमां एक तो (विणुवयारं के०) विनयो
पचार करवो ते गुण उपजे एटले जे विशेषे करी सर्वकर्मनो नाश करे ते
ने विनय कहीयें. तेहिज उपचार एटले आराधवानो प्रकार जाणवो.

वीजो (माणाइजंग के०) पोताना अजिमानादिकनो जंग थाय एटले
पोताना माननुं गालवुं थाय- त्रीजो (गुरुपूआ के०) गुरु जे पूज्यजन
तेमनी पूजा सेवा जक्तिनुं साचववुं थाय- चोथो समस्त कल्याणनुं मूल
रूप एवी (तिठयराणय के०) श्रीतीकर्थर देवनी (आणा के०) आज्ञा
तेनुं आराध न थाय एटले आज्ञानुं पालवुं थाय केम के जगवंते विनय
मूल धर्म कह्यो ठे, तथा पांचमो. (सुअधम्माराहणा के०) श्रुतधर्मनी
आराधना थाय, केम के श्रुतज्ञान जे गुरु पासंथी जणवुं ते पण वंदन
पूर्वक जणवुं कछुं ठे. तथा ठठो गुण तो परंपरायें एथी (अकिरिआ
के०) अक्रियारूप फल एटले सिद्धपणुं पामीयें ए ठ गुण वांदणां दे
वाथी उपजे, तेनुं चौदमुं छार पूर्ण थयुं, उत्तर वोळ १५० थया ॥ १७ ॥

हवे त्रण गाथायें करी गुरुस्थापनानुं छार कहे ठे.

गुरुगुणजुत्तं तु गुरुं, ठाविज्ज अहव तठ अस्काइं ॥
अवहा नाणाइतिअं, ठाविज्ज सखं गुरुअजावे ॥ १८ ॥
अस्के वराडए वा, कठे पुठेअ चित्तकम्मे अ ॥ स
आवमसज्जावं, गुरुठवणा इत्तराव कहा ॥ १९ ॥ गुरु

विरहंमि उवणा, गुरुवएसोव दंसणं च ॥ जिणवि
रहंमि जिणविं, व सेवणा मंतणं सहलं ॥ ३० ॥ दारं ॥ २५ ॥

अर्थः—(गुरु के०) महोटा विशेष प्रतिरूपादि ठत्रीश (गुणयुक्त के०)
गुणें करी युक्त एवा (तु के०) निश्चें (गुरु के०) गुरुने (विविज्ञा के०)
स्थापन करीने तेनी आगल प्रतिक्रमणादि क्रिया करीयें (अहवा के०)
अथवा (सरुं के०) साक्षात् पूर्वोक्त गुणयुक्त एवा (गुरुअज्ञावे के०)
गुरुनो अज्ञावठते (तच्च के०) तत्र एटले ते गुरुने स्थानकें (अस्काई
के०) अक्षादिक स्थापीने तेनी आगल क्रिया करीये ते अक्षादिक
स्थापनाचार्य न होय तो (नाणाइतियं के०) ज्ञानादिक त्रण एटले एक
ज्ञान, बीजुं दर्शन, बीजुं चारित्र, ए त्रणेना उपकरण जे पोथी नोकरवा
ही प्रमुख ठे तेने (विविज्ञा के०) स्थापीने तेनी आगल क्रिया करीयें.
परंतु अगुरुने विपे जे गुरुबुद्धि आणीने तेनी आगल क्रिया करवी नहीं.
केमके आगममां अगुरुने विपे जे गुरुबुद्धि आणवी तेने अत्यंत आकरं
लोकोत्तर मिथ्यात्व कह्युं ठे ॥ २७ ॥

हवे अक्षादिक जे कया ते कहे ठे. एक (अस्के के०) अक्ष ते चंदन
प्रसिद्ध मालानी स्थापना जाणवी, तेना अज्ञावे (वरारुण के०) वराटके
एटले त्रण छीटीना कोडानी स्थापना करवी, (वा के०) अथवा (कठे
के०) काष्ठ डांठा डांठी प्रमुख चंदनादिकनी पाटी आदिकनी स्थापना
करवी, (पुठे के०) पुस्तकनी स्थापना करवी, (अ के०) वली तेना
अज्ञावें (चित्तकम्मे के०) चित्रकर्म ते गुरुनी मूर्तिनां चित्राम आलेख,
अथवा गुरुनी काष्ठनी प्रतिमा ए पाठ श्रीअनुयोगद्वार सूत्रथी लखीयें ठेयें,
'ते किंतं उवणाणुणा जणं वा अस्के वा वरारुण वा कठकम्मे वा पोठकम्मे
वा लेपकम्मे वा चित्तकम्मे वा गंधिकम्मे वा वेदिकम्मे वा पूरिकम्मे वा
संघातिकम्मे वा एगे अणेगे वा सप्राउ वा असप्राउ वा उवणा उविविज्ञात्ति॥
एवी रीतें गुरुनी स्थापना करवी. ते वे प्रकारें जाणवी ते कहे ठे, (सप्राव
असप्राव के०) एक सप्रावस्थापना अने बीजी असप्राव स्थापना तिहां
गुरुनी मूर्ति तथा प्रतिमादिकनी आकार सहित जे स्थापना ते सप्राव
स्थापना जाणवी, अने आकारविना अक्षादिकनी जे स्थापना करवी ते

असज्जाव स्थापना जाणवी, वली (गुरुनवणा के०) गुरुनी स्थापना ते प
क (इतर के०) इतर अने वीजी (यावकदा के०) यावन कयिका तेमां
इतर ते थोडा काल लगे स्थापना रहे, जेस नोकरवाली अने पुस्तकादिक
नी जे स्थापना ठे, ते स्थापना क्रिया करवाने कवनें पागे ठे, माटे ज्यां मुथी
ते क्रिया करीयें, तिहां मुथी ते स्थापना रहे, जो दृष्टि तिहांनी तिहां गप्पी
यें, तो रहे, नही तो वली फरी वीजी स्थापना स्थापवी पडे ते इतर का
लनी स्थापना जाणवी. अने वीजी यावतकथिक स्थापना ते वणा काल
पर्यंत रहे, ते प्रतिमादिक तथा अक्षादिकनी वे प्रकारनी स्थापना करीयें
ठेयें. ए स्थापनानी आशातना पण गुर्वादिकनी पेरें टाळवी ॥ २९ ॥

हवे स्थापना शा कारण माटे स्थापवी ? ते कहे ठे. जेवारें साक्षात्
गुणवंत (गुरुविरहंमि के०) गुरुनो विरह एटले अज्ञाव होय, तेवारें
(गुरुवदेसोवदंसणवें के०) गुरुपदेशोपदर्शनने अर्थ एटले गुरुनो उपदेश
देखामवाने माटे (ठवणा के०) स्थापना स्थापवी जोइयें (च० के०) इहां
ज्ञावार्थ ए ठे जे, स्थापनानी आगल क्रिया करतां ते एवुं जाणे जे गुरुज
मुजने आदेश आपे ठे, ते महारे इत्ताकारि कही प्रमाण करवुं. केम के ?
गुरुना अज्ञावें जे धर्मानुष्ठान करवुं, ते शून्यज्ञाव गणाय. हवे दृष्टांत कहे
ठे. जेस (जिणविरहंमी के०) हसणां श्रीजिनेश्वरनो विरह ठतां (जिण
विंव के०) श्रीतीर्थकरना विंव एटले प्रतिमानी (सेवण के०) सेवन
करीने (आमंतणं के०) आमंत्रण करवुं. जे हे जगवंत ! तमें मुजेनें संसार स
मुद्रथकी तारो, मोक्ष आपो इत्यादिक जे कहेवुं, ते (सहलं के०) सकल थायठे.
ए दृष्टांतें इहां पण श्रीगुरुना विरहें गुरुनी स्थापना पण सफल होय ठे. ए गुरु
स्थापनाना एकज बोलनुं पन्नरमुं द्वार थयुं. उत्तर बोल १५९ थया ॥ ३० ॥

हवे वे प्रकारना अवग्रहनुं शोलमुं द्वार कहे ठे.

चउदिसि गुरुगहो इह, अहुठ तेरस करे सपरपके ॥

अणणुन्नायस्ससया, न कप्पए तव पविसेउ ॥ ३१ ॥ १६ ॥

अर्थ:- (इह के०) ए श्रीजिनशासनमाहे (गुरुगहो के०) गुरुथकी
अवग्रह (चउदिसि के०) चारे दिशाने विषे (सपरपके के०) स्व अने
पदपद् आश्रयी अनुक्रमें केटलो केटलो होय, ते कहे ठे. तिहां एक (अ

हुठ के०) सामा त्रण अने वीजो (तेरस के०) तेर (करे के०) हाथनुं जा
णवुं. तेमां स्वपक्ष ते पोतामां साधु साधुमां अने वीजा श्रावक जाणवा. त
था परपक्ष ते साधु अने साध्वी तथा श्राविका जाणवी. तेमां साधु साधुने
तथा श्रावकने मांहीमांहे सामा त्रण हाथ वेगलो अवग्रह होय अने गुर्वा
दिकषी साध्वी तथा श्राविकाने तेर हाथ वेगलो अवग्रह होय. तेमज सा
ध्वी तथा श्राविकाने मांहीमांहे सामा त्रण हाथनो अवग्रह होय (तव
के०) तेदला अवग्रहमांहे (अणुजायस्स के०) गुरुनी अनुज्ञा लीधा विना
(सया के०) सदा निरंतर (पविसेउं के०) प्रवेश करवाने वली (नकप्पण
के०) न कढ्ये. ए वे अवग्रहनुं शोलमुं छार थयुं. उत्तर वोळ १६१ थया॥३१॥

हवे बांदणांना सूत्रांना अक्षरानी संख्यानुं सत्तरमुं छार तथा
पदनी संख्यानुं अठारमुं छार कहे ठे.

पण तिग वारस डग तिग, चजरो ठाण पय इगुणतीसं ॥ गुण
तीस सेस आव, स्सयाइं सवपय अडवन्ना॥३१॥ दारं ॥२७॥२८॥

अर्थ:- प्रथम वंदनक सूत्रना अक्षर (११६) ठे. तेमां लघु अक्षर
(२०१) ठे, अने गुरु अक्षर तो इजामिथी मांहीने वोसिरामि पर्यंत पच्चीश
ठे ते खले ठे, ठा, ज्ञा ग ज्ञो प्प क ना ज्ञं क क ची न्न छा क क क
व व ज्ञो व म्मा क स्स क प्पा. ए पच्चीश अक्षर गुरु जाणवा एटले सत्त
रमुं वंदनक सूत्रना अक्षरोनुं छार थयुं. उत्तर वोळ (३०७) थया.

हवे अठारमुं वंदनक सूत्रना पदनी संख्यानुं छार गायाना अर्थे कहे ठे.
तिहां 'विजक्त्यंतं पदं' एटले विजक्ति जेना अंतमां होय तेने पद कहीयें ते
इहां वंदनक सूत्रना ठ स्थानक मध्ये सर्वे मली अछावन पदनी संख्या
ठे, तिहां प्रथम स्थानकमां इठामि, खमासमणो, वंदितं, जावणिज्जाण,
निसीहियाए, ए (पण के०) पांच पद जाणवां.

तथा वीजा स्थानकमां अणुजाणह, मे, मिउग्गहं, ए (तिग के०)
त्रण पद जाणवां. तथा त्रीजा स्थानक मध्ये निसीहि, अहो, कायं, काय
संपासं, खमणिज्जो, ज्ञं किलामो, अप्पकिलंताणं, बहुसोजेण, ज्ञे, दिवसो, वंहे
कंतो, ए (वारस के०) वार पद जाणवां, तथा चौथा स्थानकमां जत्ता, ज्ञे,
ए (डग के०) वे पद जाणवां. तथा पांचमा स्थानकमां जवणिज्जं, च, ज्ञे,

ए (तिग के०) त्रण पद जाणवां, तथा ठठा स्थानकमां खामेमि, खमास मणो, देवसियं, वइक्रमं, ए (चउरो के०) चार पद जाणवां, एम (ठठाण के०) ठ स्थानकने विषे (पय इगुणतीसं के०) उंगणत्रीश पद जाणवां.

तथा (सेस के०) शेष रखां जे (गुणतीस के०) उंगणत्रीश पद ते (आवस्सियाइ के०) आवस्सिआएथी मांहीने वोसिरामि पर्यंत आय, तेवारें (सब के०) सर्वे मलीने (पय के०) पद (अरुवन्ना के०) अठा वन्न आय ठे. हवे ए पाठवा उंगणत्रीश पद कही देखाडे ठे. आवस्सि याए पक्किरुमामि खमासमणाणं देवसियाए आसायणाए तिच्चीसन्नयराए जं किंचि मिढाए मण्डुकराए वयडुकराए कायडुकराए कोहाए माणाए मायाए लोन्नाए सब्बकालियाए सब्बमिढोवयाराए सब्बधम्माइक्रमणाए आसायणाए जो मे अइयारो कउं तस्स खमासमणो पक्किरुमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि. ए उंगणत्रीश पद थयां. आ ठेकाणें केट लाएक जंकिंचिमिढाए ए एक पद माने ठे तथा केटलाएक आवस्सियाए ए अनिष्ठित पद ठे माटे नथी गणता. तेमाटे बहुश्रुत कहे ते प्रमाण जाणवुं. ए अठावन पदनुं अठारमुं द्वार थयुं. उत्तर वोळ ४४५ थया ॥ ३१ ॥

हवे वांदणांना दायकना स्थानकनुं उंगणीशमुं द्वार कहे ठे.

इत्थाय अणुन्नवणा, अद्वावाहं च जत्त जवणा य ॥अवराह
खामणावि य, वंदण दायस्स ठठाणा ॥३३॥ दारं ॥ १ए ॥

अर्थ—(इत्थाय के०) इत्थामि खमासमणो वंदितं जावणिज्जाए नि सीहिआए लगें पांच पदनुं प्रथम स्थानक जाणवुं, तथा (अणुन्नवणा के०) अणुजाणह मे मिउग्गहं ए त्रण पदनुं वीजुं स्थानक, तथा (अद्वा वाहं च के०) अव्यावाध एटले निरावाध पणुं पूठवा अर्थे निसीहिथी मां डीनें दिवसो वइकंतो पर्यंत वार पदोनुं त्रीजुं स्थानक जाणवुं, तथा (जत्त के०) जत्ता जे ए वे पदोनुं चोथुं स्थानक, तथा (जवणाय के०) जव णिज्जं च जे ए त्रण पदनुं पांचमुं स्थानक, तथा (अवराहखामणाविय के०) अपराधनुं खमाववुं एटले खामेमि खमासमणो देवसियं वइक्रमं ए चार पदोनुं ठठुं स्थानक जाणवुं. अपिच एटले वली ए (वंदणदायस्स के०) वांदणानो जे देवावालो तेनां (ठठाणा के०) ठ स्थानक जाणवां.

॥ ३३ ॥ ए ठ स्थानकतुं उगणीशमुं छार थयुं ॥ उत्तर बोळ ४५१ थया.
हवे ए ठ स्थानकमां ठ गुरु वचन होय तेनुं वीशमुं छार कहे ठे.

उंदेणणुज्जाणामि, तदत्ति तुअंपि वट्टए एवं ॥ अहम
वि खामेमि तुमं, वयणाइं वंदणरिदस्स ॥ ३४ ॥

अर्थ:-जिहां इछामि खमासमणो वंदितुं जावणिज्जाण निसीहिआण
एटलो पाठ शिष्य कहे, तेवारें गुरु जो वांदणां देवरावे तो (उंदेण के०)
उंदेण ए पाठ कहे, अने वांदणां न देवरावे तो “तिविहेण” एवो पाठ कहे,
ए प्रथम गुरुवचन जाणवुं, तथा ‘अणुजाणह मे मिउग्गहं’ ए पाठ शि
ष्य कहे, तेवारें गुरु कहे (अणुज्जाणामि के०) आइा आणुं तुं, ए वीजुं
गुरुवचन जाणवुं, तथा निसीहि इत्यादिक जेवारें शिष्य कहे, तेवारें गुरु
कहे (तदत्ति के०) तथेत्ति ए त्रीजु गुरुवचन जाणवुं, तथा जेवारें
जत्ता जे इत्यादि शिष्य कहे, तेवारें गुरु कहे (तुअंपिवट्टए के०) तुम
ने काजें पण वतें ठे. ए चोथुं गुरुवचन जाणवुं, तथा जेवारें जवणिज्जां
च जे शिष्य कहे तेवारें गुरु कहे (एवं के०) एमज, तुं पूठे ठे तेमज. ए
पांचमुं गुरुवचन जाणवुं, तथा जेवारें खामेमि खमासमणो शिष्य कहे, ते
वारें गुरु कहे (अहमविखामेमितुमं के०) हुं पण खमावुं हुं तुम प्रत्ये. ए
ठहुं गुरुवचन जाणवुं. ए ठ (वयणाइं के०) वचन ते (वंदण के०)
वांदणां देवा योग्य (आरिदस्स के०) आचार्यादिकनां जाणवां, एटले
वीशमुं ठ गुरुना प्रतिवचननुं छार पूर्ण थयुं. उत्तर बोळ ४५२ थया ॥३४॥

हवे त्रण गाथायें करी तेव्रीश आशातनानुं एकवीशमुं छार कहे ठे. तिहां
प्रथम आशातना शब्दनो अर्थ करे ठे. जिहां ज्ञान, दर्शन अने चारित्र तेनो
(आय के०) छाज थाय ते छाजने (शातना के०) पारुवुं नाश करवो तेने
आशातना कहियें ते इहां शिष्यादिक जो अविनयथी प्रवर्तता होय, गुरु आ
दिकनी आशातना करे, ते तेव्रीश प्रकारें ठे तेनां नाम गाथाना अर्थथी कहे ठे.

पुरउं पस्कासन्ने, गंता चिठ्ण निसीअणायमणे ॥ आलोय
ण पन्सुणणे, पुढाखवणे अ आलोए ॥ ३५ ॥ तह उवदंस
निमंतण, खद्दा ययणे तहा अपडिसुणणे ॥ खदत्ति य त

उगए, किं तुम नज्जाय तो सुमाणे ॥ ३६ ॥ नां सरसि कर
 नित्ता, परिसंचित्ता अणुठियाइ कह ॥ गंधार पायचट्टण,
 चिहु व्र समासणे आवि ॥ ३७ दासं ॥ ३८ ॥

अर्थः—प्रथम गुरुने (गुरुज के०) आगल चालतां शिष्यने विनयव्रंतादिक
 लागे माटे ए अकारणें आशातना थाय परंतु जो मार्गादिकनी विषमता
 होय अथवा गुरुने मार्ग देखाववा माटे जो गुरुनी आगल चालतुं पने
 तो ते अकारणमां गणाय नही. बीजी (पस्क के०) गुरुने पस्के बहु
 पासं गमन करे गुरुनी बराबर चाले तो आशातना थाय. बीजी (आसत्र
 गंता के०) एमज गुरुने आसत्रे एटले अरुकतो गंता एटले चाले पठवाडे हु
 कनो चाले तो आस, ठीक, श्लेष्म, उध्रसादि दोष रूप आशातना थाय,
 एम ए व्रण आशातना जेटले जूमिचगें गुरुनी साथें चालतां थकां थाय,
 तेटलेज जूमिचगें गुरुनी पासं (चिठण के०) उच्चा रद्देवाथकी पण
 पूर्वोक्त व्रण आशातना थाय, एम व्रणे स्थानकें गुरुनी पासं (निसिथ
 णा के०) वेसता थकां पण पूर्वोक्त व्रण आशातना थाय. एवं नव थइ. द
 शमी (आयमणे के०) आचमने एटले गुरुनी साथें उच्चार जूमियें गयां थ
 कां शिष्य जो आचार्यथकी पहेला आचमन लीये अथवा गुरुनी पहेलां च
 लु करे अथवा हाथवाणी लीये तो आशातना थाय. अगीयारमी उच्चार
 दिक वहिर्दिशीगुर्वादिक साथें आव्या पठी गमणागमणाथी जो गुरुथकी प्र
 थम (आलोयण के०) आलोये, तो आशातना थाय, वारमी गुर्वादिक
 वडेरा तथा रत्ताधिक जे होय ते रात्रियें बोलावे जे कोण सूतो ठे? कोण
 जागे ठे? एम वचन सांजलतो जागतो थको पण (अपभिसुणणे के०)
 अण सांजलतानी पेरें पाठो प्रत्युत्तर नहीं आपे तो आशातना थाय. ते
 रमी गुरुआदिकने आलाववा बोलाववा योग्य एवा कोइ श्रावकादिक आ
 व्या होय अथवा आवेला जे तेने आवर्ज्जवा माटे गुरु बोलाव्यानी (पु
 बालवणेय के०) पूर्वेंज पोते बोलावे तो आशातना थाय, (अ के०) वही
 चौदमी अशन पान खादिम स्वादिम ए चारे आहार रूप जे जिह्वा
 आणी होय ते प्रथम कोइ बीजा शिष्यादिक आगल आलोईने पठी गुरु
 आगले (आलोए के०) आलोचे तो आशातना थाय ॥ ३५ ॥

पुनर्मि (नह के०) तेमज वली अमानादिक चार जेसाद्या होय ते प्रथम बीजा पतिने देखागीने पढी गुरुने (अथर्व के०) देखावे तो आ तावना थाय. मोक्षमी तेमज अमानादिक चार साद्या होय तेनी प्रथम बीजा पतिने निमंत्रणा करे के त्या जान पावी जेथो ? पढी गुरुने (निमं मण के०) निमंत्रणा करे गो आजातना थाय. मनरमी अमानादिक चार भुरि प्रमुख साथे निहाये आनीने पढी गुवांदिक्ने पुनरा जिना जेनी साथे पोतानु मन माने तेने मधुर जाणीने (मरु के०) मयगंवे तो आजातना लागे. अद्यामी गुवांदिक् तथा स्वाधिक साथे जमनां यको (आयोगाण के०) अमानादिक लिग्ध मरम होय ते पोतंज वायरे. ते आजातना जाणवी. यदुगं दद्याधुनस्कंधसूत्रे ॥ महेश्वरानं वा गङ्गायि पंदि जुजमाणं तत्र सहे मरुं मरुं सायं सायं उमहं उमहं मगुं मगुं मगा मं मगामं निरुं निरुं लुगं लुगं आहारिणा हरइ आमापना सुहृग्मना ॥ (नह के०) तेमज उगाणीशमी गुरु जेथारं ताद करे तेथारं (अपमिगु मणे के०) अप्रतिभ्रयणे पटसे आणगांजखतामी पेरं गुरुने पावो नुपाय आये नली. ते आजातना जाणवी. ए आजातना पुर्वे फली जे. परंतु ते गप्रिसंधंधी मयन परपा पढीनी जाणवी. अने आ ते शिपसगंधंधि शिवाइ पणे तथा अनाजोग पणे जाणवी. बीशमी रक्षाधिक तथा गुवांदिक् जे थारं ताद पट. तेथारं तेने (मरुनिच्य के०) मर पटसे आयंत फरंश महोट मरं फरी पगुत्तर पणा पासे, फट्टे के मरे ताइ मरापो रे ताइ मरापो ! फेन केन मृयता नथी. इत्यादिक कतिन पचन पोसे, अथवा आशोश गादस्वरादिक गुरुने कराये. ते आशातना जाणवी, वली एकबीशमी गुवांदिक् घोसा द्यो ययो (नमगण के०) त्यांथीज पटसे पोताने ठेराणें घेवो यकोज उत्तर थापे, परंतु गुरुनी समीपें थावीने जयाप न थापे तो आशातना थाय. चावीशमी वली गुवांदिक् घोसाद्यो यको कहे के (किं के०) शुं ठे ते ? (तुम के०) तमें कहो. कोण कहेपरावे ठे ? शुं कहो ठो ? इत्यादिक विनयहीन पचन पोसे. ते आशातना जाणवी, तथा त्रैबीशमी वली गुवां दिक् घोसाद्यो यको कहे के तूंज कां नथी करतो ? पवी रीतें पोताना पूज्यने एक पचनांत घोसावे अथवा कहे के तमें कोण थका मुजने प्रे र गा करो ठो ? इत्यादिक पचन कहे ते आशातना जाणवी. चौबीशमी

गुर्वादिक तथा रत्नाधिक शिष्यने कहे के तमें समर्थ ठो, पर्यायें लखु ठो, माटे वृद्धनुं तथा ग्लाननुं वैयावच्च करो तेवारें ते पाठो जवाप आपे के जो तमेंज लाज जाणो ठो, तो तमे पोतें केम नथी करता? तथा तमारो बीजो पण शिष्यादिकनो बहु परिवार ठे ते शुं लाजनो अर्थी नथी? तो तेमनी पासें करावो. तेवारें वली गुर्वादिक तेने कहे के हे शिष्य! तमें आ लसु न थाउं. तेवारें वली गुरुने कहे के तमे ते शुं अमनेज दीठा ठे? एवी री तनां वचन बोलीने गुरुनी (तज्जाय के०) तज्जाना करे ते आशातना जा एवी. पच्चीशमी गुर्वादिक धर्मकथा कहेता होय तेवारें शिष्य डुमणो थाय परंतु (नोसुमणे के०) सुमनो न थाय, गुर्वादिकना गुणनी प्रशंसा करे नही अने कहे के तमें गृहस्थने विशेष प्रकारें समजावो ठो, कहो ठो, तेरीतें अमने समजावता नथी अथवा गुर्वादिक तथा रत्नाधिकनो जे रागी होय तेने देखीने डुमणो थाय ते आशातना जाणवी ॥ ३६ ॥

ठवीशमी जेवारें गुरु कथा करता होय तेवारें कहे के तमने ए अर्थ (नोसरसि के०) नथी सांचरतो? आ अमुकनो अर्थ एम न होय एवी रीतें कहेतां आशातना लागे. सत्तावीशमी गुर्वादिक कथा करतां होय तेनी व चमां पोतानुं माहापण जणाववाने अर्थें सज्य लोकने कहे के ए कथा हुं तमने पठी समजावीश एम कही (कहवित्ता के०) कथानो छेद करे, ते आशातना जाणवी, अठावीशमी गुरु कथा कहेता थका होय अने तेने सज्य लोक हर्षवंत हृदयथी सांचलतां होय ते सज्यजनोने देखतां ठतां गुरुने कहे के एवमी शी कथा कहो ठो? हमणां जिद्दानो अवसर ठे, जोज नवेदा पोरिसि वेला ठे, एम कही (परिसंजित्ता के०) पर्पदानो जंग करे तो आशातना थाय, उगणत्रीशमी गुर्वादिक धर्मकथा कही रह्या पठी पर्पदा (अणुठिआ के०) अणुठे थके तेज कथाने पोतानुं माहापण जणाववाने हेतुयें जे गुरुयें अर्थ कह्यो होय तेहिज अर्थ वली विशेषथी विस्तारी चर्ची देखामीने (कहि के०) कहे तो आशातना थाय, त्रीशमी (संथारपायघट्टण के०) गुरुनी शय्या तथा संथाराने पोताना पादादिकें करी संघटे तेने खमावे नही तो आशातना थाय, इहां शय्या ते सर्वांग प्रमाण जाणवी, अने संथारो ते अढी हाथ प्रमाण जाणवो, अथवा श य्या ते ज्ञाणदिवस्त्रमय जाणवी, अने संथारो ते दर्जादिक तृणमय जाण

बो. एकत्रीशमी गुरुनी शय्या संधारो तथा वेसणादिकने विवे(चिठ के०) तिष्ठेत् एटले वेसे, अथवा आलोटे असन्यशरीरनें अवयवे करी फरसे, तो आशातना थाय, वत्रीशमी गुरुयी (उच्च के०) उंचे आसनें वेसे, अथ वा अधिक वेसणे वेसे तथा गुरु जेवां वस्त्र पहरे, तेथकी अधिक मूढ्य घालां वस्त्रादिकनो परिजोग करे, तो आशातना थाय, तेत्रीशमी (समा सणेयावि के०) गुरुने समान आसने वेसे, अथवा गुरुना जेवां वस्त्रा दिक होय, तेवांज समान वस्त्रादिकनो परिजोग करे तो आशातना थाय ठे. इहां अपिशब्द निश्चयवाचक ठे, तथा गुरुने आगल अने पांवल तथा वे वाजुयें वेसवादिक्नी आशातना तो पूर्वे कहेली ठे. ए तेत्रीश आशा तना टालतो थको शिष्य विनयी कहेवाय, ते शिष्य वांदणां देवा देवरा ववाने योग्य जाणवो, ए प्रवचनपात्र थाय ॥३॥ ए तेत्रीश आशातनातुं एकवीशमुं द्वार संपूर्ण थयुं. सर्वे घोळ (४९०) थया ॥

हवे वे विधितुं वावीशमुं द्वार कहे ठे. एटले पम्कमणुं करवानी सा मधीना अजावें तथा वे प्रतिक्रमण करणादि पर्यासिने अजावें प्रजातें अ ने संध्यायें वांदणां वे देवां, ते वेहु विधिनो अनुक्रम जाणवो ते कहे ठे.

इरिया कुसुमिणुस्सग्गो, चिश्चंदण पुत्ति वंदणालोयं ॥

वंदण खामण वंदण, संवर चउ चोजु इ सज्जाउ ॥ ३८ ॥

अर्थ:-तिहां प्रथम प्रजातनो वंदनक विधि कहे ठे. इहां पहेली १ (इ रिया के०) इरियापथिकी प्रतिक्रमीने, पठी २ (कुसुमिणुस्सग्गो के०) कुसुमिणु इ सुमिणि उग्गविणी निमित्तें चार लोग्गस्सनो काउस्सग्ग करे, ते वार पठी ३ आदेश मागीने, (चिश्चंदण के०) चैत्यवंदन करे. पठी ४ आदेश मागीने, (पुत्ति के०) मुहपत्ति पम्किलेहे, पठी (वंदण के०) वांदणां वे थापे, तेवार पठी ६ (आलोयं के०) राश्यं आलोए, तेवार पठी ७ (वं दण के०) वे वांदणां थापे. पठी ८ (खामण के०) अपुत्तिउमि अप्पि तर राशु खामवुं, पठी ९ (वंदण के०) वे वार वांदणां थापे, पठी १० (संवर के०) पच्चस्काण करे, पठी ११ (चउचोज के०) चार ख मासमण पूर्वक जगवन् आचार्यादिक चारने चोज वंदन करे, पठी १२ (इ सज्जाउ के०) सद्यायसंदिसाहुं, सद्याय करुं, ए वे खमासमणें वे था

દેશ માર્ગી સજ્જાય મંદિયાનું સજ્જાય કરે. ૧ પ્રતાનવંદનવિધિ જાણવો ॥ ૩૬ ॥
દ્વે સંધ્યાવંદનકવિધિ અથવા લઘુપ્રતિક્રમણવિધિ કહે છે.

શ્રિયાં ચિદ્વંદણ પુ, ન્તિ વંદણં ચરિમવંદણાલોચં ॥ વંદણાચા
મણ ચત્તો જ, દિવસુસ્સગ્ગો હુસપ્રાન ॥ ૩૭ ॥ દારં ॥ ૩૭ ॥

અર્થ:-પ્રથમ ૧ (શ્રિયા કે૦) શ્રિયાવન્તિ પટિક્કમીને પઠી આદેશમાર્ગી ૨
(ચિદ્વંદણ કે૦) ચૈત્યવંદન કરે, તૈવાર પઠી ૩ (પુન્નિકે૦) મુદ્રપન્નિ પટિ
લેહે, પઠી ૪ (વંદણ કે૦) વે વાંદણાં દીયે, તે દેહને પઠી ૫ (ચરિ
મ કે૦) દિવસચરિમ પચ્ચક્કણ કરે, પઠી ૬ (વંદણ કે૦) વે વાંદણાં દે
હને ૭ (આલોચં કે૦) દેવસિયં આલોચ, પઠી ૮ (વંદણ કે૦) વે વાંદ
ણાં દેહને, ૯ (સ્વામણ કે૦) દેવસિયં સ્વામણું કરે, પઠી ૧૦ (ચત્તોજન કે૦)
ચાર સ્વાસમણાં દેહ જગવાનાદિક ચારને વાંદી પઠી આદેશ માર્ગીને
૧૧ (દિવસુસ્સગ્ગો કે૦) દેવસિયપાયઘિત્તવિસોહણત્તં ચાર લોગસ્સનો કા
ઉસ્સગ્ગ કરી આદેશ માર્ગીને ૧૨ (હુસપ્રાન કે૦) વે સ્વાસમણે સઘાય
કરે, ૧૩ એક સ્વાસમણે સિઘાય સંદિસાનું, વીજે સ્વાસમણે સઘાય ક
રું. ૧૪ સંધ્યાવંદનકવિધિ: સમાપ્ત: ૧૫ વાવીશમું દ્વાર પ્રાજ્ઞાતિકવંદન તથા સં
ધ્યાવંદન મઢી વે વિધિયેં કરી વે પ્રકારનું કહ્યું. ઉત્તર જેદ ૪૯૨ થયા ॥ ૩૭ ॥

અયં કિશ્કમ્મવિહીં, જુજંતા ચરણ કરણ માહતા ॥

સાહૂ સ્વંતિ કમ્મં, અણેગજ્જવસંચિયમણંતં ॥ ૪૦ ॥

અર્થ:-(અયં કે૦) ૧ પૂર્વે કહી આવ્યા જે વોલ, તેણેં કરી (કિશ્ક
મ્મ કે૦) કૃતિકર્મ જે વાંદણાં, તેનો જે (વિહિં કે૦) વિધિ જે વ્યવહાર
તે પ્રત્યેં (જુજંતા કે૦) પ્રયુજતાં થકાં (ચરણકરણં કે૦) ચરણસિત્તરી
અને કરણસિત્તરી તેના ગુણેં કરી (માહતા કે૦) આયુક્ત એટલે સહિત
થકા એવા જે (સાહૂ કે૦) સાધુ નિર્ઘથ ચારિત્રીયા તે (અણેગજ્જવસંચિ
યં કે૦) અનેક જવનાં સંચિત એટલે કોટિ જન્મનાં ઉપાર્જન કરેલાં
અને જેનાં (અણંતં કે૦) ધુરંત વિપાક છે એટલે અનંતા કાલ પર્યંત જો
ગવાય એવાં અઢેહપણે રહેનારાં જે કર્મ અથવા અનંત કાલનાં ઉપાર્જન
કરેલાં એવાં જે (કમ્મં કે૦) કર્મ છે તે કર્મો પ્રત્યેં તુરંત શીઘ્રપણે (સ્વંતિ
કે૦) દેપવી નિરાકરણ કરે છે, અર્થાત્ કાય પમાડે છે ॥ ૪૦ ॥

अप्पमइ जवोदुत्तं, जासियं विवरियं च जमिह
मए॥ तं सोदंतु गीयत्ता, अणजिनिवसि अमव
रिणो ॥ ४१ ॥ इति गुरु वंदनकजाप्यं समाप्तम् ॥

अर्थ:-आ वांदणांनो विचार ते (अप्पमइ के०) अह्म ठे मति जेहनी
एवा जे (जव के०) जव्यप्राणी तेमना (वोदुत्तं के०) बोध ज्ञानने अर्थ
(जासियं के०) जाण्यो परंतु आवश्यक दृढमृत्त्यादिक ग्रंथने विषे एनो
अत्यंत विस्तार ठे त्यांथी विशेषें जोबुं, इहां संक्षेपथी कथ्यो ठे.तेमांहे जे
अनाजोगें (विवरियं के०) विपरीतपणे (च के०) बली (जं के०) जे (इह
के०) ए जाप्यमांहे (मए के०) महाराथी कहेवाणुं होय (तं के०)
तेने बली (अणजिनिवेसि के०) अकदाग्रही एटसे हठवादरहित एवा
अने (अमवरिणो के०) मत्सरपणाना परिणामें रहित, गुणना रागी
एवा जे (गीयत्ता के०) गीतार्थ एटसे गीतना अर्थ तेना जाण अर्था
तू सूत्रार्थना जाण तथा निश्चय व्यवहारने विषे कुशल होय ते (सोदं
तु के०) शोधजो, अर्थात् शुरु करजो. ए ४९२ घोलें करी श्रीगुरुने वांदणां
देवानो विधि कथ्यो ॥ आर्टी “ इष्टामि खमासमणो वंदितं जावणिज्जा
ए निस्सीहिआए ” इत्यादिक गुरुवंदन सूत्र जो पण ग्रंथकारें मूल पाठ
मां गाथारूपें कणुं नथी, तो पण प्रसंगथी तेनो अर्थ लख्यो जोइ
यें, परंतु आ प्रतिक्रमणने विषे प्रथम सुगुरु वांदणांमां ते अर्थ सविस्तर
लखाइ गयेलो होवाथी आ ठेकाणें लख्यो नथी. इति श्रीगुरुवंदनक
जाप्य अर्थ सहित संपूर्ण ॥ ४१ ॥

हवे एवा गुणवंत गुरुप्रत्ये वांदणां देइने तेमना मुखथी यथाशक्तियें
पंचस्काण लेवुं, केम के ‘ज्ञानस्य फलं विरतिः’ एवुं वचन ठे. बली आगम
मध्ये कणुं ठे के, “पंचस्काणेणं जंते जीवे किं जणयइ पंचस्काणेण यथासंव
दाराइनिरुजंति” तेमाटें पंचस्काण करवानो महोदो लाज ठे. ते पंचस्काण
शु? अने ते केटला प्रकारनां पंचस्काणो ठें? इत्यादिक जाणवा माटें त्रीजुं
पंचस्काण जाप्य कहे ठे.

॥ અથ ॥

॥ તૃતીયપચ્ચસ્કાણજ્ઞાપ્યપ્રારંભઃ ॥

તિહાં પ્રથમ પચ્ચસ્કાણનાં નવદ્વાર એક ગાથાએ કરી કહે છે.

દર પચ્ચસ્કાણ ચત્તવિહિ, આહાર હુવીસગાર અહુરુત્તા ॥

દસ વિગઈ,તિસ વિગઈ, ગય હુહજંગા ઠ સુધ્ધિ ફલં ॥૧॥

અર્થ:-પ્રથમ (દસપચ્ચસ્કાણ કેળ) પચ્ચસ્કાણના દશ જોદ છે, તેનું દ્વાર કહેશે. વીજું પચ્ચસ્કાણ કરવાને વિષે પાઠ વિશેષરૂપ (ચત્તવિહિ કેળ) ચાર પ્રકારનો વિધિ છે તેનું દ્વાર કહેશે. ત્રીજું ચાર પ્રકારના (આહાર કેળ) આહારના સ્વરૂપનું દ્વાર કહેશે, ચોથું પચ્ચસ્કાણમાં (અહુરુત્તા કેળ) અદ્વિરુક્ત એટલે વીજી વારનાં અણ ઉચ્ચત્ત્યાં અર્થાત્ એકવાર કહ્યાં તેનાં તે ફરી જુદાં જુદાં પચ્ચસ્કાણમાં આવે, તે ન લેવાં એવા (હુવીસગાર કેળ) વાવીશ આગારનું દ્વાર કહેશે, પાંચમું (દસ વિગઈ કેળ) દશ વિકૃતિ એટલે દશ વિગયની સંખ્યાનું દ્વાર કહેશે, ઠહું (તિસવિગઈગય કેળ) ત્રીશવિકૃતિગત એટલે ઠ મૂલ વિગયના ત્રીશ નિવીયાતા થાય તેની સંખ્યાનું દ્વાર કહેશે, સાતમું એક મૂલ ગુણ પચ્ચસ્કાણ તથા વીજું ઉત્તરગુણ પચ્ચસ્કાણ એમ (હુહજંગા કેળ) બે પ્રકારના જાંગા પચ્ચસ્કાણના થાય, તેનું દ્વાર કહેશે. આઠમું પચ્ચસ્કાણની (ઠ સુધ્ધિ કેળ) ઠ શુદ્ધિનું સ્વરૂપ નિશ્ચેષી, કહેવું તેનું દ્વાર કહેશે. નવમું પચ્ચસ્કાણ કસ્યાથી ઇહલોક તથા પરલોક મલી બે ઠેકાણે (ફલં કેળ) ફલ થાય તેનું દ્વાર કહેશે ॥ ૧ ॥ એ મૂલ નવદ્વારનાં નામ કહ્યાં. એનાં ઉત્તરદ્વાર આહીં વિવચ્ચાં નથી, પણ ગ્રંથાંતરેં નેવું કહ્યાં છે, અને આહીં પણ શરવાલો આપતાં નેવું થાય છે, તે આગલ વિસ્તારેં કહેશે.

ઈહાં પ્રથમ પચ્ચસ્કાણ શબ્દનો અર્થ કરે છે. તિહાં એક પ્રતિ, વીજું આ, અને ત્રીજું આખ્યાન, એ ત્રણ પદ મલીને પ્રત્યાખ્યાન શબ્દ થયો છે. તેમાં અવિરતિપણનાં સ્વરૂપપ્રત્યેં પ્રતિ એટલે પ્રતિકૂલપણે કરી આ એટલે આગાર મર્યાદાકરણસ્વરૂપેં કરી આખ્યાન એટલે કહેવું કથન કરવું તે છે જેને વિષે, તેને પ્રત્યાખ્યાન કહીયેં.

अथवा प्रति एटसे आत्मस्वरूप प्रत्ये आ एटसे अजिब्यापीने करण एटसे करुं एटसे अनाशंसारूप गुण आत्माने उपजे एम करे तेनुं जे आख्यान एटसे कथनरूप ते ठे जेने विपे तेने प्रत्याख्यान कहीयें.

अथवा (प्रति के०) परलोकें (आ के०) क्रिया योगार्थे शुभाशुच फल कथनरूप जेने विपे ठे तेने प्रत्याख्यान कहीयें. एम घणां व्याख्यान ठे.

ते प्रत्याख्यान एक मूलगुणरूप अने वीजुं उत्तरगुणरूप एवा वे जेदें ठे. तेमां मूलगुणनुं पञ्चस्काण यतिने पंचमहाव्रतादि रूप ठे अने. उत्तरगुण प्रत्याख्यान तो यतिने पिंरुविशुद्ध्यादिक ठे तथा श्रावकने मूल गुण तो पांच अणुव्रतादिकनुं ठे अने उत्तर गुण तेशिद्धाव्रतादिकनुं ठे. तथा सामान्य प्रकारें जे अविरतिपणानुं प्रतिपक्ष ते सर्व पञ्चस्काण कहीयें.

हवे प्रतिदिन उपयोगीपणा माटे उत्तरगुण प्रत्याख्यान दश प्रकारें

होय, ते आ ग्रंथना प्रथम छारना जेद रूपें कहे ठे.

अण्णागय मझ्कंतं, कोडीसहियं नियंति अण्णगारं ॥

सागार निरवसेसं, परिमाणकडं सके अक्षा ॥ १ ॥

अर्थ:-प्रथम जे कारण विशेषें आगलथी करे पण ते दिवसें न करी शके ते (अण्णागयं के०) अनागत पञ्चस्काण ते पर्यूपणादिक पर्व आख्या नी पहेलांज एवुं विचारे जे गुरु, ग्लान, शिष्य तपस्वी प्रमुखनुं वेया वच्च महारे करुं पमशे, तेवारें व्याकुलताने लीधे महाराथी अष्टम्यादिक तपश्चर्या थइ शकशे नही, तो मने लाजनी हानि थशे माटें ते पर्व आख्या नी पहेलांज गुरुपासें पञ्चस्काण लइने तप करे ते अनागत जात्री पञ्चस्काण.

वीजुं (अझ्कंतं के०) अत्तिक्रान्त पञ्चस्काण ते पूर्वोक्त रीतें पर्यूपणादि क पर्व अतिक्रम्या पठी तेहिज कार्यादिकने हेतुयें जे पाठलथी अष्टम्यादि क तप गुरुपासें पञ्चस्काण लइने करे तेने अत्तिक्रान्त अतीत पञ्चस्काण कहीयें.

वीजुं (कोनीसहियं के०) कोटिसहित पञ्चस्काण ते प्रजातें उपवास प्रमुख व्रत करीने वली वीजा दिवसना प्रजात समये पण तेहिज उपवा सादिकनुं पञ्चस्काण करे, एम ठछादिकनी पण कोटि एटसे संधि मेखवे एटसे ठछादि एक पञ्चस्काण पूर्ण थयानी वखतें वीजुं पञ्चस्काण पञ्चस्के. एवा कोटिकर्म जे तप करुं, ते कोटिसहित तप अथवा नीवी, एकाशनादि

कने विपे पञ्चस्काण पाश्चा पदेजां आंधिआदिक करवुं ते, एटले एकने अंत अने बीजा पञ्चस्काणनी आदि ते कोटिसंविन पञ्चस्काण जाणवुं.

चोथुं (नियंति के०) नियंत्रित तप ते पुष्ट नीनेगी तथा ग्यानपणे होय तो पण एवुं चितवे जे अमुक दिवसें महारे अमुक न्ह अहनादिक तप करवुं. पठी गमे तेवुं कारण उपजे तो पण ते निर्धारेला दिवसें ते तप अवश्य करे, पण मूके नही. एम नियतकालें ते पञ्चस्काण चौदपूर्वा हमणां व्युष्टिन्न थयुं ठे. अगिर पण ते वेलायें ते तप करता हुता, परंतु हमणां ते पञ्चस्काण नथी. ए नियंत्रित पञ्चस्काण जाणवुं.

पांचमुं (अणगारं के०) अनागार तप ते “अन्नवृणाजोगेणं” तथा “सहसागरेणं” ए वे आगार तो सर्वत्र होयज ठे, परंतु महत्तरागारादिक आगार जे पञ्चस्काणने विपे न होय, ते आगार रहित पञ्चस्काण कहीयें. ए पण पहेला संघयणनी साथें व्युष्टेद थयुं.

ठठुं (सागार के०) आगार सहित ते महत्तरागारादि आगारसहित पञ्चस्काण करवुं, ते आगार सहित पञ्चस्काण जाणवुं.

सातमुं (निरवसेसं के०) निरवशेष तप ते समस्त अशनादिक चार आहार वस्तु अने अनाहार वस्तु प्रमुख सर्वनुं पञ्चस्काण करीयें. चउ विहार प्रमुख करीयें अनशन करियें ते निरवशेष पञ्चस्काण जाणवुं

आठमुं (परिमाणकडं के०) परिमाणकृत तप पञ्चस्काण ते दातीनी संख्या करे तथा कवलनी संख्या करे तथा घरनी संख्या करे, एटले दातीनुं परिमाण तेमज कोलीयानुं परिमाण तथा घरनुं परिमाण जे जिज्ञादिकें करवुं, अथवा मग अरुद प्रमुख उव्यादिकें जे जिज्ञानो परित्याग ते सर्व परिमाणकृत पञ्चस्काण जाणवुं.

नवमुं (सके के०) सांकेतिक पञ्चस्काण ते इहां (केत के०) गृह तेणें करी जे सहित वत्ते तेने गृहस्थ कहीयें, ते संवंधी प्रायः ए पञ्चस्काण गृहस्थने होय अथवा (संकेत के०) चिन्ह जे अंगुष्ठादिक तेणें करी होय ते संकेत कहेवाय एटले कोइएक श्रावक पोरिसी आदिक पञ्चस्काण करीने बाहेर कोइ कामें अथवा क्षेत्रादिकें गयो होय तिहां पोरिसीनो काल पूर्ण थयो अथवा घरमांज वेगो ठे अने पोरिसीनो काल पूर्ण थयो.

वे, परंतु जोजन सामग्री तैयार थइ नथी ते वखत विचार करे जे एटलो काल वचमां महारो अपञ्चस्काणपणे रहेशे, ते श्रावकने योग्य नथी. एम चित्तधी एक अंगुष्ठ सहिअं पञ्चस्कामि एटले जिहां सुधी मुठीमां अंगुठो राखुं त्यांसुधी महारे पञ्चस्काणनी सीमा ठे. एमज वीजुं मुष्ठसहियं पञ्चस्का मि एटले मुठी बांधी. राखुं तिहां सुधी. त्रिजुं गंठसहियं पञ्चस्कामि एटले गां ठ बांधी राखुं तिहां सुधी. चोथुं घरसहियं पञ्चस्कामि, पांचमुं प्रस्वेदसहियं ते ज्यां सुधी अंगना परसेवाना बिंदु निकले, त्यां सुधी. ठहुं उस्सासस हियं पञ्चस्कामि. सातमुं धिबुकसहियं पञ्चस्कामि एटले स्तिबुक ते ज्यां सुधी पाणीना बिंदूआ जाजनादिकें तथा करादिक सूके तिहां पर्यंत जाणवुं. आठ मुं जोहरकसहियं पञ्चस्कामि एटले ज्योतिष्क जे दीवा प्रमुखनी ज्योति रहे तिहां सुधी संकेत करे. ए आठ प्रकारें नवमुं सांकेतिक पञ्चस्काण कहेवाय ठे जेमाटें कहुं ठे के ॥ अंगुष्ठ मुठी गंठी, घर सेठ उस्सास धिबुक जो हरको ॥ पञ्चस्काण विचाले, किंच मणजिग्गहे सुचियं ॥ १ ॥ तथा कोइ पोरिसी आदि पञ्चस्काण न करे अने केवल अजिग्रहज करे तो गांठ प्रमुख न ठोडे त्यां लगें पञ्चस्काण तेने थाय, तेथी ए पञ्चस्काण जेम वीजा पञ्च स्काणोनी वचमां थाय ठे, तेम अजिग्रहने विपे पण थाय ठे. तथा साधुने पण कोइक स्थानकें ज्यां सुधी मंरुल्यादिकें गुर्वादिक न आव्या होय त्यां लगें अथवा सागारिकादिकतुं कांइ कारण होय, तेवारें पण ए अजिग्रह शंकेत पञ्चस्काण थाय.

दशमुं (अस्त्रा के०) अस्त्रा ते काल मुहूर्त पौरुष्यादिक प्रमाणने पण उपचारथी जाणी लेवो. ते काल पञ्चस्काण जाणवुं ॥ २ ॥

हवे ए दश पञ्चस्काण कक्षां, तेमां ठेहवुं अस्त्रा पञ्चस्काण कहुं, तेना दश जेद ठे, ते एक गाथायें करी कहे ठे.

नवकार सहिअ पोरिसि, पुरिमहे गासणेगठाणे अ ॥

आयंविळ अजतठे, चरिमे अ अजिग्रहे विगई॥३॥दारां॥१॥

अर्थः—प्रथम (नवकारसहिअ के०) नवकारसहित एटले नवकार क हीने पारीयें ते वे घमी प्रमाण नोकारसी पञ्चस्काण कहीयें, वीजुं प दोर दिवससुधी पञ्चस्काण ते (पोरि के०) पोरिसि कहीयें, एमां साह

पोरिसी सार्व एटले शोक पञ्चस्कानु पञ्चस्कानु पण आणवुं. जीव (पुष्पि
के०) पुष्पि, ते वे पञ्च प्रमाणुं पञ्चस्कानु. योनुं (पञ्चस्कानु के०)
काशननुं पञ्चस्कानु (अ के०) अनेपांननुं (पञ्चस्कानु के०) एकस्कानु. ए
नुं वे पञ्च प्रमाण पञ्चस्कानु जाणवुं. वुं जिदां एक वाय विना जीव
अंग हल्ले नहीं ते(आयंविद के०)आयंविद पञ्चस्कानु. साननुं (अनेपांन के०)
अजक्तार्थे एटले उपवासनुं पञ्चस्कानु. आननुं (नमिं अ के०) दिवसचरि
अथवा नवचरिमादिरूप जाणवुं. नवमुं (अजिगदे के०) अजिग्रह
पञ्चस्कानु ते अमुक वस्तु तेवारें ज खानुं जेवारें अमुक कं? इत्यादिक अजि
ग्रह करे ते. तथा दशमुं (विगई के०) विगई निविगईनुं पञ्चस्कानु जाणवुं.
ए दशे पञ्चस्कानुने कालनी मुख्यता ठे माटे अरु पञ्चस्कानु कदीयां॥

इहां शिष्य पूठे ठे के पोरिसी प्रमुखने काल पञ्चस्कानु कळुं ते न
पण नोकारसीनुं कालमान न कळुं माटे नोकारसी जे ठे. ते अजिग्रह
पञ्चस्कानु कहेवाय पण कालपञ्चस्कानु अइ शकें नहीं ?

त्यां गुरु उत्तर कहे ठे. नवकारसहियं एमां सहित शब्द आव्यो माटे सहि
त शब्दें कालप्रमाण जाणवुं, अने अल्प आगार ठे माटे अल्पकाल जाणवो.

तेवारें शिष्य पूठे ठे के पोरिसी तो एक प्रहरकाल प्रमाण ठे माटे ए
नवकारसीने विपे मुहूर्त्तछयादिक काल केम न लीधो? केम के मुहूर्त्त छ
यादिक काल पण पोरिसीथी अल्प ठे माटे वे वनीनुं ज मान शा वास्ते लीधुं?

गुरु उत्तर कहे ठे, के हे शिष्य ! तें कळुं ते सत्य ठे, परंतु सर्वथी
स्तोक काल अरु पञ्चस्कानुनो एक मुहूर्त्तज ठे, मुहूर्त्तरु अरु इति
वचनात् तेमाटे एनुं एक मुहूर्त्त कालमान जाणवुं.

हवे ए नवकारसी पञ्चस्कानु, सूर्योदय पहेलांज करवुं अने नमस्कारें
करी पारवुं, अन्यथा जंग लागे, नोकारसी कख्या पठी आगल पोरिसी
यादिक थाय, परंतु ते विना न थाय अने यद्यपि नोकारसी विना पोरि
सीयादिक करे तो काल संकेत रूप जाणवो. तथा वली वृद्ध संप्रदायें
एम कहे ठे जे नोकारसी पञ्चस्कानु जे ठे, ते रात्रें चउविहारादिक पञ्चस्का
णना तारण रूप ठे एटले शिद्धा रूप ठे. इत्यादिक घणो विचार ठे ते
प्रवचनसारोद्धारग्रंथनी वृत्तिथी जाणवो. अहींयां विशेषें करी लख्यो नथी.

हवे पुरुष प्रमाण ठाया जेहने विषे थाय ते पोरिसी जाणवी "आसा व्हासे डुपया" इत्यादिक पाठ श्रीउत्तराध्ययनादि सूत्राची जाणवो.

ए रीतें नोकारसी, पोरिसी, दिननुं पूर्वाह्ण ते पुरिमह, एकासण, एक लठाणुं. आर्यंघित, उपवास, दिवसचरिम, अजियह अने विगड एवें दश पञ्चकाणना नामनुं ए प्रथमछार थयुं. उत्तर जेद दश थया ॥ ३ ॥

हवे बीजे छारें पञ्चकाण करवानो पाठरूप विधि चार प्रकारें कहे ठे.

उग्गए सुरे अ नमो, पोरिसि पञ्चरक उग्गए सुरे ॥

सुरे उग्गए पुरिमं, अजत्तठं पञ्चरकाइति ॥ ४ ॥

अर्थः—प्रथम नोकारसीनुं पञ्चकाण उच्चरीयें तेवारें (उग्गए सुरे के०) उग्गए सुरे (अ के०) वली (नमो के०) नमुकार सहिअं पञ्चकाइ चउविहंपि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नवणान्नोगेणं सहस्सा गारेणं वोसिरई ए उच्चार करवानो प्रथम विधि जाणवो.

बीजो (पोरिसि के०) पोरिसीनुं (पञ्चरक के०) पञ्चकाण उच्चरीयें, तेवारें (उग्गए सुरे के०) उग्गए सुरे पोरिसियं पञ्चकाइ, उग्गए सुरे चउविहंपि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नवणान्नोगेणं सहस्सा गारेणं ए उच्चार करवानो बीजो विधि जाणवो.

त्रीजो पुरिमारुनुं पञ्चकाण उच्चरियें तेवारें (सुरेउग्गएपुरिमं के०)सुरे उग्गए पुरिमह पञ्चकाइ चउविहंपिआहारं ए उच्चार करवानोत्रीजोविधि.

चोथो अजत्तठं एटले उपवासनुं पञ्चकाण उच्चरीयें तेवारें (अजत्तठं पञ्चकाइ के०) अजत्तठं पञ्चकाइ तिचिहंपि आहारं. चउविहंपि आहारं (इति के०) एम उच्चार करीयें, ए चोथो विधि जाणवो

अर्हीयां पुरिमारु ते दिवसनुं पूर्वाह्ण समजबुं एटले नोकारसी आदि पञ्चकाण जो पूर्वें सूर्योदयथी न कखुं होय तो पण पुरिमह थाय, एम उपवासादिक पण थाय. तथा सूर्योदयथी मांझीने यावत् आगला दिवसनो सूर्योदय थाय, त्यां सुधी अजत्तठं एटले उपवासनुं पञ्चकाण कहेवाय ठे, एम जणाववाने तथा रात्रिनो चउविहार कखो होय अने बीजे दिवसें एक उपवासनुं पञ्चकाण करे, तेहने चोयजत्तनुं पञ्चकाण थाय. तथा रात्रियें चउविहारनुं पञ्चकाण न कखुं होय अने बीजे दिने उपवास करे,

તેને અનનતરનું પચ્ચસ્કાણ કરીયે. પણ ચોથનતરનું પચ્ચસ્કાણ ન કરીયે. અને ઉત્તયકોટિ એકામણાદિકે નો ચોથનતરનું પચ્ચસ્કાણ હોયજ. હયા દિક જણાવવા માટે ચારે વિધિ દેસાહ્યા ॥ ૪ ॥

હવે વીજા પણ ચાર વિધિ છે. તે દેસાહે છે.

ત્રણઈ ગુરુ સીસો પુણ, પચ્ચસ્કામિત્તિ એવ વોસિરઈ ॥

ઉવર્ણગિઠ પમાણં, ન પમાણં વંજણઠલણા ॥ ૫ ॥

અર્થ:-પ્રથમ (ગુરુ કે૦) ગુરુ જે પચ્ચસ્કાણનો કરાવનાર હોય, તે પચ્ચસ્કાઈ એમ (ત્રણઈ કે૦) ત્રણે, એટલે કહે; એ પ્રથમ વિધિ જાણવો. (પુણ કે૦) વલી (સીસો કે૦) શિષ્ય જે પચ્ચસ્કાણનો કરનાર હોય તે (પચ્ચસ્કામિ કે૦) પચ્ચસ્કામિ (ઈતિ કે૦) એમ કહે એ વીજો વિધિ જાણવો. અને (એવ કે૦) એમ સંપૂર્ણ પચ્ચસ્કાણે ગુરુ (વોસિરઈ કે૦) વોસિરઈ કહે. એ ત્રીજો વિધિ જાણવો અને શિષ્ય જે પચ્ચસ્કાણનો કરનાર હોય તે વોસિરામિ કહે, એ ચોથો વિધિ જાણવો. ચાર વિધિ કહ્યા.

(ઈઠ કે૦) ઇહાં પચ્ચસ્કાણને વિષે કરતાં તથા કરાવતાં થકાં પોતાના મનનો જે (ઉવર્ણ કે૦) ઉપયોગ એટલે મનની ધારણા છે તેજ (પમાણ કે૦) પ્રમાણ છે એટલે મનમાંહે જે પચ્ચસ્કાણ ધાસું હોય તેજ પ્રમાણ છે. પરંતુ (વંજણ કે૦) અક્ષર તેની (ઠલણા કે૦) ઠલના છે એટલે સ્વલના છે. અર્થાત્ અનાત્તોગને લીધે ધારેલા ત્રિવિહાર પચ્ચસ્કાણથી વીજો કોઈ ચતુર્વિહાર પચ્ચસ્કાણનોજ પાઠ ઉચ્ચરીયે, તે વંજણ ઠલના જાણવી તે (ન પમાણ કે૦) પ્રમાણ નથી ॥ ૫ ॥

હવે તેહીજ ઉચ્ચારનો વિશેષ વિધિ કહે છે.

પઢમે ઠાણે તેરસ, વીએ તિન્નિઈ તિગાઈ તઈઅંમિ ॥

પાણસ્સ ચઝઠંમિ, દેસવગાસાઈ પંચમએ ॥ ૬ ॥

અર્થ:-હવે એનાં પાંચ સ્થાનક છે તેમાં (પઢમેઠાણે કે૦) પ્રથમ સ્થાનકને વિષે કાલપચ્ચસ્કાણરૂપ નોકારસી પ્રમુખ (તેરસ કે૦) તેર પચ્ચસ્કાણ જાણવાં, તેનાં નામ આગલી ગાથાયેં કહેશે, તથા (વીએ કે૦) વીજા સ્થાનકને વિષે વિગઈ, નીવી અને આયંવિલ એ (તિન્નિઈ કે૦) ત્રણ પચ્ચસ્કાણ જાણવાં. તથા (તઈઅંમિ કે૦) ત્રીજા સ્થાનકને વિષે (તિગાઈ

के०) प्रिक्तादिक मन्त्रे एकाम्ना, धीयाम्ना ने एकललाणादिक म् प्रण पञ्चकाण जाणयां, तथा (चउठमि के०) चोथा न्यानकने विपे (पा लम्ब के०) पाणम्ब खेवण वा अन्नेवेण वा इत्यादि अचिस पाणीनां न आगार जाणयां, तथा (पंचमम् के०) पांचमा न्यानकने विपे (देस वगासाद् के०) देसावकाशिकादि पञ्चकाण करवा जाणयां ॥ ६ ॥

म पांचन्यानक मांहेसा प्रथमादि न्यानकना पृथक् पृथक् जेद कहे ठे.

नमु पोरिसीसद्या, पुरिमवद् अंगुष्ठ माइ अड तेर ॥ निधि विगइ अंघिस तिय, तिय छ इगासणा एगठाणाई ॥ ७ ॥

अर्थ:-प्रथम न्यानकें तेर जेदनां नाम कहे ठे. एक (नमु के०) नमु माग्सी, धीजुं (पोरिसी के०) पोरिसि, धीजो (सद्या के०) सार्ङ्गपोरिसि ने दोढ पहोर पर्यन, चोथो (पुरिम के०) पुरिमइ ते व पहोर, पांचमो (अयद् के०) अयद् ते प्रण पहोरनुं पञ्चकाण. म पांचनी साथें पुयांता (अंगुष्ठमाइ के०) अंगुष्ठ सहितादिक (अम् के०) आठ जेद मेलवीयें तेपारें (तेर के०) तेर जेद थाय. तथा धीजा न्यानकें एक (निधि के०) निधी, धीजो (विगइ के०) विगइ अने धीजो (अंघिस के०) अयंघिस म् (तिय के०) प्रण पञ्चकाण जाणयां, तथा धीजा न्यानकने विपे एक (छु के०) वेयासणुं, धीजुं (इगासण के०) एकासणुं अने धीजुं (एगठा णाई के०) एकललाणादिक म् (तिय के०) प्रण पञ्चकाण जाणयां ॥ ७ ॥

द्वये वल्ली प्रकारांतरें उपवासादिक विधियें उपवासने दिवसें

पांच न्यानक केवी रीतें करवां ? ते कहे ठे.

पढमंमि चउठाई, तेरस वीयंमि तइय पाणस्त ॥

देसवगासं तुरिए, चरिमे जइसंजवं नेयं ॥ ८ ॥

अर्थ:- (पढमंमि के०) पहेले न्यानकें (चउठाई के०) चोथादिक णटले एक उपवासधी मांमीने चोथ ठछ इत्यादि यावत् चोत्रीश जक्त पर्यंत पञ्चकाण करवां, तथा (वीयंमि के०) धीजा न्यानकने विपे नौका र्सी, पोरिसी, सार्ङ्गपोरिसी, पुरिमइ, अयद् अने गंठसहियं, मुछसहियं, अंगुष्ठसहियं, घरसहियं, प्रस्वेदसहियं, आसोछाससहियं, जसविंछु सहि यं, दीपसहियं, म् (तेरस के०) तेर पञ्चकाण मांहेखुं हर कोइ पञ्च

स्काण करवुं, तथा (तइय के०) वीजा स्थानकने विषे (पाणग्र के०) पाणीना ठ आगारनुं पञ्चस्काण करवुं तथा (तुमिण के०) मोना स्थानकने विषे (देसावगासं के०) देसावगासिकनुं पञ्चस्काण करवुं तथा पाँच मा स्थानकने विषे (चरिमि के०) त्रेंद्रेमानुं पञ्चस्काण जे विषम चरिमि एटले रात्रिनुं छविहार, त्रिविहार, चउविहार पाणग्र प्रमुखनुं पञ्चस्काण ते (जहसंजव के०) यथासंजवे जे पोताने करवानी इहा दोंय ते यथाशक्तिये करवुं तथा जवचरिमादि जे ठे, ते पण यथासंजवे करवुं, पण (नेयं के०) जाणवुं. ए पांच मांहेखुं जे कोइ करवुं ते पञ्चस्काण कर्दीयाणा.

बली ए पञ्चस्काण करवाना पाठनोज विशेष कहे ठे.

तह मन्त्र पञ्चस्काणे, सु न पिहु सूरुग्गयाइ वोसिरई ॥

करण विहीउ न जन्नइ, जदावसीयाई विअठंदे ॥ ए ॥

अर्थः—(तह के०) तथा ए पद विशेष देखान्वा वाची ठे (मन्त्र पञ्चस्काणेषु के०) मध्यनां वे स्थानक जे विगइ, नीवी अने आयंविहनुं तथा एकासण, वियासण अने एकलठाणानुं ए वेनां ठ पञ्चस्काणोने विषे पृथग् पृथग् पञ्चस्काणे (सूरुग्गयाइ के०) सूरु जग्गए विगइउं पञ्चस्काइ इत्यादिक पाठ (नपिहु के०) वारंवार न कहेवो, एटले प्रथम जे पञ्चस्काण मांडे, तिहां सूरु जग्गए कहेवो, परंतु पञ्चस्काण पञ्चस्काण प्रत्ये न कहेवो, तेमज (वोसिरई के०) वोसिरइ तथा वोसिरामि ए पाठ पण अंत ने विषे एक वार कहीयें, पण वारं वार न कहीयें ए (करणविहीउं के०) करवानो विधि एटले पूर्वाचार्य परंपरायें एमज कहेता आव्या ठे करवानो एहज विधि ठे. माटें महोटा पुरुष पण (नजणइ के०) नथी जणता. (जहा के०) जेम (आवसीयाई के०) आवस्सियाए ए पाठ (विअठंदे के०) वीजा वांदणाने विषे कहेता नथी, ए पण पूर्वाचार्यनी परंपरा ठे तेम इहां पण जाणी लेवुं ॥ ए ॥

तह तिविह पञ्चस्काणे, जन्नंति अ पाणग ठ आगारा ॥

छविहाहारे अचित्त, जोइणो तहय फासु जले ॥ २० ॥

अर्थः—(तह के०) तेमज बली (तिविहपञ्चस्काणे के०) त्रिविहारना

पञ्चरूपाण्ये विपे तथा एकासणादिक पञ्चरूपाण्ये प्रासुक निर्जीव जलपान संबंधि (पाण्य के०) पानक एटले पाणीना (छ आगारा के०) ठ आगार (जलतिष्ठ के०) जणे ठे कहे ठे. तेनां नाम कहे ठे. पाण्यस्स लेवेण वा, अले वेण वा, अलेण वा, बहुलेवेण वा, ससिणेण वा. असिणेण वा. ए ठ आगारनां नाम जाणवां. तथा (दुविहादारे के०) द्विविहादार पञ्चरूपाण्ये विपे (अचित्तजोइणी के०) अचित्तजोजी होय सचित्तजोइय परिहारें तेने तथा (तह्य) के०) तेमज जे एकासणा वियासणाविना (फासुजले के०) फासु पाणी लेतो. होय एवा सचित्त परिहारीने पण पञ्चरूपाण्ये विपे पाणीना ठ आगार कहेवा. ए प्रथम विकल्प.

तथा अचित्तजोजी होय अने फासु निर्जीव पाणी पीतो न होय तेने पाण्यस्सना आगार न कहेवा. ए द्विजो विकल्प. तथा जे सचित्तजोजी होय पण फासु पाणी पीये ठे तो तेने पाण्यस्सना आगार ठ कहेवा. ए त्रीजो विकल्प तथा सचित्तजोजी ठे अने फासु पाणी पीतो नथी तो तेने पाण्य स्सना ठ आगार न कहेवा. तथा सचित्तजोजी ठे अने केवल खादिम, अशन अने स्वादिम रूप त्रण आहारना पञ्चरूपाण्ये उद्देशे रात्रिप्रमुखें तिविहार करे ठे, तिहां पण पाण्यस्सना आगार न कहेवा. ए चोथो विकल्प ए चार विकल्प आगारना कक्षा, अहीं तथा शब्दार्थी विशेष जाणवुं॥१०॥

इत्तुच्चिय खवणंविख, निवियाइसु फासुयं चिय जलं तु ॥

सहावि पियंति तहा, पञ्चस्कंति य तिहाद्वारं ११ ॥

अर्थः—(इत्तुच्चिय के०) एटसाज माटें अचित्तजोजी होय तेने (खवण के०) कृपण एटले उपवासने विपे (अंविख के०) आयंविखने विपे, तथा (निवियाइसु के०) निवि आदिक एटले निवि एकासणादिक तिविहार पञ्चरूपाण्य तथा आदिशब्दार्थी सचित्त परिहारने विपे (चिय के०) निश्चययकी (फासुयं के०) फासुक अचित्त (जलं के०) जल ते (तु के०) जेम यति फासुक निर्जीव पाणी पीये (तहा के०) तेनी परं (सहावि के०) श्रावक पण फासुक पाणी (पियंति के०) पीये तेने पण एहिज आगार कहीयें, परंतु ते (य के०) बली (तिहाद्वारं के०) तिविहार पञ्च रूपाण्य (पञ्चस्कंति के०) पञ्चस्के तेवारेंज होय पण दुविहारें न होय. सचित्तजोजीने पण उपवास, आयंविख, निविनुं पञ्चरूपाण्य तिविहारें

होय ते ऊणा पाणी पीचे अने एकासणादि पञ्चस्काणो नियम नवी.
एसां तो डुविहार, त्रिविहार, चउविहार यथासंजवे होय ॥ ११ ॥

चउहाहारं तु नमो, रत्तिपि मुणीण मेम निद चउदा॥

निसि पोरिसि पुरिम गा, सणाइ सहाण डुतिचउदा ॥ १२ ॥

अर्थ:- (नमो के०) नोकारसीतुं पञ्चस्काण तथा (रत्तिपि के०) रा
त्रिनुं पञ्चस्काण (मुणीण के०) मुनिने, यतिने (तु के०) वल्ली निय
मा (चउहाहारं के०) चउविहारज होय अने (मेमके०) शेष पोरिसी
आदिक पञ्चस्काण ते मुनिने (तिदचउदा के०) त्रिविहारा तथा चउवीहारा
यथासंजवे होय. हवे श्रावक आश्रयी कहे ठे. (निसीके०) रात्रिनुं पञ्च
स्काण, (पोरिसिके०) पोरिसीतुं पञ्चस्काण, (पुरिम के०) पुरिमहनुं
पञ्चस्काण अने (एगासणाइ के०) एकासणादिक पञ्चस्काण जे ठे, ते
(सहाण के०) श्रावकने अर्थ (डु ति चउदा के०) डुविहार त्रिविहार
अने चउविहार, ए त्रण प्रकारें यथायोग्यें होय, तिहां नवकारसी अने
पोरसी तो श्रावकने चउविहार पञ्चस्काणेज होय, अने शेष पूरिमहादि पञ्च
स्काण तथा रात्रिनुं दिवस चरिमादि पञ्चस्काण ते डुविहार त्रिविहार अने
चउविहारें यथायोग्यें होय, परंतु ग्रंथांतरें एटलोविशेष ठे जे एकासणादि
त्रिविहार पञ्चस्काणीने रात्रें पाणहार होय अने डुविहार पञ्चस्काणे एका
सणादिकने विषे रात्रें चउविहार होय तथा केटलेएक स्थानकें श्रावकने
पण पोरिसी त्रिविहारें बोली ठे. अने डुविहार पञ्चस्काणे रात्रें त्रिविहार
होय परंतु ते कारणिक जाणवुं, व्यवहारें समजवुं नही. इत्यादि बीजी
विशेष वात ग्रंथांतराची जाणवी, एटले चार विधिनु बीजुं द्वार पूर्ण थयुं
उत्तर बोल चौद थया ॥ ११ ॥ २ ॥

हवे चार प्रकारना आहारनुं बीजुं द्वार कहे ठे.

खुहपसम खमेगागी, आहारिव एइ देइ वा सायं ॥

खुहिज वि खिवइ कुठे, जं पंकुवम तमाहारो ॥ १३ ॥

अर्थ:- प्रथम सामान्य प्रकारें आहारनुं लक्षण कहे ठे. जे (खुहपस
म के०) कुधाने उपशमाववाने अर्थ (खम के०) समर्थ होय एवोजे

(गङ्गाती के०) गङ्गाती उच्च होय तथा बली (आहारिव के०) आहार
मे (जे पण (गृह के०) गृति गृहसे आये गवा खरग हिंग्यादिक जे आह
गमाहे (गाय के०) ग्वाद प्रत्ये (द्वेष्ट के०) आपे ते, (धाके०) बली (जं के०)
जे (पंचम के०) पंचोपम गृहसे कादवनी परे असार होय कादवनी उपमा
धाना कते गयुं कादव्य गरगुं उच्च होय परंतु (सुदितिवि के०) शुधितोपि
गृहसे शुधिन पयो पण (कृष्ट के०) कोठामां उदरमां (श्रियद के०) क्षिपति गृहसे
ऐपयं ते तां (तं के०) ते सर्वे (आहारो के०) आहार जाणवो ॥१३॥

हवे ग आहारना मुख चार जेद ते, ते कहे ते.

असणे सुगोयण स, तु मंरु पय खडा रव्य कंदाई ॥

पाणे कंजिय जय कयर, ककोठोदग मुराइजलं ॥१४॥

अर्थ:- तिहां एक (अतणे के०) अशन ते, आशु गृहसे दीप्र जे
शुधाने उपशमायी नागें तेने अशन कहीयें, तेने विपे (मुग्ग के०) मगादि
सर्व कठोष्ठ जाति जाणवी. तथा (उषण के०) उदन ते चावल जात
प्रमुख सर्व उदन जाति जाणवी. तथा (सतु के०) सायुठ (मंरु के०)
मांगा, रोटली, पकाछ, रोटला पूजा प्रमुख. (पय के०) दूध, दही,
घृत, तैल. मावण विगयादि प्रमुख (खडा के०) खाजलां पकाछ खीर
सुकुमारिका सापसी दहीयरां प्रमुख पकाछ. (रव्य के०) रात्रनी घेंस
प्रमुख (कंदाई के०) कंदादिक ते सूरणकंदादिक जाणवां. तथा तेमज,
तुखसी नागरवल्यादि पत्र विना सर्व जातिनां फल फूल पत्र सर्वकंद सर्व
वनस्पतिविकार शाकादि कूखरी चूरिम पर्पटिकादि सर्व वस्तुनी जाति
अशनमाहे आये, तथा खण, हिंग, सूया, अजमो, बरीयाली, धाणादिकें
तल्यां एक वेसण पण अशनमांआये, इत्यादि सर्व अशन जाति समजवी

हवे बीजो (पाणे के०) पानने विपे तिहां जेने पीजीयें ते पाणी
कहीयें तेमां अपकाय ते नदी, तलाव, ऊह, समुद्र इत्यादि पाणीना
आश्रय संबंधि सर्व स्थलानुं पाणी जाणवुं. तथा (कंजिय के०) कांजीनुं
पाणी ठासनी आठ, तथा (जव के०) यवनुं धोयण, (कयर के०)
करनुं धोयण, आमलादिकनुं धोयण, झाडनुं धोयण, तथा (ककरोदग

के०) काकनी प्रमुख सर्व फलनां धोयणुं उदक एटले पाणी, तथा (सुराश्जलं के०) सुरादि जल ते मदिरादिकनां पाणी जाणवां, ए अत्र द्यमां जले ठे. एमां आदिशब्दथी डाहादिकना आसव, नातिकेरादि कनां पाणी, इक्षुरस, सौवीर, तक्र ते ठाश इत्यादि सर्व पदार्थ पाणीने विषे कढपे ठे, तथापि इक्षुरस, तक्र ते ठास अने मदिरादि तथा नातिके रादिकनां जलने सांप्रत जितव्यवहारें अशनमां गणीयें ठेयें ॥ १४ ॥

खाश्मे जत्तोस फलाइ, साश्मे सुंठि जीर अजमाइ ॥ महु गुड तंबोलाई, अणाहारे मोय निंवाई ॥ १५ ॥ दारं ॥ ३ ॥

अर्थः—हवे त्रीजो खादिम आहार कहे ठे. (ख के०) आकाश एटले मुखनुं विवर कहियें. तेने पूरवाने लगारेक चूख मात्र जांजे, पण अन्ना दिकनी परें तृप्ति न करे, परंतु कांश्एक अशनसमान थाय ते खादिम वस्तु कहीयें. ते (खाश्मे के०) खादिमने विषे तिहां प्रथम (जत्तोस के०) जत्तोष एटले शेकेलां धान्य चणा प्रमुख तथा अखोरु सुखाशिका सर्व जाणवा, तथा आंवा केलां प्रमुख सर्व (फलाइ के०) फलादिक जा णवां, तथा फलजातिनी सुखनी मेवा सर्व कयरी पाकादिकनी जातियो, गुंदपाकादिक, डाह, चारोली प्रमुख मेवा जातिनुं सर्व पकान्न खांन शाकरादि तेना विकार जे खांन कातली प्रमुख ते सर्व खादिमने विषे लीधा कढपे. परंतु जीतव्यवहारें प्रसिद्ध पणे अशन मध्ये लेपकृत्य उत्तम द्रव्यमां गण्ठा ठे. परंपरायें इत्यादिक सर्व खादिम “जत्तासं” दंताइ, खजुर नातिकेर आइं दस्काइ ॥ ककनि अंबग फणसाइ, बहुविहं खाश्मे नेयं ॥ १ ॥ इत्यादिक विचार सर्व प्रवचनसारोद्धार ग्रंथथी जाणवो ॥ ए त्रीजो खादिम आहार कह्यो ॥

हवे चोथो (साश्मे के०) खादिमने विषे शुं कढपे? ते कहे ठे. तिहां प्रथम ते जे आस्वादें करी लश्यें अथवा आहारादिक जे कीधां होय ते सर्व तेना स्वादमां विनाश पामे, लयलीन थाय ते खादिम कहीयें तेमां (सुंठि के०) सुंठ, (जीर के०) जीरं, (अजमाइ के०) अजमादिक, आदि शब्दथकी पीपर, मरिच, हरडे, वेहेमां, आमलां, मरी पीपली, पीपर, अजमोद, आजो, काजो काथो, कुलिंजर, कसेलो, कयसेलि, मोथ, जेठीमध, पुष्करमूल, एलची, वावची, चिणिकवाव, कर्पूर, तज,

તમાલપત્ર, નાગકેસર, કેશર, જાયફલ, લવિંગ, હિંગુલાષ્ટક, હિંગુત્રેવીસો, સંચલ, સૈંધવ, યવલાર, સ્વયરસાર, કોઝવલી, ગોલી સર્વ જાતિની અશના દિમાં ન ચલે તેવી જાણવી, સર્વ જાતિનાં દાતણ, તુલસી પત્ર, શ્રીપત્ર, લાર, સોયા, મેથી, ગોમૂત્રાદિકના કીધા શ્રદ્ધમેલાદિકની ગોલીયો, ચિત્રો, પિં નાર્ય, કોણક તો પિંડાર્યને લજુર કહે છે. પરંતુ ગ્રંથાંતરે એને સૂરણા દિ કંદનાં લારચૂદાં કરે છે, તેને કહે છે. કર્પૂર, કચૂરો, ત્રિગહું, પંચ પ ટોલ, ચિમ્લચણ, શ્યાદિક અનેક જાતિના સ્વાદિમ આહાર જાણવા.

તથા (મધુ કે) મધુ ઘટલે મધ અને (ગુરુ કે) ગોલ, લાંડ, સાકર તથા (તંબોલાઈ કે) તંબોલાદિક તે વિવિધ જાતિનો તંબોલ નાગ રવેલીનાં પાન તથા સોપારી પ્રમુલ એ પણ સ્વાદિમ જાણવા.

હવે અણાહાર વસ્તુ કહે છે. અને પૂર્વે કહેલા ચારે આહારમાંહેલા કોઈ પણ આહારમાં ન આવે, પરંતુ ચઢવિહાર ઉપવાસે તથા રાત્રિને ચઢ વિહારે વાવરી કલ્પે, તે અણાહાર વસ્તુ જાણવી. તેનાં નામ કહે છે.

(અણાહારે કે) અનાહારને વિષે કલ્પે તે વસ્તુ કહે છે. (મોયં કે) લઘુ નીતિ જાણવી, અને (નિવાઈ કે) નિવાદિક તે નિંચની શલી પાનના પ્રમુલ પાંચે શ્રંગ એ સર્વ અનાહાર વસ્તુ જાણવી, આદિ શબ્દચક્રી ત્રિફલા, કઢ, કરિયાતું, ગલો, નાહિ, ધમાસો, કેરનામૂલ, ઘોરતાલિ મૂલ, વાવલતાલિ, કંચેર મૂલ, ચિત્રો, સ્વયરસાર, સૂત્રમ, મલયાગરુ, શ્વગરુ ચીમ, અંબર, કસ્તૂરી, રાલ, ચૂનો રોહિણી વજ, હલિદ્ર, પાતલી, આસ ગંધી, કુંદરુ, ચોપચીની, રિંગણી, અફિણાદિક સર્વજાતિનાં વિષ, સાજી લાર, ચૂનો, જાકો, ડપલોટ, ગૂગલ, અતિવિષ, પૂંચારુ, ઘ્લીડું, ચૂણીફલ સૂરોલાર, ટંકણલાર ગોમૂત્ર આદે દેશને સર્વ જાતિનાં અનિષ્ટ મૂત્ર, ચોલ, મંજીઠ, કણધરમૂલ, કુંઆર, થોહર, અર્કાદિક પંચકૂલ, સ્વારો, પ ટકમી, ચિત્તેરુ શ્યાદિક વસ્તુ સર્વ અનિષ્ટ સ્વાદવાનું છે, અને ઇમા વિના જે વીજ મુખમાં પ્રદેશ કરીયે તે સર્વ અણાહાર જાણવી. એ ઉપવાસમાં પણ હેવી સૂજે, અને આયંધિલ મધ્યે પાણહાર પચ્ચસ્કાણ કસ્યા પઠી સૂજે એ આહારનું ત્રીજું દ્વાર થયું, ઉત્તર જેદ અદાર થયા ॥ ૧૫ ॥

દ્વે નવકારની પ્રમુખતા આગારની મંત્રતાનું નોંધ હાર કહે છે.

દો નવકાર ઠ પોરિસિ, સગ પુરિમહે ઇનાસણે અઠ ॥

સત્તેગઠાણ અંવિલ, અઠ પાણ ચત્તિ ઠ પાણે ૧૬॥

અર્થ:- જે મૂલગુણ ઉત્તરગુણ રૂપ પચ્ચસ્કાણ ગાનવાને વિષે આગાર રૂપ હોય તે આગાર જાણવા. તિહાં અપવાદ પદે કવ્ય. કેવળ. કાલ અને જાવાદિકે વિચારતાં મૂલગુણ પચ્ચસ્કાણને વિષે અત્તગુણાદિક આગાર જાણવા. અને ઉત્તરગુણ પચ્ચસ્કાણને વિષે નવકાર. રીતે આગાર કહેશે તે પ્રમાણે સર્વે આગાર જાણવા. તે સર્વે મલી. એકવાર ઉપરનાં ચકાં વાવીશ આગાર થાય. યદ્યપિ અત્તનવગુણસિદ્ધાદિક શોભ આગાર કાઠસ્સગના ઠે તથા સમકિતના રાયાજિર્ગીનાદિક ઠ આગાર ને, તેમજ એક ચોલપટ્ટાગારેણ ઠે, એવં સર્વે મલી (૪૫) આગાર થાય છે, પરંતુ અહીં યાં તો દશ પચ્ચસ્કાણને વિષે વાવીશ આગારનું જ કામ છે, માટે તે કહે છે.

(નવકાર કે૦) નોકારસીના પચ્ચસ્કાણને વિષે (દો કે૦) દો આગાર જાણવા. (પોરિસિ કે૦) પોરિસીના પચ્ચસ્કાણને વિષે (ઠ કે૦) ઠ આગાર તેમ સાર્ક પોરિસિના પચ્ચસ્કાણે પણ ઠ આગાર, (પુરિમહેકે૦) પુરિમાર્ક ના પચ્ચસ્કાણને વિષે (સત્ત કે૦) સાત આગાર, (ઇનાસણે કે૦) ઇનાસણાના પચ્ચસ્કાણને વિષે (અઠ કે૦) આઠ આગાર, (ઇગઠાણ કે૦) ઇગઠાણના પચ્ચસ્કાણને વિષે (સગ કે૦) સાત આગાર, (અંવિલઅઠ કે૦) અંવિલના પચ્ચસ્કાણને વિષે આઠ આગાર જાણવા. (ચત્તિ કે૦) ચો અત્તને એટલે ઉપવાસના પચ્ચસ્કાણને વિષે (પાણ કે૦) પાંચ આગાર, (પાણે કે૦) પાણસના પચ્ચસ્કાણને વિષે (ઠ કે૦) ઠ આગાર જાણવા ॥૧૬॥

ચઝ ચરિમે ચઝજિગ્ગહિ, પણ પાવરણે નવઠ નિઘીણા.

આગારુક્ષિત્તવિવેગ, મુત્તુ દ્વઘ વિગઙ્ગ નિયમિઠા ॥૧૭॥

અર્થ:- (ચરિમે કે૦) દિવસચરિમના પચ્ચસ્કાણને વિષે (ચઝ કે૦) ચાર આગાર જાણવા, (અજિગ્ગહિ કે૦) અજિગ્ગહના પચ્ચસ્કાણને વિષે (ચઝ કે૦) ચાર આગાર જાણવા. (પાવરણે કે૦) પાવરણ એટલે વજ્ર મૂકવાના પચ્ચસ્કાણને વિષે (પાણ કે૦) પાંચ આગાર જાણવા, (

निर्दीष्ट के०) निर्दीना पञ्चकाणने विपे नव आगार पण होय अने आठ आगार पण होय, तिहां जे पिंम अने ऊच्य रूप वेहु विगझनुं पञ्चकाण करे तेहने नव आगार जाणवा, अने जे एकली (द्वविगझ के०) ऊच्यविगझमात्रनो (नियमि के०) नियम करे तेने (उत्कित्तविवेग के०) उत्कित्तविवेगेण ए (आगार के०) आगार तेने (मुत्तु के०) मृकीने चाकीना (अष्ट के०) आठ आगार होय ॥ १७ ॥ तेना यंत्रनी स्थापना आगल करी ठे.

ह्वे प्रत्येक आगार संघंधी आगारोनां नाम कही देवाडे ठे.

अन्न सह ड नमुकारे, अन्न सह पठ दिसय साहु सव ॥

पोरिसि ठ सहपोरिसि, पुरिमह सत्त समहत्तरा ॥ १८ ॥

अर्थ:- (नमुकारे के०) नवकारसिना पञ्चकाणने विपे एक (अन्न के०) अन्नछणाजोगेणं, वीजो (सह के०) सहस्सागारेणं ए (डु के०) डे आगार जाणवा. तथा एक (अन्न के०) अन्नछणाजोगेणं, वीजो (सह के०) सहस्सागारेणं, वीजो (पठ के०) पठन्नकालेणं, चोथो (दिसय के०) दिसामोहेणं, पांचमो (साहु के०) साहुवयणेणं, ठष्ठो (सव के०) सवसमाहिवत्तियागारेणं ए (ठ के०) ठ आगार ते (पोरिसि के०) पोरिसिना पञ्चकाणने विपे जाणवा. तेमज (सहपोरिसि के०) सार्द्ध पोरिसिना पञ्चकाणने विपे पण एहिज ठ आगार जाणवा. तथा वली एज पोरिसिना ठ आगारने एक (महत्तरा के०) महत्तरांगारेणं ए आगार करी (स के०) सहित करीयें तेवारें (सत्त के०) सात आगार थाय ते (पुरिमह के०) पुरिमह तथा अथहना पञ्चकाणने विपे जाणवा ॥ १८ ॥

ह्वे एकासणा तथा एकलठणाना आगार कहे ठे.

अन्न सहस्सागारिय, आउंटण गुरुअ पारि मह सव ॥

एगविआसणि अष्टउ, सग इगठाणे अउट विणा ॥ १९ ॥

अर्थ:- एक (अन्न के०) अन्नछणाजोगेणं, वीजो (सहस्सा के०) सहस्सागारेणं, वीजो (सागारिय के०) सागारियागारेणं, चोथो (आउंटण के०) आउंटणपसारेणं, पांचमो (गुरुअ के०) गुरुअ पारि (पारि के०) पारिछावणियागारेणं, सातमो (-

गारेणं, आननां, (सप्त के०) एत एतद्विचित्रागारेणं, ए (सप्त के०)
 आननागारेणं (एतद्विचित्रागारेणं) एत एतद्विचित्रागारेणं, ए (सप्त के०)
 विषे जाणवा, तथा एत आननागारेणं एत (सप्तद्विचित्रा के०) आननागारेणं
 रेणं ए आगार विना शेष एतद्विचित्रागारेणं विषे जे कथा दे मीत (सप्त के०) एत
 आगार ते (इगारेणं के०) एतद्विचित्रागारेणं पञ्चमारेणं विषे हीन ॥ १० ॥
 जमाणा द्वायें जमे, मात्र कोरीया खेवनेत द्वाय केरवे, पञ्चु अनेनागारेणं
 खरज खणवादिक्ने कामे पण दलावे नही ने एतद्विचित्रागारेणं जाणवें ॥ ११ ॥

हवे विगइ, नीवि तथा आयंविजना आगार कहे ठे.

अन्न सह लेवा गिद, उस्किन्न पडुन्न पारि सह मयं ॥

विगइ निविगए नव, पडुन्न विणु अंविजे अठा ॥ १० ॥

अर्थ:- एक (अन्न के०) अन्नवणानोरेणं, बीजो (सह के०) सह
 स्तागारेणं, त्रीजो (लेवा के०) लेवालेवेणं, चोथो (गिद के०) गिद
 संसठेणं, पांचमो (उस्किन्न के०) उस्किन्नविचित्रेणं, ठठो (पडुन्न के०)
 पडुन्नमस्किणं, सातमो (पारि के०) पारिठावणियागारेणं, आठमो
 (सह के०) सहत्तरागारेणं नवमो (सवे के०) सबसमाद्विवत्तियागारेणं,
 ए (नव के०) नव आगार ते (विगइ के०) विगइ तथा (निविगए के०)
 निविगइ मदी वे पञ्चस्काणने विषे जाणवा, तथा ए नवमांहेथी एक
 (पडुन्नविणु के०) पडुन्नमस्किणं ए आगार विना शेष (अठ के०) आठ
 आगार जे विगइ अने नीविना कथा तेज (अंविजे के०) आयंविजना पञ्च
 स्काणने विषे जाणवा. जिहां आम्ल एटले खाटो चोथो रस तेहथी निव
 र्तवुं ते आयंविल कहीयें, तेना त्रण प्रकार ठे, एक उंदन, बीजो कुट्माप,
 त्रीजो साथुआदिक ए त्रण जेदें ठे. अथवा (आचाम्ल के०) उंसामणनी
 पेरें जिहां अन्नादिक नीरस थइ निकले तेने आयंविल कहीयें ॥ १० ॥

हवे उपवासना आगार कहे ठे.

अन्न सह पारि

पंच

णि लेवाई ॥

चउ चि

वे ॥ ११ ॥

अर्थ:

रेणं, त्रीजो (

के०)

के

गारेणं, पाचमो (सबं के०) सबसमाहिवत्तियागारेणं, ए (पंच के०) पांच
 आगार (खवणे के०) उपवासना पञ्चस्काणनेविपे जाणवा. तथा एमां
 अचित्त पाणी पीचे माटे (पाणि के०) पाणस्सना पञ्चस्काणने विपे लेवेणवा
 अलेवेणवा, अलेणवा बहुलेवेणवा, ससिठेणवा, असिठेणवा, ए (लेवाई
 के०) लेपादिक (ठ के०) ठ आगार जाणवा, तथा एक (अन्न के०) अन्न
 घणाजोगेणं, वीजो (सह के०) सहस्सागारेणं, ग्रीजो (मह के०) महत्तरा
 गारेणं, चोथो (सबे के०) सबे समाहिवत्तियागारेणं ए (चउ के०) चार आगा
 र ते (चरिम के०) दिवस चरिमना पञ्चस्काणने विपे तथा (अंगुष्ठाह जिग्गहि
 के०) अंगुष्ठमुष्ठिसहियादिक अजिग्रहना पञ्चस्काणने विपे जाणवा ॥२१॥

पञ्चस्काणना आगारोनी संख्याना यंत्रनी स्थापना.

अंक.	पञ्चस्काणनाम.	संख्या.	आगारोनां नाम.
१	नोकारसी.	१	अन्न० ॥ सह० ॥
२	पोरिस्ती.	६	अन्न० ॥ सह० ॥ पठन्न० ॥ दिसामो० ॥ साहु० सब०
३	साहुपोरिस्ती.	६	" " " " " " " " " "
४	पुरिमह.	७	अन्न० सह० पठन्न० दिसा० साहु० सब० महत्त० ॥
५	अवह.	७	" " " " " " " " " "
६	एकासणं.	८	अन्न० सह० सागा० आउं० गुरु० पारि० मह० सब०
७	वियासणं.	८	" " " " " " " " " "
८	एकलवाणं	७	अन्न० सह० सागारि० गुरु० पारि० मह० सब०
९	नीवी.	९	अन्न० सहस्सा० लेवा० गिह० उल्लि० पठन्न०
१०	विगह.	९	पारि० महत्त० सब०
११	आयंघिख.	८	अन्न० सह० लेवा० गिह० उल्लि० पारि० मह० सब०
१२	उपवास.	५	अन्न० सह० पारि० मह० सब० चोलपदागारयतिने.
१३	पाणहार.	६	लेवे० अले० अले० बहु० ससिठे० असिठे०
१४	अजिग्रहसंकेत	४	अन्न० सह० मह० सब०
१५	दिवसचरिमं.	४	" " " "
१६	जवचरिमं.	४	" " " "
१७	देसावगासिक.	४	" " " "
१८	समकेतना.	६	राया० घणा० घला० देवा० गुरुनि० विसि०

ગારેણં, આઠમો, (સઘ કે૦) સઘ સમાહિવત્તિયાગારેણં, એ (અઠ્ઠ કે૦) આઠઆગારતે(એગવિઆસણિ કે૦) એકાસણ અને વિયાસણના પચ્ચસ્કાણને વિષે જાણવા. તથા એજ આઠમાંથી એક (અઠ્ઠવિણા કે૦) આઠઉણપસારેણં એ આગાર વિના શેષ એકાસણને વિષે જે કહ્યા છે તેજ (સગ કે૦) સાત આગાર તે(ઇગઠાણે કે૦) એકલઠાણના પચ્ચસ્કાણને વિષે હોય ॥૧૯॥ જિહાં જમણા હાથેં જમેં, માત્ર કોલીયા લેવાનેજ હાથ ફેરવે, પરંતુ અંગોપાંગને તો સ્વરજ સ્વણવાદિકને કામે પણ હલાવે નહીં તે એકલઠાણું જાણવું ॥ ૧૯ ॥

હવે વિગડ, નીવિ તથા આયંવિલના આગાર કહે છે.

અન્ન સહ લેવા ગિહ, ઉસ્કિત્ત પડુચ્ચ પારિ મહ સઘે ॥

વિગડ નિવિગએ નવ, પડુચ્ચ વિણુ અંવિલે અઠા ॥૨૦॥

અર્થ:—એક (અન્ન કે૦) અન્નઢળાજોગેણં, વીજો (સહ કે૦) સહ સ્સાગારેણં, ત્રીજો (લેવા કે૦) લેવાલેવેણં, ચોથો (ગિહ કે૦) ગિહઠ સંસઠેણં, પાંચમો (ઉસ્કિત્ત કે૦) ઉસ્કિત્તવિવેગેણં, ષઠો (પડુચ્ચ કે૦) પડુચ્ચમસ્કિણં, સાતમો (પારિ કે૦) પારિઠાવણિયાગારેણં, આઠમો (મહ કે૦) મહત્તરાગારેણં નવમો (સઘે કે૦) સઘસમાહિવત્તિયાગારેણં, એ (નવ કે૦) નવ આગાર તે (વિગડ કે૦) વિગડ તથા (નિવિગએ કે૦) નિવિગડ મલી વે પચ્ચસ્કાણને વિષે જાણવા, તથા એ નવમાંહેથી એક (પડુચ્ચવિણુ કે૦) પડુચ્ચમસ્કિણં એ આગાર વિના શેષ (અઠ કે૦) આઠ આગાર જે વિગડ અને નીવિના કહ્યા તેજ (અંવિલે કે૦) આયંવિલના પચ્ચસ્કાણને વિષે જાણવા. જિહાં આમ્લ એકલે સ્વાટો ચોથો રસ તેહથી નિવર્તવું તે આયંવિલ કહીયેં, તેના ત્રણ પ્રકાર છે, એક ઉંદન, વીજો કુદ્માપ, ત્રીજો સાથુઆદિક એ ત્રણ જોડેં છે. અથવા (આચામ્લ કે૦) ઉંસામણની પેરેં જિહાં અન્નાદિક નીરસ થઈ નિકલે તેને આયંવિલ કહીયેં ॥ ૨૦ ॥

હવે ઉપવાસના આગાર કહે છે.

અન્ન સહ પારિ મહ સઘ, પંચ સ્વણ ઠ પાણિ લેવાઈ ॥

ચ્ચુ ચરિમંગુઠાઈ, ત્રિગ્ગહિ અન્ન સહ મહ સઘે ॥૨૧॥

અર્થ:—એક (અન્ન કે૦) અન્નઢળાજોગેણં, વીજો (સહ કે૦) સહસ્સાગારેણં, ત્રીજો (પારિ કે૦) પારિઠાવણિયાગારેણં, ચોથો (મહ કે૦) મહત્તરા

गारेणं, पांचमो (सब के०) सबसमाहिवत्तियागारेणं, ए (पंच के०) पांच
आगार (स्वर्णे के०) उपवासना पञ्चस्काणनेविपे जाणवा. तथा एमां
अचित्त पाणी पीये भाटे (पाणि के०)पाणस्सना पञ्चस्काणने विपे लेवेणवा
अलेवेणवा. अलेवेणवा बहुलेवेणवा. ससिछेणवा, असिछेणवा, ए (लेवाई
के०) लेपादिक (उ के०)उ आगार जाणवा, तथा एक (अन्न के०) अन्न
छणाजोगेणं, धीजो (सह के०) सहस्सागारेणं, व्रीजो (मह के०) महत्तरा
गारेणं, चोथो (सबे के०) सबे समाहिवत्तियागारेणं ए (चउ के०) पार आगा
र ते (चरिम के०)दिवस चरिमना पञ्चस्काणने विपे तथा (अंगुष्ठाइ जिग्गहि
के०) अंगुष्ठमुठिसहियादिक अजिग्रहना पञ्चस्काणने विपे जाणवा ॥२१॥

पञ्चस्काणना आगारोनी संख्याना यंत्रनी स्थापना.

अंक.	पञ्चस्काणनाम.	संख्या.	आगारोनां नाम.
१	नोकारसी.	२	अन्न० ॥ सह० ॥
२	पोरिसी.	६	अन्न० ॥ सह० ॥ पञ्च० ॥ दिसामो० ॥ साहु० सब०
३	साहुपोरिसी.	६	" " " " " " " "
४	पुरिमह.	३	अन्न० सह० पञ्च० दिसा० साहु० सब० महत्त० ॥
५	अग्रह.	३	" " " " " " " "
६	एकासणं.	८	अन्न० सह० सागा० आउं० गुरु० पारि० मह० सब०
७	धियासणं.	८	" " " " " " " "
८	एकलठाणं	३	अन्न० सह० सागारि० गुरु० पारि० मह० सब०
९	नीवी.	९	अन्न० सहस्सा० लेवा० गिह० उखित्त० पञ्च०
१०	विगइ.	९	पारि० महत्त० सब०
११	आयंविख.	८	अन्न० सह० लेवा० गिह० उखि० पारि० मह० सब०
१२	उपवास.	५	अन्न० सह० पारि० मह० सब० चोलपद्मागारयतिने.
१३	पाणहार.	६	लेवे० अले० अले० बहु० ससिछे० असिछे०
१४	अजिग्रहसंकेत.	४	अन्न० सह० मह० सब०
१५	दिवसचरिमं.	४	" " " "
१६	जवचरिमं.	४	" " " "
१७	देसावगासिक.	४	" " " "
१८	समकेतना.	६	राया० घणा० धला० देवा० गुरुनि० विति०

इहां उक्खित्तविवेगेणं ए जे आगार ठे, ते आगार पिंरुविगइ आश्रयी ठे, ते पिंरु विगय जणाववा माटे विगयना जेद कही देखावे ठे. परंतु विगयना जेदो कहेवानुं छार तो आगल आवशे हास अंहीयां तो मात्र पिंरु विगय उलखाववाने निमित्तंज कहे ठे.

डुधमहु मद्य तिलं, चउरो दवविगइ चउर पिंरुदवा ॥

घय गुल दहियं पिसियं मरुण पकन्न दो पिंरु ॥२७॥

अर्थ:-एक (डुरू के०) डुग्ध, वीजो (मधु के०) मधु वीजो (मद्य के०) मद्य एटले मदिरा अने चोथो (तिलं के०) तैल ए (चउरो के०) चार (दवविगइ के०) द्रव्य विगय ठे ए चार ते ढीळुं विगय होय रस रूप होय, माटे एने रसविगय कहीयें अने एक (घय के०) घृत, वीजो (गुल के०) गोल, वीजो (दहियं के०) दधि एटले दही अने चोथो (पिसियं के०) पिशितं ते मांस ए (चउर के०) चार विगय जे ठे ते (पिंरुदवा के०) पिंरुद्रव्यरूप रसरूप जाणवा. ए चार पिंरु होय एनुं द्रव्य कोइ वेला द्रव्य होय, तथा कोइ वेला पिंरु रूप श्रीणो पिंरु होय. तथा एक (मरुण के०) माखण, वीजो (पकन्न के०) पक्का न्न ए (दो के०) वे कम्माविगय जाणवां. ते स्वप्नावें करीने (पिंरु के०) पिंरु रूप होय कठिन होय, माटे एने पिंरुविगय कहीयें. ए दस विगय कहां. इहां उक्खित्तविवेगेणं ए आगार जे ठे ते पिंरुविगयनो ठे ते जणाववा माटे आ गाथा कही ॥ २७ ॥

हवे केटलांएक पच्चरुण मांहोमांहे आगार तथा पाठ उच्चार विशेषें करी सरखा ठे एटले तेना आगार पण मांहो मांहे सरखा ठे, अने पाठ पण सरखो ठे, ते कहे ठे.

पोरिसि सहुमवहं, डुजत्त निविगइ पोरसाइ समा ॥

अंगुठ मुठि गंठी, सचित्त दवाइं जिग्गहिअं ॥ २८ ॥

अर्थ:- (पोरसाइसमा के०) पोरिसि आदि देइने पच्चरुण जे ठे, ते सरखां जाणवां, एटले एक पोरिसि अने वीजी (पोरिसिसहु के०) सार्द्ध पोरिसि ए वे सरखां जाणवां एटले पोरिसीने सार्द्ध पोरिसीना पच्चरुणा पा

वनो उचार तथा आगार. पण सरखा ठे तेमज पुरिमह ने (अचहं के०)
अचहं पञ्चकाण पण सरखुं जाणवुं, तथा एकासणुं अने (छुजत्त के०)
छिजत्त एटले वीआसणानुं पञ्चकाण अने आगार पण सरखा जाणवा. तथा
विगइ ने (निविगइ के०) नीविनुं पञ्चकाण अने आगार पण सरखा जाणवा.
तथा (अंगुष्ठ के०) अंगुष्ठसहियं, (मुठि के०) मुठिसहियं, (गंठी के०)
गंठिसहियं, (सचित्तदवाइ के०) सचित्त अव्यादिकनुं पञ्चकाण एटले स
चित्त अव्यादिक एटले सचित्त अव्यादिकना पञ्चकाण जे देसावगासिक
तेमज दिवसचरिमादिनां पञ्चकाण ए सर्व (अजिगहियं के०) अजिग्रह प
ञ्चकाण कहेचाय, तेना पण मांहोमांहे पाठ तथा आगार सरखा जणवा.
परंतु कालप्रमाणादिकें तथा स्थानकें तो फेर फार होयज ॥ २३ ॥

हवे ए सर्व आगारोना अर्थ कहे ठे.

विस्तरण मणान्नोगो, सहस्सागारो सय सुहपवेसो ॥

पञ्चकाण मेहाई, दीसि विवजासु दिसिमोहो ॥ २४ ॥

अर्थ:-जे (विस्तरण के०) विस्तरण यह जाय ते (अणान्नोगो के०)
अणान्नोगयी थाय एटले पञ्चकाणनो उपयोग अणान्नोग थकी वीसरि जाय
तेवारें अजाणपणे कांइ मुखमां प्रक्षेप करे तो तेथी पञ्चकाण जंग न थाय.
ए प्रथम अणान्नोगेण आगार कलुं एनी सायें अन्नष्ट शब्द जोनीयें ते
वारें अन्नष्टान्नोगेण एवुं नाम थाय माटें तेनुं कारण समजवाने नीचें
अर्थ सखीयें ठेयें, अन्नष्टान्नोगेण एटले अन्यत्र अने अणान्नोगात् तिहां
अन्यत्र एटले जे आगार कहां होय ते आगार वर्जीने वीजा सर्वत्र
स्थानकें पञ्चकाण पालवानी यत्ना राखवी. अन्नष्ट ए पद सर्वे आगारें
जोरवुं, एम जाणवुं तथा अणान्नोगात् एटले वीसरवाथकी अर्थात् पञ्च
काणनो उपयोग वीसरते अजाणतां कांइ मुखमां प्रक्षेप कराइ जाय पठी
पञ्चकाण सांजरी थावे तेवारें तरत मुखथकी त्याग करे तेथी पञ्चकाण
जंग थाय नही अथवा अजाणे मुखथकी हेठे उतखुं पठी कालांतरें अ
थवा तुरत स्मरणमां थावे तो पण पञ्चकाणनो जंग थाय नही परंतु शु
रुव्यवहार ठे तेथी फरी निःशंक न थाय ते माटें यथायोग्य प्रायश्चित्त
लेवुं. ए बात सर्व आगारोने विषे जाणवी. माटें आहीं पीठिकारूपें सखी.

बीजो (सहसागारो के०) सहसात्कार ते (सयमुह के०) पोतानी
मेढें आवी मुखमांहे (पवेसो के०) प्रवेश करे ते जाणवुं. एटले पञ्चस्काण
कीधुं ठे तेनो उपयोग तो बीसख्यो नथी पण कार्य करवाना प्रवर्तनयोग
लक्षण सहसात्कारें खजावेंज पोताना मुखमां कांइ प्रवेश थइ जाय जेम
दधि मथतां थकां ठांटो उनीने मुखमां पनी जाय अथवा अन्नादिकनो
कण मुखमां पनी जाय तथा चउविहार उपवास होय अने वर्षाकालमां
मेघनो ठांटो मुखमां पनी जाय तो पञ्चस्काण जांगे नही.

त्रीजो (पञ्चन्नकाल के०) प्रवृत्तकाल ते कालनी प्रवृत्तता जाणवी.
जेम (मेहाइ के०) मेघादि एटले मेघना वादले करीने ठंकाइ गयेला
सूर्यनी खबर न पडे तथा आदिशब्दथकी दिग्गदाह, ग्रहादिक, रजोवृष्टि,
पर्वत प्रमुख सर्वत जाणी लेवुं. तिहां पर्वत अने वादला प्रमुखें अंतरिक्ष,
सूर्य देखाय नही अथवा रज उरुवे करी न देखाय तेवारें पोरिसीयादि
कना कालनी खबर न पकतां अपूर्ण थयेलीने संपूर्ण थयेली जाणीने ज
मवा बेसी जाय तो पञ्चस्काण जंग न आय परंतु जाणवामां आवे तो
पठी अर्द्धो जम्यो थको होय तो पण एमज वेशी रहे, अने पोरिसी आदि
पूर्ण आय पठी जमे तो जंग न आय, परंतु हजी पूर्ण थइ नथी एवुं जाण
वामां आवे तो पण पकखे नही अने जमे तो पञ्चस्काण जंग थइ जाय ॥

चोथो (दिसिमोहो के०) दिसामोहेण ते (दिसिविवज्जासु के०)दिशिना
विपर्यासपणाथकी जेवारें दिङ्मूढ थइ जाय तेवारें पूर्वने पश्चिम करी
जाणे अने पश्चिमने पूर्व करी जाणे एम खबर न पकवाथी अपूर्ण पञ्च
स्काणे पूर्णकाल थयो जाणीने जमे तो पञ्चस्काण जंग नही अने दिङ्
मोह मटी गयां पठी जेवारें जाणवामां आवे तेवारें पूर्वनी पेठें अर्द्धो
जम्यो थको होय तो पण पञ्चस्काण पूर्ण आय तिहां सुधी एमज वेशी
रहे अने काल पूरो थया पठी जमे ॥ २४ ॥

साहुवयण उग्घाडा, पोरिसि तण सुठया समाहित्ति ॥

संवाइ कळा मदत्तर, गिद्व वंदाइ सागारी ॥२५॥

अर्थ:-पांचमुं (उग्घामापोरिसि के०) उग्घाम पोरिसी एवो (साहु
वयण के०) साधुनुं वचन एटले बहुपडिपुणा पोरिसि एवुं सांजदीने जा

अपूर्ण पञ्चस्काणे जमे तो पण पोरिसी जंग न थाय, पठी कोइकना क हेवा उपरणी जाणवामां थावे के द्जनी लगण पोरिसीनो काल पूर्ण थयो नथी तेवारें पूर्वोक्त रीतें अर्क्युक्त रहे अने पोरिसीनो काल पूर्ण थया पठी जमे ए साहुवयणेणं नामें आगार जाणवो.

ठठो (तणु के०) शरीर तेनुं (सुन्नया के०) स्वस्थता जे निराबाध पणुं तेने (तणु के०) समाधि (इति के०) एम कहीयें. एटला माटे ए सबसमाहिवत्तियागारेणं कहेवाय इहां तीव्रशूलादिक रोग उपने धके; आर्त्त रौडनी सर्वथा निराशें जे शरीरनी स्वस्थता ते सर्व समाधि कहीयें तत्पात्यधिक जे कारण ते सर्वसमाधिवर्तिताकार कहीयें. ते समाधिने निमित्तें जे औषध पध्यादिकनी प्रवृत्तिने विषे अपूर्ण प्रत्याख्याने जमतां पण पञ्चस्काण जंग थाय नहीं.

सातमुं (संघाइकळा के०) संघादिकनुं कोइ कार्य उपने धके वडेरानी आझा पाखे तेने (महत्तर के०) महत्तरागार कहीयें, ते आत्री रीतें के जे पञ्चस्काण कीधुं ठे तेनी अनुपालनायकी पण जो निर्झरानी अपेक्षायें विचारीयें तो महोदुं निर्झरा खाज हेतु कार्य ठे, अने अन्य पुरुपांतरें ते कार्य असाध्य ठे, धीजा कोइ पुरुषयी थाय तेम नथी एवुं कोइ संघनुं तथा आदि शब्दयकी चैत्य ग्लानादिकना कायें प्रयोजन ठे तेहिज आकार ते महत्तराकार कहीयें. तिहां अपूर्ण काखें जमतां पञ्चस्काण जंग न थाय.

आठमुं (गिहृष्ठ के०) गृहस्थनी नजर पडे तथा (घंदाइ के०) सर्प घंदि वानादिकनी नजर पडे तेने (सागारी के०) सागारिआगारेणं कहीयें. तिहां आगार एटखे घर तेणे करी सहित ठे जे तेने सागारिकहीयें तेनी नजर देखतां साधुने आहार करवो कल्पे नहीं. केम के एयकी प्रवचनोपघातादिक घट्ट दोपनो संजब थाय माटें साधुने जमतां धकां जो सागारी आधी पडे अने ते जो चस होय एटखे तरत जवावालो होय तो द्वाणक बेसी रहे अने तेने स्थिर रहेतो जाणे तो स्वाध्यायादिकना जंग पातकना जययकी अन्यत्र जइने तेहिज आसने जमे तो पञ्चस्काण जंग न थाय. ए जेम गृहस्थने सागारिक कहीयें तेमज जेदनी हट्ट देखतां थय्न खाइयें ते पचे नहीं. तेने पण सागारिक कहीयें तथा उपपदणें आदि शब्दयकी सर्प, अग्नि, प्रदीप, नरेसी, पाणीनी रेस थावे तथा गृहपातादिक एटखे घर पणुं होय

ए आगार पण लेवा. इत्यादिक उपद्रवोना कारणे अन्यस्यानके जड मतां पण पच्चस्काण जंग न थाय ॥ २५ ॥

आउंटण मंगाणं, गुरु पाहुण साहु गुरुअजुठाणं ॥
परिठावण विहि गहिए, जइण पावरण कडिपट्टो ॥ २६ ॥

अर्थ:-नवमो (अंगाणं के०) पण प्रमुख अंग तेनुं (आउंटण के०) आकुंचन एटले संकोचवुं तथा पसारवुं ते अणखमते करवुं पडे एटला माटे एने आउट्टणपसारेणं आगार कहीयें तेथी जमतां यकां कांश्क पोतानां आसनादिक चलायमान थाय तो पच्चस्काण जंग न थाय.

दशमो (गुरु के०) पोताना दीक्षागुरु आवे अथवा कोइ महोदो पा हुणसाहु के०) प्राहुणो साधु आवे थके जमतां उठवुं पडे तो (गुरुअजुठाणं के०) गुरुअजुठाणेणं आगार थाय एटले ते आवेला आचार्यादिक गुरुनां विनयादिक करवा माटे अज्युठानादिक साचववा सारु उठवुं पडे, फरी तेमज बेसीने जमे तो पच्चस्काण जंग न थाय ॥

अगीयारमो (पारिठावण के०) जे अन्न परठवातुं होय ते (विहिगहिए के०) विधियें ग्रहण करेलु होय ते उपवासादिक पच्चस्काणमां पण लेवुं पडे तेने पारिठावणियागारेणं कहीयें एटले जे विधियें करी निदोंप पणे ग्रहण कखुं अने विधियें वहेंची आप्युं होय पठी अन्य साधुयें विधियें जुक्त कख्या थकी कांश्क आहार उगख्यो ते पारिष्ठापन योग्य थयुं परंतु ते अधिक आहारने परठवतां दोष उपजे ठे एवुं जोणीने तेहवुं अन्न तथा विगयादिकने गुरुनी आज्ञायें आहारतां पच्चस्काण जंग न थाय. तिहां एटलुं विशेष जे चउविहार उपवासमांहे पाणीनुं पारिठावणियागारेणं थाय तथा तिविहार उपवासना पच्चस्काणमां अन्नादिकनुं पारिठावणियागारेणं थाय, परंतु विगयादिकनुं पारिठावणियागारेणं न थाय, अने बीजा सर्व पच्चस्काणोने विषे थाय. ए आगार यतिने होय परंतु पाठ संलग्न ठे माटे गृहस्थने पण पाठमां कहेवाय ठे.

वारमो (जइण के०) यतिने अर्थे आगार जाणवो ते यतिने अर्थे (पावरण के०) प्रावरणना पच्चस्काणे (कडिपट्टो के०) चोलपट्ट तेहनो आगार जाणवो, एटले वस्त्र मूकी नग्न थइ वेगो होय अने गृहस्थ आवे

एटले लळाने माटे उठीने चोखपट पहरे, तेने चोखपटागारेणं कहीयें एथी पञ्चस्काणजंग न थाय. ए आगर पण यतिने होय ॥ २६ ॥

खरडिय लुहिअ मोवा, इ लेव संसठ मुच्च मंभाई ॥ उस्कि
त पिंम विगई, एं मस्कियं अंगुलीहिं मणा ॥ २७ ॥

अर्थ:-तेरमो, प्रथम (खरडिय के०) खरड्यो ते खेप अने पठी तेने लुहिअ के०) लुंठी नाख्यो होय एटले खरड्यो ते खेप अने लूठयुं ते अलेप एवो (मोवाइ के०) मोयो चाटुवो प्रमुख होय ते (लेव के०) लेवालेवेण आगर जाणवो, एटले जोजननुं जाजन अथवा चाटुवा प्रमुख होय ते अकल्पनीय एवा विगय अने शाक प्रमुख अन्नादिकें खरड्या होय, पठी ते कम्ठी प्रमुखने लुंठीने अलेप कीधां होय तो पण कांडक विगयादिक अवयवना सज्ञावें सहित ठे तेवा जाजने करी आयंगिलादिक पञ्चस्काण वालाने जमतां पञ्चस्काण जंग थाय नही.

चौदमो गिह्मसंसठेण एटले जक्तदायक गृहस्थसंबंधि विगयादिकें वधारादिकें (संसठ के०) संसठ एटले मिश्र कीधुं एवुं (मुच्च के०) शाकादिक केरंवादिक तथा (मंभाई के०) मांडादिक ते खगारेक हाथे गोल प्रमुखें चोपड्या कीधा होय तेने गृहस्थसंसठ कहीयें ते निविना पञ्चस्काणे खेवा कल्पे तथा आयंगिलमां पण किंचिन्मात्र तेल्लादिकें स्निग्ध हाथे खगा डेला एवा मंडकादिक होय ते पण यतिने लेतां पञ्चस्काण जंग न थाय.

पन्नरमो (पिंम विगईणं के०) पिंमरूप विगयनुं (उस्कित के०) उत्क्षिप्त एटले पातुं लेवुं एटला माटे एने उस्कितविवेगेणं नामें आगर कहीयें. एटले ए जाव जे मांसां प्रमुख अन्न तथा पूषिकादिक ऊपर गोल प्रमुख तथा माखणादिक मूक्यां होय, ते फरी पाठा तेना उपरथी उपाकी पण लीधा होय एटले ए गोल माखणादिक जे पिंम विगय ठे ते एवां ठे के जे पदार्थ उपर राखेलां होय तेने फरी जेवारें तेना उपरथी पाठां उ ऊरी लड्यें तेवारें ते निःशेषपणे एटले वधां पाठां खेवाइ शकाय नही कां इक पण रोटला प्रमुखने लागेलां थकांज रही जाय माटे जेना उपरथी पिंमविगई अलगी करी लीधी होय एवा रोटलाप्रमुखने विगईना पञ्चस्काणे वालो, जो गृहस्थना घरथी बहोरीने जुंजे, तो पञ्चस्काणजंग न थाय.

शोलमो (मस्त्रियं के०) मसद्वयुं (अंगुलीदिं के०) अंगुलीयं करीने
 (मणा के०) लगारेक एटले ए जाव जे अंगुलिये घृतादिक चोपडी ते
 अंगुलीयें चोपडीने मांसा प्रमुख करे तेने पमुचमस्त्रिण कहीयें. ते सर्व
 था रूढ एवा मंरुकादिक होय तेने लगारेक स्नेहवंत मुकुमारता उपजा
 ववाने अर्थे लहुचूइ प्रमुख स्तंगुलीयें करी अक्षित कीयुं होय ते नीचि प
 च्चरकाणमां लेतां पच्चरकाण जंग न आय, परंतु घृतादिकनी धारायें करी अ
 क्षित करे, तो लेवुं कदपे नही. ए शोल आगार अशन आथी कव्या॥१७॥

हवे पाणस्सना ठ आगारनो अर्थ कहे ठे

लेवाडं आयमाई, इअर सोवीरमठ मुसिणजलं ॥ धोअण
 बहुल ससिठं, उस्सेइम इअर सिठविणा ॥१८॥ दारं ॥ ४ ॥

अर्थः—प्रथम (लेवारं के०) लेपकृत पाणी ते कोने कहीयें? के (आ
 यमाई के०) आचाम्लादि उसामण आदिशब्द थकी आंवली तथा डाढ़नुं
 पाणी पण जाणवुं एटला माटे ए आगारनुं नाम लेवेणवा कहीयें.

बीजो (इअर के०) इतर एटले पूर्वोक्त लेपयकी जलटु अलेपकृत
 पाणी लेवुं ते माटे ए आगारनुं नाम अलेवेण वा जाणवुं. ते (सोवीरं के०)
 सौवीर कांजी धोयण आदिशब्दथी गडूल जरवाणी प्रमुख जाणवुं

त्रीजो (अठं के०) अठ ते निर्मल पाणी (उसिणजलं के०) ऊण
 पाणी एटले त्रिदंदोत्कालित ऊण जल अथवा बीजुं पण निर्मल पाणी
 नितखुं फलादिकनुं धोयण जाणवुं एटला माटे अठेणवा नाम कहीयें.

चोथो (धोअण के०) चोखा प्रमुखना धोयण प्रमुखनुं पाणी तेने (व
 हुल के०) बहुलेप कहीयें एटला माटे एनुं बहुलेवेणवा एवुं नाम ठे ए
 तंडुलधावनादिक गंडुल पाणी जाणवुं.

पांचमो (ससिठं के०) सीथ सहित पाणी ते (उस्सेइम के०) आ
 टाथी खरड्या हाथनुं धोयण एटले उत्सेदिम एवुं पिष्टजलनुं नाम ठे
 एटला माटे ससिठेणवा एवुं ए आगारनुं नाम ठे.

ठठो ए पूर्वोक्त पांचमा ससिठेण वा ए आगारथी (इअर के०) इतर ते
 आटावाला हाथनुं धोयण तेने वस्त्रादिकें करी गड्युं होय तेथी ते (सिठवि
 णा के०) सीथ विनानुं जाणवुं, एटले अन्नादिक आटाना दाणाना खाद

विनानुं थाय, एटसा भाटे तेनुं नाम असिष्ठेण वा कहेवाय. ए ठ आगार पाणीना कया. तेनी साथें पूर्वे कहेला शोल आगार मेलवीयें, तेवारें सर्व मली घावीश आगारोनी संख्या थाय ॥ ५७ ॥

आंहीयां प्रत्येक आगारें वा शब्द मूकेलो ठे ते एक एकथी बीजा बी जामां विशेष देखारुवाने भाटे ठे, एटले लेपथी अलेप विशेष, अलेपथी अन्न विशेष, अम्रथी बहुलेप विशेष, बहुलेपथी ससिठ विशेष, ससिठथी असिठ विशेष जाणवो, परंतु लेपादिकनुं पाणी लीये तो पण उपवासादि कनो जंग थाय नही. इति जावः ॥ ए प्रकारें अपुनरुक्त एटले फरी न उच्चरीयें एवा घावीश आगारोना अर्थनुं व्याख्यान लेशथी देखाळ्युं. ए आगारोना अर्थनुं चोथुं. द्वार पूर्ण थयुं उत्तर दोल चालीश थया ॥

हवे दश विगइना स्वरूपनुं पांचमुं द्वार कहे ठे.

पण चउ चउ चउ उ उविह, उ नरकउक्षाइविगइ इगवीसं ॥

ति उ ति चउविह अजस्का, चउ महुमाई विगइ वार ॥५९॥

अर्थः—जे इंद्रियादिकने पुष्ट करे, मन, वचन अने कायाना योगने अप्र शस्त विकार उपजावे, ते विगइ कहीयें, ते विगइ दश जेदें ठे. तेमांथी चार विगइ तो साधु अने श्रावक वेहुने अजह्यज ठे एटले नक्षण करवा योग्य नथी, अने ठ जह्यविगइ साधु अने श्रावक वेहुने जह्य करवा योग्य ठे भाटे एने जह्य विगइ कहीयें, तेना उत्तर जेद वार थाय ते कहे ठे.

प्रथम दुध विगइ (पण के०) पांच जेदें ठे, बीजी दधि विगइ (चउ के०) चार जेदें ठे, ग्रीजी घृतविगइ (चउ के०) चार जेदें ठे, चोथी तेल विगइ (चउ के०) चार जेदें ठे. पांचमी गोलविगइ (उ के०) वे जेदें ठे. ठष्ठी पक्वान्नविगइ (उविह के०) द्विविध एटले वे जेदें ठे, ए (दुग्धाइ के०) दुग्धादिक (ठ के०) ठ (नरक के०) नक्षण करवा योग्य (विगइ के०) विगइ ठे तेना सर्व मली उत्तरजेद (इगवीसं के०) एकवीस थाय ठे.

हवे चार अजह्य विगइना उत्तर जेद कहे ठे. प्रथम मधु विगइ (ति के०) त्रण जेदें ठे, बीजी मदिरा विगइ (उ के०) वे जेदें ठे, ग्रीजी मांस विगइ (ति के०) त्रण जेदें ठे, चोथी माखणविगइ (चउविह के०) चार जेदें ठे. ए (महुमाई के०) मधु आदिक (चउ के०) चार (अजस्का के०)

अजदय (विगइ के०) विगइ ठे, तेना सर्व मली उत्तर जेद (वार के०) वार थाय ते सर्व नामपूर्वक आगल कहेशे ॥ २९ ॥

हवे प्रथम ठ जदय विगइना एकवीश जेद व्यक्तें करी कहे ठे.

खीर घय दहि अ तिह्वं, गुड पकन्नं ठ जरक विगईउ ॥

गो महिसि उंठि अय ए, लगाण पणइ-६ अह चउरो ॥ ३० ॥

अर्थ:-प्रथम ठ जदय विगयनां नाम कहे ठे. एक (खीर के०) दूध, बीजो (घय के०) घृत, त्रीजो (दहि के०) दधि, (अ के०) वली चो थो (तिह्वं के०) तैल, पांचमो (गुरु के०) गोल, ठठो (पकन्नं के०) प कन्न, ए (ठ के०) ठ (जरकविगईउ के०) जदयविगय जाणवा. एटले ए ठ विगई जे ठे ते साधु तथा श्रावकने जदण करवा योग्य ठे माटे एने जदय विगय कह्या, हवे ए ठ जदय विगयना उत्तर जेदनां नाम कहे ठे.

तिहां प्रथम दूधविगयनुं नाम कह्युं ठे माटे दूधना उत्तर जेद कही दे खाडे ठे. एक (गो के०) गायनुं दूध, बीजुं (महिसी के०) जेपनुं दूध, त्रीजुं (उंठि के०) उंठमीनुं दूध, चोथुं (अय के०) अजा एटले ठालीनुं दूध, पांचमुं (एलगाण के०) एरुका ते गारुरीनुं दूध ए (पण के०) पांच जातिनां (डुरु के०) दूध ते सर्व विगई जाणवां, अने शेष मनुष्यणी तथा बीजा पशुआदिकनां जे खीर थाय ठे ते विगइमां गणाय नही. (अह के०) अथ एटले हवे (चउरो के०) चार जातिनुं घृत तथा चार जातिनुं दही कहे ठे ॥ ३० ॥

घय दहिआ उट्टि विणा, तिल सरिसव अयसिलट तिह्व चऊ ॥
दवगुड पिंरुगुडा दो, पकन्नं तिह्व घय तलियं ॥ ३१ ॥ दारं ॥ ५ ॥

अर्थ:-प्रथम (घय के०) घृत जाणवुं, बीजी (दहिआ के०) दधिजा णवुं, ए वे विगइना एक (उट्टिविणा के०) उंठमीना दूध विना वाकी चार चार जेद जाणवा. केम के उंठडीनुं दूध जमाय नही माटे ते विना वाकी चार, एक गायना दहीनुं घी, बीजुं जेपना दहीनुं घी, त्रीजुं ठालीना दहीनुं घी, अने चोथुं गारुरना दहीनुं घी, ए चार जेद घृतना जाणवा तथा दहीना पण एज चार जेद. एक गायना दूधनुं दही, बीजुं जेपना

दूधनुं दही, व्रीजुं ठालीना दूधनुं दही अने चोथुं गारुना दूधनुं दही, ए चार दहीना जेद विगइरूप जाणवा.

हवे तेल विगयना चार जेद कहे ठे. एक (तिल के०) तिलनुं तेल, व्रीजुं (सरिसव के०) सरशवनुं तेल व्रीजुं (अयसि के०) अयसीनुं तेल अने चोथुं (लट के०) कावरी कसुंवा धान्य खसखसना दाणानुं तेल, ए (तिल के०) तेल विगइना (चऊ के०) चार जेद विगइयाता रूपें जाणवा. अने वीजा एरंमीयानां फूलां, दिमोल, मधुकफल, नाखियेर, खदिर, शिंश पादिक याचत् लाहापाकादिक सर्व जातिनां तेल ते नीवियातां जाणवां.

हवे गोल विगइना वे जेद कहे ठे. एक (द्वगुरु के०) द्वयगोल तेढीलो रावनीयो रसरूप गोल जाणवो, वीजो (पिंरुगुरु के०) पिंरु रूप गोल ते काठो विविध जातिनो गोल जाणवो. ए (दो के०) वे प्रकारना गोल जाणवा.

हवे (पकान के०) पकान विगइना वे जेद कहे ठे, तेमां एक तो पूर्वे जे चार जातिनां तेल कहां ठे, तेमां तद्युं होय तेने (तिलतलिय के०) तेलमां तलेयुं पकान कहियें व्रीजुं पुर्वे जे चार जातिना घृत कहां ठे, तेमां तद्युं होय तेने (घयतलिय के०) घृतमां तलेयुं पकान कहियें. त लियं शब्द वे स्थानकें जोरुयो. ए रीतें दूधना पांच, घृतना चार, दहीना चार तेलनां चार, गोलना वे अने पकानना वे, मली एकवीश जेद जइय विगयना कहा. ए विगयना नामनुं पांचमुं द्वार पूर्ण थयुं. उत्तर वोख पचास थया॥ हवे ए जइय विगयना निवियाता व्रीश कराय ठे तेना जेदोनुं ठहु द्वार कहेठे.

पयसाडि खिर पेया,वलेहि इश्टि इश्विगइगया ॥

दरक बहु अण्प तंडल, तच्चुन्नविल, सहिअ इडे॥३९॥

अर्थः—प्रथम दूधना पांच निवियाता थाय ते कहे ठे. एक (दरक के०) द्राख अने टोपरादिक नाखीने दूध रांध्युं होय तेने (पयसानि के०) पय सानी कहियें, व्रीजुं (वहुतंडल के०) घणा चोखा नाखीने दूध रांध्युं होय तेने (खीर के०) खीर कहियें, व्रीजुं (अण्पतंडल के०) अण्पतंडल एटले थो डा चोखा नाखीने दूध रांध्युं होय तेने (पेया के०) पेया कहियें, चोथुं (तच्चुन्न के०) ते चोखाना चूर्ण करी सहित एटले ते चोखानो आटो लोक जापायें फूकरणुं कहे ठे, ते नाखीने, दूध पचाव्युं होय, रांध्युं होय

तेने (अवलेहि के०) अवलेहिका कहियें, पांचमुं (अंवलसहिअडुळे के०) खाटो रस करी आठ कांजी प्रमुख खटाशें सहित दुध जण्ण करे, अथवा एलोक जाषायें दूधमां खटाश होय तेमाटें एने फेदरी कहे ठे अथवा त्रण दिवस प्रसूत गोडुग्ध बलही बलहटां ते (डुरूट्टी के०) डुरूट्टी कहीयें. ए पांच (डुरू के०) डुग्धना (विगड्गया के०) विट्ठतिगता एटले निवीयाता जाणवा. जेदांतरें एनां पण वीजा जेदो थाय ठे ॥ ३२ ॥

हवे घृतविगड् तथा दहीविगड्ना पांच पांच निवीयाता कहे ठे.

निप्रंजण विसंदण, पक्कोसहि तरिय किट्टि पक्कघयं ॥ ६
हिए करंव सिहरिणि, सलवण दहि घोल घोलवडा ॥ ३३ ॥

अर्थः—एक पक्कान्न तट्यापठी उत्तुं जे बलेलु घृत तेने (निप्रंजण के०) निप्रंजण एटले निर्जजनघृत, पक्कान्ननुं तलण घृत कहीयें, बीजुं दहीनी तरी अने धान्यनी कणक वेहु एकठा मेलवीने नीपजाव्युं जे ड्रव्य विशेष कुद्वर इतिजाषा सपादलक्ष देशप्रसिद्ध ते (वीसंदण के०) विसं दन एटले विसंपंदन कहीयें, त्रीजुं (पक्कोसहितरिय के०) पक्कोपधितरित एटले औषधिने घृत साथें पचावीयें तेनी उपर जे घृतनी तरिका बले ठे, एवं कूरिया सरिखु घृत पचीने थाय ते घीनी उपरली तरी कहीयें, चोथुं घृतनो मेल उतरे तेने (किट्टि के०) घृतनो मेल ते कीटुं कहीयें, पांचमुं (पक्कघय के०) पाकुं घृत ते औषधियें पचावेलुं घृत जाणवुं, खयर आमलादिक ब्राह्मी प्रमुख औषधियें करी पचाव्युं होय ते जाणवुं एना जेदांतर घणा थाय.

हवे दहीना पांच निवीयाता कहे ठे. प्रथम (दहिए के०) दहीने विपे उंदन एटले कूर एकलुं मेलवीने कीधुं ते दधि सीधोरो इत्यादि लोक जाषायें कहे ठे, तेने (करंव के०) करंवो कहीयें, बीजुं खांम नाखीने हाथथी मथन करेलुं दही तथा खांमयुक्त वांधेलुं दही तेने (सिहरिणी के०) शिखरिणी कहीयें, त्रीजुं लूणना कण नाखीने मथेलुं वनें अणगद्व्युं जे दही, ते (सलवणदहि के०) लवणसहित दधि कहीये, चोथुं लुगमार्थी ठाणेलुं मथेलुं दही तेने (घोल के०) घोलेलुं दही कहीयें, पांचमुं दहीना घोलयुक्त बटक करवां कांजीवमां, दहीवमां तथा दही ठाणीने तपावे, पठी मांहे वमां नाखे, तेने (घोलवमा के०) घोलवमां क

हीये. इतां विवेकीने गटसुं विरोप के जिहां विदसयुक्त करवुं पडे. तिहां एही तथा नाम जे वरामांहे नाखवी होय तेने जाण करी नाखीये तेषारें धावकने जहाण करवा योग्य थाय. अन्यथा घोलवमां धावीश अजदयमां गणाय ने जहाण कन्वा योग्य नथी. अकल्पनीय जाणवां ॥ ३३ ॥

हवे मेख नया गोख विगडना पांच पांच नीवियाता कहे ठे.

तिलकृष्टि निप्रंजण, पकतिल पकुसहितरिय तिल मली ॥

सखर गुलवाणय पाय, खंर अधकटिय इगुरसो ॥ ३४ ॥

अर्थ:-प्रथम (तिलकृष्टि के०) तिल तथा गोख कृटीने खांकीने एकठां करिये, ते तिलकट कहीये. वीजुं तथा पकासवी उतरेसुं दजेसुं घसेसुं तेस गटसे पकासनुं नलण जाणवुं. अथवा केरी प्रमुखादिकना सरसीया दिक तेस ते (निप्रंजण के०) निप्रंजन गटसे निप्रंजन जाणवुं. वीजुं सर्व औपधवाला तेस गटसे लाहादिक अव्ययी पकावेलां तेसने (पकतिल के०) औपधपक तेस कहिये, चोसुं तेसमांहे नारायणादिक औपधी पचाव्या पठी औपध उपर तरी वसे ते (पकुसहितरिय के०) पकोपधिची तरिय तेस गटसे पकोपधिची वसेली तरि कहीये. पांचसुं (तिलमलीके०) तेसनी मली गटसे तेसनी मेख कीटी जाणवी. ए पांच नीवियाता तेसना जाणवा. गना पण जेदांतरें घणा जेदो थाय.

हवे गोखना नीवियाता कहे ठे. एक (सखर के०) साखर मिथ्री, वी जो (गुलवाणिय के०) गोखवाणी तथा रांधेसुं गुलवाणुं अखात्रीजें कराय ते देशप्रसिद्ध ठे, वीजो (पाय के०) गोखनी पांति ते पाकयुक्त जेणें करी खाजादिक खेपीये ठेये एने माखवादिक देशने विषे काकधपांति एम जापाये कहे ठे, चोथो (खंर के०) खांरनी सर्वजाति, पांचमो (अधक टिय इगुरसो के०) अख्खो काढेखो इहु गटसे सेखनी तेनो रस, ए पांच नीवियाता गोखना जाणवा. गना पण जेदांतरें घणा थाय ठे ॥ ३४ ॥

हवे कमाविगडना पांच नीवियाता कहे ठे.

पूरिअ तव पूथ्या विय, पूअ तनेह तुरिय घाणाई ॥ गुल

दाणी जल लप्पसि, य पंचमो पूत्तिकय पूजे ॥ ३५ ॥

अर्थ:-(पूरिअतवपूथ्या के०) पूथ्यो गटसे ढांकयो सर्व तावडो ठे ते

(पिंमगुल के०) पिंमगौल एटले काठो गोंस गाये (गंगगाण के०) मसद्वुं जे चूरुं प्रमुख तेमांहे (अग्रामल्लय के०) यातांमल्लय एटले शण पीवना मझोर ते समान नहाना काणीयाना लेया प्रमाणवाडा एवा गोलना बहु खंक रहे तो पण तेने (च के०) वली (गंगठ के०) संखट्ट डव्य कहियें. ते नीवीयातामांहे लेया कट्ये परंतु एवी मझोरा खंड गोलना रहे तो ते विकृतिगत जाणवा. ते कट्ये नई ॥ ३३ ॥

हवे वली एहिज नीवीयातानुं स्वरूप दर्शाववा कांडक विशेष कहे ठे.

द्वहयविगइ विगइ, गयं पूणो तेण त हय दवं ॥

उधरिए तत्तमिय, उक्किठ दवं इमं चन्ने ॥ ३५ ॥

अर्थ:- (द्व के०) डव्य जे कलम शाल जोखा प्रमुख नेणे (हय के०) हणी निर्वीर्य करी एवी जे क्षीरादिक (विगइ के०) विगइ तथा वणिका दिकें हणी एवी जे घृतादिक विगइ तेने (विगइगयं के०) विकृतिगत एटले नीवीयातुं कहीयें. (तेण के०) ते कारण माटे (पुणो के०) वली ते तंडुला दिकें हण्युं एवुं जे विकृतिगत (तं के०) तेने (हयं दवं के०) हत डव्य कहीयें. तथा सुखडी तावनामांहेथी (उद्धरिए के०) उद्धर्या पठी एटले सुखनी कहाडी लीधा पठी उगखुं जे घृत (तत् के०) ते टाहाडुं थया पठी तेमां लोट नाखीने हलावियें (तम्मिय के०) ते घृत तावडो हेगो उताख्या पठी (उक्किठदवं के०) उत्कृष्ट डव्य कहेवाय एटले विगय जाणवुं (इमं चन्ने के०) एम अनेरा आचार्य कहे ठे. इति गाथार्थः ॥ ३५ ॥

इहां जावार्थ ए ठे जे अन्न प्रमुख डव्यें विगइना पुजल हण्णा तेवारें विगयनो खाद फरी गयो तेथी ते नीवीयातु कहेवाय, परंतु विगइ तथा नि वृत्तिक न कहेवाय, एटला माटे ते नीवीना पचस्काण वालाने लेवी कट्ये.

अने सुकुमारिकादिक सुखडीने तावडामांहेथी काढ्या पठी उगखुं जे घृतादिक तेने विषे चूला उपर ठते अग्निसंयोगथी तपे थके तेमांहे क्षेपव्युं जे कणिकादिक दल प्रमुख तेने उत्कृष्ट डव्य कहीयें, ते विकृतिगत जाणवुं. ते केम के? चूरिम पूर्वे कडाह विगइ थई जन्न कणिका कीधी ते ऊण घृत गोल परस्परें डव्य हत थइने पठी ते कणिका क्षेप करी मोदक बांध्या एवुं जे चूरमादिक ते विकृतिगत जाणवुं, पण विगय समजवी

नहिं, एतुं नाम उत्कृष्ट इत्य जाणवुं. एम कंटलाएक आचार्य कहे ठे. नामां नरं गीताप्राप्तिप्राये तो एम के जो बुद्धिमाना मायाधी उत्तमा पत्नी शीत भया येनं, जे कणिकादिक केपरीये, ते तथाविध पाकानावधी विकृतिगत कहीये अन्वया परिपक्व विशेष थये इत्यगत कहीये पण विगड तथा निर्विकृतिक न कहीये एवं व्याख्यान प्रवचनसारोक्तावृत्तिना अजिप्राय प्री लागुं ठे, पण तिहां एम काणुं ठे जे सुधिये पत्नी परं विचारवुं, जे माटे निर्विकृतिक अनेक जेवुं ठे. ते बहुश्रुतनी आचरणा परंपराधी जाणवां॥३॥
हवे कंटलीएक वस्तुनां नाम उत्तम इत्य कथां ठे, ते देखावे ठे.

तिल सकुलि घरसोलाई, रायणवाइ दखवाणाई ॥

मोली तिह्वाईया, सरसुत्तम दध खेवकडा ॥ ३० ॥

अर्थ:- (तिल के०) तेलधी नीपनी पत्नी (सकुलि के०) तिल सांकली तथा ग्यारेक, टोपरां, सिंगोमां प्रमुख नाहोखाना हारका तेने (घरसोलाई के०) घरसोलां कहीये अने आदिशब्दयकी साकर खांमना विकार सावरीया पापक, नाखिकेर, खांम फातली, पाक, सये मेवा प्रमुख, राजदना आदिक, तथा (रायण के०) रायण (अंवाइ के०) आंवादिक एटखे आम्नादिक फल सये अधिक कथां पाकादिके नीपजाव्यां मधुका दिकनां, नाखिकेरादिकनां, (दखवाणाई के०) दखवाणी प्रमुख, नाखेरवाणी प्रमुख (मोलीतिह्वाईया के०) मोली तेल आदि शब्दयकी नाखिकेर सरशव प्रमुखनुं तेल, एरंड प्रमुखनुं तेल जाणवुं. थरकोनादिक मेवा हलवा प्रमुख ए सये (सरसुत्तमदध के०) सरस उत्तम इत्य कहीये तथा एने (खेवकडा के०) लेपकृत पण कहीये. ए नीवीमां कल्पनीय जाणवां ॥ ३० ॥

हवे ए सये पदार्थ कारणे खेवां कल्पे, पण सहज पणे रसप्रताये खेवां कल्पे नहीं, ते कहे ठे.

विगडगया संसठा, उत्तमदधाइ निधिगइयंमि ॥

कारणजायं मुत्तुं, कप्पंति नजुत्तुं जे वुत्तं ॥ ३१ ॥

अर्थ:- एक (विगडगया के०) विकृतिगता एटखे दूध प्रमुख विगडधी उत्पन्न भया जे नीवीयाता जे संख्याये त्रीश पूर्वें कथा ठे ते, बीजा (संसठा के०) संसृष्ट इत्य जे करंवादिक, मगदल, पापनी पिंकादिक, त्रीजी (उत्तम

दवाइ के०) उत्तम इन्द्रियद्विक ने निजमांकाही, साकर, मेवादिप्रमाणोंबध
इन्द्रिय जे पूर्वे कही आख्या ने ए वण प्रकाशनी परन्तु ने (निषिगइगंनि के०)
नीवीना पञ्चस्काणने वीने कोइ (कारणजाय के०) कारणजानं गटपे
पुष्टालंवन वीशेष प्रयोजनरूप वातादिक कारण (मुत्तुं के०) मुत्तुनि. मा
धुने (मुत्तुं के०) जोगववुं लेवुं (न के०) नही (कारणनि के०) कहे.
जेने जावजीव सुधी ठ विगयनां पञ्चस्काण होय, किं वा तवाविष विशेष
तपे उजमाल होय, किंवा वैयावच कर्मानं उजमाल होय, ज्ञानादिकनो
उद्यसी होय, तेवारें शरीरें ग्लानादिक निमित्तें औषधादिक कारणें लेवां
कहेपे, अन्यथा कारणविना लेवां कहेपे नहीं, (जके०) जेमाटे (मुत्तुं के०)
कहुं ठे ते आगली गाथायें कहेठे ॥ ३९ ॥

विगइं विगइं जीउ, विगइगयं जो अ जुंजए साहू ॥

विगइ विगई सहावा, विगई विगइं बला नेई ॥ ४० ॥

अर्थः—(वीगइं के०) दूध प्रमुख जे विगइ ठे ते प्रत्ये अने (विगइगयं
के०) विकृति गत जे क्षीरादिक त्रिविध इन्द्रिय नीवीयाता कहे ठे ते प्रत्ये
(विगइं के०) विगति एटले विरुद्धगति ते नरक, तिर्यच, कुदेवो कुमाणसत्त्व
रूप जे माठी गतियो ठे तेनाथकी (जीउके०) जीती राखतो एटले वीहीतो
अथवा संयम ते गति अने तेनो प्रतिपक्षी जे असंयम ते विगति जाएवी.
तेवी विरुद्धगतिथकी वीहितो एवो (जो के०) जे (अ के०) बली (साहू
के०) साधु ते (जुंजए के०) जुंजे एटले खाय ते साधुने (विगई के०)
विगइ ते (विगइं के०) विगति जे नरकादिकनी विरुद्धगति तेने विपे
(बला के०) बलात्कारें एटले ते साधु जो पण दुर्गतिमां जवाने नश्री
वांढतो तो पण बलात्कारें तेने माठी गति प्रत्ये (नेई के०) पहुँचाडे. ते
(विगइ के०) विगइ केहेवी ठे? तो के (विगइसहावा के०) विकृतिस्वभाव,
एटले विकार उपजाववानो ठे स्वभाव जेने एवी ठे. केम के ए विकृत ते
अवश्य शब्दादिक कामजोगने वधारे एवी ठे माटें कारण विना विगया
दिक न लेवां, अने श्रावकने पण निवी प्रमुखने पञ्चस्काणे कोइ महोटा
कारण विना तथा विशेष तप विना नीविता लेवा कहेपे नहीं, एनो
विस्तार श्रीआवश्यकनिर्युक्तिनी वृत्तिथी तथा प्रवचनसारोद्धारनी

वृत्तिश्चादिक ग्रंथयी जाणवो. आर्ही संक्षेप मात्र खख्यो ठे ॥ ४० ॥

हवे चार अजदय विगय ठे, तेना उत्तरजेद कहे ठे.

कुत्तिय मन्निय जामर, महु तिहा कठ पिठ मद्य डहा ॥ जलथल खग मंस तिहा, धयव मखण चउ अजस्का ॥ ४१ ॥ दारं ॥ ६ ॥

अर्थ:-तिहां प्रथम मधुविगयना जेद कहे ठे. एक (कुत्तिय के०) कुत्तां वगतरां जंगलमध्ये थाय ठे. तथा वर्षाकालें विशेष थाय ठे, तेहनुं मध,वीजुं (मन्निय के०) माखीनुं मध, अने व्रीजुं (जामर के०) जमरानुं मध एवं (तिहा के०) ग्रण प्रकारनुं (महु के०) मधु एटले मध जाणवुं तथा एक (कठ के०) काष्ठ ते धाउनी प्रमुख काठयी महुनादिकयी नीपन्युं मद्य,वीजुं (पिठ के०) पिष्ट ते ज्वारप्रमुखना आटादिकयी नीपनी मदिरा ए (मद्य के०) मद्य एटले मदिरा ते (डुहा के०)वे प्रकारनी जाणवी. हवे मांसना जेद कहे ठे. एक (जल के०) जलचर जीव जे मत्स्यादिक तेनुं, (थल के०) थलचर जीव जे छिपदचतुष्पदादिक तेनुं, व्रीजुं (खग के०) खेचर जीव जे पक्षीयादिक तेनुं, ए (तिहा के०) त्रिधा एटले ग्रण प्रकारनुं (मंस के०)मांस जाणवुं,तथा (धयव के) घृतवत् एटले जेम घृत, गाय जेंप गांमरी अने ठाली ए चार प्रकारें कछुं तेम (मखण के०) माखण पण एहज चार प्रकारनुं जाणवुं,पण एटलुं विशेष ठे जे माखण ठे ते सर्व (चउअजस्का के०)चारे प्रकारनुं अजदयज ठे अने घृत जे ठे ते चारे प्रकारनुं जदय विगयमां कछुं ठे,जेमाटें घोद थड्खटासैं चखित रसपणुं पामीयें एवी एक मदिरा,वीजुं ठासयी बाहेर नीकळ्युं एवुं माखण,व्रीजुं जीवित शरीरयी अखयुं थयुं एवुं मांस,रुधिर तेपण एमज जाणवुं, तथा चोथुं मधुपुमायी उपन्युं मधु, ए चारे पदार्थोने विवे अंतर मुहूर्तमध्ये असंख्याता वे ईंद्रिय जीव उपजे, तेमां मांसपेशी मध्ये तो पक तथा अपक तथा अग्नि उपरें पच्यमान एवो थको पण तेमांहे अ संख्य वेंद्रिय तथा पंचेंद्रिय तथा निगोद जीव अनंता पण पोतें पोतानी मेले उपजता कहा ठे, तेमाटें ए चार विगय जे ठे, ते सर्वथा अजदय वर्ज्ज नीय कहां ठे.ए व्रीश निविगइनुं ठहुं छार पूर्ण थयुं. उत्तर चोलण थया४१

हवे पञ्चस्काणना वे जांगानुं सातमुं छार कहे ठे.

पञ्चस्काण वे जेदें ठे, एक मूलगुणरूप अने वीजुं उत्तर गुणरूप तिहां

साधुने मूलगुण ते पांच महाव्रत अने उत्तरगुण ते पिरुविशुद्ध्यादिक जाणवां, तथा श्रावकने मूलगुण ते पांच अणुव्रत अने उत्तरगुण ते त्रण गुणव्रत अने चार शिद्धाव्रत जाणवां, तिहां सर्व पञ्चस्काणादिक तेहना जांगा जे रीतें थाय, ते रीतें कहे ठे.

तेमां सर्व उत्तरगुण पञ्चस्काण अनागतादिक दश प्रकारें पूर्वे कहां, अने देशोत्तर गुण पञ्चस्काण सात प्रकारें ते त्रण गुणव्रत अने चार शिद्धाव्रत मली थाय, तथा वली एक इत्वर अने वीजुं यावत्कथिक, ए वे जेदें उत्तरगुण प्रत्याख्यान तेमां साधुने इत्वरगुण पञ्चस्काण ते कांश्क अजिग्रहादिक जाणवां अने यावत्कथिक ते पिरुविशुद्ध्यादिक तथा अजियंत्रितादिक जे दुर्जिह्वादिकें पण अजग्न होय जंग न थाय ते सर्व यावत्कथिक जाणवां अने श्रावकने तो इत्वर ते चार शिद्धाव्रतादिक ठे अने यावत्कथिक त्रण गुणव्रतादिक ठे. ते श्रावक वे जेदें ठे, एक अविरति सम्यग्दृष्टि ते केवल सम्यग्दर्शन युक्त कृष्ण श्रेणिकादिकनी परें जाणवा अने वीजा विरति सम्यग्दर्शन युक्त कृष्ण श्रेणिकादिकनी परें जाणवा अने वीजा विरति सम्यग्दृष्टि ते वली वे जेदें एक साजिग्रही अने वीजा निरजिग्रही.

ते वली विजज्यमान थका आठ जेदें थाय, ते केवी रीतें? तो के एक दुविध, त्रिविध, वीजो द्विविध द्विविध, त्रीजो द्विविध एकविध, चौथो एक विध त्रिविध, पांचमो एकविध द्विविध, ठठो एकविध एकविध, एठ जांगा पांच व्रत आश्रयी थाय अने कोइएक उत्तरगुणमांहेलुं कोइएक व्रत लीये ते सातमो जांगो जाणवो, अने आठमो जांगो कोइ नियम मात्र नज लीये ते जाणवो. ए रीतें पूर्वोक्त पांच अणुव्रतादिकने तेने ठ जांगे गुणी ये तेवारें त्रीश जंग थाय तेनी साथें एक उत्तरगुणनो जांगो मेलवीयें, तेवारें एकत्रीश जांगा थाय, तेनी साथें वली कोइ नियम मात्र व्रत न लीये. तेनो एक जांगो मेलवीयें तेवारें वत्रीश जेदें श्रावक सम्यग्दर्शनी शंका कांक्षादिरहित अमूढदृष्टिपणे जाणवा. इत्यादिक जेदनी वक्तव्यता बहु ठे, पण इहां मुख्यतायें उगणपच्चास जांगा थाय, ते जांगा गाथाना अर्थें कहे ठे.

वयण काय मणवय, मणतणु वयतणु तिजोगि सग सत्त ॥
कारणुमइ इ ति जुय, तिकाळि सीयाळ जंगसयं ॥ ४९ ॥

अर्थः—एक प्राणातिपातादिकने (मण के०) मने करी न करूं, वीजो (व

अन्य के०) वचनं करी न करं, धीजो (काय के०) कायायें करी न करं, चोथो (भगवद्य के०) मन अने वचनं करी न करं. पांचमो (भगवत्पु के०) मन अने कायायें करी न करं. ठहो (वयत्पु के०) वचन अने कायायें करी न करं, सातमो (निजोगि के०) मन, वचन अने काया, गत्रणे धोने करी न करं, ए एक संयोगी (सग के०) सात जांगा (यथा,

ते मान जांगा (पर के०) कत्तवा आश्रयी जाणवा. तेमज (सन के०) मान जांगा (पार के०) कगवया आश्रयी जाणवा. अने सात जांगा (प्राणमद के०) अनुमति आपवाना एटसे अनुमोदन देवाना पण जाणवा

ते आधी रीतें के:-प्राणातिपातादिकने एक मने करी न करावुं. धीजो वचनं करी न करावुं. धीजो कायायें करी न करावुं. चोथो मन अने वचनं करी न करावुं. पांचमो मन अने कायायें करी न करावुं, ठहो वचन अने कायायें करी न करावुं. सातमो मन, वचन अने कायायें करी न करावुं. ए सात कगवयाना जांगा कसां. हवे सात अनुमोदयाना कहे ठे. एक प्राणातिपातादिकने मने करी न अनुमोडुं, धीजो वचनं करी न अनुमोडुं. धीजो कायायें करी न अनुमोडुं, चोथो मन अने वचने करी न अनुमोडुं, पांचमो मन अने कायायें करी न अनुमोडुं, ठहो वचन अने कायायें करी न अनुमोडुं सातमो मन वचन अने कायायें करी न अनुमोडुं, ए सात जांगा अनुमोदन देवाआश्री कसा, एम सात करवाना, सात करावयाना अने सात अनुमोदयाना मली एकवीश जांगा यथा.

हवे (हुति जुथ के०) द्विक त्रिक योग सहित सात सात जांगा करी यें, ते आधी रीतें के एक प्राणातिपातादिकने मने करी न करं, न करावुं. धीजो वचनं करी न करं, न करावुं, धीजो कायायें करी न करं न करावुं. चोथो मन अने वचने करी न करं न करावुं, पांचमो मन अने कायायें करी न करं, न करावुं, ठहो वचन अने कायायें करी न करं, न करावुं, सातमो मन, वचन अने काया, ए त्रणे करी न करं, न करावुं ए करवा कराववा आश्री सात जेद कसा. तथा एक प्राणातिपातादिकने मने करी न करं, न अनुमोडुं धीजो वचनं करी न करं, न अनुमोडुं, धीजो कायायें करी न करं, न अनुमोडुं, चोथो मन अने वचनं करी न करं न

अनुमोड़ुं, पांचमो मन अने कायायें करी न करूं न अनुमोड़ुं, उठो वचन अने कायायें करी न करूं, न अनुमोड़ुं, सातमो मन वचन अने काया, ए व्रणें करी न करूं, न अनुमोड़ुं, ए सात जंग, न करवा, तथा न अनुमोदवा आश्री कहा, तथा एक प्राणानिपातादिकने मनें करी न करावुं न अनुमोड़ुं, बीजुं, वचनें करी न करावुं न अनुमोड़ुं, त्रीजो कायायें करी न करावुं, न अनुमोड़ुं, चोथो मनें करी वचनें करी न करावुं, न अनुमोड़ुं, पांचमो मनें करी कायायें करी न करावुं, न अनुमोड़ुं, ठठो वचनें करी कायायें करी न करावुं, न अनुमोड़ुं, सातमो मन, वचन अने कायायें करी न करावुं, न अनुमोड़ुं, ए न कराववा न अनुमोदवा आश्री सात जंग कहा. एम सात न करवा न कराववा आश्री अने सात न करवा न अनुमोदवा आश्री तथा सात न कराववा न अनुमोदवा आश्री. एवं सर्व मली द्विकसंयोगें ए बीश जंग थया. तेनी साथें पूर्वोक्त एक संयोगना एकबीश मेलवतां, वहेंतालीश जांगा थया.

हवे त्रिक संयोगें सात जंग थाय, ते कहे ठे. एक प्राणानिपातादिकने मनें करी न करूं, न करावुं अने न अनुमोड़ुं, बीजो, वचनें करी न करूं, न करावुं अने न अनुमोड़ुं, त्रीजो कायायें करी न करूं, न करावुं अने न अनुमोड़ुं, चोथो मन अने वचनें करी न करूं, न करावुं अने न अनुमोड़ुं, पांचमो मन, अने कायायें करी न करूं, न करावुं, अने न अनुमोड़ुं, ठठो वचन अने कायायें करी न करूं, न करावुं अने न अनुमोड़ुं. सातमो मन, वचन अने कायायें करी न करूं, न करावुं अने न अनुमोड़ुं. ए त्रिकसंयोगी सात जांगा थया. ते पूर्वोक्त वहेंतालीश साथें मेलवतां सर्व मली उगणपचास जांगारूप ते अणुव्रत, गुणव्रत अने अजिग्रहादिक ना जेद उपजे, तेने (तिकालि के०) त्रण काल ते अतीत, अनागत अने वर्तमान, ए त्रण कालें करी गुणीयें, तेवारें (सीयालजंगसयं के०) एकशो ने सुरुतालीश (१४७) जांगा थाय. माटें जे एटला जांगा जाणे, ते पच्चस्काणनो कुशल कह्यीयें. यदुक्तं ॥ सीयालं जंगसयं, जस्स विसुद्धि होइ उ वल्ल ॥ सो खलु पच्चस्काणे, कुशलो सेसा अकुसलाय ॥ १ ॥ इति ॥ एना विशेषें जांगा षरुजंगीना श्रावकनाव्रतसंबंधी थाय ते कहे ठे. गाथा ॥ तेर सकीमी सयाइं, बुलसी जुयाइं, बारसय लखा ॥ सत्तासीइ सहस्ता, दोय

सया तह दुरप्रहिया ॥ १ ॥ तेरशें कोडाकोडी, चोरासी कोडी, वारखाख सत्यासी हजार वशेंने वे थाय. एमज नवजंगीना नवाणुं हजार नवशे ने न वाणुं कोडी, उपर नवाणुं लाख नवाणुं हजार, नवशें ने नवाणुं एटला जांगा थाय एण ए एण एण एण ए एण एमज एकवीश जंगी तथा उंगणप चास जंगीना विशेष जांगा थाय, तेसर्व आवश्यकवृहद्वृत्तिथी, तथा दीपि काथी तथा प्रवचनसारोद्धारवृत्तिथी, तथा श्रावकव्रतजंगप्रकरणवृत्तिथी तथा देवकुलिकाथकी जाणवा. ते पञ्चस्काणनो कुशल होय तेणे विचारवा.

हवे ए पञ्चस्काणनुंज स्वरूप कहे ठे.

एयं च उत्तकाले, सयं च मण वयण तण्हिं पालणियं ॥ जा
एगजाणग पासि, तिजंग चउगे तिसुअणुणा ॥४३॥दारां॥५॥

अर्थः—(एयं च के०) एपूर्वोक्तं बली (उत्तकाले के०) उत्तकाल जे पोरिस्तीयादिक काल प्रमाण रुप ते(सवी च के०) पोतानी मेले जेवी रीतें बोद्धुं होय यथोक्तरुपें जे जंगादिकें लीधुं होय ते जंगादिकें (मणवयणत ण्हिं के०) मन, वचन अने कायाचें करी (पालणियं के०) पालवा यो ग्य ते (जाणगजाणग पासि के०) जाणगजाणग पासें करी एटले जाण अजाणा पासें करे (इत्ति के०) एम (जंगचउगे के०) जंगचतुप्के ए टले चार जांगाने विपे करे तेमां (तिसुअणुणा के०) पहेला त्रण जांगाने विपे अनुज्ञा एटले आज्ञा ठे एटले पञ्चस्काणने करवा कराववा रुप च उजंगी थाय ते कहे ठे. एक पञ्चस्काणनो करनार शिष्य पण जाण होय, अने बीजो पञ्चस्काण करावनार गुरु पण जाण होय, ए प्रथम जंग शुद्ध जाणवो. बीजो पञ्चस्काण करावनार गुरु जाण होय अने पञ्चस्काण कर नार शिष्य अजाण होय, ए बीजो जांगो पण शुद्ध जाणवो. त्रीजो पञ्च स्काण करनार शिष्य जाण होय अने पञ्चस्काणनो करावनार गुरु अजाण होय, ए त्रीजो जांगो पण शुद्ध जाणवो. चोथो पञ्चस्काण करनार शिष्य अने पञ्चस्काण करावनार गुरु, ए वेहु अजाण होय ते चोथो जांगो अशुद्ध जाणवो. ए रीतें चार जांगामांदेथी त्रण जांगे पञ्चस्काण करवानी आज्ञा ठे, अने चोथा जांगाने विपे आज्ञा नथी ॥ ए मूलगुण, उत्तरगुणरूप प ञ्चस्काणनुं सातमुं छार थयुं. उत्तर जेद व्याशी थया ॥ ४३ ॥

हवे पूर्वोक्त जंगादिकें विचारिने पण जेस संयमयोग हीन थाय
नहीं, ते रीतें पञ्चस्काण कीधुं थकुं पण ठ प्रकार्नी शुद्धियें करी
सफल थाय, माटें पञ्चस्काणनी ठ विशुद्धिनुं आठमुं द्वार कहेवे.

फासिय पालिय सोहिय, तिरिय किट्टिय आराहिय ठ सुद्धं ॥

पञ्चस्काणं फासिय, विहिणोचिय कालि जं पत्तं ॥ ४४ ॥

अर्थ:-एक (फासिय के०) फासित एटले पञ्चस्काण फरशुं, बीजुं
(पालिय के०) पालित एटले पञ्चस्काण पावुं, बीजुं, (सोहिय के०) शो-
जित एटले पञ्चस्काण शोजावुं, चोथुं (तिरिय के०) तीर्ण एटले पञ्चस्काण
तीखुं, पांचमुं (किट्टिय के०) कीर्तित एटले पञ्चस्काण कीर्तुं, ठहुं (आ-
राहिय के०) आराधित एटले पञ्चस्काण आराध्युं ए (ठ सुद्धं के०) ठ प्र-
कारें शुद्ध करी शुद्ध एवुं (पञ्चस्काणं के०) पञ्चस्काण, फलदायक, होय.
हवे ए ठ विशुद्धिना अर्थ कहे वे.

तिहां प्रथम सम्यक् प्रकारें (विहिणोचियकालि के०) विधियें करी ठ
चित कालें एटले उचितवेलायें (जं पत्तं के०) पञ्चस्काण प्राप्त थयुं
एटले सूर्योदयथी पहेलां पञ्चस्काण उचितकालें जे पाम्युं एटले जे पञ्चस्का-
ण कीधुं ते यावन्मात्र जेटला काल लगण ग्रहण कखुं, तावन्मात्र तेटला
काल लगें पहाँचारुवुं तेने (फासिय के०) फरशुं कहीयें ॥ ४४ ॥

पालिय पुण पुण सरियं, सोहिय गुरुदत्त सेस ज्ञोयणउ ॥

तिरिय समहिय कालो, किट्टिय ज्ञोयण समय सरणे ॥ ४५ ॥

अर्थ:-बीजुं ज्यां लगें पञ्चस्काण पूरुं न थाय, तिहां लगें (पुणपुण के०)
वारं वार उपयोग देइने सावधानतायें (सरियं के०) संज्ञाखुं जे महारे अ-
मुक् पञ्चस्काण आजे ठे, ए रीतें पञ्चस्काणने स्मरणमां राखवुं, ते (पालिय
के०) पाखुं कहीयें.

बीजुं (सोहिय के०) शोजित एटले शोजावुं, ते आहारादिक लाव्या हो-
इयें ते प्रथम (गुरुदत्त के०) गुर्वादिकने निमंत्री आपीने पठी (सेस के०)
शेष रखुं होय जे (ज्ञोयणउ के०) ज्ञोजन तेने पोतें लेवाथकी एटले पञ्च-
स्काण कीधुं ठे ते पूरण थया पठी ते वस्तु लावी पहेला गुरुने आपी पठी

पोसें आवरे ते (सोद्विगं के०) पञ्चस्काण शोचान्युं कहीयें. चोयुं (समहि पकासो के०) समधिककाल ते पञ्चस्काणनो काल पूर्ण थया पठी पण थो गोसो अधिक काल सगे पडस्कीने सवुर करीने पठी पञ्चस्काण पारे, तेने (तिरिथ के०) पञ्चस्काण तिरित पटले तीसुं कहीयें. पांचसुं (जोयणस मय के०) जोजनना समयने विपे जोजननी वेलायें (सरणे के०) संजा रवुं जे फलाणुं अमुक पञ्चस्काण हतुं, ते आज महारुं पूर्ण थयुं ठे. हवे अ नान करुं ? आरोगुं ? निस्तारुं ? इत्यादिक विनय जापा साचवीने जमवुं, तेने (किट्टिय के०) पञ्चस्काण कीर्त्युं कहीयें ॥ ४५ ॥

इअ पडिअरिअं आरा, हियं तु अहवा ठ सुद्धि सदहणा ॥
जाणण विणयणु जासण, अणुपालण जावसु षत्ति ॥ ४६ ॥ दारां ॥ ७

अर्थ:- ठहुं (इथ के०) ए सर्व प्रकारें करी (पक्रियरियं के०) प्रतिचरितं पटले आचर्युं जे पञ्चस्काण पटले ए सर्व प्रकारें संपूर्ण निश्चायें पमाळ्युं निराशंसपणे श्रीजिनाइया पालन पूर्वेक संयमयाग्रा निर्वाहक पटकारण साधनपूर्वेक अप्रमादपणे महोदो कर्मकायने कारणे थयुं तेने (आराहि यं के०) आराधितं पटले आराध्युंकहीयें (अहवा के०) अथवा प्र कारांतरें करी (तु के०) वली पण पञ्चस्काणनी (ठसुद्धि के०) ठ शुद्धि प्रकारांतरें बीजी ठे ते कहे ठे. प्रथम सम्यगदर्शनी श्रद्धावंतना सु खथी पञ्चस्काण करवुं थने निःशंकता आचारयुक्त शुद्ध सदहणा पूर्वेक क रवुं पटले करेला पञ्चस्काण उपर शुद्ध जाव होय ते (सदहणा के०) सद हणा शुद्धि जाणवी, बीजी पञ्चस्काणने उच्च, क्षेत्र, काल थने जावथी जाणीने तथा मूल उत्तरगुणे जेद जंगादिकें जाणीने वली जाणनी पासें पञ्चस्काण करे, ते (जाणण के०) जाणवापणुं ए बीजो अधिकार शुद्ध जाणवो. बीजी सुझानादिक आचारसंयुक्त अतिचार अविधि र हित गुरुनी पासें वांदणां देवा प्रमुख विनय साचवीने पञ्चस्काण करवुं, ते (विणय के०) विनयशुद्धि जाणवी. चोथी शुर्वादिक कहेता होय ते प्रत्यें आगारादिकनुं पोतें जांखवुं, पटले गुरु पञ्चस्काण करावे, थने पावसथी पोतें आगार उचरे, ते (अणुजासण के०) अनुजापणशुद्धि जाणवी. पांचमी निराशंसपणे रुकी रीतें पाखे जो विपम जय कष्ट, आवी उपजे

તો પણ દહ રહે પરંતુ પચ્ચસ્કાણ જંગ ન કરે, પચ્ચસ્કાણથી જુએ નહીં. તે (અણુપાલણ કેળ) અનુપાલણા શુદ્ધિ જાણવી. ઠહી પ્રવોક્ત મર્ચપ્રકાર થી નિર્જ્જારારૂપ શ્વલોક પરલોકની વાંતારહિતપણે આશંકાદિ ધોય કરી રહિત તે (જાવસુરુત્તિ કેળ) જાવશુદ્ધિ તે હિતિ ઇટલે એમ જાણવું. એ ઠ શુદ્ધિ પણ સમસ્ત સર્વે પચ્ચસ્કાણોનેવિષે જાણવી. એમ જંગાદિ વિ શુદ્ધિના વિસ્તારનાં વીજક ગ્રંથાંતરથી જાણવાં. ઇટલે એ આગમું ઠ શુદ્ધિનું દ્વાર થયું ॥ ઉત્તર બોલ અઠાસી થયા ॥ ૪૬ ॥

હવે પચ્ચસ્કાણનું ફલ વે પ્રકારેં આય, તેનું નવમું દ્વાર કહે તે.

પચ્ચસ્કાણસ્સ ફલં, શ્વ પરલોએય હોશ હિવિહંતુ ॥

શ્વલોએ ધમ્મિહ્વાઈ, દામન્નગમાશ પરલોએ ॥૪૭॥દારં ॥૯॥

અર્થ:- (પચ્ચસ્કાણસ્સફલં કેળ) પચ્ચસ્કાણનું ફલ તે (શ્વપરલોએય કેળ) શ્વ લોક તથા પરલોક આશ્રી (હિવિહંતુ કેળ) વે પ્રકારનું વલી (હોશ કેળ) હોય, તેમાં કોઈએક પ્રાણીને શ્વલોકેં એજ જવમાં તુરત ફલ આય, અને કોઈએકને પરલોકેં ઇટલે પરજવેં ફલ આય, તિહાં (શ્વલો એ કેળ) આ લોકઆશ્રયી તો (ધમ્મિહ્વાઈ કેળ) ધમ્મિલાદિકનો દ દષ્ટાંત વસુદેવહિંમીગ્રંથથી જાણવો, ઇટલે ધમ્મિહ્વેં ઉત્તરગુણ પચ્ચસ્કાણ ચા રિત્રરૂપ ઠ મહીનાપર્યંત આયંવિલ પ્રમુખ તપ કહ્યું, તેથી તેહીજ જવેં ધ ણી લવિધે ઉપની, શરીરના મલ મૂત્ર સર્વ ઔષધરૂપ થયાં, રાજસંપદાઓ ગવી મોક્ષપદવી પામ્યો. અને (પરલોએ કેળ) પરલોકનેવીષે ઇટલે પર જવમાં (દામન્નગમાશ કેળ) દામન્નકાદિ પ્રમુખના ઇટલે દામનક નામેં વ્ય વહારીયાના બેટાનો દષ્ટાંત શ્રીઆવશ્યકનિર્યુક્તિપ્રમુખ ગ્રંથથકી જાણવો. ઇટલે પચ્ચસ્કાણ ફલનું નવમું દ્વાર થયું. ઉત્તર બોલ નેવું થયા ॥ ૪૭ ॥

એમાં આજવ આશ્રયી પચ્ચસ્કાણના ફલસંવંધી ધમ્મિહ્વકુમારાદિકનો દષ્ટાંત કહ્યો છે, તેની કથા સંદેપથી લખવી જોઈયેં, પરંતુ એ ધમ્મિહ્વનો રાસ ઠપાઈ ગયો છે, તેમાં એમની સંપૂર્ણ કથા ઘણા સજ્જાનોને વાંચવામાં આવી ગયેલી છે, માટે આંહી લખી નથી, જે સજ્જાનોને વાંચવાની અજિલાષા હોય તેમણેં રાસ વાંચી લેવો.

અને પરજવેં દામન્નકાદિકને ફલ થયું છે તે દામન્નકનો દષ્ટાંત સંદેપ

मांघ्रं धर्मीये ठेयं:-राजपुर नगरें एक कुलगर रदेतो हतो तेनो जिनदास
 धायक भिन्न हतो तेनी संगतथी कोइक दिवसें साधु पासें गयो, त्यां मत्स्य
 ना मांसनो नियम लीधो, अनुक्रमें पुर्जिहू थयु तेवारें घणा लोक मत्स्या
 हारी एकें शालिकादि पुरुषें घसात्कारें उहू समीपें आण्यो, तिहांते जाळ
 मां माग्येला मत्स्यने जोइने मूकी आपे. एम त्रण दिवस सुधी घसात्कार
 कराय्यो, तेवारें एक मत्स्यनी पांख चूटी देखी घसात्कारें तेथी निवर्त्यो,
 पठी आणसण लेइ मरण पामी राजशुह नगरें शेठनो पुत्र थयो, दामघ्नक नाम
 दीधुं, ते आठ वर्षनो थयो तेवारें तेनुं कुल मरकीना रोगथी मरण पाम्युं, उ
 छिन्न थयुं, तेवारें ते दामघ्नक कोइ सागरदत्त व्यवहारीने घरे दुःखित थको
 रावो. एकदा साधुनुं युगल जिहाने अथें ते व्यवहारीने घेर आव्युं, तिहां
 ते घालकने देखीने परस्पर साधु धोल्या जे ए घालक ए घरनो स्वामी थ
 शे. ते प्रघ्नप्रवृत्ति घरना अर्धीशें जाणी तेवारें अमर्षपणे करी ते घाल
 कने मारया जणी अंत्यजने आप्यो, तेणें अजिहान देखाव्या निमित्तें ते
 नी टचली अंगुली छेदी परं तेने नीर्विषय जय देखामी परहो काढ्यो, पठी
 ते घालक अनुक्रमें नागो थको ते शेठनुं जिहां गोकुल ठे, ते ग्रामें आव्यो,
 तिहां ते गोकुलना स्वामीयें तेने स्वरूपवान् तथा विनीत देखी पुत्रपणे थाप्यो,
 यौवन पाम्यो. पठी अनुक्रमें केटलाएक वर्षांतरें तिहां सागरदत्त शेठ आ
 व्यो, तेणें तेने देखीने उलख्यो, तेवारें कोइ कार्यनुं निमित्त करी लेख लखी
 ने आप्यो, तेमां शेठें पोताना पुत्रने लख्युं जे एने विष आपजो. एवो
 लेख थापी पोताने नगरें मोकळ्यो, ते आंत थयो थको उद्यानमांहे का
 मदेवना प्रासादें आवी सूतो, तिहां वरार्थिनी एवी शेठनी पुत्री कामदे
 व पूजवा आवी, तिहां तेणें तेने सूतो देखी कागलमां पोताना पिताना
 अहार देखी कागल बांच्यो, तेमां विष देवानुं लख्युं जोइने पोतानुं नाम
 विषा ठे तेथी तेनी इठक थइ मनमां विचाखुं जे महारा पितायें सुंदर स्वरूप
 वान् जाणी वर मोकळ्यो ठे, पण विष देजो एवुं लख्युं ठे ते महारा पिता
 कागल लखतां जूली गया ठे विषाने स्थानकें विष लखाइ गयुं ठे, अने
 कामदेवें पण महारा उपर प्रसन्न थइने ए वर मुकने आप्यो, मांटे काग
 लमां विष लख्युं हतुं तिहां विषा देजो. एम कन्यायें अंजनशलाकायें ल
 खीनं पाठो लेख तेने ठेकाणे मूकी दीधो. अनुक्रमें ते घेर आव्यो, तिहां त

रत लग्न द्वेष्ट कन्या परणात्रीने जामाता कीधो. एणी वात सांजलीने जेन
 घरे आव्यो क्रोधाच्यांत थको कडेवा लागो जे मातृपूजन निमित्त जाणि
 ग्रहण सांगलिक वधाववा जाणी जमाइने मोकळो अने शेठें मागवां सात
 अत्यंजने संकेत कराव्यो हतो. द्वे ते मातृपूजन निमित्त जाय एटखामां
 वीकालवेला जाणी नवपरणीत हतो माटे शेठनो पुत्र कडेवा लाग्यो के
 तमारीवती हुं मातृपूजन करवा जाळं हुं, एम कही ते गयो एटखामां
 वच्चे रस्तामां अत्यंजें तेनो संकेत जाणी ते शेठना पुत्रने जमाइ समजी
 मारी नाख्यो. जवितव्यताथी बलवत्तर कोइ नथी. पठी ते पुत्रमरणनुं वृ
 त्तांत सांजलीने हृदयस्फोट थइ शेठ पण मरण पाम्यो. अनुक्रमें घरनो
 स्वामी दामन्नक थयो. रुपिजापित वचन अन्यथा न थाय.

अनुक्रमें एकदा पाठले पहोरेपाहरी देतो तेणे एक मंगल पाठक गाथा
 कहि. तद्यथा ॥ अणुपुंखमावहंतावि, अन्नन्ना तस्स बहु गुणा हुंति ॥ सुह
 डुरककम्म पुढंतो, जस्स कयंतो बहइ परकं ॥ १॥ ए गाथानो अर्थ सांजली
 एक लक्षनुं दान दीधुं, एमत्रण वार गाथा सांजली त्रण लक्ष दान दीधुं रा
 जायें ते वात सांजलीने पोतानी पासें तेकाव्यो. पठी सर्व वीतक वात राजा
 आगल कही, राजा हर्ष पाम्यो थको तेने नगरशेठनी पदवीचें स्थाप्यो.
 एकदा गुरु आव्या सांजलीवांदवा गयो, तिहां धर्मदेशना सांजली अने पुरा
 तन जव मत्स्य मांस पच्चरकाणादिक सर्व सांजखुं, बोधिलाज पाम्यो, धर्मानु
 ष्ठान साचवी देवलोकें गयो. तिहांथी महावीदेहमां सुकुलमां उपजशे, तिहां
 बोधिलाज पामी चारित्र लही केवलदान पामी परंपरायें मोक्षसुख पा
 मशे, अने केटलाएक तेहीज जवें सिद्धि पामे. ए वे प्रकारें फलनुं नवमुं
 द्वार थयुं ॥

एटले सर्व मूलगुण प्रत्याख्यान सर्व उत्तरगुण प्रत्याख्यान तथा अजिग्र
 हादिक देशउत्तरगुण पण होय अने श्रावकनें देश मूलगुण प्रत्याख्यानते
 अणुव्रत तथा देश उत्तर गुणप्रत्याख्यान ते गुणव्रतअने शिक्काव्रत जाणवां.
 ते वली वे वे जेदें एक इत्वर ते अद्वपकालि अनागतादि पच्चरकाण मूल उ
 त्तर गुण पच्चरकाण अने उत्तरगुणपच्चरकाण तेशिक्काव्रतादि तथा देशे
 मूलगुण पच्चरकाणअने सर्वेथी उत्तरगुण पच्चरकाण अने मूलगुण कियारुपें
 एवुं पच्चरकाण धम्मिद्धादिकने जाणवुं. इत्यादिक पच्चरकाणना जंग विकल्प

ઘણા ઠે, તે ગુરુના વિનયથી જાણીયે, માટે યથાચ્છેદિત જંગે પચ્ચસ્કાણ આ
રાધવાં, તેનું ગમન સંપૂર્ણદ્વારાયે કહે ઠે ॥ ૪૭ ॥

હવે પ્રંથ સમાપ્તિ અર્થે ગાથા કહે ઠે.

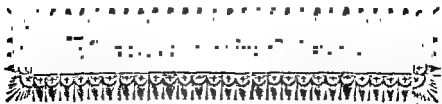
પચ્ચસ્કાણમિણં સે, વિઝ્ઞણ જાવેણ જિણવરુ હિઠં ॥

પત્તા અણંત જીવા' સાસય સુક્કં આણાવાહં ॥ ૪૮ ॥

॥ ઇતિ પ્રત્યાખ્યાનજાપ્યં સંપૂર્ણમ્ ॥

અર્થ:- (પચ્ચસ્કાણં કે૦) પચ્ચસ્કાણ તે (ઇણં કે૦) એ યથોક્ત કહ્યું
તે પ્રત્યે (જાવેણ કે૦) જાવેં કરીને ઇટલે જાવસહિત, શ્રદ્ધાયેં કરી
નિઃશંકિત સમ્યગ્દર્શન સહિત જે રીતે (જિણવરુ કે૦) જિનેશ્વર જગદાને
જ્ઞાન ક્રિયા સહિત ઝજનનયસમ્મત (હિઠં કે૦) કહ્યું ઠે, પ્રકાશ્યું ઠે તે
પ્રકારેં એવા ગુણધારણ રૂપ પચ્ચસ્કાણને (સેવિઝ્ઞણ કે૦) સેવીને, આદ
રીને, પાલીને, ત્રિકાલાપેક્ષાયેં (અણંત જીવા કે૦) અનંત જીવ જવ્યપ્રાણી
તે (સાસયસુક્કં કે૦) શાશ્વતં સુખ (આણાવાહં કે૦) અનાવાધ અવ્યા
વાધ નિરાવાધ, ઇટલે નથી કોઈ વાધા જિહાં એવું જે મોક્ષસ્થાનક તે
પ્રત્યે (પત્તા કે૦) પામ્યા, પામે ઠે, અને પામશે ॥ ૪૮ ॥

એ અર્થ સંક્ષેપમાત્રથી લખ્યો ઠે, વલી જે વિશેષાર્થના રૂપી હોય
તેણેં આવશ્યકનિર્યુક્તિની વૃત્તિ, પ્રવચનસારોદ્ધારવૃત્તિ, કલ્પાકલ્પશતક
પ્રકરણ, ઇત્યાદિ પ્રંથ જોવા. આ વાલાવબોધ શ્રીજ્ઞાનવિમલ સૂરિ મહા
રાજેં કરેલો હતો, પણ તેનું લખાણ સંકોચમાં હોવાને લીધે ધીજી કૈટલી
એક ટથા પ્રમુખની પ્રતો સાથેં મેલવી પદોના અર્થ કાંઈક સુલાસા પૂર્વક
લખેલા ઠે, તથાપિ મહારી મંદમતિને લીધે તથા ઠાપવાની ઝતાવલને લીધે
જે ખૂલો રહી ગયેલીયો હોય તે ચતુર પુરુષોયેં શોધીને વાંચવી. હું મહારાથી
થયેલી અચુરુતાનું મિથા મિ ડુકરુ સર્વ વાંચનાર સાહેબોની સાથેં કરું તું.
ઇતિ પ્રત્યાખ્યાનજાપ્યં, વાલાવબોધસહિતં સમાપ્તમ્ ॥ શુભં જવતુ ॥

॥ अथ चैत्यवंदनानि विन्यसे ॥

॥ तत्र प्रथम सिद्धाचल चैत्यवंदनं ॥

विमल केवल ज्ञान कमला, कलित त्रिनुवन दिनकरम् ॥ सुरगज सं
स्तुत चरण पंकज, नमो आदिजिनेश्वरम् ॥ १ ॥ विमल गिरिवर शृंग
मंरुन, प्रवर गुणगणचूधरम् ॥ सुर अमुर किन्नर कोनि सेवित ॥ नमो
॥ २ ॥ करित नाटक किन्नरीगण, गाय जिनगुण मनहरम् ॥ निर्झरा
वली नेम अहोनिश ॥ नमो ॥ ३ ॥ पुंरुरीक गणपति सिद्धि साधी, को
नी पण मुनि मनहरम् ॥ श्री विमल गिरिवर शृंगसिद्धा ॥ नमो ॥ ४ ॥
निज साध्य साधन सुर मुनिवर, कोनिनंत ए गिरिवरम् ॥ मुक्ति रमणी
वस्त्रा रंगें ॥ नमो ॥ ५ ॥ पाताल नर सुरलोकमांही, विमल गिरिवर
तोपरम् ॥ नहिं अधिक तीरथ तीर्थपति कहे ॥ नमो ॥ ६ ॥ एम विमल
गिरिवर शिखरमंरुन, दुःखविहरण ध्याइये ॥ निजशुरू सत्ता साधनार्थ
परम ज्योतिने पाइये ॥ ७ ॥ जित मोह कोह विठोह निद्रा, परमपद स्थित ज
यकरम् ॥ गिरिराज सेवा करण तत्पर, पद्मविजय सुहितकरम् ॥ ८ ॥ इति ॥ १ ॥

अथ श्रीशत्रुजयचैत्यवंदनं ॥

श्री शत्रुंजय सिद्ध क्षेत्र, दीठे दुर्गति वारे ॥ जावधरीने जे चढे, तेने
जव पार उतारे ॥ १ ॥ अनंत सिद्धनुं एह ठाम, सकल तीर्थनो राय ॥ पूर्व
नवाणुं रिखजदेव, ज्यां ठविया प्रभु पाय ॥ २ ॥ सूरजकुंरु सोहामणो, कविरु
यद्ध अजिराम ॥ नाजिराया कुलमंरुणो, जिनवर करुं प्रणाम ॥ ३ ॥ इति ॥ १ ॥

॥ अथ पंचतीर्थी चैत्यवंदनं ॥

॥ आज देव अरिहंत नमुं, समरुं तारुं नाम ॥ ज्यां ज्यां प्रतिमा जिन
तणी, त्यां त्यां करुं प्रणाम ॥ १ ॥ शत्रुंजय श्रीआदिदेव, नेम नमुं गिरिना
र ॥ तारंगे श्री अजितनाथ, आवू रिखज जुहार ॥ २ ॥ अष्टापद गिरि
ऊपरें, जिनचोवीशी जोय ॥ मणिमय मूरति मानशुं, जरतें जरावी सोय
॥ ३ ॥ समेत शिखर तीरथ वरु, ज्यां वीशे जिन पाय ॥ वैज्जारकगिरि ऊप
रें, श्री वीरजिनेश्वर राय ॥ ४ ॥ मांरुवगढनो राजियो. नामें देव सुपास
॥ रिखज कहे जिन संसरतां, पढोंचें मननी आश ॥ ५ ॥ इति ॥ ३ ॥

॥ अथ चोवीश जिननुं चैत्यवंदन ॥

॥ पद्मप्रज ने वासुपूज्य, दोय राता कहीये ॥ चंद्रप्रज ने सुविधिनाथ, दोय

उज्ज्वल लहीयें ॥१॥ मल्लीनाथ ने पार्श्वनाथ, दो नीला निरख्या ॥ मुनि
सुव्रत ने नेमनाथ, दो अंजन सरिखा ॥२॥ शोले जिन कंचन समाए, एवा
जिन चोवीश ॥ धीरविमल पंक्ति तणो, ज्ञानविमल कहे शिष्य ॥३॥ इति॥४॥

॥ अथ श्रीचोविश जिन समकितजवगणतीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ प्रथम तीर्थंकर तणा हुवा, जव तेर कहीजें ॥ शान्तिताणा जव वार
सार, नव जव नेम लहीजें ॥ १ ॥ दश जव पासजिणंदने, सत्तावीश श्री
वीर ॥ शेष तीर्थंकर त्रिहुं जवें, पाम्या जवजल तीर ॥ २ ॥ ज्यांथी सम
कित फरसियुं, त्यांथी गणीयें तेह ॥ धीरविमल पंक्ति तणो, ज्ञानविमल
गुणगेह ॥ ३ ॥ इति ॥ ५ ॥

॥ अथ चउदशें वावन गणधरनुं चैत्यवंदन ॥

॥ गणधर चोराशी कहा, वली पंचाणुं ठेक ॥ दोय अधिक इग सय ग
णा, शोल अधिक शत एक ॥१॥ शत सुमति ने गणधरा, एकसय अधि
का सात ॥ पंचाणुं त्राणुं तथा, अरुसी इगसी घात ॥ २ ॥ ठोहोंतेर ठा
शठ सगवन, पचास त्रेतालीश ॥ ठत्तिस पणत्तिस कुंधुने, अर गणधर ते
त्रीश ॥ ३ ॥ अडवीस अष्टादश कहा, नमि सत्तर गणधार ॥ एकादश
दश शिव गया, वीर तणा अगीयार ॥ ४ ॥ रिखजादिक चोवीशना, एक
सहस सय चार ॥ अधिकेरा वावन कहा, सर्व मली गणधार ॥ ५ ॥ अ
द्वय पद बरिया सवे ए, सादि अन्त निवास ॥ करियें शुज चित्त वंदना,
जव लग घटमां श्वास्त ॥ ६ ॥ इति ॥ ६ ॥

॥ अथ पंच परमेष्ठिचैत्यवंदनं ॥

॥ धार गुण अरिहंत देव, प्रणमीजें जावें ॥ सिद्ध आठ गुण समरतां, दुःख
दोहग जावे ॥१॥ आचारज गुण ठत्रीस, पंचवीश उवचाय ॥ सत्तावीश
गुण साधुना, जपतां सुख थाय ॥ २ ॥ अष्टोत्तर सय गुण मली ए, एम
समरो नवकार ॥ धीरविमल पंक्ति तणो, नय प्रणमे नित सार ॥३॥ इति॥७॥

॥ अथ सीमंधरजिन चैत्यवंदनं ॥

॥ श्री सीमंधर वीतराग, त्रिजुवन तुमें उपगारी ॥ श्री श्रेयांसपिताकुलें,
बहु शोभा तुमारी ॥१॥ धन्य धन्य माता सत्यकी, जेणें जायो जयकारी ॥
वृषज संठनें विराजमान, वंदे नर नारी ॥२॥ धनुष पांचशें देहरी ए, सो
हीयें सोवन वान ॥ कीर्त्तिविजय उवचायनो, विनय धरे तुम ध्यान ॥३॥

॥ अथ सीमंथर जिन चैत्यवंदनं ॥

सीमंथर परमात्मा. शिव सुखना दाता ॥ पुष्कलवद् विजयें जयो. सर्व
जीवना त्राता ॥ १ ॥ पूर्वविदेह पुनरिनिणी. नयरीयें मोहे ॥ श्रीभ्रयांस
राजा तिहां. जवियणना मन मोहे ॥ २ ॥ ववद सुयन निर्मल लही. स
त्यकी राखी मात ॥ लंहु कर जिन अंतरे. श्री सीमंथर जात ॥ ३ ॥ अ
लकमें प्रहृ जनमीया. वही जीवन पावे ॥ मात पिता हरखें करी. ककुमि
ली परखवे ॥ ४ ॥ सोगवी हृद संतारनां. संयन मन आवे ॥ सुनिषु
वत नमि अंतरे. वीझा प्रहृ पावे ॥ ५ ॥ वाली कननो कय करी. पाम्या
कैवद्य नाह ॥ रिहय अंतरे सोयता. सबे मायना जाय ॥ ६ ॥ चोरसी
जत गहधरा. सुनिषर इकरो कोह ॥ जय सुवतनां जोयतां. नही सोय
सुहनी जोह ॥ ७ ॥ बस वाह कहा कैवद्ये. प्रहृवीनां परिवार ॥ बस न
भय नह कायना. आवे सबे निषर ॥ ८ ॥ वसवैवाव जिनाने ॥ ९ ॥ असे
जिनवर तिरु ॥ वसविनव हृद प्रहृवतां. सुयनंति सब जीव ॥ १० ॥

॥ अथ सीमंथरचैत्यवंदनं ॥

॥ श्रीसीमंथर जगदहो. का करतें पावे ॥ कलखवंकलया करी. अ
ने वंकावो ॥ १ ॥ लकल प्रहृ हरो प्रहृ ॥ जो हरो वत नाह ॥ अ
यव हं हं लहरो. नही महीहं हरो नाह ॥ २ ॥ लकल वत वती करीह
वारीह वहीहं वत लहरो. लोह लहरो नहीहं ॥ ३ ॥ लकल
लहरो वहीहं ॥ ४ ॥ श्रीसीमंथर होह ॥ लकी हं वीहं लकलहं लहरोहं

॥ अथ वीर स्यात्कर्म चैत्यवंदनं ॥

जोहं न करिहं नहं जोहं नहं जिह ॥ जीहं प्रहृ नहं
जोहं जिह ॥ १ ॥ नहं वंकावें वीहं लकल वीहं वीहं ॥ नहं वीहं
नहं वीहं वीहं ॥ २ ॥ नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं
नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं वीहं
नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं वीहं
नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं वीहं
नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं वीहं ॥ नहं वीहं वीहं

॥ अथ वीशस्थानकतपना काठस्सग्गनुं चैत्यवंदन ॥

॥ चोवीश पंदर पिसतालीशनो, ठत्रीशनो करीयें ॥ दश पचवीश सत्ता वीशनो, काठस्सग्ग मन धरीयें ॥ १ ॥ पंच सत्तठ दश वली, सीत्तेर नव पणवीश ॥ चार अमवीस खोगस्स तणो, काठस्सग्ग धरो गुणीश ॥ २ ॥ वीश सत्तर इगवन, छादश ने पंच ॥ एणी परें काठस्सग्ग जो करे, तो जाये सब संच ॥ ३ ॥ अनुक्रमें काठस्सग्ग मन धरो, गुणी खेजो वीश ॥ वीश स्थानक एम जाणीयें, संहेपणी खेश ॥ ४ ॥ जात्र धरी मनसां घणो ए, जो एकपद आराधे ॥ जिन उत्तम पदपद्दने, नमी निज कारज साधे ॥ ५ ॥

॥ अथ रोहिणीतपचैत्यवंदनं ॥

रोहिणी तप आराधीयें, श्रीश्री वासुपूज्य ॥ दुःख दोह्य दूरें टले, पू जक होये पूज्य ॥ १ ॥ पहेला कीजें वासुदेव, प्रह ऊठीने प्रेम ॥ मध्यान्हें करी धोतीयां, मन वच काया देम ॥ २ ॥ अष्ट प्रकारनी रचीयें, पूजा नृ त्य वाजित्र ॥ जावें जावना जावीयें, कीजें जन्म पवित्र ॥ ३ ॥ त्रिहु कालें खेह धूप दीप, प्रभु आगल कीजें ॥ जिनवर केरी चकिशुं, अविचल सुख स्वीजें ॥ ४ ॥ जिनवर पूजा जिनस्तवन, जिननो कीजें जाप ॥ जिनवर पदने ध्याइयें, जिम नाचे संताप ॥ ५ ॥ कोड कोरु गुण फल दिये, उत्तर उत्तर जेद ॥ मान कहे ए विध करो, जुं होवे जवनो वेद ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥ अथ विचरता जिननुं चैत्यवंदन ॥

॥ सीमंधर प्रमुख नमुं, विहरमान जिन वीश ॥ रिखजादिक वली वंदीयें, संपइ जिन चोवीश ॥ १ ॥ सिखाचल गिरनार आबु, अष्टपद बलि सार ॥ समेतशिखर ए पंचतीर्थ, पंचमी गति दातार ॥ २ ॥ ऊर्ध्व लोकें जिनहर नमुं, ते चोराशी लाख ॥ सहस सत्ताणुं उपरें, त्रेवीश जिनवर जांख ॥ ३ ॥ एक शो दावन कोरु वली, लाख चोराणुं सार ॥ सहस चुम्माली सात शें, शाठ जिन पक्किमा उदार ॥ ४ ॥ अधोलोकें जिनजवन नमुं, सात कोरु दोहोंतेर लाख ॥ तेरदों कोरु नेव्याशी कोरु, शाठलाख चित्त राख ॥ ५ ॥ व्यंतर ज्योतिपीमां वली ए, जिनजवन अपार ॥ ते जवि ! नित्य वंदन करो, जेम पामो जवपार ॥ ६ ॥ तिर्वा लोकें शाश्वतां, श्रीजिनजवन वि शाख ॥ धत्रीशशें ने उगणशाठ, वंदूं थइ उजमाख ॥ ७ ॥ लाख त्रण ए काणुं सहस, त्रणशें वीश मनोहार ॥ जिनपक्किमा ए शाश्वती, नित्यनित्य

करुं जुहार ॥ ७ ॥ जगत्तु युवनगांढ्री बन्दी ए. नागाशिक जिन सा ॥
सिद्ध अनन्ता वंदीयें, महोदय पद दातार ॥ ८ ॥ इति ॥ २४ ॥

॥ अथ बीजनुं चैत्यवंदन ॥

॥ हुविध धर्म जिणे उपदिश्यो, चोया अतिनंदन ॥ बीजें जन्मा ने
प्रभु, जवहुःख निकंदन ॥ १ ॥ हुविध ध्यान तुम्हें परिदरो, आशुं दोग
ध्यान ॥ एम प्रकाशुं सुमति जिनें, ते चविया बीज दिन ॥ २ ॥ दोय वं
धन राग द्वेष, तेहनें जवि तजीयें ॥ मुक्त परें जीनल जिन कहे, बीजदि
न शिव जजीयें ॥ ३ ॥ जीवाजीव पदार्थनुं, करो नाण मुजाण बीज दिनें
वासुपूज्य परें, लहो केवल नाण ॥ ४ ॥ निश्चय नय व्यवहार दोय, एकां
त न ग्रहियें ॥ अर जिन बीज दिनें चवी, एम जन आगल कदियें ॥ ५ ॥
वर्तमान चोवीशीयें, एम जिन कल्याण ॥ बीजदिनें केड पामीया, प्रभु
नाण निर्वाण ॥ ६ ॥ एम अनंत चोवीशीयें ए, हुआं बहु कल्याण ॥ जिन
उत्तम पदपद्मने, नमतां होय सुख खाण ॥ ७ ॥ इति ॥ २५ ॥

॥ अथ ज्ञानपंचमीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ त्रिगडे वेठा वीरजिन, जांखे जविजन आगें ॥ त्रिकरणशुं त्रिहुं लोक
जन, निसुणो मन रागें ॥ १ ॥ आराहो जली जातसें, पांचम अजुवा
ली ॥ ज्ञान आराधन कारणें, एहज तिथि निहाली ॥ २ ॥ ज्ञान विना
पशु सारिखा, जाणो इण संसार ॥ ज्ञान आराधनथी लक्षुं, शिवपद
सुख श्रीकार ॥ ३ ॥ ज्ञान रहित किरिया कही, काशकुसुम उपमान ॥ लो
कालोक प्रकाशकर, ज्ञान एक परधान ॥ ४ ॥ ज्ञानी श्वासोवासमें, करे
कर्मनो खेह ॥ पूर्व कोसी वरसां लगें, अज्ञानें करे तेह ॥ ५ ॥ देश आरा
धक क्रिया कही, सर्व आराधक ज्ञान ॥ ज्ञान तणो महिमा घणो, अंग पांच
मे जगवान ॥ ६ ॥ पंच मास लघु पंचमी, जावज्जीव उत्कृष्ट ॥ पंच वरस
पंच मासनी, पंचमी करो शुभदृष्टि ॥ ७ ॥ एकावनही पंचनो ए, काउ
स्सग लोगस्स केरो ॥ उजमणुं करो जावशुं, टाळे जव फेरो ॥ ८ ॥
एणी पेरें पंचमी आराहीयें ए, आणी जाव अपार ॥ वरदत्त गुणमंजरी
परें, रंगविजय लहो सार ॥ ९ ॥ इति ॥ २६ ॥

॥ अथ अष्टमीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ माहा शुदी आठमने दिनें, विजयासुत जायो ॥ तेम फागुणशुदि

प्राप्तमै, संजव चदि आयो ॥ १ ॥ चेन्न वदनी आठमै, जनम्या श्पज
जिणंद ॥ दीक्षा पण ग दिन लही, दुआ प्रथम मुनिचंद ॥२॥ माधव शु
दि आठम दिनै, आठ कर्म कर्त्ता दूर ॥ अजिनंदन चोधा प्रनु, पाम्या सु
त्त चरपूर ॥ ३ ॥ गृहीज आठम ऊजली, जन्म्या मुमति जिणंद ॥ आठ
जाति कलशें करी, नवरावे सुरविंद ॥ ४ ॥ जन्म्या जेठ वदि आठमै मु
ति सुवन्म्यामी ॥ नेम थापाड शुदि आठमै, अष्टमी गति पामी ॥ ५ ॥
श्रावण वदनी आठमै, नमि जन्म्या जगनाण ॥ तिम श्रावणशुदि आ
ठमै, पासजीनुं निर्वाण ॥ ६ ॥ जाडवा वदि आठमदिनै, चविया खासी
नुपास ॥ जिन उत्तमपद पद्मनै, सैव्याथी शिववास ॥ ७ ॥ इति ॥ १७ ॥

॥ अथ एकादशीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ शासन नायक वीरजी, प्रजु केवल पायो ॥ संघ चतुर्विध स्थापवा,
महसेन धन आयो ॥ १ ॥ माधव सीत एकादशी सोमल छिज यङ्ग ॥
इंद्रजुति आदें मध्या, एकादश विह ॥ २ ॥ एकादशसैं चउ गुणा, तेहनो
परिचार ॥ वेद अर्थ अवलो करे, मन अजिमान अपार ॥ ३ ॥ जीवा
दिक संशय हरी ए, एकादश गणधार ॥ वीरें स्याप्या वंदीयें, जिन शासन
जपकार ॥ ४ ॥ मल्ली जन्म अर मल्ली पास, वर चरण विखासी ॥ श्पज
अजित मुमति नमी, मल्ली धनघाति विनाशी ॥ ५ ॥ पद्मप्रज शिववास
पास, जवजावना तोडी ॥ एकादशी दिन आपणी, रुद्धि सघली जोमी ॥६॥
दश क्षेत्र त्रिहुं कालनां, त्रणशें कल्याण ॥ वरस अग्यार एकादशी, आराधो
वर नाण ॥ ७ ॥ अगीयार थंग लखावीयें, एकादश पाठां पूंजणी ठवणी
विंटीणी, मपी कागल काठां ॥७॥ अगीयार अवत ठांरुवां ए, बहो पन्निमा
अगीयार ॥ विमाविजय जिनशासनै, सफल करो अचतार ॥ ८ ॥ १८ ॥

॥ अथ चोवीश तीर्थकरनी राशियोनुं चैत्यवंदन ॥

॥ शांति नमी मल्ली मेप ठे, कुंथु अजित वृष जाति ॥ संजव अजिनंदन
मिथुन, धर्म करक सिंह मुमति ॥ १ ॥ कन्या पद्मप्रज नेम वीर, पास
नुपास तुळा ए ॥ शशी वृश्चिक धन श्पजदेव, सुविधि शीतल जिनराय ॥२॥
मकर सुवत श्रेयांसने ए, वारमा घट मीन लील ॥ विमल अनंत अर
नामथी, सुखीया श्री शुजवीर ॥ ३ ॥ इति ॥ १९ ॥

॥ अथ श्रीपरमात्मानुं चैत्यवंदन ॥

॥ परमेश्वर परमात्मा, पावन परमिष्ठ ॥ जय जगगुरु देवाधिदेव,
नयणें में दिष्ट ॥ १ ॥ अचल अकल अविकार सार, करुणारससिंधु ॥
जगतीजन आधार एक, निःकारण बंधु ॥२॥ गुण अनंत प्रभु ताहरा ए, कि
मही कदया न जाय ॥ राम प्रभु जिन ध्यानथी, चिदानंद सुख थाया ॥३॥२०॥

॥ अथ श्रीजिनपूजानुं चैत्यवंदन ॥

॥ निजरूपें जिननाथके, डव्यें पण तिमही ॥ नाम थापना जेदथी,
प्रगट जगमांही ॥ १ ॥ अध्यातमथी जोडीयें, निरुकेपा चार ॥ प्रभुरूप
समान ज्ञाव, पामे निरधार ॥ २ ॥ पावन आतमनें करे ए, जन्म जरादि
दूर ॥ ते प्रभु पूजा ध्यानथी, राम कहे सुख पूर ॥ ३ ॥ इति ॥ २१ ॥

॥ अथ श्रीचंदकेवलीना रासमांथी चैत्यवंदन.

॥ अरिहंत नमो जगवंत नमो, परमेश्वर जिनराज नमो ॥ प्रथम जि
नेसर प्रेमें पेखत, सिद्धां सयलां काज नमो ॥ अ० ॥ १ ॥ प्रभु पारंगत
परम महोदय, अविनाशी अकलंक नमो ॥ अजर अमर अद्भुत अतिश
यनिधि, प्रवचन जलधिमयंक नमो ॥ अ० ॥ २ ॥ तिहुयण जवियणजन
मन वंठिय, पूरण देव रसाल नमो ॥ लखि लखि पाय नमुं हुं जालें, कर
जोमीने त्रिकाल नमो ॥ अ० ॥ ३ ॥ सिद्ध बुद्ध तूं जग जन सज्जन, नय
नानंदन देव नमो ॥ सकल सुरासुर नर वर नायक, सारे अहोनिश सेव
नमो ॥ अ० ॥ ४ ॥ तूं तीर्थकर सुखकर साहिव, तुं निःकारण बंधु नमो ॥
शरणागत जविने हितवत्सल, तुंही कृपारससिंधु नमो ॥ अ० ॥ ५ ॥
केवलज्ञानादर्शें दर्शित, लोकालोक स्वज्ञाव नमो ॥ नाशितसकलकलंकक
लुपगण, डुरित उर्पडवज्ञाव नमो ॥ अ० ॥ ६ ॥ जगचिंतामणि जगगुरु
जगहित, कारक जगजननाथ नमो ॥ घोर अपार जवोदधितारण, तूं
शिवपुरनो साथ नमो ॥ अ० ॥ ७ ॥ अशरण शरण नीराग निरंजन,
निरुपाधिक जगदीश नमो ॥ बोधि दीयो अनुपम दानेसर, ज्ञानविमल
सूरीश नमो ॥ अ० ॥ ८ ॥ इति ॥ २२ ॥

॥ अथ श्री शंखेश्वर पार्श्वजिनवंद ॥

॥ सेवो पास संखेसरो मन्न शुद्धें, नमो नाथ निश्चें करी एक बुद्धें ॥
देवी देवलां अन्यने शुं नमो ठो, अहो जव्यलोको जुलां कां जमो ठो ॥१॥

प्रिलोकना नायने शुं तजो ओ, पट्या पाशमां चूतने कां तजो ओ ॥
 गुण्येनु रंगी अजा शुं अजो ओ, महापंथ मूकी कुपंथं वजो ओ ॥ १ ॥
 तजे कोण चिंतामणि काचमाटे, ग्रहे कोण रासजने हस्ति साटे ॥ मुर
 डम उपासी कण आक वावे, महामूढ ते आकृषा अंत पावे ॥ ३ ॥
 किहां पांकारो ने किहां मेरुभृंगं, किहां केशरी ने किहां ते कुरंगं ॥ किहां
 विश्वनाथ किहां अन्य देवा, करो एकचित्तं प्रभु पास सेवा ॥ ४ ॥ पूजो
 देव प्रनाथती प्राणनाथं, सहू जीवने जे करे ठे सनाथं ॥ महा तत्व
 जाणी सदा जेह ध्यावे, तेनां दुःख दारिद्र्य दूरें पलावे ॥ ५ ॥ पामी मानु
 पोने पृथा कां गमो ओ, कृशीलं करी देहनें कां दमो ओ ॥ नहीमुक्तवास्तं
 विना धीतरांगं, तजो जगवंतं तजो दृष्टिरांगं ॥ ६ ॥ उदयरत्न जांखे सदा
 हेत आणी, दयाजाय फीजें प्रभु दास जाणी ॥ आज माहरे मोतीडे मेह
 बुछा, प्रभु पास शंखेश्वरो आप तूरा ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ पार्श्वजिनस्तोत्रं लिख्यते ॥

॥ कल्याणकेलिसदनाय नमोनमस्ते, श्रीमत्सरोजवदनाय नमोनम
 स्ते ॥ रागारियारकदनाय नमोनमस्ते, वज्राचिरामरदनाय नमोनमस्ते
 ॥ १ ॥ अञ्जोभराजकराय न० ॥ लोकातिरिक्तवरणाय न० ॥ संसारवा
 र्हितरणाय न० ॥ त्रैलोक्यसारशरणाय न० ॥ २ ॥ सक्षिर्मितांघ्रिमहनाय
 न० ॥ रागोरुदारुदहनाय न० ॥ विध्वस्तकृत्स्नकुहनाय न० ॥ पुण्यजुमा
 खिगहनाय न० ॥ ३ ॥ संसारतापशमनाय न० ॥ निर्दाह्यदाह्यदमनाय
 न० ॥ सुव्यक्तमुक्तिगमनाय न० ॥ रूपाजिज्ञूतकमनाय न० ॥ ४ ॥ पा
 पौघपांसुपवनाय न० ॥ सेवापरत्रिभुवनाय न० ॥ क्रोधाशुशुक्ष्णिवनाय
 न० ॥ संसृत्युदन्वद्वयनाय न० ॥ ५ ॥ नेत्राजिज्ञूतकमलाय न० ॥ शक्रा
 चिंतांप्रियमलाय न० ॥ निर्नाशिताखिलमलाय न० ॥ पद्मोद्भूतसत्परिम
 लाय न० ॥ ६ ॥ श्री अश्वसेनतनयाय न० ॥ सर्वाङ्गुतेकविनयाय न० ॥
 विख्यातनिश्चितनयाय न० ॥ निर्णीतचर्युपनयाय न० ॥ ७ ॥ श्रीसंधर्षः
 सुविनेयकधर्मसिंहः, पादारविंदमधुखिण्मुनिरत्नसिंहः ॥ पार्श्वप्रजोर्जगव
 तः परमं पवित्रं, स्तोत्रं चकार जनताजिमतार्थसिद्धये ॥ ८ ॥

॥ अथ श्री महावीरजिन छंद ॥

॥ सेवो वीरने चित्तमां नित्य धारो, अरि क्रोधने मग्नथी दूर वारो ॥

संतोष वृत्ति धरो निनसांछि, राग द्वेषयी हर जाने कवाधि ॥१॥ पण्डित माण
 ना पातसां जेह प्राणी, पुरुषोत्तमनी बाग वेले न जाली ॥ मनु जन्म गमो
 वृथा कां गमो तो, जेनसांने तंगी तुजो कां जसो नो ॥२॥ शरणांगी कमारी
 नीरांगी तजो तो, सजोती नमानी रागगी तजो तो ॥ इति नमस्त्वय्य
 श्री शुं रमो तो, नदी गंग मूर्का गलीनां पनो तो ॥३॥ केड देव हांने आपि
 चक्रधारा, केड देव बाजे गले रुंदमाळा ॥ केड देव उरसांने रागे न जमा
 केड देव साये रमे वृंद रामा ॥ ४ ॥ केड देव जगे वेड जाणमाळा, केड
 मांसजकी महार्जीकराळा ॥ केड योगिणी जोगिणी जोग रागे, केड मद्राणी
 ठागनो होम मागे ॥५॥ इस्या देव देवी तणी आश राखे, नदा मुक्तिनां सु
 खने केम चाखे ॥ जदा खोजना थोकनो पार नाव्यो, तदा मधनो विंडुव
 मन्न जाव्यो ॥ ६ ॥ जेह देवलां आपणी आश राखे, तेह पिंमने मन्नगुं
 लेय चाखे ॥ दीन हीननी जीम ते केम जांजे, फुटो ढोल हांये कदो के
 म वाजे ॥ ७ ॥ अरे! मूढ त्राता तजो मोहदाता, अलोती प्रचुने तजो
 विश्वख्याता ॥ रत्न चिंतामणि सारिखो एह साचो, कलंकी काचना पिन
 शुं मत्त राचो ॥८॥ मंदबुद्धिशुं जेह प्राणी कहे ठे, सवि धर्मे एकत्व जू
 लो जमे ठे ॥ किहां सर्पवा ने किहां मेरु धीरं, किहां कायरा ने किहां शूरवी
 रं ॥९॥ किहां स्वर्णथालं किहां कुंजखंडं, किहां कोडवा ने किहां खीर
 संरं ॥ किहां क्षीरसिंधु किहां क्षारनीरं, किहां कामधेनु किहां ठागखीरं
 ॥ १० ॥ किहां सत्यवाचा किहां क्रूरवाणी, किहां रंकनारी किहां राय
 राणी ॥ किहां नारकी ने किहां देवचोगी, किहां इंद्र देही किहां कुष्ठरोगी
 ॥ ११ ॥ किहां कर्मघाती किहां कर्मधारी, नमो वीरस्वामी तजो अन्य
 वारी ॥ जिंसी सेजसां खमथी राज्य पामी, राचे मंदबुद्धि धरी जेह स्वा
 मी ॥१२॥ अथिर सुख संसारमां मन्न माचे, ते जना मूढमां श्रेष्ठ शुं इष्ट
 ठाजे ॥ तजो मोह माया हरो दंजरोपी, सजो पुण्य पोपी तजो ते अ
 रोपी ॥१३॥ गति चार संसार अपार पामी, आव्या आश धारी प्रभु पाय
 स्वामी ॥ तुहीं तुहीं तुहीं प्रभु परमरागी, जव फेरनी शृंखला मोह जांगी
 ॥१४॥ मानियें वीरजी अर्ज ठे एक मोरी, दीजें दासकुं सेवना चरण तोरी ॥
 पुण्य उदय हुडं गुरु आज मेरो, विवेकें लह्यो में प्रभु दर्श तेरो ॥१५॥ इति ॥

॥ अथ श्री गौतमाष्टक ठंढ ॥

॥ धीर जिणेसर केरो शिष्य, गौतम जपो निशदित्त ॥ जो कीजें गो
नमनुं ध्यान, तो घर धिलसे नवे निधान ॥ १ ॥ गौतम नामें गिरिवर चढे,
मनोवांठित हेल्ला संपजे ॥ गौतम नामें नावे रोग, गौतम नामें सर्व संयो
ग ॥ २ ॥ जे घेरी विरुआ वंक्रमा, तस नामें नावे टूकडा ॥ नूत प्रेत
नवि ग्येडे प्राण, ते गौतमनां करुं धखाण ॥ ३ ॥ गौतम नामें निर्मल
काय, गौतम नामें वाधे आय ॥ गौतम जिनशासन शणगार, गौतम
नामें जयजयकार ॥ ४ ॥ शाल दाख सुरहा घृत गोल, मनोवांठित का
पर संयोल ॥ घर सुरहिणी निर्मल चित्त, गौतम नामें पुत्र विनीत ॥ ५ ॥
गौतम उदयो अचिचल जाण, गौतम नाम जपो जग जाण ॥ महोटां मं
दिर मेरु समान, गौतम नामें सफल विद्याण ॥ ६ ॥ घर मयगल घोळा
नी जोग, वारू पढोंचे वांठित कोरु ॥ महियल माने महोटा राय, जो तू
ठे गौतमना पाय ॥ ७ ॥ गौतम प्रणम्यां पातक टले, उत्तम नरनी संग
त मळे ॥ गौतम नामें निर्मल ज्ञान, गौतम नामें वाधे वान ॥ ८ ॥ पुण्य
घंत, अवधारो सहु, गुरु गौतमना गुण ठे घहु ॥ कहे खावण्यसमय कर
जोड गौतम तूठे संपति कोरु ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ नवकारनो ठंढ ॥

॥ हुदा ॥ वांठित पूरे विविध परें, श्री जिनशासन सार ॥ निशें श्री
नवकार नित्य, जपनां जयजयकार ॥ १ ॥ अडशष्ट अक्षर अधिक फल,
नव पद नवे निधान ॥ धीतराग स्वयंमुख वदे, पंच परमेष्टि प्रधान ॥ २ ॥
एकज अक्षर एक चित्त, समख्यां संपत्ति थाय ॥ संचित सागर सातनां,
पातक दूर पलाय ॥ ३ ॥ सकल मंत्र शिर मुकुटमणि, सगुरु जापि
त सार ॥ सो जवियां मन शुळुं, नित्य जपीयें नवकार ॥ ४ ॥ ठंढ ॥
नवकारथकी श्रीपाल नरेश्वर, पाम्यो राज्य प्रसिद्धास्मशान विपे शिवनाम
कुसरने, सोवन पुरिस्तो सिद्ध ॥ नव खाल जपंतां नरक निवारे, पामे
जवनो पार ॥ सो जवियां जत्तें चोखे चित्तें, नित्य जपीयें नवकार ॥ ५ ॥
वांघि वरुशाखा शिके वेसी, हेठल कुंरु हुताश ॥ तस्करने मंत्र समप्यो
श्रावकें, उढ्यो ते आकाश ॥ विधिरितें जपंतां विषधर विष टाले, ढाले
अमृत धार ॥ सो ॥ ६ ॥ वीजोरा कारण राय महाबल, व्यंतर हुष्ट

विरोध ॥ जेणें नवकारें हत्या टाळी, पाम्यो यक्ष प्रतिबोध ॥ नव लाख
 जपतां थाये जिनवर, इस्यो ठेअधिकार ॥ सो० ॥ ७ ॥ पट्टीपति शिष्यो
 मुनिवरपासैं, महामंत्र मन शुद्ध ॥ परजव ते रायसिंह पृथिवीपति,
 पाम्यो परिगल रिद्ध ॥ ए मंत्रथकी अमरापुर पढोतो, चारुदत्त सुविचार ॥
 सो० ॥ ८ ॥ संन्यासी काशी तप साधंतो, पंचाग्नि परजावे ॥ दीठो
 श्रीपासकुमारें पन्नग, अधवलतो ते टाळे ॥ संज्ञलाव्यो श्रीनवकार स्वयंमुख,
 इंद्रजुवन अवतार ॥ सो० ॥ ए ॥ मनशुद्ध जपतां मथणासुंदरी, पामी
 प्रिय संयोग ॥ इण ध्यानथकी कष्ट टढ्युं उंवरनुं, रक्तपित्तनो रोग ॥
 निश्चेशुं जपतां नवनिधि थाये, घर्मतणो आधार ॥ सो० ॥ १० ॥ घटमांहे
 कृष्ण जुजंगम घादयो, गृहिणी करवा घात ॥ परमेष्टि प्रजावें हार फूलनो
 वसुधामांहे विख्यात ॥ कमलावतीयें पिंगल कीधो, पाप तणो परिहार ॥
 सो० ॥ ११ ॥ गयणांगण जाति राखी ग्रहीनें, पाडी वाण ग्रहार ॥
 पद पंच सुणंतां पांरुपति घर, ते थड कुंता नार ॥ ए मंत्र अमूलक
 महिमा मंदिर, जवडुःख जंजणहार ॥ सो० ॥ १२ ॥ कंवळ संवळें कादव
 काळ्यां, शकट पांचशें मान ॥ दीधे नवकारें गया देवलोकें, विलसे अमर
 विमान ॥ ए मंत्रथकी संपति वसुधामां लही, विलसे जैनविहार ॥
 सो० ॥ १३ ॥ आगें चोवीशी हुड अनंती, होशे वार अनंत ॥ नवकार
 तणी कोड आदि न जाणे, एम जांखे अरिहंत ॥ पूरव दिशि चारे आदि
 प्रपंचें, समरे संपति थाय ॥ सो० ॥ १४ ॥ परमेष्टि सुरपद ते पण पामे,
 जे कृत कर्म कठोर ॥ पूरगिरि उपर प्रत्यक्ष पेख्यो, मणिधर ने एक मोर ॥
 सह गुरु सन्मुख विधें समरंतां, सफल जनम संसार ॥ सो० ॥ १५ ॥ शूद्धि
 कारोपण तस्कर कीधो, लोहखरो परसिद्ध ॥ तिहांशेठें नवकार सुणाव्यो, पाम्यो
 अमरनी रिद्ध ॥ शेठने घर आवी विघ्न निवास्या, सुरें करी मनोहार ॥ सो० ॥ १६ ॥
 पंच परमेष्टि ज्ञानज पंचह, पंच दान चारित्र ॥ पंच सदाय महाव्रत पंचह, पंच
 समिति समकित ॥ पंच प्रमाद विषय तजो पंचह, पालो पंचाचार ॥ सो०
 ॥ १७ ॥ कलश ॥ ठप्पय ॥ नित्य जपीयें नवकार, सार संपत्ति सुखदायक ॥ सिद्ध
 मंत्र शाश्वतो, जपे एम श्री जगनायक ॥ श्री अरिहंत सुसिद्ध, शुद्ध आचार्य
 गणीजें ॥ श्री उवद्याय सुसाधु, पंच परमेष्टी शुणीजें ॥ नवकार सार संसार ठेकु
 शल लाज वाचक कहे ॥ एक चितें आराधतां, विविध ऋद्धि वांठित लहे ॥ १८ ॥

॥ अथ श्री शोख सतीनो वंद ॥

॥ आदि नाथ आदें जिनवर वंदी, सफल मनोरथ कीजियें ए॥प्रजातें
 उठी मांगलिक कामें, शोख सतीनां नान लीजिये ए ॥ १ ॥ बाल कुमारी
 जग दिनकारी, प्राप्ती जरतनी बहेनमी ए ॥ घट घट व्यापक अक्षर रूपें,
 शोख सतीमांहे जे बर्मी ए ॥ २ ॥ बाहुबल जगिनी सतीयशिरोमणि,
 सुंदरी नामें रुपनसुता ए ॥ अंक स्वरूपी त्रिजुवनमांहे जेह अनुपम
 गुणजुता ए ॥ ३ ॥ चंदनवासा बालपणाधी, शीयलवती शुद्ध श्राविका ए ॥
 अरुदना बाकुला वीर प्रतिज्ञान्या, केवल खही व्रत नाविका ए ॥ ४ ॥
 उपसेन पुथ्या धारिणी नंदनी, राजिमती नेमवल्लभा ए ॥ जोवन वेशें कामने
 जीत्यो, संयम खेइ देव दुल्लभा ए ॥ ५ ॥ पंच जरतारी पांनव नारी, दुपद
 सनया ब्रह्मणीयें ए ॥ एक शो आठे वीर पूराणां, शीयलमहिमा तस
 जाणीयें ए ॥ ६ ॥ दशरथ नृपनी नारी निरुपम, कौशल्या कुलचंद्रिका
 ए ॥ शीयल सखूणी राम जनेता, पुण्य तणी परणासिका ए ॥ ७ ॥ कोशं
 धिक नामें संतानिक नामें, राज्य करे रंग राजीयो ए ॥ तस घर रहिणी
 मृगावती सती, सुरजुवनें जस गाजीयो ए ॥ ८ ॥ सुखसा साची शीयलें न
 काची, राची नहि विषयारसें ए ॥ मुखसु जोतां पाप पलायें, नाम खेतां
 मन उल्लसे ए ॥ ९ ॥ राम रघुवंशी तेहनी कामिनी, जनकसुता सीता सती
 ए ॥ जग सह्य जाणे धीज करंतां, अनल शीतल थयो शीलथी ए ॥ १० ॥
 काचे तांतणे चालणी बांधी, कृपायकी जल काढीयुं ए ॥ कलंक उतारवा
 सती सुजडा, चंपा धार उधानीयुं ए ॥ ११ ॥ सुरनर वंदित शीयल अखंभित,
 शिवा शिवपदगामिनी ए ॥ जेहने नामें निर्मल थश्यें, बलिहारी तस नामनी
 ए ॥ १२ ॥ हस्तिनागपुरें पांजुरायनी, कुंता नामें कामिनी ए ॥ पांनव माता
 दसे दसारनी, बहेन पतिव्रता पद्मिनी ए ॥ १३ ॥ शीयलवती नामें शीलव्रतधारि
 णी, त्रिविधें तेहने वंदीयें ए ॥ नाम जपंतां पातक जाये, दरिसण दुरित नि
 कंदीयें ए ॥ १४ ॥ निपिधा नगरी नलह नरिंदनी, दमयंती तस गेहिनी ए ॥ सं
 कट पमतां शीयलज राख्युं, त्रिजुवन कीर्ति जेहनी ए ॥ १५ ॥ अनंग अजीता
 जगजन पूजिता, पुष्पचूला ने प्रभावती ए ॥ विश्वविख्याता कामितदाता,
 शोखमी सती पद्मावती ए ॥ १६ ॥ वीरें जांखी शाखें साखी, उदयरतन जांखे
 मुदा ए ॥ बहाणुं वातां जे नर जणशे, ते लहेशे सुख संपदाए ॥ १७ ॥ इति॥

॥ अथ मंगल चार ॥

॥ सिद्धार्थ रूपति सोढे कृत्रियकृते, तस धेर त्रिशला कामिनी ॥ गजवर गामिनी पौढिय जामिनी, चण्ड मुपन लहे जामिनी ॥ चुटक ॥ जामिनी मध्ये शोचतां रे, सुपन देखे वाख ॥ मयगल वृषभ ने कमरी, कमला कुसुमनी माल ॥ इंदु दिनकर ध्वजा सुंदर, कलश मंगल रूप ॥ पद्मजलनिधि उत्तम, अमरविमान अनूप ॥ रत्नो अंवार उज्ज्वल, वन्दि निर्धूम ज्योत ॥ कल्याण मंगलकारी माहा, करत जग उद्योत ॥ चंद सुपन सूचित विश्वपूजित, सकल सुखदातार ॥ मंगल पडेहुं बोलीये ए, श्री वीर जगदाधार ॥ १ ॥ भगध देशमां नयरी राजगृही, अणिक नामें नरेशरू ए ॥ धनवर गोवर गाम वसे तिहां, वसुभूति विप्र मनोहर ए ॥ चुटका ॥ मनोहर तस मानिनी, पृथ्वी नामें नार ॥ इंदुभूति आदें अत्रे, व्रण पुत्र तेहने सार ॥ यज्ञकर्म तेणें आदखुं, बहु विप्रने समुदाय ॥ तेणें समे तिहां समोसख्या, चोवीशमा जिनराय ॥ उपदेश तेहनो सांचली, लीथो संयम चार ॥ अगीयार गणधर आपीया, श्री वीरें तेणी वार ॥ इंदुभूति गुरुजगतें थयो, महा लब्धिनो जंमार ॥ मंगल बीजुं बोलीये, श्री गौतम प्रथम गणधार ॥ २ ॥ नंद नरिंदनो पारुली पुरवरें, सकलाल नामें मंत्री सरू ए ॥ लाठलदे तस नारी अनुपम, शीयलवती बहुसुखकरू ए ॥ चुटका ॥ सुखकरू संतान नव दोय, पुत्र पुत्री सात ॥ शीयलवंतमां शिरोमणि, थूलिजड जग विख्यात ॥ मोहवशें वेश्यामंदिर, वस्या वर्षज वार ॥ जोग जली पेरें जोगव्या, ते जाणे सहु संसार ॥ शुद्ध संयम पामी विषय वामी, पामी गुरु आदेश ॥ कोश्याआवासें रह्या निश्चल, कग्यो नहिं लवलेश ॥ शुद्ध शीयल पाळे विषय टाळे, जगमां जे नर नार ॥ मंगल त्रीजुं बोलीये, श्री थूलिजड अणगार ॥ ३ ॥ हेम मणि रूप मय धरित अनुपम, जडित कोशीसां तेजें जगे ए ॥ सुरपतिनिर्मित व्रण गढ शोजित, मध्ये सिंहासन जगमगे ए ॥ चुटका ॥ जगमगे जिन सिंहासनेष, वा जित्र कोरा कोरू ॥ चार निकायना देवता, ते सेवे वेहु कर जोरू ॥ प्रातिहारज आठशुं रे, चोत्रीश अतिशयवंत ॥ समवसरणें विश्वनायक, शोभे श्री जगवंत ॥ सुर नर किन्नर मानवी, वेठी ते पर्यदा वार ॥ उपदेश दे अरिहंतजी, धर्मना चार प्रकार ॥ दान शीयल तप जावना रे, टाळे सघलां

कर्म ॥ मंगल चोथुं बोलीयें, जगमांहे श्री जिनधर्म ॥ ए चार मंगल गावशे
जे, प्रजातें धरी प्रेम ॥ ते कोनि मंगल पामशे, उदयरल जांखे एम ॥ ४ ॥

॥ अथ श्री वीतरागाष्टकं ॥ जुजंगप्रयात छंद ॥

॥ शिवं शुद्धं बुद्धं परं विश्वनाथं, न देवो न बंधुर्न कर्म न कर्ता ॥
न अंगं न संगं न चेष्टा न कामं, चिदानंदरूपं नमो वीतरागं ॥ १ ॥ न वं
धो न मोक्षो न रागादि लोकं, न योगं न जोगं न व्याधिर्न शोकं ॥ न क्रो
धं न मानं न माया न लोभं ॥ चि० ॥ २ ॥ न हस्तो न पादो न घ्राणं न
जिह्वा, न चक्षुर्न कर्णं न वक्त्रं न निद्रा ॥ न स्वामी न भृत्यं न देवो न
मर्त्यं ॥ चि० ॥ ३ ॥ न जन्मं न मृत्युर्न मोहं न चिंता, न ह्युजो न जी
तो न कृश्यं न तुंजा ॥ न स्वेदं न खेदं न वर्णं न मुद्रा ॥ चि० ॥ ४ ॥
त्रिदंडे त्रिखंडे हरे विश्वनाथं, हृषीकेश विध्वस्त कर्मारिजालं ॥ न पुण्यं
न पापं न चाह्वादि प्रायं ॥ चि० ॥ ५ ॥ न बाहो न वृद्धो न तुष्टो न
मूढो, न खेदं न जेदं न भूर्तिर्न मेहा ॥ न कृष्णं न शुक्लं न मोहं न तंजा ॥
चि० ॥ ६ ॥ न आद्यं न मध्यं न अंतं न मन्या, न अव्यं न क्षेत्रं न दृष्टो
न जावा ॥ न गुरुर्न शिष्यो न हीनं न दीनं ॥ चि० ॥ ७ ॥ इदं ज्ञान
रूपं स्वयं तत्त्ववेदी, न पूर्णं शून्यं न चैत्यस्वरूपी ॥ न चान्योऽन्य
जिह्वं न परमार्थमेकं ॥ चि० ॥ ८ ॥ शार्दूलविक्रीकितं घृतं ॥ आत्माराम
गुणाकरं गुणनिधिं चैतन्यरत्नाकरं, सर्वे भूतगतागते सुखदुःखे ज्ञाते
त्वया सर्वगे ॥ त्रेलोक्याधिपते स्वयं समनसा ध्यायंति योगी श्वरा, वंदे तं
हरिवंशदर्पहृदयं श्रीमान् हृदाज्युद्यतम् ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ स्तुतयोऽखिल्यन्ते ॥

॥ तत्र प्रथमं श्री सीमंधरं जिनयोय ॥

॥ सीमंधरं जिनवरं, सुखकरं साहेब देव ॥ अरिहंतं सकलनी, जात्र
धरी करुं सेव ॥ सकल आगम पारंग, गणधरं जांखित वाणी ॥ जयवंती
आणा, ज्ञानविमल गुणखाणी ॥ १ ॥ ए चोय चार वखत पण कहेयाय ठे.

॥ अथ सीमंधरजिननी योय ॥

॥ श्रीसीमंधरं देवमुहंकरं, मुनि मनपंकजहंसा जी ॥ कुंथु अरि जिन
अंतरं जनम्या, तिहुथ्यण जस परशंसा जी ॥ सुव्रत नमि अंतरं वरी दीहा,
शिखा जगत निरासे जी ॥ उदय पेढाल जिनांतरमां प्रभु, जाशे शिवबहु

पासें जी ॥१॥ वत्रीश चउसहि चउमहि मलिया, डगसहि उरिहा जी ॥
 चउ अरु अरु मली मध्यम काळे, वीश जिनेश्वर दिहा जी ॥ दो चउ चार
 जघन्य दश जंबु, धायइ पुस्कर मोकारें जी ॥ पूजो प्रणमो आचारंगें, प्र
 चनसार उरुारें जी ॥ २ ॥ सीमंधर वर केवल पामी, जिनपद स्वर्ण
 निमित्तें जी ॥ अर्थनिवेशन वस्तु निवेशन, देतां सुणन विनीतें जी ॥ हा
 दश अंग पूरवयुत रचियां, गणधर लब्धि विकसियां जी ॥ अपज्जवसिय
 जिनागम वंदो, अक्षर पदना रसियां जी ॥ ३ ॥ आणारंगी समकितसंगी,
 विविध अंग व्रतधारी जी ॥ चउविह संव तीरथ रखवाली, सह उपद्रव
 हरनारी जी ॥ पंचांगुली सूरि शासनदेवी, देती तस जस रुहि जी ॥
 श्रीशुजवीर कहे शिव साधन, कार्य सकलमां सिद्धि जी ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ आदिजिनस्तुति प्रारंभः ॥

॥ आदि जिनवर राया, जास सोवन्न काया, मरुदेवी माया, थोरी लंठन
 पाया ॥ जगत स्थिति निपाया शुद्ध चारित्र पाया, केवल सिरीराया मोक्ष
 नगरें सिधाया ॥ १ ॥ सवि जन सुखकारी, मोह मिथ्या निवारी, डुरगति
 दुःख चारी, शोक संताप वारी ॥ श्रेणि कृपक सुधारी, केवलानंतधारी,
 नमियें नर नारी, जेह विश्वोपकारी ॥ २ ॥ समवसरण वेठा, लागे जे जिन
 मीठा, करे गणप पइछा, इंद्र चंडादि दिहा ॥ द्वादशांगी वरिछा, गुं यतां टाळे
 रिछा, जविजन होय हिछा, देखि पुण्यें गरिछा ॥ ३ ॥ सुर समकितवंता,
 जेह रुके महंता, जेह सुजनसंता, टाळियें मुऊ चिंता ॥ जिनवर सेवतां,
 विघ्न वारे डुरंता, जिन उत्तम शुणंता, पद्मनें सुख दिंता ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ शाश्वतजिनस्तुति ॥

॥ कृषज चंडानन वंदन कीजें. वारिपेण दुःख वारे जी ॥ वर्द्धमान जि
 नवर वली प्रणमो, शाश्वत नाम ए चारे जी ॥ जरतादिक द्वेष्टें मली होवे,
 चार नाम चित्त धारे जी ॥ तेणें चार ए शाश्वत जिनवर, नमीयें नित्य
 सवारें जी ॥ १ ॥ ऊर्ध्व अधो तीर्थें लोकें थइकोमी पन्नरशें जाणो जी ॥
 उपर कोमी वहेंतालीश प्रणमो, अरुवन्न लख मन आणो जी ॥ ठत्रीश
 सहस्र एंशी ते उपर, विंव तणो परिमाणो जी ॥ असंख्यात व्यंतर ज्योति
 पीमां, प्रणमुं ते सुविहाणो जी ॥ २ ॥ रायपश्रेणी जीवाजिगमें, जगवती
 सूत्रें जांखी जी ॥ जंबूद्वीपपन्नत्ती ठाणांगें, विवरीने घणुं दाखी जी ॥ वलीय

महाशक्तिः। ज्ञानाकल्पमां, व्यवहार प्रमुखं आसी जी ॥ ते जिन प्रतिमा
लोपे पारी। जिह्वां बहु नृत्तं सान्नी जी ॥ ३ ॥ ए जिन पूजाशी आरा
धक, ईशानं च ब्रह्मा जी ॥ तिम सूरिचाज प्रमुख बहु सुरवर, देवी तणा
समुदाय जी ॥ नंदीश्वर अछा महेत्सव, करे अति हर्ष जराया जी ॥
जिन उत्तम कल्याणक दिवसें, पद्मविजय नमे पाया जी ॥ ४ ॥

॥ अथ श्रीसिद्धचक्रस्तुति ॥

॥ जिन शासन यंत्रित, पुराण देव रसाक्ष ॥ जावं जवि जणीयें, सिद्धचक्र
गुणमाक्ष ॥ ब्रिहं कालें एहनी, पूजा करे उजमाक्ष ॥ ते अमर अमर पद,
सुख पामें सुविशाल ॥ १ ॥ अरीहंत सिद्ध चंदो, आचारिज उवज्जाय,
मुनि दरिस्तण नाण, धरण तप ए समुदाय ॥ ए नवपद समुदित, सिद्धचक्र
सुखदाय ॥ ए ध्यानं जविनां, जव फोटि दुःख जाय ॥ २ ॥ आसो चैत्रीमां,
शुद्धि सातमयी सार ॥ पुनम लगे कीजें, नव आंखि निरधार ॥ दोय
सहस्र गणोबुं, पद सम साक्षा चार ॥ एकाशी आंखि तप, आगमने अनु
सार ॥ ३ ॥ सिद्धचक्रनो सेवक, श्री विमलेसर देव ॥ श्रीपालतणी परें,
सुख पूरे भवमेव ॥ दुःख दोहग नावे, जे करे एहनी सेव ॥ श्रीसुमति
सुगुरुनो, राम कहें नित्यमेव ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ सिद्धचक्रस्तुति ॥

॥ अरिहंत नमो बलि सिद्ध नमो, आचारज वाचक साहु नमो ॥ दर्शन
ज्ञान चारित्र नमो तप, ए सिद्धचक्र सदा प्रणमो ॥ १ ॥ अरिहंत अनंत
यया आशे, बलि जाव निरूपे गुण गाशे ॥ पनिकमणां देवचंदन विधिं
आंखि तप गणणं गणो विधिं ॥ २ ॥ ठरिपाली जे तप करशे, श्रीपाल
तणी परें जव तरशे ॥ सिद्धचक्रने कुण आवे तोलें, एहना जिन आगम
गुण बोले ॥ ३ ॥ साक्षाचारे वरसें तप पूरूं, ए कर्म विदारण तप शूरूं ॥
सिद्धचक्र मनमंदिर थापो, नयविमलेसर वर थापो ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ बीज तिथिनी स्तुति ॥

॥ दिन सकल मनोहर, बीज दिवस सु विशेष ॥ राय राणा प्रणमे, चंद्र
तणी ज्यां रेख ॥ तिहां चंद्रविमानें, शाश्वत जिनवर जेह ॥ हुं बीज तणे
दिन, प्रणमूं आणी नेह ॥ १ ॥ अजिनंदन चंदन, शीतल शीतलनाथ ॥
अरनाथ सुमति जिन, वामुपूज्य शिव साथ ॥ इत्यादिक जिनवर, जन्म

ज्ञान निर्वाण ॥ हुं बीजनणे दिन, प्रणमुं ते सुविदाण ॥ २ ॥ पराकाशो
बीजें, दुविध धर्म जगवंत ॥ जेम विगळा कमळा, विगुळ नवनविकर्मन
॥ आगम अति अनुपम, जिहां निश्चय व्यवहार ॥ बीजें मयिकीजें, पातक
नो परिहार ॥ ३ ॥ गजगामिनी कामिनी, कमल सुकोमल चीर ॥ नके
सरी केशरी, सरस सुगंध शरीर ॥ कर जोडी बीजें, हुं प्रणमुं तम पाय ॥
एम दब्धिविजय कहे, पूरो सनोरथ माय ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ पंचमीनी स्तुति ॥

॥ श्रावण शुदि दिन पंचमी ए, जनम्या नेम जिणंद तो ॥ श्यामवर्णा
तन शोजतुं ए, मुख शारदको चंद तो ॥ सहस्र वरस प्रभु आउमुं ए, ब्रह्मचा
री जगवंत तो ॥ अष्ट करम हेले हणी ए, पहोता मुक्ति सहंत तो ॥ १ ॥ अष्टा
पद आदि जिन ए, पहोता मुक्तिमजार तो ॥ वासुपूज्य चंपापुरी ए, नेम
मुक्ति गिरनार तो ॥ पावापुरी नगरीमां वलि ए, श्री वीरतणुं निर्वाण तो ॥
समेत शिखर वीश सिद्ध हुआ ए, शिर बहु तेहनी आण तो ॥ २ ॥ नेमनाथ
ज्ञानी हुवा ए, जांखेसार वचन तो ॥ जीवदया गुणवेलनी ए, कोजें तास जत
न तो ॥ मृषान बोलो मानवी ए, चोरी चित्त निवार तो ॥ अनंत तीर्थंकर एम
कहे ए, परहरियें परनार तो ॥ ३ ॥ गोमेद नामें यक्ष जलो ए, देवीश्रीअं
विका नाम तो ॥ शासन सांनिध्य जे करे ए, करे वलि धर्मनां काम तो ॥ त
पगढनायक गुणनिलो ए, श्री विजयसैन्य सूरिराय तो ॥ रूपचदास पाय
सेवतां ए, सफल करो अवतार तो ॥ ४ ॥ इति श्री पंचमीस्तुति संपूर्णा ॥

॥ अथ अष्टमीनी स्तुति ॥

॥ मंगल आठ करी जस आगल, जाव धरी सुरराजजी ॥ आठजातिना
कलश करिने, न्हवरावे जिनराज जी ॥ वीर जिनेश्वर जन्म महोत्सव, कर
तां शिवसुख साधे जी ॥ आठमनुं तप करतां अम घर, मंगल कमळा वाधे
जी ॥ १ ॥ अष्ट करम वैरी गजगंजन, अष्टापदपरें वलीया जी ॥ आठमे आठ
सुरूप विचारी, मद आठे तस गलीया जी ॥ अष्टमी गतिपरें पहोता जि
नवर, फरस आठ नहिं अंग जी ॥ आठमनुं तप करतां अम घर, नित्य
नित्य वाधे रंग जी ॥ २ ॥ प्रातिहारज आठ विराजे, समवसरण जिन राजे
जी ॥ आठडे आठ शो आगम जांखी, जवि मन संशय जांजे जी ॥ आठे
जे प्रवचननी माता, पाळे निरतिचारो जी ॥ आठमने दिन अष्ट प्रकारें,

जीवदया चित्त धारो जी ॥ ३ ॥ अष्टप्रकारी पूजा करीने, मानव जवफल
तीजें जी ॥ सिद्धाई देवी जिनवर सेवी, अष्ट महासिद्धि दीजें जी ॥ आठ
मनुं तप करतां लीजें, निर्मल केवल ज्ञान जी ॥ धीर विमल कवि सेवक
नय कहे, तपशी कोडि कल्याण जी ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ एकादशीनी स्तुति ॥

॥ एकादशी अति रूअमी, गोविंद पूठे नेम ॥ कोण कारण ए पर्ये महो
हुं, कहो मुकशुं तेम ॥ जिनवर कल्याणक अति घणां, एकशो ने पंचास ॥
तिण कारण ए पर्ये महोहुं, करो मोन उपवास ॥ १ ॥ अगियार श्रावक
तणी प्रतिमा, कहे ते जिनवर देव ॥ एकादशी एम अधिक सेवो, वनगजा
जिम रेव ॥ चोवीश जिनवर सयल सुखकर, जेसा सुरतरु चंग ॥ जेम गंग
निर्मल नीर जेहुं, करो जिनशुं रंग ॥ २ ॥ अगीयार अंग लखावियें,
अगीयार पाठां सार ॥ अगियार कवली विटणां, ठवणी पूजणी सार ॥
चावली चंगी विविधरंगी, शास्त्र तणे अनुसार ॥ एकादशी एम ऊजवो,
जेम पामियें जवपार ॥ ३ ॥ वर कमलनयणी कमलवयणी, कमल सुकोम
ल काय ॥ जुजडंड चंड अखंड जेहुने, समरंतां सुख थाय ॥ एकादशी
एम मन वसी, गणि हर्ष पंकित शिष्य ॥ शासनदेवी विघन निवारो,
संघ तणां निश दिस ॥ ४ ॥ इति स्तुति ॥

॥ अथ वीश स्थानकना तपनी स्तुति ॥

॥ पूठे गौतम वीरजिणंदा, समवसरण वेठा सुखकंदा, पूजित अमर
सूरिंदा ॥ केम निकाचे पद जिनचंदा, किणविध तप करतां जवफंदा, टाळे
हुरितह दंदा ॥ तव जांखे प्रजुजी गतनिंदा, सुण गौतम वसुचूतिनंदा, नि
र्मल तप अरविंदा ॥ वीश थानक तप करत महिंदा, जिम तारक समुदायें
वृंदा, तिम ए सवि तप इंदा ॥ १ ॥ प्रथम पदे अरिहंत नमीजें, वीजे
सिद्ध पवयण पद व्रीजे, आचारज थेर ठवीजें ॥ उपाध्याय ने साधु ग्रही
जें, नाण वंसण पद विनय ग्रहीजें, अगीयारमे चारित्र लीजें ॥ वंचवयधा
रिणं गणीजें, किरियाणं तवस्त करीजें, गोयम जिणाणं लहीजें ॥ चारित्र
नाण श्रुत तिष्ठस्स कीजें, व्रीजे जव तप करत सुणीजें, ए सवि जिन
तप लीजें ॥ २ ॥ आदि नमो पद सघळे ठवीश, वार पन्नर वार वली
ठवीश, दश पणवीस सगवीस ॥ पांच ने सकुशठ तेर गणीश, सत्तर नव कि

रिया पञ्चवीश, वार अष्टावीश चतुर्वीश ॥ सीनेर इगवत पीमालीगवां
 लोगस्स काउस्सग रहीश, नोकरवाली वीश ॥ एक एक पद उपवासन
 वीश, मास खटे एक उली करीश, इस सिद्धांत जर्गीश ॥ ३ ॥ जके ग
 कासणुं तिविहार, ठठ अठम मास खमण उदार, पत्तिकमणां दोय वा
 ॥ इत्यादिक विधि गुरुगम धार, एक पद आगधन जव पार, उजमणुं वि
 विध प्रकार ॥ मातंग यक्ष करे मनोहार, देवी सिद्धाई शासन गववाल, सं
 घविघन अपहार ॥ खिमाविजय जस ऊपर प्यार, शुच नविषण धर्मी
 आधार, वीरविजय जयकार ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ पर्यूपण स्तुति ॥

॥ सत्तरजेदी जिनपूजा, रचीने, स्नात्र महोत्सव कीजें जी ॥ दोद ददा
 मा जेरी नफेरी, ऊह्वरी नाद सुणीजें जी ॥ वीरजिन आगल जावना जा
 बी, मानवजव फल दीजें जी ॥ पर्व पञ्जसण पूर्व पुण्यें, आव्यां इम जा
 णीजें जी ॥ १ ॥ मास पास वली दसम डुवालस, चत्तारी अठ कीजें जी ॥
 उपर वली दश दोय करीने, जिम चोवीश पूजीजें जी ॥ वडा कटपनो ठठ
 करीने, वीर वखाण सुणीजें जी ॥ पडवेने दिन जन्म महोत्सव, धवल मं
 गल वरतीजें जी ॥ २ ॥ आठ दिवस लगें अमारि पलावी, अठमनुं तप
 कीजें जी ॥ नागकेतुनी परें केवल लहीयें, जो शुचजावें रहीयें जी ॥
 तेलाधर दिन त्रणय कट्याणक, गणधर वाद वदीजें जी ॥ पास नेमीसर
 अंतर त्रीजे, कृषज चरित्र सुणीजें जी ॥ ३ ॥ वारशें सूत्रने सामाचारी,
 संवत्सरी पत्तिकमियें जी ॥ चैत्यप्रवामी विधिगुं कीजें, सकल जंतुने खामी
 जें जी ॥ पारणाने दिन साहम्मीवत्सल, कीजें अधिक वरुई जी ॥ मानवि
 जय कहे सकल मनोरथ, पूरो देवी सिद्धाई जी ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ रोहिणीतपनी स्तुति ॥

॥ नक्षत्र रोहिणी जेदिन आवे, अहोरत पौषध करी शुच जावें, च
 उविहार मन लावे ॥ वासुपूज्यनी जक्ति कीजें, गणणुं पण तस नाम जपी
 जें, वरस सत्तावीश दीजें ॥ थोमी शक्ते वरस ते सात, जावजीव अथवा
 विख्यात, तप करी करो कर्म घात ॥ निजशक्ति ऊजमणुं आवे, वासुपू
 ज्यनुं विंव जरावे, लाल मणिमय ठावे ॥ १ ॥ इम अतीत अने वर्तमा
 न, अनागत वंदे जिन बहुमान, कीजें तस गुण गान ॥ तपकारकनी

जक्ति आदरीयें, साधर्मिक बली संधनी करियें, धर्म करी जब तरीयें॥रोग
सोग रोहिणीतपें जाय, संकट टले तसु जस बहु थाय, तस सुर नर गुण
गाय ॥ नीराशंस पणें तप गद्द, शंका रहित पणें करो तेह ॥ नवनिधि
होय जिम गेह ॥ १ ॥ उपधान थानक जिनकआण, सिद्धचक्र शत्रुंजय
जाण, पंचमी तप मन आण ॥ पडिमातप रोहिणी सुखकार, कनकावली
रत्नावली सार,मुक्तावली मनोहार ॥ आठम चतुदश ने वर्तमान, इत्यादिक
तपमांहे प्रधान, रोहिणी तप बहु मान ॥ इणीपरें जांखे जिनवर वाणी,
देशना मीठी अमिय समाणी, सूत्रें तेह गुंथाणी ॥३॥ चंभा यक्षाणी यक्ष
कुमार, वासुपूज्य शासन सुखकार, विम मिटावन द्वार ॥ रोहिणीतप क
रता जिन जेह, इह जब परजब सुख लहे तेह, अनुक्रमें जयनो वेह ॥
आचारी पंक्ति उपकारी, सत्य वचन जांखे सुखकारी, कपूरविजय धत
धारी ॥ खिमाविजय शिष्य जिन गुरु राय, तस शिष्य गुरु मुज उत्तम
थाय, पद्मविजय गुण गाय ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ स्तवनोनो समुदाय लिख्यते ॥

॥ तत्र श्री सीमंधरजिन स्तवन ॥ इमर आंवा आंवाली रे ॥ ए देशी ॥

॥ पुरकलवइ विजयें जयो रे, नयरी पुंरुरीणिणी सार ॥ श्री सीमंधर सा
हिवा रे, राय श्रेयांस कुमार ॥ जिणंदराय ॥ धरजो धर्म सनेह ॥ १ ॥ ए
आंकणी ॥ महोटा न्हाणा अंतरो रे, गिरुआ नवि दाखंत ॥ शशि दरिसण
सायर वधे रे, कैरव वन विकसंत ॥ जि० ॥ २ ॥ ठाम कुठाम न लेखवे रे,
जग वरसंत जलधार ॥ कर दोय कुसुमें वासियें रे, ठाया सवि आधार ॥
जि० ॥ ३ ॥ रायने रंक सरिखा गणें रे, उद्योतें शशी सूर ॥ गंगाजल ते
विहुं तणा रे, ताप करे सवि दूर ॥ जि० ॥ ४ ॥ सरिखा सहुने तारवा रे,
तिम तुमें ठो महाराज ॥ मुजशुं अंतर किम करो रे,वांहे ग्रहानी लाज ॥
जि० ॥ ५ ॥ मुख देखी टीहुं करे रे, ते नवि होय प्रमाण ॥ मुजरो माने
सवि तणो रे, साहिब तेह सुजाण ॥ जि० ॥ ६ ॥ वृषजलवन माता
सत्यकी रे, नंदन रुकमिणी कंत ॥ वाचकजस एम वीनवे रे, जयजंजन
जगवंत ॥ जि० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सीमंधरजिन स्तवन ॥

॥ सुणो चंदाजी, सीमंधर परमात्म पासें जाजो ॥ मुज विनतनी, प्रेम

धरीने एणी परें तुमें संतलावजो ॥ ए आंकाणी ॥ जे वण तुमना नायक
 ठे, जस चोशठ इंद्र पायक ठे, नाण दरिसण जेदने गायक ठे ॥ सुणो ॥
 ॥ १ ॥ जेनी कंचन वरणी काया ठे, जस धोरी लंबन पाया ठे, पुंनरी
 गिणि नगरीनो राया ठे ॥ सुणो ॥ २ ॥ चार पर्वदासाहि विराजे ठे,
 जस चोत्रीश अतिशय ठाजे ठे, गुण पांत्रीश वाणीयें गाजे ठे ॥ सुणो ॥
 ॥ ३ ॥ जविजननें ते पक्रिवोहे ठे, तुम अधिक शीतल गुण शोहे ठे, रूप
 देखी जविजन मोहे ठे ॥ सुणो ॥ ४ ॥ तुम सेवा करवा रसीयो तुं, पण
 जरतमां दूरें वसीयो तुं, महामोहराय कर फसीयो तुं ॥ सुणो ॥ ५ ॥
 पण साहिव चित्तमां धरियो ठे, तुम आणाखड्ग कर ग्रहियो ठे, पण
 कांश्क मुऊथी डरीयो ठे ॥ सुणो ॥ ६ ॥ जिन उत्तम पुंन दवं पुरो,
 कहे पद्मविजय थाउं शूरो, तो बाधे मुऊ मन अति नूरो ॥ सुणो ॥ ७ ॥

॥ अथ श्री तीर्थमालास्तवनं लिख्यते ॥

॥ शत्रुंजे रूपज समोसख्या जला गुण जख्या रे ॥ सिद्धा साधु अनंत ॥
 तीरथ ते नमुं रे ॥ तीन कल्याणक तिहां अयां, मुगतें गया रे ॥ नेमीश्वर
 गिरनार ॥ तीण ॥ १ ॥ अष्टापद एक देहरो, गिरि सेहरो रे ॥ जरतें जराव्यां
 विंव ॥ तीण ॥ आबु चौमुख अति जलो, त्रिजुवन तिलो रे ॥ विमल वसे वस्तु
 पाल ॥ तीण ॥ २ ॥ समेतशिखर सोहामणो, रलियामणो रे ॥ सिद्धा तीर्थ
 कर वीश ॥ तीण ॥ नयरी चंपा निरखीयें, हैये हरखीयें, रे ॥ सिद्धा श्री वासु
 पूज्य ॥ तीण ॥ ३ ॥ पूर्वदिशें पावापुरी, ऊळें जरी रे ॥ मुक्ति गया महावीर
 ॥ तीण ॥ जेसलमेर जुहारीयें, दुःख वारीयें रे ॥ अरिहंत विंव अनेक ॥ तीण
 ॥ ४ ॥ विकानेरज बंदीयें, चिर नंदीयें रे ॥ अरिहंत देहरां आठ ॥ तीण ॥
 सोरिसरो संखेश्वरो पंचासरो रे, फलोधी अंजण पास ॥ तीण ॥ अंतरिक
 अंजावरो, अमीऊरो रे ॥ जीरावलो जगनाथ ॥ तीण ॥ त्रैलोक्य दीपक
 देहरो, जात्रा करो रे ॥ राणपुरें रिसहेस ॥ तीण ॥ ६ ॥ श्रीनाकुलाई जाद
 वो, गोफी स्तवो रे ॥ श्रीवरकाणो पास ॥ तीण ॥ नंदीश्वरनां देहरां, वावन
 जलां रे ॥ रुचककुंभलें चार चार ॥ तीण ॥ ७ ॥ शाश्वती अशाश्वती,
 प्रतिमा ठती रे ॥ स्वर्ग मृत्यु पाताल ॥ तीण ॥ तीरथ यात्रा फल तिहां,
 होजो मुऊ इहां रे ॥ समयसुंदर कहे एम ॥ तीण ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री सिद्धाचलजीनुं स्तवन लिख्यते ॥

॥ आंगवलीये रे मं आज शत्रुंजय दीगो रे, सवा लाख टकानो दाहागो
रे, लागे मुने मीगो रे ॥ सफल घयो रे महारा मननो उमाहो, वाहाला महा
रा जवनो संशय चांग्यो रे ॥ नरक तियंच गति दूर निवारी, चरणे प्रभुजीने
लाग्यो रे ॥ शत्रुंजय दीगो रे ॥ १॥ ए आंकणी ॥ मानव जवनो लाहो लीजें
॥ वा० ॥ देहडी पावन कीजें रे ॥ सोना रूपाने फुलडे वधावी, प्रेमें प्रदक्षि
णा दीजें रे ॥ शत्रुं ॥ २॥ छुधडे पन्नालीने केशरें घोली ॥ वा० ॥ श्रीआ
दीश्वर पूज्या रे ॥ श्री सिद्धाचल नयणें जोतां, पाप मेवासी धुज्या रे
॥ शत्रुं ॥ ३ ॥ श्रीमुख सैधर्मा मुरपति आगें ॥ वा० ॥ वीर जिणंद एम
बोले रे ॥ प्रण्य जुवनमां तीरथ महोदुं, नहिं कोइ शत्रुंजय तोलें रे ॥ शा०
॥ ४॥ इंद्रसरीखा ए तीरथनी ॥ वा० ॥ चाकरी चित्तमां वाहे रे ॥ कायानी
तो कायर काढी, सूरजकुंभमां नाहे रे ॥ शा० ॥ ५ ॥ कांकरे कांकरे श्री
सिद्धदेवें ॥ वा० ॥ साधु अतंता सिद्धा रे ॥ ते माटें ए तीरथ महोदुं,
उद्धार अतंता कीधा रे ॥ शा० ॥ ६॥ नाजिराया सुत नयणें जोतां ॥ वा० ॥
नेह अमीरस्त वूठा रे ॥ उदयरल कहे आज महारे पोतें, श्री आदीश्वर
तूठा रे ॥ शा० ॥ श्रुं ॥ सवा० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीसिद्धाचल स्तवन ॥

॥ विमलाचल नित्य वंदीये, कीजें एहनी सेवा ॥ मानुं हाथ ए धर्मनो,
शिवतरुफल देया ॥ वि० ॥ १ ॥ उज्जाल जिनएहमंरुली, तियां दीपे उल्लं
गा ॥ मानुं हिमगिरि विप्रमें, आई अंबरगंगा वि० ॥ २ ॥ कोइ अनेहं
जग नही, ए तीरथ तोलें ॥ एम श्रीमुख हरि आगलें, श्रीसीमंथर बोले
॥ वि० ॥ ३॥ जे सधलां तीरथ कस्यां, यात्रा फल कहीयें ॥ तेहथी ए गिरि
जेटतां, शतगणुं फल लहीयें ॥ वि० ॥ ४ ॥ जनम सफल होय तेहनो,
जे ए गिरि वंदें ॥ मुजस विजय संपद लहे, ते नर चिर नंदे ॥ वि० ॥ ५॥

॥ अथ श्रीसिद्धाचलजीनुं स्तवन ॥ देशी लालननी ॥

॥ सिद्धगिरि ध्यावो जविका, सिद्धगिरि ध्यावो ॥ घेर घेवां पण बहु
फल पावो जविका, बहु फल पावो ॥ ए आंकणी ॥ नंदीसर यात्रायें जे
फल होवे, तेथी धमणेरुं फल पुंडरगिरि होवे ॥ ज० ॥ पुं ॥ १ ॥ तिग
णुं रुचकगिरि चोगणुं गजवंता, तेथी धमणेरुं फल जंबु महंता ॥ ज० ॥

ज० ॥ खटगणुं धानकी चैत्य जुहारें, तत्रीन गणेरं फल पुस्तक विहारें ॥
 ज० ॥ पु० ॥ २ ॥ तेथी तेरशगणुं फल मंत्र चैत्य जुहारें, सहस्र गणेरं फल
 समेतशिखरे ॥ ज० ॥ स० ॥ लाख गणेरं फल अंजन गिरि जुहारें, दस
 लाख गणेरं फल अष्टापद गिरनारें ॥ ज० ॥ अ० ॥ ३ ॥ कोडि गणेरं फल
 श्रीसिद्धाचल जेटें, जेम रे अनादिनां दुरित उमटें ॥ ज० ॥ दु० ॥ जाव
 अनंतें अनंत फल पावे, ज्ञानविमल सूरि एम गुण गावे, ॥ ज० ॥ ए० ॥ ॥

॥ अथ श्री समेतशिखर गिरिनुं स्तवन ॥ क्रीडा करी वर
 आवियो ॥ ए देशी ॥

॥ समेत शिखर जिन वंदियें, महोदुं तीरथ एह रे ॥ पार पमाडे जव
 तणो, तीरथ कहीयें तेह रे ॥ स० ॥ १ ॥ अजितश्री सुमति जिणंद लगें,
 सहस्र मुनि परिवार रे ॥ पद्मप्रभु शिव सुख वन्या, त्रणशें अड अणमार रे ॥
 स० ॥ २ ॥ पांचशें मुनिपरिवारशुं, सुपास जिणंद रे ॥ चंद्रप्रभु श्रेयांस
 लगें, साथें सहस्र मुणिंद रे ॥ स० ॥ ३ ॥ ठ हजार मुनिराजशुं, विमल
 जिनेश्वर सिद्धां रे ॥ सात सहस्रशुं चउदमा, निज कारज वर कीधारे ॥
 ॥ स० ॥ ४ ॥ एकशो आठशुं धर्मजी, नवशेंशुं शांतिनाथ रे ॥ कुंथु अर
 एक सहस्रशुं, साचो शिवपुर साथ रे ॥ स० ॥ ५ ॥ मल्लिनाथ शत पांच
 शुं, मुनि नमि एक हजार रे ॥ तेत्रीश मुनियुत पासजी, वरिया शिव
 सुख सार रे ॥ स० ॥ ६ ॥ सत्तावीश सहस्र त्रणशें, उपर उगणपंचास रे ॥
 जिन परिकर बीजा केइ, पाम्या शिवपुर वास रे ॥ स० ॥ ७ ॥ ए बीशे
 जिन एणें गिरि, सिद्धा अणसण लेई रे ॥ पद्मविजय कहे प्रणमीनें, पास
 शामलनुं चेई रे ॥ स० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ समेतशिखरजीनुं स्तवन ॥

॥ जइ पूजो लाल, समेत शिखरगिरि उपर पासजी शामला ॥ जिन ज
 क्ति लाल, करतां जिनपद पावे टले जव आमला ॥ ए आंकणी ॥ ठरी पाढी
 दर्शन करीयें, जव जव संचित पातक हरियें, निज आतम पुण्यरसें जरि
 यें ॥ जइ० ॥ १ ॥ ए गिरिवर नित्य सेवा कीजें, जिम शिव सुखडां करमां
 लीजें, चिदानंद सुधारस नित्य पीजें ॥ जइ० ॥ २ ॥ जिहां शिवरमणी
 वरवा आव्या, अजितादिक बीशे जिनराया, बहु मुनिवर युत शिव व
 धू पाया ॥ जइ० ॥ ३ ॥ तेणें ए उत्तम गिरि जाणो, करो सेव आतम

करी टाणो, ए फारी फनी नहिं आये टाणो ॥ ज६० ॥ ४ ॥ तुमें भन कण
नेचननी माया, कस्तां अशुचि कीनी काया, किम लग्गो विण ए गिरिगया
॥ ज६० ॥ ५ ॥ एम शुजमति वचन शुणी ताजा, ए जजो जगगुरु आतम
नला, गिरि फल्ले धरी मन शुचि माजा ॥ ज६० ॥ ६ ॥ संवन सररिपि
गल्ल संद सये, फागुणशुद्धि प्रीज वृषभार गमे, गिरिदर्शने करतां चित्त
मे ॥ ज६० ॥ ७ ॥ प्रनु पदपद्म तणी संया, करतां नित्य सहियें शिव
मेश, कहे रूपविजय गुण मे हेवा ॥ ज६० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री गिरिनारचूषण नेमनाथजीतुं स्तवन ॥

॥ गो पाठरनां चारवां, आहिरनो अचतार ॥ गुरु गोकुलीशुं ॥ ए देशी ॥
॥ राजुल छत्री मालीये, जये जोगी दाय॥सादेव शामलीया ॥ कामधगारा
कंधजी, ठरा आयो नाथ ॥ सा० ॥ १ ॥ मुख मटकाशुं तादरुं, अणियालां
खोचल ॥ सा० ॥ मोहनगारी मूरतें, मोशुं मादरुं मद्र ॥ सा० ॥ २ ॥ पहाला
केम रद्या घेगला, तोरण ठना आया॥सा०॥ पुरव पुरव पुण्यें में लखो, एयो आज
पनाय ॥ सा० ॥ ३ ॥ एदेवे सह पशुयें मली, कीधो सयलां शोर ॥ सा० ॥ ठोनावी
पाठा पल्या, राजुल चित्तकुं चोर ॥ सा० ॥ ४ ॥ सहसा वनमांदे जइ, सहज पुरुष
संपात ॥ सा० ॥ सयें विरति नारी वरी, आषण सरखी जात ॥ सा० ॥ ५ ॥ पंचा
यनमें दहागले, पाम्या केवल नाण ॥ सा० ॥ लोफालोकप्रकाश तुं, जाणे
ऊग्यो जाण ॥ सा० ॥ ६ ॥ राजुल आवी रंगशुं, लागी प्रनुने पाय ॥ सा० ॥ मुजने
मृफो एकली, केम शिवमंदिर जाय ॥ सा० ॥ ७ ॥ वीतराग जावें वखा, संयम
खइ जिनहाथ ॥ सा० ॥ शिवमंदिर जेलां चयां, अविचल बेहुनो साथ
॥ सा० ॥ ८ ॥ वाचक रामविजय कहे, सुण स्वामी अरदास ॥ सा० ॥
राजुल जेम तारी तुमें, तेम तारो हुं दास ॥ सा० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीअष्टापदजीतुं स्तवन ॥ कुंअर गंचारो नजरें ॥

देखतां जी ॥ ए देशी ॥

॥ चउ थठ दस दोय वंदीयें जी, वर्तमान जगदीश रे ॥ अष्टापद गीरी
ऊपरें जी, नमतां वाघे जगीश रे ॥ च० ॥ १ ॥ जरत जरतपति जिनमुखें जी,
उछरियां घत धार रे ॥ दर्शन शुद्धिने कारणें रे, चोवीश प्रनुनो विहार रे
॥ च० ॥ २ ॥ लंचपणे कोश तिग कछुं जी, योजन एक विस्तार रे ॥ नि
ज निज मान जरावीयां जी, विंव खपर उपगार रे ॥ च० ॥ ३ ॥ अजि

तादिक चउ दाहिणें जी, पछिमे पउमाइ आठ रे ॥ अनंत आठें दश
उत्तरें जी, पूर्वे रिखज वीर पाठ रे ॥ च० ॥४॥ रिखज अजित पूर्वे रखा
जी, ए पण आगम पाठ रे ॥ आत्म शक्तें करे जातरा जी, ते जवि मुक्ति करे
हणी आठ रे ॥ च० ॥५॥ देखो अचंचो श्री सिद्धाचलें जी, हुवा असंख्य
उद्धार रे ॥ आज दिनें पण इणें गिरि जी, जगमग चैत्य उदार रे ॥ च०
॥ ६ ॥ रहेशे उत्सर्पिणी लगें जी, देवमहिमा गुण दाखि रे ॥ सिंहनि
षयादिक थिरपणें जी, वसुदेव हिंरुनी साख रे ॥ च० ॥७॥ केवली जिन
मुख में सुण्युं जी, इणें विधें पाठ पठाय रे ॥ श्री शुजवीर वचन रसें जी,
गायो रिखज शिवठाय रे ॥ च० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीआवुजीनुं स्तवन ॥ चित्त चेतो रे ॥ ए देशी ॥

आदि जिणेसर पूजतां, दुःख मेटो रे ॥ आवू गढ दृढचित्त ॥ जवि
जइ जेटो रे ॥ देलवाडे देहरां नमी ॥ दु० ॥ चार परिमित नित्य ॥ ज० ॥
॥ १ ॥ वीश गज बल पद्मावती ॥ दु० ॥ चक्रेसरी ड्रव्य आण ॥ ज० ॥
शंख दिये अंबी सुरि ॥ दु० ॥ पंच कोश बहे वाण ॥ ज० ॥ २ ॥ वार
पातसा जींतीने ॥ दु० ॥ विमलमंत्री आह्लाद ॥ ज० ॥ ड्रव्य जरी धरती
कीयो ॥ दु० ॥ ऋषज देव प्रसाद ॥ ज० ॥ ३ ॥ विहुंतर अधिकां आवशें
॥ दु० ॥ विंव प्रमाण कहाय ॥ ज० ॥ पन्नरशें कारीगरें ॥ दु० ॥ वर्ष
त्रिकें ते थाय ॥ ज० ॥ ४ ॥ ड्रव्य अनुपम खरचियुं ॥ दु० ॥ लाख त्रेपन
वार कोरु ॥ ज० ॥ संवत दश अव्याशीयें ॥ दु० ॥ प्रतिष्ठा करी मन
होरु ॥ ज० ॥ ५ ॥ देराणी जेठाणीना गोखरु ॥ दु० ॥ लाख अठार
प्रमाण ॥ ज० ॥ वस्तुपाल तेजपालनी ॥ दु० ॥ ए दोइ कांता जाण
॥ ज० ॥ ६ ॥ मूल नायक नेमीश्वरु ॥ दु० ॥ चारशें अरुशठ विंव ॥ ज० ॥
रूपज धातुमयी देह रे ॥ दु० ॥ एकशो पीस्तालीश विंव ॥ ज० ॥ ७ ॥
चौमुख चैत्य जूहारियें ॥ दु० ॥ काउस्सग्गीया गुणवंत ॥ ज० ॥ वाणुं मित्त
तेहमां कहुं ॥ दु० ॥ अगन्यासी अरिहंत ॥ ज० ॥ ८ ॥ अचल गढें प्रजुजी
वणा ॥ दु० ॥ यात्रा करो हुशियार ॥ ज० ॥ कोमितपें फल जे लहे ॥ दु० ॥
ते प्रजु जक्ति विचार ॥ ज० ॥ ९ ॥ सालंवन निरालंवनें ॥ दु० ॥ प्रजु
ध्यानें जव पार ॥ ज० ॥ मंगललीला पामियें ॥ दु० ॥ वीरविजय जय
कार ॥ ज० ॥ १० ॥ इति ॥

॥ अथ श्री अर्जुनगिरिनुं स्तवन ॥

॥ आशो आशो ने राज, गिरिधर रमया जइयें ॥ १ ॥ देवी

॥ आशो आशो ने राज, अर्जुन गिरि जइयें ॥ श्री जिनवरनी नक्ति
करीने, आत्म निर्मल अइयें ॥ आ० ॥ १ ॥ आकाशी ॥ विमल वसहिना प्रथम
जिहोने, मुख निरखे मुख पइयें ॥ चंपक कंतकी प्रमुख कृन्मुख, कंत दो
न नदीयें ॥ आ० ॥ २ ॥ जमोने पासं सुख वसहि, श्री नैसीश्वर नमीयें ॥
राजिमती घर नयणें निरखी, दुःख दोहू सवि गमीयें ॥ आ० ॥ ३ ॥
निष्ठावल श्री शृंगर जिनेश्वर, रघु नेम समरीयें ॥ अर्जुन गिरिनी यात्रा
करतां, चिहं तीर्थ चित्त धरीयें ॥ आ० ॥ ४ ॥ मंगल मंगल विविध कोरणी
निरखी द्विपद तरीयें ॥ श्रीजिनवरनां पिंघ निहाली, नर जय सफलो करीयें
॥ आ० ॥ ५ ॥ अविचल गढ़ आदीश्वर प्रणमी, अशुभ कर्म सवि हरीयें ॥
पास शांति निरखी जय नयणें, मन मोहं हंगरीयें ॥ आ० ॥ ६ ॥ पाजें
चढ़तां उजम बाधे, जेम घोडे पायरीयें ॥ सकल जिनेश्वर पूजी केसर,
पाप पगल सवि हरियें ॥ आ० ॥ ७ ॥ एकज प्याने, प्रभुने प्यातां, मनमांहुं नयि
गरियें ॥ ज्ञानमिल कहै प्रभु सुपसायें, सकल संघ सुख करियें ॥ आ० ॥ ८ ॥
॥ अथ श्री राणकपुरजीनुं स्तवन ॥

॥ श्री राणकपुर रलीयामणुं रे ॥ ला० ॥ श्री आदीश्वर देव ॥ मन मोहं
रे ॥ उत्तंग तोरण देहं रे ॥ ला० ॥ नीरखीजें नित्यमेव ॥ म० ॥ १ ॥ चढ
विश मंगल चिहं दिशें रे ॥ ला० ॥ चढमुख प्रतिमा चार ॥ म० ॥ त्रिभुवन
दीपक देहं रे ॥ ला० ॥ समोवरु नहिं संसार ॥ म० ॥ श्री० ॥ २ ॥ देहरी
चोराशी दीपती रे ॥ ला० ॥ मांढ्यो अष्टापद मेर ॥ म० ॥ नखें जुहाव्यां जो
घरां रे ॥ ला० ॥ सूता ठठी सवेर ॥ म० ॥ श्री० ॥ ३ ॥ देश जाणीनुं देहं
रे ॥ ला० ॥ महोटी देश मेवारु ॥ म० ॥ लख नवाणुं खगावीयुं रे ॥ ला० ॥
धन धरणें पोरवारु ॥ म० ॥ श्री० ॥ ४ ॥ खरतर वसइ खांतयुं रे ॥ ला० ॥
निरखेंतां सुख आय ॥ म० ॥ पांच प्रासाद बीजां वलीरे ॥ ला० ॥ जोतां पा
तक जाय ॥ म० ॥ श्री० ॥ ५ ॥ आज कृतारथ हुं ययो रे ॥ ला० ॥ आज
ययो आनंद ॥ म० ॥ यात्रा करी जिनवर तणी रे ॥ ला० ॥ दूरें गयुं दुःख
दंद ॥ म० ॥ श्री० ॥ ६ ॥ संवत शोख ने ठोतेर रे ॥ ला० ॥ मागशिर मास
मजारा ॥ म० ॥ राणकपुरें यात्रा करी रे ॥ ला० ॥ समयसुंदर सुखकार ॥ म० ॥ ७ ॥

॥ अथ श्रीसिद्धचक्रजीनुं स्तवन ॥ आठेलावनी देवी ॥

॥ समरी शारदा माय, प्रणमी निजगुरु पाय ॥ आठे लाव ॥ सिद्ध
चक्र गुण गायशुं जी ॥ ए सिद्धचक्र आधार, जवि उतरे जव पारा ॥ आ० ॥
ते जणी नवपद ध्यायशुं जी ॥ १ ॥ सिद्धचक्र गुणगेह, जस गुण अनंत
अवेह ॥ आ० ॥ समस्यां संकट उपशमे जी ॥ लहियें वांछित जोग, पामी
सवि संजोग ॥ आ० ॥ सुर नर आवी बहु नमे जी ॥ २ ॥ कष्ट निवार
एह, रोगरहित करे देह ॥ आ० ॥ मयणासुंदरी श्रीपालने जी ॥ ए सि
द्धचक्र पसाय, आपदा दूरें जाय ॥ आ० ॥ आपे मंगल मालनें जी ॥ ३ ॥ ए
सम अवर नहिं कोय, सेवे ते सुखीयो होय ॥ आ० ॥ मन वच काया वश
करी जी ॥ नव आंवल तप सार, प्रतिक्रमणुं दोय वार ॥ आ० ॥ देववंदन
त्रण टंकनां जी ॥ ४ ॥ देव पूजो त्रण वार, गरणुं ते दोय हजार ॥
आ० ॥ स्नान करी निर्मल पणे जी ॥ आराधे सिद्धचक्र, सांनिध्य करे ते
नी शक्र ॥ आ० ॥ जिनवर जन आगे जणे जी ॥ ५ ॥ ए सेवो निश दीस,
कहियें वीशवा वीश ॥ आ० ॥ आल जंजाल सवि परिहरो जी ॥ ए चिंता
मणि रत्न, एहनां कीजें यत्न ॥ आ० ॥ मंत्र नहिं एह उपरें जी ॥ ६ ॥
श्री विमलेश्वर यक्ष, होजो मुक्त प्रत्यक्ष ॥ आ० ॥ हुं किंकर तुं ताहरो जी ॥
पाम्यो तुंहीज देव, निरंतर करुं हवे सेव ॥ आ० ॥ दिवस बढ्यो हवे
माहरो जी ॥ ७ ॥ विनति करुं तुं एह, धरजो मुक्तुं नेह ॥ आ० ॥
तमनें शुं कहीयें बली बली जी ॥ श्रीलक्ष्मीविजय गुरु राय, शिष्य केसर
गुण गाय ॥ आ० ॥ अमर नमे तुज लली लली जी ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीसंजवनाथजीनुं स्तवन ॥

॥ साहिव सांजलो रे, संजव अरज हमारी ॥ जवोजव हुं जम्यो रे,
न लहि सेवा तुमारी ॥ नरय निगोदमां रे, तिहां हुं बहु जव जमियो ॥ तुम
विना दुःख सद्यां रे, अहोनिश क्रोधें धमधमियो ॥ सा० ॥ १ ॥ इंद्रिय
वश पढ्यो रे, पाढ्यां व्रत नवि सुसें ॥ त्रस पण नवि गण्था रे, हणीया
थावर हुंशे ॥ व्रत चित्त नवि धखुं रे, वीजुं साचु न वोढ्युं ॥ पापनी गो
ठनी रे, तिहां में हश्मुखं खोढ्युं ॥ सा० ॥ २ ॥ चोरी में करी रे, चउवि
ह अदत्त न टाढ्युं ॥ श्री जिन आणशुं रे, में नवि संयम पाढ्युं ॥ मधु
कर तणी परें रे, शुद्ध न आहार गवेख्यो ॥ रसना लालचें रे, नीरस

पिंड उवेख्यो ॥ सा० ॥ ३ ॥ नर जब दोहिलो रे, पामी मोह बश. पनी
 यो ॥ परस्त्री देखीने रे, मुऊ मन तिहां जई अडियो ॥ काम न को सखां
 रे, पापें पिरु में जरीयो ॥ सुध बुध नबि रही रे, तेणें नबि आतम तरीया
 ॥ सा० ॥ ४ ॥ लक्ष्मीनी खालचें रे, में बहु दीनता दाखी ॥ तोषण नबि
 मली रे, मली तो नबि रही राखी ॥ जे जन अजिखसे रे, तेतो तेहथी
 नासे ॥ तृणसम जे गणे रे, तेहनी नित्य रहे पासें ॥ सा० ॥ ५ ॥ धन
 धन ते नरा रे, एहनो मोह बिठोडी ॥ विषय निवारीने रे, जेहने धर्ममां
 जोनी ॥ अजह्य ते में जख्यां रे, रात्रिजोजन कीधां ॥ घतठ नबि पाखि
 चां रे, जेहवां मूलथी लीधां ॥ सा० ॥ ६ ॥ अनंत जब हुं जम्यो रे, जम
 तां साहिव मलियो ॥ तुम बिना कोण दिचे रे, बोध रणण मुऊ बलियो ॥
 संजव थापजो रे, चरण कमल तुम सेवा ॥ नय एम धीनवे रे, सुणजो
 देवाधिदेवा ॥ सा० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री शंखेश्वरजीनुं स्तवन ॥

॥ सहजानंदी शीतल सुख जोगी तो, दुःख हरियें सतावरी ॥
 केशर चंदन घोली पुजो रे कुसुमें ॥ अमृतवेखिना बेरीनी बेटी तो, कंत
 हार तेहनो अरि ॥ के० ॥ १ ॥ तेहना स्वामीनी कांतानुं नाम तो, एक
 वरणें लक्षण जरी ॥ के० ॥ ते धुर थापीने आगल उवियें तो, जम्माण
 चंद्रक खंधारी ॥ के० ॥ २ ॥ फरसनो वरण ते नयन प्रमाणे तो, मात्रा सुंदर
 शिर धरी ॥ के० ॥ वीसरज सुत दाहक नामें तो, तिगवरणादि दूरें करी
 ॥ के० ॥ ३ ॥ एकवीशमे फरसे धरी करण तो, अर्थाजिध ते सम हरी
 ॥ के० ॥ अंतस्थें बीजो स्वर टाली तो, शिवगामी गति आचरी ॥ के० ॥
 ॥ ४ ॥ बीश फरस बली संयम माने तो, आदिकरण धरी दिस धरी ॥
 के० ॥ ईणें नामें जिनवर नित्य घ्याळें तो, जिनहर जिनकुं परिहरी ॥ के० ॥
 ॥ ५ ॥ त्र्यंबकें दाहो वृष जन घोले तो, वात ए दिलमें न उतरी ॥ के० ॥
 अज ईश्वर पण सीतानी आगें तो, जास विवश नटता धरी ॥ के० ॥ ६ ॥
 ते जिनतस्कर तूं जिनराजा तो, हरि प्रणमे लुऊ पाळें परी ॥ के० ॥ वाख
 पणे उपगारें हरिपति, सेवन ठख खंछन हरि ॥ के० ॥ ७ ॥ प्रभु प्रत्य
 यिक जशलीहोत रहियें तो, जब जबमां नहीं शली कली ॥ के० ॥ मन
 मंदिर महाराज पधारे तो, हरि उदयें न बिजावरी ॥ के० ॥ ८ ॥ सा

रंगमां संपा जीउं करकन, ध्यान अनुभव देखी ॥ से० ॥ श्री गुरुवरी
विजय शिववहूने तो, घर तेडतां दोय वरी ॥ से० ॥ ए इति ॥

॥ अथ श्री शंखेश्वरजीनुं स्तवन ॥

॥ अंतरजामी सुण अलवेसर, मदिमा विजग तुमारो ॥ सांतसीने
आव्यो हुं तीरें, जनम सरण दुःख वारो ॥ १ ॥ सेवक अरज करे ने राज,
अमने शिवसुख आपो ॥ ए आंकणी ॥ सदुकोनां मनवांतिन पुगे, चिता
सहुनी चूरो ॥ एह्वुं विरुद ठे राज तुमारुं, केम राखो तो दुसो ॥ से० ॥ २ ॥
सेवकने बलबलतो देखी, मनमां महेर न धरशो ॥ करुणासागर केम कहे
वाशो, जो उपकार न करशो ॥ से० ॥ ३ ॥ छटपटनुं हवे काम नही
ठे, प्रत्यक्ष दरिसण दीजें ॥ धुंआडे धीजुं नही साहिव, पेट पड्यां पती
जें ॥ से० ॥ ४ ॥ श्री शंखेश्वर संकण साहिव, वीनतकी अवधारो ॥ कहे
जिनहर्ष मया कर मुजने, जवसावरशी तारो ॥ से० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीपार्श्वनाथजीनुं स्तवन ॥

॥ सजनी मोरी पास जिणेसर पूजो रे ॥ स० ॥ जगमां देव न दूजो रे
॥ स० ॥ सारंग पूर शणगार रे ॥ स० ॥ पूजा दोय प्रकार रे ॥ १ ॥ स० ॥
जिनपडिमा जयकार रे ॥ स० ॥ वारी जाउं वार हजार रे ॥ ए आंकणी ॥
॥ स० ॥ गणधर सूत्रें वखाणी रे ॥ स० ॥ सिद्धनी उपमा आणी रे ॥ स० ॥
समकितनी वृद्धिकारी रे ॥ स० ॥ ते केम जाशे निवारी रे ॥ स० ॥ २ ॥
॥ स० ॥ जगवइ अंगें धारो रे ॥ स० ॥ चारण मुनि अधिकारो रे ॥ स० ॥
जिनपडिमा जिनसरखी रे ॥ स० ॥ सूत्र उबवाई निरखी रे ॥ स० ॥ ३ ॥
॥ स० ॥ रायपसेणी जांखी रे ॥ स० ॥ जीवाजिगमें दाखी रे ॥ स० ॥
व्यवहारें पण आखी रे ॥ स० ॥ शुद्धि पडिमा साखी रे ॥ स० ॥ ४ ॥
॥ स० ॥ जंबूपन्नति ठाणांग रे ॥ स० ॥ बोले दशमुं अंग रे ॥ ल० ॥ माहा
निशीथें विचारो रे ॥ स० ॥ पूजानो अधिकारो रे ॥ स० ॥ ५ ॥ स० ॥
सातमे अंगें विख्यात रे ॥ स० ॥ आणंद श्रावक वात रे ॥ स० ॥ अन
उठी पडिमा वारी रे ॥ स० ॥ सूधा समकित धारी रे ॥ स० ॥ ६ ॥ स० ॥
ज्ञाता पाठ देखावे रे ॥ स० ॥ कुमति जरम न जावे रे ॥ स० ॥ एम अने
क सूत्र साख रे ॥ स० ॥ कहो हवे केहनो वांक रे ॥ स० ॥ ७ ॥ स० ॥
अर्चा अरोचक थाशे रे ॥ स० ॥ नव दंरुक्मां जाशे रे ॥ स० ॥ जीव

करम वश जाणो रे ॥ स० ॥ कृष्ण कुमक कृष्ण राणो रे ॥ स० ॥ ८ ॥
 स० ॥ जिनघर सेवा सारो रे ॥ स० ॥ शिष्य करो परिहारो रे ॥ स० ॥
 सेवा श्रयधक जाव रे ॥ स० ॥ जयजल तरवा नाव रे ॥ स० ॥ ९ ॥ स० ॥
 मणि उद्योत प्रभु साचो रे ॥ स० ॥ जेदुवो हीरो जाचो रे ॥ स० ॥ शंका
 मन नचि लावो रे ॥ स० ॥ शुं काजुं कहेवरावो रे ॥ स० ॥ १० ॥ इति ॥
 ॥ अथ श्री दीवालीनुं स्तवन ॥

॥ चाल्हाजीनी वाटनी अमें जोतां रे ॥ ए देशी ॥

॥ जय जिनवर जग हितकारी रे, करे सेवा सुर अवतारी रे, गौतम
 पमुद्ग गणधारी ॥ १ ॥ सनेही वीरजी जयकारी रे ॥ अंतरंग रिपुने घासे
 रे, तप कोपाटोपें घासे रे. लहुं केवल नाण उद्धासे ॥ स० ॥ २ ॥ कटि
 लंकें वाद वदाय रे, पण जिनसाथें न घटाय रे, तेणें हरिलंठन प्रभु पाय
 ॥ स० ॥ ३ ॥ सवि सुरवहू येइ येइकारा रे, जलपंकजनी परें न्यारा रे,
 तजी तृष्णा भोग विकारा ॥ स० ॥ ४ ॥ प्रभुदेशना श्रमृतधारा रे, जिन
 धर्म विषे रथकारा रे, जेणें ताख्या मेघकुमारा ॥ स० ॥ ५ ॥ गौतमने
 केवल आली रे, वखा स्वांतिथें शिव वरमाळी रे, करे उत्तम लोक दीवा
 ली ॥ स० ॥ ६ ॥ अंतरंग अलस निचारी रे, शुच सज्जनने उपगारी
 रे, कहे वीर विभु हितकारी ॥ स० ॥ ७ ॥ इति समाप्तम् ॥

॥ अथ श्रीमहावीर स्वामीनी जन्म कुंदलीनुं स्तवन ॥ देसीकरवानी ॥

॥ सेवधी संवड घेरियां, अलबेले सांडें, क्युं रे लगाळ अति घेरियां
 ॥ ए श्यांकणी ॥ दीये विनां न चले. ठोरु न पीठे बळे, वाचत आप उठेरियां
 ॥ अलबे ॥ क्युं ॥ जाग्य अतुल बली, मागत अटकली, जन्म बलि ग्रह
 चारीयां ॥ अ० ॥ क्युं ॥ १ ॥ संवत पास ईश, दो शत अडतालीश ॥
 उज्ज्वल चेतरे तरशें ॥ अ० ॥ क्युं ॥ शाठ घमी न ऊणी, उत्तराफाल
 गुणी, मंगल वार निशावशें ॥ अ० ॥ क्युं ॥ २ ॥ सिद्धियोग घमी, पद्म
 र चारें चरी, वेळा मुहूर्त त्रेवीशमे ॥ अ० ॥ क्युं ॥ लग्न मकर वहे,
 स्वामी जनम लहे, जीव सुखी सद्गु ते समे ॥ अ० ॥ क्युं ॥ ३ ॥ त्रिशला
 राणीयें जावो, देव देवीयें गावो, सुत सिद्धारथ भूपको ॥ अ० ॥ क्युं ॥
 मंगल केतु लग्न, रवि बुध चोथे जवनें, दशमे शनिश्वर उच्चको ॥ अ० ॥ क्युं ॥
 ॥ ४ ॥ पंचमे जीव राहु, सातमे वेद साहु, केंद्र पुवन ग्रह मंमली ॥ अ० ॥

॥क्युं॥ जाग्य जुवन शशी, शुक्र संतान वसी, मेघ धुआ एक बीजली
 क्युं ॥ ५ ॥ चंद्रदिशा विपाकी, मास जुवन बाकी, जन्म दशा शनी
 मी ॥ अ० ॥ क्युं ॥ गुरु महादशामें, केवल ज्ञान पामे, तामुख वानी मेरे
 रमी ॥ अ० ॥ क्युं ॥ ६ ॥ आवर विगलमें, काल अनंत जमे, मंत्री
 कदीया साथमें ॥ अ० ॥ क्युं ॥ नारक तिरि गति, सुख न एक रति
 निगमियो अनाथमें ॥ अ० ॥ क्युं ॥ ७ ॥ बहोत में नाच नचे,
 चोक बिचें, नेक न मेलियें नाथ जी ॥ अ० ॥ क्युं ॥ पोतप्रकाश दिये,
 निराश किये, अलग किया में आज्ञी ॥ अ० ॥ क्युं ॥ ८ ॥ मानव गण लही,
 तुम सन्मुख रही, बेर बेर शिव मागते ॥ अ० ॥ क्युं ॥ वात न उर कहूं,
 दीये बिना न रहूं, बाल हल्यो रस लागते ॥ अ० ॥ क्युं ॥ ९ ॥ नाथ
 नजर करी, बेर न एक घमी, सदा मगन सुख लहेरसें ॥ अ० ॥ क्युं ॥ मं
 गल तुरवरा, गावत अपहरा, श्री शुजवीर प्रभु महेरसें ॥ अ० ॥ क्युं ॥ १० ॥

॥ अथ श्री सिद्धजगवाननुं स्तवन ॥

॥ सिद्धनी शोभा रे शी कहूं ॥ ए आंकणी ॥ सिद्ध जगत शिर शोभता
 रमता आतमराम ॥ लक्ष्मी लीलानी लहेरमां, सुखीया ठे शिव ठाम ॥ सि०
 ॥ १ ॥ महानंद अमृतपद नमो, सिद्धिकैवल्य नाम ॥ अपुनर्जव ब्रह्मपद बली,
 अक्षय सुख विशराम ॥ सि० ॥ २ ॥ संश्रेय निश्रेय अक्षरा, दुःख समस्तनी
 हाण ॥ निर्वृत्ति अपवर्गता, मोक्षमुक्ति निर्वाण ॥ सि० ॥ ३ ॥ अचल
 महोदय पद लखूं, जोतां जगतना ठाठ ॥ निज निज रूपें रे जूजुआ,
 वीत्यां कर्म ते आठ ॥ सि० ॥ ४ ॥ अगुरु लघु अवगाहना, नामें विकसे बढ
 न्न ॥ श्री शुजवीरने बंदतां, रहियें सुखमां मगन्न ॥ सि० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ वर्द्धमान स्वामीजीनुं स्तवन ॥

॥ राग धन्याश्री ॥ गीरुआ रे गुण तुम तणा, श्री वर्द्धमान जिनरायारे ॥
 सुणतां श्रवणें अमी ऊरे, महारी निर्मल थाये काया रे ॥ गी० ॥ १ ॥ तुम गुण
 गण गंगाजलें, हुं जीली निर्मल थाउं रे ॥ अवर न धंधो आदरुं, निशि दिन
 तोरा गुण गाउं रे ॥ गी० ॥ २ ॥ जील्या जे गंगाजलें, ते ठीह्वरजल नवि पेसे
 रे ॥ जे मालतीफूलें मोहिया, ते बावल जइ नवि वेसे रे ॥ गी० ॥ ३ ॥
 एम अमें तुम गुण गोठगुं ॥ रंगें राच्या ने बली माच्या रे ॥ ते किम पर
 सुर आदरुं, जे परनारी वश राच्या रे ॥ गी० ॥ ४ ॥ तुं गति तुं मति आ

शरो, तुं अवलंबन मुऊ प्यारो रे ॥ वाचक जस कहे माहरे, तुं जीवन
जीव आधारो रे ॥ गी० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री समकितनुं स्तवन ॥

॥ ढाल पहेली ॥ ते मुऊ मिछामि छुकनं ॥ ए देशी ॥

॥ सांजल रे तुं प्राणीया, सदगुरु उपदेशो ॥ मानव जव दोहिलो लह्यो,
उत्तमकुल एसो ॥ १ ॥ सां० ॥ देवतत्व नवि उलख्यो, गुरुतत्व न जा
एयो ॥ धर्मतत्व नवि सह्यो, हियडे ज्ञान न आययो ॥ २ ॥ सां० ॥ मि
थ्यात्वी सुर जिनप्रत्ये, सरखा करी जाण्या ॥ गुण अवगुण नवि उल
ख्या, वयणें बखाण्या ॥ ३ ॥ सां० ॥ देव थया मोहें ग्रह्या, पासें रहे ना
री ॥ कामतणे वशें जे पड्या, अवगुण अधिकारी ॥ ४ ॥ सां० ॥ केइ
क्रोधी देवता, वली क्रोधना बाह्या ॥ के कोईयी वीहता, हथीयार सबाह्या
॥ ५ ॥ सां० ॥ क्रूर नजर जेहनी घणुं, देखंतां गरियें ॥ मुझा जेहनी एहवी,
तेहथी शुं तरीयें ॥ ६ ॥ सां० ॥ आठ करम सांकल जड्यां, जमे जवही
मजारो ॥ जन्म मरण जव देखीयें, पाम्या नहिं पारो ॥ ७ ॥ सां० ॥ देव
थइ नाटक करे, नाचे जण जण आगें ॥ वेप करी राधा कृष्णनो, वली
जिज्ञा मागे ॥ ८ ॥ सां० ॥ मुखें करी वाये वांसली, पहेरे तन बाधा ॥
जायंतां जोजन करे, एहवा भ्रम लाग्ता ॥ ९ ॥ सां० ॥ देखो देख संहा
रवा, थयो उद्यमयंतो ॥ हरि हिरणाकश मारीयो, नरसिंह बलवंतो ॥ १० ॥
॥ सां० ॥ मत्स्य कछ अवतार लइ, सहु असुर विदाख्या ॥ दश अवतारें जूजु
थ्या, दश देख संहाख्या ॥ ११ ॥ सां० ॥ माने मूढ मिथ्यामति, एहवा प
ण देवो ॥ फरि फरि अवतार ले, देखो कर्मनी देवो ॥ १२ ॥ सां० ॥
स्वामी सोहे जेहवो, तेहवो परिवारो ॥ एम जाणीने परिहरो, जिनहर्ष
विचारो ॥ १३ ॥ सां० ॥ इति ॥

॥ ढाल वीजी ॥ उंधव माधवने कहेजो ॥ ए देशी ॥

॥ जगनायक जिनराजने, दाखवियें सही देव ॥ मूकाणा जे कर्मथी,
सारे सुरपति सेव ॥ १ ॥ ज० ॥ क्रोध मान माया नहिं, नहिं लोभ थ
ज्ञान ॥ रति श्रति वेदे नहिं, ठांड्यां मद स्यान ॥ २ ॥ ज० ॥ निझा
शोक चोरी नहिं, नहिं वयण थलीक ॥ मत्सर जय बध प्राणनो, न करे
तहकीक ॥ ३ ॥ ज० ॥ प्रेमक्रीडा न करे कदी, नहिं नारी प्रसंग ॥ हा

॥क्युं॥जाग्रु जुवन शशी, शुक्र संतान वसी, मेघ धुआ एक बीजक्षी ॥अ॥
 क्युं ॥५॥ चंद्रदिशा विपाकी, मास जुवन वाकी, जन्म दशा शनी संय
 मी ॥अ॥क्युं॥ ॥गुरु महादशामें, केवल ज्ञान पामे, तामुख बानी मेरे मित्र
 रमी ॥ अ॥ ॥ क्युं ॥ ६ ॥ थावर विगलमें, काल अनंत जमे, मंत्री नि
 कलीया साथमें ॥अ॥क्युं॥ नारक तिरि गति, सुख न एक रति काल
 निगमियो अनाथमें ॥ अ॥ ॥ क्युं ॥ ७ ॥ बहोत में नाच नचे, चिहुंगति
 चोक बिचें, नेक न मेलियें नाथ जी ॥अ॥क्युं॥ पोतप्रकाश दिये, आश
 निराश किये, अलग किया में आजखी ॥अ॥क्युं॥ ८ ॥ मानव गण लही,
 तुम सन्मुख रही, बेर बेर शिव मागते ॥अ॥ क्युं ॥ वात न उर कहूं,
 लीये बिना न रहूं, बाल हल्यो रस लागते ॥ अ॥ ॥ क्युं ॥ ९ ॥ नाथ
 नजर करी, बेर न एक घमी, सदा मगन सुख लहेरसें ॥ अ॥क्युं॥ मं
 गल तुरवरा, गावत अपहरा, श्री शुजवीर प्रभु महेरसें ॥अ॥क्युं॥ १० ॥

॥ अथ श्री सिद्धजगवाननुं स्तवन ॥

॥ सिद्धनी शोभा रे शी कहूं ॥९॥ आंकणी ॥ सिद्ध जगत शिर शोभता
 रमता आतमराम ॥ लक्ष्मी लीलानी लहेरमां, सुखीया ठे शिव ठाम ॥ सि॥
 ॥१॥ महानंद अमृतपद नमो, सिद्धिकैवल्य नाम ॥ अपुनर्जव ब्रह्मपद बली,
 अक्षय सुख विशराम ॥ सि॥ ॥१॥ संश्रेय निश्रेय अक्षरा, दुःख समस्तनी
 हाण ॥ निर्वृत्ति अपवर्गता, मोक्षमुक्ति निर्वाण ॥ सि॥ ॥ ३ ॥ अचल
 महोदय पद लहूं, जोतां जगतना ठाठ ॥ निज निज रूपें रे जूजुआ,
 वील्यां कर्म ते आठ ॥ सि॥ ॥४॥ अगुरु लघु अवगाहना, नामें विकसे वद
 न ॥ श्री शुजवीरने वंदतां, रहियें सुखमां मगन ॥ सि॥ ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ वर्द्धमान स्वामीजीनुं स्तवन ॥

॥ राग धन्याश्री ॥ गीरुआ रे गुण तुम तणा, श्री वर्द्धमान जिनरायारे ॥
 सुणतां श्रवणें अमी ऊरे, महारी निर्मल थाये काया रे ॥ गी॥ १ ॥ तुम गुण
 गण गंगाजलें, हुं जीली निर्मल थाउं रे ॥ अवर न धंधो आदरूं, निशि दिन
 तोरा गुण गाउं रे ॥ गी॥ १ ॥ जील्या जे गंगाजलें, ते ठीह्वरजल नवि पेसे
 रे ॥ जे मालतीफूलें मोहिया, ते बावल जइ नवि वेसे रे ॥ गी॥ ३ ॥
 एम अमें तुम गुण गोठशुं ॥ रंगें राच्या ने वली माच्या रे ॥ ते किम पर
 सुर आदरूं, जे परनारी वश राच्या रे ॥ गी॥ ४ ॥ तुं गति तुं मति आ

शरो, तुं अवलंबन मुक्त प्यारो रे ॥ वाचक जस कहे साहरे, तुं जीवन
जीव आधारो रे ॥ गी० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री समकितुं स्तवन ॥

॥ ढाल पहेली ॥ ते मुक्त मित्रामि दुकनं ॥ ए देशी ॥

॥ सांजल रे तुं प्राणीया, सदगुरु उपदेशो ॥ मानव जव दोहियो लहो,
उत्तमकुल एसो ॥ १ ॥ सां० ॥ देवतत्व नवि उंखल्यो, गुरुतत्व न जा
एयो ॥ धर्मतत्व नवि सदग्यो, हियहे दान न आण्यो ॥ २ ॥ सां० ॥ मि
ध्यात्वी मुर जिनप्रत्ये, सरखा करी जाण्या ॥ गुण अचगुण नवि उंख
ल्या, वयणें वखाण्या ॥ ३ ॥ सां० ॥ देव घया मोहें मद्या, पासं रहे ना
री ॥ कामतणे वशें जे पळ्या, अचगुण अधिकारी ॥ ४ ॥ सां० ॥ केइ
क्रोधी देवता, वली क्रोधना वाद्या ॥ के कोइंशी वीहता, हथीपार सवाद्या
॥ ५ ॥ सां० ॥ क्रूर नजर जेहनी घणुं, देखंतां नरियें ॥ मुझा जेहनी एहवी,
तेहवी शुं तरीयें ॥ ६ ॥ सां० ॥ आठ करम सांकल जड्यां, जमे जवही
मजारो ॥ जन्म मरण जव देखीयें, पाम्या नहिं पारो ॥ ७ ॥ सां० ॥ देव
घइ नाटक करे, नाचे जण जण आगें ॥ वेप करी राधा कृष्णनो, वली
जिझा मागे ॥ ८ ॥ सां० ॥ मुखें करी वाये वांसली, पहेरे तन वाया ॥
जावंतां जोजन करे, एहवा भ्रम लाग्या ॥ ९ ॥ सां० ॥ देखो देव्य संहार
खा, घयो उद्यमवंतो ॥ हरि हिरणाकश मारीयो, नरसिंह बलवंतो ॥ १० ॥
सां० ॥ मत्स्य कछ अवतार लइ, सहु असुर विदाख्या ॥ दश अवतारें जूजु
आ, दश देव्य संहार्या ॥ ११ ॥ सां० ॥ माने मूढ मिथ्यामति, एहवा प
ण देवो ॥ फरि फरि अवतार ले, देखो कर्मनी देवो ॥ १२ ॥ सां० ॥
स्वामी सोहे जेहवो, तेहवो परिवारो ॥ एम जाणीने परिहरो, जिनहर्ष
विचारो ॥ १३ ॥ सां० ॥ इति ॥

॥ ढाल वीजी ॥ उंख माधवने कहेजो ॥ ए देशी ॥

॥ जगनायक जिनराजने, दाखवियें सही देव ॥ मुकाणा जे कर्मथी,
सारे सुरपति सेव ॥ १ ॥ ज० ॥ क्रोध मान माया नहिं, नहिं लोन अ
द्वान ॥ रति अरति वेदे नहिं, ठांड्यां मद स्थान ॥ २ ॥ ज० ॥ निझा
शोक चोरी नहिं, नहिं वयण अलीक ॥ मत्सर जय वध प्राणनो, न करे
तहकीक ॥ ३ ॥ ज० ॥ प्रेमफ्रीका न करे कदी, नहिं नारी प्रसंग ॥ हा

स्यादिक अहार ए, नहिं जेहने अंग ॥ ४ ॥ ज० ॥ पद्यासन पुनीकरी
वेग अरिहंत ॥ निश्चल लोचन तेहनां, नामाय रूढंत ॥ ५ ॥ ज० ॥
जिनमुद्रा जिनराजनी, डीगां परम उद्भास ॥ समकित आंचे निर्मल, स
ज्ञान उजास ॥ ६ ॥ ज० ॥ गति आ गति सह जीवनी, देखे लोक
लोक ॥ मनः पर्याय सवी तणा, केवल ज्ञान आलोक ॥ ७ ॥ ज० ॥ मुनि
श्रीजिनराजनी, समताजंकार ॥ शीतल नयन मुद्रामणां, नहिं वांक लग
र ॥ ८ ॥ ज० ॥ हसत वदन हरखे हेयुं, देखि श्रीजिनराय सुंदर
ठवि प्रचुदेहनी, शोभा वरणी न जाय ॥ ९ ॥ ज० ॥ अवर तणी पदवी
ठवि, किहां एम दीसंत ॥ देवतत्त्व ए जाणीयें, जिनहर्ष कहंत ॥ १० ॥ ज०
॥ ढाल त्रीजी ॥ जत्तणीनी देशी ॥

॥ श्री जिनवर प्रवचन जांख्या, कुगुरु तणा गुण दाख्या ॥ पासवादि,
क पांचेइ, पाप श्रमण कहा साचेइ ॥ १ ॥ गृहीना मंदिराची आणी,
आहार करे जात पाणी ॥ सुवे उंघे निश दीस, प्रमादी विशवा वीश ॥ २ ॥
किरिया न करे किणि वार, पम्किमणुं सांज सवार ॥ न करे पञ्चस्काण
सचाय, विकथा करतां दिन जाय ॥ ३ ॥ घृत दूध दहीं अप्रमाण, खाये न
करे पञ्चस्काण ॥ ज्ञान दर्शन ने चारित्र, मूकी दीधां सुपवित्र ॥ ४ ॥ सुवि
हित मुनि सामाचारी, पाळे नहिं ते अणगारी ॥ आहारना दोष वायाल,
टाळे नहिं किणही काल ॥ ५ ॥ धव धव धसमसतो चाले, काचे जलें
देव पखाळे ॥ अर्चा रचना वंदावे, वस्त्रादिक शोभा वनावे ॥ ६ ॥ परि
ग्रह वली जाजा राखे, वली वली अधिकाने धाखे ॥ माठी करणी जे
कहीयें, ते सघली जिणमें लहियें ॥ ७ ॥ एहवा जे कुगुरु आरंजी, मुनि
साधु कहेवाये दंजी ॥ किष्कम्म प्रशंसा करीयें, जवजव गृहमां अवतरियें
॥ ८ ॥ लोहानी नावा तोळे, जवसायरमां जे वोळे ॥ जिनहर्ष जलो
अहि काळी, पण कुगुरुची संगति टालो ॥ ९ ॥

॥ ढाल चौथी ॥ कर जोनी आगल रही ॥ ए देशी ॥

॥ गुण गुरुआ गुरु उलखो, हियडे सुमति विचारी रे ॥ गुरु सुपरीक्षा दो
हिलें, जूल पडे नर नारी रे ॥ १ ॥ गुण ॥ पांच इंद्रिय जे वश करे, पांच महा
व्रत पाळे रे ॥ चार चार कषाय तजी जेणें, पांचे किरिया टाळे रे ॥ २ ॥ गुण ॥
पांच समिति समिता रहे, तिन गुप्ति जे धारे रे ॥ दोष वहेतालीश दीटाने,

पाणीजात आहारे रे ॥३॥गुण॥ ममता ठांजी देहनी, निलोंजी निर्मायी रे॥
नवविध परिग्रह परिहरे, चित्तमें चिते न कांइ रे ॥ ४ ॥ गुण ॥ धर्मतणां
उपकरण धरे, संयम पालवाकाजें रे ॥ जूमि जोई पगलां जरे, लोक वि
रोधयी लाजें रे ॥ ५ ॥ गुण ॥ पन्निहण निरति विधें, करे प्रमाद निवा
री रे ॥ कालें शुद्धक्रिया करे, इष्टा जोग निवारी रे ॥ ६ ॥ गुण ॥ ब्रह्मा
दिक शुद्ध एपणी, ले देखी सुविशेषें रे ॥ काल प्रमाणें खप करे, दूषण टल
तां देखे रे ॥ ७ ॥ गुण ॥ कुरखी संवल जे कहां, सांनिध्य केमही न राखे
रे ॥ दे उपदेश यथास्थितें, सत्यवचन मुख जांखे रे ॥ ८ ॥ गुण ॥ तन
महेलां मन ऊजलां, तप करी खीणी देही रे ॥ बंधन वे ठेदी करी, विचरे
जन निःशेही रे ॥ ९ ॥ गुण ॥ एहवा गुरु जोई करी, आदरीयें गुन
जावें रे ॥ बीजुं तत्व सुगुरुतणुं, ए जिनहर्ष कहावे रे ॥ १० ॥ गुण ॥

॥ ढाल पांचमी ॥ कर्म न वृटे रे प्राणीया ॥ ए देशी ॥

॥ जवसायर तरवा जणी, धर्म करे हो सारंज ॥ पठर नावें रे बेसीने,
तरवो समुज डुलंज ॥ १ ॥ ज० ॥ आपे गोकुल गायनां, आपे कन्या रे
दान ॥ आपे क्षेत्र पुण्यायें, ब्राह्मणने देइ मान ॥२॥ ज० ॥ लूटावे घाणी
बली, पृथिवी दान सुप्रेम ॥ गोला कलशा रे मोरिया, आपे हल तिल हे
म ॥३॥ ज० ॥ बली खणावे रे खांतशुं, कूथा सुंदर वाव ॥ पुष्करिणी क
रणी जली, सरोवर सखर तलाव ॥ ४ ॥ ज० ॥ कंद मूल मूकें नहीं, अ
ग्यारशने हो दीस ॥ थारंज ते दिन अति घणो, धर्म किहां जगदीश
॥ ५ ॥ ज० ॥ याग करे होमे तिहां, घोना नर ने रे ठाग ॥ होमे जलचर
मीनकां, धर्म किहां धीतराग ॥६॥ ज० ॥ करे सदाये रे नोरतां, जीवतणा
थारंज ॥ हणें महिष ने बोकना, जेह्यी नरक सुलंज ॥ ७ ॥ ज० ॥ सारे
सरावे ब्राह्मण कने, पूर्वजनां रे शराध ॥ तेनी पोपे रे कागना, देखो एह
उपाधि ॥८॥ ज० ॥ तीरथ जाय गोदावरी, गंगा गया प्रयाग ॥ न्हाये थण
गल नीरमें, धर्म तणो नहिं छाग ॥९॥ज०॥ इत्यादिक करणी करे, परजत्र सु
खने रे काज ॥ कहे जिनहर्ष मले नहीं, एह्यी शिवपुरराज ॥१०॥ज०॥

॥ ढाल ठाही ॥ रे जाया लुज विण घमी रे ठ मास ॥ ए देशी ॥

॥ धर्म खरो जिनवर तणो जी, शिव सुखनो दातार ॥ श्री जिनराजें प्रका
शियो जी, जेहना चार प्रकार ॥१॥ जविक जन, ज्ञान विचारी रे जोय ॥

दुर्गति पडता जीवने जी, धारे ते धर्म होय ॥ ज० ॥ आंकणी ॥ पंच
महाव्रत साधुनां जी, दशविध धर्म विचार ॥ हित करीने जिनवर कष्टा जी,
आवकनां व्रत वार ॥ २ ॥ ज० ॥ पंचुंवर चारे विगय जी, विष सद्गु माटी
रे हीम ॥ रात्रिचोजनने कष्टां जी, बहुवीजांनो नीम ॥ ३ ॥ ज० ॥
घोलवनां वली रींगणां जी, अनंतकाय वत्रीश ॥ अणजाण्यां फल कृष
कां जी, संधाणां निश दीस ॥ ४ ॥ ज० ॥ चक्षित अन्न वासी ययुं जी,
तुष्ट सद्गु फल दक्ष ॥ धर्मि नर खाये नहीं जी, ए वावीश अन्नदय ॥ ५ ॥
ज० ॥ न करे निरुंधसपणे जी, घरना आरंज धीर ॥ जीवतणी जयणा
घणी जी, न पिये अणगल नीर ॥ ६ ॥ ज० ॥ घृत परें पाणी वावरे जी,
वीये करतां पाप ॥ सामायिकव्रत पोषधें जी, टाळे जवना ताप ॥ ७ ॥
ज० ॥ सुगुरु सुदेव सुधर्मनी जी, सेवा जक्ति सदीव ॥ धर्मशास्त्र सुणतां
थकां जी, समजे कोमल जीव ॥ ८ ॥ ज० ॥ मास मासने आंतरे जी,
कुश अग्र जुंजे वाल ॥ कला न पहोंचे शोलमी जी, श्री जिनधर्म विशा
ल ॥ ९ ॥ ज० ॥ जिनधर्म मुक्तिपुरी दीये जी, चउगति त्रमण मिथ्यात्व ॥
एम जिनहर्ष प्रकाशियेंजी, त्रीजुं तत्त्व विख्यात ॥ १० ॥ ज० ॥ इति ॥

॥ ढाल सातमी ॥ मधुकर आज रहो रे मत चलो ॥ ए देशी ॥

॥ श्रीजिनधर्म आराधियें जी, करी निज समकित शुद्ध ॥ जवियण ॥
तप जप किरिया कीधली जी, लेखे पडे विशुद्ध ॥ १ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ कंचन
कशी कशी लीजीयें जी, नाणुं लीजें परीख ॥ ज० ॥ देव धर्म गुरु जोडनेंजी,
आदरियें सुणि शीख ॥ २ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ कुगुरु कुदेव कुधर्मने जी, पर
हरियें विष जेम ॥ ज० ॥ सुगुरु सुदेव सुधर्मनें जी, ग्रहीयें अमृत तेम
॥ ३ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ मूलधर्म तो जिन कह्यो जी, समकित सुरतर एह
॥ ज० ॥ जव जव सुख संपत्तिकी जी, समकितशुं धरि नेह ॥ ४ ॥
॥ ज० ॥ श्री० ॥ सत्तरशें ठत्रीश समे जी, नज शुदि दशमी दीस ॥ ज० ॥ स
मकितसीत्तरी ए रची जी, पुर पाटण सुजगीश ॥ ५ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ जण
जो गुणजो जावशुं जी, देशो अविचल श्रेय ॥ ज० ॥ शांतिहर्षवाचक तणो
जी, कहे जिनहर्ष विनेय ॥ ६ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ इति समकितसित्तरी संपूर्णा ॥

॥ अथ श्री आराधनानुं स्तवन प्रारंजः ॥

॥ दोहा ॥ सकल सिद्धिदायक सदा, चोवीशे जिनराय ॥ सहगुरुसा

मिनी सरस्वती प्रेमें प्रणमुं पाय ॥१॥ त्रिनुवनपति त्रिशला तणो, नंदन गुण
 मंजीर ॥ शासननायक जग जयो, धरुमान धड धीर ॥२॥ एक दिन वी
 र जिणंदने, चरणे करी प्रणाम ॥ जविक जीवना हित जणी, पूठे गौतम
 मामि ॥ ३ ॥ मुक्तिमार्गे आराधियें, कहो केली परें अरिहंत ॥ सूधा स
 रस तव वचन रस, जांखे श्री जगवंत ॥ ४ ॥ अतिचार आखोइयें, व्रत ध
 रीयें गुरु साख ॥ जीव स्वभावो सयस जे, योनि चोराशी खाख ॥ ५ ॥
 पिथिजुं बली घोसिरावियें, पापस्थान अढार ॥ चार शरण नित्य अनुस
 रो, निंदो छुरित आचार ॥ ६ ॥ शुजकरणी अनुमोदियें, जाव जखो
 मन आणि ॥ अणसण अवसर आदरी, नवपद जपां सुजाण ॥ ७ ॥
 शुजगति आराधन तणा, ए ठे दश अधिकार ॥ चित्त आणीने आदरो,
 जिम पामो जवपार ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ दाख पहेली ॥ ए ठिनी किहां राखी ॥ ए देशी ॥

ज्ञान दरिसण चारित्र तप वीरज, ए पांचे आचार ॥ एह तणा इह
 जव परजवना, आखोइयें अतिचार रे ॥ १ ॥ प्राणी ज्ञान जणो गुणखा
 मी ॥ वीर वदे एम धाणी रे ॥ प्रा० ॥ गुरु जंझवीयें नहिं गुरु बिनयें,
 कालें धरी बहुमान ॥ सूत्र अर्थ तजुजय करि सूधां, जणीयें वही उप
 धान रे ॥ २ ॥ प्रा० ॥ ज्ञानोपकरण पाटी पोथी, ठवणी नोकरवाली
 ॥ तेह तणी कीधी आशातना, ज्ञान जक्ति न संजाली रे ॥ ३ ॥ प्रा० ॥
 इत्यादिक विपरीतपणाधी, ज्ञान विराध्युं जेह ॥ आ जव परजव वक्षिय
 जवोजयें, मिछाछुकर तेह रे ॥ ४ ॥ प्राणी ॥ समकित ल्यो शुद्ध जाणी ॥
 जिनवचनं शंका नवि कीजें, नवि परमत अजिखापा ॥ साधुतणी निंदा परिह
 रजो, फलसंदेह म राख रे ॥ ५ ॥ प्रा० ॥ सग ॥ मूढपणुं ठमो परशंसा, गुणवं
 तने आदरियें ॥ साहज्मी धमें करी स्थिरता, जक्ति प्रजावना करीयें रे ॥ ६
 प्रा० ॥ स० ॥ संघचेत्य प्रासादतणो जे, अवर्णवाद मन लेख्यो ॥ इव्य
 देवको जे वणसाढ्यो, विणसंतां जवेख्यो रे ॥ ७ ॥ प्रा० ॥ सग ॥ इत्यादिक
 विपरीतपणाधी, समकित खंड्युं जेह ॥ आ जव ॥ मिछा ॥ ॥ ८ ॥ प्राणी ॥ चारित्र
 ल्यो चित्त आणी ॥ पांच समिति त्रण गुप्ति विराधि, आठे प्रवचन माय
 ॥ साधुतणे धमें परमादे, अशुद्ध वचन मन काय रे ॥ ९ ॥ प्रा० ॥ चा० ॥
 आवकने धमें सामायिक, पोसहमां मन वाली ॥ जे जयणापूर्वक जे आठे

प्रवचननाय न पायी रे ॥ १७ ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 चारित्र रहोव्युं जेह ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 वारें जेहें तप नवि कीपुं, नवे कोने विगतये ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 वीरज, नवि फोगवियुं नमने रे ॥ १८ ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 इणी परें, विविध विगल्यां जेह ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 वलीय विशेषें चाग्रि केग, नतिनार सातोह्य ॥ १९ ॥ ज्ञान ॥
 सुणीने, पाप मयल सवि जेहये ॥ २० ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 ॥ नाच नीली ॥

॥ पृथिवी पाणी तेउ नाउ, ननसपति ॥ ए पापे मयल ॥
 कर्पण आरंज, हेतु जे संकीयां ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 आरंज अनेक, धुंकां जांयरां मेनी मात ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 काज, एणीपरें परपरें ॥ २१ ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 पाणी, जीवण अपकाय ॥ ठोती धो ॥ २२ ॥ ज्ञान ॥
 लोह सोवनगरा ॥ जामुंजा ॥ लिहाले ॥ २३ ॥ ज्ञान ॥
 वख निखारण ॥ रंगण रांधण रसवती ए ॥ २४ ॥ ज्ञान ॥
 केलवी ॥ तेउ वाउ विराधीया ए ॥ २५ ॥ वाडी वन आराम ॥ कंचन
 पान फूल फल चूटीयां ए ॥ पहोंक पापकी शाक, शेक्यां शूकेंजी,
 हुंयां आथीयां ए ॥ २६ ॥ अलसीने एरंरु, घाणी घालीनें ॥ घणा
 पीलिया ए ॥ घाली कोहुं मांहि, पीली शेकनी ॥ कंद मूल फल वे
 ॥ २७ ॥ एम एकेंद्रिय जीव, हण्या हणावीया ॥ हणतां जे अनुमोदी
 आ जव परजव जेह ॥ वलिण ॥ ते मुज ॥ २८ ॥ कमी सरमीयां कीमा,
 गंमोला, श्यल पूरा अखशीयां ए ॥ वाला जलो चूडेल, विचलित
 वली अथाणां प्रमुखनां ए ॥ २९ ॥ एम वेइंद्रिय जीव, नेमें दूहव्या ॥ ते
 ऊण ॥ उदेही जू लीख, मांकन मंकोना ॥ चांचरुकीडी कंधुआ ए ॥
 हीयां धीमेल, कानखजूरमा गींगोडा धनेडीयां ए ॥ एम
 दुहव्या ॥ ते मुज ॥ ३० ॥ माखी मत्सर डांस
 कोलियावडा ए ॥ ठीकण वींनु तीड, जमरा ॥
 मांकनी ए ॥ ३१ ॥ एम चौरिंद्रिय जीव ॥ जे
 नाखी जाल, जलचर दूहव्या ॥ वनमां मृग

पंढी जीव, पासी पाशमां ॥ पोपट घाल्या पांजरे ए ॥ एम पंचेडिय जीव,
जे में दूदव्या ॥ ते मुऊ ॥ इति ॥ १३ ॥

॥ ढाल त्रीजी ॥ वाणी वाणी हितकरी जी ॥ ए देशी ॥

॥ क्रोध सोज जय हास्यघी जी, धोव्यां वचन असत्य ॥ क्रूर करी धन
पारकां जी, लीधां जेह् अदत्त रे ॥ जिनजी ॥ १ ॥ मित्राहुकड आज ॥
तुम साखें महाराज रे ॥ जिनजी ॥ देई साहं काज रे ॥ जिनजी ॥ मि०
॥ ए आंकणी ॥ देव मनुज तिर्यचनां जी, मेधुन सेव्यां जेह् ॥ विषयारस
लंपटपणे जी, घणुं विरुच्यो देह रे जि० ॥ २ ॥ मि० ॥ परिग्रहनी ममता
करी जी, जव जव मेली थाय ॥ जे जिह्मांनी ते तिहां रही जी, कोइ न
आवी साय रे जी० ॥ ३ ॥ मी० ॥ रयणीजोजन जे कर्यां जी, कीधां जदय
अजदय ॥ रसनारसनी खाल्लें जी, पाप कर्यां प्रत्यक्ष रे ॥ जि० ॥ ४ ॥
॥ मि० ॥ घत लेई विसारीचां जी, बली चांग्यां पद्यकाण ॥ कपट हेतु
किरिया करी जी, कीधां आप वखाण रे ॥ जि० ॥ ५ ॥ मि० ॥ ग्रण ढाल
आवे हुहे जी, आलोया अतिचार ॥ शिवगति आराधनतणो जी, ए
पहेलो अधिकार रे ॥ जि० ॥ ६ ॥ मि० ॥ इति ॥

॥ ढाल चोपी ॥ साहेलडीनी देशी ॥

॥ पंचमहाव्रत आदरो ॥ साहेलकी रे ॥ अथवा ल्यो व्रत वार तो ॥ यथा
शक्ति व्रत आदरी ॥ सा० ॥ पाखो निरतिचार तो ॥ १ ॥ व्रत लीधां संजारी
यें ॥ सा० ॥ हिचढे धरिय विचार तो ॥ शिवगति आराधनतणो सा० ॥ ए
धीजो अधिकार तो ॥ २ ॥ जीव सवे खमावियें ॥ सा० ॥ योनि चोराशी खाल
तो ॥ मन ॥ शुद्ध करो खामणां ॥ सा० ॥ कोइशुं रोप न राख तो ॥ ३ ॥ सर्व मित्र
करी चितवो ॥ सा० ॥ कोइन जाणो शत्रु तो ॥ राग द्वेष एम परिहरो ॥
सा० ॥ कीजें जन्म पवित्र तो ॥ ४ ॥ साहम्मी संचखमावियें ॥ सा० ॥ जे उपनी
अप्रीति तो ॥ सज्जन कुटुंब करी खामणां ॥ सा० ॥ ए जिनशासन रीति तो
॥ ५ ॥ खमियें थने खमावियें ॥ सा० ॥ एहज धर्मनो सार तो ॥ शिवगति
आराधन तणो ॥ सा० ॥ ए त्रीजो अधिकार तो ॥ ६ ॥ मृपावाद हिंसा चोरी
॥ सा० ॥ धनमूर्खा मेहुन्न तो ॥ क्रोध मान माया तृष्णा ॥ सा० ॥ प्रेम द्वेष
पेशुन्य तो ॥ ७ ॥ निंदा कलह न कीजीयें ॥ सा० ॥ कूडां न दीजें आख
तो ॥ रति अरति मिथ्या तजो ॥ सा० ॥ माया मोस जंजाल तो ॥ ८ ॥ त्रिविध

त्रिविध वोसिरावियें ॥ स० ॥ पापस्थान अहार तो ॥ शिवगति आराधना
तणो ॥ सा० ॥ ए चोयो अधिकार तो ॥ ए ॥

॥ ढाल पांचमी ॥ हवे निसुणो इहां आवीया ए ॥ ए देशी ॥

॥ जन्म जरा मरणें करी ए, ए संसार असार तो ॥ कस्यां कर्म सदुत्थनु
जवे ए, कोइ न राखणहार तो ॥ १ ॥ शरण एक अरिहंतनुं ए, शरण सिद्ध
भगवंत तो ॥ शरण धर्म श्रीजैननो ए, साधु शरणगुणवंत तो ॥ २ ॥
अवरमोह सवि परीहरी ए, चार शरण चित्तधारतो ॥ शिवगति आराधन
तणो ए, ए पांचमो अधिकार तो ॥ ३ ॥ आ जव परजव जे कस्यां ए,
पापकर्म केइ लाख तो ॥ आत्मसाखें निंदीयें ए, पडिक्रमियें गुरु साख
तो ॥ ४ ॥ मिथ्यामति वर्त्तावियां ए, जे जांख्यां उत्सूत्र तो ॥ कुमति क
दाग्रहने वशें ए, वली उत्थाप्यां सूत्र तो ॥ ५ ॥ घड्यां घडाव्यां जे घ
णां ए, घरटी हल हथीयार तो ॥ जव जव मेळी मूकीयां ए, करतां जी
व संहार तो ॥ ६ ॥ पाप करीने पोपियां ए, जनम जनम परिवार तो ॥
जन्मांतर प्होता पठी ए, कोइ न कीधी सार तो ॥ ७ ॥ आ जव परजव
जे कस्यां ए, एम अधिकरण अनेक तो ॥ त्रिविधें त्रिविधें वोसिरावियें
ए, आणी हृदय विवेक तो ॥ ८ ॥ दुःकृत निंदा एम करीए, पाप कस्यां
परिहार तो ॥ शिवगति आराधनतणो ए, ए ठठो अधिकार तो ॥ ए ॥

॥ ढाल ठठी ॥ आदि तुं जोइने आपणी ॥ ए देशी ॥

॥ धन्य धन्य ते दिन माहरो, जिहां कीधो धर्म ॥ दान शियल तप आद
री, टाळ्यां दुष्कर्म ॥ ध० ॥ १ ॥ शत्रुंजादिक तीर्थनी, जे कीधी यात्र ॥
थुगतें जिनवर पूजीया, वली पोख्यां पात्र ॥ ध० ॥ २ ॥ पुस्तक ज्ञान
लखावियां, जिणहर जिणचैत्य ॥ संघ चतुर्विध साचव्या, ए साते क्षेत्र ॥
॥ ध० ॥ ३ ॥ पक्कमणां सुपरें कस्यां, अनुकंपा दान ॥ साधु सूरि उवद्या
थनै, दीधां बहुमान ॥ ध० ॥ ४ ॥ धर्मकारज अनुमोदियें, इम वारं वार ॥
शिवगति आराधनतणो, सातमो अधिकार ॥ ध० ॥ ५ ॥ जाव जलो म
न आणीयें, चित्त आणी ठाम ॥ समताजावें जावियें, ए आतमराम
॥ ध० ॥ ६ ॥ सुख दुःख कारण जीवने, कोइ अवर न होय ॥ कर्म आ
प जे आचख्यां, जोगवियें सोय ॥ ध० ॥ ७ ॥ समता विण जे अनुसरे,
आणी पुण्यकाम ॥ ठार उपर ते दीपणुं, जांखर चित्राम ॥ ध० ॥ ८ ॥

जाय नली परें जावियें, ए धर्मनो सार ॥ शिवगति आराधन तणो, ए
आठमी अधिकार ॥ ४० ॥ ए ॥ इति ॥

॥ ढाल सातमी ॥ रेवतगिरि ऊपरें ॥ ए देशी ॥

॥ हवे अवसर जाणी, करिय संक्षेपण सार ॥ अणसण थादरियें, पञ्चस्त्री
चार आहार ॥ लघुता सवि मूकी, ठांमी ममता श्रंग ॥ ए आतम खेजे,
समता हान तरंग ॥१॥ गति चारें कीधा, आहार अनंत निःशंक ॥ पण
तृप्ति न पाम्यो, जीव छालचियो रंक ॥ छुलहो ए बली बली, अणसणनो
परिणाम ॥ एधी पामीजें, शिवपद सुरपद ठाम ॥ २ ॥ धन धना शालि
नज्ज, खंधो मेघकुमार ॥ अणसण आराधी, पाम्या जवनो पार ॥ शिवमं
दिर जाशे, करी एक अवतार ॥ आराधन केरो, ए नवमो अधिकार ॥३॥
दशमे अधिकारें, महामंत्र नवकार ॥ मनधी नवि मूको, शिवसुख फल
सहकार ॥ ए जपतां जाये, दुर्गेति दोष विकार ॥ सुपरें ए समरो, चउद
पूरवनो सार ॥४॥ जन्मांतरें जातां, जो पामे नवकार ॥ तो पातक गाळी,
पामे सुर अवतार ॥ ए नव पद सरिखो मंत्र न कोई सार ॥ इह जवने
परजयें, सुख संपत्ति दातार ॥ ५ ॥ जुठ जील जीलडी, राजा राणी धाय
॥ नवपद महिमाधी, राजसिंह माहाराय राणी रतनवती बेहु, पाम्यां
ठे सुरजोग ॥ एक जवधी खेजे, सिद्धिवधू संयोग ॥६॥ श्रीमती ने ए व
ली, मंत्र फढ्यो ततकाल ॥ फणिधर फीटीने, प्रगट थई फुलमाल ॥
शिवकुमरें योगी, सोवनपुरिसो कीध ॥ एम एणे मंत्रें, काज घणानां सीध
॥ ७ ॥ ए दश अधिकारें, धीर जिणेसर जांख्यो ॥ आराधन केरो, विधि
जेणें चित्तमां राख्यो ॥ तेणें पाप पखाळी, जवजय दूरें नाख्यो ॥ जिन
विनय करंतां, नुमति अमृतरस चाख्यो ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ ढाल आठमी ॥ नमो जवि जावशुं ॥ ए देशी ॥

॥ सिद्धारथ राय कुलतिखो ए, त्रिशला मात मल्हार तो ॥ थवनीतलें
तुमं थवतख्या ए, करवा थम उपगार ॥ १ ॥ जयो जिन वीरजी ए ॥ में
अपराध कख्या घणा ए, कहेतां न सहुं पार तो ॥ तुम चरणें आव्या जणी
ए, जो तारो तो तार ॥ २ ॥ ज० ॥ आश करीने आवीयो ए, तुम चरणें
महाराज तो ॥ आव्याने उवेखशो ए, तो केम रदेशो साज ॥ ३ ॥ ज० ॥
कर्म थलूजण आकरां ए, जन्म मरण जंजाल तो ॥ हुं हुं एहधी ऊजग्यो

ए, ठोख देवदयाल ॥ ४ ॥ ज० ॥ आज मनोरथ मुक्त फलयाए, नागं दुःख
 दंदोल तो ॥ तूगो जिन चोवीशमो ए, प्रगट्या पुण्य कल्लोल ॥ ५ ॥ ज० ॥ नव
 नव विनय तुमारको ए, नाव नक्ति तुम पाय तो ॥ देव दया करी दीजिये
 ए, बोधवीज सुपसाय ॥ ६ ॥ ज० ॥ इति अथ कलश ॥ इय तरण तारण,
 सुगति कारण, दुःखनिवारण, जग जयो ॥ श्रीवीर जिनवर, चरण युगतां,
 अधिक मन, ऊलट थयो ॥ १ ॥ श्री वीजयदेव, सूरिंद पटधर, तीर्थ जंगम,
 इणे जगें ॥ तपगढपति श्री, विजयप्रज सूरि, सूरि तेजें जगमगे ॥ २ ॥
 श्रीहीरविजय सूरि, शिष्य वाचक, कीर्तिविजय सुरगुरु समो ॥ तस
 शिष्य वाचक, विनयविजयें, शुण्यो जिन, चोवीशमो ॥ ३ ॥ सइ सत्तर
 संवत, उगण त्रीशें, रही रांदेर, चोमास ए ॥ विजयदशमी, विजय कारण,
 कियो गुण, अच्यास ए ॥ ४ ॥ नरनव आराधन, सिद्धि साधन, सुकृत
 लील, विलास ए ॥ निर्जराहेतें, स्तवन रचियुं, नामें पुण्य, प्रकाश ए ॥ ५ ॥
 इति श्रीवीरजिन आराधनारूप पुण्य प्रकाश स्तवन संपूर्ण ॥ श्लो० ॥ सं० ॥ १२९ ॥

॥ अथ श्री ज्ञानपंचमीनुं स्तवन ॥

॥ पुण्य प्रशंसीयें ॥ ए देशी ॥ सुत सिद्धारथ चूपनो रे, सिद्धारथ
 जगवान ॥ बारह परखदा आगलें रे, नाखे श्री वर्द्धमानो रे ॥ १ ॥ नवि
 यण चित्त धरो ॥ मन वच काय अमायो रे, ज्ञान नक्ति करो ॥ ए आं
 कणी गुण अनंत आत्म तणा रे, मुख्यपणे तिहां दोय ॥ तेमां पण ज्ञा
 नज वनूं ॥ रे, जिणथी दंसण होय रे ॥ २ ॥ ज० ॥ ज्ञानें चारित्र गुण वधे
 रे, ज्ञानें उद्योत सहाय ॥ ज्ञानें थिविरपणुं लहे रे, आचारिज उवजाय
 रे ॥ ३ ॥ ज० ॥ ज्ञानी आसोव्वासमां रे, कठिण कर्म करे नाश ॥ वहि
 जेम इंधण दहे रे, क्कणमां ज्योति प्रकाशो रे ॥ ४ ॥ ज० ॥ प्रथम ज्ञान
 पठें दया रे, संवर मोह विनाश ॥ गुणगणंग पग आलीयें रे, जेम चढे मो
 क आवासो रे ॥ ५ ॥ ज० ॥ मइ सुअ उहि मण पज्जावा रे, पंचम केवल
 ज्ञान ॥ चउ मूंगा श्रुत एक ठे रे, खपरप्रकाश निदान रे ॥ ६ ॥ ज० ॥ तेह
 नां साधन जे कहां रे, पाटी पुस्तक आदि ॥ लखे लखावे साचवे रे, ध
 र्मी धरी अप्रमादो रे ॥ ७ ॥ ज० ॥ त्रिविध आशातना जे करे रे, जणतां
 करे अंतराय ॥ अंधा बहेरा बोवडा रे, मूंगा पांगुल थाय रे ॥ ८ ॥ ज० ॥
 जणतां गुणतां न आवडे रे, न मले वद्वज चीज ॥ गुणमंजरी वरदत्त परें

रे ज्ञान विराधन चीज रे ॥ ९ ॥ ज० ॥ प्रेम पुठे परखदा रे, प्रणमी जगय
र पाय ॥ गुणमंजरी वरदत्तनो रे, करो अधिकार पसायो रे ॥ १० ॥ ज० ॥

॥ दास चीजी ॥ कपूर होये अति ऊजलो रे ॥ ग देशी ॥

॥ जंबुछीपना जरतमां रे, नयर पदमपुर ग्यास ॥ अजितमेन राजा
तिहां रे, राणी यशोमती तास रे ॥ ११ ॥ प्राणी ॥ आराधो वर ज्ञान ॥ एहज
मुक्तिनिदान रे ॥ प्राणी ॥ ॥ पश्यांकणी ॥ वरदत्तकृंवर तेहनो रे, विनया
दिक गुणवंत ॥ पितरें जणावा मृकियो रे, आठ घरस जय हुंतरे ॥ १२ ॥

प्रा० ॥ पंक्ति यल करे घणो रे, ठात्र जणावण हेत ॥ अक्षर एक नश्चाव
हे रे, ग्रंथ तणी शी चेतरे ॥ १३ ॥ प्रा० ॥ कोटें व्यापी देहडी रे, राजा राणी स
चित्त ॥ श्रेष्ठी तेहिज नयरमां रे, सिंहदास धनवंत रे ॥ १४ ॥ प्रा० ॥ कपूर

तिलका गेहिनी रे, शीखेंशोचितश्रंग ॥ गुणमंजरी तस बेटडी रे, मूंगी
रोगें व्यंग रे ॥ १५ ॥ प्रा० ॥ शोल वर्षनी सा धईरे, पामी यौवनवेश ॥

हुर्जग पण परणे नही रे, मात पिता धरे खंद रे ॥ १६ ॥ प्रा० ॥ तेणें अवस
रें उद्यानमां रे, विजयसेन गणधार ॥ ज्ञानरयण रयणायरू रे, चरण

करण धतधार रे ॥ १७ ॥ प्रा० ॥ वनपालक जूपासने रे, दीध वधाई जाम ॥
चतुरंगी सेना सजी रे, बंदन जावे ताम रे ॥ १८ ॥ प्रा० ॥ धर्मदेशना सां

जले रे, ॥ पुरजन सहित नरेश ॥ विकसितनयन वदन मुदा रे, नहिं प्र
माद प्रवेश रे ॥ १९ ॥ प्रा० ॥ ज्ञान विराधन परजवें रे, मूरख पर आधी

न ॥ रोगें पीड्या टखबले रे, दीसे दुःखीया दीन रे ॥ २० ॥ प्रा० ॥ ज्ञान
सार संसारमां रे, ज्ञान परम सुख हेत ॥ ज्ञान विना जग जीवना रे,

न लहे तत्त्वसंकेत रे ॥ २१ ॥ प्रा० ॥ श्रेष्ठी पूठे मुण्डने रे, जांखो करु
णावंत ॥ गुणमंजरी मुऊ श्रंगजा रे, कवण कर्म विरतंत रे ॥ २२ ॥ प्रा० ॥

॥ दास प्रीजी ॥ सूरती महिनानी देशीमां ॥

॥ धातकी खंरुनाजरतमां, खेटक नयर सुगम ॥ व्यवहारी जीनदेव
ठे, घराणी सुंदरी नाम ॥ २३ ॥ श्रंगज पांच सोहामणा, पुत्री चतुराचार ॥

पंक्ति पासें शीखवा, तातें मूक्या कुमार ॥ २४ ॥ बालखजावें रामतें, करतां
दहामा जाय ॥ पंडित मारे तारें, मा आगख कहे आय ॥ २५ ॥ सुंदरी सुखि

णी शीखवे, जणवानुं नहिं काम ॥ पंड्यो आवे जो तेमवा, तो तस हणजो
ताम ॥ २६ ॥ पाटी खनिया खेखणो, वाली कीधां राख ॥ शठने विद्या

नवि रुचे, जेम करदाने जास ॥ ५ ॥ पाटा परें मंडोटा पसा, कस्य न
 दिये कोय ॥ शेंत कंदे सुण सुंदरी, ए नुक करणी जोय ॥ ६ ॥ प्रदकी नाग
 जामिनी, वेटा वापना होय ॥ पुत्री होये माननी, जाणे ते महु कोय ॥ ७ ॥
 रे रे पापिणी! सापिणी, सामा बोल म बोल ॥ मीमासी कंदे ताडगे, पा
 पी वाप निटोल ॥ ८ ॥ शेंतें मारी सुंदरी, काळ करी नन सेव ॥ ए नुक वे
 टी उपनी, ज्ञानविराधन देव ॥ ९ ॥ मूर्धागत गुणमंजरी, जातिनागण पा
 मी ॥ ज्ञानदिवाकर साचो, गुरुने कंदे शिर नासि ॥ १० ॥ शेंत कंदे सुणो
 स्वामी, केम जाये ए रोग ॥ गुरु कंदे ज्ञान आराधो, साधो, वांतिन यो
 ग ॥ ११ ॥ उज्ज्वल पंचमी सेवो, पंच वरस पंच मास ॥ नमो नागसा
 गणणुं गणो, चोविहार उपवास ॥ १२ ॥ पूरव उत्तर सन्मुख, जपियें दोय द
 जार ॥ पुस्तक आगल दोश्यें, धान्य फलादि उदार ॥ १३ ॥ दीवो पंचदीव
 ट तणो, साथियो मंगलगेह ॥ पोसह मान करी शके, तिणिविध पारण एह
 ॥ १४ ॥ अथवा सौत्तग्यपंचमी, उज्ज्वल कार्तिक मास ॥ जावजीव लगे
 सेवियें, उजमणां विधि खास ॥ इति ॥ १५ ॥

॥ ढाल चोथी ॥ एकवीशानी देशीमां ॥

ढाल ॥ पांच पोथी रे, ठवणी पाठां विटांगणां ॥ चावखी दोरा रे, पा
 टी पाटला वतरणां ॥ मशी कागल रे, कांवी खडीया लेखणी ॥ कवली ना
 वली रे, चंडुवा ऊरमर पुंजणी ॥ १ ॥ झुटक ॥ प्रासाद प्रतिमा, तास चूख
 ण, केसर चंदन, सावली ॥ वासकूपी, वालाकूंची, अंगलुहणां, ठावडी ॥
 कलश थाली, मंगलदीवो, आरती ने, धूपणां चरवला मुहपत्ति, साहम्मी
 वळल, नोकरवाली, थापना ॥ २ ॥ ढाल ॥ ज्ञान दरिसण रे, चरणनां साध
 न जे कहां ॥ तपसंयुत रे, गुणमंजरीयें सदह्यां ॥ नृप पूठे रे, वरदत्त कुं
 रने अंग रे ॥ रोग उपनो रे, कवण कर्मना जंग रे ॥ ३ ॥ झुटक ॥ मुनि
 राज जासे, जंबुद्वीपें, जरतसिंहपुर, ग्राम ए ॥ व्यवहारी वसु, तास नं
 दन, वसुसार वसुदेव, नाम ए ॥ वनमांहे रमतां, दोय वांधव, पुण्ययोगें,
 गुरु मदया ॥ वैराग्य पामी, जोग वामी, धर्मधामी, संवख्या ॥ ४ ॥ ढाल ॥
 लघुवांधव रे, गुणवंत गुरु पदवी लहे ॥ पणसय मुनिनी रे, सारण वारण
 नितु दिये ॥ कर्मयोगें रे, अशुच उदय थयो अन्यदा ॥ संथारे रे, पोरिस्ती
 जणी पोढ्यो यदा ॥ ५ ॥ झुटक ॥ सर्वघाती, निंद व्यापी, साधु मागे, वां

धना ॥ उपमां अंतराय धातां, सूरि हृषा इमणा ॥ ज्ञान उपर, द्वेय जाग्यो
 लाग्यो मिथ्या, चतुष्टो ॥ पुण्य अमृत, दोषी नारयं, जग्यो पाप, तणो घनो
 ॥ ६ ॥ दाल ॥ मन चिंतवे रे, कां मुक्त लायुं पाप रे ॥ शुन अन्यासो रे,
 नो एवमो संताप रे ॥ मुक्त बांधव रे, जोगण सयण सुखं करे ॥ मूरखना
 रे, आठ गुण मुख उधरे ॥ ७ ॥ चण ॥ धार वासर, कोइ मुनिने, वायणा, दी
 धी नदी ॥ अशुन ध्यानं, आयु पूरी, जूप तुक्त नंदन सही ॥ ज्ञानविराध
 न, मृदजरुपणं, कोढनी वेदन सही ॥ पृथ्व्यांधव, मानसरवर, हंसगति,
 पाम्यो सही ॥ ८ ॥ दाल ॥ वरदत्तनं रे, जातिसमरण उपनो ॥ जब दीवो
 रे, गुरु प्रणमी कहे शुभमनो ॥ धन्य गुरुजी रे, ज्ञान जगत्रय दीवडो ॥ गु
 ण अच्युत रे, जासन जे जग परवडो ॥ ९ ॥ शुभ ॥ ज्ञान पावन, सिद्धि
 साधन, ज्ञान कटो जेम, आवडे ॥ गुरु कहे तपशी, पाप नासे, टाढ जेम,
 घन तावडे ॥ जूप पत्रणे, पुत्रने प्रजु, तपनी शक्ति, न एवढी ॥ गुरु कहे
 पंचमी, तप आराधो, संपदा ल्यो, वेवमी ॥ १० ॥ इति ॥

॥ दाल पांचमी ॥ मंदी रंग लागो ॥ ए देशी ॥

सकुरु वयणां सुधारसें रे, जेदी साते धात ॥ तपयुं रंग लागो ॥ गुणमंज
 री वरदत्तनो रे, नागो रोग मिथ्यात्व ॥ त० ॥ १ ॥ पंचमी तप महिमा घ
 णो रे, पसखो महियलमांहि ॥ त० ॥ कन्या सहस सयंवरा रे, वरदत्त
 परणयो त्यांहि ॥ त० ॥ २ ॥ जूपें कीधो पाटवी रे, आप थयो मुनिजूप
 ॥ त० ॥ नीम कांति गुणें करी रे, वरदत्त रवि शशिरूप ॥ त० ॥ ३ ॥ राजरमा
 रमणी तणारे, जोगवे जोग अखंरु ॥ त० ॥ वरसें वरसें ऊजवे रे, पंचमी
 तेज प्रचंरु ॥ त० ॥ ४ ॥ शुक्तजोगी थयो संयमी रे, पाले व्रत पटकाय ॥ त० ॥
 गुणमंजरी जिनचंजने रे, परणावे निजताय ॥ त० ॥ ५ ॥ सुख विलसी
 थइ साधवी रे, वेजयंतं दोय देव ॥ त० ॥ वरदत्त पण उपनो रे, जिहां
 सीमंधर देव ॥ त० ॥ ६ ॥ अमरसेन राजायरें रे, गुणवंत नारी पेट ॥ त० ॥ ल
 द्दणलक्षित रायने रे, पुण्यें कीधो जेट ॥ त० ॥ ७ ॥ शूरसेन राजा थयो
 रे, सो कन्या जतरि ॥ त० ॥ सीमंधर स्वामी कने रे, सुणी पंचमी अधि
 कार ॥ त० ॥ ८ ॥ तिहां पण ते तप आदखुं रे, लोक सहित जूपाल ॥ त० ॥
 दश हजार वरसां खगें रे, पाले राज्य उदार ॥ त० ॥ ९ ॥ चार महाव्रत
 चांपयुं रे, श्रीजिनवरनी पास ॥ त० ॥ केवल धरि मुक्तं गयो रे, सादि अ

नंत निवास ॥ त० ॥ १॥ रमणीविजय शुजापुरी रे, जंबु विदेह मजार ॥ त० ॥
 अमरसिंह महिपालने रे, अमरावती घर नार ॥ त० ॥ २१ ॥ वैजयंत
 थकी चवी रे, गुणमंजरीनो जीव ॥ त० ॥ मानसरस जेम हसलो रे, नाम
 धखुं सुग्रीव ॥ त० ॥ २२ ॥ वीशे वरसं राजवी रे, सहस चोराशी पुत्र
 ॥ त० ॥ लाख पूरवसमता धरेरे, केवलज्ञान पवित्र ॥ त० ॥ २३ ॥ पंचमी
 तप महिमाविषे रे, जांखे निज अधिकार ॥ त० ॥ जेणें जेहथी शिव पद
 लखुं रे तेहने तस उपकार ॥ त० ॥ २४ ॥ इति ॥

॥ ढाल ठठी ॥ करकंकुने करुं वंदणां ॥ ए देशी ॥

चोवीश दंरुक वारवा ॥ हुं वारी लाल ॥ चोवीशमो जिनचंद रे ॥ हुं वारी
 लाल ॥ प्रगढ्यो प्राणांत स्वर्गथी ॥ हुं ॥ त्रिशला उर सुखकंद रे ॥ हुं
 ॥ १ ॥ महावीरने करुं वंदना ॥ हुं ॥ ए आंकणी ॥ पंचमी गतिने
 साधवा ॥ हुं ० ॥ पंचम नाण विलास रे ॥ हुं ॥ महानिशीथ सिद्धांतमां
 ॥ हुं ॥ पंचमी तप प्रकाश रे ॥ हुं ॥ अपराधी पण उद्धृत्यो ॥ हुं ॥ चंरु
 कोशीयो साप रे ॥ हुं ॥ यज्ञ करंता वांजणा ॥ हुं ॥ सरखा कीधा आप
 रे ॥ हुं ॥ ३ ॥ देवानंदा ब्राह्मणी ॥ हुं ॥ रिखजदत्त वली विप्र रे ॥ हुं
 व्याशी दिवस संबंधथी ॥ हुं ॥ कामित पूख्यो क्षिप्र रे ॥ हुं ॥ ४ ॥
 कर्म रोगने टालवा ॥ हुं ॥ सवि औषधनो जाण रे ॥ हुं ॥ आदख्यो
 में आशा धरी ॥ हुं ॥ मुळ ऊपर हित आणी रे ॥ हुं ॥ ५ ॥ श्रीविजय
 सिंह सूरिशनो ॥ हुं ॥ सत्यविजय पंन्यास रे ॥ हुं ॥ शिष्य कपूरविजय
 कवि ॥ हुं ॥ चंद्रकिरण यश जास रे ॥ हुं ॥ ६ ॥ पास पंचासरा सान्निध्यें ॥ हुं ॥
 खिमाविजय गुरुनाम रे ॥ हुं ॥ जिनविजय कहे मुळ हजो ॥ हुं ॥ पं
 चमी तप परिणाम रे ॥ हुं ॥ ७ ॥ कलश ॥ इय वीर लायक, विश्वनायक,
 सिद्धिदायक, संस्तव्यो ॥ पंचमी तप सं, स्तवन टोरर, गूथी निज, कंठें
 ठव्यो ॥ पुण्यपाटण, क्षेत्रमांहे, सत्तर त्राणुं, संवत्सरें ॥ श्रीपार्श्वजन्म,
 ॥ ८ ॥ दिवसें; सकल जिवि, मंगल करे ॥ ७ ॥ इति श्रीपंचमीदिनस्तवनं ॥

॥ अथ आदिजिनस्तवनं ॥ गरवानी देशीमां ॥

आदिजिणंद अरिहंत जी ॥ प्रभु अमनं रे ॥ तुमें द्यो दरिसन महाराज
 ॥ शुं कहुं तुमनं रे ॥ आठ पहोरमां एक वकी ॥ प्र० ॥ लागुं तमारुं ध्या
 न ॥ शुं ॥ १ ॥ मधुकरने मन मालती ॥ प्र० ॥ जिम मोराने मन मेह

॥ शुं० ॥ मीनाने मन रामजी ॥ प्र० ॥ नेम थाप्पो तुमहुं नेह ॥ शुं॥ २ ॥
 गेहिंगीने मन चंदजी ॥ प्र० ॥ बली देवायें गमराज ॥ शुं० ॥ समय समय
 प्रनु म्हांजे ॥ प्र० ॥ मनगामां महाराज ॥ शुं० ॥ ३ ॥ निखेही यज्ञ न
 पि इट्टीयें ॥ प्र० ॥ करणानंद कदाठ ॥ शुं० ॥ गुण अवगुण जोता रखे,
 ॥ प्र० ॥ तो तारक केम कदाठ ॥ शुं० ॥ ४ ॥ रज लागी प्रनु रूपनी ॥ प्र० ॥
 मुनं न गमे धीजी घान ॥ शुं० ॥ शदे घात घने नहिं ॥ प्र० ॥ सखियें मूकी
 जांति ॥ शुं० ॥ ५ ॥ नेवे चिंतामणि फलें ॥ प्र० ॥ तुं तो त्रिभुवननाथ
 ॥ शुं० ॥ सो घानें ठोठु नहिं ॥ प्र० ॥ ह्ये थाच्या भूज हाथ ॥ शुं० ॥ ६ ॥
 मुदनी घात भूको परी ॥ प्र० ॥ जिम जाणो तिम तार ॥ शुं० ॥ सदगुन
 सुंदर कविरायनो ॥ प्र० ॥ पद्यने प्रनुशुं प्यार ॥ शुं० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सिद्धचक्रस्तवनं ॥

अवसर पामिने रे, कीजें नव आंधिलनी ठंडी ॥ ठंडी करतां आपद जाये,
 शक्ति सिद्धि लहियें वटुली ॥ अ० ॥ १ ॥ आशो ने चेंत्रं आदरशुं, सात
 मधी संजाली रे ॥ आलम महेली आंधिल करशे, तस पर नित्य दीपा
 ली ॥ अ० ॥ २ ॥ पुनमनं दिन पुरी घात, प्रेमेशुं पयाली रे ॥ सिद्धचक्रने
 शुद्ध आराधी, जाप जपे जपमाली ॥ अ० ॥ ३ ॥ देहरे जडने देव जुहारो, आ
 दीश्वर अरिहंत रे ॥ चोवीशे चाहीने पूजो, जावेशुं जगयंत ॥ अ० ॥ ४ ॥
 ये टंकें पडिस्मणुं घोळुं, देवघंदन प्रण फाल रे ॥ श्रीश्रीपालतणी परें
 समजी, चित्तमां राग्यो चाल ॥ अ० ॥ ५ ॥ समकित पामी अंतरजामी,
 आराधो एकांत रे ॥ म्याहादपयें संचरतां, थावे जवनो अंत ॥ अ०
 ॥ ६ ॥ सनर चोराणुयें शुद्धि चेंत्रीयें, वारशें घनावी रे ॥ सिद्धचक्र गातां
 मुख संपत्ति, चालीने घेर थावी ॥ अ० ॥ ७ ॥ उदयरतन वाचक उपदेशें, जे नर
 नारी चाले रे ॥ जवनी जावठ ते जांजीने, मुक्तिपुरीमां महाले ॥ अ० ॥ ८ ॥

॥ अथ पूजाविधिआश्रयी श्रीमुविधिजिनस्तवनं ॥

॥ चोपादनी देशीमां ॥ मुविधिनाथनी पूजा सार, करतां सधले जय ज
 यकार ॥ पूजानी विधि थारो सही, श्रीजगवंतें शाखें कही ॥ १ ॥ पूर्वे स
 न्मुख आन आदरो, पश्चिमदिशि रही दातण करो ॥ उत्तरे वल पहेरो
 सही, पूजो उत्तर पूर्वे मुख रही ॥ २ ॥ घरमां पेततां वामें जाग, देरासर
 करवानो लाग ३ दोड हाथ भूमिधी कीजीयें, उंचुं नीचुं सदुधी वरजीयें

॥ ३ ॥ पूर्व उच्चरमुख पूजा ज्ञान, वीची दिजे हूए कर्ता ज्ञान ॥ मंगल
पूजानो विधि गढ़, विधि कर्ता होय निर्मल देह ॥ ४ ॥ यम जय ने हाथ
वे तणी, खंटा मस्तकनी पांचसी जणी ॥ जाल केन हूय ए ज्ञान, उ
दरें नवसुं तिलक बख्ताण ॥ ५ ॥ चंदन विण पूजा नवि होय, वागपूजा
प्रजातें जोय ॥ कुसुमपूजा मध्यान्हें करो, सांजें रूप दीप आदरो ॥ आग
उत्केवो भावे पास, जमणे पासें दीप प्रकाश ॥ दोणुं आगज नुकां सही,
चैत्यवंदन करो दक्षिण रही ॥ ७ ॥ हाथयकी जे जूमियें पडे, पग लागे न
दीन आचडे ॥ मस्तकथी ऊंचुं परिहरो, नाभी थकी नीचुं मत करो ॥ ८ ॥
कीडे खाधुं तजीयें फूल, एम फलादिक दोइयें अमूल ॥ फूल पांचसी
नवि ठेदियें, कलिका कदिये नवि जेदीयें ॥ ९ ॥ गंध धूप आखे पाणीयें,
फूल दीप वलि फल जाणीयें ॥ पाणी आगमुं सुंदर सही, आग प्रकारी
पूजा कही ॥ १० ॥ शान्तिकारण उज्ज्वल वस्त्र, लाजस्कारण पीत पवित्र ॥
वैरी जीपवा पहेरो श्याम रातुं वस्त्र ते मंगल काम ॥ ११ ॥ पंच वर्ण वस्त्र
होय सिद्ध, खंडित सांध्यां वस्त्र निषिद्ध ॥ पद्मासनने मौन रह्यो, मुखको
श पूजाविधि कही ॥ १२ ॥ ए विधि पूजा कीजें सदा, जिम पामीजें सुख संपदा
॥ आनंदविमल पंडितनो दास, प्रीतिविजय प्रणमे उद्भास ॥ १३ ॥ इति ॥

॥ अथ अष्टापदतीर्थस्तवन ॥

॥ तीरथ अष्टापद नित्य नमीयें, ज्यां जिनवर चउवीश जी ॥ मणिमय
विंभ जराव्यां जरतें, ते वंदूं नित्य दीस जी ॥ १ ॥ निज निज देह प्रमा
णें मूर्ति, दीठडे मनसु मोहे जी ॥ चत्तारि अठ दश दोय इणी परें, जिन चो
वीशो सोहे जी ॥ २ ॥ वत्रीश कोशनो पर्वत ऊंचो, आठ तिहां पाव
कीयो जी ॥ एकेकी चउकोश प्रमाणें, नवि जाये कोइ चमीयो जी ॥ ३ ॥
गौतमस्वामी चमीया लवधें, बांधा जिन चोवीश जी ॥ ४ ॥ जगचिंता
मणि स्तवन त्यां कीधु, पूगी मननी जगीश जी ॥ ५ ॥ तझव मोह
गामी जे मानव, ए तीरथने वांटे जी ॥ जंघाविद्याचारण वांटे, ते तो ल
ब्धिप्रसादें जी ॥ ६ ॥ शाठ सहस सुत सगर चक्रीना, ए तीरथ से
वंतां जी ॥ वारमा देवलोके ते पहोता, देहशे सुख अनंतां जी ॥ ७ ॥
कंचनमय प्रासाद इहां ठे, वंदन करवा योग्य जी ॥ ८ ॥ अधिकार ठे
आवश्यकसूत्रें, जो जो दइ उपयोग जी ॥ ९ ॥ जिहां आदीश्वर सु

कः पश्याता, अविचल नीरथ एह जी ॥ जशवंतम्भार शिष्य पण्ये जिनं
 ॥ पशने नेह जी ॥ नीणा ॥ इति अष्टापद स्तवन ॥

॥ अथ नेमगजुलनुं चोमासुं स्त्रियते ॥

॥ आरण्य घरने रे स्वामी, मेस्ती न जाशो अंतरजामी ॥ माना मेहुआ
 रे वरसे, प्रीतम पणी रीतं केम परचफे ॥ माग सम जाउं मां रे वहाया,
 खालय लागी तुमहुं साक्षा ॥ मा० ॥ १ ॥ जादरवो जरजोरें गाजे, नदीधें
 मीर खलाखल घाजे ॥ धर्नी शोजे नीलावर साही, बालम संयम से
 जी परणी ॥ मा० ॥ २ ॥ आशोयें आश घणेरि अमने, जीधन जावुं न घटे
 तमने, आक्षपण पहेरी परचरियां, सखणा सादेव रंगें न रमिया ॥ मा० ॥
 ३ ॥ कार्तिके केनाजी शुं कटो ठो, चतुर पछने शुं चूकं ठो ॥ जीवजीव
 नने सोलधें राणी, तेमां एके नहिं नियाणी ॥ रुपचंद घोसे ठे चोमासुं,
 नेमजीने मन मलयानुं तावुं ॥ मा० ॥ ४ ॥

॥ अथ समयसरणनुं स्तवन ॥ एक चार गोकुल आवजो ॥

॥ गोविंदजी ॥ ए देशी ॥

एक चार घछदेश आवजो ॥ जिणंद जी ॥ एक चार घछदेश आवजो ॥ द
 शन नयन ठहरायजो ॥ जिणंदजी ॥ एक चार आवजो ॥ जयंतीने पाय न
 माधजा ॥ जि० ॥ एक० ॥ बली समयसरण देखावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ ए
 आंकणी ॥ समयसरण शोजा जे दीठी, हण हण सांजरी आवशे ॥ जि०
 ॥ एक० ॥ १ ॥ जूतल सुगंधीजल वरसावे, फुलना पगर जरावशे ॥ जि० ॥
 कनक रतननो पीठ करीने, त्रिगडानी शोजा रचावशे ॥ जि० ॥ एक० ॥ २ ॥
 रूपानो गढ ने कनक कोशीशां, वधें रतन जडावशे ॥ जि० ॥ रतनगढें
 मणिनां कोशीशां, जगमग ज्योति दीपावजो ॥ जी ॥ एक० ॥ चार छु
 वारें एंशी हजारा, शिवसोपान चढावजो ॥ जी० ॥ एक० ॥ ३ ॥ देव चा
 रे कर आयुधधारी, छुवारें खमा करे चाकरी ॥ जि० ॥ एक० ॥ दूर पा
 सथी एक समयें वंदे, जरंतीने खघु ठोकरी ॥ जि० ॥ एक० ॥ ४ ॥ सह
 म्र योजन ध्वज चार ते ठंवा, तोरण चठ आठ वावमी ॥ जि० ॥ एक० ॥
 मंगल आठने धूप घटानी, फूलमाला करपूतली ॥ जि० ॥ एक० ॥ ५ ॥ आ
 ठ सुरी धीजगढघारें, रत्नगढें चठ देवता ॥ जि० ॥ एक० ॥ जातिवै
 र ठंकी पशुपंखी, लुण्णद कमलने सेवतां ॥ जि० ॥ एक० ॥ ६ ॥ पंचव

एमयी जल थल केरां, फूल अमर वरसावता ॥ जि० ॥ एक० ॥ पर्यदा
 सात ते उपर बेसे, मुनिनर नारी देवता ॥ जि० ॥ एक० ॥ ७ ॥ आवश्य
 कटीकायें पण उत्तर, थाये न कुसुम किलामणी ॥ जि० ॥ एक० ॥ साध
 वी वैमानिकनी देवी, उन्नी सुणे दोय तुरणी ॥ जि० ॥ एक० ॥ ८ ॥ वत्री
 श धनुष अशोक ते उंचो, चामर ठत्र धरावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ चउ
 मुख रयणसिंहासन बेसी, अमृतवयणां सुणावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥
 ॥ ए ॥ धर्मचक्र चामंरुल तेजें, मिथ्यातिमिर हरावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥
 गणधर वाणी जव अमें सुणीयें, तव देवठंदें सुहावजो ॥ जि० ॥ एक०
 ॥ १० ॥ देवतासुर कवि साचुंकोले, जिहां जांशो तिहां आवशे ॥ जि० ॥ ए
 क० ॥ रंजादिक अपठरनी टोळी, वंदी नमी गुण गावशे ॥ जि० ॥ एक०
 ॥ ११ ॥ अंतरजामी दूरें विचारो, मुळ चित्त चीनुं ज्ञानशुं ॥ जि० ॥ एक० ॥
 हृदयथकी जो दूरें जाउं तो, कौतुक अमें मानशुं ॥ जि० ॥ एक० ॥ १२ ॥ सुलसा
 दिक नव जिनपद दीधुं, अमशुं अंतर एवमो ॥ जि० ॥ वीतराग जो
 नाम धरावो तो, सहुने सरिखा त्रेवमो ॥ जि० ॥ एक० ॥ १३ ॥ ज्ञाननजरथी
 वात विचारो, रागदशा अम रूअडी ॥ जि० ॥ एक० ॥ सेवक रागें साहेव
 रीजे, धन धन त्रिशला मावकी ॥ जि० ॥ एक० ॥ १४ ॥ तुळ विण सुरपति
 सघलातूसे, पण अमें आमणदूमणा ॥ जि० ॥ एक० ॥ श्रीशुजवीर हजूरें
 रहेतां, उत्सव रंग वधामणां ॥ जि० ॥ एक० ॥ १५ ॥ इतिसमवसरणस्तवन ॥

॥ अथ सीमंधर जिनस्तवन ॥ रासकाना रागमां ॥

रूपैयो ते आलुं रोकमो, महारा वालाजी रे ॥ ए देशी ॥ मनडुंते
 महारुं मोकले, महारा वालाजी रे ॥ ससिहर साथें संदेश, जइने कहे
 जो महारा वालाजी रे ॥ ए आंकणी ॥ जरतना जक्तने तारवा ॥ महा० ॥
 एक वार आवोने आ देश ॥ जइ० ॥ १ ॥ प्रभुजी वसो पुष्कलावती ॥ म
 हा० ॥ महाविदेहक्षेत्र मजार ॥ जइ० ॥ पुरी राजें पुंरुगीणिणी ॥ महा० ॥
 जिहां प्रभुनो अवतार ॥ जइ० ॥ ११ ॥ श्रीसीमंधर साहिवा ॥ महा० ॥ वि
 चरंता वीतराग ॥ जइ० ॥ पन्निवोहो बहुप्राणीने ॥ महा० ॥ तेहनो पामे
 कोण ताग ॥ जइ० ॥ ३॥ मन जाणे ऊनी मळुं ॥ महा० ॥ पण पोतें नहिं
 पांख ॥ जइ० ॥ जगवंत तुम जोवा जणी ॥ महा० ॥ अलजो धरे ठे आंख
 रे ॥ जइ० ॥ ४ ॥ छुर्गम महोटा छुर्गरां ॥ महा० ॥ नदी नालानो नहिं

पार ॥ जइ० ॥ घाटीनी आंटी घणी ॥ म० ॥ अटवी पंथ अपार ॥ जइ०
॥ ५ ॥ कोडी सोनैये काशीदी ॥ महा० ॥ करनारो नहिं कोय ॥ जइ०
कांगलीयो केम मोकखुं ॥ महा० ॥ होश तो नित्य नवली होय ॥ जइ०
॥ ६ ॥ लखुं जे जे लेखमां ॥ महा० ॥ लाख गमे अजिलाप ॥ जइ० ॥
तमे लेखामां ते लहो ॥ महा० ॥ मुफ मन पूरे ठे साख ॥ जइ० ॥ ७ ॥
लोकालोक स्वरूपना ॥ महा० ॥ जगमां तुमैं ठो जाण ॥ जइ० ॥ जाण
आगें शुं जणावियें ॥ महा० ॥ आखर अमें अजाण ॥ जइ० ॥ ८ ॥ वा
चकजदयनी विनति ॥ महा० ॥ ससीहर कक्षा संदेश ॥ जइ० ॥ मानी
लेजो माहरी ॥ महा० ॥ वस्ती दूर विदेश ॥ जइ० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री युगमंधर जिनस्तवन ॥ मधुकरनी देशीमां ॥

॥ कायापामी अति कूडी, पांख नहीं रे आखुं ऊमी, लब्धि नहीं
कोय कूडी रे ॥ श्रीयुगमंधरने कहेजो ॥ १ ॥ के दधिसुत विनतनी सुण
जो रे ॥ श्रीयुग० ॥ ए आंकणी ॥ तुम सेवामांहे सुर कोमी, ते इहां
आवे एक दोमी, आश फले पातक मोमी रे ॥ श्रीयुग० ॥ २ ॥ दुःख
म समयमां इणे जरतें, अतिशय नाणी नवि वरते, कहियें कहो कोण
सांजलते रे ॥ श्रीयुग० ॥ ३ ॥ श्रवणें सुखीया तुम नामें, नयणां दरि
सण नवि पामे, ए तो जगदानो ठामें रे ॥ श्रीयुग० ॥ ४ ॥ चार आंगल
अंतर रहेवुं, शो कडलीनी परें दुःख सहेवुं, प्रभु विना कोण आगल कहे
वुं रे ॥ श्रीयुग० ॥ ५ ॥ महोटा मेल करि आपे, वेहुने तोल करी आपे,
सज्जन जश जगमां व्यापे रे ॥ श्रीयुग० ॥ ६ ॥ वेहुनो एक मतो आवे,
केवल नाण जुगल पावे, तो सवि वात बनी आवे रे ॥ श्रीयुग० ॥ ७ ॥
गजलंठन गजगतिगामी, बिचरे विप्रविजय स्वामी, नयरीविजया गुण
धामी रे ॥ श्रीयुग० ॥ ८ ॥ मातासुतारायें जायो, सुदृढ नरपतिकुल आयो,
पंक्ति जिनविजयें गायो रे ॥ श्रीयुग० ॥ ९ ॥ इति युगमंधरजिन स्तवन ॥

॥ अथ नेमिजिन स्तवन ॥ गरवानी देशीमां ॥

॥ जइने रहेजो महारा वहाखाजी रे, ओगिरनारने गोंख ॥ जइने० ॥
अमें पण तिहां आवशुं ॥ महारा० ॥ जिहारे पामीशुं जोख ॥ जइ० ॥ १ ॥
जान लेई जूनेगडें ॥ महा० ॥ आध्या तोरण आप ॥ जइ० ॥ २ ॥ पशुआं
पेखी पाठा बढ्या ॥ महा० ॥ जातां न दीधो जवाप ॥ जइ० ॥ ३ ॥ सुंद

र आपण सारिखा ॥ महा० ॥ जोतां नहिं महे जोरु ॥ ज३० ॥ बोल्या
 अण बोल्या करो ॥ महा० ॥ ए वाते तमने मोरु ॥ ज३० ॥ ३ ॥ हुं गमी
 तुं वैरागीयो ॥ महा० ॥ जगमां जाणें सहु कोय ॥ ज३० ॥ गमी ना लागी
 रहे ॥ महा० ॥ वैरागी रागी न होय ॥ ज३० ॥ ४ ॥ वर वीजा हुं नवि
 वरुं ॥ महा० ॥ सघला मेली सवाद ॥ ज३० ॥ मोहनीयाने ज३ मत्री ॥
 महा० ॥ सहोटा साथें श्यो वाद ॥ ज३० ॥ ५ ॥ गढ तो एक गिरनार ठे ॥
 महा० ॥ निरतो ठे एक श्रीनेम ॥ ज३० ॥ रमणी एक गजीमती ॥
 महा० ॥ पूरो पाड्यो जेणें प्रेम ॥ ज३० ॥ ६ ॥ वाचक उदयनी वंदना ॥
 महा० ॥ मानी लेजो महाराज ॥ ज३ ॥ नेम राजुल मुक्तें मद्यां ॥ महा० ॥
 साख्यां आतमकाज ॥ ज३० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सूरशशि कृत जिन प्रभुनी आंगीनुं स्तवन ॥

॥ धन धन रे दीवाली मारे आजुनी रे, मॅतो ठवी नीरखी जिनराजनी रे ॥
 ध० ॥ ए आंकणी ॥ पहेरी आंगी आलौकिक जातिनी रे, मांही बुट्टी दी
 धीठे जात जातनी रे ॥ ध० ॥ १ ॥ मणि हिरला मुकुटमां जड्या बहु रे, का
 ने कुंडलनी शोजा हुं शी कहुं रे ॥ ध० ॥ २ ॥ मुने कृपा करी ते हुं कहुं
 कशी रे, महारे वहाले मुज सामुं जोयुं हसी रे ॥ ध० ॥ ३ ॥ प्रभु शांति
 जिणंद हृदयें वस्या रे, थई सूरशशीनी चढती दशा रे ॥ ध० ॥ ४ ॥

॥ अथ वीजनुं स्तवन ॥ फतमल पाणीमाने जाय ॥ ए देशी ॥

॥ प्रणमी शारद माय, शासन वीर सुहंकरु जी ॥ वीज तिथि गुणगेह,
 आदरो जवियण सुंदरु जी ॥ १ ॥ एह दिन पंच कढ्याण, विवरीने क
 हुं ते सुणो जी ॥ महाशुदि वीजें जाण, जन्म अजिनंदन तणो जी ॥ २ ॥
 श्रावण शुदिनी हो वीज, सुमति चव्या सुरलोकथी जी ॥ तारण जवो
 दधि तेह, तस पद सेवे सुर थोकथी जी ॥ ३ ॥ समेतशिखर शुज ठाण,
 दशमा शीतल जिन गणुं जी ॥ चैत्रवदिनी हो वीज, वस्या मुक्ति तस
 सुख घणुं जी ॥ ४ ॥ फाद्युन मासनी वीज, उत्तम उज्ज्वल मासनी जी ॥
 अरनाथ तस च्यवन, कर्मक्षयें तव पासनी जी ॥ ५ ॥ उत्तम माघज मा
 स, शुदि वीजें वासुपूज्यनो जी ॥ एहिज दिन केवल नाण, शरण करो
 जिनराजनो जी ॥ ६ ॥ करणीरूप करो खेत, समकित रूप रोपो तिहां जी ॥
 खातर किरिया हो जाण, खेड समता करी जिहां जी ॥ ७ ॥ उपशम

तद्रूप नीर, समकित ठोड प्रगट होवे जी ॥ संतोष करी अहो वाम, पद्म
स्काण व्रत चोकी सोहे जी ॥ ७ ॥ नासे कर्मरिपु चोर, समकित धृक् फल्यो
तिहां जी ॥ मांजर अनुजव रूप, उत्तरे चारित्र फल जिहां जी ॥ ८ ॥
शांति सुधारस वारी, पान करी सुख लीजीयें जी ॥ तंवोख सम ल्यो खाद,
जीवने संतोष रस कीजीयें जी ॥ १० ॥ बीज करो बाबीश मास, उत्कृष्टी
घाबीश मासनी जी ॥ चोबिहार उपवास, पाखीयें शीख वसुधा सनी जी
॥ ११ ॥ आवश्यक दोय वार, पडिलेहण दोय लीजीयें जी ॥ देधवंदन
त्रण काल, मन वचकायायें कीजियें जी ॥ १२ ॥ उजमणुं शुज चित्त,
करि धरीयें संयोगथी जी ॥ जिनवाणी रस एम, पीजियें श्रुत उपयो
गथी जी ॥ १३ ॥ इणविध करीयें हो बीज, राग ने छेप दूरें करी जी ॥
केवल पद लहि तास, बरे मुक्ति उलट धरी जी ॥ १४ ॥ जिनपूजा गुरु
जक्ति, विनय करी सेवो सदा जी ॥ पद्मविजयनो शिष्य, जक्ति पामे
सुखसंपदा जी ॥ १५ ॥ इति ॥

॥ अथ पंचमीनुं लघुस्तवन लिख्यते ॥

॥ पंचमीतप तमें करो रे प्राणी, जेम पामो निर्मल ज्ञान रे ॥ पहेलुं ज्ञा
न ने पठी क्रिया, नहिं कोइ ज्ञान समान रे ॥ पंचमी० ॥ १ ॥ नंदीसूत्रमां
ज्ञान बखाण्युं, ज्ञानना पांच प्रकार रे ॥ मति श्रुत अवधि ने मनःपर्यव,
केवल एक उदार रे ॥ पंचमी० ॥ २ ॥ मति अष्टावीश श्रुत चउदह बीश,
अवधि ठे असंख्य प्रकार रे ॥ दोय जेदें मनःपर्यव दाख्युं, केवल एक उ
दार रे ॥ पंचमी० ॥ ३ ॥ चंद्र सूर्य ग्रह नक्षत्र तारा, एकथी एक अपार
रे ॥ केवल ज्ञान समुं नही कोइ, लोकालोक प्रकाश रे ॥ पंचमी० ॥ ४ ॥
पारसनाथ प्रसादें करीने, महारी पुरो उमेद रे ॥ समयसुंदर कहे हूं पण
पामुं, ज्ञाननो पांचमो जेद रे ॥ पंचमी० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री अष्टमीनुं स्तवन लिख्यते ॥

॥ हारि मारे ठाम धरमना सामा पचबीश देश जो, दीपे रे त्यां देश
मगध सद्धमां शिरें रे लो ॥ हारि मारे नगरी तेहमां राजगृही सुवि
शेष जो, राजे रे त्यां श्रेणिक गाजे गजपरें रे लो ॥ १ ॥ हारि मारे गाम
नगर पुर पावन करता नाथ जो, विचरता तीहां आबी बीर समोसम्या रे
लो ॥ हां० ॥ चउद सदस्स मुनिवरना साथें साथ जो, सूधा रे तप सं

गती. ध्यात पश्यतां फल दोग रे ॥ सात श्यात कर्मनो भूतपी. श्राद्धमीनुं
 फल जोय रे ॥ वि० ॥१॥ श्राद्धिजिन जन्म दीक्षा तगो. श्रजितनुं जन्म
 कल्याण रे ॥ प्यवन सैन्य नणं गृह तिथे. अजिनैदन निर्याण रे ॥ वि०
 ॥१॥ सुमति सृजन नमि जन्मोदा. नैमनो मुक्तिविन जान रे ॥ राम जि
 न गृह तिथे शिखरा. श्यानमा जिन प्यवनमान रे ॥ वि०॥१०॥ गृह ति
 थि साधनो नानियो. दंसधिरज छद्दी मुक्ति रे ॥ फर्म हरावा जणी श्राद्ध
 मी. फाट नूत्र निर्युक्ति रे ॥ वि० ॥११॥ अतीन श्रमागत काजना. जिन न
 णां बंद कल्याण रे ॥ गृह तिथे धली घणा संयमी. पामनो पद निवां
 ण रे ॥ वि० ॥१२॥ धर्मवानित पशु पंथीयां. गृह तिथे करे उपवास रे ॥
 धनधारी जीव पोन्नो करे. जेहने धर्म श्रन्यास रे ॥ वि० ॥१३॥ जांभीयां
 श्रीं श्रान्तम तगो. नविकदिन गृह अधिकार रे ॥ जिनमुत्तं ठहरे प्रा
 णीया. पामनो जय तगो पार रे ॥ वि०॥१४॥ गृहची संपदा सधि लहे. द
 से पादमी कोडि रे ॥ सेवजो शिष्य बुध प्रेमनो. कहे कांति फर जोनि रे॥
 वि० ॥१५॥ कलश ॥ एम श्रिजग नापण, श्रचल शासन, पर्यमान, जिन
 शर ॥ बुध प्रेम शुक सुपताय पामी, संघुणो श्रसघेसर ॥ जिनगुण प्र
 सगें, जणो रंगें. स्तयन ग, श्रान्तम तगो ॥ जे नविक जायें, मुणें गाये,
 कांति सुख, पाये घणो ॥ १ ॥ अटोक संग्या ॥ ४३ ॥

॥ श्रप एकादशीनुं स्तयन खिग्यते ॥

॥ जगपति नायक नेमि जिणंद, हारिका नगरी समोसग्या ॥ जगप
 ति बंदया कृष्ण नरिंद. जादय कोमशुं परियग्या ॥ १ ॥ जगपति धियुण
 फल श्रमूख, जक्ति गुणें माला रची ॥ जगपति पूजी पुठे कृष्ण, हायिक
 समकित शिवरुचि॥२॥ जगपति चारित्र धर्म श्रशक्त, रक्त श्रारंन परिघडे॥
 जगपति मुक्त श्यातम उद्धार, कारण तुम विण कोण कहे ॥३॥ जगपति
 तुम सरिखो मुक्त नाथ, माये गाजे गुणनिखो ॥ जगपति कोइ उपाय व
 ताव, जिय व शिवबधू कंतखो ॥ ४ ॥ नरपति उज्ज्वल मागशिर मास,
 श्राराधो एकादशी ॥ नरपति एकशो ने पंचाश, कल्याणक तिथि उल्लसी
 ॥ ५ ॥ नरपति दश देघें त्रण कांस, चोवीशी श्रीशे मली ॥ नरपति नेहुं
 जिननां कट्याण, विवरी कहुं श्रागल वली ॥ ६ ॥ नरपति श्रर दीक्षा
 नमी नाण, महुंजन्म व्रत केवली ॥ नरपति वर्तमान चोवीशी, मांहे क

ट्याण कल्यां वली ॥ ७ ॥ नरपति मौनपणे उपवास, दोदशो जपमाळा ग
णो ॥ नरपति मन वचकाय पवित्र, चरित्र सुणो सुव्रत तणो ॥ ८ ॥ नर
पति दाहिण धातकी खंरु, पश्चिम दिशि द्दुकार्थी ॥ नरपति विजय
पांटण अजिधान, साचो नृप प्रजापालथी ॥ ९ ॥ नरपति नारी चंडाव
तीतास, चंद्रमुखी गजगामिनी ॥ नरपति श्रेष्ठी शूर विख्यात, शिष्यस
लीला कामिनी ॥ १० ॥ नरपति पुत्रादिक परिवार, सार जूपण चीवर
धरी ॥ नरपति जाये नित्य जिनगेह, नमन स्तवन पूजा करे ॥ ११ ॥
नरपति पोषे पात्र सुपात्र, सामायिक पोषध वरे ॥ नरपति देववंदन आ
वश्यक, काल वेलाये अनुसरे ॥ १२ ॥ इति ॥

॥ ढाल वीजी ॥

॥ एकदिन प्रणमी पाय, सुव्रत साधु तणा री ॥ विनये विनवे शेठ
मुनिवरकरि करुणा री ॥ १ ॥ दाखो मुळ दिन एक, थोमो पुण्य कीयो री ॥
वाधे जिम वरुवीज, शुभ अनुबंधी थयो री ॥ २ ॥ मुनि जासे महाज्ञा
ग्य, पावन पर्व घणां री ॥ एकादशी सुविशेष, तेहमां सुण सुमनारी ॥ ३ ॥
सीत एकादशी सेव, मास अग्यार लगे री ॥ अथवा वरस इग्यार, उज
वी तपशुं वगे री ॥ ४ ॥ सांजली सजुरु वेण, आनंद अति उल्लस्यो
री ॥ तप सेवी उजवीय, आरण स्वर्ग वस्यो री ॥ ५ ॥ एकवीश सागर
आय, पाली पुण्यवशें री ॥ सांजल केशवराय, आगल जेह थशे री
॥ ६ ॥ सौरी पुरमां शेठ, समृद्धदत्त वडो री ॥ प्रीतिमती प्रिया तास,
पुण्यजोग चड्यो री ॥ ७ ॥ तस कूखें अवतार, सूचित शुभ स्वपनें री ॥
जनम्यो पुत्र पवित्र, उत्तम ग्रह शकुनें री ॥ ८ ॥ नालनिक्षेप निधान, जूमि
थी प्रगट हवो री ॥ गर्जदोहद अनुभाव, सुव्रत नाम ठव्यो री ॥ ९ ॥
बुद्धि उद्यम गुरु जोग, शास्त्र अनेक जण्यो री ॥ यौवनवय अग्यार, रूप
वती परण्यो री ॥ १० ॥ जिन पूजन मुनिदान, सुव्रत पच्चरकाण धरे री ॥
अगीयार कंचन कोमि, नायक पुण्य जरे री ॥ ११ ॥ धर्मघोष अणगार,
तिथि अधिकार कहे री ॥ सांजली सुव्रत शेठ, जातिस्मरण लहे री ॥
१२ ॥ जिनप्रत्यय मुनि शाख, जत्के तप उच्चरे री एकादशी दिन आठ,
पहोरो पोसो धरे री ॥ १३ ॥ इति ॥

॥ ढाल ग्रीजी ॥

पत्नी सयुते पोसह लीधो, सुव्रतशेते अन्यदा जी ॥ अक्सर जाणी तस्कर
 आव्या, घरमां धन लूटे तदा जी ॥ १ ॥ शासन जके देवी शके थंजाणा
 ते चापडा जी ॥ कोलाहल सुणी कोटवाल आव्यो, जूप आगल धर्या
 रांकमा जी ॥ २ ॥ पोसह पारी देव जुहारी, दयावंत लेइ जेठणां जी ॥ रायने
 प्रणमी चोर मुकावी, शेते कीधां पारणां जी ॥ ३ ॥ अन्य दिवस विश्वा
 नल छागो, सोरीपुरमां आकरो जी ॥ शेठजी पोसह समरस वेठा, लोक
 कहे हठ कां करो जी ॥ ४ ॥ पुण्ये हाट वखारो शेठनी, उगरी सहु प्रशं
 सा करे जी ॥ हरखे शेठजी तपजमणुं, प्रेमदा साथे आदरे जी
 ॥ ५ ॥ पुत्रने घरनो चार जलावी, संवेगी शिर सेहरो जी ॥ चउनाणी
 विजयशेखर सूरिपासें, तप व्रत आदरे जी ॥ ६ ॥ एक खटमासी चारं
 चौमासी, दोसय ठठ सो अठम करे जी ॥ बीजां तप पण बहुश्रुत सुव्रत,
 मौन एकादशी व्रत धरे जी ॥ ७ ॥ एक अधम सुर मिथ्यादृष्टि, देवता
 सुव्रत साधुने जी ॥ पूर्वोपार्जित कर्म उदेरी, अंगे वधारे व्याधिने जी
 ॥ ८ ॥ कमें नडियो पापें जकियो, सुर कहे जाठ औपध जंणी जी ॥
 साधु न जाये रोप जराये, पाटु ग्रहारे हण्यो मुनि जी ॥ ९ ॥ मुनि मन
 वचन कायत्रियोगे, ध्यान अथनल दहे कर्मने जी ॥ केवल पामी जितपद
 रामी, सुव्रत नेम कहे श्यामने जी ॥ १० ॥

॥ ढाल चोथी ॥

कान पयंपे नेमने ए ॥ धन्य धन्य यादव वंश, जिहां प्रभु अवतस्था
 ए ॥ मुक्त मनमानसहंस, जीयो जिन नेमने ए ॥ १ ॥ धन्य शिवादेवी भाव
 की ए, समुद्रविजय धन्य तात ॥ सुजात जगतगुरु ए, रत्नत्रयीअवदात ॥
 ॥ ज० ॥ २ ॥ चरण विराधी उपन्यो ए, हुं नवमो वासुदेव ॥ ज० ॥ तिणें
 मन नवि उल्लसे ए, चरणधर्मनी सेव ॥ ज० ॥ ३ ॥ हाथी जेम कादव
 गल्यो ए, जाणुं उपादेय हेय ॥ ज० ॥ तो पण हुं न करी शकुं ए, डुष्ट
 कर्मनो जेय ॥ ज० ॥ ४ ॥ पण शरणुं बलीया तणुं, ए कीजें सीके
 काज ॥ ज० ॥ एहवां वचनने सांजली ए, बांहे प्रह्लानी खाज ॥ ज० ॥
 ॥ ५ ॥ नेम कहे एकादशी ए, समकित शुत आराध ॥ ज० ॥ याईश

जिनवर वारमो ग. जावि नौवींशियें लरु ॥ जमो ॥ १६ ॥ जमो ॥ जमो ॥
 जिनवर, नित्य पुरंदर, रेवताचल, संसारी ॥ पाण नंद मुनि, वंश नरमें, ॥
 राजनगरें, संशुण्यो ॥ संवेगारंग, तरंग जलनिधि, गन्धविजय, पुन, यमुनारी ॥
 कपूरविजय कवि, हमाविजय गणि, जिनविजय, जयनिधि वरी ॥ १७ ॥ जि

॥ अथ श्रीवीरग्रन्थुं दीनार्थीनुं स्तवन विष्णवे ॥

॥ मारगदेशक मोहनो रे, केवल ज्ञाननिधान ॥ जायदया सागर
 प्रभु रे, पर उपगारी प्रधानो रे ॥ १ ॥ वीर ग्रन्थु सिद्ध जया ॥ संघ सकल
 आधारो रे, हवे इण जरतमां ॥ कोण करणे उपगारी रे ॥ वीर ॥ २ ॥
 नाथ विहूणुं सैन्य ज्युं रे, वीर विहूणा रे जीव ॥ सावे कोण आधारणी
 रे, परमानंद अचंगो रे ॥ वीर ॥ ३ ॥ मात विहूणो वात ज्युं रे, अरहो
 परहो अथमाय ॥ वीरविहूणा जीवनारे, आकुल व्याकुल आय रे ॥ वीर
 ॥ ४ ॥ संशय ठेदक वीरनो रे, विरह ते केस खमाय ॥ जे दीनें सुख
 उपजे रे, ते विण केस रहेवायो रे ॥ वीर ॥ ५ ॥ निर्यामक जव समुद्र
 नो रे, जवअरुवी सववाह ॥ ते परमेश्वर विण मजे रे, केस वांच उरसा
 हो रे ॥ वीर ॥ ६ ॥ वीरथकां पण श्रुत तणो रे, हतो परम आधार ॥
 हवे इहां श्रुत आधार ठे रे, अहो जीनमुद्रा सारो रे ॥ वीर ॥ ७ ॥ व
 ण कालें सवि जीवने रे, आगमथी आणंद ॥ सेवो व्यावो जवि जना रे,
 जीनपदिमा सुखकंदो रे ॥ वीर ॥ ८ ॥ गणधर आचारज मुनि रे, सहूने एणी
 परें सिद्धि ॥ जवजव आगम संगथी रे, देवचंद्र पद लीध रे वीर ॥ ९ ॥

॥ अथ आंवील तप आश्रयी श्रीसिद्धचक्रजीनुं स्तवन ॥

॥ जीहो कुंअर वेठा गोंखडे ॥ ए देशी ॥

॥ जीहो प्रणमुं दिन प्रत्ये जिनपति ॥ लाला ॥ शिव सुखकारी अशेष ॥
 जीहो आशोई चैत्री जणी ॥ लाला ॥ अछाई विशेष ॥ १ ॥ जवि
 कजन, जिनवर जग जयकार ॥ जीहो जिहां नवपद आधार ॥ जण ॥ ए
 आंकणी ॥ जीहो तेह दिवस आराधवा ॥ लाला ॥ नंदीश्वर जाय ॥ जीहो
 जीवाजिगममांहे कह्युं ॥ लाण ॥ करे अरु दिन महिसाय ॥ २ ॥ जण ॥
 जीहो नवपद केरा यंत्रनी ॥ लाण ॥ पूजा किजें रे जाप ॥ जीहो रोग शोक
 सवि आपदा ॥ लाण ॥ नासे पापनो व्याप ॥ ३ ॥ जण ॥ जीहो अरिहंत
 सिद्ध आचारज ॥ लाण ॥ उवजाय साधु ए पंच ॥ जीहो दंसण नाण

चारित्र नयो ॥ ला० ॥ ए घठ गुणनो प्रपंच ॥ ४ ॥ ज० ॥ जीहो ए नव
पद आगधतां ॥ ला० ॥ चंपापति विख्यात ॥ जीहो नृप श्रीपाल सुखीयो
घयो ॥ ला० ॥ ते मुणजो अबदात ॥ ५ ॥ ज० ॥ इति ॥

॥ दाल चीजी ॥ कोह्लो पर्यंत भूधलो रे लो ॥ ए देशी ॥

॥ माधव धुर उज्जैणीयें रेलो, राज्य करे प्रजापाल रे ॥ सुगुणी नर ॥
सुरसुंदरी मयणासुंदरी रे लो, वे पुत्री तम वाख रे ॥ सु० ॥ १ ॥ श्री
सिद्धचक्र आराधियें रेलो, जेम होय सुखनी माल रे ॥ सु० ॥ श्री० ॥
॥ ए आंकणी ॥ पहेली ॥ मिथ्या श्रुतजणी रे लो, चीजी जिन सिद्धांत रे
॥ सु० ॥ बुद्धि परीक्षा अवमरें रे लो, पूठी समस्या तुरंत रे ॥ सु० ॥ ११ ॥
श्री० ॥ तूरो नृप घर आपवा रेलो, पहेली करे ते प्रमाण रे ॥ सु० ॥
चीजी कर्म प्रमाणधी रे लो, कोप्यो ते तव नृपचाण रे ॥ सु० ॥ ३ ॥
श्री० ॥ कुटी घर परणावियो रे लो, मयणा वरे धरी नेह रे ॥ सु० ॥ रामा
हजीय विचारीयें रे लो, सुंदरी विणसे तुक देह रे ॥ सु० ॥ ४ ॥ श्री० ॥
सिद्धचक्र प्रजावधी रेलो, नीरोगी घयो जेह रे ॥ सु० ॥ पुण्यपसायें कम
ला खही रे लो, वाढ्यो घणो ससनेह रे ॥ सु० ॥ ५ ॥ श्री० ॥ माडले
वात ते जव खही रे लो, वांदवा आव्यो गुरु पास रे ॥ सु० ॥ निज घर तेनी
आवियो रे लो, आपे निज आवास रे ॥ सु० ॥ ६ ॥ श्री० ॥ श्रीपाल
कहे कामिनी सुणो रे लो, हुं जाउं परदेश रे ॥ सु० ॥ माल मता बहु
लावशुं रे लो, पूरशुं तुम तणी खांत रे ॥ सु० ॥ ७ ॥ श्री० ॥ अबधि
करी एक वरसनी रे लो, चाढ्यो नृप परदेस रे ॥ सु० ॥ शेठ धवल
साथें चढ्यो रे लो, जलपथें सुविशेष रे ॥ सु० ॥ ८ ॥ श्री० ॥ इति ॥

॥ दाल श्रीजी ॥ इमर थांवा थांवली रे ॥ ए देशी ॥

॥ परणी धन्वर पति सुता रे, धवल भूकाव्यो ज्यांह ॥ जिनहर धार
उधामते रे, कनककेतु चीजी त्यांह ॥ १ ॥ चतुर नर, श्री श्रीपालचरित्र
॥ ए आंकणी ॥ परणी वस्तुपालनी रे, समुद्रतटें आघंत ॥ मकरकेतु
नृपसुता रे, वीणावादें रीजंत ॥ च० ॥ २ ॥ पांचमी त्रैलोक्यसुंदरी रे
परणी कुब्जा रूप ॥ ठही ॥ समस्या पूरती रे, पंच सखीशुं अनृप ॥ च० ॥
॥ ३ ॥ राधा वेधी सातमी रे, आठमी विप उतार ॥ परणी आव्यो निज
घरें रे, साथें बहु परिवार ॥ च० ॥ ४ ॥ प्रजापालें सांचली रे, परदल

केरी वात ॥ खंघें कुंहाको लेइ करी रे, मयाणा हुइ विख्यात ॥ च० ॥ ५ ॥
 चंपाराज्य लेइ करी रे, जोगवी कामितजोग ॥ धर्म आराधी अवतख्यो रे,
 पहोतो नवमे सुरलोग ॥ च० ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ ढाल चोथी ॥ कंत तमाकू परिहरो ॥ ए देशी ॥

॥ एम महिमा सिद्धचक्रनो, सुणि आराधे सुविवेक ॥ मोरे लाल
 ॥ १ ॥ श्री सिद्धचक्र आराधीयें ॥ ए आंकणी ॥ अडदल कमलनी थाप
 ना, मध्यें अरिहंत उदार ॥ मो० ॥ चिहुं दिशें सिद्धादिक चउ, वक्र
 दिशें तुं गुणधार ॥ मो० ॥ २ ॥ श्री० ॥ वे पक्रिमणां जंत्रनी, पूजा देव
 वंदन त्रिकाल ॥ मो० ॥ नवमे दिन सविशेषथी, पंचामृत कीजें पखाल
 ॥ मो० ॥ ३ ॥ श्री० ॥ जूमिशयन ब्रह्मविध धारणा, रूंधी राखो त्रण जो
 ग ॥ मो० ॥ गुरु वैय्यावच्च कीजियें, धरो सहहणाजोग ॥ मो० ॥ ४ ॥
 श्री० ॥ गुरु पक्रिलाजी पारियें, सहाम्मिवढल पण होय ॥ मो० ॥ उजम
 णां पण नव नवां, फल धान्य रयणादिक ढोय ॥ मो० ॥ ५ ॥ श्री० ॥ इह
 जव सवि सुख संपदा, परजवें सवि सुख थाय ॥ मो० ॥ पंकित शांति
 विजय तणो, कहे मानविजय उवजाय ॥ मो० ॥ ६ ॥ श्री० ॥ इति ॥

॥ अथ रोहिणीतपनुं स्तवन ॥

॥ हारि मारे वासुपूज्यनो नंदन, मधवा नाम जो ॥ राणी तेहनी कम
 ला, पंकजलोयणी रे लो ॥ हारि मारे आठ पुत्रने, ऊपर पुत्री एक जो ॥ मात
 पित्ताने बहाली, नामें रोहिणी रे लो ॥ १ ॥ हारि मारे देखी यौवन, वय
 निजपुत्री जूप जो ॥ खयंवर मंरुप मांकी, नृप तेकाविया रे लो ॥ हारि मारे
 अंग वंग ने, मरुधर केरा राय जो ॥ चतुरंगी फोजांथी चंपायें, आविया रे लो
 ॥ २ ॥ हारि मारे पूरव जवना रागें, रोहिणी ताम जो ॥ जूप अशोकने कंठें,
 वरमाला धरे रे लो ॥ हारि मारे गज रथ घोमा, दान अने बहु मान जो ॥
 देइ बोलावी बेटी, बहु आडंबरें रे लो ॥ ३ ॥ हारि मारे रोहिणी राणी,
 जोगवतां सुख जोग जो ॥ आठ पुत्रने पुत्री, चार सोहामणी रे लो ॥ हारि
 मारे आठमा पुत्रनुं लोकपाल बे नाम जो ॥ तेखोले लेइ बेठी, गोंखे जामिनी
 रे लो ॥ ४ ॥ हारि मारे एहवे कोइक, नगर वणिकनो पुत्र जो ॥ आयुःकयें
 श्री चालक, मरणदशा लहे रे लो ॥ हारि मारे मात पितादिक, सहु तेनो
 परिवार जो ॥ रक्तो पक्तो गोंख तले, थइने वहे रे लो ॥ ५ ॥ हारि मारे ते

देखी अति हरखी, रोहिणी ताम जो ॥ पिउने जांखे ए नाटक, कृष्ण
जातनुं रे लो ॥ हारे मारे दीप कहे ए, पूरव पुण्य संकेत जो ॥ जन्मथ
की नवि दीतुं दुःख, कोइ जातनुं रे लो ॥ ६ ॥

॥ ढाल वीजी ॥

॥ पिउ कहे जोवन मदमाती, सहुने सरखी आशा ॥ ए बालकना दुःख
धीरोवे, तुजने होवे तमासा ॥ बोलो बोल विचारी राज, एम केम कीजें
हांसी ॥ १ ॥ तव राणीने रीश करी खोलैथी, पुत्रने खूंची लीधो ॥ रोहि
णी राणी नजरें जोतां, गोंखथी नाखी दीधो ॥ घो० ॥ २ ॥ ते देखी सहु
अंतेउरमां, स्वजनें पोकार ते कीधो ॥ रोहिणी एम जाणे जे बालक, को
इकें रमबा लीधो ॥ घो० ॥ ३ ॥ नगरतणे रखवाले देवें, अधर ग्रहो ति
हां आवी ॥ सोनाने सिंहासण धाप्यो, आचूपण पहेरावी ॥ घो० ॥ ४ ॥
नगरलोक सहु जाग्य बखाणे, राजा विस्मय थावे ॥ दीप कहे जस पुण्य
सखाइ, तिहां सहु नव निधि थावे ॥ घो० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ ढाल वीजी ॥ रूमो मास वसंत ॥ ए देशी ॥

॥ एक दिन वासुपूज्य जिनवरना, अंतेवासी मुनिराज बहाला ॥ रूप
कुंज ने सुवर्णकुंजजी, चउ इजानी जवजहाज बहाला ॥ १ ॥ रोहिणी तप फल
जग जयवंतुं ॥ ए आंकणी ॥ पाउ धाव्या प्रजु नयर समीपें, हरख्यो रोहिणी
कंत बहाला ॥ सहु परिवारशुं पदयुग बंदे, निमुण्यो धर्म एकंत बहाला ॥ रो०
॥ २ ॥ कर जोनी नृप पूवे गुरुने, रोहिणी पुण्यप्रबंध बहाला ॥ शुं कीधुं प्रजु
सुकृत णणें, जांखो ते सयल संबंध बहाला ॥ रो० ॥ ३ ॥ गुरु कहे पूरे
जवमां कीधुं, रोहिणीतप गुणखाण बहाला ॥ तेथी जन्मथकी नवि दीतुं,
सुख दुःख जाण अजाण बहाला ॥ रो० ॥ ४ ॥ जांखशे गुरु हवे पूरे जव
नो, रोहिणीनो अधिकार बहाला ॥ दीप कहे सुणजो एक चित्तें, कर्मप्रपं
च विचार बहाला ॥ रो० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ ढाल चौथी ॥

॥ गुरु कहे जंबू क्षेत्र जरतमां, सिद्धपुर नगर मकाररे ॥ पृथिवीपाल
नरेसर राजा, सिद्धमती तस नार ॥ राजन मुणजो रे ॥ कांइ पूरव जव
अधिकार, दिखमां धरजो रे ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ एक दिन आच्यो चंड उ
द्यानें, राणी ने बली राय रे ॥ खेले क्रीडा नव नव जातें, जोजो कर्म नि

दान ॥ रा० ॥ १॥ गुरुवं कोइक मुनि निहां ज्ञान्या, गुणगुण रस नाम ॥
 राजा ते मुनिवरने देखी राणीने कहे नाम ॥ रा० ॥ २॥ ऊजो ए मुनिने ॥
 होरावो, जे होय सुजतो आहार रे ॥ निगुणी राणीने मुनि उपर, ज्ञानको कोर
 अपार ॥ रा० ॥ ३ ॥ विषययकी अंतगय ययो ते, मनसां बहु दुःख
 लावे रे ॥ रीशें बलती कहुं तुंवहुं, ते मुनिने बहोराये ॥ रा० ॥ ४ ॥
 मुनिने आहारयकी विष व्याप्युं, कालधर्म निहां कीषो रे ॥ राजाने
 राणीने ततक्षण, देशनिकालो दीधो ॥ रा० ॥ ५ ॥ सातमें दीन मुनि द
 त्यापापें, गलत कोढ अयो अंगें रे ॥ काल करीने ठठी नरकें, उपनी पाप
 प्रसंगें ॥ रा० ॥ ६ ॥ नारकीने तिर्यच तणा जव, जटकी काल अनंत रे ॥
 दीप कहे हवे धर्मजोगनो, कहिं सरस वृत्तंत ॥ रा० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ ढाल पांचमी ॥

॥ ते राणी मुनि पापथी ॥ केशरीया लाल ॥ फरती जवचक फेर रे ॥ के०
 रीया लाल ॥ तारा नयरमां उपनी ॥ के० ॥ वनमित्र शेठने वेर रे ॥ के० ॥
 ॥ १॥ जूठ कर्म विटवना ॥ के० ॥ धनवनी कुखें उपनी ॥ के० ॥ दुर्ग
 धा तस नाम ॥ रे ॥ के० ॥ नगर वणिकना पुत्रने ॥ के० ॥ परणावी बहु
 मान रे ॥ के० ॥ २ ॥ जू० ॥ सुखशय्यानी उपरें ॥ के० ॥ आवी कंतनी
 पास रे ॥ के० ॥ बहु दुर्गधता उठली ॥ के० ॥ स्वामी पाम्यो त्रास रे ॥
 ॥ के० ॥ ३ ॥ जू० ॥ मूकी परदेशें गयो ॥ के० ॥ जुठ जुठ कर्म स्वभाव
 रे ॥ के० ॥ एक दिन कन्यानो पिता ॥ के० ॥ ज्ञानीने पूठे जाव रे ॥ के०
 ॥ ४ ॥ जू० ॥ ज्ञानीयें पूर्वजव कह्यो ॥ के० ॥ जांख्यो सहु अवदात रे
 ॥ के० ॥ फरी पूठे गुरुरायने ॥ के० ॥ केम होवे सुख शात रे ॥ के० ॥
 ॥ ५ ॥ जू० ॥ गुरु कहे रोहिणीतप करो ॥ के० ॥ सात वर्ष सात मास
 रे ॥ के० ॥ रोहिणी नक्षत्रने दिनें ॥ के० ॥ चोविहारो उपवास रे
 ॥ के० ॥ ६ ॥ जू० ॥ वासुपूज्य जगवंतनी ॥ के० ॥ पूजा करो शुच जाव
 रे ॥ के० ॥ एम ए तप आराधतां ॥ के० ॥ प्रगटे शुरू स्वभाव रे
 ॥ के० ॥ ७ ॥ जू० ॥ करजो तप पूरण थये ॥ के० ॥ उजमणुं जली
 जात रे ॥ के० ॥ तेथी एक जव आंतरे ॥ के० ॥ लेशो ज्योति महांत रे
 ॥ के० ॥ ८ ॥ जू० ॥ एम मुनि मुखथी सांचली ॥ के० ॥ आराधी ते सार
 रे ॥ के० ॥ ए तारी राणी थई ॥ के० ॥ रोहिणी नामें नार रे ॥ के० ॥

॥१०॥॥॥ इम निमुणी हरम्या सह ॥के०॥रोहिणी ने वशी राय रे॥के०॥
दीप कहे मुनि पुंजने ॥ के० ॥प्रणमी स्वानक जाय रे ॥ के० ॥१०॥॥॥

॥ दास ठही ॥

॥ एक दिन वामुपूज्यजी म, समोसत्या जिनराज ॥ नमो जिनराजने
रे ॥ राय ने रोहिणी हरमियां म, सीधां सधसां काज ॥ न० ॥ १ ॥ बहू
परिचारधुं आधियां म, धंदे प्रजुना पाय ॥न०॥ प्रजुमुखधी वाणी मुणी म,
आनंद अंग न माय ॥ न० ॥२॥ राय ने रोहिणी वेदु जणां म, सीधोसंय
न खास ॥न०॥ धन्य धन्य संयमधर मुनि म, सुर नर जेदना दास ॥न०॥
॥ ३ ॥ तप तपी केवल लही म, तर्यां बहू नर नार ॥न०॥ शिष्यपद अवि
चल पद लखुं म, पाम्या जयनो पार ॥ न० ॥ ४ ॥ मम जे रोहिणी तप
करे म, रोहिणीनी परें तेद ॥ न० ॥ मंगलमाळा ते लहे म, वली अजर
मर नेह ॥ न० ॥५॥ धन्य वामुपूज्यना तीर्थने म, धन्य धन्य रोहिणी नार
॥ न० ॥ म तप जे जायें करे म, पामे ते जयकार ॥ न० ॥ ६ ॥ संवत
अटार उगणशाठनो म, उज्ज्वल जाडव मास ॥ न० ॥ दीपविजयें तस
गाइयो म, करी खंजात चोमास ॥न० ॥ ७॥ कलश ॥ वामुपूज्य जग, नाथ
साहेब, तास तीर्थे, म थया ॥ चार पुत्र ने, आठ पुत्रीधी, दंपती, मुगतें
गर्या ॥ तपगठ विजयाणंद पटधर, विजय देवेंद्र, सूरीसर ॥ तास
राज्यें, स्तवनकीधुंसकल संप, सोहंकरु ॥ सकल पंक्ति, प्रवर जूपण, प्रेम
रत्न गुरु, प्याधिया ॥ कवि दीपविजयें, पुण्य हेतें, रोहिणी गुण, गाइया॥१॥

॥ अथ श्री विनयविजयजी कृत आदिजिननी विनति ॥

॥ पामी सुगुरु पसाय रे, शत्रुंजय धणी ॥ श्रीरिसहेसर विनतुं म ॥१॥
त्रिभुवननायक देव रे, सेवक धीनति ॥ आदीश्वर अवधारीयें म ॥ २ ॥
शरणें आव्यो स्वामी रे, हुं संसारमां ॥ विरुप बैरीयें नड्यो म ॥ ३ ॥
तार तार मुज तात रे, वात किशी कहुं ॥ जव जव म जावठ तणी म
॥ ४ ॥ जन्म मरण जंजाळ रे, घाल तरुणपणुं ॥ वली वली जरा दहे
घणुं म ॥ ५ ॥ केमे न आव्यो पार रे, सार हवे स्वामी ॥ श्यें न करो एक
माद्री म ॥ ६ ॥ ताच्या लुमें अनंत रे, संत सुगुण वली ॥ अपराधी पण
उद्धर्या म ॥ ७ ॥ तो एक दीन दयाळ रे, घाल दयामणो ॥ हुं शा माटें
चीसत्यो म ॥ ८ ॥ जे गिरुआ गुणवंत रे, तारो तेहने ॥ तेमांहे अचरि

ज किश्युं ए ॥ ए ॥ जे मुज सरिखो दीन रे, तेहने तारतां ॥ जग विस्तरशे
 यश घणो ए ॥ १० ॥ आपद पनियो आज रे, राज तुमारडे ॥ चरणे हुं
 आव्यो वही ए ॥ ११ ॥ मुज सरिखो कोइ दीन रे, तुज सरिखो प्रभु ॥
 जोतां जग लाजे नहीं ए ॥ १२ ॥ तोये करुणासिंधु रे, बंधु जुवन त
 णा ॥ न घटे तुम उवेखबुं ए ॥ १३ ॥ तारणहारो कोई रे, जो बीजो
 हुवे ॥ तो तुम्हने शाने कहुं ए ॥ १४ ॥ तुंहिज तारीश नेट रे, पहिलां
 ने पठें ॥ तो एवनी गाढिम कीशी ए ॥ १५ ॥ आवी लाग्यो पाय रे, ते
 केम ठोरुशे ॥ मन मनाव्यां विण हवे ए ॥ १६ ॥ सेवक करे पोकार रे,
 बाहिर रह्या जस ॥ तो साहिव शोजा कीसी ए ॥ १७ ॥ अतुली बल
 अरिहंत रे, जगने तारवा ॥ समरथ ठो स्वामी तुमें ए ॥ १८ ॥ जुं आवे
 ठे जोर रे, मुजने तारतां ॥ के धन बेसे ठे किश्युं ए ॥ १९ ॥ कहेशो तुमें
 जिणंद रे, जक्ति नथी तेहवी ॥ तो ते जक्ति मुजने दीयो ए ॥ २० ॥
 बली कहेशो जगवंत रे, नहिं तुज योग्यता ॥ हमणां मुक्ति जावा तणी ए
 ॥ २१ ॥ योग्यता ते पण नाथ रे, तुमहीज आपशो ॥ तो ते मुजने दी
 जियें ए ॥ २२ ॥ बली कहेशो जगदीश रे, कर्म घणां ताहरे ॥ तो तेहज
 टालो परां ए ॥ २३ ॥ कर्म अमारां आज रे, जगपति वारवा ॥ बली
 कोण बीजो आवशे ए ॥ २४ ॥ बली जाणो अरिहंत रे, एहने बीनति ॥
 करतां आवरुती नथी ए ॥ २५ ॥ तो तेहीज महाराज रे, मुजने शीख
 वो ॥ जेम ते विधिजुं बीनबुं ए ॥ २६ ॥ माय ताय विण कोण रे, प्रेम
 शीखवे ॥ बालकने कहो बोलबुं ए ॥ २७ ॥ जो मुज जाणो देव रे, एह
 अपावन ॥ खरड्यो ठे कदिकादवें ए ॥ २८ ॥ केम लेउं उत्संग रे, अंग
 जखुं एहनुं ॥ विषयकषाय अशुचिजुं ए ॥ २९ ॥ तो मुज करो पवित्र रे,
 कहो कोण पुत्रने ॥ विण मावित्र पखालशे ए ॥ ३० ॥ कृपा करी मुज
 देव रे, इहां लगें आणीयो ॥ नरक निगोदादिकथकी ए ॥ ३१ ॥ आव्यो
 हवे हजूर रे, ऊजो थइ रह्यो ॥ सामुं श्ये जूज नहीं ए ॥ ३२ ॥ आनो
 मांनो आज रे, बेगो वारणें ॥ मावित्र तुमें मनावशो ए ॥ ३३ ॥ तुमें
 ठो दयासमुझ रे, तो मुजने देखी ॥ दया नथी श्ये आणता ए ॥ ३४ ॥
 उवेखश्यो अरिहंत रे, जो आणी बेला ॥ तो महारी शी पेर थशे ए ॥ ३५ ॥
 उजा ठे अनेक रे, मोहादिक बेरी ॥ ठल जुए ठे माहरां ए ॥ ३६ ॥

तेहने वारो वेगें रे, देव दया करी ॥ वली वली शुं वीनहुं ए ॥ ३७ ॥ म
रुदेवी निजमाय रे, वेगें मोकली ॥ गज बेसारी मुक्तिमां ए ॥ ३८ ॥ जर
तेसर निज नंद रे, कीधो केवली ॥ आरीसा अवलोकतां ए ॥ ३९ ॥ अ
छाणुं निज पुत्र रे, प्रतिबोधा प्रेम ॥ जुज करता वारीया ए ॥ ४० ॥
घाहुबलने नेट रे, नाण केवल तमें ॥ स्वामी सहामुं मोकल्युं ए ॥ ४१ ॥
इत्यादिक अवदात रे, सघला तुम तणा ॥ हुं जाणुं हुं मूलगा ए ॥ ४२ ॥
महारी बेला आज रे, मौन करी बेठा ॥ उत्तर शें आपो नहीं ए ॥ ४३ ॥ वीत
राग अरिहंत रे, समता सागर ॥ महारां तहारांशुं करो ए ॥ ४४ ॥ एक बार
महाराज रे, मुजने स्वमुखें ॥ बोलावो सेवक कही ए ॥ ४५ ॥ एटले सिद्धां काज
रे, सघलां माहारां ॥ मनना मनोरथ सवि फट्या ए ॥ ४६ ॥ खमजो मुज
अपराध रे, आसंगो करी ॥ ॥ असमंजस जे वीनव्युं ए ॥ ४७ ॥ अवसर पामी
आज रे, जो नवि विनहुं ॥ तो पठतावो मन रहे ए ॥ ४८ ॥ त्रिभुव
न तारणहार रे, पुण्यें माहरे ॥ आवी एकांत मट्या ए ॥ ४९ ॥ बालक
बोले बोल रे, जे अविगतपणे ॥ माय तायने ते रुचे ए ॥ ५० ॥ नयणें
निरख्यो नाथ रे, नाजि नरिंदनो ॥ नंदन नंदनवन जिख्यो ए ॥ ५१ ॥
मरुदेवी उरहंस रे, वंश इकागनो ॥ सोहाकर सोहामणो ए ॥ ५२ ॥ मा
य ताय प्रभु मित्र रे, बंधव माहरो ॥ जीव जीवन तुं बालहो ए ॥ ५३ ॥
अवर न को आधार रे, इण जग तुज विना ॥ प्राण शरण तुं मुज धणी
ए ॥ ५४ ॥ बलि बलि करुं प्रणाम रे, चरणे तुम तणे ॥ परमेश्वर सन्मुख जु
ठं ए ॥ ५५ ॥ जव जव तुम पाय सेव रे, सेवकने देजो ॥ हुं मायुं हुं एटलुं
ए ॥ ५६ ॥ श्री किरित्विजय उवजाय रे, सेवक एणि परें ॥ विनय विनय करी
वीनवे ए ॥ ५७ ॥ इति श्री आदिजिनविनतिः समाप्ता ॥ श्लोकसंख्या ॥ ४८ ॥

॥ अथ श्री गौतमस्वामीनो रास प्रारंभः ॥

॥ जापा वीर जिणेसर चरणकमल, कमला कय वासो पणमवि पत्र
णिशुं सामिसाल, गोयम गुरु रासो ॥ मण तणु वयण एकंत करवि, निसुणो
जो जवियां ॥ जिम निवसे तुम्ह देह गेह, गुण गण गहगहिया ॥ १ ॥ जं
वृद्धीव सिरि जरह खिन्न, खोणीतल मंरुण ॥ मगधदेस सेणिय नरीसर, रिठ
दल बल खंरुण ॥ धणवर गुहर गामनाम, जिहां जणगुणसज्जा ॥ विप्प वसे
वसुधू तठ, जसु पुहवी जज्जा ॥ २ ॥ ताण पुत्त सिरि इंदरू, चूबलय

पसिद्धो ॥ चण्डह विद्याविविद्ध रुच, नारीरस विद्धो ॥ विनय विवेक वि
 चार सार, गुणगणह मनोहर ॥ सात हाथ सुप्रमाण देह, रूपें रंजाकर
 ॥ ३ ॥ नयण वयण कर चरण जिण, त्रिपंकज जल पाडिय ॥ तेज
 ताराचंद सूर, आकास जमानिय ॥ रूपें मयण अनंग करवि, मेढिउठ नि
 रधामिय ॥ धीरमें मेरु गंजीर सिंधु, चंगमचयचाडिय ॥ ४ ॥ पंखवी निरु
 वम रूप जास, जिण जंघे किंचिय ॥ एकाकी किल जीत इह, गुण मेढ्या
 संचिय ॥ अहवा निश्रें पुव जम्म, जिणवर इण अंचिय ॥ रंजा पठमा
 गौरी गंगा, रतिहा विधि वंचिय ॥ ५ ॥ नहिं बुध नहिं गुरु कवि न कोइ,
 जसु आगल रहियो ॥ पंचसया गुणपात्र ठात्र, हिंडे परवरियो ॥ करे निरंत
 र यज्ञकर्म, मिथ्यामति मोहिय ॥ इण ठल दोशे चरम नाण, दंसण
 ह विसोहिय ॥ ६ ॥ वस्तु ठंद ॥ जंबूदीवह चरह वासंमि, खो
 णीतल मंरणो ॥ मगध देस सेणिय नरेसर, वरगुवर गाम तिहां ॥ विष्णु
 वसे वसुजूइ सुंदर, तसु जज्जा पुहवी सयल, गुण गण रूप निहाण ॥
 ताण पुत्त विद्यानिलउं, गोयम अतिहि सुजाण ॥ ७ ॥ जाया ॥
 चरम जिणेसर केवल नाणी, चण्डविह संघपइवा जाणी ॥ पावापुर सा
 मी संपत्तो, चण्डविह देवनिकायें जुत्तो ॥ ८ ॥ देवें समवसरण तिहां
 कीजें, जिण दीठे मिथ्यामति खीजें ॥ त्रिचुवनगुरु सिंहासण वइठो, तत
 खिण मोह दिगंतें पइठो ॥ ९ ॥ क्रोध मान माया मद पूरा, जाये नाठा
 जिम दिन चोरा ॥ देवहुंडुहि आकाशें वाजी, धर्म नरेसर आवियो गाजी
 ॥ १० ॥ कुसुमवृष्टि विरचे तिहां देवा, चोशठ इंद्र जसु मागे सेवा ॥ चा
 मर ठत्र सिरोवरि सोहे, रूपेंहि जिणवर जग सहु मोहे ॥ ११ ॥ उवसम
 रस जर जरी वरसंता, जोजन वाणी वखाण करंता ॥ जाणवि वरुमाण
 जिण पाया, सुर नर किन्नर आवे राया ॥ १२ ॥ कंतिसमूहें जलजलकं
 ता, गयण विमाणें रण रणकंता ॥ पेखवि इंद्रजू मन चिंते, सुर आवे
 अम्ह जगन होवेंते ॥ १३ ॥ तीर तरंकुज जिम ते वहता, समवसरण
 पहोता गहगहता ॥ तो अजिमानें गोयम जंघे, इणि अवसरें कोपें तणु
 कंघे ॥ १४ ॥ मूढ लोक अजाणितं बोले, सुर जाणंता इम कांइ मोले ॥
 मुं आगल कोइ जाण जणीजें, मेरु अवर किम उपमा दीजें ॥ १५ ॥
 ॥ वस्तु ठंद ॥ वीर जिणवर वीर जिणवर नाण संपन्न ॥ पावा पुरिसुरम

हिय पसनाह संसार तारण ॥ तिहिं देवेहिं निम्मविय समवसरण बहु
 सुखकारण ॥ जिणवर जग उज्जोय करे तेजें करि दिनकार ॥ सिंहा
 सण सामिय उविठ, हुठ सुजय जयकार ॥ १६ ॥ जापा ॥ तो चडि
 ठ घण माण गजें, इंदजूइ जूयदेव तो ॥ हुंकारो करी संचरिठ, कव
 ण सुजिणवर देव तो ॥ जोजन भूमि समोसरण, पेखवी प्रथमारंज
 तो ॥ दहदिसि देखे त्रिबुधवहू, आवंती सुररंज तो ॥ १७ ॥ मणिम
 य तोरण वंन धजा, कोसीसैं नव घाट तो ॥ वेर विवर्जित जंतुगण, प्राप्ती
 हारज आठ तो ॥ सुर नर किन्नर असुरवर, इंड इंडाणीराय तो ॥
 चित्तें चमकिय चितवे ए, सेवंता प्रजुपाय तो ॥ १८ ॥ सहसकिरण सम
 वीर जिण, पेखवी रूप विशाल तो ॥ एह असंजव संजव ए, साचो ए इंड
 जाल तो ॥ तो घोलावे त्रिजग गुरु, इंदजूइ नामेण तो ॥ श्रीमुख
 संसय सामि सवे, फेडे वेदपण तो ॥ १९ ॥ मान मेळिह मद ठेली करे,
 जगतें नामे सीस तो ॥ पंचसयाशुं व्रत लिठ ए, गोयम पहिलो सीस तो ॥
 वंधव संजम सुणवि करे, अगनिजूइ आवेइ तो ॥ नाम लेइ आजाप करे,
 तं पुण प्रतिबोधेइ तो ॥ २० ॥ इणि अनुक्रमें गणहररण, थाप्या वीर इ
 ग्यार तो ॥ तो उपदेशे जुवन गुरु, संजमशुं व्रत धार तो ॥ बिहुं उपवा
 सैं पारणुं ए, आपणपें विहरंत तो ॥ गोयम संजम जग सयल, जय
 जयकार करंत तो ॥ २१ ॥ वस्तुष्टंद ॥ इंदजूइ इंदजूइ चडिय बहुमा
 न ॥ हुंकारो करि संचरिठ समवसरण पुहतो तुरंतो ॥ इह संसा सामि
 सवे, चरमनाह फेडे फुरंतो ॥ बोधवीज सज्जाय मने, गोयम जवह
 विरत्त ॥ दिख लेइ सिखा सहिय, गणहर पय संपत्त ॥ २२ ॥
 जापा ॥ आज हुठ सुविहाण, आज पचेखिमां पुण जरो ॥ दीठा गोय
 म सामि, जो नियनयणें अमिय जरो ॥ सिरिगोयम गणहार, पंच
 सया मुनि परवरिय ॥ भूमिय करय विहार, जवियां जन पन्निबोह करे
 ॥ समवसरण मजार, जे जे संसा उपजे ए ॥ ते ते पर उपगार,
 कारण पूठे मुनिपवरो ॥ २३ ॥ जिहां जिहां दीजें दिख, तिहां तिहां के
 वल उपजे ए ॥ आप कन्हे अण हुंत, गोयम दीजें दान इस ॥
 गुरु उपर गुरुत्ति, सामिय गोयम उपनिय ॥ इण ठस केवल नाण, राग
 ज राखे रंग जरें ॥ २४ ॥ जो अष्टापद शेल, घंटे चडि चउवीस जिण ॥

आतम लब्धि वसेण, चरमसरीरी सोइ मुनि ॥ इअ देसण निसुणेइ,
 गोयम गणहर संचलिउं ॥ तापस पन्नरस एण, तो मुनि दीगो आवतो
 ए ॥ १५ ॥ तव सोसिय निय अंग, अम्ह शक्ति नवि उपजे ए ॥ किम
 चढो दढकाय, गज जिम दीसे गाजतो ए ॥ गिरुउं ए अजिमान,
 तापस जो मन चिंतवे ए ॥ तोमुनि चढियो वेग, आदंवि दिनकरकिरण
 ॥ १६ ॥ कंचन मणि निप्पन्न, दंरु कलस धज वरु सहिय ॥ पेखवि
 परमाणंद, जिणहर जरहेसर महिय ॥ निय निय काय प्रमाण, चउदि
 सि संठिअ जिणहविं ॥ पणमवि मन उद्धास, गोयम गणहर तिहां
 वसिय ॥ १७ ॥ वयर सामीनो जीव, तिर्यक् जृञ्जक देव तिहां ॥ प्रतिवो
 धे पुंडरीक, कंदरीक अध्ययन जणी ॥ बलता गोयम सामी, सवि ताप
 स प्रतिवोध करे ॥ लेइ आपणे साथ, चाळे जिम जूथाधिपति ॥ १८ ॥
 खीर खंरुघृत आणि, अमिअ वूठ अंगुठ ठवे ॥ गोयम एकण पात्र,
 करावे पारणुं सवे ॥ पंचसया सुज जाव, उज्जल जरिउं खीरमीसें ॥ साचा
 गुरु संजोग, कवल ते केवल रूप हुउं ॥ १९ ॥ पंचसया जिणनाह,
 समवसरण प्राकार त्रय ॥ पेखवि केवल नाण, उप्पन्नो उज्जोय करे ॥
 जाणे जिणह पीयूष, गाजंतो घण मेघ जिम ॥ जिणवाणी निसुणेइ, ना
 णी हूआ पंचसया ॥ २० ॥ वस्तुढंद ॥ इणे अनुक्रमे इणे अनुक्रमे ना
 णसंपन्न ॥ पन्नरह सय परवरिय हरिय डुरिय जिणनाह वंदइ ॥ जाणवि
 जगगुरु वयण तिह नाण अप्पाण निंदइ ॥ चरम जिणेसर इम जणइ,
 गोयम म करिस खेउ ॥ ठेह जइ आपण सही, होशुं तुद्धा वेउ ॥ २१ ॥
 जापा ॥ सामिउं ए वीर जिणंद, पूनिमचंद जिम उद्धसिअ ॥ विहरिउं ए
 जरहवासंमि, वरिस बहुत्तर संवसिअ ॥ ठवतो ए कणय पउमेव, पायक
 मल संघे सहिअ ॥ आविउं ए नयणाणंद, नयर पावा पुरि सुर महिय ॥ २२ ॥
 पेखियो ए गोयमसामी, देवशर्मा प्रतिवोध करे ॥ आपण ए त्रिशलादेवि,
 नंदन पढोतो परम पए ॥ बलतो ए देव आकास, पेखवि जाणिय जिण
 समे ए ॥ तो मुनि ए मन विखवाद, नाद जेद जिम उपनो ए ॥ २३ ॥
 कुण समो ए सामिय देखि, आप कन्हे हुं टालियो ए ॥ जाणंतो ए तिहु
 अणनाह, लोक विवहार न पालियो ए ॥ अति जहुं ए कीधेहुं सामि,
 जाणियुं केवल मागशे ए ॥ चिंतवियुं ए बालकजेम, अहवा केमें लागशे

॥ ३४ ॥ हुं किम ए धीर जिणंद, जगतें जोलो जोलवितं ए ॥ आणणो
 ए अधिदल नेह, नाह न संपे सूचव्यो ए ॥ साचो ए इह धीतराग, नेह न
 जेणें लासितं ए ॥ इण समे ए गोयमचित्त, राग वेरागें वासितं ए ॥ ३५ ॥
 ध्यावतो ए जो जलट, रहेतो रागें साहितं ए ॥ केवळु ए नाण उप्पन्न,
 गोयम सद्देजें उमाहितं ए ॥ तिहुअण ए जय जयकार, केवळु महिमा
 सुर करे ए ॥ गणहरु ए करय वखाण, जवियण जव इम निस्तरे ए ॥
 ॥ ३६ ॥ वस्तुछंद ॥ पढम गणहर पढम गणहर वरस पंचास ॥ गि
 दिवासें संवसिय तीस वरिस संजम ब्रिजूसिय ॥ सिरिकेवल नाण पुण
 धार वरिस तिहुअण नमंसिय ॥ रायगिहि नयरीहिं ठविअ धाणवइ धरि
 साठ ॥ सामी गोयम गुणनिलो, होशे शिवपुर ठाठ ॥ ३७ ॥ जाया ॥
 जिम सहकारें कोयल टहुके, जिम कुसुमवनें परिमल घडेके, जिम चं
 दन सुगंधनिधि ॥ जिम गंगाजल लहेरें लहके, जिम कणयाचल तेजें
 जलके, तिम गोयम सोजाग्य निधि ॥ ३८ ॥ जिम मानसरोवर निवसे
 हंसा, जिम सुरवर सिरि कणयवतंसा, जिम महुयर राजीववनी ॥ जिम
 रयणायर रयणें विलसे, जिम अंवर तारागण विकसे, तिम गोयम गुण
 केलिवनी ॥ ३९ ॥ पूनिम निसि जिम ससिहर सोहे, सुरतरु महिमा जिम
 जग मोहे, पूरव दिसि जिम सहसकरो ॥ पंचानन जिम गिरिवर राजे,
 नरवइ धर जिम मयगल गाजे, तिम जिनशासन मुनिपवरो ॥ ४० ॥
 जिम सुरतरुवर सोहे शाखा, जिम उत्तम मुख मधुरी जाखा, जिम वनके
 तकी महमहे ए ॥ जिम भूमिपति शुयवल चमके, जिम जिनमंदिर घंटा
 रणके, तिम गोयम लव्यें गहगहे ए ॥ ४१ ॥ चिंतामणि कर चढितं आ
 ज, सुरतरु सारे वंठिय काज, कामकुंज सवि वश हुजं ए ॥ कामगवी पूरे
 मनकामिय, थष्ट महासिद्धि आचे धामिय, सामिय गोयम आणुसरो ए ॥
 ॥ ४२ ॥ पणवरकर पहेलो पजणीजें, मायावीज श्रवण निसुणीजें, श्रीमति
 शोक्ता संजवे ए ॥ देवह धुरि थरिहंत नमीजें, विनयपहु उवधाय शु
 णीजें, इण मंत्रें गोयम नमो ए ॥ ४३ ॥ पुर पुर वसतां कांइ करीजें, दे
 श देशांतर कांइ जमीजें, कवण काज आयास करो ॥ प्रह ऊठी गोयम
 समरीजें, काज समग्रह ततखण सिजे, नवनिधि विलसे तास घरे ॥
 ॥ ४४ ॥ चउदह सय चारोत्तर वरसें, गोयम गणहर केवल दिवसें,

किउं कवित्त उपगार करो ॥ आदेहिं मंगल एह पञ्चणीजें, परव महोन्नव
 पहिलो दीजें, रुद्धि वृद्धि कल्याण करो ॥ ४५ ॥ धन्य माता जिणें उयरें
 धरिया, धन्य पिता जिण कुल अवतरिया, धन्य सह गुरु जिणें दिस्क्रिया
 ए ॥ विनयवंत विद्याचंमार, जस गुण कोइ न लप्पे पार, विद्यावंत गुरु
 वीनवे ए ॥ गौतमस्वामीनी रास जणीजें, चउविह संघ रक्षियायत कीजें,
 रुद्धि वृद्धि कल्याण करे ॥ ४६ ॥ इति श्री गौतमस्वामीनो रास संपूर्ण ॥

॥ अथ दीवालीनुं स्तवन ॥

॥ प्रभु कंठें ठवि फूलनी माला ॥ ए देशी ॥

॥ रमती जमती अमुन साहेली, वेहु मदी लीजियें एक ताली रें ॥
 सखि आज अनोपम दीवाली ॥ लील विलासें पूरण मासें, पोष दशम
 निशि रढीयाली रे ॥ स० ॥ १ ॥ पशु पंखी वसीयां वनवासें, ते पण सुखी
 यां समकाली रे ॥ स० ॥ एणी रात्रें धेर धेर उत्सव होशे, सुखीयां जगत
 मां नर नारी रे ॥ स० ॥ २ ॥ उत्तम ग्रह विशाखा जोगें, जन्म्यां प्रभु
 जी जयकारी रे ॥ स० ॥ साते नरकें थयां अजुवालां, थावरने पण सुख
 कारी रे ॥ स० ॥ ३ ॥ माता नमी आवे दिगकुमरी, अधोलोकनी वस
 नारी रे ॥ स० ॥ सूतीघर ईशानें करती, जोजन एक अशुचि टाली रे
 ॥ स० ॥ ४ ॥ ऊर्ध्व लोकनी आठज कुमरी, वरसावे जल कुसुमाली रे ॥ स० ॥
 पूरव रुचक आठदर्पण धरती, दक्षिणनी अरु कलशाली रे ॥ स० ॥ ५ ॥ अरु
 पङ्क्तिमनी पंखा धरती, उत्तर आठ चमर ढाली रे ॥ स० ॥ विदिशिनी चउ
 दीपक धरती, रुचक द्वीपनी चउ वाली रे ॥ स० ॥ ६ ॥ केलतणां घर त्रणें
 करीने, मर्दन स्नान अलंकारी रे ॥ स० ॥ रक्षापोटली बांधी वेहुने, मंदि
 र मेहल्यां शणगारी रे ॥ स० ॥ ७ ॥ प्रभु मुख कमलें अमरी जमरी,
 रास रमंती लटकाली रे ॥ स० ॥ प्रभु माता तुं जगतनी माता, जन दी
 पकनी करनारी रे ॥ स० ॥ ८ ॥ माजी तुऊ नंदन घणुं जीवो, उत्तम
 जीवने उपगारी रे ॥ स० ॥ ठप्पन दिगकुमरी गुण गाती, श्री शुजवीर
 वचन शाली रे ॥ स० ॥ ए ॥ इति ॥

॥ अथ आमलकी क्रीडानुं स्तवन ॥

॥ आव्यो आपाढो मास, नाव्यो धूंतारो रे ॥ ए देशी

॥ माता त्रिशला नंदकुमार, जगतनो दीवो रे ॥ मारा प्राण तणो आधा

८. वीर धनुं जीवो रे ॥ ए आंकणी ॥ थामलकी श्रीगार्गे रमतां, हाथो
 सुर प्रभु पामी रे ॥ मुणजोने स्वामी श्रातमरामी, वातकटुं शिरनामी रे ॥
 वीर धनुं जीवो रे ॥ १ ॥ मा० ॥ सोधर्मा सुरलोके रहेतां, थमो मिथ्या
 त जराणां रे ॥ नागदेवनी पूजा करतां, शिर न धरी प्रभु आणा रे
 ॥ वी० ॥ २ ॥ मा० ॥ एक दिन इंद्र सजामां वेतां, सोहमपति एम बोले
 रे ॥ धेरजघल त्रिभुवननुं नावे, त्रिशलाघालक तोले रे ॥ वी० ॥ ३ ॥
 मा० ॥ साचुं साचुं सद्ध सुर घोल्या, पण में वात न मानी रे ॥ फणिधर
 ने लघु घालक रूपें, रमत रमीयो ठानी रे ॥ वी० ॥ ४ ॥ मा० ॥ वर्द्धमान
 तुम धेरज महोदं, घलमां पण नहिं काचुं रे ॥ गिरुआना गुण गिरुआ गावे,
 हवे में जाण्युं साचुं रे ॥ वी० ॥ ५ ॥ मा० ॥ एकज मुष्टिप्रहारें मारुं,
 मिथ्यात जायुं जाय रे ॥ केवल प्रगटे मोहरायने, रहेवाचुं नहिं थाय रे
 ॥ वी० ॥ ६ ॥ मा० ॥ आजयकी तुं साहेय मारो, हुं हुं सेवक तहारो
 रे ॥ त्रिण एक स्वामी गुण न त्रिसारुं, प्राणयकी तुं प्यारो रे ॥ वी० ॥
 ॥ ७ ॥ मा० ॥ मोह हरावे समकित पावे, ते सुर सरग सधावे रे ॥ मा
 हावीर प्रभु नाम धरावे, इंद्रसजा गुण गावे रे ॥ वी० ॥ ८ ॥ मा० ॥
 प्रभु मल पता निज धेर आवे, सरखा मित्र सोहावे रे ॥ श्रीशुजवीरुं
 मुखकुं देखी, माताजी सुख पावे रे ॥ वी० ॥ ९ ॥ इति स्तवन संपूर्ण ॥
 ॥ अथ नेमिनाथनुं स्तवन ॥ आयो हरि कुंकुमने पगळे ॥ ए देशी ॥

॥ मुणो सखि सज्जन ना विसरे ॥ आठ जवंतर नेहनि वाही, नवमे
 केम विठवे ॥ सु० ॥ नेह विखुळा आ दुनीयामां, जेपापात करे ॥ सु० ॥
 ॥ १ ॥ घर ठंडी परदेशें फरतां, पूरण प्रेमें ठरे ॥ सु० ॥ जान सजी करी
 जादव थाये, नयनसैं नयन मिले ॥ सु० ॥ २ ॥ तोरण देख गये गिरनारे,
 चारित्र लेह विचरे ॥ सु० ॥ दुःखण जरियां दुर्जन लोकां, दयिता दोष जरे
 ॥ सु० ॥ ३ ॥ माता शिवासुत सांजल सज्जन, साचा एम ठरे ॥ सु० ॥ तोर
 ण आवी मूक समजावी, संयम शान करे ॥ सु० ॥ ४ ॥ राजुल रागविरा
 गें रहेतां, ज्ञान वधाइ वरे ॥ सु० ॥ प्रीतम पासैं संजम वासैं, पातक
 दूर हरे ॥ सु० ॥ ५ ॥ सहसावनकी कुंज गलनमें, ज्ञानसैं ध्यान धरे
 ॥ सु० ॥ केवल पामी शिवगति गामी, था संसार तरे ॥ सु० ॥ ६ ॥ नेम
 जिनेश्वर सुखसज्जायें, पोढीया शिवनगरें ॥ सु० ॥ श्री शुजवीर अखंरु

सनेही, कीर्ति जग पसरे ॥ सु० ॥ ३ ॥ हरि श्री नेमिनाथमय नमः ॥

॥ अथ श्री नेमिनाथनं स्तवन ॥

॥ गुण गोवाक्षणी, गोमसकावाही ने मुनीदेने ॥ ए देवी ॥

॥ शामलीया लाल, तोरणची रथ फेर्यो, कामल कटोने ॥ गुण निष्क

लाल, मुजने मूकी चाढ्या, दगिसन दोने ॥ ए आंमणी ॥ १ ॥ नारी

तमारी, तुमें द्ये प्रीत मूकी अमारी, तुमें नंगमरी मनसां भारी ॥ आ० ॥

गु० ॥ १ ॥ तुम पशुआ उपर कृपा आणी, तुमें मारी वान को नर जाणी

तुमें विण परणुं नहिं को प्राणी ॥ शा० ॥ गु० ॥ २ ॥ आन नवाही प्री

तरी, मूकीने चाढ्या रेतरी, नहिं सज्जननी ए मीनमही ॥ आ० ॥

गु० ॥ ३ ॥ नवि कीधो हाथ उपर हाथे, तो कर मूकातुं दुं मांय, ए

जातुं प्रजुजीनी साथें ॥ शा० ॥ गु० ॥ ४ ॥ एम कट्टी प्रजु हाथ वन सीधे,

पोतानो कारज सवि कीधो, पकड्यो मारग गणें शिव सीधो ॥ शा० ॥

॥ गु० ॥ ५ ॥ चोपन दिन प्रजुजीयें तप करियो, पण पोने केवल अ

धरियो, पणसत ठत्रीशशुं शिव वरियो ॥ शा० ॥ गु० ॥ ६ ॥ एम व्रज

कढ्याणक गिरनारें, पाम्या ते जिन उत्तम तारे, जो पदपद्म तस जि

धारे ॥ शा० ॥ गु० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री सिद्धाचलजीनुं स्तवन ॥ सेलुंगर तुं शीदनें आव्यो ॥ ए देवी ॥

॥ आवो गिरि सिद्धाचल जड्यें, पाप हरी निर्मल तो अड्यें, कुमति

कदाग्रहने तजीयें, आवो गिरि सिद्धाचल जड्यें ॥ १ ॥ तारण तीरथ

दो कहीयें, आवर जंगमने लहियें, लोकोत्तरने नित्य जजीयें ॥ आ० ॥ २ ॥ पद

अणवाणे पञ्च चरियें, पुण्य घणो लाजें चरीयें, सिद्धा अनंता कांकरीयें

॥ आ० ॥ ३ ॥ सोना रूपाने फूलें, मुक्ताफल अमुलक मूलें, पूजीने नाम

नहीं झूले ॥ आ० ॥ ४ ॥ चरीयें गिरिवर अनुकरमें, अंतर ध्यान सें

रमीयें, मरुदेवा नंदनने नमीयें ॥ आ० ॥ ५ ॥ रायण हेठल जिनरा

या, पूर्व नवाणुं इहां आव्या, लढी लढी तस प्रणमुं पाया ॥ आ० ॥

॥ ६ ॥ सूरजकुंभमां जळें नहाशुं, पेरण क्षीरोदक आतुं, आंगी रवी

जिनगुण गाशुं ॥ आ० ॥ ७ ॥ तीरथ दरशनें फरीयें, जोग उपाधि दूरे

करियें, लाज अनंतो एणें गिरियें ॥ आ० ॥ ८ ॥ गाम बगोदरेथी आवे,

संघवी संघवण मन जावे, जिन गुणमाला कंठें ठावे ॥ आ० ॥ ९ ॥ उगणी

पीछोत्तर घरपे, ऊजल पोसनी ठछ दिवसें, जिनवर जेटी मन उल्लसे ॥
 आ० ॥ १० ॥ देवकी नंदन अनुसरीयें, उल्ला जोखें जल जरीयें, सिद्धशिला
 कालस्तग धरीयें ॥ आ० ॥ ११ ॥ जावें हुंगर, चित्त लाया, सिद्धवडनी
 शीतल ठाया, जाणुं मावरुली माया ॥ आ० ॥ १२ ॥ विमलाचल फरसे प्राणी,
 जीय नविक होवे नाणी, रिवज कहे वरे शिवराणी ॥ आ० ॥ १३ ॥

॥ अथ श्रीसिद्धाचल स्तवन ॥ गरवानी देशीमां ॥

॥ श्रीसिद्धाचल मंडण स्वामी रे, जगजीवन अंतर जामी रे, एतो
 प्रणमुं हुं शिर नामी ॥ जात्री० जात्रा नवाणुं करीयें रे ॥ करियें तो नवज
 ल तरियें ॥ जात्री० ॥ १ ॥ श्रीरूपज जिनेश्वरराया रे, जिहां पूर्व नवा
 णुं आया रे, प्रभु समवसखा सुखदाया ॥ जात्री० ॥ २ ॥ चेत्री पूनम
 दिन पखाणुं रे, पांच कोमी पुंरुकि जाणुं रे, जे पाम्या पद निर्वाणुं ॥
 जात्री० ॥ ३ ॥ नमि यिनमि राजा सुख सातें रे, वे कोडी साधु संघातें रे,
 एतो पहोता पद लोकातें ॥ जात्री० ॥ ४ ॥ काति पूनमें फरमने तोमी
 रे, जिहां सिद्धा मुनि दस कोमी रे, तेंतो बंदो वे कर जोडी ॥ जात्री० ॥
 ॥ ५ ॥ एम जरतेश्वरने पाटें रे, असंख्याता मुनिवाटें रे, पाम्या मुक्तिर
 मणीप वाटें ॥ जात्री० ॥ ६ ॥ दोय सहस मुनि परिवार रे, थावद्यासुत
 सुखकार रे, सयपंच सैलग ध्येगार ॥ जात्री० ॥ ७ ॥ बली देवकीसुत
 सुजगीश रे, सिद्धा बहु जादववंश रे, ते प्रणमो रे मन हंस ॥ जात्री० ॥
 ॥ ८ ॥ पांचे पांरुव एणें गिरि आब्या रे, सिद्धा नव नारद कृपि राया रे,
 बली सांय प्रद्युम्न कहाया ॥ जात्री० ॥ ९ ॥ ए तीरथ महिमावंत रे, जिहां
 सिद्धा साधु अन्त रे, इम जांखे श्रीजगवंत ॥ जात्री० ॥ १० ॥ उज्ज्वलमि
 रि समो नहीं कोय रे, तीरथ सघलां में जोय रे, जे फरस्यां पाप न होय
 ॥ जात्री० ॥ ११ ॥ एकल आहारी (१) सचित्त परिहारी (२) रे, पदचारीने
 (३) जूमिसंधारी (४) रे, शुद्ध समकित (५) ने ब्रह्मचारी (६) जात्री० ॥ १२ ॥
 एम ठहरी जे नर पाखे रे, बहुदान सुपात्रे आखे रे, ते जन्म मरण जय टाखे
 ॥ जात्री० ॥ १३ ॥ धन्य धन्य तेह नर नारी रे, जेते विमलाचल एक तारी
 रे, जाळ तेहनी हुंघलिहारी ॥ जात्री० ॥ १४ ॥ श्रीजिनचंडसूरि सुपसायें
 रे, जिनहर्ष होय उठायें रे, इम विमलाचल गुण गाये ॥ जात्री० ॥ १५ ॥

॥ अथ सीताजीनी सद्याय प्रारंज ॥

॥ जनकसुता हुं नाम धरातुं, राम ठे अंतरजामी ॥ पादव अमारो
 मेलने पापी, कुलने लागे ठे खामी ॥ अरुशो मांजो, मांजो मांजो मांजो
 ॥ अ० ॥ महारो नाहलीयो दुहवाय ॥ अ० ॥ मने संग केनो न सुहाय
 ॥ अ० ॥ महारुं मन मांहेथी अकुलाय ॥ अ० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ मेरुम
 हीधर ठाम तजे जो, पन्नर पंकज ऊगे ॥ जो जलधि मर्यादा मूके, पांगलो
 अंबर पूगे ॥ अ० ॥ १॥ तो पण तुं सांजलने रावण, निश्चय शील न खडुं ॥
 प्राण अमारो परलोक जाये, तो पण सत्य न ठरुं ॥ अ० ॥ ३॥ कुण मणि
 धरना मणि लेवाने, हैडे घाले हाम ॥ सती संघातें स्नेह करीने, कहो
 कुण साधे काम ॥ अ० ॥ ४॥ परदारानो संग करीने, आखो कोण उगरियो ॥
 जंडुं तो तुं जोय आलोची, सहि तुज दहाडो फरियो ॥ अ० ॥ ५॥ जन
 कसुता हुं जग सहु जाणे, जामंरुल ठे जाइ ॥ दशरथ नंदन शिर ठे
 खामी, लखमण करशे लडाई ॥ अ० ॥ ६ ॥ हुं धणीयाती पीयु गुणराती,
 हाथ ठे महारे ठाती ॥ रहे अलगो तुज वयणें न चलुं, कां कुलें वाये ठे
 काती ॥ अ० ॥ ७॥ उदयरतन कहें धन्य ए अवला, सीता जेहनुं नाम ॥
 सतीयामांहे शिरोमणि कहियें, नित्य नित्य होजो प्रणाम ॥ अ० ॥ ८ ॥
 अथ ॥ आयंविळ तपमां आहार लेवाना विधिनो स्वाध्याय ॥

॥ प्रारंजः ॥ चोपाईनी देशीमां ॥

॥ समरी श्रुतदेवी शारदा, सरस वचन वर आपो सदा ॥ आंविळ
 तपनो महिमा घणो, जविजन जावथकी ते सुणो ॥ १ ॥ विगय सकलनो
 जिहां परिहार, अशनमांहे पण जेद विचार ॥ विदल सर्व तिल तूअर
 विना, अलसी कोडव कांगनी मना ॥ २ ॥ खड धान्य पूंहक डुकट फल सर्व,
 वर्जीजें आंविळने पर्व ॥ उंसामण परें जो जल जले, तो आंविळ अंविळ
 रस टले ॥ ३ ॥ वीड लवण शूठ मिरच ने सुआ, मेथी संचल रामठ कहा ॥
 अजमादिक जेला रंधाय, तो आंविळमां लेवा थाय ॥ ४ ॥ जीरुं जले ते
 वरी कही, ते सूजे पण जीरुं नहीं ॥ गोमूत्र विना अठे अणाहार, ते
 वि लेवानो व्यवहार ॥ ५ ॥ सात जाति जे तंडुल तणी, जे सूजती आंवि
 लमां जणी ॥ शेकेल धान्य अपकी दाख, मांडा खाखर लेवा टाल ॥ ६ ॥
 हलदर लविंग पिंपर पीपली, हरडे सेंधव वेशण वली ॥ खादिम स्वादिम

जे कहेवाय, ते आंधिलमां नवि लेवाय ॥ ७ ॥ उत्कृष्ट विधें जण्णजल
नीर, जघन्य विधें कांजीनुं नीर ॥ एम निर्दूषण आंधिल करे, मुख धोव
ण दातण नवि करे ॥ ८ ॥ जे निर्दूषण लिखे आहार, उदननो तेने व्यव
हार ॥ आटो खिगट पणी विनु, ते पण आंधिलमां सूजतुं ॥ ९ ॥ अ
शठ गीतारथ अण मत्सरी, जे जे विधि बोले ते खरी ॥ बाजाबाज वि
चारे जेह, विधि गीतारथ कहियें तेह ॥ १० ॥ आंधिल तप उत्कृष्ट
कथुं, विघ्न विदारण कारण खणुं ॥ वाचक कीर्त्तिविजय सुपसाय, जांख
विनयविजय उवजाय ॥ ११ ॥ इति आंधिल तपनी सद्याय ॥

॥ अथ चेतन शिखामणनी सद्याय ॥

॥ चेतन अथ कटु चेतीयें, ज्ञान नयन ऊघामी ॥ समता सहजपणुं
जजो, तजो ममता नारी ॥ चे० ॥ १ ॥ या दुनीयां हे बाजरी, जेसी वा
जीगर बाजी ॥ साथ कीसीकें नां चले, ज्युं कुंलटा नारी ॥ चे० ॥ २ ॥
माया तरुठाया परें, न रहे स्थिरकारी ॥ जानत हे दिखमें जनी, पण करत
विगारी ॥ चे० ॥ ३ ॥ मेरी मेरी तुं क्या करे, करे कोणथुं घारी ॥ प
खटे एकण पलकमें, ज्युं वन अंधियारी ॥ चे० ॥ ४ ॥ परमात्म अविच
ख जजो, चिदानंद आकारी ॥ नय कहे नियत सदा करो, सय जन
सुख कारी ॥ चे० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ आत्मबोधनी सद्याय ॥

॥ होसुण आतमा मत, पर मोह पंजरमांहे ॥ माया जाख रे ॥ धन राज्य,
जीवन रूप रामा, सुत सुता घरवार रे ॥ हुकम होदा हाथी घोडा, कारि
मो परिवार ॥ माया जाख रे ॥ हो० ॥ १ ॥ अतुलघल हरि अक्की रामा
तुं जो ऊर्जित मदमत्त रे ॥ क्रूर जमवख निकट आवे, गळित जावे सन
॥ माया० ॥ हो० ॥ २ ॥ पुढवीने जे ठग परें करे, मेरुनो करे दंग रे ॥
ते पण गया हाथ घसता, मूकी सर्व अखंड ॥ मा० ॥ हो० ॥ ३ ॥ जे
तखत वेसी हुकम करता, पहेरी नवला वेश रे ॥ पाघ सहैरा धरत टेढा,
मरी गया जमदेश ॥ मा० ॥ हो० ॥ ४ ॥ मुख संघोल ने अघर राता,
करत नय नवा खेख रे ॥ तेह नर वख पुख घाठे, करत परघर डेख
॥ मा० ॥ हो० ॥ ५ ॥ जज सदा जगवंत चेतन, सेव गुरुपदपद्म रे ॥
रूप कहे वर धर्मकरणी, पामे शाश्वत सदा ॥ मा० ॥ हो० ॥ ६ ॥ इति

॥ अथ सांजल सयणांनी सद्याय ॥

॥ सांजल सयणा साची सुणावुं, प्रसव पुण्यें तुं पाय्यो रे जाइ ॥ नरक
निगोदमां जमतां नरजव, तें निःफल केम वाय्यो रे जाइ ॥ सां० ॥ १ ॥
जैनधर्म जयवंतो जगमां, धारी धर्म न साय्यो रे जाइ ॥ मेघघटा सरि
खा गज साटे, गर्दज घरमां वाय्यो रे जाइ ॥ सां० ॥ २ ॥ कदवचूक कूडा
डे कापी, धंतुरो घेर धारे रे जाइ ॥ चिंतामणि चिंतित पूरण ते, काग
उत्तावण मारे रे जाइ ॥ सां० ॥ ३ ॥ एम जाणी जावा नवि दीजें, नर नारी
नर जवनें रे जाइ ॥ उलखी शुद्धधर्मने साधो, जे मान्यो मुनि मन
ने रे जाइ ॥ सां० ॥ ४ ॥ जे विज्ञाव परज्ञावमां जर्जीयें, रमणस्वज्ञाव
मां करियें रे जाइ ॥ उत्तमपदपद्मने अवलंबी, जवियण जवजल तरी
यें रे जाइ ॥ सां० ॥ ५ ॥ इति आत्महित सद्याय ॥

॥ अथ जोवन अस्थिरनी सझाय ॥ राग प्रज्ञाती ॥

॥ जोवनीयांनी मोजां, फोजां जाय नगरां देती रे ॥ घरी घरी घरी
यालां वाजे, तोही न जागे तेथी रे ॥ जो० ॥ १ ॥ जरा राक्षसी जोर
करे ठे, फेलावे फजेती रे ॥ आवी अवघें उशंके नहीं, लखपतिने लेती
रे ॥ जो० ॥ २ ॥ माळें वेगो मोज करे ठे, खातें जोवे खेती रे ॥ जमरो
जमरो ताणी देशे, गोफण गोलासेंती रे ॥ जो० ॥ ३ ॥ जिनराजानें शर
णें जाळ, जोरालो को न जेथी रे ॥ हुनीयामां दूजो दीसे नहीं, आखर तर
शो तेथी रे ॥ जो० ॥ ४ ॥ दंत पड्या ने डोसो थयो, काज सखुं नहिं
केथी रे ॥ उदयरल कहे आपें समजो, कहियें वातो केती रे ॥ जो० ॥ ५ ॥

॥ अथ निंदावारक सझाय ॥

॥ निंदा म करजो कोझनी पारकी रे, निंदानां वोढ्यां महापाप रे ॥ व
यर विरोध वाधे घणो रे, निंदा करतां न गणे माय वाप रे ॥ निं० ॥ १ ॥
दूर बलंती कां देखो तुम्हें रे, पगमां वलती देखोसहु कोय रे ॥ परना
मलमांधोयां लूगडां रे, कहो केम ऊजलां होय रे ॥ निं० ॥ २ ॥ आप सं
जालो सहुको आपणो रे, निंदानी मूको पमी टेव रे ॥ थोडे धणे अवगुणें
सहु जख्या रे, केहनां नलीयां चुवे केहनां नेव रे ॥ निं० ॥ ३ ॥ निंदा
करे ते थाये नारकी रे, तप जप कीधुं सहु जाय रे ॥ निंदा करो तो कर
जो आपणी रे, जेम लुटकवारो थाय रे ॥ निं० ॥ ४ ॥ गुण ग्रहेजो सहु

को तणो रे, जेहमां देखो एक विचार रे ॥ कृष्णपरं मुख पामशो रे, समय
सुंदर सुग्यकार रे ॥ नि० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ धोवीनानी सझाय ॥

॥ धोवीडा तुं धोजे मननुं धातियुं रे, रखे राखतो मेल लगार रे ॥
गले रे मेलें जग मेलो कस्यो रे, विण धोयुं न राखे लगार रे ॥ धो० ॥
॥ १ ॥ जिनशासन सरोवर सोदामाणुं रे, समकिततणी रुनी पाल रे ॥
दानादिक चार चारणां रे, मांही नवतत्व कमल विशाल रे ॥ धो० ॥ २ ॥
तिहां जीले मुनिवर हंसजा रे, पिये ठे तप जप नीर रे ॥ शम दम आदें
जे शील रे, तिहां खासे आपणुं चीर रे ॥ धो० ॥ ३ ॥ तपजजे तप तन
के करी रे, जालवजे नघतत्त्ववारु रे ॥ ठांठा उडाडे पाप अडारना रे,
एम उजधुं दोशे ततकाल रे ॥ धो० ॥ ४ ॥ आखोयण साबुनो सूधो
करे रे, रखे आवे माया सेवाल रे ॥ निश्चं पवित्रपणुं राखजे रे, पठें आप
णी नीमी संजाल रे ॥ धो० ॥ ५ ॥ रखे मूकतो मन मोकधुं रे, चल मैलीने
संकल रे ॥ समयसुंदरनी शीखडी रे, सुखनी अमृतवेख रे, ॥ धो० ॥ ६ ॥

॥ अथ ढंढणरूपिजीनी सझाय ॥

॥ ढंढण रुपिजीने वंदणा ॥ हुं वारी खाल ॥ उत्कृष्टो अणगार रे ॥ हुं वारी
खाल ॥ अजिघह लीधो आकरो ॥ हुं वारी० ॥ खवें लेशुं आहार रे ॥ हुं
वारी खाल ॥ ढं० ॥ १ ॥ दिनप्रति जावे गोचरी ॥ हुं० ॥ न मले शुद्ध आ
हार रे ॥ हुं० ॥ न लीये मूल असूजतो ॥ हुं० ॥ पीजर हूवो गात रे ॥
हुं० ॥ ढं० ॥ २ ॥ हरि पूठे श्री नेमने ॥ हुं० ॥ मुनिवर सहस अडार रे
॥ हुं० ॥ उत्कृष्टो कोण एहमें ॥ हुं० ॥ मुकने कहो कृपाल रे ॥ हुं० ॥
ढं० ॥ ३ ॥ ढंढण अधिको दाखीयो ॥ हुं० ॥ श्रीमुख नेम जिणंद रे ॥ हुं० ॥
कृष्ण उम्माखो वांदवा ॥ हुं० ॥ धन्य जादव कुलचंद रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ४ ॥
गलीथारें मुनिवर मझ्या ॥ हुं० ॥ वांदे कृष्ण नरेश रे ॥ हुं० ॥ किणही
मिथ्यात्वी देखीने ॥ हुं० ॥ आव्यो जावविशेष रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ५ ॥
आवो थम धर साधुजी ॥ हुं० ॥ ल्यो मोदक ठे शुद्ध रे ॥ हुं० ॥
रूपिजी लेई आविया ॥ हुं० ॥ प्रजुजी पास विशुद्ध रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥
॥ ६ ॥ मुज खवें मोदक मझ्या ॥ हुं० ॥ पूठे ठे कहो कृपाल रे ॥ हुं० ॥
खन्धि नहिं वत्स ताहरी ॥ हुं० ॥ श्रीपति खन्धि निहाल रे ॥ हुं० ॥

॥ ढं० ॥ ७ ॥ तो मुकुने लेवो नदीं ॥ हुं० ॥ चाव्यो परतण काज रे ॥
हुं० ॥ इंट निंताडे जाइने ॥ हुं० ॥ नूरे कर्म समाज रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ८ ॥
आवी सूधी चावना ॥ हुं० ॥ पास्यो केवल नाण रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ९ ॥
मुक्तें गया ॥ हुं० ॥ कहे जिनहर्ष सुजाण रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ १० ॥ इति ॥

॥ अथ मुहपत्तीना पच्चास बोलनी सद्याय ॥

॥ ढाल ॥ सिरिजंबूरे, विनयजक्ति शिर नामिने ॥ कर जोमी रे, पूठे सो
हमस्वासीने ॥ जगवंता रे कहो शिवकांता केम मले ॥ कहे सोदम रे, मि
थ्या त्रमदूरेंटले ॥ त्रुटक ॥ दूरेंटले विष गरल ईहा, उजय अनुसरी ॥
एक ज्ञान दूजी करत क्रिया, अज्ञेदारोपण करी ॥ जिम पंगु दर्शित चरण
कर्षित, अंध बिहुं निज पुर गया ॥ तिम सत्त्व सजतां तत्त्व जजतां, त्रिक
केइ सुखिया थया ॥ १ ॥ ढाल ॥ वैकल्य ज्युं रे, कष्ट ते करवुं सोहिलुं ॥ पण
जंबू रे, जाणपणुं जग दोहिलुं ॥ तेणें जाणी रे, आवश्यक किरिया करो ॥
उपगरणे रे, रजहरणो मुहपत्ती धरो ॥ त्रुटक ॥ मुहपत्ती श्वेतें मानोपेतें,
शोल निज अंगुल जरी ॥ दोय हाथ जादी दग निहाली, दृष्टि पडिलेहण
करी ॥ त्यां सूत्र अर्थ सुतत्त्व करीने, सद्दुं एम जावियें ॥ नचा वच्चारूप
तिग तिग, पखोमा पट लावियें ॥ २ ॥ ढाल ॥ समकित मोहनी रे, मिश्र
मिथ्यात्वने परिहरुं ॥ काम राग रे, स्नेह दृष्टिराग संहरुं ॥ ए साते रे,
बोल कह्या हवे आगलें ॥ अंगुलि वच्चें रे, त्रण वधूटक कर तलें ॥ त्रुटक ॥
करतलें वामें अंजलि धरि, अखोडा नव कीजियें ॥ प्रमार्जन नव तेमज
करियें, तिग तिगंतर लीजियें ॥ सुदेव सुगुरु सुधर्म आदरुं, प्रतिपद्धी परि
हरुं ॥ वली ज्ञान दर्शन चरण आदरुं, विराधक त्रिक अपहरुं ॥ ३ ॥
॥ ढाल ॥ मनोगुप्ति रे, वचन कायगुप्ति जजुं ॥ मनोदंरु रे, वचन काय
दंडने तजुं ॥ पचवीश रे, बोल ए मुहपत्तीना लह्या ॥ हवे अंगना रे, परि
हरुं एम सघला कह्या ॥ त्रुटक ॥ कह्या वधूटक करि परस्पर, वाम हा
थें त्रिक करो ॥ हास्य रति ने अरति ठंमी, इतर कर त्रिक अनुसरो ॥ जय
शोक दुगंठा तजीने, पयाहीणो आचरो ॥ कृष्णलेश्या नील कापोत, ल
लाटें त्रिक परिहरो ॥ ४ ॥ ढाल ॥ रस गारव रे, रुद्धि शाता गारवा ॥ मुख
हैडे रे, त्रण त्रण एम धारवा ॥ मायाशल्य रे, नियाण मिथ्यात्व टाळियें ॥
वाम खंधें रे, क्रोध मान दोय गाळियें ॥ त्रुटक ॥ गाळीयें माया लोचन द

ह्मिण, खंध ऊर्ध्व अधो मली ॥ त्रिक वाम पादें पुढवीने अप, वली तेउनी
रक्षा करी ॥ जमणे पगे त्रण वाउ वणसई, त्रसकायनी रक्षा करुं ॥ पंचा
श बोलें पन्विलेहण, करत झानी जव हरुं ॥५॥ ढाल ॥ एह मांहेथी रे,
चालीश बोल ते नारीने ॥ शीशहृदयना रे, खंध बोल दश वारीने ॥ इ
ण विधिश्युं रे, पन्विलेहणथी शिव लखो ॥ अवधि करी रे, ठकायनो विरा
धक कखो ॥ झुटक ॥ कखो किंचित् आवश्यकथी, तथा प्रवचन सारथी ॥
जावना चेतन पावना कही, गुरु वचन अनुसारथी ॥ शिव लहे जंबू
रहे जो शुज, वीरवीजयनी वाणीयें ॥ मन मांकडुं वनवास रमतुं, वश
करि करी घर आणियें ॥ ६ ॥ इतिसझाय संपूर्ण ॥

॥ अथ काया उपर सझाय ॥

॥ काया रे वानी कारमी, सीचंतां रे शूके ॥ उठ कोनि रोमावली, फल
फूल न मूके ॥ का० ॥ १ ॥ काया माया कारमी; जोवंतां जाशे ॥ मारग
लेजो मोहनो, जीवडो सुख पाशे ॥ का० ॥ २ ॥ अरिहंत आंबो मोरीयो,
सामाधिक धाणे ॥ मंत्र नवकार संचारजो, समकित शुद्ध ठाणे ॥ का० ॥
॥ ३ ॥ वाडी करो चिरतां तणी, सवि लोभ निवारो ॥ शील संयम दोनुं
एकठा, जली पेरें पाखो ॥ का० ॥ ४ ॥ पांच पुरुष देशावरी, वेठा इण
ढाली ॥ फल चूटीने चोरियां, न करी रखवाली ॥ का० ॥ ५ ॥ इण वाडी
एक शूढलो, मुख पिंजर वेठो ॥ बहुत जतन करी राखीयो, जातोकिणही
न दीठो ॥ का० ॥ ६ ॥ कां जोखणें जव हारियो, मत मोनी संचाक्षी ॥
रत्न चिंतामणि सारिखी, कांइ गांठ न वाळी ॥ का० ॥ ७ ॥ रत्नतिलक सेवक
जणे, सुणजो वनमाळी ॥ वारुजली परें पाखजो, करजो दंग वाली ॥ का० ॥ ८ ॥

॥ अथ वणकारानी सझाय ॥

॥ नरजव नयर सोहामणुं ॥ वणकारा रे ॥ पामीने करजे व्यापार ॥
थहो मोरा नायक रे ॥ सत्तावन संवर तणी ॥ व० ॥ पोठी जरजे उदार
॥ थ० ॥ १ ॥ शुज परिणाम विचित्रता ॥ व० ॥ करियाणां बहुमूल
॥ थ० ॥ मोहनगर जावा जणी ॥ व० ॥ करजे चित्त अनुकूल ॥ थ० ॥
॥ २ ॥ क्रोध दावानल उलवे ॥ व० ॥ मान विषम गिरिराज ॥ थ० ॥
उलंधेजे हलवें करी ॥ व० ॥ सावधान करे काज ॥ थ० ॥ ३ ॥ वंशजास
माया तणी ॥ व० ॥ नवि करजे विशराम ॥ थ० ॥ खानी मनोरथ जट

तणी ॥ व ० ॥ पूरणनुं नहिं काम ॥ अ० ॥ ४ ॥ राग छेप दोय चोरटा ॥ व० ॥
 वाटमां करशे हेरान ॥ अ० ॥ विविध वीर्य उद्धासथी ॥ व० ॥ ते हणजे
 रे स्थान ॥ अ० ॥ ५ ॥ एम सवि विघन विदारीने ॥ व० ॥ पहाँचजे शिव
 पुरवास ॥ अ० ॥ खय उपशम जे जावना ॥ व० ॥ पोठें जस्या गुणराश
 ॥ अ० ॥ ६ ॥ दायिक जावें ते थशे ॥ व० ॥ लाज होशे ते अपार ॥ अ० ॥
 उत्तम वणिज जे एम करे ॥ व० ॥ पद्म नमे वारं वार ॥ अ० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सोदागरनी ॥ सदाय ॥

॥ लावोने राज, मोंधा मुलनां मोती ॥ ए देशी ॥

॥ सुन सोदागर बे, दिलकी बात हमेरी ॥ तें सोदागर दूर विदेशी,
 सोदा करनकुं आया ॥ मोसम आये माल सवाया, रतनपुरीमें ठाया
 ॥ सु० ॥ १ ॥ तिनुं दलालकुं हर समजाया, जिनसें व्होत नफाया ॥
 पांचुं दीवानुं पाजं जमाया, एककुं चोकी विठाया ॥ सु० ॥ २ ॥ नफा
 देख कर माल विहरणां, चुआ कटे न थुं धरनां ॥ दोनुं दगावाजी दूर
 करनां, दीपकी ज्योतें फिरनां ॥ सु० ॥ ३ ॥ उर दिन वली महेलमें रहनां,
 वंदरकुं न हलानां ॥ दश सहेरसें दोस्तीहिं करनां, उनसें चित्त मिलानां ॥
 ॥ सु० ॥ ४ ॥ जनहर तजनां जिनवर जजनां, सजनां जिनकुं दलाइ ॥
 नवसर हार गलेमें रखनां, जखनां लखकी कटाइ ॥ सु० ॥ ५ ॥ शिरपर
 मुकुट चमर ढोलाइ, अम घर रंग वधाइ ॥ श्रीशुजवीर विजय घर जाई,
 होत सतावी सगाइ ॥ सु० ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ अथ आपस्वजावनी सदाय ॥

॥ आप स्वजावमां रे, अवधू सदा मगनमें रहेनां ॥ जगत जीव हे
 कर्माधीना, अचरिज कतुअ न लीना ॥ आ० ॥ १ ॥ तुम नहिं केरा कोइ
 नही तेरा, क्या करे मेरा मेरा ॥ तेरा हे सो तेरी पास, अवर सवे अने
 रा ॥ आ० ॥ २ ॥ वपु विनाशी, तुं अविनाशी, अव हे इनकुं विलासी ॥
 वपु संघ जब दूर निकासी, तव तुम शिवका वासी ॥ आ० ॥ ३ ॥ राग ने
 रीसा दोय खबीसा, ए तुम दुःखका दीसा ॥ जब तुम उनकुं दूरी करीसा,
 तव तुम जगका ईसा ॥ आ० ॥ ४ ॥ परकी आसा सदा निरासा, ए हे जग
 जन पासा ॥ ते काटनकुं करो अन्धासा, लहो सदा सुखवासा ॥ आ० ॥
 ॥ ५ ॥ कवहीक काजी कवहीक पाजी, कवहीक हुआ अपत्राजी ॥ कव

श्रीक जगमें कीर्ति गाजी, सय पुजलकी बाजी ॥ आ० ॥ ६ ॥ गुरु उपयोग
ने समताधारी, हान ध्यान मनोहारी ॥ कर्म कलंककुं दूर निवारी, जीव
वरं शिवनारी ॥ आ० ॥ ७ ॥ इति सद्याय ॥

॥ अथ श्री शोल सतीयोनी सद्याय ॥

॥ शोल सतीनां लीजें नाम जेथी मनोपन्नित गुज काम ॥ जकि जाव
अति आणी घणो, जाव धरीने जवियण मुणो ॥ १ ॥ ब्राह्मी चंदनबाला
नाम, राजिमती ओपदी अजिराम ॥ कौशल्या ने भृगावती, सुलसा
सीता ए महासती ॥ २ ॥ सती मुजडा सोहामणी, पोल उघाडी चंपा
तणी ॥ शिवा नाम जपो जगवती, जगीश आपे कुंती सती ॥ ३ ॥ शीलव
ती शीलें शोचती, जजो जावें ए निर्मल मती ॥ दमयंती ने चूला सती, प्र
जायती ने पद्मावती ॥ ४ ॥ शोल सतीनां नाम उदार, जणतां गणतां शिव
सुखकार ॥ शाकिनी काकिनी व्यंतर जेह, सतिनामें न पराजये तेह ॥ ५ ॥
आधि व्याधि सवि जाये रोग, मन गमता सवि पामे जोग ॥ संकट विकट
जाये सविदूर, तिमिर समूह जेम उगे सूर ॥ ६ ॥ राज शक्ति घरें होये बहु, राय
राणा ते माने सह ॥ वाचक धर्मविजय गुरुराय, रत्नविजय जावें गुण गाय ॥ ७ ॥

॥ अथ आत्मशिक्षणी सद्याय ॥ राग रामघी ॥

॥ आत्ममरामें रे मुनि रमे, चित्त विचारीने जोय रे ॥ तहारुं दीसे नवि
कोय रे, सहु स्वारथी मढ्युं जोय रे, जन्म मरण करे खोय रे, पूर्वे सब
मली रोय रे ॥ आ० ॥ १ ॥ स्वजनवर्गे सवि कारमो, कृमो कुडुंब परि
वार रे ॥ कोइ न करे तुज सार रे, धर्म विण नही कोइ आधार रे,
जिणें पामे जवपार रे ॥ आ० ॥ २ ॥ अन्त कसेवर मूकीयां, तें कीयां
सगपण अन्त रे जय उछेगें रे तुं जम्यो, तोही न आव्यो तुज अंत रे ॥
चेतो हृदयमां संत रे ॥ आ० ॥ ३ ॥ जोग अन्तता तें जोगव्या, देव मणु
अ गति मांहि रे ॥ तृप्ति न पाम्यो रे जीवको, हजी तुज बांठा वे त्यांहि
रे, आण संतोष चित्तमांहि रे ॥ आ० ॥ ४ ॥ ध्यान करो रे आत्म तणुं,
परवस्तुथी चित्त वारी रे ॥ अनादि संबंध तुज को नहीं, शुद्ध निश्चय इस
धारी रें, इणविध निज चित्त वारी रें, मणिचंद्र आत्म तारी रे ॥ आ० ॥ ५ ॥

॥ अथ वीश स्थानकना तपनी सद्याय ॥

॥ श्रीसीमंधर साहिब आगें ॥ ए देशी ॥ अरिहंत पहेले स्थानक गणी

ये वीजे पद सिद्धाणं ॥ वीजे पवण आयरिच नोथे. पांचमे पद पाण
 रे ॥ जविया ॥ वीश स्यानक तप कीजें ॥ उंठी वीश करीजें रे ॥ ज० ॥
 गणणुं एह गणीजें रे ॥ ज० ॥ जिम जिनपद पामीजें रे ॥ ज० ॥ नरन
 लाहो वीजें रे ॥ ज० ॥ वी० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ उवजाय नठे स
 साहणुं, सातमे आठमे नाण ॥ नवमे दंसण दसमे विणयस्स, चारित्र्य अगी
 यारमे जाण रे ॥ ज० ॥ वी० ॥ २ ॥ वारमे वंजवयवारीणां, तेस्समे किरिया
 णं ॥ चउदमे तव पनरमे गोयम, सोलसमे नमो जिणाणं रे ॥ ज० ॥
 वी० ॥ ३ ॥ चारित्तस्स सत्तरमे जपीयें, अठारसमे नाणस्स ॥ उंगणीश
 मे नमो सुयस्स संचारो, वीशमे नमो तिन्नस्स रे ॥ ज० ॥ वी० ॥ ४ ॥
 एकासणादिक तप देववंदन, गणणुं दोय हजार ॥ संघ विनय बुध विण्य
 सुदर्शन, जंपे एह विचार रे ॥ ज० ॥ वी० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ शीयलविष शिखामणनी सद्याय ॥

॥ ढाल ॥ एतो नारी रे, वारी ठे दुर्गतितणी ॥ ठांरु संगति रे, मूरख
 तुं परखी तणी ॥ जीव जोला रे, मोला तेहशुं म म करे ॥ शीख मानी रे,
 ठानी वात तुं परिहरे ॥ १ ॥ त्रुटक ॥ जो वात करिश परनारी सायें,
 लोक सहू हेरे अठे ॥ राय रांक थइने रव्या रानें, सुखें नहिं वेसे पठें
 ॥ ए मदनमाती विषय राती, जेसी काती कामिनी ॥ पहेलुं तो वली
 सुख देखाडे, पठे पठाडे जामिनी ॥ २ ॥ ढाल ॥ कर पगना रे, नयण
 वयण चाला करे ॥ बोलावी रे, नरने लेइ धाई पडे ॥ जोलावी रे, हाव
 जाव देखामशे ॥ पगे लागी रे, मरकलडे मन पाडशे ॥ ३ ॥ त्रुटक ॥
 ए पास पाडे धन गमाडे, मान खंडे वीलढी ॥ वोलंती रूमी चित कू
 मी, कूरु कपटनी कोथली ॥ ए नर अमूलक व्यसन पणियो, पठें न पोसा
 ये पायको ॥ दीवान दंडे मान खंडे, मार सहे पठे रायको ॥ ४ ॥ ढाल ॥
 ठांमी लेशे रे, वेश्याना लंपट नरा ॥ सहू सधवा रे, विधवा दासी दूरें
 करा ॥ जा नाशी रे, रूप देखी जीव एह तणुं ॥ ऊजो रही रे, एह स
 हामुं म म जो घणुं ॥ ५ ॥ त्रुटक ॥ घणुं म जोइश एह सामुं, कुलखी
 दीठे नवि गमे ॥ जिम शुनी पूर्वे श्रान हींडे, तेम परनारी पूर्वे कां जमे
 ॥ जिम विद्वानो दूध देखे, मोले डांग न देख ए ॥ परनार पेध्यो पुरु
 ष पापी, कियो जय न लेख ए ॥ ६ ॥ ढाल ॥ फुलवेणी रे, शिरसिंड

२. मैंने जगो ॥ मे देव रे, कट भूख मन का बहो ॥ देखी दीखों
रे, दीखों इन्द्रिय करि गहगहो ॥ फिर गहगहो रे, आनन्देहं तुं कां रगो
॥ ७ ॥ वृटक ॥ को रगो भूख आनन्देहं, शान्तार आनन्देहं ॥
८. जाली जीहा, आनन्देहं पीहा, कानकूपा मल जग्या ॥ नारी अग्नि भूख
माधन, बोल बोलता विगरे ॥ श्रीदेहमां शुं सार दीखो, मुद महियां
कां करे ? ॥ ८ ॥ दास ॥ इन्द्रिय बाधो रे, जीव अज्ञानी पारीयो ॥ माने
नरगह रे, मरग करी विष व्यापीयो ॥ कां नूखो रे, शान्तार देखी ८
हना ॥ जाणो आणी रे, ८ से दुखनी अंगना ॥ ९ ॥ वृटक ॥ अंगना
तुं लोनी लोकरे, यश कीर्ति सयजे लहे ॥ कर्मीधनुं जो नाम लीये
पो, परलोक दुर्गति दुःख रहे ॥ विजयनद्र धोले नहि दोले, दीगल
चकी जे नरवरा ॥ तस पाच साधु सेवा भागुं, जे जगमाहे जयकरा ॥१०॥

॥ अथ श्रीशान्तिजिननी आरती ॥

॥ जय जय आरती शान्ति भुमारी, तारां चरण कमलकी में जाडं प
लितारी ॥ ज० ॥ १ ॥ पीम्बसेन अचिराजीके नंदा, शान्तिनाथ मुख पू
नमचंद्र ॥ ज० ॥ २ ॥ पालीश धनुष्य सोवनमय पायां, भृगसांगन प्र
चुरण सुहाया ॥ ज० ॥ ३ ॥ चक्रवर्ती प्रनु पांचमा सोहे, शोखमा
जिनवर, जग सह मोहे ॥ ज० ॥ ४ ॥ भंगल आरति तोरी कीजें, ज
न्म जन्मनो लाहो लीजें ॥ ज० ॥ ५ ॥ कर जोडी सेवक गुण गाये, सो
नर नारी अमपरद पाये ॥ ज० ॥ ६ ॥ इति शान्तिजिन आरती ॥

॥ अथ श्रीआदिजिननी आरती ॥

॥ अस्तग करती आरती, जिन आगे ॥ हां रे जिन आगे रे जिनआ
गे, हां रे ८ तो अविचल मुखडांभागे ॥ हां रे नाजिनंदन पास ॥ अस्त
ग करती आरती जिन आगे ॥१॥ ता येइ नाटक नाचती, पाय उमके ॥
हां रे दोय चरणे जांकर कमके ॥ हां रे सोवन घूघरी घमके ॥ हां रे सेती
कुदमी वाल ॥ अ० ॥ १२॥ तास मृदंग ने वांसली, नफ वीणा ॥ हां रे रुकां
गायेंती खर जीणा ॥ हां रे मधुर सुरासुर नयणां ॥ हां रे जोती मुखहुं
निहाल ॥ अ० ॥ १३॥ धन्य भरुदेवामातने, प्रनु जाया ॥ हां रे तोरी कंचन
वरणी पाया, हां रे में तो पूर्वपुण्यें पाया ॥ हां रे देख्यो तोरो देदार ॥ अ०
॥१४॥ प्राणजीवन परमेश्वर प्रनु प्यारो ॥ हां रे प्रनु सेवक हुं तुं तारो ॥

हां रे जवो जवनां दुःखड़ां वारो ॥ हां रे तुमें नीनदयाळ ॥ अ० ॥ ५ ॥ जे
क जाणी आपणो, चित्त भरजो ॥ हां रे सोरी आपदा सखली हरजो ॥
हां रे मुनि माणक सुखीयो करजो ॥ हां रे जाणी पोतानो वाळ ॥ अ० ॥ ६ ॥

॥ अथ जिननवअंगपूजाना दोहा सिग्यते ॥

॥ जल जरी संपुटपत्रमां, युगलिक नर पूजंत ॥ कपत चरण अंग
ठमो, दायक जव जल अंत ॥ १ ॥ जानुवले काउस्सग रखा, विचखा
देश विदेश ॥ खमां खमां केवल लक्षुं, पूजो जानु नरेश ॥ २ ॥ लोकांतीक वच
नें करी, वरस्या वरशीदान ॥ करकांडे प्रभु पूजना, पूजो जवि बहु
मान ॥ ३ ॥ मान गयुं दोय अंशथी, देखी वीर्य अनंत ॥ जुजावले जव
जल तख्या, पूजो खंध महंत ॥ ४ ॥ सिरूशिला गुण ऊजली, लोकांतें
जगवंत ॥ वसीया तिण कारण जवि, शिरशीग्या पूजंत ॥ ५ ॥ तीर्थकर
पदपुण्यथी, तिहुअण जन सेवंत ॥ त्रिजुवन तिलक समा प्रभु, जाल
तिलक जयवंत ॥ ६ ॥ शोल पहोर प्रभु देशना, कंठविवर वर्तूल ॥ मधु
रध्वनि सुर नर सुणे, तिणे गळे तिलक अमूल ॥ ७ ॥ हृदय कमल उप
शमवले, वाल्या राग ने रोप ॥ हीम दहे वनखंडने, हृदय तिलक
संतोष ॥ ८ ॥ रत्नत्रयी गुण ऊजली, सकल सुगुणविश्राम ॥ नाजिक
मलनी पूजना, करतां अविचल धाम ॥ ९ ॥ उपदेशक नव तत्त्वना, तेणें
नव अंग जिणंद ॥ पूजो बहुविध रागथी, कहे शुचवीर मुणींद ॥ १० ॥

॥ अथ श्रीपार्श्वनाथनी आरती ॥

॥ आरती कीजें पास कुंवरकी, जन्म मरण जयहर जिनवरकी ॥ न
यरि वणारसी जन्म कहावे, वामा मात प्रभु हुलरावे ॥ आ० ॥ १ ॥ यौ
वन वन फलजोगी जणावे, नारी प्रजावती सती परणावे ॥ काय नीरो
ग जोग विलसावे, पुरिसादाणी विरुद धरावे ॥ आ० ॥ २ ॥ ज्ञानवि
लोकी कमठ हरावे, गहन दहनथी फणी नीकसावे ॥ सेवकमुख नव
कार सुणावे, धरणराय पदवी निपजावे ॥ आ० ॥ ३ ॥ क्रोधी कमठ
हठ तप लय लावे, जिन दर्शनसें सुरगति पावे ॥ जोग संयोग वियोग
वनावे, संयमश्री आतम परणावे ॥ आ० ॥ ४ ॥ ध्यान लेहरीयां काउ
स्सग जावें, स्वामीकूं वरु लय तव ठावे ॥ मेघमाढी जलधर वरसावे,
जव नासा जर जर जल लावे ॥ आ० ॥ ५ ॥ तव धरणेंद्रासन कंपावे,

पद्मायतीसाथें त्यां आचें ॥ नाथ ऊर्ध्व शिर फणीकुं धरावे, जड अपरा
धी देव करावे ॥ आ० ॥ ६ ॥ सांझ शरण लड समकित पावे, फणिपति
नाटक विधि विरचावे ॥ प्रजुचरणे नमि गेह सिधावे, जगदीश्वर घन
घाती दरावे ॥ आ० ॥ ७ ॥ साकारें केवल डुग पावे, धर्म कद्दी जिन
नाम खावे ॥ चूतल विचरी मोक्ष सिधावे, अगुरु लघु गुण प्रजु निपजा
वे ॥ आ० ॥ ८ ॥ आरतिगतकी आरती गावे, ओता वक्ता रति उतरावे ॥
मनमोहन प्रजु पास कदावे, श्री शुचवीर ते शीश नमावे ॥ आ० ॥ ९ ॥

॥ अथ मंगल चार ॥

॥ चारो मंगल चार, आज महारे चारो मंगल चार ॥ देव्यो दरस
सरस जिनजीको, शोभा सुंदर सार ॥ आज० ॥ १ ॥ ठिनु ठिनु जनमन मोहन
अर्चां, घसी केसर घनसार ॥ आ० ॥ २ ॥ विविध जातिके पुष्प मंगावो,
सफल करो अवतार ॥ आ० ॥ ३ ॥ धूप उरकेवो ने करो आरती, मुख घोखो
जयकार आ० ॥ ४ ॥ समयसरण आदीश्वर पूजो, चोमुख प्रतिमा चार
॥ आ० ५ ॥ हेये धरी जाव जावना जावो, जिम पामो जवपार आ० ॥ ६ ॥
सकलसंघ सेवक जिनजीको, आनंदघन उपकार ॥ आ० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ ॥ श्रीपांच कारणंस्तवन ॥

॥ दोहा ॥ सिद्धारथसुत धंदियें, जगदीपक जिनराज ॥ वस्तुतत्त्व
सवि जाणीयें, जस आगमधी आज ॥ १ ॥ स्याद्वादधी संपजे, सकल व
स्तु विख्यात ॥ सत्तजंगि रचना विना, धंध न वेसे वात ॥ २ ॥ वाद वदे
नय जूजुआ, थाप थापणे ठाम ॥ पूरण वस्तु विचारतां, कोइ न आवे
काम ॥ ३ ॥ अंधपुरुषें एह गज, ग्रही अवयव एकेक ॥ दृष्टिबंत लहे पूर्ण
गज, अवयव मली अनेक ॥ ४ ॥ संगति सकलनयें करी, जुगतियोग
शुरूबोध ॥ धन्य जिनशासन जग जयो, जिहां नहिं किश्यो विरोध ॥ ५ ॥

॥ दाख पहेली ॥ राग आशावरी ॥

॥ श्री जिनशासन जग जयकारी, स्याद्वाद गुरुरूप रे ॥ नय एकांत
मिथ्यात निवारण, अकल अजंग अनूप रे ॥ श्री० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ कोइ
कहे एक कालतणें वश, सकल जगत गति होय रे ॥ कालें उपजे कालें
विणसे, अवर न कारण कोय रे ॥ श्री० ॥ २ ॥ कालें गर्ज धरे जग बनि
ता, कालें जन्मे पुत रे ॥ कालें बोले कालें चाले, कालें जाले घरसुत,

रे ॥ श्री० ॥ ३ ॥ कालें दूधयकी दहीं थाये, कालें फल परिपाक रे ॥
 विविध पदारथ काल उपावे, कालें सहु थाय खाख रे ॥ श्री० ॥ ४ ॥ जिन
 चोवीश बार चक्रवर्ती, वासुदेव बलदेव रे ॥ कालें कलित कोई न दीसे,
 जसु करता सुर सेव रे ॥ श्री० ॥ ५ ॥ उत्सर्पिणी अवसर्पिणीआरा, ठए
 जुई जुइ जात रे ॥ षड्भुक्तकाल विशेष विचारो, जिन जिन दिन रात
 रे ॥ श्री० ॥ ६ ॥ कालें बालविलास मनोहर, यौवन काला केश रे ॥
 वृद्ध पण बली पली वपु अति दुर्बल, शक्ति नहिं लवलेख रे ॥ श्री० ॥ ७ ॥

॥ ढाल बीजी ॥ गिरुआ गुणवीरजी ॥ ए देशी ॥

॥ तव स्वप्नाववादी वदे जी, काल किस्थुं करे रंक ॥ वस्तुस्वप्नावें
 नीपजे जी, विणसे तिमज निःशंक ॥ सुविवेक विचारी, जुठ जुठ वस्तु
 स्वप्नाव ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ ठते योग जोवनवती जी, वांजणी न जणे
 बाल ॥ मुठ नहिं सहिलामुखें जी, करतल जगे न बाल ॥ सु० ॥ २ ॥
 विण स्वप्नाव नवि नीपजे जी, केम पदारथ कोय ॥ आंव न लागे लीवडे
 जी, बाग वसंतें जोय ॥ सु० ॥ ३ ॥ मोरपिठ कुण चीतरे जी, कोण करे
 संध्यारंग ॥ अंग विविध सवि जीवनां जी, सुंदर नयन कुरंग ॥ सु० ॥ ४ ॥
 कांटा बोर बबुलना जी, कोणें अणीयाला कीध ॥ रूप रंग गुण जूजुआ
 जी, तरु फल फूल प्रसिद्ध ॥ सु० ॥ ५ ॥ विषधर मस्तक नित्य वसे जी, मणि
 हरे विष ततकाल ॥ पर्वत थिर चल वायरो जी, ऊर्ध्व अग्निनी ज्वाल ॥
 सु० ॥ ६ ॥ मत्स्य तुंव जलमां तजे जी, बूडे काग पहाण ॥ पंखी जात
 गयणे फिरे जी, झणी परें सयल विनाण ॥ सु० ॥ ७ ॥ वायु शुंठथी उप
 शमे जी, हरडे करे विरेच ॥ सीजे नहिं कण कांगडू जी, शक्ति स्वप्नाव
 अनेक ॥ सु० ॥ ८ ॥ देश विशेषें काष्ठना जी, जूमिमां थाय पहाण ॥ शंख
 अस्थिनो नीपजे जी, क्षेत्र स्वप्नाव प्रमाण ॥ सु० ॥ ९ ॥ रवि तातो शशी
 शीतलो जी, जव्यादिक बहु जाव ॥ ठए अव्य आप आपणांजी, न तजे
 कोई स्वप्नाव ॥ सु० ॥ इति स्वप्नाववादः ॥

— ॥ ढाल त्रीजी ॥ कपूर होय अति उजलो रे ॥ ए देशी ॥

ज कीस्थुं करे वापसो जी, वस्तु स्वप्नाव अकज्ज ॥ जो नवि हो
 जी, तो केम सीजे कज्ज रे । म करो मन जंजाल,
 जव ॥ प्राणी म० ॥ १ ॥ ॥ जलनिधि तरे जं

गल फरे जी, कोमि जतन करे कोय ॥ अणजावी होवे नहीं जी, जावी होय
 ते होय रे ॥ प्रा० ॥ १॥ आवे मोर बसंतमां जी, कालें कालें केइ खाख ॥
 केइ खखां केइ खाखटी जी, केइ आधां केइ साख रे ॥ प्रा० ॥ ३ ॥ पाठ
 स जेम जवितव्यता जी, जिण जिण दिशि उजाय ॥ परवश मन भाणस
 तणें जी, तृण जेमपूणें घाय रे ॥ प्रा० ॥ ४ ॥ नियतिवशें विण चितव्यु
 जी, आवि मले ततकाख ॥ घरसा सोनुं चितव्युं जी, नियति करे विसरा
 ख रे ॥ प्रा० ॥ ५ ॥ ग्रहहत्त चक्रीतणां जी, नयण हणें गोवाल ॥ दोय
 सहस्त जस देवता जी, देह तणा रखवाल रे ॥ प्रा० ॥ ६ ॥ कोकुहो कोय
 ख करे जी, केम राखी शके प्राण ॥ आह्नेडी शर ताकियो जी, उपर जमे
 सींचाण रे ॥ प्रा० ॥ ७ ॥ आह्नेनी नागें रुश्यो जी, घाण खाग्यो सींचाण ॥
 कोकुहो ऊनी गयो जी, जुळ जुळ नियति प्रमाण रे ॥ प्रा० ॥ ८ ॥ शख
 दुण्यां संग्राममां जी, रानें पढ्या जीवंत ॥ मंदिरमांथी मानवी जी, राख्या
 ही न रहंत रे ॥ प्रा० ॥ ९ ॥ इति जवितव्यतावादः कथितः ॥

॥ हाल चोथी ॥ राग मारुणी ॥ मनोहर हीरजी रे ॥ ए देशी ॥

॥ काल खजाव नियतमती कूनी, कर्म करे ते थाय ॥ कर्म निरय ति
 रिय नर सुरगति जी, जीव जवांतरें जाय ॥ चेतन चेतनीयें रे ॥ १ ॥ कर्म
 समो नहि कोय ॥ चेतन० ॥ ए थांकणी ॥ कर्म राम घस्या बनवासें, सी
 ता पामे थाल ॥ कर्म लंकापति रावणनुं राज थयुं विसराल ॥ चे० ॥
 ॥ २ ॥ कर्म कीनी कर्म कुंजर, कर्म नर गुणवंत ॥ कर्म रोग शोक दुःखपी
 डित, जन्म जाय विखवंत ॥ चे० ॥ ३ ॥ कर्म वरस खगें रिसहेसर, उद
 क न पामे श्रद्ध ॥ कर्म धीरने जुवो योगमां रे, खीखा रोप्या कष्ट ॥ चे० ॥
 ॥ ४ ॥ कर्म एक सुखपालें वेसे, सेवक सेवे पाय ॥ एक हय गय रथ
 चढ्या चतुर नर, एक थागल उजाय ॥ चे० ॥ ५ ॥ उद्यमसानी अंधें
 तणी परें, जग हींढे हाहूतो ॥ कर्मवली ते खहे सकल फल, सुख जर
 सेजें सूतो रे ॥ चे० ॥ ६ ॥ उंदर एकें कीधो उद्यम, करंनियो करकोले
 ॥ मांहे घणा दिवसनो जूख्यो, नाग रक्षो दुःख डोले रे ॥ चे० ॥ ७ ॥
 विवर वरी मूपक तस मुखमां, दिये थापणो देह ॥ मार्गे खड्ग वन नाग
 पधाखा, कर्मसर्म जुळ एह ॥ चे० ॥ ८ ॥ इति कर्म विवादः कथितः ॥

॥ ढाल पांचमी ॥

॥ हवे उद्यमवादी जणे ए, ए चारे असमर्थ तो ॥ सकल पदार्थ सा
धवा एक उद्यम समर्थ तो ॥ १ ॥ उद्यम करतां मानवी ए, जुं नवि मी
जे काज तो ॥ रामें रयणायर तरी ए, दीधुं लंका राज्य तो ॥२॥ कर्म
नियत ते अनुसरे ए, जेहमां शक्ति न होय तो ॥ देउल वाद्यमुखें पंथी
यां ए, पियु पेसंतां जाय तो ॥ ३ ॥ विण उद्यम किम नीकले ए, तील
मांहेथी तेल तो ॥ उद्यमथी उंची चढे ए, जुळ एकेंद्रिय वेळ तो ॥ ४ ॥
उद्यम करतां एक समे ए, जेह नवि सीजे काज तो ॥ ते फरी उद्यमथी
हुवे ए, जो नविआवे वाज तो ॥ ५ ॥ उद्यम करी उंच्या विना ए, नवि
रंधाये अन्न तो ॥ आवी न पडे कोलीयो ए, मुखमां पखे जतन्न तो ॥
६ ॥ कर्म पुत्त उद्यम पिता ए, उद्यमें कीधां कर्म तो ॥ उद्यमथी दूरें ट
ले ए, जुवो कर्मनो मर्म तो ॥ ७ ॥ दडप्रहारी हत्या करी ए, कीधां पाप
अनंत तो ॥ उद्यमथी पटमासमां ए, आप थयो अरिहंत तो ॥ ८ ॥ टी
पे टीपे सर जरे ए, कांकरे कांकरे पाल तो ॥ गिरि जेहवा गढ नीपजे
ए, उद्यम शक्ति निहाल तो ॥ ९ ॥ उद्यमथी जल वींजुळ ए, करे पापाणमां
गाम तो ॥ उद्यमथी विद्या जणे ए, उद्यम जोडे दाम तो ॥१०॥ इति॥

॥ ढाल ठाी ॥ ए ठंमी किहां राखी ॥ ए देशी ॥

॥ ए पांचे नयवाद करंता, श्रीजिनचरणे आवे ॥ अमियसरस जि
नवाणी सुणीने, आनंद अंग न मावे रे प्राणी ॥ समकित मति मन आ
णो ॥ नय एकांत म ताणो रे प्राणी ॥ ते मिथ्यामति जाणो रे प्राणी ॥
स० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ ए पांचे समुदाय मिट्या विण, कोई काज न
सीजे ॥ अंगुलियोगें करतणी परें, जे बूजे ते रीजे रे प्राणी ॥स०॥१॥ आ
ग्रह आणी कोई एकने, एहमां दीजें वडाई ॥ पण सेना मिली सकल
रणांगण, जींते सुजट लढाई रे प्राणी ॥ सम० ॥ ३ ॥ तंतुखचावें पट
उपजावे, काल क्रमें रे वणाये ॥ जवितव्यता होये तो निपजे, नहिं तो
विघ्न घणांय रे प्राणी ॥ सम० ॥ ४ ॥ तंतुवाय उद्यम जोक्तादिक, जाग्य
सकल सहकारी ॥ एम पांचे मली सकल पदार्थ, उत्पत्ति जुळ विचारी
रे प्राणी ॥ सम० ॥ ५ ॥ नियतिवशें हलुकरमो थडने, निगोदथकीनिकलि
यो ॥ पुणें मनुज जवादिक पामी, सजुरुने जड मलियो रे प्राणी ॥सम०॥

॥ ६ ॥ नयस्थितिनो परिपाक पयो तव, पंक्तिवीर्यं ललसीयो ॥ नव्यस्त्र
 ज्ञायं शिवगति पामी, शिवपुर जज्ञे वसियो रे प्राणी ॥ सम० ॥ ७ ॥ वर्द्ध
 मान जिन गणी परं विनयै, शासननायक गायो ॥ संघ सकलसुख होये
 जेहूँ. स्याद्वादरस पायो रे प्राणी सम० ॥ ८ ॥ कलशाङ्ग्य धर्म नायक, मुक्ति
 दायक, धीर जिनवर, संशुष्यो ॥ सय सतर संवत वन्दि लोचन, वर्ष हर्ष,
 धरी घणो ॥ श्रीविजय देव, सूरिंद पटभर, श्रीविजयप्रज. मुणींद ए ॥
 श्री कीर्त्तिविजय चाचक, शिष्य इणी परं, विनय कहे, आणंद ए ॥ ९ ॥

॥ अथ सामायिकना वत्रीश दोपनी सदाय ॥

॥ दोपाई ॥ शुभ गुरु चरणे नामी शीश, सामायिकना दोप वत्रीश ॥
 कहीशुं त्यां मनना दश दोप, दुश्मन देखी धरतो रोप ॥ १ ॥ सामायिक
 अविवेकं करे, अर्थ विचार न हेहे धरे ॥ मन उद्वेग इष्टे यश मन घणो, न क
 रे विनय घटेरा तणो ॥ २ ॥ नय आणे चिंतें व्यापार ॥ फलसंशय नीयाणां
 सार ॥ हवे वचनना दोप निवार, कुवचन बोले करे दुंकार ॥ ३ ॥ लज्
 कुंची जा घर ऊघाड, मुखें खवी करतो वदवान ॥ आवो जावो बोले गाल
 मोह करी दुलरावे घाल ॥ ४ ॥ करे विकथा ने हास्य अपार, ए दश दोप
 वचनना वार ॥ कायाकेरां दूषण वार, चपलासन जोवे दिशि चार ॥ ५ ॥
 सावध काम करे संघात, आलस मोढे ऊंचे हाथ ॥ पग लांवे वेसे अवि
 नीत, उर्वीगण खे थांजो जीत ॥ ६ ॥ मेल उत्तारे खरज खणाय, पग उप
 र चढावे पाय ॥ अति उघाडुं मेले अंग, ढांके तेम वली अंग उपंग ॥ ७ ॥
 निजार्थें रसफल निर्गमे, करहा कंटक तरुणें जमे ॥ ए वत्रीशे दोप निवा
 र, सामायिक करजो नर नार ॥ ८ ॥ समता ध्यान घटा ऊजली, केश
 री चोर हुवो केवली ॥ श्रीशुभवीर वचन पालती, स्वर्गे गइ सुलता रेव
 ती ॥ ९ ॥ इति सामायिक वत्रीश दोपस्वाध्यायः ॥

॥ इति श्रीश्रावकस्य देवसिकादिकपंचप्रतिक्रमण
 सूत्राणि सार्थानि, स्तवनसदायस्तुत्यादि
 सहितानिच समाप्तानि ॥

॥ ढाल पांचमी ॥

॥ हवे उद्यमवादी जणे ए, ए चारे असमर्थ तो ॥ सकल पदार्थ साधवा एक उद्यम समर्थ तो ॥ १ ॥ उद्यम करतां मानवी ए, शुं नवि सी के काज तो ॥ रामें रयणायर तरी ए, लीधुं लंका राज्य तो ॥२॥ कर्म नियत ते अनुसरे ए, जेहमां शक्ति न होय तो ॥ देउल वाघमुखें पंखी यां ए, पियु पेसंतां जाय तो ॥ ३ ॥ विण उद्यम किम नीकले ए, तील मांहेथी तेल तो ॥ उद्यमथी उंची चढे ए, जुळ एकेंद्रिय वेल तो ॥ ४ ॥ उद्यम करतां एक समे ए, जेह नवि सीके काज तो ॥ ते फरी उद्यमथी हुवे ए, जो नविआवे वाज तो ॥ ५ ॥ उद्यम करी उंस्था विना ए, नवि रंधाये अन्न तो ॥ आवी न पडे कोलीयो ए, मुखमां पखे जतन्न तो ॥ ६ ॥ कर्म पुत्त उद्यम पिता ए, उद्यमें कीधां कर्म तो ॥ उद्यमथी दूरें टले ए, जुवो कर्मनो मर्म तो ॥ ७ ॥ दृढप्रहारी हत्या करी ए, कीधां पाप अनंत तो ॥ उद्यमथी षट्मासमां ए, आप थयो अरिहंत तो ॥ ८ ॥ टी पे टीपे सर जरे ए, कांकरे कांकरे पाल तो ॥ गिरि जेहवा गढ नीपजे ए, उद्यम शक्ति निहाल तो ॥९॥ उद्यमथी जल वींजुळ ए, करे पापाणमां ठाम तो ॥ उद्यमथी विद्या जणे ए, उद्यम जोडे दाम तो ॥१०॥ इति॥

॥ ढाल ठाठी ॥ ए ठंकी किहां राखी ॥ ए देशी ॥

॥ ए पांचे नयवाद करंता, श्रीजिनचरणे आवे ॥ अमियसरस जि नवाणी सुणीने, आनंद अंग न मावे रे प्राणी ॥ समकित मति मन आणो ॥ नय एकांत म ताणो रे प्राणी ॥ ते मिथ्यामति जाणो रे प्राणी ॥ सम० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ ए पांचे समुदाय मिल्या विण, कोई काज न सीके ॥ अंगुलियों करतणी परें, जे वूजे ते रीजे रे प्राणी ॥सम॥१॥ आग्रह आणी कोइ एकने, एहमां दीजें वडाई ॥ पण सेना मिली सकल रणांगण, जीते मुजट लमाई रे प्राणी ॥ सम० ॥ ३ ॥ तंतुखजावें पट उपजावे, काल क्रमें रे वणाये ॥ जवितव्यता होये तो निपजे, नहिं तो विघ्न वणांय रे प्राणी ॥ सम० ॥ ४ ॥ तंतुवाय उद्यम जोक्तादिक, जाग्य सकल सहकारी ॥ एम पांचे मली सकल पदारथ, उत्पत्ति जुळ विचारी रे प्राणी ॥ सम० ॥ ५ ॥ नियतिवशें हलुकरमो थडने, निगोदयकीनिकलियो ॥ पुणें मनुज जवादिक पामी, सजुरुने जइ मलियो रे प्राणी ॥सम॥

॥ ६ ॥ नवस्थितिनो परिपाक ययो तव, पंक्तिवीर्यं जलुसीयो ॥ जयस्य
चायें शिवगति पामी, शिवपुर जइने वसियो रे प्राणी ॥ सम० ॥ ७ ॥ वरु
मान जिन एणी परें विनयें, शासननायक गायो ॥ संघ सकलसुख होय
जेहूथी, स्याछादरम पायो रे प्राणी सम० ॥ ८ ॥ कलश॥ इव धर्म नायक मुक्ति
दायक, वीर जिनवर, संधुण्यो ॥ सय सतर संवत बन्दि खोचन, वर्य दूर्य,
धरी घणो ॥ श्रीविजय देव, सूरिंद पटधर, श्रीविजयप्रत, मुर्णोद ए ॥
श्री कीर्तिविजय चाचक, शिष्य इणी परें, विनय कहे, आणंद ए ॥ ९ ॥

॥ अथ सामायिकना घत्रीश दोपनी सद्याय ॥

॥ चोपाई ॥ शुभ गुरु चरणे नामी शीश, सामायिकना दोप घत्रीश ॥
कहीशुं त्यां मनना दश दोप, दुःशमन देखी धरतो रोप ॥ १ ॥ सामायिक
अविवेकें करे, अर्थ बिचार न हेदे धरे ॥ मन उल्लेग इष्टे यश मन घणो, न क
रे विनय बढेरा तणो ॥ २ ॥ जय आणे चिंतें व्यापार ॥ फलसंशय नीषाणां
सार ॥ हवे वचनना दोप निवार, कुवचन घोसे करे टुंकार ॥ ३ ॥ लह
कुंची जा घर ऊघाड, मुखें खवी करतो बढवान ॥ आवो जावो घोसे गात्र
मोह करी हुल्लरावे दाख ॥ ४ ॥ करे विकद्या ने हास्य अपार, ए दश दोप
वचनना वार ॥ कायाकेरां दूषण वार, चपलासन जोये दिशि चार ॥ ५ ॥
सावद्य काम करे संघात, आलस मोडे ऊंचे हाथ ॥ पग खांवे वेसे अरि
नीत, उर्मिगण ले थांजो जीत ॥ ६ ॥ मेळ उतारे खरज खणाय, पग उर
र चढावे पाय ॥ अति उघाडुं मेळे थंग, ढांके तेम बली थंग उपंग ॥ ७ ॥
निद्रायें रसफल निर्गमे, करहा कंटक तरुयें जमे ॥ ए घत्रीशे दोप निव
र, सामायिक करजो नर नार ॥ ८ ॥ समता ध्यान घटा जलसी, कंस
री चोर हुवो केवली ॥ श्रीशुजवीर वचन पालती, स्वर्गें गड सुखता ते
नी ॥ ९ ॥ इति सामायिक घत्रीश दोपस्वाध्यायः ॥

॥ इति श्रीश्रावकस्य देवसिकादिकपंचप्रतिक्रमण
सूत्राणि सार्थानि, स्तवनसद्यायस्तुत्यादि
सहितानिच समाप्तानि ॥

